فهرست نسخه های خطی
کتابخانه مجلس شورای اسلامی
جلد سی و هشتم
۱۴۰۰۱ ـ ۱۴۵۰۰

به کوشش علی صدرائی خوئی با نظارت، عبدالحسین حائری

مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی

با همکاری

کتابخانه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

بسم الله الرحمن الرحیم

با حمد و سپاس خدای تعالی، اینك جلد سی و هشتم از فهرست نسخه های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی تقدیم ارباب فضل می گردد. این جلد آخرین جلد از فهرست هایی است که طبق قرارداد منعقده بین مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی «پژوهشگاه» دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم و کتابخانه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی توسط این جانب و همکاران و زیرنظر استاد عبدالحسین حائری تدوین شده است.

براساس قرارداد مذکور تعداد سه هزار نسخه از نسخه های خطی کتابخانه مجلس، فهرست و در شش جلد بدین ترتیب منتشر گردید :

جلد ۲۵	معرفی نسخه های شماره	۷۰۰۱	تا	۷۵۰۰
جلد ۲۶	معرفی نسخه های شماره	۷۵۰۱	تا	۸۰۰۰
جلد ۳۵	معرفی نسخه های شماره	۱۲۰۰۱	تا	۱۲۵۰۰
جلد ۳۶	معرفی نسخه های شماره	۱۲۵۰۱	تا	۱۳۵۰۰
جلد ۳۷	معرفی نسخه های شماره	۱۳۵۰۱	تا	۱۴۰۰۰
جلد ۳۸	معرفی نسخه های شماره	۱۴۰۰۱	تا	۱۴۵۰۰

در این جا ذکر چند نکته لازم است :

الف : فهرست های جلد ۲۷ تا ۳۴ (هشت جلد) شامل معرفی نسخه های شماره ۸۰۰۱ تا ۱۲۰۰۰ بعداً منتشر خواهد شد.

ب : در لابه لای شماره های ۱۲۵۰۱ ـ ۱۳۵۰۰ (جلد ۳۶)، ۶۳۵ شماره، سند هستند که در فهرست اسناد معرفی می شوند.

ج : برای شش جلد مذکور، کتاب مستقلی به عنوان فهرست راهنما، شامل مطالب زیر، در دست تهیه است :

* فهرست : کتاب های معرفی شده، مؤلفان و مترجمان، کاتبان، اماکن، اعلام مندرج در متن و کتاب های مذکور در متن

* مستدرکات

* غلط های چاپی

قدردانی و تشکر

تهیه و تنظیم این فهرست ها مرهون تلاش همکاران و عزیزانی است که هر کدام به نحوی در شکل گیری و آماده سازی آن ها نقش داشته اند. ما ضمن سپاس و قدردانی از خدمات تك تك سروران اسامی آنان را جهت زینت این فهرست در این جا می آوریم :

استاد گرانقدر **عبدالحسین حائری** که قرارداد تألیف این فهرست ها در زمان تصدی ریاست کتابخانه مجلس شورای اسلامی به وسیله ایشان منعقد گردید و بعد از آن هر شش جلد فهرست، زیر نظر ایشان تألیف و تنظیم گردید.

محققان محترمی که در تهیه این فهرست ها همکاری صمیمانه داشته اند، حجج اسلام آقایان : **ابوالفضل حافظیان بابلی، رضا محمدی، قاسم شیرجعفری، رمضانعلی انتظاری شهرکهنه، محمد ترابیان فردوسی، محمد کاظمی، محمدعلی کوشا** و **اسماعیل محمدی**.

و هم چنین از مسئولین محترم مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی «پژوهشگاه» و ریاست محترم کتابخانه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی که کمال همکاری در اتمام فهرست ها داشتند تشکر می شود.

و آخر دعوانا ان الحمدلله رب العالمین

علی صدرائی خوئی

۱۳۷۷/۲/۲

فهرست مطالب کتاب

مقدمه ... ۷ ـ ۸

معرفی کتاب ها به ترتیب شماره مسلسل ... ۹ ـ ٦٥٤

فهرست کتاب های معرفی شده ... ٦٥٧ ـ ٦٩٠

فهرست پدیدآورندگان (مؤلفان و مترجمان) ... ٦٩١ ـ ٧٣٤

منابع و مآخذ ... ٧٣٥ ـ ٧٤٩

رموز و اصطلاحات ... ٧٥١ ـ ٧٥٢

نمایه فهارس نسخ خطی کتاب خانه مجلس شورای اسلامی ... ٧٥٣ ـ ٧٥٤

محققانی که در تهیه و تنظیم این فهرست هم کاری داشته اند :

ابوالفضل حافظیان تنظیم و کنترل برگه های کتاب شناسی و نسخه شناسی

رضا محمدی تنظیم برگه های نسخه شناسی و کنترل برگه های کتابشناسی و نسخه شناسی

رمضانعلی انتظاری شهرکهنه تنظیم فیش های نسخه شناسی، مراجعه به مصادر، مقابله نمونه های چاپی و پی گیری امور اداری

قاسم شیرجعفری تنظیم فیش های کتابشناسی و مقابله نمونه های چاپی

محمد ترابیان مقابله نمونه های چاپی

بسم الله الرحمن الرحیم

(۱٤۰۰۱)

مجموعه

۱ ـ نامه ملاّ عبدالرحیم مولوی به فرهاد میرزا «۱ ر ـ ٤ پ» **(فارسی)**

نامه ای است که ملاّ عبدالرحیم مولوی به فرهاد میرزا معتمدالدوله قاجار نگاشته است. تحریر نامه در نبی کندی صورت گرفته است.

آغاز : «ربنا اغفرلنا و لاخواننا الذین سبقونا بالایمان... و بعد در مطلع سخن از منطوق این آیه نصیحت مایه که حقّ تعالی تعلیم ما را به آن فرموده».

انجام : «... و باغ حکومت را همیشه به آبیاری مرحمت تازه دارید وفقکم الله تعالی... در نبی کندی تحریر پذیرفت».

۲ ـ المجمعة الکبری من القصائد الفخری فی حقّ نبینا محمّد البشری «٥ ر ـ ٤۱ پ» (چاپ سنگی) **(عربی)**

از : حاج محمّد بن محمّد بلواجی

مؤلف در این رساله مجموعه چند قصیده که در مدح حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) سروده شده جمع آوری نموده است، این قصاید عبارت اند از :

قصیده برده، قصیده مضریه بوصیری، قصیده ابوبکر، قصیده عمر، مناجات شیخ جمال قرمانی، قصیده حسان، قصیده امام حسین(علیه السلام) به معاویه.

مؤلف در مقدّمه رساله ابتدا خواص برخی ابیات قصیده برده را به نقل از شیخ عبدالسّلام بن ادریس مراکشی ذکر نموده، سپس قصاید را ذکر کرده و در لابه لای سطور،

هر بیت از قصاید را با یك بیت به ترکی ترجمه نموده است.

این رساله چاپ سنگی است و کاتب آن حاج مصطفی راقم است که در مدرسه یازلی در جوار خالد بن زید بن ایّوب انصاری در اسلامبول سال ۱۲۶۵ ق. عصر سلطان عبدالمجید عثمانی، آن را تحریر نموده و با خط وی به چاپ رسیده است.

آغاز : «الحمدلله الذی جعل تأثیر الادعیة بالشروط و الخواص و خص الانبیاء و المرسلین بالمعجزات...

آمن تذکر جیران بذی سلم مزجت دمعا جری من مقلة بدم

فقلت این حفظتها یا ابا الرجاء و ما قرأتها علی احد ممن الیّ جاء قال لقد سمعتها البارحة».

انجام : «و لعلی رضی الله تعالی عنه :

لیس للعباد سوی الفردوس ان عملوا و ان هفوا هفوة فالرّب غفار».

۳ ـ مطالب متفرقه به عربی و فارسی «۴۲ پ ـ ۴۳ پ»

۴ ـ الجامع الصغیر (منتخب) «۴۴ ر ـ ۶۲ ر» **(حدیث ـ عربی)**

از : جلال الدین عبدالرحمن سیوطی (۹۱۰ ق)

در این رساله مختصر احادیثی از «الجامع الصغیر» سیوطی انتخاب و نقل شده است.

آغاز : «هذه احادیث منتخبة من مدوّن جامع الصغیر لعبد الرحمن... آخر ما تکلم به ابراهیم حین القی فی النار حسبی الله و نعم الوکیل آکل کما یأکل العبد و اجلس کما یجلس العبد».

انجام : «من زار قبری وجبت له شفاعتی تم من زارنی بالمدینة محتسبا کنت له شهیدا و شفیعا یوم القیمة تم».

۵ ـ مصابیح السنة (احادیث منتخبه از آن) «۶۳ ر ـ ۶۸ پ» **(حدیث ـ عربی)**

از : ابومحمّد حسین بن مسعود بغوی شافعی

[**مجلس ۲۷۰/۲۵، ش ۷۲۷۳**].

آغاز : «باب فی مناقب... ابی بکر... من الصحاح عن ابی سعد الخدری عن النبی صلّی الله تعالی علیه و سلّم قال انّ من امنّ النّاس علیّ فی صحبته و ماله ابابکر...».

٦ ـ الزبدة فی شرح البردة = شرح قصیدة البردة «٦٩ پ ـ ١٠٣ پ» **(ادبیات ـ عربی)**

از : خالد بن عبدالله ازهری مصری (٩٠٥ ق)

شرحی است بر قصیده برده بوصیری.

[مخطوطات الادب فی المتحف العراقی، اسامه نقشبندی و ظمیاء عبّاس ٣٣٤ ـ ٣٣٦ که در آن دوازده نسخه از این شرح معرفی شده است؛ سرکیس ٨١٢/١].

آغاز:«امّا بعد حمدالله مستحقّ الحمد و التهلیل و التسبیح و التکبیر و الصلوة و السّلام علی سیّدنا محمّد(صلی الله علیه وآله وسلم) صاحب الوجه الملیح و القدر الرجیح و اللسان الفصیح و علی آله و اصحابه اولی الاقتباس و التضمین و الحل و العقد و التلمیح فیقول العبد الفقیر الی مولاه الغنی خالد بن عبدالله الازهری قد سألنی ابن الاخ النجیح ان اشرح شرحاً لطیفاً علی بردة المدیح».

انجام : «و الالحان و یذکرها العهد بالحمی و الاوطان فاتّك امرتنا بالصلوة و السّلام علیه تمت القصیدة الشریفة و شرحها».

٧ ـ بحرالسعادة (منتخب) «١٠٥ ر ـ ١٢٨ پ» **(اخلاق ـ فارسی)**

از : تاج الدین محمّد بن محمّد بن ابراهیم کازرونی معروف به حاج هراس (قرن ١٠ ق)

[مجلس ٣١٧/١٠؛ منزوی ١٥٤٩/٢؛ کشف الظنون ٢٢٤/١].

در نسخه حاضر منتخب کوتاهی از این رساله در موضوعات :

فضایل شافعی، فواید ذکر، حکایت زاهد، حکایاتی از عرفا، جنید، در ذم شهوت در دو فصل، در گناهان کبیره و محبت نیکان نقل شده است.

٨ـ احادیثی ازحضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم)**،صفات ثبوتی خداوند**«١٢٩ر ـ ١٣٠ر» **(فارسی)**

٩ـ رساله در امکان رؤیت حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) «١٣٠پ ـ ١٥٤پ»**(عرفان ـ فارسی)**

از : ؟

در این رساله مؤلف از اشکال مخالفین طریقه خود، که امکان رؤیت حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) را توسط شیخ و قطب طریقت وی، نفی می کردند، پاسخ داده است و امکان رؤیت حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) را برای شیخ خود در خواب و بیداری اثبات نموده، و در اثنای آن از کاك احمد و سیاح خراسانی، یاد نموده است.

نسخه حاضر از انجام ناتمام است.

آغاز : «احمد من اعطی کل ماشاء لکل من شاء کلما شاء لا علی طریقة الوجوب و الایجاب... وبعد فقد بلغ الیّ کتاب طب من نحو طبیبی و خطاب حبّ من جانب حبیبی».

انجام نسخه : «با آدم سیّاح خراسانی مناظره ای واقع شد گفتم بر سر استاد همین زاغ دادن است و بس بعد از آن جوهر هر تیغ».

۱۰ ـ رساله در وضو «۱۵۵ ر ـ ۱۵۹ پ» **(فقه ـ فارسی)**

از : ؟

رساله مختصری است در وضو، مؤلف در آن با استناد به آیه «فاغسلوا وجوهکم...» و با استفاده از «مصابیح السنة» بغوی و شرح آن، درصدد است تا شستن پاها و سر را به مذهب اهل سنّت اثبات نماید.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین... و بعد در آیه فاغسلوا وجوهکم و ایدیکم... در نصب و جرّ ارجل در بین اهل سنّت و اهل تشیع گفتگو هست و قاعده اصولیه...».

انجام : «و لکن الله یهدی من یشاء و السّلام علی من تابع خیرالانبیاء علیه الف صلوة و سلام و ثناء و... و غلب الذین غسلوا ایدیهم و ارجلهم عن ادناس البدع و الاهواء».

۱۱ ـ مطالب و فواید متفرقه ای به فارسی و عربی شامل : بحثی پیرامون وقف در تجوید، حدیثی به نقل از نافع از عمر، فرق میان رسول و نبی،مطلبی به نقل از مواهب علیه و بحرالسعاده،مبحث حلال و حرام خوردن، بحث «الله نور السموات و الارض»، مبحث خلق آسمان و زمین و مادّه آن ها، فضایل خلفا، مطلبی از کتاب مواهب علیه، شرح حال مختصر شافعی « ۱۶۱ ر ـ ۱۷۳ پ»

۱۲ ـ آجرومية = مقدّمة الآجرومية «۱۷٤ ر ـ ۱۷۸ ر» **(نحو ـ عربی)**

از : ابوعبدالله محمّد بن محمّد بن داود صنهاجی مشهور به ابن آجُرّوم (۷۲۳ ق)

مقدّمه کوتاه و مشهوری است در نحو که مؤلف برای تعلیم مبتدیان در مکّه تألیف نموده است. بر این مقدّمه شروح زیادی نوشته شده است.

[**کشف الظنون ۱۷۹٦/۲ ـ ۱۷۹۷؛ رضوی ۱/۱۲ ـ ۲**].

در نسخه حاضر شرح این مقدّمه در حواشی تحریر شده است.

آغاز مقدّمه : «الحمدلله و کفی و السّلام علی عباد الذین اصطفی قال الشیخ الامام العلاّمة ابی عبدالله... الکلام اللفظ المرکب المفید بالوضع».

انجام : «...نحو قولك ثوب خزّ و باب ساج و خاتم حدید و ما اشبه ذلك».

۱۳ ـ نثر اللئالی = الدر المکنون «۱۷۸ پ ـ ۱۸۲ ر» **(حدیث ـ عربی)**

از : ابوعلی فضل بن حسن بن فضل طبرسی (٥٤٨ یا ٥٥٢ ق)

[**مجلس ۱۱۹/۲٥، ش ۷۱۰۷**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۱٤ـ فوایدی شامل: عمر خلفای اربعه،قصّه اصحاب کهف «۱۸۲پ ـ ۱۸٥پ» **(فارسی)**

۱٥ ـ مناسك حج و عمره «۱۸٥ پ ـ ۲۰٦ پ» **(فارسی)**

از : ؟

باب هفتم از کتاب مفصلی است در فقه. این باب در احکام حج و عمره و شامل دوازده فصل است.

آغاز : «باب هفتم در مناسك حج و عمره کردن بدانکه حقّ تعالی جلّ جلاله در کلام مجید فرموده و لله علی النّاس حج البیت... پس این حکم موقوف است بر استطاعت».

انجام : «گفت ای نفس همان گیر که امشب شب گور است حالی غنیمت دان و طاعتی بی ریا کن. بیت :

جوانی ره طاعت امروز گیر که فردا جوانی نیاید اسیر

فراغ دلت هست و نیروی تن چو میدان فراخست گویی بزن».

١٦ ـ اعتقادات «٢٠٧ ر ـ ٢٠٩ ر» **(اعتقادات اهل سنت ـ فارسی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در بیان اعتقادات اهل سنّت شامل شش اصل ایمان (توحید، ایمان به فرشتگان، ایمان به کتاب های آسمانی، ایمان به پیامبران الهی، ایمان به قیامت) و ارکان پنج گانه (شهادت به وحدانیت خداوند، نماز، زکات، روزه و حج).

آغاز : «الحمدلله حقّ حمده و الصلوة و السّلام علی خیر خلقه محمّد و علی آله و صحبه اجمعین الطیبین، نموده می شود که بر کلّ مکلّف یا مذکر و یا مؤنث باشند اتیان بر شرع قلبا و قالبا و اعتقاداً و عملا واجب است».

انجام : «و مقدار فطره چنانچه در شرع قرارداد کرده اند شش مشت معتدل است این فطره بر همه مسلمانان... تفصیل اینها که مذکور شدند در مبسوطات بجویند».

١٧ ـ خواص طبی برخی حیوانات و برخی حبوبات «٢١٠ ر» **(فارسی)**

١٨ ـ وصایای عثمان خالدی «٢١٠ پ ـ ٢١٤ ر» **(عرفان ـ فارسی)**

از : عثمان خالدی مجددی نقشبندی

نه وصیت است در دعوت به طریق مجددیه و لزوم پیروی بزرگان این طریقه.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة و السّلام علی خیر خلقه محمّد و آله و صحبه اجمعین امّا بعد قال رسول الله صلی علیه و سلّم : الدین نصیحة. پس حقیر مسکین عثمان خالدی... عام و خاص خلفا و مریدان خود را به چند فقره از وصایای مشفقانه».

انجام : «وصیت دهم این که فرزندان و مریدان و خلفاء و محبان من وصایا را سرسری خیال نکنند...

مراد ما نصیحت بود گفتیم حوالت با خدا کردیم و رفتیم

و صلّی الله... الحمدلله ربّ العالمین».

نستعلیق؛ رساله چهارم فرج الله بن میرزا عبدالرحیم الخلخالی الکجلی الاصل الساکن بطالش دولاب، دوشنبه ٢٧ محرم ١٢٨٣؛ رساله ششم محمّد طاهر الطائی برای حاج

محمود سنندجی کردستانی، چهارشنبه صفر ۱۲۸۳ (پارس نیل)؛ رساله دوازدهم فرج اللّه، پنج شنبه ۱۵ شوال ۱۲۸۳؛ رساله شانزدهم و هجدهم حبیب اللّه انصاری، ۱۲۸۵؛ در حاشیه برگ ۱۳۰ پ غزلی به فارسی در هفت بیت، در اوّل نسخه تملك ریحان اللّه بن جعفر الموسوی با مهر بیضوی ربیع المولود ۱۳۲۲ ، در برگ ۵ تملك صفائی الخوانساری با مهر بیضوی «مصطفی الحسینی»؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل، مجدول گرهی.

۲۱٤ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷۳٤۲**].

(۱٤۰۰۲)

مهذب الاسماء فی مرتب الاشیاء (فرهنگ عربی به فارسی)

از : محمود بن عمر بن محمود قاضی سجزی

[**مجلس ۳۷۸/۲۵، ش ۷۳۹٦**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

در نسخه حاضر بعد از پایان کتاب، بابی آمده در پنج صفحه با این عنوان :

«باب فی آخر الکتاب فی اسماء شتی» شامل این مطالب : فصل فی الحساب، فصل فی الکسور، فصل فی حساب الشهور و الایام، فصل فی ذکر الشهور بالعربیة، فصل فی اسماء الشهور بالرومیة، فصل الاسبوع، فصل فی الاثنی عشر، فصل فی منازل القمر.

آغاز : «باب فی آخر الکتاب فی اسماء شتّی فصل فی الحساب احد و واحد یکی اثنان و اثنتان دو و ثلث و ثلثه سه اربع و اربعة چار خمس و خمسة پنج».

انجام : «فصل فی منازل القمر و له ثمانیة و عشرون منزلا ینزل القمر... و هو الرشاء دو منزل و ثلثی از منزل برجی باشد والله اعلم...».

نسخ معرب؛ عباس بن محمّد بیگ بن قاجار معروف به ناسخ، ۲٤ صفر ۱۰۹۲؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در لابلای سطور توضیحاتی پیرامون ضبط و معنی برخی لغات ذکر شده است؛ در اوّل نسخه پنج بیت شعر عربی منسوب به ابوذر در مدح اهل بیت(علیهم السلام) **و چند ماده تاریخ ولادت در ۱۰۹۵ ق، در برگ آخر نسخه ٤۵ لغت متضاد با معنی فارسی**

هر يك نوشته شده است و همچنين شعر ابوالحسين و جواب شيخ بهايى به عربى در مورد خلفا؛ جلد : تيماج، قهوه اى.

٢٠٤ برگ؛ ١٦×٢٥ سانتى متر؛ ١٥ سطر؛ [ثبت ٨٧٣٤٤].

(١٤٠٠٣)

تفسير سوره مائده = گل و برگ (فارسى)

از : رستم بن فتحعلى خان جراشى لارستانى (زنده در ١٣١٧ ق)

ترجمه و تحريرى است از تفسير سوره مائده كتاب «البرهان فى تفسير القرآن» سيّد هاشم بحرانى (متوفاى ١١٠٧ يا ١١٠٩ ق). مترجم در اثناى ترجمه مطالبى از خود با عنوان «مترجم» مى آورد.

در آخر نسخه قصيده اى از مترجم به فارسى در چهار صفحه به خط وى تحرير شده كه در ١٨ رجب ١٣١٧ در مرثيه فوت برادر خود سروده است. با اين مطلع :

دامنكشان چه مى گذرى از كنار من بر باد ناز داده غم انتظار من

آغاز : «يا ايها الذين آمنوا اوفوا بالعقود مستند به تفسير برهان نيست در قرآن يا ايها الذين آمنوا مگر كه آن در تورات يا ايها المساكين است».

انجام : «نازل شد مائده پيش از آنكه قبض بشود يعنى رسول به دو ماه يا سه ماه... براى او در هر يك از امورات ثلاثه عشرات مذكور است».

نستعليق؛ بى كا، جمعه ٢٤ ربيع الثانى ١٣١٧؛ عناوين مشكى، در آغاز نسخه يادداشتى از شعاع شيرازى مبنى بر اينكه نسخه بعد از مقابله و تصحيح به جلال الدين محمّد ملقب به مجدالاشراف قطب سلسله ذهبيه در شيراز برسد. همچنين در پايان نسخه يادداشتى از همو مبنى بر مقابله نسخه حاضر توسط وى و رستم با نسخه اصلى مؤلف، كه در ٢ شعبان ١٣١٧ اين يادداشت را نوشته است؛ جلد : مقوايى، عطف تيماج.

٢٦٩ برگ؛ ١٧/٥×٢٢ سانتى متر؛ ١١ سطر؛ [ثبت ٨٧٤٩٩].

(۱٤۰۰٤)

شرح ابیات المفصل فی النحو (نحو - عربی)

از : ؟

شرحی است بر ابیاتی که در کتاب «المفصل فی النحو» زمخشری، برای استشهاد آورده شده است. شارح این بیت ها را به ترتیب ذکر شده در کتاب می آورد و شرح می کند. او پس از هر بیت ابتدا نام شاعر آن را ذکر کرده و پس از آن به تجزیه و ترکیب آن می پردازد. شارح در این شرح از کتاب المقتبس فی توضیح ما التبس تألیف شیخ ابوالقاسم علی بن عمر بن خلیل فقیهی مشهور به فخر اسفندری (متوفای ٦۹۸ ق.) نقل می کند. این شرح در کشف الظنون بدون نام شارح ذکر گردیده است.

[کشف الظنون ۱۷۷٦/۲؛ ظاهریه، نحو ص ۲۲٦ نسخه ای از آن معرفی شده و مؤلف آن امام فخرالدین خوارزمی احتمال داده شده که درست نیست].

آغاز : «احمدالله و هو بالحمد جدیر علی ان السیر علی ما هو عسیر و حقق لی ما رجوته بفضله العمیم و اتانی ما سألته».

انجام : «قوله غداة طفت علماء بکر بن وائل... لما ذکرنا من معنی البیت انه اهلك هؤلاء و قصم الی قتل اولئك و انه المستعان و علیه التکلان».

نستعلیق؛ بی کا، ۲۸ رمضان المبارك ۱۰۸۹؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ با حواشی توضیحی؛ در آخر نسخه محمّدجعفر بن ولی بیگ به تاریخ ۱۰۹۹؛ جلد : گالینگور، قهوه ای، ضربی، ترنج.

۱۰۳ برگ؛ ۱۵×۲۵ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۸۷۵۰۰].

(۱٤۰۰۵)

فرهنگ لغات قرآن (فارسی)

از : ؟

ترجمه فارسی لغات قرآن کریم است. این فرهنگ به ترتیب الفبایی و در هر حرف به

ترتیب حروف آخر کلمات تنظیم شده است. این کتاب غیر از ترجمان القرآن سیّد شریف جرجانی است، در آخر نسخه نام این کتاب «جواهرالقرآن» احتمال داده شده است.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین حقّ حمده و الصلوة و السّلام علی محمّدالمصطفی رسوله و عبده و علی جمیع الموقنین لمیثاقه و عهده و علی سائر المصدقین بوعیده و وعده باب الالف (ا) ساکنه اسم مضمر مرفوع متصل بود برای تثنیه غائب در ماضی و مضارع و امر معناها آن دو مرد یا آن دو زن چون کانا یا کلان و کانتا و برای تثنیه حاضر در مضارع و امر معناها شما دو مرد چون تستفتیان و کلا و منصوب در مثل اهدنا و اننا و نون درینها نون عمادست و متحرکه مفتوحه حرف استفهام بود چون ءانذرتهم و در استفهام از حقّ تعالی مراد غیر حقیقت باشد و حرف ندا باشد چون أ زید ای یا زید (اذا) چون و آن ظرف زمان است برای مستقبل اگر چه بر ماضی درآید».

انجام نسخه : «ع (یسع) الیشع و الیسَع نام پیغامبری است(علیه السلام) (ییع) الییع بجای رسیدن میوه یعنی پخته شدن باب فتح ف (یوسف) نام پیغامبری است معروف(علیه السلام)ق (یعوق) نام بتی است».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و لغات عربی شنگرف، رموز مشکی، در اوّل و آخر نسخه مهر مربعی «احمد بن ابوالحسن الشریف ۱۲۹۱» متعلّق به احمد دیوان بیگی صاحب حدیقة الشعراء و مهر بیضوی «شعاع» متعلّق به شعاع شیرازی؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۹۸ برگ؛ ۱۴×۲۰ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۵۰۴].

(۱۴۰۰۶)

مجالس (مقتل ـ فارسی)

از : ؟

مجالسی است در وعظ و پند و اندرز که مؤلف از سخن رانی های منبری خود در ماه رمضان و محرم، تحریر و تنظیم نموده است. مجموع مجالس سی عدد است و مؤلف

برای هر مجلس خطبه جداگانه ای ایراد نموده و در اغلب مجالس از کتاب «ابواب الجنان» ملا رفیع واعظ قزوینی مطالبی را نقل نموده است.

آغاز : «الحمدلله الذی انعم علینا بالنعم الجلیلة و اکرمنا بالکرامة الجلیة الجمیلة و... قال الله تبارك و تعالی فی کتابه المتین و خطابه المستبین اعوذ بالله...».

انجام : «ماها را بیك ریسمان بسته بودند هر یك که از راه رفتن کوتاهی می کردیم... عرض کنم در شام بر امام از شماتت... جاری گشت».

نستعلیق؛ خط مؤلف، بی تا، نشانی ها شنگرف و مشکی؛ توسط مؤلف بعضی از عبارات خط خورده و عباراتی در حاشیه اضافه شده؛ در حاشیه برگ ۱۰۳ نوشته ای از مؤلف به تاریخ سه شنبه ۹ شوال ۱۲۹۲ ؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۲۱۹ برگ؛ ۱۷×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۵۰۳].

(۱٤۰۰۷)

جواهر العقول فی شرح فرائد الاصول (اصول فقه ـ عربی)

از : سیّد ابوالقاسم بن معصوم حسینی اشکوری (حدود ۱۳۲۵ ق)

شرحی است بر کتاب فرائدالاصول شیخ انصاری با عنوان «قوله ـ قوله». نسخه حاضر جلد اوّل شرح و تا آخر «الکلام فی حجیة الظن» را شامل است. تألیف این بخش در شب جمعه ۱۱ ذی قعده ۱۲۹۲ به پایان رسیده است. [**الذریعه ۲۷۲/۵**].

آغاز : «الحمدلله... و لعنة الله علی اعدائهم و مخالفیهم و مبغضیهم... و بعد فیقول العبد الغریق فی بحر العصیان المشرف بالانتساب الی ثانی سیدی شباب اهل الجنة».

انجام : «قوله ان العمل بالجزاء المخالف للمشهور مشکل الخ... لذا قالوا ان الجزا مخالف للمشهور کلما ارتقی قوة ازداد ضعفا زادالله قوتنا فی الله و قوتنا فی الاجتهاد بمحمّد و آله الامجاد».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها مشکی، در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۱۱۵ برگ؛ ۱۸×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [**ثبت ۸۷٤۸۷**].

(۱٤۰۰۸)

فتاح المجامع بمفاتيح الشرائع (فقه ـ عربی)

از : ملاّ محمّد علی بن محمّدباقر بهبهانی کرمانشاهی (۱۲۱٦ ق)

شرح مختصری است بر «مفاتيح الشرائع» فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق) شامل دو جلد و هر جلد در چندین جزء.

نسخه حاضر جزء آخر از جلد دوم کتاب و «کتاب الفرائض و المواريث» را شامل است.

در نسخه حاضر در حاشیه باب دوم کتاب ارث یادداشتی از عبدالله بن محمّد جعفر بن محمّد علی کرمانشاهی (نوه مؤلّف) نوشته شده با این عبارت :

«از اوّل کتاب شرح الارث تا (قوله و اذا اعتق الخ) از مرحوم آقا است قدس سره و از اینجا تا آخر کتاب از جناب والد ماجد است دام ظله الا مفتاح حبوه که آن هم از مرحوم جد امجد است ره».

از این عبارت استفاده می شود که این شرح ناتمام مانده و باقی آن را فرزند مؤلّف ملاّ محمّد جعفر بهبهانی کرمانشاهی نگاشته است.

[**الذريعه ۱۰۱/۱٦؛ مرعشی ۲۸۷/۹، ش ۳٤۸۹؛ آستان مقدّس معصومه**(علیها السلام) **قم ۱٤۲/۲**].

آغاز : «احمده علی نواله مصلّیا علی احمده و صحبه و آله التابعین لفعله و قاله و بعد هذا هو الجزء الاخير من المجلد الثانی من کتاب فتاح المجامع بمفاتيح الشرائع المورّخ الملقب بخدم الشروح».(۱)

انجام : «... فالحكم بالاباحة فی امثال ذلك فی امثال زماننا ظنی و الدليل عليه ظنی».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوين و نشانی ها شنگرف؛ در اوّل نسخه مهر بيضوی «عبده محمّد

۱ـ جمله «خدم الشروح» به حساب ابجدی برابر ۱۱۸۹ می باشد که سال تألیف کتاب است.

جعفر بن محمّد علی»؛ گوشه پایین اوراق سوخته و وصالی شده؛ جلد : پارچه ای، مشکی.

۱۷۲ برگ؛ ۱۵×۲۳ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۸۷٤۸۵].

(۱٤۰۰۹)

مثنوی عرفانی (شعر ـ فارسی)

از : گدا

مثنوی عرفانی است در شرح و تفسیر اسمای حسنای الهی. مؤلف اسمای حسنی را به ترتیب ذکر نموده و به صورت منظوم تفسیر می کند و در اثنا آیاتی از قرآن کریم و احادیث حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) را نیز تفسیر می کند.

شاعر در این منظومه به «گدا» تخلص می کند.

این منظومه غیر از مثنوی رائیه «تحفة النصائح» یوسف گدا است که در پند و اندرز در هشت باب سروده شده و در [منزوی ۲۷۲۱/٤؛ گنج بخش، منزوی ۱۵۷۷/۳؛ گنج بخش، محمّد حسین تسبیحی ۱۱۰/۱] معرفی شده است. گرچه احتمال اتحاد مؤلف بعید نیست.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

زان چنین فرموده سلطان جلیل جمله دنیا را که باشد او قلیل

با قلیلی دل مبند ای هوشیار عاقلان خود بنگرند پایان کار

المقدّم المؤخر

المقدم پیش از جمله عیان او همیشه بود و باشد ای جوان

هم مؤخر بعد بعد اولیست بس او همیشه باشد این را دان تو پس

اوّل او را بدایت نیست دان آخرست و بی نهایت از عیان

اوّل او بود و نبوده هیچ شی آخر او ماند که هست قیوم حیّ

بود او و هم نبود اشیا ورا هم نماند هیچ شی ماند خدا

هم نماند غیر او ای خوب رو نیست باقی غیر ذات پاك او

ما نبودیم بود خداوند جهان ما نمانیم او بماند جاودان

انجام نسخه :

صورتش بسیار کس را دل ربود دید نقش صورت و میلش فزود

شد هلاك از زخم مار اندر زمان بر نخورده زو هنوز ای نوجوان

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، دو برگ اوّل و برگ آخر نسخه پارگی دارد و ناقص است؛ جلد : مقوا، سرخ، عطف و گوشه تیماج.

۱۱۸ برگ؛ ۱۶×۲۲ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۴۹۵].

(۱۴۰۱۰)

کلیات صائب تبریزی (فارسی)

از : محمّدعلی بن عبدالرحیم تبریزی (۱۰۷۷ یا ۱۰۸۱ ق)

به شماره [۷۸۴۸] مراجعه شود.

[مجلس ۲۵۵/۳ و ۳۲۹/۲۶؛ الذریعه ۵۶۸/۹؛ مرعشی ۱۸۶/۲۰، ش ۷۸۳۹ با عنوان (دیوان صائب اصفهانی)؛ منزوی ۱۸۷۷/۳ و ۲۳۹۱ با عنوان «دیوان صائب»].

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز :

اگر نه مد بسم الله بودی تاج عنوانها نگشتی تا قیامت نو خط شیراز دیوانها

انجام :

آن نرگس بیمار عجب هوش ربائیست این ظالم مظلوم نما طرفه بلائیست

شکسته نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ تمام صفحات جدول زرین و مشکی در پشت طبله اوّل صفحه ای از دست خط چاپی صائب ضمیمه شده است. در اوّل نسخه، کاتب نسخه حاضر عارف تبریزی اصفهانی کاتب و شاگرد صائب ذکر شده است، در حاشیه یکی از اوراق دو بیت شعر به خط آقاجان بزاز در ربیع الثانی ۱۲۶۴ نوشته شده است؛ جلد :

تیماج، قهوه ای، مجدول.

۳٦۸ برگ؛ ۱۱×۲۰ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۳۵].

(۱٤۰۱۱)

وقفنامه حاج نظرآقا اصفهانی (فارسی)

در این نسخه سه وقف نامه از حاجی نظرآقا موجود است. او در این وقف نامه ها املاکی را برای امور خیریه در سال های ۱۱۲٦ و ۱۱۱۹ و ۱۱۲۱ وقف نموده است. تفصیل موارد وقف هر یك از این وقف نامه ها به شرح زیر است :

وقف نامه اوّل : وقف رقباتی در محال پوده سمیرم فارس و ماربین اصفهان مورخ ۱۱۲٦، برای تعمیر قنوات و اجرت افرادی برای اعزام آن ها به زیارت اماکن متبرکه به نیابت از واقف با تولیت آخوند محمّد مؤمن بن مولانا محمّد صالح پیش نماز مسجد جامع کبیر عباسی.

وقف نامه دوم : وقف سی جریب از اراضی مزروعی قریه جنیران ماربین اصفهان مورّخ ۱۱۱۹ برای اجرت معلم که در این قریه تکالیف اسلامیه و ضروریات دین اثنی عشری بگوید. با تولیت آقا محمّدحسین ولد مرحوم شفیع.

وقف نامه سوم : وقف هفت جریب زمین واقع در همان قریه وقف بر متولی وقف نامه دوم مورخ ۱۱۲۱.

همه این سه وقف نامه را عدّه ای از عالمان معروف عصر شاه سلطان حسین صفوی در اصفهان تأیید کرده اند. مهرهای این عالمان عبارتند از :

«لا اله الا الله الملك الحق المبین عبده علاء الدین محمّد بن علاء الدین حسین حسینی ۱۱۲۹».

«افوض امری الی الله الغنی علاء الدین حسین بن محمّد باقر حسینی ۱۱۰۸».

«المتوکل علی الله الملك الغنی عبده محمّد باقر بن سیّد حسن حسینی ۱۱۰٦».

«محمّد فاضل بن محمّد باقر حسینی ۱۱۱۱».

هم چنین در زیر آن ها مهر واقف با سجع «حاجی مومنان ز حق نظر است ۱۰۸۱» به چشم می خورد.

آغاز نسخه : «والسَّلام علی من شرّف الحرمین و اوّل من وقف فی الموقفین... امّا بعد باعث بر تحریر این کتاب صواب و مطلب از تسطیر این خطاب».

انجام نسخه : «و بعد از فوت او با اولاد او بشرحی که در متن قلمی شده بطنا بعد بطن... رجب المرجب من شهور سنه احدی و عشرین و مائة».

نسخ زیبا؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف و زر؛ در آغاز نسخه یادداشتی از سیّد محمّد علی بن محمّد هاشم روضاتی اصفهانی نوشته شده و در آن اظهار شده که نویسنده وقفنامه گویا همان کاتب چهار نسخه وقفنامه مدرسه چهارباغ اصفهان، شاه قلی بن محمّد یوسف افشار باشد که بهترین خوش نویس زمان خود بوده است؛ جلد : تیماج، مشکی.

٤٨ برگ؛ ۱۷×۲٥ سانتی متر؛ ۸ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۱۸].

(۱٤۰۱۲)

جوامع الحکایات و لوامع الروایات (حکایت ـ فارسی)

از : سدید الدین محمّد بن محمّد عوفی بخاری (قرن ۷ ق)

[مجلس ۱٦۱۷/۱۰ و ۱٦/۲٦، ش ۷٥۰۹].

نسخه حاضر از حکایت ۱۸ از باب اوّل از قسم اوّل شروع و به باب نهم قسم چهارم ختم می شود. و از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «عالی مرتفع پدید آمده است بی آنك کسی عمارتی کند یا کسی جویی کند پادشاه بخندید و گفت مگر دیوانه شده ای در عقل چگونه گنجد که بنایی بی بنا کننده ای پدید آید».

انجام نسخه : «حکایت ـ آورده اند که مردی به نزدیك هشام بن عبدالملك رفت و گفت یا امیر درین راه که به خدمت تو می آمدم... آفریدگارا دفع نمایی تویی می بینی که

دو خصم قوی قصد من».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ لبه اوراق را موریانه از بین برده است؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۳٦۰ برگ؛ ۱۸×۲۵ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [**ثبت ۸۷۸۳٦**].

(۱٤۰۱۳)

جُنگ (فارسی)

از : ؟

جُنگی است شامل مطالب پراکنده در فقه عامه، عرفان، حدیث و اخلاق. جمع کننده این جنگ اهل هند و پیرو مذهب عامه است. او در این جنگ استفتائاتی را که از استادش شیخ محمّدهاشم بن عبدالغفور سندی تتوی پیرامون مسائل فقهی نموده و او جواب داده با دست خط استادش ضمیمه جنگ نموده است. هم چنین در آن جواب های دیگر فقهای عصر وی با مهر آن ها موجود است.

در این جنگ چند رساله مستقل نیز درج شده و در میان آن ها مطالب فقهی و اخلاقی و تفسیری و حدیثی از کتاب های مختلف نقل شده است.

فهرست مطالب موجود در این جنگ عبارت است از :

۱ ـ **چند سؤال و جواب فقهی** از محمّدهاشم، مطلبی به نقل از تفسیر معالم التنزیل از بخش تفسیر سوره حم مومن، مطالبی به نقل از جلد اوّل بیاض محمّد هاشم «۱ ر ـ ۳ ر»

۲ ـ **تصویر نعلین حضرت پیامبر**(صلی الله علیه وآله وسلم) «۳ پ ـ ٤ ر»

در این دو صفحه عکس نعلین حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) به نقل از شمس الدین عدوصی شاگرد محمّد بن محمّد جزری رسم شده و خواصی برای آن نقل شده است.

۳ ـ **مطالبی** در مورد عالم و متعلم به نقل از کتاب الملتقط و المحیط، احادیثی از حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) پیرامون علم و ثواب تعلیم آن «۵ ر ـ ٦ ر»

٤ ـ مصباح الظلام فی الائمة الکرام «٦ پ ـ ٥٥ پ» **(تاریخ ـ فارسی)**

از : عبدالله بن محمّد سندی حنفی (قرن ١٢ ق)

رساله مفصلی است در چند فصل در تاریخ حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم)، خلفا و امامان دوازده گانه. شامل :

نام، لقب و کنیه آنان، نام پدران و مادران، محل تولد، مدّت عمر و ارشاد، ملوك زمان ولادت ایشان، سبب وفات، ایام و سال وفات، مدفن آنان.

مؤلف در پایان، شرح حال اقطاب سلسله قادریه را ذکر نموده و پس از آن مطالبی را به نقل از بیاض استاد خود شیخ محمّد هاشم سندی تتوی نقل نموده و تألیف رساله را در روز سه شنبه ١٣ رمضان ١٠٨٩ به پایان رسانیده است.

آغاز : «حمد و ثناء و شکر بی انتهاء مر حضرت پاك خدای صاحب علو و کبریاء راست... بعد می گوید بنده احقر و ذرّه افقر... که این رساله ای است در بیان تاریخ...».

انجام :

«چهارشنبه ذی حجه روز عید در ساعت غروب به تقدیر ذوالجلال

تاریك گشت جمله جهان بی جمالشان تاریخ بود هفصد و هشتاد و پنج سال

کذا وجدت فی بیاض... واسکنه بحبوحة جنانه بمنّه و کمال کرمه و احسانه».

٥ ـ جامع المتفرقات و دافع المشکلات «٥٦ ر ـ ١٢٢ پ» **(متفرقه ـ فارسی)**

از : ؟

کشکولی است شامل مطالب متفرقه در تاریخ، حکایات، اعتقادات و اغلب، مسائل فقهی بر مذهب حنفی. مؤلف این مطالب را از کتاب های زیر نقل نموده است :

شرح المصابیح، مفاتیح الجنان، خزانة الفوائد، روضة العلماء، تنبیه الغافلین تألیف ابواللیث سمرقندی، شرح شرعة الاسلام، دقایق الاخبار، مجموع خانی، راحت القلوب، شرح صراط المستقیم شیخ عبدالحقّ دهلوی، تذکره شیخ عبدالرحمن مرشدی، جامع الفقه، فردوس الفتوی، بیاض شیخ محمّد هاشم بن عبدالغفور سندی تتوی.

در بالای این رساله نوشته شده : «الجزء الاوّل من بیاض جامع المتفرقات و دافع المشکلات».

مطالب مندرجه در این کشکول عبارت اند از :

باب ما یصیر المسلم به کافرا، لبس الاحمر و الاصفر و غیرهما، فی ذکر ابی بکر، فی نسب النبی، الکلام فی حرمة البنج، بیان صورت عقد و الایجاب، فی اقتداء الحنفی بالشافعی و الشافعی بالحنفی، در طریق گزاردن نماز تهجد، البحث فی الحلف، البحث فی الجمعة و سایر مطالب متفرقه.

آغاز : «هر که این چهارده کلمه را به خطا خواند او کافر شود باید که به تأکید تمام بخواند... اوّل در سوره بقره و اذ ابتلی ابراهیم ربه».

انجام نسخه : «قوله فیه تقوم الساعة وجه دلالته علی الخیر هو ان عندها یصل ارباب الکمال الی... فی شرح المصابیح ۱۲ مفاتیح الجنان».

٦ ـ راحت الواعظین «۱۲۳ ر ـ ۱٤٤ پ» **(اخلاق ـ فارسی)**

از : فضل الله سنایی

رساله مفصلی است در اخلاق و اعتقادات که مؤلف به درخواست بزرگی در نوزده باب تألیف نموده است.

فهرست ابواب کتاب عبارتند از :

باب اوّل : در بیان قیامت

باب دوم : در بیان خوف قیامت

باب سوم : در بیان صفت دوزخ

باب چهارم : در بیان صفت بهشت

باب پنجم : در بیان حقّ مادر و پدر

باب ششم : در بیان خوردن ربا و دادن ربا و گرفتن ربا

باب هفتم : در بیان نماز گزاردن و زکات مال دادن

باب هشتم : در بیان منع کردن از خمر و مناهی

باب نهم : در بیان فضیلت نماز گزاردن

باب دهم : در فضیلت قرآن خواندن

باب یازدهم : در فضیلت روزه ماه رمضان

باب دوازدهم : حقّ شوهر بر زن

باب سیزدهم : در منع کردن از دروغ گفتن

باب چهاردهم : در منع کردن از غیبت

باب پانزدهم : در منع کردن حسد و عجب

باب شانزدهم : در منع کردن از کبر و عجب

باب هفدهم : در بیان خلق نیکو و خشم فرو خوردن

باب هجدهم : در بیان نصیحت و حکایت

باب نوزدهم : در بیان قصه ابوشحم فرزند عمر

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و طوبی للفائزین و الصلوة و السّلام علی رسوله محمّد و آله اجمعین می گوید بنده ضعیف مبارکه... که هیچ کاری و مهمی ترا پیش آید».

انجام : «پس از گور و قیامت خوف و ترس همیشه باید و غافل شدن از این نشاید کما قال الله تعالی یا ایها النّاس اتقوا ربکم و اخشوا... و لا یغرنکم بالله الغرور».

۷ـ **مطالبی** به نقل از کتاب «غنیة الطالبین» و «تنبیه الغافلین» سمرقندی «۱٤٥ر ـ ١٥٦ر»

۸ ـ **مطالبی** متفرقه شامل : باب ماجاء فی نشأ نبینا محمّد(صلی الله علیه وآله وسلم) به نقل از کنزالعرفان، مطالبی به نقل از مشارق الانوار، سراج الطالبین و کنز المعرفة «١٥٦ ر ـ ١٦٠ پ»

۹ ـ **شرح حدیث عما** «١٦١ ر» **(فارسی)**

از : نورالدین عبدالرحمن جامی (۸۹۸ ق)

شرحی است بر حدیث ابن رزین عقیلی که گوید : «قلت : یا رسول الله(صلی الله علیه وآله وسلم) أین کان ربنا قبل ان یخلق الخلق؟، قال : کان فی عماء ما تحته هواء و مافوقه هواء».

[منزوی ۱۲۲۸/۲؛ دانشگاه ۴۵۴/۳ و ۱۳۷۵/۵ و ۱۴۸۴/۹].

آغاز :

«ای پاك ز حیّز و مبرا ز مکان خالی ز تو نی درون و بیرون جهان

از کنه تو کش نه نام باشد نه نشان در ستر عماست دیده عقل و گمان

قال ابن رزین القیلی قال قلت یا رسول الله... این چند کلمه جامعه از مشکوة نبوت به صحت پیوسته است امّا معنی آن...».

۱۰ ـ **طریق خواجگان** = نوریه = سررشته «۱۶۱ پ ـ ۱۶۲ ر» **(عرفان ـ فارسی)**

از : مؤلف پیشین

به شماره [۱۳۶۴۶/۶] مراجعه شود. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۱۱ ـ **تهلیلیه** = کلمة فی التوحید «۱۶۲ ر ـ ۱۶۲ پ» **(عرفان ـ فارسی)**

از : مؤلف پیشین

تفسیری عرفانی است از کلمه توحید «لا اله الاّ الله». [منزوی ۳۶/۱].

آغاز : «لا اله لاله ایست از باغ هدایت که مکحله وار میل الف احدیت...».

انجام :

فرض باشد که قصد خاك کند نفس را همچو خاك پاك کند

۱۲ ـ **مطالب متفرقه شامل :** مباحثی در اخلاق به نقل از تنبیه الغافلین، مشارق الانوار و بیاض محمّد معین تتوی «۱۶۳ ر ـ ۱۶۵ ر» باب فی احوال السمکة و زکوتها و موتها و اباحتها به نقل از بیاض محمّد هاشم سندی تتوی «۱۶۵ پ ـ ۱۶۶ پ» مراتب و مقامات ذکر (به صورت تصویر در جداولی) «۱۶۷ ر» دو حدیث نبوی «۱۶۸ ر» چند سؤال و جواب در مورد نفس و روح « ۱۶۸ پ» حدیثی از حضرت پیامبر که در تشییع جنازه مردی از انصار فرموده اند و چند حدیث در مورد قبر و سؤال در آن و عذاب قبر «۱۶۹ ر ـ ۱۷۰ ر» بحثی در عدم قبول شهادت کسی که در راه بول کند و طعام خورد به نقل از کتاب حیات الصائمین «۱۷۰ پ» حکایتی به فارسی و مطالبی به نقل از کفایة المصلین و

بحر الرائق و منية المصلى، فتاوى نور الدين «۱۷۱ ر» باب در بيان عصاى حضرت موسى(عليه السلام) «۱۷۱ پ ـ ۱۷۲ ر» مطالب متفرقه در فقه و حديث و موعظه به نقل از كتب مختلف « ۱۷۲ پ ـ ۲۰۳ ر»

۱۳ ـ **باب** فى نشاءة نبينا محمّد(صلى الله عليه وآله وسلم) و معراجه و معجزاته به نقل از كنز العرفان «۲۰۳ پ» سؤال و جواب هايى از امام اعظم كه براى امتحان وى صورت گرفته است. «۲۰٤ پ ـ ۲۰۵ ر» ذكر فضيلت سوره فاتحه «۲۰۵ پ ـ ۲۰٦ ر»

۱٤ ـ **مطالب متفرقه** در تاريخ، فقه و موعظه به نقل از كتاب هاى زير :

نقاية الاثر شرح خلاصة السير، تنبيه الغافلين، فتح الرحمن، قاموس، تفسير حسينى، حاشيه تفسير حسينى، شرح ملا على قارى بر شمائل، خزانة الروايات «۲۰٦ر ـ ۲۱۱پ».

۱۵ ـ **شعرى** به اردو از محمّدهاشم تتوى «۲۱۲ ر ـ ۲۱۳ پ»

۱٦ ـ **چند سؤال و جواب فقهى** به فارسى «۲۱٤ ر ـ ۲۱٤ پ»

۱۷ ـ **مطالب متفرقه** در تاريخ و دعا «۲۱۵ ر ـ ۲۱٦ ر»

۱۸ـ **چند سؤال و جواب فقهى** به فارسى با مهر تأييد چندتن از علما«۲۱٦پ ـ۲۱۸ر»

۱۹ ـ **مطالب متفرقه** به نقل از اشخاص و كتاب هاى زير : حيات الصائمين، غاية البيان، مشكوة الانوار، اشعارى به اردو، حيرة الفقهاء، محمّد هاشم تتوى، شرح صراط المستقيم، سؤال و جواب فقهى به فارسى از محمّد هاشم با مهر چند تن از علما، روضة الاحباب، فتح القوى، كتاب السبعيات فى مواضع البريات شيخ ابونصر محمّد بن عبدالرحمن همدانى، تفسير اصمعى، تفسير بيضاوى، معالم التنزيل، مطالع المسرات بجلاء دلائل الخيرات، نافع المسلمين، انيس المتقين، مجموع خانى، تحفه خانى، قصيده امالى «۲۱۹ ر ـ ۲٤٦ ر»

۲۰ ـ **تفسير سوره فاتحه** به فارسى و عربى «۲٤٦ پ ـ ۲٤۹ ر»

۲۱ ـ **مطالبى** به نقل از :

لطائف الطرائف، مشكوة، شرح شرعة الاسلام، سؤال هاى فقهى و جواب آن از محب

العلماء عبدالله، بحر الرائق، شرف المصطفی نیشابوری، مطلع الانوار شرح المصابیح، فضیلت سوره یس، صلوة حاجت، فتاوی ظهیری، باب فی ذکر الله بعد المکتوبه، باب فی بیان التراویح، کنز المعرفه، داستان سوده زن حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم)، مطلبی در منع از ذکر جهر با مهر سه تن از مشایخ صوفیه در تأیید آن، مطالبی به نقل از منبهات ابن حجر عسقلانی، سؤال و جواب های فقهی، باب فی مسائل آداب القبر، فی مسائل رضاع و نحوه، فصل فی السواك، ترتیب عقیقه کودك، مطالب متفرقه در حدیث و تاریخ و فقه و موعظه به نقل از کتب مختلف «۲٤۹ پ - ۳۱٥ ر»

۲۲ - کرسی نامه سلسله نقشبندیه «۳۱٦ ر - ۳۱٦ پ» **(فارسی)**

از : ابراهیم بن شیخ عبداللطیف بن محمّد هاشم تتوی سندی

در این کرسی نامه مؤلف طریق اتصال خود را به سلسله نقشبندیه ذکر نموده است. سلسله وی به پدرش و بعد از وی به جدش محمّد هاشم تتوی و بعد از وی به اقطاب سلسله نقشبندیه تا به مؤسس آن منتهی می شود.

۲۳ - مولودیه حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) «۳۱٦ پ - ۳٤۲ پ» **(تاریخ - عربی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در تولد حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) و نسب و شرح حال و خصوصیات مختصر آن حضرت.

آغاز : «الحمدلله الذی جعل شهر ربیع الاوّل بالمولود الشریف ربیع القلوب... و بعد فهذا ذکر مولد سیّد الاولین و الآخرین و قائد الغر المحجلین».

انجام : «و علی صحابته الکرام و آله و التابعین لهم بخیر فاجهد هذا سماع حدیث مولده انتهی فالحمدلله المعین المسعد و صلی الله... برحمتك یا ارحم الراحمین».

نسخ؛ به خط های مختلف قرن ۱۲، رساله آخر محمّد حفیظ پنج شنبه ۹ ربیع الثانی ۱۱۹۹، عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوائی، عطف گالینگور.

۳٤۳ برگ؛ ۲۱×۳۰ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۸۳۷].

(۱٤۰۱٤)

دیوان عطار (فارسی)

از : عبدالرزاق بن علی اصغر متخلص به عطار و شیخ عطار (قرن ۱٤ ق)

کلیات اشعار شاعر است با تخلص عطار و شیخ عطار با دیباچه ای به نثر. شاعر، معاصر مظفرالدین شاه قاجار بوده و در اشعارش او را مدح می کند و دیوانش را در عصر همین سلطان در مدّت نه سال جمع آوری نموده است.

نسخه حاضر این بخش ها را شامل است :

الف : دیباچه «ص ۱ ـ ۹»

آغاز : «اشراق نیر اعظم عشق جهان افروز از پی فجر فرج و فتوح سعادت هدایت بصبح تعلق بست».

ب : قصاید «ص ۱۰ ـ ۳۸»

آغاز :

مظهر ذات خدای حیّ توانا کیست محمّد شه سریر تولا

مظهر ذات است و مظهر است صفات را زانکه صفت باشدی ز ذات هویدا

ج : غزلیات به ترتیب حروف تهجی «ص ۳۹ ـ ٤۹۱»

آغاز :

نه آسان است الفت عشق مشکل کار با دلها که مشکل کرد آسانها و آسان کرد مشکلها

من این دیوانگی خوش داشتم ز اوّل که برجستم ز دام صحبت زاهد ز بند پند عاقلها

د : رباعیات «ص ٤۹۸ ـ ۵۰۹»

آغاز :

آینه ذات کبریا روی علی است در پرده سرّ ستر غطا موی علی است

در عالم کون هر چه بینی به شهود از دست یداللهی بازوی علی است

انجام :

عهد مظفر سلطان قاجار نه ساله مجموع کردیم اشعار

شهر صیامی شد ختم تاریخ جرید نامی از شیخ عطار

نستعلیق؛ به خط شاعر، بی تا؛ شاعر در بعضی از اشعار تغییراتی داده است؛ در اوّل نسخه یادداشتی از جعفر منصوری به تاریخ ۱۵ اردیبهشت ۱۳۱۵؛ جلد : تیماج، مشکی.

۲۵۵ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [**ثبت ۸۷٤۸۲**].

(۱٤۰۱۵)

دیوان الحماسة (شعر - عربی)

از : ابوتمام حبیب بن اوس طائی (۲۳۱ ق)

منتخبی است از اشعار شاعران عرب. مؤلف اشعار انتخابی را در ده باب تنظیم نموده با این عناوین :

الحماسة، المراثی، الادب، النسیب، الهجا، الاضیاف و السخا، الصفات، السیر و النعاس، الملح، مذمة النساء.

[**مرعشی ۲٤/۱۲، ش ٤٤۲٦؛ سرکیس ۲۹۷/۱۰**].

نسخه حاضر دیباچه کتاب را فاقد است.

آغاز نسخه : «باب الحماسة ـ قال ابوعبیدة اغار ناس من بنی شیبان علی قریط فاخذوا ثلثین بعیرا فاستنجد اصحابه فلم ینجدوه

لو کنت من مازن لم یستنج ابلی بو اللقیطة من ذهل ابن شیبانا».

انجام :

علی تعاتع سالت فی بلاعمها کثیرة الوشی فی لین و ترقیق

کانّما لبست او البست فنسکاً فقلصت من حواشیه عن السوق

نسخ؛ بی کا، ٢٥ جمادی الاولی ١٢٨٣ (برای علی بخش میرزا نوه عباس میرزا نوشته شده)؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملك نادر قاجار به تاریخ ١٢٩٥ و نوشته ای از وی که در آن ذکر کرده، کاتب نسخه «ملاّ عبدالعلی سلمه الله» است و در سال ١٢٥٥ استاد وی بوده و تملك لطف اللّه بن فتح اللّه در اواخر ذی قعده ١٣٠٠ با مهر بیضوی وی؛ جلد : تیماج، مشکی، مجدول گرهی.

٢٠٥ برگ؛ ٢١×٣٥ سانتی متر؛ ١٨ سطر؛ [ثبت ٨٧٨٣٩].

(١٤٠١٦)

سیف الملوك و بدیع الجمال (افسانه ـ فارسی)

از : ؟

داستان عاصم پسر صفوان از پادشاهان عرب است. چندین تحریر از این داستان در فهرست نسخه های خطی فارسی، منزوی ٢٩٣١/٣ و ٣٧٢٤/٥ معرفی شده است.

نسخه حاضر تحریر دیگری از این داستان است و از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «و در تنقیح اقسام کم متصل و به تصحیح کمیاب منفصل لحظه در تلویح اجناس مسطحات دایرهوار سر در جیب افکار و بتوضیح مجسمات ساکنه».

انجام نسخه : «مرا از شنیدن این سخن دل بر بیکسی و درماندگی مشتری بازرگان بسوخت گفتم ای برادر اکنون که مرا امید صحت موبد یار بکلی منقطع شده... چاره کارت برایم و زمین».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف و مشکی محرر؛ اوراق نسخه کرم خوردگی دارد و هر برگ در بین دو زرورق صحافی شده است؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

٣٣٤ برگ؛ ١٥/٥×٢٦ سانتی متر؛ ١٧ سطر؛ [ثبت ٨٧٨٤١].

(۱٤۰۱۷)

منتخب دیوان ها (شعر ـ فارسی)

از : ؟

در این مجموعه منتخبی از اشعار هفده شاعر قدیم فارسی زبان جمع آوری شده است. شاعرانی که منتخب اشعار آنها در این مجموعه آمده عبارت اند از :

۱ ـ **اشعاری** از ابوالقاسم فردوسی (٤۱۱ ق) «۲ ر ـ ۷ ر»

آغاز :

سر نامه نام جهاندار پاك برآرنده رستنی ها ز خاك

انجام :

شدم به دریا غوطه زدم نذیذم درّ گناه بخت من است این گناه دریا نیست

۲ ـ **اشعاری** از خواجه نصیرالدین طوسی «۷ پ ـ ۹ ر»

آغاز :

هر مهنتی کآید به تقدیر خدای لم یزل جرم مه در خانه مریخ یعنی در حمل

۳ ـ **دیوان سنایی** (منتخب) «۱۰ ر ـ ۲۰ پ»

آغاز :

ای خداوند جسم و جان و خرذ بیش ازین فرع و هم برنبرذ

انجام :

جز نام بذ و نیك همی از تو نماند پس به ز نکونامی از ما اثری نیست

٤ ـ **دیوان ازرقی هروی** (منتخب) «۲۱ ر ـ ٤۳ پ»

از : ابوبکر بن اسماعیل وراق ازرقی هروی (قبل از ٤٦٥ ق)

[**مجلس ۱۲۱/۲٦، ش ۷٦۲۲**].

آغاز :

ز نور قبه زرّین آینه تمثال زمین تفته فرو پوشد آتشین سر بال

انجام :

اگر غم را چو آتش دوذ بوذی جهان تاریك ماندی جاوذانه

سراسر گرد عالم گر بگردی هنرمندی نبینی شادمانه

٥ ـ دیوان نظامی گنجوی (منتخب) «٤٤ ر ـ ٤٨ پ»

آغاز :

ختنی جمالی ای جان ز حبش چه نام داری بحر از خطی و خالی ز حبش کدام داری

انجام :

خون باذ دلم کورسن زلف تو دیذ وانگاه میان نسبت جان بازی را

٦ ـ دیوان شمس طبسی (منتخب) «٤٩ ر ـ ٥٧ پ»

از : شمس الدین محمّد بن عبدالکریم قاضی شهر هرات (٦٢٤ یا ٦٢٦ ق)

[**مجلس ۲۵۰/۳؛ رضوی ۸۱٤/۷؛ الذریعه ٥٤۳/۹؛ منزوی ۲۳۸۳/۳**].

آغاز :

هر دل که سوی عرصه تحقیق راه یافت در سایه سرادق عزّت پناه یافت

انجام :

چون مشك گیسوی تو کافور شدندی زین پس مگیر دامن خوبان مشك خط

۷ ـ دیوان رشیدالدین وطواط (منتخب) «٥٧ ر ـ ٦٢ پ»

آغاز :

شاها ببارگاه تو کیوان نمی رسد در همت تو گنبذ گردان نمی رسد

انجام :

ز من بیزار شذ معشوق و با منش ندانم تا چه آزار اوفتادست

۸ ـ دیوان سوزنی(۱) (منتخب) «٦۳ ر ـ ۷٤ پ»

۱ـ در نسخه حاضر نام شاعر «فخرالدین ابوبکر سوزنی» ذکر شده است.

از : شمس الدین محمّد بن علی سوزنی سمرقندی «٥٦٢ ق»

آغاز :

بدست خاطر من داده شد عنان سخن زمانه داذ زبان مرا بیان سخن

انجام :

بزهد سلمان اندر رسان مرا ملکا چو یافتم ز پدر کز نژاد سلمانم

۹ ـ دیوان سراج قمری = دیوان قمری (منتخب) «٧٤ ر ـ ٨١ ر»

از : سراج الدین قمری آملی طبری (قرن ۷ ق)

شاعر که در اشعارش به «سراج» و «قمری» تخلص می کند با توجّه به سال تحریر نسخه حاضر (٦٩٨ ق) از شاعران قبل از این تاریخ است. بنابراین آن چه در فهرست نسخه های خطی فارسی ۲۳٤۷/۳ و لغت نامه دهخدا، مادّه «سراج» و الذریعه آمده و در آن ها شاعر از مداحان سلطان ابوسعیدخان (۸٥٥ ـ ۸۷۲ ق) قلمداد شده، نمی تواند صحیح باشد.

[مجلس ۱٤٦/۳؛ منزوی ۲۳٤۷/۳؛ ملی تهران ۱۲٥/۱؛ الذریعه ٤۳۷/۹؛ دیوان قمری آملی به چاپ رسیده است].

آغاز :

تا نگار من ز سنبل برسمی بر جبین نهاذ داغ حسرت بر دل صورت گران چین نهاد

انجام :

ملك را معمار عدل تُست از آن آباذ ماند همچنین از عدل تو تا روز حشر آباذ باذ

۱۰ ـ دیوان انوری (منتخب) «۸۲ ر ـ ۱۰۲ پ»

آغاز :

اگر محوّل حال جهانیان به قضاست چرا مجاری احوال بر خلاف هواست

انجام :

گر غمت انوری بر آتش دل آب حسرت ز دیده می بازد

۱۱ ـ دیوان خاقانی شیروانی (منتخب) «۱۰۳ ر ـ ۱۱۲ پ»

آغاز :

ای منح نو به گرفته در دار ملك ترا که در چهار بالش وحدت کشند ترا

انجام :

کردم منادی سخت دی و برپر و امروز چونانك آن منادی ما شهر و روستا شد

۱۲ ـ دیوان مجیر بیلغانی «۱۱۳ ر ـ ۱۲۲ ر»

از : مجیر الدین ابوالمعالی بیلغانی (۵۸٦ یا ۵۸۹ یا ۵۹۲ ق)

[**مجلس ۱۳/۸؛ الذریعه ۹٦۹/۹؛ منزوی ۲۵۱۳/۳**].

آغاز :

کار عالم نیك دیدم هیچ بر بنیاذ نیست بر دل خاصان عالم جز غم و بیداد نیست

انجام :

فارغ بنشین که صبح زودست و شراب در شیشه و در قرابه باقیست محتسب

۱۳ ـ دیوان اثیرالدین اخسیکتی «۱۲۲ پ ـ ۱۲۸ ر»

از : اثیرالدین اخسیکتی (۵٦۲ یا ۵۷۰ یا ۵۷۷ یا ۵۸۰ ق)

[**مجلس ۸۵/۸؛ الذریعه ۵٤/۹؛ منزوی ۲۲۱۷/۳**].

آغاز :

من خاك جنان باذم کو زلف تو جنباند در آتشم از آبی کاندام ترا مانذ

انجام :

که مرغ اگر چه توکل کند بدانه و آب بدست خوذ ز برای خود آشیانه کن

۱٤ ـ دیوان سراج الدین سکزی «۱۲۸ پ ـ ۱۳۵ پ»

[**منزوی ۲۳٤۷/۳؛ الذریعه ٤۳٦/۹؛ فهرست میکروفیلمهای دانشگاه تهران ۹۲/۱**].

آغاز :

ای از بر سدره شاه راهت وی قمّه عرش تکیه گاهت

انجام :

محضر می و معشوقه و سماع ... طلب نی غمی کند

۱۵ ـ دیوان ظهیر فاریابی (منتخب) «۱۳٦ ر ـ ۱۵٦ ر»

آغاز :

گیتی که اوّلش عدم و آخرش فناست در حقّ وی گمان ثبات و بقا خطاست

انجام :

با کس غم دل مگوی زیرا که نماند یك دوست که با او غم دل بتوان گفت

۱٦ ـ دیوان سعدی (منتخب) «۱۵۷ ر ـ ۱۸٦ ر»

آغاز :

دنیا نیرزد آنکه پریشان کنی دلی زنهار بذ مکن کی نکردست عاقلی

انجام :

ولیکن گاو و خر بسیار بینی که در پیراهن و شلوار باشد

۱۷ ـ دیوان شرف شفروه (منتخب) «۱۸۷ ر ـ ۱۹۸ پ»

از : شرف الدین محمّد یا عبدالمؤمن بن هبة الله اصفهانی (۵۹۸ ق)

[مجلس ۱۳/۸؛ الذریعه ۵۱۳/۹؛ منزوی ۲۳۷۷/۳].

آغاز :

خدای عزّوجلّ بر جهان چو فرمان داذ ترا کلاه فریدون و تخت خاقان داذ

انجام :

عالم همه پر ز ... تو است اینست که کس را به تو پیوندی نیست

نسخ؛ منصور بن کمال الدین حسینی ٦۹۵؛ تمامی صفحات مجدول محرر دارای هفده ترنج (در اوّل دیوان ها) و هفده سرلوح کتیبه الوان؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج هر دو طبله جدا شده، مجدول گرهی.

۲۰۰ برگ؛ ۱٤×۲۲ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۳٤].

(١٤٠١٨)

مجمع الجوامع (فرهنگ فارسی، عربی، ترکی به فارسی)

از : علی محمّد بن عبدالحقّ محدّث دهلوی (قرن ١١ ق)

به شماره [١٣٨٥٠] مراجعه شود.

نسخه حاضر جلد دوم کتاب است و از حرف دال با میم تا شین با قاف را شامل است.

آغاز نسخه : «فصل فی العربی (دحم) بالفتح سخت سوختن (دهم) بالفتح عدد سیار از هر چیزی (درم) بالفتح درمان و نزدیك نهادن خرگوش کام رو نرم زفتن ستور».

انجام نسخه : «فصل فی العربی... (شهیق) بفتح بانك برکشیدن و بلند شدن (شهوق) بلند شدن (شتاق) بالکسر دراز و بند سرمشك (شیاق) بستن طناب (شقراق) بکسرتین و بالفتح مشدد الراء مرغی که آن را بفال پردازند».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و لغات اصلی شنگرف؛ جلد : گالینگور، مشکی.

٢٠٢ برگ؛ ٢٤×٣٥ سانتی متر؛ ١٧ سطر؛ [ثبت ٨٧٨٢٥].

(١٤٠١٩)

حدیقة المتقین فی معرفة احکام الدین (فقه ـ فارسی)

از : ملاّ محمّد تقی بن مقصود علی مجلسی (١٠٧٠ ق)

رساله عملیه فارسی است که مؤلف برای عمل مقلّدین نگاشته است.

[الذریعه ٣٨٩/٦؛ مقدّمه ای بر فقه شیعه ص ٢٣٨ و ٣٨٤؛ مشار، فارسی ١٧٣٦/٢].

نسخه حاضر جلد اوّل کتاب است و تا باب چهارم (کتاب الصوم) را شامل است. اوراق نسخه در صحافی جابجا شده است.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة علی اشرف المطهرین محمّد و عترته المعصومین امّا بعد چنین گوید اضعف عبادالله الغنی محمّد تقی بن مجلسی الاصفهانی که این رساله ایست در بیان عبادات».

انجام نسخه : «فائدة جليلة بدانكه احوط قول جامع بين الاقوال را گويند كه مستلزم خروج از خلاف است و اظهر قولى را گويند كه... و همچنين مشهور روايت مقبول الطرفين است به خلاف مشهور فتوى فقط كه خلافى است».

نستعليق؛ بى كا، بى تا؛ عناوين و نشانى ها شنگرف، تمامى صفحات مجدول مرصع؛ با حواشى مفصل از علماء و منقول از كتب فقهى؛ در حاشيه تصحيح شده؛ اطراف اوراق نسخه از بين رفته و هر برگ در بين دو زرورق صحافى شده؛ جلد : گالينگور، قهوه اى.

٣١٩ برگ؛ ١٦×٢٥ سانتى متر؛ ١٢ سطر؛ [**ثبت ٨٧٨٢٦**].

(١٤٠٢٠)

ترتيب اسماء انساب السمعانى = تذكره معتمدخان بدخشى (تراجم - عربى)

از : محمّد بن معتمدخان بدخشى(١)

ترتيب و تلخيصى است از «انساب السمعانى» تأليف ابوسعد عبدالكريم بن محمّد سمعانى شافعى (٥٦٢ ق) [كشف الظنون ١٧٩/١].

مؤلف در اين كتاب شرح حال رجال را به ترتيب حروف تهجى اسامى مترجمين و نام پدران آن ها تنظيم نموده و شرح حال آن ها را با تلخيص با همان عبارت «انساب السمعانى» ذكر نموده است. و در مواردى بعد از اتمام عبارت سمعانى، مطالبى را از الكاشف ذهبى و طبقات الحفاظ ابن ناصرالدين و التقريب ابن حجر اضافه مى نمايد.

١ـ سه نام در قرن دهم مى شناسيم كه گويا همه يك نفر بوده و مؤلف رساله حاضر نيز هموست. اين سه نفر عبارت اند از :

الف : محمّد بدخشى (متوفاى ٩٢٢ ق) : در كشف الظنون ١٠٦٣/١ رساله حاشيه بر شرح الياس رومى بر شمسيه در منطق، از تأليفات وى ياد شده است.
ب : كمال الدين محمّد بدخشى از عالمان سده دهم هجرى و معاصر با امير على شير نوائى [دانشنامه ادب فارسى جلد يكم آسياى مركزى ص ١٨١ و ٧٨١].
ج : محمّد بن المعتمد الحنفى بغدادى (متوفاى ٩٢٩) : ايضاح المكنون [٤٨/١] از وى ياد نموده و از تأليفاتش كتاب «دليل المختار الى المختار فى الفقه» را نام برده است.

در صفحه اوّل نسخه به خط قدیم نام کتاب، «تذکره معتمدخان بدخشی» و نام مؤلف، میرزا محمّد بن معتمدخان بدخشی نوشته شده است.

آغاز : «الحمدلله علی افضاله و الصلوة و السّلام علی حبیبه محمّد و صحبه و آله و بعد فهذه... حفاظ الحدیث و نقاد الاثر استخرجتها من کتاب الانساب للامام تاج الاسلام ابی سعد».

انجام : «محمّد بن حبّان البستی ابوحاتم احد الائمة ذکره فی نسبة البستی... و ابوعبدالله الغنجاری النجاری و جماعة سواهم و توفی فی شوال سنة اربع و خمسین و ثلثمائة ببست انتهی».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ در چند مورد (حدود ٥ مورد) حاشیه هایی به خطی غیر خط متن از عالمی شیعی نوشته شده که مواردی از کتاب را که مؤلف در شرح حال شخصیت های شیعی کوتاهی نموده نقد کرده است، در حاشیه تصحیح شده؛ اوراق کرم خوردگی دارد و هر برگ در بین دو زرورق وصالی شده؛ جلد : مقوا، قهوه ای، عطف و گوشه تیماج قهوه ای.

١٧٩ برگ؛ ٢٢×٣٢ سانتی متر؛ ٢٥ سطر؛ [**ثبت ٨٧٨٢٨**].

(١٤٠٢١)

مجموعه

١ ـ تهذیب الاسماء = تاج الاسامی «١ ر ـ ٣١٤ ر» **(فرهنگ عربی به فارسی)**

از : ؟

فرهنگ عربی به فارسی است ویژه نام ها و مصدرها.

[**مجلس ٢٧٢/٢؛ فرهنگنامه ها ص ١٣٨؛ منزوی ١٩٧٦/٣**].

آغاز : «الحمدلله المحمود بجمیع الاوصاف و الاسماء الممدوح بانواع الکرم».

انجام : «(الیمانی) شمشیر معروف (الیمنی) دست راست (الیهودی) جهود (الیهود) جماعة والله اعلم بالصواب».

٢ ـ نامه معاویه به حضرت علی(علیه السلام) **و جواب آن حضرت** «٣١٤ پ ـ ٣١٦ پ»

در این نسخه این دو نامه به سند ابوبکر محمّد بن عبدالرحمن بن عبدالعزیز بستی نقل شده و از آخر افتادگی دارد.

آغاز : «بسلمه قال الشیخ الامام الادیب ابوبکر محمّد بن عبدالرحمن بن عبدالعزیز البستی... (نامه معاویه) امّا بعد فقد ابتغیتَ ما یضرك و ترکت ما ینفعك و خالفتَ کتاب اللّه و سنة رسوله صلی اللّه علیه و سلّم و قد انتهی الیّ ما فعلت... (جواب امیرالمؤمنین علی(علیه السلام)) بسم اللّه الرحمن الرحیم من عبداللّه و ابن عبده امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب الی معاویة بن صخر امّا بعد فانی علی بن ابی طالب».

انجام نسخه : «فنظر معاویة و قال و الله لقد کتب من غیر امری فقال الطرماح ان کتب ذلك من تلقاء نفسه فقد خانك و ان امرتَه».

نسخ؛ محمود ظفرجو و ملك برهان حسام، ١١ ذی قعده ٨٨٢؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف؛ در آخر نسخه تملك ابوبکر بن علم بن قاسم قصداری و تملك محمّد محسن بن حافظ رحیم الدین؛ تمام اوراق کرم خوردگی دارد و هر برگ در بین دو زرورق وصالی شده؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

٣١٧ برگ؛ ١٨×٢٩ سانتی متر؛ ٢١ سطر؛ [**ثبت ٨٧٨٢٧**].

(١٤٠٢٢)

الفتاوی = فتاوی قاضی خان (فقه ـ عربی)

از : فخرالدین حسن بن منصور اوزغندی فرغانی (٥٩٢ ق)

به شماره [١٣٧٧٥] مراجعه شود.

نسخه حاضر از اوّل «کتاب العتاق» تا اوّل «کتاب الشهادات» را شامل است.

آغاز نسخه : «کتاب العتاق ـ اسباب العتاق کثیرة منها الاعتاق و منها دعوی النسب و منها الاستیلاد... فصل فی صریح العربیة، رجل قال لعبده اعتقتك، حررتك، انت حر».

انجام نسخه:«ان المبیع اذا جن عند المشتری و لا یعلم انه کان عند البایع کان للمشتری

ان یردّ لان الجنون انما یکون لآفة فی الدماغ فاذا وجد عند المشتری یستدل بذلك علی انه کان عند البایع الا ان هذا قول مهجور و لا ینفذ قضاء القاضی فیه و الله اعلم».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف و نشانی ها شنگرف و مشکی؛ در حاشیه تصحیح شده، با حواشی توضیحی؛ در آغاز نسخه تاریخ فوت محمّدپاشا بن حاجی خیرالدین ۹۰٤؛ جلد : تیماج دورو فرسوده، قهوه ای، شمسه، مجدول گرهی.

۲۵۳ برگ؛ ۱۸×۲۷ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۱۱].

(۱٤۰۲۳)

مختصر القدوری فی فروع الحنفیة (فقه حنفی - عربی)

از : ابوالحسن احمد بن محمّد بن احمد قدوری (٤۲۸ ق)

رساله مختصر مشهوری است در فروع فقه حنفی. این رساله بارها به چاپ رسیده و شروح متعددی بر آن نگاشته شده است.

[کشف الظنون ۱٦۳۱/۱؛ مرعشی ۸٦/٤، ش ۱۲۸۹؛ سرکیس ۱٤۹۸/۲].

نسخه حاضر دیباچه را فاقد است و فهرست مطالب کتاب در اوّل نسخه آمده است.

آغاز : «بسمله کتاب الطهارة قال الله تعالی یا ایها الذین امنوا اذا قمتم الی الصلوة... ففرض الطهارة غسل الاعضاء الثلاثة و مسح الرأس و المرفقان و الکعبان یدخلان فی الغسل و المفروض فی مسح الرأس مقدار الناصیة».

انجام : «و اذا صحت مسئلة المناسخة و اردت معرفة ما یصیب کلّ واحد من حساب الدرهم قسمت ما صحت منه المسئلة الثانیة علی ثمانیة و اربعین فما خرجت اخذت له من سهام کل وارث حبّة و الله اعلم».

نسخ؛ محمّدبن سلیمان بن بکر، شنبه رجب ۹۰۲؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، با حواشی توضیحی، برگ اوّل نونویس، در اوّل نسخه فهرست کتاب و نامه ای به ترکی به تاریخ ۱۲۲۱ و مهر مدور «ز درگاه خدا امیدوارم محب عثمان... ۱۲۵٦» که در پشت ظهر طبله اوّل نوشته شده است؛ جلد : مقوا؛ قهوه ای، عطف تیماج.

۱۳۲ برگ؛ ۱۸×۲٦ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [**ثبت ۸۷۷۱۰**].

(۱٤۰۲٤)

جامع الرموز (فقه - عربی)

از : شمس الدین محمّد خراسانی قهستانی (حدود ۹٦۲ ق)

برهان الشریعه محمود بن عبیدالله محبوبی (٦۷۳ ق) کتابی به نام «وقایة الروایة فی مسائل الهدایه» در فقه حنفی تألیف نمود. پس از آن فرزند دختر وی به نام صدرالشریعة دوم این کتاب را به نام «النقایة مختصر الوقایة» تلخیص نمود.

شمس الدین قهستانی در رساله حاضر کتاب «النقایه» را به صورت مزجی، به نام عبیدالله خان اوزبك، شرح نموده و به روز ترویه سال ۹٤۱ به پایان رسانیده است.

[**مرعشی ۱٤۹/٦، ش ۲۱۳۸؛ سرکیس ۱۵۳٤/۲**].

نسخه حاضر از آغاز دیباچه افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «الواجب المسطور فی خزانة المفتین فی ضمن عبارات موضحة و انبتت حدائق ذات بهجة... اعلم ان المصنف قد افتتح باسم الله».

انجام:«و لا شك انه ختم علی احسن اوجه الانتهاء فانه ذکر مسائل الاخرس و المقتفل و الغنم المذبوحة فی آخر الکتاب ثم نبه علی ما اختاره مما هو المعول علیه فی الباب».

نسخ؛ حسن بن محمّد، شب جمعه اواخر شوال ۱۰۸۲ در شهر توقان در مدرسه پروانه بك؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده، بعضی از کلمات خط خورده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ترنج با سر، مجدول، لولادار.

٤۰۰ برگ؛ ۱۸×۲۹ سانتی متر؛ ۳۱ سطر؛ [**ثبت ۸۷۷۰۹**].

(۱٤۰۲۵)

تبیین الحقائق علی کنز الدقائق (فقه اهل سنّت - عربی)

از : فخرالدین ابومحمّد عثمان بن علی زیلعی (۷٤۳ ق)

شرحی است بر «کنزالدقائق» ابوالبرکات عبدالله بن احمد نسفی (۷۱۰ ق).

[**کشف الظنون ۱۵۱۵/۲؛ سرکیس ۹۸۸/۱**].

نسخه حاضر جلد چهارم کتاب است و از نیمه کتاب قبل از «کتاب المزارعه» شروع و تا آخر شرح را شامل است.

آغاز نسخه : «لانه خرج عن ملکه بالبیع قال و یقسم فی المنقول و العقار المشتری و دعوی الملك ای یقسم فی المنقول الموروث والعقار المشتری و فیما اذا ادعوا الملك».

انجام : «لو ماتت المرأة و خلفت ثلاث اخوات متفرقات و زوجا... ولو جعلت کانها لم تکن لکانت من ستة و بقی سهم للعصبة و الله سبحانه و تعالی اعلم بالصواب».

نسخ؛ عبدالرحمن محمّد بن اسمعیل الحنفی الشهیر بالکرکی، جمعه ۲۲ جمادی الاولی ۸۳۸؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۲٤۰ برگ؛ ۱۸/۵×۲۸ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [**ثبت ۸۷۷۰۸**].

(۱٤۰۲٦)

درر الاحکام فی شرح غرر الاحکام (فقه حنفی - عربی)

از : محمّد بن فرامرز مشهور به ملا خسرو (۸۸۵ ق)

شرحی است بر کتاب «غررالاحکام» خود مؤلف. که آن را در سال ۸۸۳ ق به پایان رسانیده است. [**کشف الظنون ۱۱۹۹/۱؛ مرعشی ۳٤۹/٤، ش ۱۵٤۹؛ سرکیس ۱۷۹۰/۲**].

از همین مؤلف کتاب مرآت الاصول در شماره [۱۳۷۹۲] معرفی گردید.

آغاز : «الحمدلله الذی احکم احکام الشرع القویم بمحکم کتابه و اعلی اعلام الدین المستقیم بمعظم خطابه... امّا بعد فان من المقدّمات المقررة عند اولی الابصار».

انجام : «و هذا العبد الفقیر الی الله الغنی مع مطارحته معهم فی تصانیفهم فیما انتسب الیه و معارضته ایاهم... بل الامتثال بما یفهم من قوله تعالی و امّا بنعمة ربك فحدث».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ با حواشی به امضاء «وانی»، در حاشیه تصحیح شده؛ در اوّل نسخه فهرست مطالب آمده؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با

سر، لچکی، لولادار با ترنج.

٣٢٤ برگ؛ ١٧×٢٨/٥ سانتی متر؛ ٢٧ سطر؛ [ثبت ٨٧٧٠٥].

(١٤٠٢٧)

الاختيار لتعليل المختار (فقه حنفی - عربی)

از : مجدالدين عبدالله بن محمود موصلی حنفی (٦٨٣ ق)

شرحی است بر کتاب «المختار فی فروع الحنفية» خود مؤلف که در شماره [١٣٥٠٤] معرفی گرديد.

[کشف الظنون ١٦٢٢/٢؛ المخطوطات الفقهية فی مكتبة المتحف العراقی، اسامة ناصر نقشبندی قسم اوّل ص ٦٥ ش ١٠٠].

فهرست مطالب کتاب در پايان نسخه آمده است.

آغاز : «الحمدلله الذی شرع لنا دينا قديما و هدانا اليه صراطا مستقيما... کتاب الطهارة اعلم ان مدار علوم الدين متعلق بالاعتقادات و العبادات و المعاملات و المزاجر».

انجام نسخه : «قوله الاهل الزوجة ای لو اوصی لاهل فلان فهی علی زوجته... قوله و الآل اهل بيته ای لو اوصی لآل فلان فهو لاهل بيته لان الآل القبيلیّ».

نسخ؛ بی کا، بی تا [قرن ٩ ق]؛ عناوين و نشانی ها شنگرف؛ در حاشيه تصحيح شده، با حواشی توضيحی؛ در آخر نسخه فهرست مطالب آمده است؛ جلد : تيماج، مشکی، لولا جدا شده.

١٨٠ برگ؛ ١٦×٢٤ سانتی متر؛ ٢٧ سطر؛ [ثبت ٨٧٧٠٤].

(١٤٠٢٨)

شرح وقاية الرواية فی مسائل الهداية (فقه حنفی - عربی)

از : ابن ملك محمّد بن عبداللطيف بن عبدالعزيز حنفی (قرن ٩ ق)

شرحی است بر «وقاية الرواية فی مسايل الهداية» برهان الشريعه محمود بن صدر

الشریعه اوّل عبیدالله محبوبی حنفی.پدر شارح عبداللطیف بن عبدالعزیز(متوفای ۸۸۵ ق) قبلاً شرحی بر این کتاب نوشته بود ولی چون در مسوده مانده بود لذا مؤلف آن را پاك نویس کرده و مطالبی از خود بر آن افزوده است. [**کشف الظنون ۲۰۲۱/۲**].

فهرست مطالب کتاب در اوّل نسخه آمده است.

آغاز : «الحمدلله الذی جعل العلم اربح المتاجر و المکاسب و ارجح المفاخر... و بعد یقول العبد الضعیف محمّد بن عبداللطیف المشهور بابن الملك و المنصور... (بسم الله الرحمن الرحیم حمد من جعل) ای صیّر (العلم اجل) ای اعظم (المواهب) جمع الموهبة و هی مصدر و المراد منه الموهوب».

انجام : «و قید بقوله و الاقل طاهر لان المختلط لو کان اناثین یریقهما و یتمم اتفاقا و لو کان اقلهما یخسا یتحرس اتفاقا و یریق ما غلب علی ظنه هذا آخر الکلام».

نسخ؛ بی کا، شنبه جمادی الاولی ۸۸۹، عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در برگ اوّل مطلبی به نقل از فتوحات مکیه و مطلبی به نقل از مجمع الفواید و حدیثی از حضرت علی(علیه السلام) **و وقفنامه حسین آغا بن عبدالحی که این کتاب را به مدرسه ای که در شهر آماسیه بنا کرده، در اوّل ربیع الاوّل ۹۰۸ وقف نموده است و در برگ آخر نسخه مطلبی از عبدالله بن محمود نسفی به نقل از شمس الائمة الکردری در مورد حشیش ای ورق القنّب در نه سطر؛ جلد : مقوایی فشرده، قهوه ای، عطف و حاشیه تیماج.**

۲۵۱ برگ؛ ۱۸×۲۵/۵ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [**ثبت ۸۷۷۰۳**].

(۱٤۰۲۹)

مجموعه

۱ ـ گلستان سعدی «۱ ر ـ ۹۲ پ» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : شیخ مصلح الدین سعدی شیرازی (٦۹۱ یا ٦۹۳ ق)

[**مجلس ۲۷۸/۸ ـ ۳۱۳ و ۳۷۱/۲٦، ش ۷۸۹۱ آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است**].

۲ ـ مناجات منظوم «۹۳ ر ـ ۹٤ پ» **(فارسی)**

از : مؤلف پیشین

آغاز :

یا رب بسی کرده گناه استغفرالله العظیم

نسخ؛ شمس الدین بن پیر محمود بن شمس الدین، ٧ ربیع الثانی ٨٤٨؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، طبله راست قهوه ای، ضربی، ترنج، مجدول، طبله چپ سوخت، ترنج مذهب با نقش گل، لولادار با روکش پارچه ای.

٩٤ برگ؛ ١٢×١٦/٥ سانتی متر؛ ١٧ سطر؛ [ثبت ٨٧٧٠٢].

(١٤٠٣٠)

دیوان رضی آرتیمانی (فارسی)

به شماره [١٣٩٣٠/٢] مراجعه شود.

نسخه حاضر غزلیات، ترجیع بند، رباعیات و ساقی نامه شاعر را شامل است. در آغاز نسخه حاضر طی یادداشتی اظهارنظر شده که این دیوان متعلّق به رضی اصفهانی (متوفای ١٠٢٤ ق) است که صحیح نیست.

آغاز :

چون مهر برآی بام و ایوان را بگداز چو موم سنگ و سندان را

امشب مه چارده ز خورشیدم شرمنده نشد ببین تو عرفان را

انجام :

همیشه چو خور گیتی افروز باد همه روز او عید نوروز باد

شراب شهادت بکامش رسان بجدّ علیه السلامش رسان

نستعلیق؛ محمّد بن افضل شوشتری ٢٢ ربیع الثانی ١١٦٤ برای اسماعیل خان ولد مهرعلی خاقانی؛ اوراق کرم خوردگی دارد؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه گالینگور سبز.

٣٤ برگ؛ ١٣/٥×١٩/٥ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [ثبت ٨٧٠٢٣].

(۱٤۰۳۱)

دیوان فارسی مسمی به سرعلوی (فارسی)

از : علوی چشتی هندی

غزلیات شاعر است به ترتیب حروف تهجی با تخلص «علوی»، در این دیوان ۱۹۲ غزل موجود است و پس از پایان کتاب یك غزل دیگر اضافه شده است.

در غزل های ۱۸۱ تا ۱۸۳ افراد زیر مدح شده اند :

نصیرالدین چراغ دهلوی، خواجه معین الدین چشتی، شاه سلیمان توسوی، نظام الدین محبوب الهی، فخرالدین دهلوی، حافظ خیرآبادی.

از همین شاعر منظومه های «رموز المعانی» و «اسرارنامه علوی» و «نقش علوی یا کلام عارفانه» در شماره های [۱٤۰۳۲ و ۱٤۰۳۳] معرفی خواهد شد.

آغاز :

چو آن واجب گره بگشاد امکان محالی را نشانده بر سریر صدق تصویر خیالی را

بعالم چون تجلی داد شأن لاابالی را دمید از خودسری در جسم کل شکل مثالی را

انجام :

رسیدی و بجذب عشق جا اندر دلم کردی سراپایم بحسن خویشتن بنواختی رفتی

مرا هر دم به مرگت علویا افسوس می آید چه بودی آه قدر خویشتن نشناختی رفتی

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوائی، سبز، عطف پارچه.

۵۲ برگ؛ ۱۹/۵×۳۲ سانتی متر؛ ۲۸ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۲۷].

(۱٤۰۳۲)

دیوان علوی (فارسی)

از : علوی چشتی هندی

اشعار و غزلیاتی است از شاعر با تخلص «علوی». نسخه حاضر این بخش ها را شامل است :

الف : رموز المعانی «ص ۱ ـ ۱٤»

تضمین و تفسیر اشعار مثنوی معنوی مولوی است. شاعر بعضی ابیات را از مثنوی انتخاب و با شعر به صورت تضمین تفسیر می کند.

آغاز :

(بشنو از نی چون حکایت می کند از جدایی ها شکایت می کند)

گوش دل را کن سوی آواز نی کاین حکایت با هدایت می کند

گفتگویی آن نیستان مو به مو در دمی با صد اشارت می کند

انجام :

چهره دلدار هر دم روبروست در حجاب آن عارض پر ناز نیست

حیف ای علوی بقول مولوی (آینه جانت ترا غماز نیست)

ب : اسرارنامه علوی «ص ۱۵ ـ ۲٤»

غزلیاتی است به ترتیب حروف تهجی.

آغاز :

ای سینه ها ز درهم داغت خزینه ها دلها ز درد توست به پهلو دفینه ها

از باده وصال تو مستند عارفان از دل گرفته زیر بغل آبگینه ها

انجام :

یار و اغیار است یکسان هر نفس روح قدسی تا شده مهمان حی

یوسفان جان علوی آشیان می رسند از غیب در زندان حی

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ نام شاعر در ضمن اشعار به شنگرف، اشعار مثنوی معنوی با خطوط شنگرف مشخص شده؛ جلد : مقوائی، سبز، عطف پارچه.

۱۳ برگ؛ ۲۰×۳۲ سانتی متر؛ ۲۸ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۲۸].

(١٤٠٣٣)

نقش علوی = کلام عارفانه (زمانه سلوك و مجاهده) (شعر ـ فارسی)

از : علوی چشتی هندی

صد و نوزده غزل است به ترتیب حروف تهجی که شاعر در عشق و سیر و سلوك و مجاهده سروده است.

آغاز :

در حمد چو بگشود زبان قلم ما سر زد بسر عرش معلّی علم ما

حمدی که بود سوره الحمد دلیلش حمدی که سزاوار به او شد منم ما

انجام :

گو بنده کمینم افتاده بر زمینم افضل کن و امینم وز غم بده رهایی

علوی ضعیف همت ناقابلی به خدمت شد با نوا ز فضلت از حال بی نوایی

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نام شاعر در ضمن اشعار به شنگرف؛ جلد : مقوائی، قهوه ای، عطف و گوشه تیماج.

۲۸ برگ؛ ۲۰×۳۱ سانتی متر؛ ۲۸ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۲۹].

(١٤٠٣٤)

مجموعه

این مجموعه دو بخش دارد. بخش اوّل از برگ ۳ تا ۲۹٤ و بخش دوم از برگ ۲۹٥ تا آخر نسخه را شامل است.

در بخش اوّل، برگ ها به سه ستون عمودی (دو ستون هفت سانتی در دو طرف و یك ستون دو سانتی در وسط) تقسیم شده است. بعد از آن در ستون میانی «مفتاح العلوم» و ستون اوّل شرح «مفتاح العلوم» تفتازانی و ستون سوم «المصباح فی شرح المفتاح» تحریر شده که در زیر معرفی می شوند :

۱ ـ شرح مفتاح العلوم «ستون اوّل برگ های ۳ ر ـ ۲۹٤ ر» **(ادبیات ـ عربی)**

از : سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۲ ق)

[**مجلس ۳٤٥/٤، ش ۱٦٤۳**]. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «لا الی حکم مفعول یشار الیه قال الشیخ عبدالقاهر الصدق و الکذب متوجهان الی اسناد».

انجام : «خاصة فی کلام جارالله من الکشاف و المقالات و المقامات و غیرذلك و الباقی لایحتاج الی البیان فلنختم الکتاب».

۲ ـ مفتاح العلوم «ستون وسط برگ های ۳ ر ـ ۲۹٤ ر» **(ادبیات ـ عربی)**

از : ابویعقوب یوسف بن بکر سکاکی (٦۲٦ ق)

[**مجلس ۱٦۱/۲٥، ش ۷۱٥۱**]. نسخه حاضر قسم معانی و بیان را شامل است و از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «یرجع الی الحکم بمفهوم لمفهوم و هو الذی نسمّیه الاسناد».

انجام : «لزمنا ان لا نضمن بشیء من جملة و ان نستمدالله التوفیق فی تکملته تم القسمان اعنی علمی المعانی و البیان و الصلوة علی سیّدنا محمّد اشرف بنی عدنان».

۳ ـ المصباح فی شرح المفتاح «ستون سوم برگ های ۳ ر ـ ۲۹٤ ر» **(ادبیات ـ عربی)**

از : سیّد شریف علی بن محمّد جرجانی (۸۱٦ ق)

[**مجلس ۹۸/۲٥، ش ۷۰۸۷**]. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «قوله والله یعلم انك لرسوله علی ما سیأتیك فی بحث الاطناب».

انجام : «کما صرّح به فیما مرّ و حققه هیهنا و هذا آخر ما یسّر الله لی بمنه و لطفه من کشف فوائد هذا العلم و نظم فرائده و نسأل الله سبحانه ان ینفع به المسترشدین».

٤ ـ یادداشتی از سلام بن علی کمالی «۱۹٦ پ» **(عربی)**

او این یادداشت را در سال ۸۳۷ ق. نوشته و در آن اظهار داشته که کتاب های موجود در

این مجموعه را با جمال الدین معروف بحث نموده است.

٥ـ نظم البیان = نظم مفتاح العلوم (قسم معانی و بیان)«٢٩٥پ ـ ٣٥٣ر» **(شعر ـ عربی)**

از : عبدالرحیم بن معروف رازی (متوفای بعد از ٨٣٩ ق)

منظومه ای است در نهصد بیت که شاعر در آن قسم سوم «مفتاح العلوم» سکاکی (قسم معانی و بیان) را به نظم کشیده، و سرودن آن را در سال ٨٣٩ به پایان رسانیده است.

شاعر بعد از اتمام منظومه، مقدّمه ای به نثر در تعریف علم معانی و بیان و اشکالات وارده و دفع آن ها، در آغاز منظومه اضافه نموده است. این مقدّمه در نسخه حاضر در برگ های «٢٩٥ ـ ٢٩٧» قرار دارد و در صفحه «٢٩٤ پ» صفحه اوّل مقدّمه مجدداً تحریر شده است.

آغاز مقدّمه : «بسمله اللّهم ارنی الاشیاء کما هی نحمدالله علی ما علم القرآن خلق الانسان علّمه البیان وضع المیزان فلا تطغوا فی المیزان و نصلی علی خیر من اوتی الفرقان محمّد المصطفی من بنی عدنان و علمی آله المسترشدین لارکان الایمان و اصحابه المؤسسین لمبانی الاکرام و الاحسان و بعد فلما کان بعض من الانس و الجان یخوضون فی کتابنا نظم البیان».

انجام مقدّمه : «و لا تتمنوا ما فضل الله به بعضکم علی بعض للرجال نصیب مما اکتسبوا و للنساء نصیب مما اکتسبن و اسالوا الله من فضله ان الله کان بکل شیء علیما».

آغاز نظم :

ألا خیر نطق المرء ساعة بسملا هو الحمدلله الحمید مهلّلا

فخیر افتتاح فی الامور جمیعها صلوة علی خیرالکرام توسلا

انجام :

و تسع مآت ما نظمناه غیر ما به قد وصفنا من علی النّاس قد علا

ختمناه فی تسع ثلثون بعدها ثمان مآت بعد ذاك فنا و لا

٦ ـ یادداشتی از عبدالرحیم بن معروف رازی «٢٩٨ پ» (عربی)

در این یادداشت رازی اظهار نموده که مدّتی در شیراز نزد فضلای آن شهر به تحصیل علوم مشغول بوده که در اثنای آن نامه ای از طرف سیّد شریف جرجانی به وی می رسد.

جرجانی بنا داشته که کتاب «شرح الفواید الغیاثیة»(١) خود را به نام امیر هند تألیف نماید. لذا در این نامه از رازی می خواهد تا کلمات مسجع زیر را که جرجانی بنا داشته در تعریف امیر هند در آغاز آن کتاب قرار دهد در دو بیت به نظم بیان کند تا در اوّل کتاب مذکور قرار گیرد. و رازی در پاسخ وی آن ها را در دو بیت به نظم می کشد.

کلمات مسجعی که جرجانی ارسال داشته عبارت اند از :

شعاره التوجه و المراقبة و حکمه العطیة و الموهبة و شأنه مجالسة الافاضل و أمره مدافعة الاباطل. و دو بیتی که رازی سروده چنین است :

سلوك طریق الاولیاء شعاره و احکامه فی الخلق بسط المواهب

و صحبة ارباب الفضایل شأنه و عادته تخلیصهم من غیاهب

رازی بعد از این دو بیت، شش بیت دیگر از خود زیاده بر درخواست جرجانی، اضافه نموده است.

نسخ؛ عبدالرحیم بن معروف رازی، ٨٣٩، دارای دو سر لوح و یك ترنج، در آخر رساله اوّل و سوم تملك صدر بن ناصر الشریعه منصور بن محمّد بن منصور حسنی حسینی شیرازی، در برگ [١٩٧ ر] **ترنج با سر ترنج مذهب و الوان، داخل آن با زر نوشته شده «ان الکتاب و شرحیه لکاتبه عبدالر حیم بن معروف و صاحبه»، در برگ** [٣٥٣ ر] **تملك شیخ علی اصغر هزارجریبی در ذی حجّه ١٣٣٤، برگ** [٣٥٣ پ ـ ٣٥٤ ر] **ابیاتی از حضرت علی**(علیه السلام)، **در صفحه آخر شش بیت شعر در بیان معجون الفلاسفه و چهار بیت که کاتب آن را سروده است؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، ضربی، ترنج.**

٣٥٤ برگ؛ ٢٢×٢٩/٥ سانتی متر؛ ٢٩ سطر؛ [**ثبت ٨٧٠٣٤**].

١ـ الفوائد الغیاثیة فی المعانی و البیان تألیف قاضی عضدالدین عبدالرحمن بن احمد ایجی (٧٥٦ ق) این کتاب را عالمان زیادی از جمله تفتازانی شرح نموده اند. [کشف الظنون ١٢٩٩/٢].

(١٤٠٣٥)

گلچین مثنوی معنوی (فارسی)

از : ؟

در این رساله مفصل، مؤلّف اشعاری از دفاتر شش گانه «مثنوی معنوی» مولوی رومی، انتخاب و به صورت موضوعی تنظیم نموده است.

این رساله در دو بخش تحریر شده بدین ترتیب :

بخش اول «۱ ر ـ ٤١ ر»

این بخش مسوده و موضوعات در آن نامرتب است.

آغاز : «فی الخلفاء دفتر اوّل صفحه سی و یکم

بد عمر را نام اینجا بت پرست لیك مؤمن بود نامش در الست

فی الخلفاء دفتر اوّل صفحه پنجاه و یکم

آن زمان حقّ بر عمر خوابی گماشت تا که خویش از خواب نتوانست داشت».

بخش دوم «٤٣ ر ـ ٢٩٢ پ»

موضوعات در این بخش به ترتیب حروف تهجی تنظیم و بعد از هر موضوع اشعار مربوط به آن ذکر شده است. نمونه موضوعات این بخش عبارتند از :

اخلاص، احسان، استاد، اولیاء، ایمان، اذان... بهتان، بخل، بلاء، بکاء و... .

آغاز : «فی الاخلاص

هر کسی را سیرتی بنهاده ایم هر کسی را اصطلاحی داده ایم».

انجام بخش دوم و انجام نسخه : «فی الیوم دفتر ثانی صفحه هفتم

دشمن روزند این قلابکان عاشق روزند این زرهای کان

* * *

زان سبب فرمود یزدان والضحی والضحی نور ضمیر مصطفی».

نسخ؛ به خط مؤلّف؛ بی تا؛ جلد : گالینگور، مشکی.

۲۹۲ برگ؛ ۱۷×۲۲ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [**ثبت ۸۷۰۳۵**].

(۱٤۰۳٦)

مجموعه

۱ ـ دیوان نیاز جوشقانی «۱ پ ـ ۷۷ پ» **(فارسی و عربی)**

از : سیّد حسین طباطبائی اصفهانی جوشقانی متخلص به نیاز (قرن ۱۳ ق)

[**مجلس ۳۲۸/۳، منزوی ۲۵۹۰/۳؛ رضوی ۷۲۹/۷؛ دانشگاه ۲۷۹٤/۱۲؛ الذریعه ۱۲۳۹/۹؛ ملك تهران ٤٦٥/۸، ش ٥٦۸۹**].

نسخه حاضر اشعار فارسی و عربی شاعر را بدین ترتیب شامل است :

الف : ترجیع بندها و قصاید در مدایح و مراثی اهل بیت(علیهم السلام) «۱ پ ـ ۲۳ ر»

آغاز :

شد غلام تو ماه کنعانی بتو باد این عزیزی ارزانی

زلف تو کیش اهرمن دارد لب تو خاتم سلیمانی

ب : غزلیات به ترتیب حروف تهجی «۲۳ پ ـ ٦۸ پ»

آغاز :

همره خویش ببر این دل شیدایی را هر کجا می بری این خوبی و زیبایی را

نتوان دید جمالت که چو خورشید سپهر نور روی تو کند منع تماشایی را

ج : اشعار عربی در مراثی حضرت سیّدالشهداء(علیه السلام) «۷۱ پ ـ ۷۷ پ»

آغاز :

یا ساکن الطف ان القلب یهواکا لو غاب شخصك عنی لست انساکا

و کیف انساك یا من لیس فی خلدی و فی سویداء قلبی غیر ذکراکا

۲ ـ رساله سیاسی «۷۸ پ ـ ۸٤ پ» **(فارسی)**

گویا از : شاعر پیشین

چند فصل است در انتقاد از کارهای سیاست مداران عصر مؤلف به صورت طنز و لطیفه گویی. نسخه حاضر که از آغاز و انجام ناقص است این بخش ها را دارا است :

فصل فی الوظیفة، فصل فی الحکام و الضباط، فصل فی الدواوین و اخوان الشیاطین الذین هم عن الحقّ معرضون و للمعروف منکرون.

آغاز نسخه : «الوظیفة ما الوظیفة و ما ادریك ما الوظیفة معلوم اسمها معدوم رسمها یکتبها الدبیر و یسلبها الوزیر نقد و جنسی است سرمایه دزدان، یوسفی است نصیب گرگان».

انجام نسخه : «کلیم با رتبه نبوّت چهل سال در تیه حیرت ماند و اسکندر با همه قدرت عمری ظلمات را به آخر رساند... رشوتی باید داد و چیزی باید مایه نهاد اگر در کار خود آگهی تا ندهی نرهی».

نستعلیق و نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ پشت طبله اوّل یادداشتی از محمّدحسین الحسینی به تاریخ سه شنبه ۲۲ ربیع الاوّل ۱۲۷۳؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۸٤ برگ؛ ۱٤×۲۰ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [**ثبت ۸۷۰۳٦**].

(۱٤۰۳۷)

مجموعه

۱ ـ کنز اللغات «۲ پ ـ ۳۲٦ ر» **(فرهنگ عربی به فارسی)**

از : محمّد بن عبدالخالق بن معروف (قرن ۹ ق)

[**مجلس ۳۵/۲٦، ش ۷۵۳۷**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۲ ـ تحفة الاحباب «۳۲۷ پ ـ ۳٦٤ پ» **(فرهنگ عربی به فارسی)**

از : سلطانعلی حافظ اوبهی هروی (قرن ۹ ق)

[مجلس ۱۲٦/۲٦، ش ۷٦۳۰].

آغاز : «فضلای فصیح زبان و فصحای بلیغ بیان افضل کلمات و افصح لغات حمد و ثنای متکلّمی را دانند که رتبه فصاحت و درجه بلاغت عرب را به مرتبه اعلی علیین رسانید».

انجام : «پهلو کردن احتراز کردن پسری نوی دید انزال کرد...

چون بنای انتخاب این کتاب اتمام یافت شد رقم تاریخ اتمامش باتمام الکتاب».

نسخ؛ رساله اوّل محمّد مؤمن بن محراب بن علی الشریف، پنج شنبه ۱۳ جمادی الثانی ۹۸۷؛ رساله دوم همو، دوشنبه ۱۷ جمادی الثانی ۹۸۷ در اصفهان؛ عناوین و نشانی ها و لغات معنی شده به شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ در صفحه ۳۲۷ غزلی از عبیدالله ازبك هنگامی که بر دروازه هرات آمده بود به خواجه امیر بیك فرستاده و در صفحه آخر مطالبی از فتح نامه ای که در مورد وقایع کشمیر و لاهور نوشته شده است؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با نقش گل و بلبل، لچکی، مجدول گرهی.

۳٦۵ برگ؛ ۱٦×۲۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۳۷].

(۱٤۰۳۸)

جنگ اشعار فارسی

از : ؟

جنگی است ترتیب یافته از اشعار شاعران پارسی گوی به طور متفرقه.

شاعرانی که شعرشان در این جنگ درج شده عبارت اند از :

حافظ، سعدی، نظامی، جامی، امیرخسرو، ابوعلی سینا، لطف علی بیك شاملو (آذر)، محتشم، میر سیّد علی مشتاق، محمّدصادق خان بیگدلی، ذوقی، حکیم عمرخیام، باباطاهر عریان، میرزا محمّدعلی مجرم، میرزا عبدالحمید شکوه، حکیم قاآنی، سیّد احمد هاتف، اسماعیل خان سرباز بروجردی، میرزا ابوالحسن یغما، طوفان مازندرانی، محمّدکاظم واله، غلامعلی پروین همدانی، نوعی، محمّدهاشم میرزا، سلمان ساوجی، میرزا عبدالوهاب نشاط اصفهانی، محمّدتقی تشنه، عطار نیشابوری، میرزا حبیب فارس، هما، میرزا نصرالله، پریشان، عاشق اصفهانی، تاراج شیرازی، صفایی.

آغاز : از سعدی

ندیدمت که بکردی وفا بدانچه بگفتی طریق وصل گشادی من آمدم تو برفتی

انجام :

یکی خال سیه جا کرده بر کنج لب لعلش تو گویی بر لب آب بقا بنشسته هندوئی

دو پستانش ز چاك پیرهن دیدم بدل گفتم تماشا کن که سرو ناز بار آورده لیموئی

نستعلیق چلیپایی (دو ستونی)؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ در آغاز نسخه یادداشتی از عبدالقادر دبیری شاملو که در اصفهان ۱۲ فروردین ۱۳۰۸ نوشته است؛ در داخل جنگ نام سیّدعلی همدانی که قطعه ای از اشعار وی در سال ۱۲۷۵ ق در رشت در این جنگ تحریر شده، همچنین نام حسینعلی سائل که در سال ۱۳۱۹ یادداشتی در این جنگ نوشته است؛ جلد : گالینگور، سبز.

۹۱ برگ؛ ۷/۵×۱۶ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۰۳۸].

(۱٤۰۳۹)

جنگ اشعار فارسی

از : ؟

جنگی است شامل ۲٦۹۰ بیت، جمع آوری شده از اشعار شاعران پارسی گوی، بدین اسامی :

نظیری نیشابوری، عبدالرحمن جامی، خواجه قوام الدین، حاذق، خضری، سمندر، بنیاد، طوفان، سیّد محمّد نجفی، خسرو، هلالی جغتایی، محتشم، ریاضی، عارف، مشتاق، حافظ، کمال خجندی، محبی، مهری، نصیر طوسی، عصمت، نیازی، وصال شیرازی، صاحب دیوان، کاتبی، خالصی، بابافغانی شیرازی.

آغاز : نظیری

چه خوش است پیش زلفش سر شکوه باز کردن گله های روز هجران به شب دراز کردن

غم تو گرفته باری به میان جان شیرین که توان تو را و جان را ز هم امتیاز کردن

انجام :

خواهم اندر تو کنم ای بت پاکیزه خیال نظر از منظر خوبی شب و روز و مه و سال

خواطرت رفت که در کودکیت می کردم آن نصیحت که نکرده است کسی ز اهل کمال

شکسته چلیپایی؛ بی کا، بی تا؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول گرهی.

۱۵۲ برگ؛ ۷/۵×۱۵ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷۰۳۹**].

(۱٤۰٤۰)

مجموعه

۱ ـ دیوان امامی هروی «۱ پ ـ ٦۰ ر» **(فارسی)**

از : ابوعبدالله محمّد بن ابوبکر بن عثمان امامی هروی (٦٧٦ یا ٦٨٠ یا ٦٨٦ ق)

[**مجلس ٤۰٧/٨؛ رضوی ٣٦٧/٧؛ الذریعه ۹٤/۹؛ منزوی ۲۲۳۱/۳**].

نسخه حاضر غزلیات به ترتیب حروف تهجی، قصاید و رباعیات شاعر را شامل است.

آغاز :

سحرگه در جهان جان بعون مبدع اشیاء مسافت قطع می کردم ز لا تا حضرت الا

موالید و طبایع را چنان از هم جدا کردم که بر سطحی مربع شد ز یك نقطه شه خطا

انجام :

در صدر بلاغت ار چه با دست رسیم در عالم نظم ار چه مسیحا نفسیم

دانم که به خاك در دستور جهان [؟] ما به مجد همگر نرسیم

٢ ـ دیوان شمس طبسی «٦١ ر ـ ٩٥ ر» **(فارسی)**

از : شمس محمّد بن عبدالکریم قاضی شهر هرات (٦٢٤ یا ٦٢٦ ق)

به شماره [١٤٠١٧/٦] مراجعه شود. نسخه حاضر قصاید را شامل است.

آغاز :

پیش از این کاید پدیدار از پس کوه آفتاب ماه رویا در صبوحی درفکن جام شراب

باده مسکین بده چون صبح کافوری به لب طره مشکین شب را می کند پر پیچ و تاب

انجام :

کو آن شب خلوت که غنودیم بهم وان راز که گفتیم و شنودیم بهم

آیا بودا که باز بینیم شبی یکبار دگر چنانکه بودیم بهم

نستعلیق؛ بی کا، رساله اوّل شوال ١٢٤٨؛ در صفحه اوّل نسخه نوشته شده که این نسخه شامل پنج دیوان بوده، (دیوان امامی هروی، رفیع الدین لبنانی، شمس طبسی، نجیب الدین جرفادقانی، محمّدقلی سلیم شاملو) که سه دیوان از آن جدا شده و دو دیوان هم اکنون موجود است؛ در آغاز نسخه یادداشت هایی از حسینعلی متخلص به واضع که در شعبان ١٢٨٧ نسخه را در طهران خریده است با مهر بیضوی وی به سجع «حسینعلی»، در آخر نسخه چند تاریخ تولد؛ جلد : تیماج، سرمه ای، مجدول.

٩٦ برگ؛ ١٣×٢٠ سانتی متر؛ ١٦ سطر؛ [ثبت ٨٧٠٤٠].

(١٤٠٤١)

کلیات ظهوری ترشیزی (فارسی)

از : نورالدین محمّد ظهوری ترشیزی (١٠٢٤ ق)

[مجلس ٢٤٥/٢؛ ٣٢٨/٢٥، ش ٧٣٥١؛ الذریعه ٦٥٦/٦؛ منزوی ١٨٨٠/٣؛ مرعشی ٨٦/٢].

نسخه حاضر که توسط یکی از دوستان ظهوری تحریر شده، یکی از کامل ترین نسخه های کلیات ظهوری و شامل ۱۳۹۰۲ بیت است و نسبت به سایر نسخه ها اضافاتی دارد که قابل توجّه است. این نسخه بخش های زیر را شامل است :

الف : دیباچه سخن خوان خلیل «۱ پ ـ ۸ ر»

آغاز :

«ای از تو بر اهل تخت و اکلیل سبیل گر ذکر جمیلست و گر قدر جلیل

نطق از تو به مهمانی ارباب خرد انداخته خوان از سخن خوان خلیل

شکر موهبت جلیل که حضرت ابراهیم خلیل یکی از پیشکاران خوان خلت اوست».

ب : دیباچه گلزار ابراهیم «۸ ر ـ ۱۱ پ»

آغاز : «خرمی چمن سخن به طراوت چمن بهار پیرائیست که گلزار ابراهیم در».

انجام :

داستان شد ختم بستان رخش غیرت گلزار ابراهیم باد

ج : شرح حال ظهوری «۱۱ ر ـ ۱۲ ر یازده سطر» **(فارسی)**

از : کاتب نسخه حاضر (معاصر با ناظم)

آغاز : «مولانا نورالدین محمّد ظهوری اصل وی از قصب الرجال ترشیز است و در شاعری طبعش در کمال جودت».

انجام : «و در نهصد و نود و نه این چند قصیده به این کمینه فرستاد».

د : قصایدیکه ظهوری برای کاتب مجموعه فرستاده،شامل ۹۳۵ بیت «۱۲پ ـ ۲۹ر»

آغاز :

ای از بهار صنع تو یکبرگ نوبهار وز برگ صد زبان به ثنای تو شاخسار

بر روی سرخوشان شراب هوای تو در باغ و راغ، لاله و نرگس پیاله دار

انجام :

از نقطه خامه ظهوری بر ختم کلام قرعه افتاد

زین پس در اختتام سفتن در عهده گفتن و نگفتن

هـ : ساقی نامه «۳۰ پ ـ ۱۰۸ پ»

نسخه حاضر شامل ٤٣٧٩ بیت است. در سایر مراجع عدد ابیات این ساقی نامه ٤١٠٠ بیت ذکر شده است.

آغاز :

ثنا می کنم ایزد پاك را ثریا ده طارم تاك را

که خورشید را صورت جام از اوست شراب شفق در خم شام از اوست

انجام :

که گردد به حسرت سخن ها تمام چو در آخر نامه زو و السّلام

و : غزلیات به ترتیب حروف تهجی شامل ۸۲۷۰ بیت «۱۰۹ پ ـ ۲٦۲ ر»

آغاز :

آن که خواهد داشت فردا رحتمش دیوان ما گشته وصفش آفتاب مطلع دیوان ما

انجام :

انجمن افروزی انجم ظهوری شد کهن می کنم بر سینه از داغش چراغان نوی

ز : رباعیات، شامل ۳۱۸ بیت «۲٦۲ پ ـ ۲٦۸ پ»

آغاز :

یا ربّ نظری که چشم جان باز کنم یا ربّ جگری که رزم خود ساز کنم

انجام رباعیات و نسخه :

گل کز سر کوی تو نروید خارست راحت که ز داغت نرسد آزارست

تا تیغ کشیده سر بپا غلطیده است جلاد فراق تو چه تیز انهار است

نستعلیق؛ بی کا، بی تا (نسخه در زمان حیات مؤلّف نوشته شده [۱۲ ر] و کاتب از دوستان مؤلّف بوده است)؛ دارای دو سرلوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان، تمام

صفحات جدول مذهب؛ اشعار در متن و حاشیه تحریر شده؛ جلد : ساغری، مشکی، سوخت، ترنج با سر با زمینه مذهب با نقش گل و بوته.

۲٦۸ برگ؛ ۱٤/٥×۲٤ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸۷۰٤۲].

(۱٤۰٤۲)

کلیات سلمان ساوجی (فارسی)

از : جمال الدین بن علاءالدین محمّد، سلمان ساوجی (۷۷۸ ق)

نسخه حاضر این بخش ها را شامل است :

الف : جمشید و خورشید «۱ پ ـ ٦۹ پ»

[مجلس ۳۱٦/۸؛ منزوی ۲۷٤۲/٤؛ الذریعه ۱۳۳/٥ و ۱٤۷/۱۹؛ این مثنوی به چاپ رسیده است].

نسخه حاضر از انجام، ۱٦ بیت افتادگی دارد.

آغاز :

الهی پرده پندار بگشای در گنجینه اسرار بگشای

انجام نسخه :

رخ آئینه می بینم به آزرم که می آید ز روی خویشتن شرم

ب : دیوان اشعار (قصاید) «۷۰ ر ـ ۲۰٤ پ»

آغاز افتاده :

براق فکر را یك شب به معراج حقیقت ران بگوش ... بشنو که سبحان الذی اسرا

انجام :

دعایت می کنم از جان و ما را نیست روز و شب دعایی غیر ازین یا ربّ تقبّل هذه منّا

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین زرین، تمام صفحات جدول زرین و شنگرف و لاجوردی، در اوّل نسخه کتیبه مذهب و لاجوردی و عنوان کتاب به زر در داخل کتیبه؛ در اوّل نسخه این

نوشته آمده : «نسخه دیگر به خط همین کاتب دیده شده در تاریخ هفتصد و شصت کتابت شده بود و این نسخه نیز مسلماً در این سنه تحریر یافته است. حرره جلال الدین قاجار»؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر و لچکی با زمینه مذهب، مجدول گرهی، لولادار، پشت جلد زیتونی، ترنج با سر، جدول مذهب.

٢٠٤ برگ؛ ١٠×١٩ سانتی متر؛ ٢٣ سطر؛ [ثبت ٨٧٠٤٣].

(١٤٠٤٣)

دیوان جامی (فارسی)

از : عبدالرحمن بن احمد بن محمّد جامی (٨٩١ ق)

به شماره [١٣١٥٦] مراجعه شود. نسخه حاضر دیوان اول، با مقدّمه اول است، و آغاز آن با آغاز نسخه شماره ٨٧٢٧، [فهرست ٣٠٨/٢٦] برابر است.

انجام :

جامی دم گفت و گو فرو بند دگر دل شیفته خیال مپسند دگر

در شعر مده عمر گرانمایه بباد انگار سیه شد ورقی چند دگر

نستعلیق؛ درویش محمود بن عبدالله قونوی فی بلدة قسطنطنیة، ٨٧٤؛ برگ اوّل کتیبه زرین و نام کتاب در داخل کتیبه، چند برگ از نسخه جدول زرین؛ در اوّل نسخه وقف با مهر بیضوی «السیّد احمد رشید» و مهر دیگری به سجع «الرحمن علم القرآن خلق الانسان علمه البیان وقفه... السیّد عثمان ١٢٤٩»؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر لچکی، لولادار.

١٥٦ برگ؛ ١٣×١٧ سانتی متر؛ ١٤ سطر؛ [ثبت ٨٧٠٤٤].

(١٤٠٤٤)

دیوان شمس مغربی (فارسی و عربی)

از : شمس الدین محمّد بن عزالدین شیرین مغربی تبریزی (٨٠٨ ق)

به شماره [١٣٤٣١/١] مراجعه شود.

نسخه حاضر دیباچه نثر، قصائد عربی، اشعار فارسی و رباعیات را شامل است.

آغاز دیباچه : «الحمدللّه الذی انشأ عروض الکون بسببی الجسم الثقیل و الروح الخفیف... امّا بعد در بدء حال پیش از حل و ارتحال که هنوز لطیفه ربانی».

انجام دیوان :

در روی پری رخان چو در می نگرم جز روی تو می نیاید اندر نظرم

هر لحظه ز هر پری رخی حسن رخت بر دیده کند جلوه بوجهی دگرم

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی، برگ اوّل سرلوح مزدوج مذهب و داخل آن نام کتاب و بسمله، اوراق نسخه به رنگ های مختلف؛ جلد : تیماج، مشکی، مجدول گرهی.

١٠٠ برگ؛ ١٣/٥×٢٠/٥ سانتی متر؛ ١٤ سطر؛ [ثبت ٨٧٠٤٥].

(١٤٠٤٥)

مجموعه

١ ـ فهرست تألیفات علاّمه مجلسی «٧ صفحه نونویس در آغاز نسخه»

از : امیر محمّدحسین خاتون آبادی (١١٥١ ق)

فهرست کوتاه و فشرده ای است از نگاشته های ملاّ محمّد باقر بن محمّد تقی مجلسی (١١١٠ ق). این رساله در ضمن کتاب شناسی مجلسی به کوشش حسین درگاهی و علی اکبر تلافی داریانی در سال ١٣٧٠ ش توسط بنیاد فرهنگی امام رضا(علیه السلام) در تهران در ده صفحه به چاپ رسیده است.

[کتابشناسی مجلسی ٤١ ـ ٥١، دانشگاه تهران ١٤٦٩/٩ و ٣٦٣/١٦ و ٣٧٧؛ مجله دانشکده ادبیات دانشگاه تهران سال دهم شماره ٢].

آغاز : «الحمدللّه کفی و الصلوة علی محمّد و آله الذین اصطفی و بعد تفصیل مؤلفات مرحمت و غفران پناه علامة العلماء المتقدّمین و المتأخرین».

انجام : «و اگر بر سنّ تکلیف که پنجاه و هشت سالست قسمت شود سالی بیست و چهار هزار و یکصد و هفتاد و هفت بیت... و روزی شصت و هفت بیت و هشت حرف می شود و الله تعالی یعلم و الحمدلله اوّلاً و آخراً».

۲ ـ حلیة المتقین (آداب و سنن ـ فارسی)

از : ملا محمّد باقر بن محمّد تقی مجلسی (۱۱۱۰ ق)

[**مجلس ۱۱۷۱/۱۰، ۱۶۸/۱۲؛ مرعشی ۴۰۴/۲، ش ۷۹۸؛ سپهسالار ۲۵۱/۱؛ کتاب شناسی علامه مجلسی ۲۲۱ ـ ۲۲۳**]. این کتاب بارها در ایران به چاپ رسیده است.

فهرست مطالب کتاب در آغاز نسخه حاضر موجود است.

آغاز : «الحمدلله الذی حلی انبیائه المرسلین باحسن حلیة المتقین... امّا بعد چنین گوید تراب اقدام مؤمنین و خادم طلبه علوم ائمّه طاهرین».

انجام : «و بهترین مردم کسی است که مردم از او منتفع شوند».

نستعلیق (عبارات عربی معرب)؛ بی کا، ۱۷ رجب ۱۰۷۹؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول زرین، در اوّل نسخه فهرست تألیفات علامه مجلسی و تملکی با مهر مربعی «لا اله الاّ اللّه الملك الحقّ المبین عبده علی عسکر» و تملکی به تاریخ صفر ۱۰۹۲؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ترنج با سر، لچکی با زمینه مذهب و نقش گل و بوته، مجدول گرهی.

۲۲۰ برگ؛ ۱۴×۲۵ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [**ثبت ۸۷۰۴۷**].

(۱۴۰۴۶)

تخمیس غزلیات حافظ

از : مولانا زینی (قرن ۹ ق)

در این رساله، شاعری با تخلص «زینی» منتخبی از غزلیات حافظ را به ترتیب حروف تهجی قوافی، تخمیس نموده است. از این شاعر در کتاب های تذکره ذکری به میان نیامده است. در فرهنگ سخنوران سه شاعر با تخلص «زینی» معرفی شده که هر سه

متعلق به قرن دهم هجری بوده و غیر از شاعر مورد بحث ما هستند.

آغاز :

بیار آب عنب جانا برافروز آتش دلها بباد نیستی برده چو خاك تیره حاصلها

چو مقطع نیست مقصد را چه می پرسی ز منزلها الا یا ایّها الساقی ادر کأسا و ناولها

که عشق آسان نمود اوّل ولی افتاد مشکلها

انجام :

زینیا چند فسانه به دعا دست برآر ربح اگر می طلبی دست کن و تخم بکار

تا رگی هست درین تن ز طلب دست مدار حافظ خام طمع شرمی ازین قصه بدار

عملت چیست که مزدش دو جهان می خواهی

نسخ؛ بی کا، ٨٨٥ (تاریخ کتابت داخل دایره زرین در اوّل کتاب آمده)؛ تمام صفحات جدول لاجوردی، مصرع پنجم مخمسات به شنگرف، در اوّل نسخه کتیبه زرین و نام کتاب به زر در داخل کتیبه؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر و لچکی.

٤٥ برگ؛ ١٢×١٧ سانتی متر؛ ١٣ سطر؛ [ثبت ٨٧٠٤٨].

(١٤٠٤٧)

لب لباب معنوی (ادبیات ـ فارسی)

از : ملاّ حسین واعظ کاشفی بیهقی سبزواری (٩١٠ ق)

[مجلس ٦٧١/٣ و ٣٧٣/٨ و ٤٨/٢٦؛ منزوی ٣٩٠٤/٤؛ مشار، فارسی ٤٣٦٥/٤].

آغاز : «بعد از تقدیم وظایف ثنای حضرت واجب الوجود عمّ جوده که لب لباب معنوی را...

ای کمینه بخششت ملك جهان من چه گویم چون تو می دانی نهان

ای که جان خیره را رهبر کنی وی که قلب تیره را انور کنی».

انجام :

پوست چینان را ازین لب لباب دیده ها بر دوز تا روز حساب

عشق بازان را ازین ماء معین فیض ده آمین ربّ العالمین

نستعلیق؛ معظم چشتی فاروقی،(۱) بی تا [قرن ۱۰ ق] صفحه اوّل نونویس است؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ تمام صفحات جدول زرین و محرر، در حاشیه تصحیح و بعضی لغات معنی شده؛ در آخر نسخه تملك علی بابا با مهر بیضوی و نوشته ای از نوه وی به تاریخ پنج شنبه ۱۸ ذی قعده ۱۲۷۱؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر و لچکی و حاشیه با نقش گل و بوته، مجدول.

۲۹۲ برگ؛ ۱۱×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۴۹].

(۱٤۰٤۸)

مجموعه

در این مجموعه غزلیات بابافغانی شیرازی در متن صفحات تحریر شده و در وسط صفحات داخل جدولی رباعیات عمرخیام نیشابوری نوشته شده است.

۱ ـ دیوان بابا فغانی

از : بابا فغانی سکاکی شیرازی (۹۲۵ ق)

[**مجلس ۲۸٦/۲٦، ش ۷۸۰۲**]. نسخه حاضر غزلیات را شامل است و از انجام افتادگی دارد.

۱ـ در آغاز نسخه محمّد حسین شعاع الملك شیرازی طی یادداشتی که در ۲۸ جمادی الثانی ۱۳٤۷ ق نوشته اظهار داشته که نسخه حاضر به خط مؤلف است. ایشان با قرار دادن تاریخ تألیف کتاب به جای تاریخ کتابت و هم چنین قرائت چشتی فاروقی به حسین فاروقی دچار اشتباه شده و توجیه کرده که فاروق گویا نام زادگاه مؤلف است، و این احتمال درست نیست؛ زیرا نام کاتب نسخه معظم چشتی فاروقی است و نسخه تاریخ تحریر را فاقد است. هر چند به شهادت کاغذ و خط در قرن دهم هجری تحریر شده است.

آغاز :

شکر و سپاس بیکران باد ز ما خدای را خالق حادث قدم رازق کبریای را

نیست به غیر ذکر او مطلب جمله عارفان نیست به غیر ورد او سالك و پارسای را

انجام نسخه :

ایزد همه خلق و لطف بخشید ترا وز خلق جهان به لطف بگزید ترا

یکذرّه ات از .... نیست بالله که می توان پرستید ترا

۲ ـ رباعیات خیام

از : حکیم عمر خیام نیشابوری (۵۱۷ ق)

[**مجلس ۱۷۶/۲۶، ش ۷۶۸۰؛ منزوی ۲۸۲۹/٤؛ مشار، فارسی ۲۵۱٦/۲**].

آغاز :

با تو به خرابات اگر گویم راز به زانکه به محراب کنم بی تو نماز

انجام :

گویند بهشت و عارض حور خوشست من می گویم که آب انگور خوشست

این نقد بگیر و دست از آن نسیه بدار کاواز دهل شنیدن از دور خوشست

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ تمام صفحات جدول مذهب مرصع، سر لوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان؛ جلد : مقوا، آبی، عطف و گوشه پارچه.

۹٦ برگ؛ ۱۲×۲۰ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [**ثبت ۸۷۰۵۰**].

(۱٤۰٤۹)

دیوان حافظ (فارسی)

از : شمس الدین محمّد حافظ شیرازی (۷۹۱ یا ۷۹۲ ق)

[**مجلس ٤۰۰/۲۵، ش ۷٤۲۰**]. نسخه حاضر دیباچه، قصائد، غزلیات، قطعات، ساقی نامه و رباعیات را شامل است.

آغاز دیباچه : «حمد بیحد و قیاس و ثنای بی عد و سپاس حضرت عزّت خداوندی را که جمیع دیوان حافظان ارزاق به... سلطان ارادت اوست».

انجام :

گفتم که لبت گفت لبم آب حیات گفتم دهنت گفت زهی حبّ نبات

گفتم سخن تو گفت حافظ گفتا شادی رخ لطیفه گویان صلوات

نستعلیق؛ محمّد بن عربشاه الحسینی الاستادی، ۹۶۳؛ عناوین شنگرف، دارای یك سر لوح مزدوج و دو کتیبه مذهب مرصع و یك مینیاتور، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی، دو صفحه اوّل طلااندازی بین سطور؛ جلد : روغنی دورو، با زمینه گل و بوته الوان مجدول مذهب، حاشیه با گل های الوان پشت طبله با زمینه سرخ با نقش گل و بوته الوان، مجدول مذهب.

۱۷۶ برگ؛ ۱۲/۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱۵ ـ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۵۱].

(۱٤۰۵۰)

مرآت القدس = داستان مسیح (تاریخ ـ فارسی)

از : پادری ژیرونیمو شویر (۱) (۱٦۱۷ م)

سرگذشت حضرت مسیح است. اصل این رساله به زبان پرتغالی نگاشته شده و در سال ۱٦۰۲ م به دستور اکبر شاه توسط مولانا عبدالستار فرزند قاسم لاهوری مترجم زبان پرتغالی دربار اکبرشاه به فارسی برگردانده شده است. متن این رساله به نام داستان مسیح با ترجمه لاتین و حواشی به کوشش لودویکو دی دیو (۲) در لیدن هلند به سال ۱٦۳۹ م. به چاپ رسیده است.

این رساله در چهار باب و هر باب در چند بخش ترتیب یافته و فهرست ابواب آن چنین است :

.reivaK ominoreG -

.ueideD ocivoduL -

باب اوّل : در طفولیت او «۱ ر ـ ۱٤ ر»

باب دوم : معجزه ها و تعلیم مسیح «۱٤ ر ـ ٤۸ پ» که از اثنای این باب افتادگی دارد.

باب سوم : در جفاها و محنتها و مرگ او «٤۹ ر ـ ٥۰ پ»

باب چهارم : در برخاستن او از قبر «٥۱ ر ـ ٦۱ پ»

[**منزوی ٤٥۳۷/٦؛ بریگل ٥۲۲/۲، نسخه های خطی فارسی دفتر سوم ص ۲۳۹**].

نسخه حاضر از آغاز و ا نجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «باب اوّل در طفولیت او ـ دیگر به عبادت خانه پاك می بریم و به بندگی تو می سپاریم و چون هر سال سه مرتبه در روزهای عید موافق دین خود...».

انجام نسخه : «چشمان او کبود و به غایت روشن در ملامت کردن و سرزنش نمودن حیرت انگیز در تعلیم و ترغیب نرم زبان و دوست داشتنی».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین زرین، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی، با تعدادی تصاویر کوچك پرنده در کنار عناوین؛ جلد : مقوا، با روکش پارچه ای.

٦٤ برگ؛ ۱۱×۱۹/٥ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [**ثبت ۸۷۰٥۲**].

(۱٤۰٥۱)

معدن الاسرار (موعظه و اخلاق ـ فارسی)

از : ملا علی بن محمّد قزوینی قارپوزآبادی زنجانی (۱۲۹۰ ق)

مباحث مفصلی است در وعظ و اندرز که مؤلف به صورت مجالسی برای اهل منبر در پنج جلد و هر جلد در چند مجلس تنظیم نموده است.

جلد دوم این کتاب در عصر مؤلف مفقود گشته و چهار جلد باقی (جلد اوّل و سوم در تبریز دوبار سال ۱۳۰۳ و ۱۳۰٥ ق و جلد چهارم و پنجم در تهران سال ۱۳۳۳ ق) به چاپ رسیده است.

[**الذریعه ۲۱۹/۲۱ ـ ۲۲۰؛ مشار، فارسی ٤۸۱۳/٤**].

نسخه حاضر جلد سوم کتاب و شامل سی و سه مجلس است که فهرست مجالس آن در آغاز نسخه مندرج است. هم چنین در اوّل نسخه حاضر تعداد مجالس جلد اوّل بیست و پنج و جلد دوم بیست و نه مجلس ذکر شده است.

آغاز : «الحمدلله الذی کتب علینا فی هذا الشهر المبارك الصیام و امرنا فی... بالرکوع و السجود و القیام و نهانا عن الفواحش... و عن الزلل و الآثام و الصلوة علی اشرف... مجلس اوّل در عبادت و عبودیت قال تعالی فی سورة والذاریات و ما خلقت الجن و...».

انجام : «و جعل یقاتلهم بها حتی قتل رض بلی ای عزیز من، شنیدن ندای قتل الحسین عبث نیست... والاّ می بایست از گریه و غم هلاك شده باشیم الا لعنة الله علی الظالمین».

نسخ؛ به خط مؤلّف، بی تا؛ عبارات زیادی خط خورده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بلبل، مجدول گرهی، طبله دوم افتاده.

٢٥٦ برگ؛ ١٧×٢١ سانتی متر؛ ١٩ سطر؛ [**ثبت ٨٦٢٤٦**].

(١٤٠٥٢)

نوامیس الاصول (اصول فقه - عربی)

از : ملاّ علی بن محمّد قزوینی قارپوز آبادی زنجانی (١٢٩٠ ق)

مباحث مفصل و استدلالی است با رد و ایرادهای فراوان در اصول فقه، نسخه حاضر جلد اوّل کتاب است و در روز دوشنبه ٢٣ رمضان ١٢٦٢ به پایان رسیده و تا آخر مباحث الظواهر و المجملات را شامل است. مؤلّف در پایان این جلد وعده داده که جلد دوم را شامل دو مقصد، بعداً تألیف نماید. [**الذریعه ٣٥١/٢٤**].

از همین مؤلّف کتاب «معدن الاسرار» در شماره قبلی معرفی گردید. همچنین کتاب «نظام الفرائد فی شرح القواعد» در چندین جلد از همو، در الذریعه ١٩٣/٢٤ معرفی شده است.

آغاز : «الحمد لاصل الوجود و اصیله و متاصله حریّ و الصلوة علی فرعه الاوّل و

فروعه سیما سلطان الغری... و بعد فیقول المدهوش من صدمات عالم التعلقات».

انجام : «هذا هو الکلام فی المتم بحثه من اقسام اللفظ المفید و امّا ما عداه کالمتشابه... و فی مباحث الظواهر و المجملات ما یغنی عن البحث عنها علی حدة بالمرة کما لا یخفی فلذا طوینا الکشح عنه».

نسخ؛ به خط مؤلّف، دوشنبه ۲۳ شعبان ۱۲۶۲؛ توسط مؤلّف در حاشیه تصحیح شده و بسیاری از عبارات خط خورده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۲۰۷ برگ؛ ۱۷×۲۲ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۶۲۴۵].

(۱۴۰۵۳)

مجموعه

۱ ـ جُنگ رباعیات «٤ ر ـ ۱۳۷ پ» **(فارسی)**

رباعیاتی است از شاعران مختلف که در جنگ حاضر به ترتیب حروف تهجی قوافی جمع آوری شده است.

آغاز :

خورشید وجود روبرو نیست ترا تا پشت بکام و آرزو نیست ترا

همچون مه چارده نه در حدّ کمال زانی که تمام رو به او نیست ترا

انجام :

گر بر شب تیره تابیم روز شوی ور در دم مردن آییم سور شوی

از دیده من اگر ببینی رخ خویش ترسم که بحسن خویش مغرور شوی

۲ ـ اشعاری از شعرای مختلف «۱۳۸ ر ـ ۱٤٦ پ» **(فارسی)**

نام شاعرانی که رباعیاتشان و اشعارشان در برگ های ٤ تا ۱٤٦ ذکر شده عبارتند از :

ملا مؤمن حسین یزدی، نظام الملك، ملا سحابی، خیام، بابا افضل کاشی، ابراهیم ادهم، کمال اسماعیل، ملا حسین رفیق، ابوسعید، نظیری مشهدی، ملا محمّد صوفی،

میرعبدالوحید گیلانی، فدایی نوربخشی، میر رضی آرتیمانی، ظهوری خراسانی، زین الدین خوافی، میرزا رفیع دستور، میرصابر، سامی، مغربی، میرزا ابوالحسن، میرمحمّدباقر داماد، غنی کشمیری، واعظ، میرزا محمّدتقی نقیب کلانتر نیشابور، میر سیّد محمّدجامه باف متخلص به فکری، محمّد سعید، طالب آملی، ملا جلال الدین مولوی خاموش، تقنای شوشتری، سراجا نقاش، ملا حسنعلی یزدی، ملا محمّد نصیر مدرس قم، میرزا نصیر عتیقی نصرت، ملا عرفی، کلبعلی نادر، اطهری، نجفقلی مپ والی، محمّد هادی اصفهانی تسنیم، میرزا جعفر منشی، میرزا حیدر رضوی، ملا محمّدعلی کرباسی، مولوی، راچی، مجذوب، میرمشتاق، شاه محمّد شیرازی عارف، شیخ عبدالهادی، میرزا محمود اوراقه نویس، شیخ نجم الدین کبری، اوحدی، سالك یزدی، ملا عبدالله امانی، امینا نجفی، میرزا خلیل، مولا عبدالله بیانی، اهلی، ملا حسنعلی سبزواری معتقد، عجم قلی بیك، مخلص خان، سلمان ساوجی، محمود لاری، فریدالدین عطار، شانی تکلو، حاجی محمّدخان فندی مشهور، غنی کشمیری، جامی، سعیدا لاهجی، ملا غیاثای لاری، عبدالرزاق فیاض لاهیجی، میر دوست محمّد کتابدار، میرزیتی، ثنائی، ملا ناظم هروی، ملا خواجه علی پیشنماز، جلالای نائینی، میرزا طوفان مازندرانی، میرزا مهدی عالی، دولت یار سلطان ایلچی، میرزا تراب فطرت، میر ابوطالب ترشیزی، ملا نطقی نیشابوری، فاضل میر اسماعیل همدانی ناظر، میرزا محمّد سعید حکیم تنها، میرزا فصیح برادر وحید، میرزا رضی دانش، ملا محمّدعلی مهابادی، کلیم، نجیبا، خواجه نصیر طوسی، میر علی جرفادقانی، میرزا رفیع واعظ قزوینی، مرتضی قلیخان شاملو، میرزا مقیم کتابدار، فخرالدین عراقی، عمادالدین فضل الله، محسنای قلندر، میر عین علی، ناصح تبریزی، خلیفه سلطان، میرزا شرف، شکوهی، فلکی شیروانی، آقامحمّدباقر قمی نافع، میرزا محمّدتقی نصیری منشی دیوان، میر ابوتراب خادم، میرزا جعفر گلستانه، میرنجات، نصرت، میرزا جلال اسیر، محمّدطاهر قمی، ده ده مغربی، باباطاهر عریان.

۳ ـ معراج خیال «۱٤۷ ر ـ ۱۵۲ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : میرزا علی رضای تجلی شیرازی (بعد از ۱۰۸۰ ق)

به شماره [۱۳٤۲۳/۲٤] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٤ ـ چاه وصال «۱۵۲ ر ـ ۱۵٤ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : سیّد بخارائی

به شماره [۱۳٦۹۵/۲] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۵ ـ شیخ صنعان «۱۵٤ پ ـ ۱٦۱ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : فریدالدین عطار نیشابوری (٦۲۷ ق)

[مجلس ٤٤/۸؛ الذریعه ۹۵/۱۷ با عنوان «قصه شیخ صنعان»؛ منزوی ۲۹۷۷/٤].

آغاز :

شیخ صنعان پیر عهد خویش بود در کمال از هر چه گویم بیش بود

٦ ـ نسخه مفرح یاقوتی روح افزا «۱٦۲ ر» **(مقاله ادبی ـ فارسی)**

از : ؟

مقامه ادبی است در عشق و عاشقی و نسخه طبی که برای تسکین درد عاشق توصیه شده است.

آغاز :

«در سینه ترا چو گنج راهی دادم جان را به تماشای نگاهی دادم

در راه رضای تو از روز ازل دنیا همه را به پرکاهی دادم

اطبای حکمت اساس و حکمای مزاج شناس از روی قانون و عقل و ادراك تألیف نموده اند و پدران عشق و رنجوران دل از دست رفته و خسته دلان».

۷ ـ سراپای مهری = آینه بدن نما «۱٦۲ پ ـ ۱٦۳ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : سیّد علی مهری عرب جبل عاملی (قرن ۱۲ ق)

به شماره [۱۳٤٦۳/۳٥] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۸ ـ ترجیع بند عرفی شیرازی «۱٦٤ ر ـ ۱٦٥ ر» **(فارسی)**

آغاز :

ای حسن تو برتر از چه و چون سبحان الله ز حسن بی چون

۹ ـ نخل بیت «۱٦٥ ر ـ ۱٦٨ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : سیّد احمد اصفهانی

به شماره [۱۳۳۹۹/۷] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۱۰ ـ مثنوی محمود و ایاز «۱٦٨ پ ـ ۱۷٤ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : حکیم محمّد حسن زلالی خوانساری (۱۰۲٤ یا ۱۰۳۱ ق)

به شماره [۱۳٦٤۱] مراجعه شود. نسخه حاضر از آغاز چند بیت افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

لك الحمد ای بنامت مایه عشق بیادت گرمی هنگامه عشق

۱۱ ـ اشعاری از سعدی، جامی، محتشم و محرم «۱۷٥ ر ـ ۱۷۷ ر»

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف و مشکی و زرین، اوراق نسخه الوان؛ در برگ ۷٤ نوشته ای به تاریخ ۱۲۹۹ و در برگ ۱۰٥ نوشته ای از جلال الدین که در دارالعلم شیراز در روز چهارشنبه ۲۰ جمادی الثانی ۱۲۷۲ تحریر کرده است و در برگ ۱۰٦ نوشته هایی به تاریخ ۱۲۷۲ و ۱۲۹۸ آمده است؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر، مجدول گرهی.

۱۷٦ برگ؛ ۱٥/٥×۲۲ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸٦٤۳۷].

(۱٤۰٥٤)

پنج گنج = خمسه نظامی (شعر ـ فارسی)

از : الیاس بن یوسف مطرزی نظامی گنجوی (قرن ٦ ق)

[**مجلس ۳۱۷/۲٦، ش ۷۸۳۳**]. نسخه حاضر هر پنج مثنوی را شامل است بدین ترتیب :

۱ ـ **خسرو و شیرین** «۱ پ ـ ٦٨ پ»

آغاز :

خداوندا در توفیق بگشای نظامی را ره تحقیق بنمای

۲ ـ **لیلی و مجنون** «٦٩ پ ـ ۱۱٤ ر»

آغاز :

ای نام تو بهترین سرآغاز بی نام تو نامه کی کنم باز

۳ ـ **هفت پیکر = هفت گنبد** «۱۱٤ پ ـ ۱٦۳ پ»

آغاز :

ای جهان دیده بود خویش از تو هیچ بودی نبود پیش از تو

٤ ـ **اسکندرنامه** هر دو بخش :

الف ـ شرف نامه «۱٦٤ پ ـ ۲۳۱ ر»

آغاز :

خدایا جهان پادشاهی تراست ز ما خدمت آید خدایی تراست

ب ـ اقبال نامه «۲۳۲ پ ـ ۲٦۹ ر»

آغاز :

خرد هر کجا گنجی آرد پدید ز نام خدا سازد آن را کلید

نسخ (چهارستونی)؛ بی کا، ۸٤۱؛ عناوین شنگرف، دارای ٥ کتیبه مذهب با زمینه لاجوردی و گل های زرین و الوان ریز در اوّل پنج بخش کتاب و نام هر بخش به زر در داخل کتیبه، تمام صفحات جدول زرین؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۲٦۹ برگ؛ ۱٤/٥×۲۲ سانتی متر؛ ۲٥ سطر؛ [ثبت ۸٦٤۲٦].

(۱٤۰٥٥)

مطالع الانوار = شرح شرائع الاسلام (فقه ـ عربی)

از : سیّد محمّدباقر بن محمّدنقی شفتی اصفهانی (۱۲٦۰ ق)

شرح مزجی مفصلی است بر «کتاب الصلوة» شرایع الاسلام محقق حلی، این شرح در چندین جلد برگزار شده است.

[**مجلس ۲۲۱/۱۷ ـ ۲۲۲؛ الذریعه ۱٤۲/۲۱؛ مرعشی ۳۵/۵، ش ۱٦۳۲؛ دانشگاه ۲۰٤۷/۵؛ سپهسالار ٤۵۹/۱؛ مقدّمه ای بر فقه شیعه ۳۳۳ ـ ۳۳٤**].

نسخه حاضر جلد دوم کتاب و از «افعال الصلوة» تا مبحث قواطع را شامل است.

آغاز : «الحمدلله الذی احکم شرایع الدین بمطالع الانوار و مسالك الیقین و اتقنها بمدارك الاحکام... یقول احوج العباد الی غفران ربه الغافر... قال المصنف قدس الله روحه الرکن الرابع فی افعال الصلوة».

انجام : «تنبیها لجواز النوم فی ذلك الوقت و الحالة و تبعید الاحتمال الاثم و الحرمة و له دائما متوالیا الحمد و الشکر و المنة نرجو منك اللهم التعجیل فی فرج ولیك... اصحاب العصمة و الجلالة و الطهارة علیه و علیهم آلاف السّلام و الثناء و التحیة».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی های اوراق اولیه نسخه به شنگرف و جای بقیه عناوین سفید مانده است؛ جلد : تیماج، مشکی.

۲۷٤ برگ؛ ۲۰×۳۰ سانتی متر؛ ۲٦ ـ ۲۷ سطر؛ [**ثبت ۸٦۲۵۱**].

(۱٤۰۵٦)

بحارالانوار (حدیث ـ عربی)

از : ملاّ محمّدباقر بن محمّدتقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

[**مجلس ۷۸/۲۵، ش ۷۰٦۸**]. نسخه حاضر بخشی از جلد بیست و چهارم را شامل است و در آن : کتاب الاحکام و ماینا‌سبها من الکلام، باب اللقطة و الضالة و ابواب الشهادات، ابواب المیراث و ابواب الجنایات مندرج است.

آغاز : «الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی محمّد و آله خیرة الوری امّا بعد فهذا هو المجلد الرابع و العشرون... کتاب الاحکام و ما یناسبها من الکلام باب اللقطة و

الضالة ب عنهما عن ضال قال سالت».

انجام : «باب دية الكلب ل ابى عن سعد عن البرقى... ص بالاسناد عن الصدوق عن ابن الوليد عن الصفار عن ابن عيسى مثله شى عن الرضا(عليه السلام) مثله».

نسخ؛ سه سطر اوّل به خط علاّمه مجلسى، بقيه به خط ديگران، بى تا، نشانى ها شنگرف؛ در آغاز آن يادداشتى از عبدالعلى اصفهانى آمده كه در ۱۱۸۲ نوشته و اظهار نموده كه اين نسخه به خط علاّمه مجلسى است، در آغاز نسخه مهر بيضوى «محمّد جواد» متعلّق به فرزند حجة الاسلام شيخ فضل الله زنجانى؛ جلد : تيماج روغنى، قهوه اى، عطف و حاشيه تيماج.

۸۱ برگ؛ ۲۰×۲۶ سانتى متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۶۲۵۳**].

(۱٤۰۵۷)

مجموعه

۱ ـ حديقة الحقيقة و شريعة الطريقة = فخرى نامه «۱ ر ـ ۱۵۳ پ» **(شعر ـ فارسى)**

از : حكيم مجدود بن آدم سنايى غزنوى (قرن ٦ ق)

[**مجلس ۲٦۸/۲٦، ش ۷۷۸۵**]. نسخه حاضر از آغاز افتادگى دارد.

آغاز نسخه :

سيم بهر خزينه دارد شاه لعل بهر هزينه دارد شاه

۲ ـ جام جم = جام جهان نما «۱۵٤ ر ـ ۲۲۹ ر» **(مثنوى عرفانى ـ فارسى)**

از : ركن الدين اوحدى مراغى اصفهانى (۷۲۸ ق)

به شماره [۱۳۵۱۵] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نستعليق؛ رساله اوّل ر ضاقلى، پنج شنبه ۹ جمادى الثانى ۱۰۰۹؛ عناوين با سفيدآب، تمام صفحات جدول شنگرف و لاجوردى، برگ اوّل سر لوح مزدوج مذهب مرصع؛ اشعار در متن و حاشيه تحرير شده؛ صفحه آخر حديقه كه طرف ديگرش آغاز جام جم اوحدى است در اوّل نسخه قرار گرفته است؛ در آخر نسخه آمده كه نسخه را قدوة

السالکین محمّدهاشم... در ۲۳ ربیع المولود به میرزا محمّد اسماعیل به یادگار داده است؛ جلد : تیماج دورو، مشکی، سوخت، ترنج، مجدول.

۲۲۹ برگ؛ ۱۱×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۵۳].

(۱٤۰۵۸)

ذخائرالنشأتین (فقه ـ فارسی)

از : علی بن میرزا محمّد رشتی جیلانی (قرن ۱۳ ق)

مباحث فقهی است در معاملات که مؤلف به درخواست یکی از دوستانش بعد از دو کتاب «استیفاء المهمات فی العبادات و المعاملات» [مرعشی ۷۸/۱۲، ٤۵۰۲] و «منهاج الاقتصاد فی شرح الارشاد»، نگاشته است.

مؤلف در این رساله مباحث و مسائل تجارت، مضاربه، اجاره و چند کتاب فقهی دیگر را برای عمل مقلدین به صورت ساده بیان نموده و در اندك مواردی استدلال نیز نموده است. در خاتمه نیز ده فایده شامل مسایلی که مناسب کتاب حاضر است مانند مسایل عاریه، نکاح و... بیان نموده است.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة و السّلام علی محمّد و آله اجمعین لاسیما اخیه و ابن عمه... امّا بعد چنین گوید اقل المفتقرین... که بنده خدا که دیده بصیرتش مکحل به نور توفیق و تأیید اللهی باشد».

انجام : «و همچنین طلاق مطلقه بطلاق سیم که دو مرتبه باو رجوع نموده باشد طلاق بائنست و طلاق صغیره و یائسه علی الاظهر الاشهر و این کتاب گنجایش بیش از این ندارد و فایده دوم در بیان فهرست... و صلّی الله علی محمّد و علیّ و آلهما اوّلا و آخرا».

نستعلیق؛ حاج میرزا رفیع بن حاج مقیم جیلانی صیقلانی با مهر بیضوی وی در اوّل و آخر نسخه؛ جمعه ۱۷ شوال ۱۲٤۳؛ در اوّل نسخه تملك نوه کاتب به تاریخ ۱۷ شعبان ۱۳۰۱؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۳۳٦ برگ؛ ۱۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۸۱].

(۱٤۰۵۹)

مناسك حج (فقه ـ فارسی)

از : ملا محمّدباقر بن محمّدتقی مجلسی (۱۱۱۰ ق)

رساله مفصلی است در مناسك حج مشتمل بر دو مقاله و یك خاتمه. علامه محمّدباقر مجلسی در پایان نسخه اظهار نموده که پدرم بخشی از این کتاب را تألیف نموده و بقیه ناتمام مانده بود. و او به درخواست بعضی از مؤمنین آن را طبق نظر خود تکمیل نموده که رساله حاضر است. مجلسی گفته که خود وی غیر از این رساله رساله صغری و اصغری در مناسك حج نوشته است.

این رساله در بعضی موارد به ملا محمّدباقر مجلسی و در برخی موارد به پدر وی ملا محمّد تقی مجلسی نسبت داده شده است.

[**الذریعه ۲۵۸/۲۲، ش ٦۹۵۳؛ مرعشی ۲۷/۱، ش ۱۵؛ کتابشناسی مجلسی ۳۰٤**].

نسخه حاضر دیباچه را فاقد است.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة علی اشرف المطهرین محمّد و عترته المعصومین و بعد بدان ایدك الله تبارك و تعالی که این رساله ای است در بیان واجبات حج و عمره».

انجام : «... و بهترین زیارات زیارت جامعه کبیر است اگر ممکن باشد او را نیز بخواند فصل چهارم... غایتش آنکه می باید که با کمال تدبر و تفکر در این کلمات او و منتفع شوند والله اعلم بالصواب والله المرجع و المآب».

نستعلیق (عبارات عربی نسخ معرب)؛ بی کا، سه شنبه ۲۳ جمادی الاولی ۱۲۵۷ در بندر جده؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۱٦۸ برگ؛ ۱٦×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [**ثبت ۸۷۱۸٦**].

(١٤٠٦٠)

شرح شرائع الاسلام (فقه - عربی)

از : شیخ علی بن ملا خلیل طهرانی (رازی) نجفی(١) (١٢٩٦ ق)

شرح مزجی و استدلالی است بر «شرایع الاسلام» محقق حلّی.

[**الذریعه ٣٢٦/١٣، ش ١٢٠١**] که نسخه حاضر را معرفی نموده است.

نسخه حاضر شرح «کتاب الوصایا» را شامل است و تألیف این جلد روز شنبه آخر ذی قعده ١٢٨٠ ق. به پایان رسیده است. و معلوم نیست شارح غیر از این بخش، بخش های دیگر کتاب شرایع را شرح نموده یا نه.

مؤلف شرح دیگری بر «تلخیص المرام» علاّمه حلّی دارد که دو نسخه از آن در دست است. [**الذریعه ١٥٢/٧؛ فهرست الفبائی آستان قدس ص ٧٤١، ش ٧٦٣٢ و ٧٦٣٣، مقدّمه ای بر فقه شیعه ص ١٢١**].

آغاز : «الحمدلله و صلّی الله علی محمّد و آله الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین... کتاب الوصایا اقول هی جمع وصایة لا الوصیة کما تخیله فی الریاض و ان کانت الوصأة و الوصایة و الوصیة بمعنی».

انجام : «مسئلة لو اعتق امة تستوی ثلث ماله فاصدقها بثلث ماله... فهل لها مهر المثل ام لا تردد المحقق فیه و تبعه آخرون و منشأ لزوم الدور ان ذلك بمنزلة ارش الجنایة ولیکن هذا آخر... و ظاهراً و باطنا».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، شنبه سلخ ذی قعده ١٢٨٠؛ نشانی ها مشکی؛ مقابله و در حاشیه تصحیح شده؛ بعضی از کلمات و عبارات خط خورده است؛ جلد : تیماج، مشکی، عطف پارچه ای.

١ـ در آغاز نسخه حاضر شرح حال مؤلف در چند سطر درج شده و در آن اظهار گردیده که مؤلف از شاگردان شریف العلماء بوده و از شیخ انصاری روایت می کند و عدّه ای از علما از جمله سیّد عبدالصمد بن احمد جزائری تستری (١٣٣٧ ق) صاحب نقد البیان و میرزا حسین نوری و شیخ علی بن حسین خاقانی (١٣٣٤ ق) و ابو محمّد حسن بن هادی صدرالدین کاظمی (١٣٥٤ ق)، از وی روایت می کنند.

۵۵ برگ؛ ۱۵/۵×۲۲/۵ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۸۸].

(۱٤۰٦۱)

حاشية المطول (ادبيات ـ عربی)

از : يحيى بن سيف (يوسف) سيرامی مصری حنفی (۸۳۳ ق)

حواشی مفصلی است با عناوين «قوله ـ قوله» بر کتاب «المطول» سعدالدين تفتازانی، اين حاشيه در صفر ۸۳۰ به پايان رسيده است. [**کشف الظنون ٤۷۵/۲**].

نسخه حاضر از آغاز دو برگ و از انجام چهار برگ افتادگی دارد.

آغاز کتاب : «الحمدلله الذی زين سماء البلاغة...».

آغاز نسخه : «الذات فی جميع الصفات و لا اشعار بهذا العموم اتی باسم الذات المستجمع لجميع الصفات دون ما يدل علی صفة مخصوصة فلقائل ان يقول».

انجام نسخه : «قوله اذا حذف الزايد ای لابد فی الناقص من الاتفاق فی الامور الثلاثة فيکون الاختلاف فی القدر فقد قوله...».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ در اوّل نسخه تملك محمّد الموسوی ربيع الثانی ۱۲٦۷؛ جلد : تيماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با زمينه مذهب با نقش گل و بوته، جدول مذهب.

۱۹۸ برگ؛ ۱۷×۲۲ سانتی متر؛ ۲٦ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۸۹].

(۱٤۰٦۲)

غاية المأمول فی شرح زبدة الاصول (اصول فقه ـ عربی)

از : فاضل جواد بن سعدالله بن جواد کاظمی (قرن ۱۱ ق)

شرح استدلالی است با عناوين «قال ـ اقول» بر «زبدة الاصول» استادش شيخ بهايی. اين شرح را مؤلف به امر شيخ بهايی تأليف نموده است.

[**الذريعه ۱۵/۱٦؛ مرعشی ۱۷۸/۱۰، ش ۳۷۹٤**].

آغاز : «نحمدك یا من وفقنا لسلوك طریق العمل بکتابه المبین و نشکرك... فیقول فقیر رحمة ربه الغنی محمّد المشتهر بالجواد... لا یخفی علی احد شرف علم الاصول».

انجام : «القسم الرابع الترجیح بالخارج... فان ذلك هو الاولی بل طریق النجاة فی الآخرة و الاولی نجّانا الله و ایاکم من عقوبته... و یجعله زاداً لنا لیوم اللقا و صلّی الله علی محمّد و آله الطاهرین».

نسخ؛ محمّد بن سعید بن محمّد بن عبدالله بن حسین، یك شنبه ۸ صفر ۱۱۰٤ (برای کتابخانه سیّدمحمّد و سیّدعلی نوشته شده است)؛ جای عناوین سفید مانده، با حواشی مفصل از علماء، نسخه مقابله و در حواشی تصحیح شده و در پایان آن صورت انهاء به خط سیّدعلی بن سیّدابراهیم موجود است که در ۷ ذی قعده ۱۱۰۵ تحریر نموده و در آنها اظهار نموده که سلیمان بن عبدالله بحرانی ماحویزی که نسخه را از بحث مطلق و مقید تا آخر در نزد وی قرائت نموده و اجازه روایت کتاب را به وی داده است؛ جلد : گالینگور، سرخ، عطف و گوشه تیماج.

۱۸۹ برگ؛ ۱٤/٥×۲٥/٥ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۹۰].

(۱٤۰٦۳)

جنگ مراثی

گویا از : یحیی بن حسن بحرانی

جنگی است که در آن قصاید گوناگون در مرثیه مصیبت حضرت سیّدالشهدا حسین بن علی بن ابی طالب(علیهم السلام)، از شعرای گوناگون جمع آوری شده است.

اسامی شاعرانی که مراثی آن ها در این جنگ مندرج است عبارتند از :

ـ شیخ راشد جزایری «۱ پ ـ ٥ ر»

ـ شیخ جمال الدین علامة زمانه گویا علامه حلّی «٥ ر ـ ۷ پ»

ـ مقامه نبذة الحَدّاد «۷ پ ـ ۱۹ پ» (عربی)

از : ؟

مقامه ای است ادبی و به نثر در رثای حضرت سیّدالشهداء(علیه السلام) و اصحابش.

آغاز : «الحمدللّه الذی اعلی درجة المجاهدین فی اعلی علیین... و بعد فان میراث الاجواد و آثار مقامات الامجاد یتفاوت مقدارها».

ـ ادیب عبدالله بن داود درمکی «۱۹ پ ـ ۲۵ پ» و «٤٠ پ ـ ٤٣ ر» و «٤٧ پ ـ ٤٨ ر»

ـ یحیی بن حسن بحرانی با عنوان «و مما قاله الفقیر الی الله اقل خلق الله فی الخلیقة یحیی بن حسن بحرانی راثیاً لسیده و مولاه الحسین(علیه السلام)» «۲۵ پ ـ ۲۷ پ»

ـ سیّد رضی «۲۷ پ ـ ۲۸ پ»

ـ سیّد ماجد بحرانی «۲۸ پ ـ ۳۱ ر»

ـ شیخ المقدس مغامس بن داغرالادیب(۱) «۳۱ ر ـ ۳۹ ر» و «۵۰ پ ـ ۵۲ پ» و «٥٦ ر ـ ٥٨ پ» و «٦٦ پ ـ ٦٩ پ» و «۸۳ ر ـ ۸۵ پ»

ـ بخشی از دوازده بند محتشم «۳۹ ر»

ـ شیخ علی بن حماد «٤٣ ر ـ ٤٧ پ» و «٤٩ پ ـ ٥٠ پ»

ـ شیخ ناصرالدین بن عبدالحسین سماهیجی «برگ ٤٨»

ـ شیخ محمّد بن عبدالله السبعی «۵۲ پ ـ ٥٦ ر»

ـ ابوعبدالله علی بن مقرب بن منصور بن مقرب بن حسین بن عذیر بن سبّاد بن عبدالله بن علی « ٥٨ پ ـ ٦٢ ر»

ـ شیخ داود بحرانی «٦٢ ر ـ ٦٦ پ»

ـ ادیب نعمان «۷۳ ر ـ ۷۵ ر»

ـ سیّد مرتضی «۷۵ ر ـ ۷۷ پ»

ـ ادیب سیف بن بحیره «۷۷ پ ـ ۸۰ پ»

ـ یعقوب «۸۰ پ ـ ۸۳ ر»

آغاز جُنگ : «و قال الشاعر الادیب الشیخ راشد الجزایری طاب ثراه

۱ـ شیخ مغامس بن داغر حلّی از علمای قرن نهم هجری. ر.ك : الذریعه ۱۰۷۹/۹ و الغدیر ۲٤/۷.

اتصبح لاهياً تبدی المجونا و تمس مذنبا فی المذنبينا

و تعصی الله ربّ العالمينا و لا تخشی العقاب و لا المنونا».

انجام جُنگ :

«و عليكم ما تولّی سحرا او ما تجلّی

نور صبح و استقلا سلّم الله و صلّی

و احسيناه».

نسخ معرب؛ بی کا، بی تا؛ عناوين و نشانی ها شنگرف، در حاشيه تصحيح شده؛ در اوّل نسخه يادداشتی شامل نام شعرايی كه شعرشان در اين مجموعه آمده با مختصری از ترجمه آنها در يك برگ آورده شده؛ در آخر نسخه تملك عبدالرزاق نجل المرحوم الشيخ حسن المظفر با مهر بيضوی در ۱۳ صفر ۱۳٤۳ با مهر بيضوی «عبدالرزاق المظفر»؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه تيماج قهوه ای.

۸۵ برگ؛ ۱٤/۵×۲٦ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۹۲].

(۱٤۰٦٤)

المحصول فی علم الاصول = شرح وافية الاصول (اصول فقه - عربی)

از : سيّد محسن بن حسن اعرجی كاظمی (۱۲۲۷ ق)

مباحث مفصل و استدلالی است در اصول فقه كه مؤلف بعد از شرح مفصل خود بر «الوافيه» تونی به نام «الوافی فی شرح الوافية» نگاشته و گويا تلخيصی از شرح مذكور است. [**الذريعه ۲۰/ ۱۵۱؛ مرعشی ۲۰۲/۵، ش ۱۸۱۸؛ مجلس ۲۰۷/۲٦، ش ۷۷۱۸**].

نسخه حاضر از بحث «المطلق و المقيد» شروع و تا پايان «الاجتهاد و التقليد» را شامل و از آخر ناتمام مانده است.

آغاز : «المطلق و المقيد و الكلام فی بيان ماهيتهما و اقسامها - فصل - قد عرفت فی اوّل مباحث العموم... الكثرة و الوحدة ملاحظات شتّی و قد وضعوا لها ملحوظة بكل نوع».

انجام نسخه : «و عن السادس ان الامر بالعكس فان الاستدلال على الفروع يحتاج الی

اعداد و استعداد و جدّ... منه یعرف الجواب عن السابع هذا و قد احتج موافقونا علی المنع».

نستعلیق؛ بی کا، شنبه ٤ ذی حجّه ١٢٣٤؛ عناوین شنگرف، نشانی ها شنگرف و مشکی؛ در حاشیه تصحیح و نسخه بدل تذکر داده شده؛ جلد : مقوا، عطف و گوشه تیماج.

۲۵۸ برگ؛ ١٤×٢١/٥ سانتی متر؛ ٢٢ سطر؛ [ثبت ٨٧١٩٤].

(١٤٠٦٥)

جنگ مخمسات فارسی

از : ؟

جنگی است شامل مخمسات از شعرای مختلف، شاعرانی که تخمیساتشان در این جنگ آمده عبارتند از :

حاجی، شفایی، فانی، فغانی، صائب، حافظ، حسینی، عصمت، عرفی، قلندر، شیخ، قابل، سعدی، محتشم، هلالی و چند شاعر دیگر.

آغاز :

چراغ راه هدایت نمود باقر را تمام علم نبی را به او فراوان داد

پی امامت و بهر رواج ملت و دین به جعفر بن محمّد طریق احسان داد

انجام :

بپای خویشتن آیند عاشقان به کمندت که هر که را تو بگیری ز خویشتن برهانی

مرا مپرس که چونی به هر صفت که تو دانی مرا مگوی چه نامی به هر لقب که تو خوانی

شکسته نستعلیق ساده چلیپایی (دوستونی)؛ بی کا، بی تا؛ در آغاز نسخه تملکی با تاریخ ١٢٥٤؛ تمام صفحات جدول زرین؛ چندین مهر در داخل نسخه با سجع های مختلف؛ جلد : گالینگور، مشکی.

١٠٦ برگ؛ ١٨×٩/٥ سانتی متر (بیاضی)؛ ١٠ ـ ١٥ سطر؛ [ثبت ٨٧١٩٥].

(۱٤۰٦٦)

خلاصة الاصول (اصول فقه ـ فارسی)

از : ملاّ محمّد تقی بن علی عقدائی یزدی (قرن ۱۳ ق)

مباحث مفصلی است در اصول فقه، که مؤلف در یك مقدّمه و پنج مقصد و هر مقصد در چند باب و یك خاتمه، حسب امر شاه زاده محمّد ولی میرزا نگاشته است.

فهرست مطالب آن چنین است :

مقدّمه : در شناختن معنی اصول فقه

مقاصد : ۱ ـ در مبادی لغویه ده باب، ۲ ـ در بعضی از دلیل های شرعی دو باب، ۳ ـ در سنت سه باب، ٤ ـ در دلیل های عقلی چهار باب، ٥ ـ در اجتهاد و تقلید دو باب.

خاتمه : در تعارض و تعادل و ترجیح، سه مطلب.

[**مرعشی ٥۸/٤، ش ۱۲٥۸ آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است**].

مؤلف کتاب دیگری دارد در اصول فقه موسوم به «قواعد الاصول».

آغاز : «الحمدلله الذی جعل الاصول اصولا للفروع و الفروع فروعا للاصول... امّا بعد چنین گوید غائم لجج و بحار حسرت و ناتوانی و هائم فلوات حیرت و سرگردانی».

انجام : «آن چیزی که مرجحش راجحست مقدّمست خواه مرجح متنی باشد و خواه سندی و خواه... و خواه در دلیل فقاهتی باشد و خواه اجتهادی و وجهش ظاهر است».

نسخ؛ ابوتراب، ۱۲٤٤؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی.

۱۱۷ برگ؛ ۱٦×۲۱ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [**ثبت ۸۷۱۹۸**].

(۱٤۰٦۷)

مجموعه

۱ ـ الاجماع «۱ پ ـ ۳۱ ر» **(اصول فقه ـ عربی)**

از : علم الهدی، محمّد بن محسن فیض کاشانی (۱۱۱۵ ق)

رساله مختصری است در حجیت اجماع به نظر علمای امامیه در چند فصل، مؤلّف آن را در قمصر کاشان در ذی حجّه ۱۰۷۵ ق به پایان رسانیده است.

آغاز : «الحمدلله الذی جعل افئدتنا تهوی الی اتباع اهل بیت نبیه المطاع حین انشعبت... امّا بعد فیقول الفقیر الی الله فی الآخرة و الاولی محمّد المدعو بعلم الهدی».

انجام : «لانا لا نسمع الاجماع الا من الشیخ و من تاخر عنه من فقهائنا المجتهدین دون المتقدّمین علیه من سلفنا الصالحین فتنبه لذلك و لاتکن من... بنور المعرفة و الیقین».

۲ ـ رسالة فی معانی الاستخارة «۳۳ پ ـ ۷۱ ر» **(اعتقادات ـ عربی)**

از : مؤلّف پیشین

بحث استدلالی است در معانی استخاره در چند فصل با عناوین «انارة ـ انارة».

مؤلّف آن را در سال ۱۱۱۰ ق به پایان رسانیده است.

آغاز : «سبحان الذی بطن الغیوب فخبر مخزون اسرارها فی اکنّة استارها و حال بین القلوب... و بعد یقول المستجیر بالله من الحور بعد الکور حقّ الاستجارة».

انجام : «احمد و اشکر حمدا لاینتهی الیه توغل الافهام و لایقف علیه تغلغل الفکر بحدید النظر».

نسخ؛ هر دو نسخه به خط مؤلّف، بی تا، حواشی دارد از مؤلّف به امضای منه سلمه الله؛ عناوین شنگرف؛ در اوّل نسخه مهر بیضوی مؤلّف به سجع «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی ۱۰۷۱» و مهر بیضوی «جمال الدین اسحق» و وقف کتاب به همراه صد جلد کتاب دیگر از طرف ابوتراب فیضی بن نصرالدین سلیمان بن علم الهدی بن محمّدمحسن بر اولاد ذکورش با مهر بیضوی «ابوتراب فیضی ۱۱۲۲»؛ در آخر نسخه نیز مهر بیضوی مؤلّف آمده؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۷۲ برگ؛ ۱۲×۱۸ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸۷۲۰۲].

(۱٤۰٦۸)

مجموعه

۱ ـ ترجمه مسائل عبدالله بن سلام = هزار مسأله «۱ پ ـ ۲۹ ر» **(حدیث ـ فارسی)**

هزار مسأله ای که یهودیان از حضرت پیامبر پرسیده و آن حضرت پاسخ داده است.

عبدالله بن سلام (متوفای ٤۳ ق) قبل از مسلمان شدن بیش از هزار مسأله از تورات استخراج و آن ها را از حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) سؤال نمود و حضرت به آن ها پاسخ داده که پس از آن عبدالله مسلمان گردید. تمامی این سؤال و جواب ها را علامه مجلسی در السماء و العالم بحارالانوار درج نموده است. [الذریعه ۳٥٦/۲۰].

در نسخه حاضر این مسایل به فارسی ترجمه شده است.

[مجلس ٤۳۰/۲٦، ش ۷۹٥٥ با عنوان «هزار مسأله»؛ دانشگاه ۳۳۸٤/۱۳؛ منزوی ۹۸۸/۲].

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و العاقبة للمتقین و بعد این رساله ایست که فرستاد پیغمبر (صلی الله علیه وآله وسلم) بسوی یهودی های خیبر و یهودی های خیبر بردند نزد عبدالله بن سلام».

انجام : «و هفتاد جهود مسلمان گشتند از صدق درست و پیغمبر ایشان را بنواخت و خلعت را دو مهمان کرد بان بجای خودشان فرستاد و بعضی از مردم آنها مسلمان شدند و ایمان آوردند به صدق درست تمت...».

۲ ـ معراج نامه «۲۹ پ ـ ٤٤ پ» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از : ؟

مختصری است در شرح معراج حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم).

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السّلام علی سیّدالانبیاء و المرسلین بدان که در خبر آمده است که حضرت حقّ عزّوجلّ جلاله و عم نواله».

انجام : «بعضی دیگر دشمن پیغمبر (علیه السلام) بودند که گفتند حدیث معراج دروغ است انکار کردند به دروغ پیوستند به اتمام رسید معراج نامه».

نسخ؛ ملاّ اللّهوردی بن کربلایی محمّدحسن، رساله اوّل ۷ ربیع الاوّل ۱۲۳۲، رساله دوم

۹ ربیع الاوّل ۱۲۳۱؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ برگ اوّل و قسمتی از برگ دوم نونویس؛ جلد : مقوائی، عطف تیماج.

۴۵ برگ؛ ۱۴×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۴۸].

(۱۴۰۶۹)

حکایت عمر نعمان (افسانه ـ عربی)

از : ؟

سرگذشت افسانه ای سلطان عمر نعمان است که به صورت قصه پرداخته شده است.

آغاز : «بسمله حکایة عمر النعمان قال الرجل اعلم ایها الملك انه کان فی قدیم الزمان ملك یقال له الملك عمر النعمان و کان [من] الملوك الجبابرة الثقال و قد اهلك ملوکا».

انجام : «فلما فرغ العبد من شعره اخذ برویزه الطلق و اذا بغبار قد تار فخاف العبد من الغبار فما کان له غیر انه سحب السیف و قتلها و اخذ و ما معها و رکب جواده و سار».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ جلد : گالینگور، تیماج، قهوه ای.

۲۷ برگ؛ ۱۱×۱۶ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۴۹].

(۱۴۰۷۰)

مجموعه

۱ ـ تحفه جهان = تفسیر سوره فاتحه «۱ پ ـ ۴۲ پ» **(تفسیر ـ فارسی)**

از : علی بن محمّدحسن حسینی زنوزی خوئی(۱) (قرن ۱۳ ق)

تفسیری ادبی است بر سوره فاتحه که به درخواست یکی از شاه زادگان قاجار نگاشته است. **[منزوی ۱۰/۱؛ دانشگاه ۱۸۹۵/۱۰؛ الذریعه ۴۲/۳].**

۱ـ مؤلف فرزند ارشد علاّمه سیّد محمّدحسن زنوزی متخلص به فانی صاحب دائرة المعارف «ریاض الجنه» و «بحر العلوم» است.

نسخه حاضر از انجام ناتمام است.

آغاز : «الحمدلله العزیز العلیم و الصلوة علی نبیّه النبیه و علی وصیّه الوفی بنده جانی و اسیر فانی علی بن المتخلص بالفانی افاض الله تعالی علیه من شائیب جوده البحرانی».

انجام : «مراد شارح این نیست بلکه مرادش این است که استعانت باسم غیر استعانت به مسمی است».

۲ ـ سرگذشت مظفر علیشاه کرمانی «٤۳ ر ـ ٤٤ پ» **(تاریخ ـ فارسی)**

از : حبیب الدین محمّد بن علی اصغر گلپایگانی (بعد از ۱۲٦٥ ق)

شرح حال کوتاهی است از میرزا محمّدتقی بن میرزا محمّدکاظم کرمانی مشهور به مظفر علی شاه (متوفای ۱۱۱٥ ق)، این شرح را مؤلف در سال ۱۲٦٥ ق در گلپایگان به درخواست سیّدعلی بن محمّدحسن زنوزی نگاشته است. [**دانشگاه ۱۸۹٥/۱۰**].

آغاز : «در شهر ربیع المولود سنه ۱۲٦٥ در بلده گلپایگان شرف صحبت و فیض خدمت جناب مستطاب سیّد الاجل».

انجام : «روح پاکش به جوار حضرت عزت خرامید انا لله و انا الیه راجعون».

۳ ـ رساله عرفانی «٤٤ پ ـ ٥۱ پ» **(عرفان ـ فارسی)**

از : ؟

مؤلف در این رساله مقامات عرفانی را به ترتیب حروف تهجی به صورت کوتاه در ۲۸ مقام بیان نموده است.

در مقدّمه آن بعد از خطبه کتاب نام حبیب الدین محمد بن علی اصغر گلپایگانی نوشته شده که بعداً پاك شده است.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین حمدا ازلیا بابدیته و صلوات الله و ملائکته و حملة عرشه و جمیع خلقه علی محمّد سیّدالمرسلین المصطفین الاخیار و علی نوره فی الانوار و علی نفسه فی الانفاس و علی حسّه فی الحواس».

انجام : «و این مرتبه آخر مقامات نزول قرآنی و اسفل مراتب هبوط فرقانی است و

لقد قال الله تبارك و تعالى هو الذى بعث فى الاميين... و الله ذو الفضل العظيم».

نستعليق؛ رساله دوم به خط مؤلف، ربيع الثانى ۱۲٦٥، عناوين و نشانى ها شنگرف؛ جلد : مقوا، عطف و گوشه تيماج.

۵۱ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتى متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۵۰].

(۱٤۰۷۱)

نتائج الافكار (اصول فقه ـ فارسى)

از : محمّد تقى بن حسينعلى هروى اصفهانى (۱۲۹۹ ق)

مباحث كوتاهى است در اصول فقه شامل يك مقدّمه و سه باب و يك خاتمه، تأليف آن در اوايل ذى حجّه ۱۲۵۸ به پايان رسيده است.

[مرعشى ۲۱۱/۹، ش ۳٤۲۵؛ الذريعه ٤۳/۲٤].

آغاز: «احسن خطاب يهتدى باشاراته الى نتايج الافكار و اكرم كتاب يرتقى بعباراته... امّا بعد فيقول المفتقر الى الله القوى... انّ هذه ما يهتم بها من القواعد الاصولية».

انجام : «الثانى عشر تعارض الاجماع مع اجماع آخر... و الا ففى طرحهما و الرجوع الى الاصل او الحكم بالمتيقن بينهما وجهان بل قولان وليكن هذا آخر ما اردنا... و عترته البررة الكرام».

نسخ؛ بى كا، بى تا؛ عناوين و نشانى ها شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف؛ جلد : مقوا، عطف تيماج.

۵۰ برگ؛ ۱۵×۲۲ سانتى متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۸۳].

(۱٤۰۷۲)

صحيفة الرضا(عليه السلام) = **مسند الرضا**(عليه السلام) = **الرضويات (حديث ـ عربى)**

منسوب به : امام على بن موسى الرضا(عليه السلام) (۲۰۳ ق)

به شماره [۱۲۳۵٤] مراجعه شود. نسخه حاضر از آغاز افتادگى دارد.

آغاز نسخه : «یوم القیمة المکرم لذریتی... و باسناده قال قال رسول الله(صلی الله علیه وآله وسلم) الایمان اقرار باللسان و معرفة بالقلب و عمل بالارکان».

انجام : «یا موسی لو سألتنی فی الاولین و الآخرین لاجبتك ما خلا قاتل الحسین بن علیّ فانی انتقم له من قاتله صدق الله و صدق رسوله و صدق خلفاؤه الراشدون المهدیون صلوات الله علیهم اجمعین».

ـ در آخر نسخه نامه ملك روم به معاویه و مطرح کردن سؤالاتی و عجز معاویه و اطرافیانش از جواب به سؤالات و ارسال نامه به خدمت حضرت علی(علیه السلام) و جواب دادن حضرت به آن سؤالات، به نقل از شعبی در یك صفحه آمده است.

ثلث معرب؛ عبدالله بن علی العکاشی الطبیب، غرّه ربیع الثانی (سال کتابت پاك شده)؛ تمام صفحات جداول زرین و شنگرف و محرر؛ مقابله و در حاشیه تصحیح شده؛ اوراق کرم خوردگی دارد؛ جلد : گالینگور، مشکی، عطف و گوشه تیماج.

۳۶ برگ؛ ۱۶×۲۴/۵ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [**ثبت ۸۷۵۲۳**].

(۱۴۰۷۳)

مجالس وعظ (اخلاق ـ فارسی)

از : حاج محمّدکریم بن ابراهیم خان کرمانی (۱۲۸۸ ق)

بیست و پنج مجلس است که مؤلف از مجالس وعظ خود که در رمضان ۱۲۸۶ ق برگزار نموده جمع آوری و تحریر کرده است. در الذریعه ۲۵۵/۱۹، ش ۱۵۸۴ رساله ای به عنوان المجالس ترتیب یافته از مباحثات مؤلف در ایام مسافرتش به تهران معرفی شده که غیر از رساله حاضر است.

نسخه حاضر بیست و پنج مجلس را شامل است و از آخر مجلس بیست و پنجم افتادگی دارد.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و صلی الله علی محمّد و آله الطیبین و شیعتهم الانجبین... و بعد چون این ناچیز از فضل و کرم خدا و لطف و مرحمت رسول خدا».

انجام نسخه: «باز مراتب معرفت را عرض کنم تا بدانی و با بصیرت شوی از دور که تو شخصی را می بینی... و از اهل مکّه است و اسمش را هم می دانی که کیست و چیست».

نستعلیق (عبارات عربی نسخ)؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی.

۲۰۸ برگ؛ ۱۷×۲۲ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [**ثبت ۸۷۱۸۰**].

(۱٤۰۷٤)

تذکرة العارفین (اخلاق - فارسی)

از : محمّد جعفر بن علی عقدایی یزدی (قرن ۱۳ ق)

[**مجلس ۲۳/۲۵، ش ۷۰۱٤**] که در آن جلد دوم کتاب معرفی شده است.

نسخه حاضر جلد اوّل کتاب بوده و در آغاز آن بعد از مقدّمه فهرست محفل های سی گانه آن ذکر شده است.

آغاز مقدمه : «الحمدلله الذی قصرت الالسن عن بلوغ ثنائه کما یلیق بجلاله و عجزت العقول عن ادراك کنهه... حمد خدای را سزاست که قاصر است زبان ها از ثنای او».

آغاز جلد اوّل : «الحمدلله الذی من علی عباده بانزال الکتب المنزلة و ارسال الرسل المرسلة... اما بعد چنین گوید خادم آثار ائمّه طاهرین و منتشر اخبار مخبرین صادقین».

نسخ (عبارات عربی معرب)؛ حسینعلی بن محمّد زمان الاصفهانی، سه شنبه ۲۸ ربیع الثانی ۱۲۷۳؛ در اوّل نسخه مهر بیضوی «عبده الراجی محمّدجواد الحسینی»؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با سر.

٤۰۵ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [**ثبت ۸۷۱۹٦**].

(۱٤۰۷۵)

شرح الکافی (شرح حدیث - عربی)

از : مولی صدرالدین محمّد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰ ق)

[**مجلس ۳۹٤/۲۵، ش ۷٤۱۲**]. نسخه حاضر شرح کتاب علم را شامل است و اتمام تألیف این بخش در نسخه حاضر ۱۰٤٤ ق ذکر شده است.

آغاز : «بسمله باب فرض العلم و وجوب طلبه و الحث علیه و هو الباب الثانی من کتاب العقل و فیه تسعة احادیث الحدیث الاوّل و هو الخامس الثلثون اخبرنا محمّد بن یعقوب... طلب العلم فریضة».

انجام : «لکن المتاخرون اذا اطلقوا السنة ارادوا ما یقابل الفرض... فالواجب مقابل للسنة فی العرف الجدید و هو سنة و لهذا ورد فی حدیث غسل الجمعة انه سنة واجبة تم کتاب العقل...».

نستعلیق؛ محمّد محسن بن علم الهدی (نوه فیض کاشانی)، ۵ شعبان ۱۱٤۳؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ مقابله و در حاشیه تصحیح شده؛ در آخر نسخه مهر مربعی به سجع «اغفرلی یا محسن بمحمّد علم الهدی ۱۱۱۷»؛ در اوّل نسخه دستخط سلیمان بن نصیرالدین بن علم الهدی بن محمّد محسن مبنی بر وقف کتاب همراه با صد جلد دیگر از تصانیف اجدادش بر اولاد ذکور و مهر بیضوی با سجع «ابوتراب الفیضی»؛ جلد : تیماج، مشکی.

۱۳۹ برگ؛ ۱۳/۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [**ثبت ۸۷۲۰۵**].

(۱٤۰۷٦)

قرة العیون (تاریخ - فارسی)

از : محمّد صادق بن آقا محمّد لنکرانی (قرن ۱۳ ق)

داستان های تاریخی از حالات حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) است که مؤلف برای مزید یقین و استحکام اعتقاد موالیان و معتقدان اهل بیت(علیهم السلام) به فارسی نگاشته و تألیف آن را در ٤ صفر ۱۲۸٤ به پایان رسانیده است.

آغاز : «الحمدلله الذی اکرم سیّدنا و نبینا محمّدا بالرسالة و ختم به النبوة... و بعد چنین گوید این بنده خاکسار محمّد ابن آقامحمّد لنکرانی که ذکر فضایل انبیاءو اولیاء و دلایل».

انجام : «بعد از آنکه آن حضرت مبعوث گردید خدیجه او را تصدیق نموده... و مادامی که خدیجه زنده بود آن حضرت به جهت احترام زن نگرفت هذا تمام...».

نستعلیق؛ پاشا ولد حاجی نظر با مهر بیضوی وی، شنبه ۲۱ جمادی الاولی ۱۲۸٤؛ جلد : گالینگور، زرشکی.

۷۸ برگ؛ ۱٤×۲۲ سانتی متر؛ ۱٦ و ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۵۱].

(۱٤۰۷۷)

جنگ مدایح ائمّه(علیهم السلام) **(شعر ـ فارسی)**

از : ؟

جنگ اشعاری است شامل مدایحی از شاعران گوناگون که در مدح اهل بیت(علیهم السلام)سروده اند. اسامی شاعران و موضوعات قصاید عبارت اند از :

قصیده سنایی در معجزات حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم)، قصیده شهربَربَر از عبدالعلی، قصیده در منقبت حضرت امیر(علیه السلام) از ابن حسام، بحر طویل در مدح ائمّه(علیهم السلام)، هفت بند کاشی که برابر هفت گنج سروده است؛ ولایت نامه جابر و سر گاو بریده از محمّدعلی؛ ولایت نامه امام الجن و الانس از شوریده مداح، سخن گفتن آفتاب با حضرت امیر(علیه السلام)از سلیمی، از روایات راوی اخبار، تخمیس قصیده مظهرالعجائب، قصیده قصّاب، وصف پنج تن از محمّد بن حسام قهستانی، مناجات اهلی، داستان در آتش رفتن جابر، معجزه پیغمبر از علی حجازی، قصیده مُحَلّب و حجّاج.

آغاز :

روز پنجم گفت می خواهم اجازه یابنی تا روم سوی قبیله چون منم شان پیشوا

دارم از مردان نامی در قبایل صدهزار لیك بیگانه ز اسلامند و با کفر آشنا

انجام :

خواجه از بهر رضای حق به ضرب ذوالفقار داد دین و ملّت اسلام را احیا علی

هست از روی حقیقت کور بخت هر دو کون هر که او را نیست نور دیده بینا علی

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی.

۵۵ برگ؛ ۱۲×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۵۲].

(۱٤۰۷۸)

مجالس (پند و اندرز ـ فارسی)

از : محمّد علی بن عبدالحمید بن محمّدتقی (قرن ١٤ ق)

مطالبی است در پند و اندرز که مؤلّف به درخواست دوستانش از کتاب های شیعیان جمع آوری و در بیست و نه مجلس تنظیم نموده است. او در پایان هر مجلس شمه ای از مصائب حضرت سیّدالشهدا(علیه السلام) را بازگو می کند.

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «نحمدك اللهم یا سمیع الدعاء و نصلی و نسلم علی نبیك... و بعد اقل الواعظین و الذاکرین محمّدعلی... المجلس الاوّل بسم الله الرحمن الرحیم فی المنهج از حضرت رسول(صلی الله علیه وآله وسلم) روایت است که فرمود».

انجام نسخه : «اصحاب امام(علیه السلام) همین که زهیر را گرفتار اشرار دیدند به کمك درآمدند خود را به زهیر رساندند او را به همان حالت به لشکرگاه آوردند ولی نیم جانی در بدن زهیر بود».

نستعلیق (عبارات عربی نسخ)؛ به خط مؤلّف، بی تا؛ نشانی ها مشکی؛ در اوّل نسخه تاریخ ۱۳٦۱ آمده است؛ جلد : مقوا، عطف تیماج.

۸۳ برگ؛ ۱۳×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۵۳].

(۱٤۰۷۹)

مجموعه

۱ ـ منتخب الاشباه و النظایر سیوطی «۲ پ ـ ۱۷٦ پ» **(ادبیات ـ عربی)**

گویا از : بهاءالدین محمّد بن محمّدباقر مختاری اصفهانی (متوفای حدود ۱۱٤۰ ق)

منتخبی است از کتاب «الاشباه و النظائر فی النحو» جلال الدین عبدالرحمن سیوطی. اصل کتاب در هفت مقصد بوده که در منتخب نیز همان ترتیب رعایت شده است.

آغاز : «قال المصنف و هذا الکتاب مشتمل علی سبعة فنون الاوّل فن القواعد و الاصول التی تردّ الیها الجزئیات و الفروع و هو مرتب علی حروف المعجم».

انجام : «و عند ابن مالك ان المعنی ان اعطیتك واعداً لك سایلا ایای فعبدی حر فواعداً حال من فاعل اعطیتك... و هذا مقتضی قوله فی الشرطین و هذا ایضاً ضعیف».

۲ ـ رسالة فی تحقیق لفظ عرفات منعاً و صرفاً «۱٦۲ پ ـ ۱٦۳ ر» **(نحو ـ عربی)**

از : شیخ جمال الدین عصامی(۱)

رساله کوتاهی است پیرامون تحقیق در لفظ «عرفات» که از جهت نحوی منصرف است یا غیرمنصرف. این رساله در لابه لای رساله اوّل واقع شده است.

آغاز : «بسمله و صلی الله علی سیّدنا محمّد و آله و صحبه اجمعین اعلم ان عرفات جمع سمی به الموقف».

۳ ـ اوزان الاشعار «۱۷۷ ر ـ ۱۷۷ پ» **(عروض ـ عربی)**

هجده بیت است به عربی در بیان بحور پانزده گانه شعر.

۱ـ در معجم المؤلفین کحاله (چاپ جدید ۳۱٦/۲) دانشمندی به نام، عبدالملك بن جمال الدین بن صدرالدین بن عصام الدین عصامی (متوفای ۱۰۳۷ ق) ذکر شده که مؤلف گویا پدر وی است.

آغاز :

اسماء بحور الشعر الخمسة عشر على اجمال و ترتيب اشتهر

طويل مديد و البسيط و وافر و كامل اهزاج الاراجيز ارملا

انجام : المتقارب

عن المتقارب قال الخليل فعولن فعولن فعولن فعيل

٤ ـ المؤنثات السماعية «۱۷۸ ر ـ ۱۷۹ ر» **(ادبيات ـ عربى)**

از : ؟

رساله كوتاهى است در ذكر مؤنثات سماعى در كلام عربى به ترتيب حروف تهجى و معنى هر كدام.

آغاز : «مقالة فى ذكر المؤنثات السماعية على ترتيب حروف الهجاء الالف أذُن اصبع اردى و هى المعز الجبلى اتان امام آل و هى السراب».

انجام : «الياء يمين بجميع معانيها و كذا يد و الياء بمعنى اليد يعرب و هى اسم قبيلة... و الحروف المعنوية نحو فى و على و اشباههما كلها مؤنثات سماعية».

نسخ؛ محمّد بن محمّد باقر مختارى(۱)، ۱۱۰۸، با مهر مربعى كاتب به سجع «بهاءالدين محمّد الحسينى ۱۱۰۸»؛ كاتب در اوايل نسخه و اواخر آن فوائد متفرقه اى در نحو و تاريخ و ادبيات نوشته كه عبارتند از :

لغز جامع بعض التراكيب المشكلة به عربى در هفت بيت با اين مطلع :

قيل قيل جامع للمشكلات ان من قد فاق من فنّ النُحات

در حاشيه صفحه اوّل مطلبى مربوط به تشيع سيوطى كه مختارى از استادش سيّدعلى خان مدنى نقل نموده است، اعتبار قصد در كلام به نقل از «حدائق الندية فى شرح الفوائد الصمدية» سيّدعلى خان مدنى و مطالب متفرقه اى در نحو و ادبيات.

۱ـ بهاءالدين محمّد بن محمّدباقر حسينى مختارى نائينى (متوفاى حدود ۱۱٤۰ ق) از بزرگان و ادباى شيعه در قرن دوازدهم هجرى قمرى است و بيش از بيست رساله ادبى، فقهى و فلسفى از وى به يادگار مانده است. براى اطلاع از تأليفات وى به معجم مؤلفى الشيعه، فاضل قاينى ص ۳۸٦ مراجعه شود.

عناوین و نشانی ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۱۸٤ برگ؛ ۱۲×۱۸/٥ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۳٥٥].

(۱٤۰۸۰)

مجموعه

۱ ـ بحارالانوار «۱ پ ـ ۱۰۹ پ» **(حدیث ـ عربی)**

از : ملا محمّدباقر بن محمّدتقی مجلسی (۱۱۱۰ ق)

[مجلس ۷۸/۲٥، ش ۷۰٦۸] نسخه حاضر جلد بیست و دوم «کتاب زیارات» را شامل است.

آغاز : «الحمدلله الذی هدانا لزیارة احبائه و اصفیائه فجعلها ذریعة للوصول الی اعلی منازل الفوز و الفلاح... باب مقدّمات السفر و آدابه اقول قد قدمنا فی کتاب الآداب».

انجام : «السلام علی الطاهر و ابراهیم و القاسم اولاد رسول الله و رحمة الله و برکاته».

۲ ـ انشاء الصلوات و التحیات = دوازده امام «۱۱۰ پ ـ ۱۱۲ ر» **(عربی)**

از : خواجه نصیر محمّد بن محمّد طوسی (٦۷۲ ق)

[مجلس ۳۸۱/۳٥، ش ۱۲٤۲٥].

آغاز : «اللهم صل علی النبی الامی العربی القرشی الهاشمی المکی المدنی الابطحی».

انجام : «واحشرنا معهم و فی زمرتهم و تحت لوائهم بفضلك و... برحمتك یا ارحم الراحمین و صلی الله علی خیر خلقه محمّد و آله المعصومین الطیبین الطاهرین».

۳ ـ ابیاتی از : جامی، شیخ ابوسعید و ملا محمد صوفی «۱۱۳ پ»

٤ ـ تفسیر عرفانی «۱۱٤ پ ـ ۱۱۹ پ» **(عربی)**

از : ؟

تفسیر عرفانی مهمی است که در نسخه حاضر مقدمه آن و تفسیر سوره فاتحه و بخشی از تفسیر سوره توحید، موجود است.

مؤلف در مقدّمه گوید : بعد از آن که از سیر و سلوك و مجاهده و مراقبه فارغ شدم دوست داشتم که بخشی از این حقایق را به قلم بیاورم :

«فتعرضت ان اعرف من هذه البحور الازلیة غرفات من حکم الازلیات و اشارات الابدیات... ثم اردفت بعد قولی اقوال مشایخی مما عبارتها الطف و اشارتها اظرف تبرکاً بهم و ترکت کثیراً منها لیکون کتابی اخف مجملاً و احسن تفصیلاً».

مؤلف در این تفسیر از استاد خود (با عنوان قال الاستاد)، ابن عطا و واسطی مطالبی را نقل نموده است.

آغاز : «الحمدلله الذی کان فی ازل الآزال موجودا بوجوده و ذاته کمون صفاته و صفاته معادن جوده تقدّس ذاته بذاته عن الاضداد».

آغاز تفسیر فاتحه : «سمی الفاتحة فاتحة لانفتاح ابواب خزائن اسرار الکتاب بها لانها مفتاح کنوز لطائف الخطاب بانجلائها ینکشف جمیع القرآن لاهل البیان لان من عرف معانیها یفتح بها اقفال المتشابهات».

آغاز تفسیر سوره توحید : «قل هوالله احد کان الله جلّ جلاله مستترا بنفسه فی ازل ازله قال کنت کنزاً مخفیا... فاذا اوجل اعلام ظهور افعاله تعرف بقوته بفعله فلم یعرفه احد بالحقیقة».

انجام نسخه:«سبحان المنزه بذاته عن رؤیة کلّ رائی و معرفة کلّ عارف و توحید کلّ... و وصف کلّ واصف کلهم فی نکرة النکرة معزولون من حقیقة المعرفة قال ابن عطا».

نسخ (سه ستونی و بعضی از صفحات چلیپایی)؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول زرین؛ جلد : تیماج، مشکی.

۱۲۰ برگ؛ ۱۲×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۱٦ سطر؛ [**ثبت ۸۷۳۵٦**].

(۱٤۰۸۱)

گلشن سعادت (نامه نگاری ـ فارسی)

از : منشی محمّد امین بنی اسرائیلی (قرن ۱۲ ق)

مؤلف در دستگاه سعادت خان فرمانروای کرناتك (متوفای ۱۱٤٥ ق) منشی بوده و در رساله حاضر نامه هایی را که از طرف آن سلطان در موضوعات مختلف انشا نموده در چهار فصل با این عناوین جمع آوری نموده است :

فصل اوّل : صحائف نواب سعادت انتساب به بزرگان و خویشاوندان خود

فصل دوم : رقایم رائی عالم آرا به احباء و اصدقاء

فصل سوم : مفاوضات خان سراپا فضل (فضل الله خان) و احسان به اعزه دربار و بزرگان روزگار

فصل چهارم : رقعات از جانب خود نگارنده به اعزه بزرگان و دوستان مهربان

[منزوی ۲۱۱٥/۳؛ مشترك پاکستان ۲۹۹/٥ که هفت نسخه از این کتاب در آن معرفی شده است؛ مرعشی ۷٦/۲؛ مشار، فارسی ٤۳۰۰/٤].

آغاز : «انشاء حمد و ثنا سزای ثناء انشاپردازیست که منشی تقدیرش مجموعه جامعه موجودات را با وجود عدموجود اسباب تحریر برنگ صورت آئینه صورت پذیر گردانید».

انجام : «احوال فدوی و بعضی از ضرور ضروری التوجه بعرض خواهد رسانید و خاطر عاطر را متوجه خواهد گردانید لطفکم مزید بربّ المجید».

نسخ؛ مقصدی، ۱۱ جمادی الثانی ۱۱٦۲ سال دوم جلوس احمدشاه؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، مطالب در متن و حاشیه تحریر شده؛ اوراق نسخه کرم خوردگی دارد و ترمیم شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج مذهب با سر، لچکی مجدول.

٥٥ برگ؛ ۱٥×۲۱ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷٥۲۲].

(۱٤۰۸۲)

دیوان شیخ کردی (شعر - کردی)

اشعار کردی شاعری است با تخلص «شیخ». در پایان نسخه چند بیت نیز از مصطفی خان بیگ تحریر شده است.

آغاز :

ژ دستی شکرا میزان سراسر غرق منتیمه

سمن بووُ دلاویزان بریحانین خوه بستیمه

انجام :

ای میم رخ خوش دفتره هر جی ژ من نی باوره

نه ژامتا پیغمبره نی مستحقی شفاعتی

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف؛ جلد : مقوا، عطف و گوشه تیماج سرخ.

۱۴۲ برگ؛ ۱۱×۱۵/۵ سانتی متر؛ ۸ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۵۹].

(۱۴۰۸۳)

دیوان سرخوش مشهدی قوچانی (فارسی)

از : محمّدصادق سرخوش قوچانی (قرن ۱۳ ق)

شاعر که به «سرخوش» تخلص می کند اشعارش را در این دیوان به درخواست عسکرخان سرهنگ خوئی جمع آوری و تنظیم نموده است.

نسخه حاضر قصائد، چند غزل و رباعیات شاعر را شامل است. وی در این قصاید به مدح یا هجو افراد و شخصیت های معاصر خود پرداخته است.

ممدوحین وی در قصایدش عبارتند از :

حسن خان سالار (کشته شده در ۱۲۶۶ ق) و پدرش آصف الدوله اللهیارخان،(۱) فتح

۱ـ آصف الدوله الله یارخان پسر بزرگ رکن الدوله میرزا محمّدخان بیگلر بیگی دولو قاجار از سال ۱۲۵۰ تا ۱۲۶۳ حاکم خراسان بود. پس از آن حکومت آن سامان را به فرزند پنجم خود حسن خان سالار سپرد و او نیز از سال ۱۲۶۳ تا ۱۲۶۶ ق حاکم خراسان بود و در این مدّت به کمك انگلیسی ها علیه حکومت مرکزی سر به شورش برداشت تا این که در سال ۱۲۶۶ توسط سلطان مراد میرزا حسام السلطنه دست گیر و همراه پسرش امیر اصلان خان و برادرش محمّد علیخان در شب دوشنبه ۱۶ جمادی الثانی ۱۲۶۶ در مشهد اعدام گردیدند. «شرح حال رجال ایران، مهدی بامداد ۱۵۴/۱ ـ ۱۵۸ و ۳۲۷ ـ ۳۲۹».

قلعه فورك، مهدعليا مادر شاه، عبدالعلی خان سرهنگ توپ خانه خراسان، میرزا نصرالله پیشکار سالار، حاجی میرزا عسکری مجتهد، قهرمان خان، حاجی ملا احمد قاضی نیشابور، سرهنگ عسکرخان خوئی سرهنگ فوج گروسی، فضل الله خان سرتیپ قراگوزلو، مهدی خان هراتی، میرزا موسی وزیر و متولی آستان قدس، نبی خان قراگوزلو، امام جمعه مشهد، اسماعیل خان فراش باشی، میرزا نصرالله برادرزاده میرزا محمّد ندیم، ایلخانی، علی احمد بیگ ناظر، آقا عبدالمجید خرم کردشتی، میرزا مسعود وزیر خارجه، میرزا علی نقی صاحب اختیار مستوفی، میرزا محمّدصادق ناظر، علی قلی خان افشار، ابراهیم خلیل خان خوئی، حاجی میرزا کزازی، میرزا شفیع، حاجی ملا ولی الله طبیب، میرزا محمّد رضای طبیب و ماده تاریخ تولد فرزند وی در ۱۲۵٤، یار محمّدخان افغان و شیر محمّدخان افغان، صفی خان قرائی، میرزا محمّدقلی خان آذربایجانی، آغا نصرالله خواجه مهدعلیا، میرزا بیك نایب قوچان، کلانتر قوچان، میرزا باقر مستوفی قوچان، آقا کوچك بیك صندوق دار نبی خان، فتح الله خان افشار، سیّد جلال اصفهانی، بکو بیگ قوچانی، سیّد میرزای وزیر، ماده تاریخ بنای حمام سالار.

آغاز : «چهارده بند در جواب دوازده بند محتشم

باز این چه شورش است که در کلّ ماسواست باز این چه شور و غلغله در ارض و در سماست

باز این چه موج حادثه خیز است در زمین کز لطمه اش غریق فنا کشتی بقاست

انجام :

ای پیش جمالت آفتاب آینه دار از شرم رخت آینه گردون تار

بهتر گر از آفتاب خواهی رخسار رخساره خود مقابل آینه دار

نسخ؛ به خط شاعر برای عسکرخان خوئی، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، در اوّل نسخه فهرست اشعار و یك صفحه در شرح حال شاعر به خط دبیر سیاقی نوشته شده است؛ جلد : تیماج، سرخ مجدول.

۱۵۵ برگ؛ ۱۵×۲۲ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۶۰].

(۱٤۰۸٤)

دیوان فروغ اصفهانی (فارسی)

از : مهدی فروغ الدین فرزند محمّدباقر بهجت تبریزی متخلص به فروغ (۱۲٦٦ ق)

کلیات شاعر است با تخلص «فروغ». شاعر از علمای عصر فتحعلی شاه قاجار بوده و اشعاری در مدح وی و عباس میرزا و قائم مقام سروده است. او چون ملازم فریدون میرزا فرخ بوده به فروغ فرخی لقب گرفته است.

[دانشگاه ۱۶۰۰/۱۰؛ منزوی ۲٤٦٥/۳؛ الذریعه ۸۲۵/۹].

نسخه حاضر این بخش ها را شامل است :

الف : قصاید که از آغاز افتادگی دارد. «ص ۲ ـ ۱۵۲»

آغاز نسخه :

آیه عز و شرف سایه فتح و ظفر پایه جاه و جلال مایه ابر سخا

فتحعلی شاه آنکه با کف او روز جود کان نه یکی مفلسی یم نه یکی بینوا

ب : غزلیات به ترتیب حروف تهجی «ص ۱۵٤ ـ ۲۰٦»

آغاز :

ای مایه سودای تو سود همه بازارها از سود سودای رخت پیدا زیان در کارها

افسانه عشق تو را فرزانه می گوید همی دیوانه سودای تو در کوچه و بازارها

ج : مقطعات «ص ۲۰۹ ـ ۲۲۵»

آغاز :

ای شاه فلك قدر ترا درد مبادا بر دامن جاهت ز جهان گرد مبادا

گرم است دل خلق به اقبال بلندت از حادثه چرخ دلت سرد مبادا

د : رباعیات «ص ۲۲۵ ـ ۲۳۱»

آغاز :

یا رب تو به امتحان نشانم منما بگذر ز گناه و امتحانم منما

دانی که به امتحان سیه روی شوم پس روی سیاه دو جهانم منما

انجام :

آنکه بر مسند عزّت بتو جا بخشیده نه ز ما داده به تو نز تو به ما بخشیده

گر به فرعون خدا عزّت شاهی داده هم به موسی ید بیضا و عصا بخشیده

نستعلیق؛ بی کا، ربیع المولود ۱۲۵۸ (برای علی خان نوشته شده)؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، در اوّل نسخه فهرست مطالب و یك صفحه در شرح حال شاعر آمده است؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۱۱۵ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۶۱].

(۱٤۰۸۵)

دیوان شریف تبریزی (فارسی)

از : شریف تبریزی از شاگردان لسانی شیرازی (۹۵٦ ق)

دیوان اشعار شاعر است با تخلص «شریف»، شامل صد و هشتاد غزل به ترتیب حروف تهجی و چند ر باعی و تك بیتی در مجموع هزار و دویست بیت.

[مجلس ٤۳۷/۲؛ سپهسالار ٦۱۸/۲ و ۵۰۲/٤ آغاز نقل شده در هر دو مصدر با نسخه حاضر برابر است؛ الذریعه ۵۲۰/۹؛ فرهنگ سخنوران ۲۹۷؛ منزوی ۲۳۷۹/۳].

مثنوی بیمار و طبیب همین شاعر در شماره [۱۳٤٦۳/٦۳] معرفی گردید.

آغاز :

ای نخل تمنا قد رعنای تو ما را از پای درافکند تمنای تو ما را

چون چاك نسازیم گریبان که چو لاله بر خاك نشاند آتش سودای تو ما را

انجام

سالها در طلب گنج فراغت گشتم خوشتر از گوشه میخانه ندیدم جایی

گر ملامت کشد از عشق مکن منع شریف کی تواند که ملامت نکشد رسوایی

نستعلیق؛ بی کا، ۹۹۵؛ در آخر نسخه مهر ترنجی شکل با سجع «چاکر شاه اولیا احمد» و در صفحه اوّل قطعه ای از میرزا قلی متخلص به میلی، همچنین یادداشتی نونویس در شرح حال شاعر؛ جلد : تیماج، قهوه ای، عطف و حاشیه تیماج مشکی، مجدول.

۳۸ برگ؛ ۸×۱۵ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۶۳].

(۱٤۰۸٦)

دیوان منصور = ابراهیم آباد (فارسی)

از : میرزا محمّدرضا طبیب شرابی فرزند رجبعلی (۱۲۳۸ ق)

شاعر که از ملازمان و مداحان ابراهیم خان قاجار(۱) (والی کرمان و پسرعمو و داماد فتحعلی شاه قاجار) است و به «منصور» تخلص می کند هزار بیت از سروده هایش را در این دیوان به نام همین حاکم جمع آوری و به «ابراهیم آباد» نام گذاری نموده است.

او مقدّمه نثر کوتاهی بر دیوان نوشته و در آن نام خود، ممدوح و دیوانش را ذکر نموده است.

نسخه حاضر از انجام ناتمام مانده است.

۱ـ ابراهیم خان قاجار ملقب به ظهیرالدوله فرزند مهدیقلی خان قویونلو (متوفای ۱۱۹۸ ق) برادر آغامحمّدخان قاجار مؤسس سلسله قاجاریه و داماد فتحعلی شاه قاجار. او از سال ۱۲۱۸ ق تا پایان عمر (۱۲٤۰ق) به مدّت ۲۳ سال حکومت کرمان را در دست داشت و در آن شهر به افکار شیخ احمد احسائی گرایش پیدا کرد. خاندان ابراهیمی در کرمان و سایر مناطق از اولاد او می باشند. «شرح حال رجال ایران، مهدی بامداد ۲۱/۱».

آغاز دیباچه : «چون ظل ظلیل قادر متعال و صورت وجود قدیم لم یزل و لایزال».

آغاز نظم :

وقت آن شد که دگر در گلزار سیم گون خیمه زند ابر بهار

آذری ابر شود بت پرور بانوی باغ بود غنچه نگار

انجام :

هر سحر در بزم گردون تا به چشم این و آن مهوشی بی پرده شوخی با نقابست آفتاب

آفتاب دولتت در پرده و بی پرده باد آنچنان کز بی حجابی در حجابست آفتاب

شکسته نستعلیق ساده (یك ستونی)؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۱۱۰ برگ؛ ۱۰/۵×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۶۲].

(۱٤۰۸۷)

دیوان مهجور تفرشی (فارسی)

از : مهجور تفرشی (زنده در ۱۲۳۷ ق)

کلیات اشعار شاعر است با تخلص «مهجور». شاعر در نسخه حاضر که مسوده دیوان وی و به قطع بیاضی است، اشعارش را به ترتیب تاریخ نظم، ضبط نموده است.

نسخه حاضر، قصائد، رباعیات، غزلیات، قطعات و ماده تاریخ ها و یك مثنوی به نام «شور و شکر» را شامل است.

قصایدی که در ماده تاریخ ها و مناسبت ها سروده شده عبارتند از :

ماده تاریخ وفات محمّدخان قاجار (۱۲۳۷ ق)، تاریخ تولد فرزند میرزا مرتضی (۱۲۳۱ ق)، قصیده ای که شاعر در هنگام اقامت خود در شیراز در تعریف آن شهر

سروده است، مدح حسن خان تکلو، تاریخ تولد فرزند نور محمّدخان (۱۲۳۲ ق)، تاریخ بنای تکیه حسینیه حاجی علیرضا (۱۲۳۲ ق)، تاریخ تولد فرزند زمان خان (۱۲۳۱ ق).

شاعر در اثنای دیوان، مثنوی مستقلی سروده با این عنوان :

شور و شکر = خسرو و شیرین «ص ۳۸ ـ ٤۸» **(مثنوی ـ فارسی)**

آغاز :

شنیدستم که چون خسرو ز شیرین مذاق کام جان را کرد شیرین

به بزم عیش با شیرین هم آغوش ز شیرین لعل او کردی شکرنوش

آغاز دیوان :

ای سپهر سفله پرور وی جهان کینه جوی شادمان هرگز نشد از تو دلی در روزگار

در نقاب خاك از تو سروران باشکوه خفته در خاك عدم از تو سران کامکار

انجام نسخه و انجام دیوان :

گه زآب دیده شستی راه او تا نگیرد گرد روی ماه او

چونکه اندر عشق او صادق بدی بی ریا بر روی او عاشق بدی

نستعلیق (اکثر صفحات چلیپایی)؛ به خط شاعر، بی تا؛ ص ۸٦ دستخطی از محمّدزمان قاجار که در سال ۱۲۲۸ نوشته است؛ در اوّل نسخه دو برگ درباره شاعر و دیوانش آمده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۱۳۳ برگ؛ ۱۰×۲۱ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷۳٦٤**].

(۱٤۰۸۸)

دیوان مطلع مازندرانی (فارسی)

از : مطلع مازندرانی(۱) (قرن ۱۳ ق)

مسوده کلیات اشعار شاعر با تخلص «مطلع» که از مردمان مازندران و از شعرای عصر

۱ـ در فهرست کتابخانه ملك ۳۹۳/۸، ش ٥٤٥٦/۱ دیوان غزلیات شاعری با تخلص «مطلع» معرفی شده که گویا نسخه ای دیگر از دیوان حاضر است.

فتحعلی شاه قاجار بوده است.

نسخه حاضر این بخش ها را شامل است :

الف : غزلیات به ترتیب حروف تهجی «ص ۱ ـ ٥٦»

آغاز :

اگر به جلوه در آری جمال زیبا را کنی ز جلوه مسخر تمام دنیا را

عجب ز ناوك چشمان فتنه انگیزت که کرده صید همه وحش و طیر صحرا را

ب : قصاید و ترکیب بندها و رباعیات «ص ٥٧ ـ ۲۳۱»

در لابه لای قصاید، غزلیاتی به صورت نامرتب به چشم می خورد. در این بخش قصایدی در این موضوعات مندرج است :

مدح امام علی بن موسی الرضا(علیهما السلام)، توحید باری، مدح امیرالمؤمنین(علیه السلام)، مدح شهر قم و ذم اهل آن، قصیده در قتل ایلچی روس در سال ۱۲٤٤، قصیده وبائیه در شکایت از وبای ری در سال ۱۲٤٦، مرثیه ابی عبدالله الحسین(علیه السلام)، قصیده تفرجیه در مدح حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم)، دوازده بند در مرثیه حضرت سیّدالشهدا(علیه السلام) «ص ۱۹۰ ـ ۱۹۸» با این مطلع :

اندوه و شور و ولوله در خلق عالم است و آفاق را خضاب به خون رخ ز ماتم است

آغاز قصاید :

در کعبه کوی رشك مینوست در خاك بود خدود کونین

مسجود ملائکی چو آدم بهر تو بود سجود کونین

انجام قصاید و دیوان :

این بز که بود مکان او بر درگاه خود صورت اوست گاه دیدن جان کاه

از رایحه منتن او بر افواه لا حول و لا قوة الا بالله

نستعلیق؛ ظاهراً دستخط مؤلّف، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ اشعار در متن و

حاشیه تحریر شده؛ بعضی از اشعار خط خورده و تغییر داده شده؛ در اوّل نسخه فهرست اشعار و یك صفحه در شرح حال شاعر و دیوانش آمده است؛ جلد : تیماج، زیتونی، مجدول.

۲۳۱ برگ؛ ۱٦×۲۳ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۳۷۳٦۵].

(۱٤۰۸۹)

دیوان سعیدای هندوستانی (فارسی)

از : سعیدای هندوستانی (زنده در ۱۰۹۳ ق)

دیوان اشعار شاعر با تخلص «سعیدا» است. مؤلف دیباچه نثری بر دیوان خود نوشته و در آن مصطفی پاشا را مدح نموده است. او در دیباچه اظهار نموده که از هندوستان عزم سیر و سیاحت جهان به دلش افتاده و به نقاط مختلف دنیا از جمله کشور عثمانی مسافرت هایی کرده است.
هم چنین او در اشعارش سلیمان پاشا وزیر اعظم عثمانی، سلطان محمّد غازی عثمانی و مصطفی پاشا فرزند سلطان و یوسف پاشا والی حلب را ستوده است. در دیوان حاضر قصیده ای آمده که آن را در سال ۱۰۹۳ سروده است.

نسخه حاضر این بخش ها را شامل است :

الف : دیباچه به نثر «ص ۱ ـ ۷»

آغاز : «حمد بیحد و ثنای بیعد مالك الملکی را که هیچ دیده جمال او را پی پرده صفات ندیده».

ب : قصاید «ص ۷ ـ ۷۲»

این قصاید در مدح حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) و مدح سلطان محمّد غازی و خلفا است.

آغاز :

بنهاد چو بر دوش قضا طبل و علم را فرمود نویسنده تقدیر علم را

طغرا کش فرمان قضا و قدر خویش بیدست و قلم کرد همان امر قدم را

ج : غزلیات به ترتیب حروف تهجی «ص ۷۳ ـ ٤۱۷»

آغاز :

نقاش قضا نسخه ابروی بتان را گویا که به تصویر کشیده است کمان را

هرگز نگشود است و نبسته است مه من از ناز میان را و ز انداز دهان را

عمریست که در دامن زلف تو زدم دست شاید که به چنگ آورم آن موی میان را

ای بی خبران از غم او مرده دلانید جز مرگ چه تعبیر بود خواب گران را

در دور رخت دست نداده دل جمعی زلف تو و بخت من و چشم نگران را...

کردند برای تبع و آل تو پیدا آراسته با زینت و فر باغ جنان را

بربست لب از وصف کمال تو سعیدا حاجت نبود مدح صفات تو بیان را

د : رباعیات «ص ٤۱۷ ـ ٤٥۰»

آغاز :

اشعار سعیدا به نظامی نرسید لطف سخنش به خاص و عامی نرسید

سرشار نشد ساغر او از معنی تا قطره می به جام جامی نرسید

انجام :

گفتم تو چه چیزی که تمامی نازی از ناز به خلق تیر می اندازی

کار تو چه است و صنعتت چیست بگو گفتا ز سرناز که بازی بازی

هـ : تك بیتی ها «ص ٤٥۰ ـ ٤۸۸»

آغاز :

کشت ما را انتظارت تیزتر آه از نگاه در نظرهای رقیبان کو شود عالم سیاه

انجام :

انبیا راست شام باغ عرم شاهد او مقام ابراهیم

شام چشمیست برزخ عالم طاق ابرو مقام ابراهیم

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ در دو صفحه اوّل دو کتیبه و در اوّل غزلیات سرلوح مزدوج و هر سه مذهب مرصع با گل های الوان، عناوین شنگرف، زمینه دو صفحه اوّل گل های زرین، تمام صفحات جدول زرین و شنگرف؛ در صفحه اوّل نسخه یادداشتی از رضاقلی خان هدایت با مهر مربعی «لا اله الا الله الملك الحقّ المبین عبده رضا قلی» که این نسخه را در تبریز سال ۱۲۸۲ ق خریداری نموده است، همچنین چند برگ نونویس در شرح حال شاعر که همه از دیوان حاضر استخراج شده است؛ در آخر نسخه مهر بیضوی «محمّد حسین»؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر، مجدول گرهی.

۲۲۵ برگ؛ ۱۳×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۳٦۵].

(۱٤۰۹۰)

شرح دیوان خاقانی (ادبیات ـ فارسی)

از : عبدالوهاب بن محمّد حسینی معموری

[مجلس ۲۳۹/۲، ش ٤۱۱؛ منزوی ۳٤٦۵/۵؛ الذریعه ۷۹۲/۹؛ سپهسالار ۱۸۷/۵].

این شرح در پاورقی دیوان خاقانی چاپ عبدالرسولی به طبع رسیده است.

شرح دیگری بر دیوان خاقانی از داود شادی آبادی در شماره [۱۳۷٤۳] معرفی گردید.

آغاز : «خاقانی کشور سخنوری و سلطانی ملك بلاغت گستری سزاوار اقلیم گیر بلاغت و براعتیست که تیغ بی دریغ زبان را از نیام ان من البیان لسحر».

انجام : «مقصد از آن احسان و انسانیت به مصالح خلعت است یعنی چه احسان و انسانیت به بخت کنم که ترا از من باز بگیرد و حال ترا به من ارزانی دارد تمت...».

نستعلیق؛ بی کا، شب عید مبارك ۱۰۵٤؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای.

۱۷۷ برگ؛ ۱۲×۲٤ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۸۷۳٦۹].

(۱٤۰۹۱)

مجموعه

۱ ـ تاریخ گزیده «۱ ر ـ ۲۷۹ پ» **(تاریخ ـ فارسی)**

از : حمدالله بن تاج الدین ابوبکر مستوفی قزوینی (۷۵۰ ق)

به شماره [۱۳٦٦۸] مراجعه شود.

۲ ـ ذیل تاریخ گزیده «۲۷۹ پ ـ ۳٥٤ ر» **(تاریخ ـ فارسی)**

گویا از : شرف الدین یزدی معمائی

کتاب «تاریخ گزیده» حوادث تاریخی را تا سال ۷۳۰ ق شامل است. بعد از آن دو ذیل بر این کتاب در وقایع سال های بعدی نوشته شده است. با این خصوصیات :

ذیل اول : این ذیل شامل دو بخش است :

بخش اوّل : که قطعاً ادامه اصل تاریخ گزیده است و در نسخه چاپی دیده نمی شود شامل ادامه وقایع سال های ۷۳٤ تا ۷۳۹ است. مؤلف در آن شرح حال خود را نیز آورده و مسافرتش به شیراز و دزدیده شدن اموالش و بازگشت به قزوین، را در این بخش ذکر نموده است عدّه ای با استناد به همین بخش این ذیل را تألیف خود حمدالله مستوفی می دانند.(۱)

بخش دوم : شامل وقایع سال های ۷٤۰ تا ۷۷۸ ق. در این بخش این موضوعات و اسامی به چشم می خورد :

شرح حال بغداد خاتون، طغا تیمورخان برادرزاده چنگیزخان، شمه ای از حالات مؤلف، امیرحسن چوپانی از امرای سربداران، خواجه مسعود دامغانی منشی خوشنویس، ابواسحاق بن محمود شاه شیرازی ممدوح خواجه حافظ، سلمان ساوجی، وبای تبریز، قلعه ری و اهمیّت آن، پیرانشاه گورگانی.

۱ـ آقای دبیر سیاقی طی سه برگ یادداشت در آغاز نسخه حاضر بر این مطلب تأکید دارند که این ذیل قطعاً از خود مستوفی است.

مؤلف در پایان ذیل، باقی تاریخ را به کتاب ظفرنامه خود حواله می دهد و قطعاً منظور از آن ظفرنامه حمدالله مستوفی [**منزوی ۲۹۹٦/٤ و ٤۱۸۳/٦؛ الذریعه ۱۹۹/۱۵؛ بریگل ۸۲/۱**] نمی تواند باشد زیرا ظفرنامه مستوفی در سال ۷۳۵ ق سروده شده و معقول نیست حوادث سال های ۷۷۸ ق را به آن حواله دهند. گویا منظور از آن همان ظفرنامه شرف الدین یزدی معمائی است که وقایع سال های ۷۳۳ تا ۸۰۷ ق را دربر دارد.

[**فهرستواره کتاب های فارسی، منزوی ۱۰۱۷/۲**].

نسخه دیگری از این ذیل در کتابخانه دانشگاه تهران موجود است که در آن وقایع تا سال های ۷۹۵ ق مندرج است.

[**مجله یادگار سال سوم (۱۳۲٦ ش) شماره دهم ص ۷٤ ـ ۷٦؛ دانشگاه ۱۰۲۳/۹، ش ۲٤۰۲**].

ذیل دوم : این ذیل توسط زین الدین بن حمدالله مستوفی قزوینی نگاشته شده و نسخه ای از آن به خط علی بن شیخ محمود ابیوردی تحریر سال ۸۱۳ ق در کتابخانه لنینگراد موجود است. که از روی همان نسخه به صورت عکسی و با ترجمه ترکی و روسی در سال ۱۹۹۰ م در باکو به چاپ رسیده است. و از روی همان چاپ عکسی به تصحیح ایرج افشار در سال ۱۳۷۲ ش در تهران، انتشارات موقوفات دکتر محمود افشار به قطع وزیری در ۲۲٤ صفحه به چاپ رسیده است. این ذیل با ذیل اوّل، تفاوت های اساسی دارد و حوادث سال های ۷٤۲ تا ۷۹٤ را شامل است.

نسخه حاضر ذیل اول را تا وقایع سال ۷۷۸ شامل است.

آغاز : «و هم در این سال فصل تابستان سنه اربع و ثلثین و سبعمائه هجری بود خبر به سلطانیه رسانیدند که پادشاه اوزبك خان از نسل موسی خان بن چنگیزخان از دشت خزر آهنگ این ملك داد و سلطان ایران به حکم آنکه به تدارك و تلافی خلل های ملك پیش از تمکین خصم مبادرت نماید و این معنی از فرائض احکام جهان داری است و دفع آن فتنه از لوازم امور بود با خود گفت بیت :

دست زمانه بازوی شاهی برون کند از بازویی که آن نکشیده است بار تیغ».

انجام : «امیر عباس و جمعی امرا به سلطان احمد رسیدند و خواتین و پسر او را علاءالدوله بگرفتند... بعد از آن بندگی حضرت اعلی از بغداد متوجّه قلعه تکریت شد و باقی احوال در کتاب ظفرنامه بندگی حضرت اعلی مذکور است تم».

نستعلیق؛ جمال الدین محمّد بن ابواسحاق النیریزی، ۱۰ صفر ۹٤٦؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده؛ حواشی دارد از سیّد خیری افندی، در برگ ۲۳۰ مهر مربعی «الواثق بالله الغنی عبده زین العابدین ۱۲۲۷»؛ و مهر بیضوی «سها خانم ۱۲۰۹» و در برگ ۲۳۱ مهر بیضوی «زین العابدین ۱۲۹۳»؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول گرهی.

۳٥٤ برگ؛ ۱٥/٥×۲۲/٥ سانتی متر؛ ۱٥ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۷۰].

(۱٤۰۹۲)

دیوان نعمت (فارسی)

از: محمودبن زین العابدین حسینی فسائی شیرازی متخلص به نعمت(۱) (بعداز ۱۳۲۷ ق)

چند اثر ادبی نظم و نثر از مؤلف است حاوی : ٤۱ حکایت نثر و ۲ مثنوی و ٦۳ غزل و ٥ قطعه و ۲۰ رباعی، در مجموع ٦۱٦ بیت، بدین ترتیب :

۱ ـ حکایات «ص ۱ ـ ۲۲» **(فارسی)**

حکایت های عشقی است به نثر ادبی که مؤلف در سفرهایش از شهرهای مختلف از ماه رویان آن شهرها نگاشته است. شهرهایی را که مؤلف از آن ها دیدن کرده و حکایت هایی از آن آورده عبارت اند از : بمبئی، عشق آباد، بخارا، سمرقند، مصر، اسکندریه، اسلامبول، تفلیس.

آغاز : «(بمبئی) در (سیرك) دختری ماهرو در قفس چهار نرّه شیر رفت و هنرها

۱ـ برای شرح حال شاعر ر ك : فرهنگ سخنوران ص ٦۱۲، تذکره سخن سرایان فارسی ۲۳۳. اثر دیگری از مؤلف به نام «بدیع التواریخ» در شماره [۱۳۷۰۱] معرفی گردید.

نمود آخر حکم کرد که شیرها خوابیدند و خود بر روی آن ها خفت».

۲ ـ مثنویات «ص ۲۳ ـ ۳۳»

دو مثنوی است بدین ترتیب :

الف : شمع و پروانه «ص ۲۳ ـ ۲۷»

آغاز :

شبی پروانه با شمع از سر سوز بگفت ای روی تو روشن تر از روز

کنی از چهره بزم غیر روشن ولی آتش زنی در خرمن من

انجام :

هر آنکو گردد اندر دوست فانی دگر باقی بماند جاودانی

ب : مثنوی «ص ۲۸ ـ ۳۳»

آغاز :

با فلك گفتم که آخر تا به چند بینم از دست تو آزار و گزند

تا به کی از جور تو باشم به رنج وز جفای تو کشم درد و شکنج

انجام :

کارها یکسر بدست دیگری است تیرها جمله ز شست دیگری است

۳ ـ غزلیات، ٦۳ غزل «۳٤ ـ ۱٦۳»

آغاز :

هر که یك جرعه می خورد ز پیمانه ما تا ابد گشت مقیم در میخانه ما

دل محنت زده پر خون بود و دیده پر آب تا تهی گشته ز می شیشه و پیمانه ما

٤ ـ مقطعات، ٥ قطعه «۱٦٤ ـ ۱٦٦»

آغاز :

پیر می فروشم دوش ساغری عنایت کرد وز شفقت و رأفت این ستوده پندم داد

نیکویی نمی بینی از زمانه بد عهد راستی نمی یابی در جهان کج بنیاد

۵ ـ رباعیات، ۲۰ رباعی «۱۶۷ ـ ۱۷۶»

آغاز :

اکنون که چو جنت است باغ و صحرا یك لحظه مده ز دست جام و مینا

خوش باش که بر روی زمینی امروز زآنروی که در زیر زمینی فردا

انجام رباعیات و انجام نسخه :

صحرا همه گشت لاله زار ای ساقی هان لاله گلرنگ بیار ای ساقی

کاین چرخ همان است که همچون بهرام کرده است به گور صد هزار ای ساقی

شکسته نستعلیق؛ بی کا، ربیع الاوّل ۱۳۲۷ در دارالخلافه تهران؛ تمام صفحات جدول شنگرف؛ در اوّل نسخه دو برگ در شرح حال شاعر آمده و عکس شاعر الصاق شده و در زیر آن یادداشتی از شاعر مبنی بر اهداء نسخه به میرزا حسینخان نوشته شده است؛ در آخر نسخه مهر بیضوی شاعر به سجع «عبده الراجی محمود الحسینی»؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۸۸ برگ؛ ۱۰/۵×۱۶/۵ سانتی متر؛ ۸ سطر (بعضی صفحات چلیپایی)؛ [**ثبت ۸۷۳۷۱**].

(۱۴۰۹۳)

دیوان نعیم (فارسی)

از : نعیم

کلیات اشعار شاعر است با تخلص «نعیم».(۱) نسخه حاضر ۱۰۵۰۰ بیت از اشعار شاعر را در چندین بخش بدین ترتیب شامل است :

۱ ـ **غزلیات** به ترتیب حروف تهجی که از آغاز افتادگی دارد «ص ۱ ـ ۳۵۱»

۱ـ این شاعر غیر از نعیم بهایی است که در فهرست نسخه های خطی فارسی [۲۵۸۳/٤] دیوان وی معرفی شده است.

آغاز نسخه :

خودپرستان کی توان دیدن جمال یار را کور می گردد چو می بیند زمرّد اژدها

ما بسوی کوی جانان پی ز مستی برده ایم می رسد بر کوی جانان هر که رو آرد به ما

انجام :

وصف روی تو نمودن بر کوران چون است که بخوانی صحفی بر کر مادرزائی

شادی و غم ز تو و خسته نعیمم از تو سر نپیچد ز هر آن چیز که تو فرمائی

۲ ـ ترجیع بند به حروف تهجی در مدح حضرت علی(علیه السلام) «ص ۳۵۲ ـ ۳٦۵»

آغاز :

نی خدائی و نی ازو تو جدا لیك خلقت شده از نور خدا

کار یزدان به بندگی از تو شده ظاهر چو در خلا و ملا

۳ ـ رباعیات «ص ۳٦۱ ـ ۳۹۸»

آغاز :

چون عرش منور است دایم دل ما بسرشته شده به آب حیوان گل ما

از کرده امروز دلم معلوم است فرداست به روضه جنان منزل ما

انجام رباعیات و انجام نسخه :

درد و الم و غصه پی یك طرب است چونانکه غمی را دو سه عیشش عقب است

بیننده این عیش و غم پی در پی بنشیند اگر زار و غمین بس عجب است

شکسته نستعلیق ساده؛ بی کا، بی تا؛ در اوّل نسخه یادداشتی پیرامون این دیوان و شاعر آن در یك صفحه آمده؛ اشعار در متن و حاشیه تحریر شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج، مجدول گرهی.

۱۹۹ برگ؛ ۱٤/٥×۲۰/٥ سانتی متر؛ ۱٥ سطر؛ [**ثبت ۸۷۳۷۲**].

(۱٤۰۹٤)

دیوان موسی(۱) (فارسی)

بخشی از غزلیات شاعر است با تخلص «موسی». او در چند جا تخلص خود را آورده از جمله در این ابیات :

شکر گفتار من جایی که لب شیرین کند «موسی» حدیث قند و تعریف شکر کردن توان نتوان

می دهد جان به ضرورت ز فراقت «موسی» ندهد کس به هوس جان چو ضروری نبود

هر که آرد بر «موسی» خبر وصل حبیب بهترست ار خبر موسی عمران آرد

۱ـ از دو شاعر به نام موسی در فرهنگ سخنوران ص ٥۷٥ یاد شده و گویا شاعر مورد بحث یکی از آن ها است. آن دو شاعر عبارت اند از :

میر موسی سیف الدینی از سادات قاضی سیف الدین از شعرای قرن دهم که در تذکره سامی ص ٤٤ شرح حال وی مسطور است.
میرزا موسی نقاش همدانی که شرح حال وی در تذکره صبح گلشن ص ٤۷۲ و قاموس الاعلام ٤٤۷٦/٦ مندرج است.

در این نسخه بخش هایی از غزلیات شاعر به صورت نامرتب و تزئینی تحریر شده است. در هر صفحه سه بیت شعر به صورت چلیپایی و عمودی در عرض و پس از آن یك بیت به صورت افقی در طول صفحه ها تحریر شده است.

آغاز :

نوبهاران ندهد بلبل آشفته ز دست دامن گل که به صد خون جگر باز آمد

جام می گیر و نظر باز به خوبان موسی عاشق روی نکو رند و نظر باز آمد

انجام :

ز مستی می شود بیهوش و از خود می رود موسی گر آن مه با دو چشم پرخمار از در درون آید

شکرلله که مرا گلشن اقبال شکفت که جهان باغت از آن غنچه نو رسته شکفت

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ [قرن ۱۱ ق]؛ تمام صفحات جداول زرین و مرصع و در حاشیه گل های زرین؛ جلد : روغنی، با زمینه سرخ و داخل زمینه گل های الوان درشت، مجدول با گل های الوان کوچك در حاشیه.

۳۸ برگ؛ ۱۳/٥×۲۱/٥ سانتی متر؛ ٦ سطر چلیپایی؛ [ثبت ۸۷۳۷٥].

(۱٤۰۹٥)

تنقیح المفتاح = شرح مفتاح العلوم (ادبیات - عربی)

از : تاج الدین ابوالحسن علی بن ابی محمّد عبدالله اردبیلی تبریزی(۱) (۷٤٦ ق)

شرح مزجی کوتاهی است بر قسم سوم «مفتاح العلوم» سکاکی در علم معانی و بیان و بدیع. شارح این قسم را نزد نظام الدین حسین بن محمود طوسی و او نزد شمس الدین

۱- برای شرح حال مؤلف ر ك : معجم المؤلفین کحاله (چاپ جدید) ٤٦٦/۲؛ الاعلام زرکلی ۱۲۱/٥؛ هدیة العارفین ۷۱۹/۱.

محمّد بن ابوالقاسم بن صالح مغربی و او نزد شهاب الدین خوافی و او نزد مصنف آن سکاکی، قرائت نموده است.

آغاز : «الحمدللّه الذی خصّ نوع الانسان من جنس الخلیقة بایضاح المعانی... امّا بعد یقول الفقیر الی الله... انی لما قرأت قسمی المعانی و البیان من کتاب مفتاح العلوم».

انجام : «الاصل فی ذلك کله ما اوردناه مختصرا ولیکن علی ذکر منك و لیکن هذا آخر ما اردناه من التنقیح و الحمدللّه... غفرالله لمن قرأه و سمعه و کتبه و لوالدیه و لجمیع المسلمین».

نسخ؛ بی کا، ۱۲ ربیع الاوّل ۷۳۰ (از روی نسخه به خط مصنف در زمان حیات وی مقابله شده)؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ در آخر نسخه تاریخ وفات عبدالرحمن بن زین الدین پنج شنبه ۸۱۶ ق؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر، داخل ترنج «ای رسول خدا رسول خدا، نظری کن باین فقیر گدا».

۱۱۱ برگ؛ ۱۳/۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۷۶].

(۱٤۰۹٦)

معیار جمالی = معیار اللغة = مفتاح ابواسحاقی (ادبیات ـ فارسی)

از : شمس الدین محمّد بن فخرالدین سعید فخری سپاهانی (قرن ۸ ق)

فرهنگی است مشتمل بر چهار فن که مؤلف به نام سلطان جمال الدین شیخ ابواسحاق اینجو در سال های ۷٤٤ ـ ۷٤٥ نگاشته است. عنوان فنون آن عبارت است از :

۱ ـ عروض ـ ۲ ـ قافیه ۳ ـ بدایع الصنایع ٤ ـ فرهنگ فارسی

[مجلس ۲۸۳/۲ و ۱۸۲/۱۰؛ منزوی ۱۹۵٦/۳؛ مشار، فارسی ٤۸۳٤/٤].

نسخه حاضر فن اوّل عروض (در ده باب) را شامل است و از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «بدان که شعر در اصل لغت دانستن است ادراك معانی به حدس صایب و استدلال راست و از روی اصطلاح در حدّ شعر گفته اند الشعر کلام موزون».

انجام نسخه : «شعرای عجم را درین بحر شعر کمتر باشد و پدرم طاب ثراه درین بحر هم قصیده مطول گفته است و مطلع آن این است صاحبی ایش الخبر بازگشتی از سفر».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی و محرر؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۲٤ برگ؛ ۱۱/۵×۱۹ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [**ثبت ۸۷۳۷۸**].

(۱٤۰۹۷)

دیوان طایر شیرازی (فارسی)

از : حسن خان بن عبدالرحیم خان طایر شیرازی (۱۲٤۷ ق)

دیوان اشعار شاعر است با تخلص «طایر» که در سال ۱۲٤۷ ق به مرض طاعون در کرمانشاهان درگذشته است. [**مجلس ۲٦٤/۳؛ منزوی ۲٤۱۳/۳؛ الذریعه ٦۳۵/۹**].

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد و غزلیات به ترتیب حروف تهجی از حرف «تا» تا «یا» و رباعیات و چند ماده تاریخ را شامل است.

آغاز غزلیات (حرف تاء) :

با هیچ کس نکردم زان بی‌وفا شکایت افغان که ماند در دل سربسته این حکایت

نبود رقیب خرسند از تو براز پنهان دشنامی از لب تو ما را کند کفایت

آغاز رباعیات :

لعل لب تو به هر لب آسان نرسد مشکل برسد تا به لبی جان نرسد

حاصل نشد از لعل تو کامم آری دست همه کس به آب حیوان نرسد

انجام نسخه :

صفای این جهان بوستان نشاط انگیز نسیم سنبل آن مشکبوی و عنبر راست

در این خجسته چمن گلبنی مکان دارد که ظل مرحمتش همنشین فر هماست

شکسته نستعلیق ساده؛ بی کا، بی تا؛ بعضی از اشعار خط خورده و تغییر داده شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول گرهی.

۶۱ برگ؛ ۱۴/۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۷۷].

(۱۴۰۹۸)

ترجمه منظوم دیوان امیرالمؤمنین(علیه السلام) **(فارسی)**

از : میرتقی الدین محمّد کاشانی صاحب خلاصة الاشعار (زنده در ۱۰۱۶ ق)

در این نسخه حدود صد بیت از اشعار دیوان امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب(علیه السلام)انتخاب و هر بیت با یك رباعی در لابلای سطور به فارسی، ترجمه شده است.

آغاز :

لیس الیتیم من مات والده ان الیتیم یتیم العقل و الحسب

رتبت نه به جامه است ای مرد خدا از علم شود رتبت مردان پیدا

از مرگ پدر نمی شود طفل یتیم آنست یتیم کز خرد ماند جدا

انجام :

واصبر علی ظلم السفیه و للزمان علی خطوبه

ای دوست مکن عیب کسان را اظهار وز جرم و گناه خلق بگذر زنهار

بر جور و جفای ظالمان صابر باش وین طایفه را به دست جبار سپار

نستعلیق؛ جلال بن فتح الله، ۱۳۲۵؛ اشعار عربی زرین و اشعار فارسی شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و شنگرف و لاجوردی، برگ اوّل سر لوح مرصع؛ لبه اوراق را موریانه خورده؛ جلد : مقوا.

۸ برگ؛ ۱۲/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۸۰].

(۱۴۰۹۹)

جُنگ رباعیات فارسی = درج گهر

از : میرزا علی نقی (زنده در ۱۲۹۲ ق)

جنگی است شامل رباعیات شاعران. مؤلف ماده تاریخ تنظیم جُنگ را در پایان آن

بیان نموده که مطابق آن جمع آوری اشعار در سال ۱۲۹۲ ق به پایان رسیده است.

شاعرانی که رباعیاتی از آن ها در این جنگ آمده عبارت اند از :

سلطان ابوسعید، آذر شاملو، ابوالفرج، اثیرالدین، مهستی گنجه ای، عبدالواسع جبلی، افضل کاشانی، خیام، مقصود، وصاف، مشتاق اصفهانی، سعدی، هلالی جغتایی، صهبائی، راهب، وجهی اصفهانی، عین القضاة، طبری اصفهانی، نجم الدین، سیّدمحمّد، سنایی، قراری، صباحی، مشرب، محمودی، الهی، ظهیر فاریابی، کمال خجندی، حافظ، سعدالدین، کمال اسماعیل، شمس الدین، میر رکن الدین، میر مغیث، حاتم، قطران، عبید زاکانی، محمّدحسین، فردوسی، جامی، میرزا حیدر، صهبا، بیانی، انوری، اثیر اومانی، لطف علی، زین العابدین، وحشی، شاه سنجان، مجد همگر، ابن یمین، فغانی، آذر شاملو، میرزا نصیرا، عذری شاملو، ازرق هروی، یغما، شهوری، نوایی، سلمان، ملا غضنفر، قاآنی، شاه شجاع، شیخ ابواسحاق، خاتون پادشاه، میرمهدی، مطربه سمرقندی، شیخ احمد، جدا علی عطا ملك جوینی، ملکشاه، علاءالدین حسین، عطاءالله محمود، امیر معزی، شیخ فیض، امامی هروی، منوچهری، سالك، خالد هروی، فریدالدین کاتب، طغرل تکین، رشید وطواط، شمس الدوله، ملك ضیاءالدین، صاحب کاشی، صاحب دیوان، امیرزاده علینقی میرزا، نظامی، اثیرالدین، قاضی، شاه نعمة الله، میرزا نصیر، میرزا نقی، اسدی، اوحدی، شرف الدین، خاقانی، سمرقندی، عسجدی سمرقندی، ابوالحسن رودکی، سلمان ساوجی، امیرخسرو دهلوی، سوزنی، روحانی سمرقندی، مطربه کاشغری، طلحه هروی.

آغاز :

ای عشق تو کشته عارف و عامی را سودای تو گم کرده نکونامی را

شوق لب میگون تو آورده برون از صومعه بایزید بسطامی را

انجام : امیرزاده علینقی میرزا

این جنگ که درجیست پر از لؤلؤ تر بحریست که موج او بود درّ و گهر

جویا شدم از عقل ز تاریخش گفت این نکته بجو ز لفظ سال و اختر

نسخ؛ محمّدحسن بن محمّد الهمدانی، ۲۲ ربیع الثانی ۱۲۹۲ (برای میرزا علینقی نوشته شده)؛ اوراق نسخه الوان؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول گرهی.

۳۰ برگ؛ ۱۱×۱۸ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [**ثبت ۸۷۵۲۱**].

(۱٤۱۰۰)

شرح دیوان امیرالمؤمنین(علیه السلام) **(فارسی)**

از : قاضی کمال الدین میرحسین میبدی (قرن ۱۰ ق)

شرحی است مشهور بر دیوان اشعار منسوب به امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب(علیهما السلام). این شرح دیباچه مفصلی دارد با عنوان «فواتح سبعه».

[**مجلس ۱٥٦/۷؛ منزوی ۳٤٦۸/٥؛ الذریعه ۲٦٦/۱۳؛ مشار، فارسی ۳۲۳۰/۳**].

نسخه حاضر دیباچه «فواتح سبعه» و تمامی شرح را شامل است و از آغاز دیباچه افتادگی دارد.

الف : دیباچه «فواتح سبعه» که از آغاز افتادگی دارد «۱ ر ـ ۱۰۳ ر»

آغازنسخه:«و مجاوران منازل حقیقت مخفی نیست که علم روشن تر ستاره ایست که در آسمان ماهیّت انسان تابد و نازلتر غنچه ایست که در چمن حقیقت او شمه شکفتن یابد».

ب : شرح «۱۰۳ پ ـ ۳٥٤ ر»

آغاز :

«الناس من جهة التمثال اکفاء ابوهم آدم و الام حواء

مفهوم تعریف اشارتست به تعین و تمیز معنی در ذهن سامع و حرف تعریف که نزد سیبویه لام و نزد مبرد همزه و نزد خلیل مجموع همزه و لام است اشارت به حقیقت است».

انجام :

یحصی مناقب اهل البیت حاصرها لو کان یضبط عد ارمل برینا

مهما ترا وصف عقد من مدیحهم فی نظمه ود زهرة الحر تضمینا

نستعلیق؛ بی کا، ۹۹۷؛ اشعار شنگرف معرب؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی، با حواشی از کتب مختلف، و حواشی از مؤلّف و دیگران؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه تیماج قهوه ای.

۳۵٤ برگ؛ ۱۳×۲۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۵۲۸].

(۱٤۱۰۱)

شرح قواعد الاحکام (فقه ـ عربی)

از : ؟

شرحی است بر «قواعد الاحکام» علامه حلّی با عناوین «قال ـ اقول و قوله ـ قوله».

شارح در این شرح از عالمان زیر نقل می کند :

شهید اول، ایضاح الفوائد فخرالمحققین با عنوان «قال شیخنا»، ابن متوج (متوفای حدود ۸۰۰ ق) که بسیار از او نقل می کند و بر او رحمت می فرستد، ابن نما که در اواخر کتاب الصلوة از وی چنین یاد می کند : «و حکی شیخنا ابن نما انه سافر مع جدنا شیخه لزیارة مولانا امیرالمؤمنین» و از این عبارت استفاده می شود که شارح از شاگردان ابن نما بوده که او نیز از شاگردان سید عمیدالدین می باشد، علامه حلی (مؤلف متن) که از وی در مواردی با عنوان «هذا من املاء المصنف» نقل می کند.

در قرن هشتم و نهم غیر از کنزالفوائد و ایضاح الفوائد چند شرح بر قواعدالاحکام نوشته شده بدین ترتیب :

۱ ـ وسیلة القاصد از شیخ فخرالدین احمد بن عبدالله بن متوج بحرانی [الذریعه ۱۷/۱٤؛ دانشگاه ۲۱٤٤/۳۵؛ آستان قدس ۵۲۸/۵ و ۵۲۹ ش ۲۷۸۲ و ۵۷۲۷].

۲ ـ حاشیه یا شرح جمال الدین احمد بن نجار (متوفای ۸۲۳ یا ۸۳۵ ق) [سنا ۵۹/۲ ش

۷۸۰؛ دانشگاه ۲۱۹٤/٦ ش ۱۱۹۳؛ مقدمه ای بر فقه شیعه ص ۱۲۳].

۳ ـ سدید الافهام از فخرالدین احمد بن محمّد سبیعی (زنده در ۸٥٤ ق) که نسخه ای از آن تا به حال شناسایی نشده است. [الذریعه ۱۸/۱٤].

نسخه حاضر گویا یکی از این شرح ها بوده و خطبه شارح را فاقد است و از انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «قال قدس الله سره فی اوّل خطبة القواعد الحمدلله اقول الحمد هو الثناء الجمیل علی جهة التعظیم و التبجیل علی الافعال الحسنة الاختیاریة فالثناء... یدخل تحته الجمیل و غیره کما یقال ذو ثناء حسن و ذو ثناء غیرحسن فتقییده بالجمیل کالفصل لیخرج عنه غیره و تقییده بالتعظیم و التبجیل لفصل آخر لیخرج به الثناء بالجمیل علی جهة الاستهزاء...».

آغاز کتاب النکاح : «کتاب النکاح و هو فی اللغة الضم یقال تناکحت الاشجار اذا انضم بعضها الی بعض».

انجام نسخه : «قوله و روی ان لکل نقطة تظهر النقطة دینارا هذه الروایة رواها الصدوق و ابن الجنید و الشیخ روی عن یونس الشیبانی عن الصادق(علیه السلام) ان النقطة».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملك محمّد بن علی بن محمّد نباطی شعبان ۸٦۳؛ با حواشی به امضای مهدی و دیگران؛ جلد : تیماج دورو، مشکی، مجدول گرهی.

۳۳۰ برگ؛ ۱۸/٥×۱۳/٥ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸۷٥۲٦].

(۱٤۱۰۲)

کلیات نصیبی کرمانشاهی (شعر ـ فارسی)

از : میرزا محمّدخان بن موسی بیك کرمانشاهی لکهنویی(۱) (زنده در ۱۲٦۰ ق)

۱ـ برای شرح حال شاعر ر ك : تذکره صبح گلشن ص ٥۲۰ ـ ٥۲۱؛ قاموس الاعلام ٤٥۸۰/٦؛ ریحانة الادب ۲۰۰/٤؛ فرهنگ سخنوران ص ٦۰٤.

کلیات شاعر است با تخلص «نصیبی». شامل چهار مثنوی فارسی مفصل از شاعر که آن ها را در هند در سال های ۱۲٤۹ ـ ۱۲۵۲ ق سروده است. این مثنوی ها عبارت اند از :

۱ ـ رونق المجالس = قصص الانبیای منظوم «ص ۳ ـ ٤۹۹»

شاعر در این منظومه مفصل قصه پیامبران قبل از پیامبر اسلام(صلی الله علیه وآله وسلم) را برای استماع دوستانش به نظم آورده و در ۱۲۵۲ آن را به پایان رسانیده است. او شرح حال و معجزات پیامبر اسلام(صلی الله علیه وآله وسلم) را در منظومه جداگانه ای به نظم کشیده ولذا در این منظومه متعرض آن نشده است.

آغاز :

به آن نامی که آن از عین ذات است به آن ذاتی که در او هر صفات است

به آن نامی که ذاتش بی زوال است که اندر هر صفت مثلش محال است

انجام :

به وصف و مدح اشجع مرتضی را شده محشور جمع انبیا را

به سال نظم چون مه گشت سادس که یك جلد است رونق بر مجالس (۱۲۵۲)

۲ ـ ید بیضا در قصه حضرت موسی «ص ٤۹۹ ـ ٦۰۹»

منظومه مفصلی است در تاریخ و داستان حضرت موسی(علیه السلام). این مثنوی را شاعر در سال ۱۲٤۹ ق سروده است.

آغاز :

ابتدای نامه نام یار به نام شوخ پرده گی دلدار به

آنکه اشیا را نبودی کرد بود آنکه هر بودی ازو گردد نبود

انجام :

ای نصیبی گو برای دوستان مصرعی بی تعمیه تاریخ آن

سال تاریخ کتاب ما بود آن ید و بیضی که بر موسی بود

۳ ـ سلیمان و بلقیس «ص ٦٠٩ ـ ٦٦٤»

منظومه ای است در داستان سلیمان و بلقیس و آوردن تخت او از سبا. شاعر آن را در سال ۱۲۵۱ ق سروده است.

آغاز :

ابتدا نامی که ابن برخیا خواند و تخت آورد از [ملك سبا]

آن گرامی نام نام داور است مطلع دیوان دل زان ... است

انجام :

حق کند رحمت بر آن نیکو نهاد کو نصیبی را کند با خیر یاد

نك ز تاریخش گرفتم در رقم هست آنچه گفته ام بی کیف و کم

٤ ـ طریق النجات «ص ٦٦٥ ـ ٦٩٢»

مثنوی است در پند و اندرز که مؤلف در آن مضامین چهل سوره قرآن کریم را در چهل صحیفه در سال ۱۲۵۲ ق به نظم کشیده است.

آغاز :

به نامی که موجود اشیا از اوست ز هر شیء نفعی هویدا از اوست

همه جا بلندی و پستی از اوست زبردست را زیردستی از اوست

... به توفیق بخشنده هر سخن که بخشیده طبع سخن را به من

چه موزون بود طبع نبود سزا که غافل نشینی ز ذکر خدا

... نکو این کتابی ز احکام حق کنم ذکر هر حرف آن در ورق

نهم نام او را طریق نجات که باشد نجات من از هر جهات

چهل سوره باشد که پروردگار ... عطا کرده در روزگار

انجام :

ز هجرت بدی عین با را و نون که گفتم من این نظم را از بطون

نصیبی بگو انبیاء را تمام ز آدم به خاتم هزاران سلام

نستعلیق؛ به خط شاعر، ۱۲٤۹ ـ ۱۲۵۲ ق؛ عناوین شنگرف؛ تمام اوراق کرم خوردگی دارد و ترمیم شده؛ جلد : گالینگور، مشکی.

۳٤٦ برگ؛ ۱۷/۵×۲۸/۵ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [**ثبت ۸۷۵۲٤**].

(۱٤۱۰۳)

جامع الکنوز و نفائس التقریر فی شرح الولدیة (آداب مناظره ـ عربی)

از : حسین بن شیخ حیدر تبریزی مرعشی رومی حنفی(۱) (زنده در ۱۱۷٦ ق)

شرح مزجی مفصلی است بر رساله «الولدیة» محمّد مرعشی ساچقلی زاده صوفی حنفی (۱۱۵۰ ق) مشهور به «الساجقلیة الصغری» که در آداب مناظره برای فرزندش نگاشته است.
[**ظاهریه، الفلسفة و المنطق و آداب البحث ص ۲۱۲ ـ ۲۱۵ که هشت نسخه از این کتاب معرفی شده است**].

ساچقلی زاده رساله دیگری در همین موضوع به نام «تقریر القوانین المتداولة من علم المناظرة» تألیف نموده که به «الساجقلیة الکبری» مشهور است. [**ذیل کشف الظنون ۳۱۵/۱ و ۳۵۷**].

آغاز : «الحمدلله الذی هدا خیر عباده سبیل الصواب و جعلهم من المدافعین المباحثین لاظهار الصواب و الصلوة علی من اولی جوامع الکلم و فصل الخطاب و بعث الی الخلق من قبل الباری بقرآن و کتاب و علی آله و اصحابه المتأدبین بخیرالآداب و بحسن النظر».

انجام : «والحمدلله جملة اسمیة معطوفة علی جملة و سلام علی المرسلین ربّ العالمین و هذا ایضا مشهور مستغن عن البیان فنعم ما وصفه الاستاد حیث اقتبس فی اخر الرسالة...».

۱ـ برای شرح حال مؤلف ر ك : معجم المؤلفین کحاله (چاپ جدید) ٦۰۹/۱.

نسخ؛ بی کا؛ ۱۲۱۹؛ نشانی ها شنگرف؛ تمام صفحات جدول شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : مقوائی، عطف پارچه ای، لولادار.

۷۰ برگ؛ ۱۶×۲۲ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [**ثبت ۸۷۷۴۷**].

(۱٤۱۰٤)

جنگ اشعار فارسی

از : ؟

جنگی است شامل اشعار شاعران پارسی گوی. در آن دو منظومه نیز درج شده که عبارتند از :

۱ ـ روضة المحبین = ده نامه «۱٦٤ پ ـ ۱۷٦ پ» **(منظومه ـ فارسی)**

از : ابن عماد خراسانی شیرازی (۸۰۰ ق)

ده نامه منظوم خیالی است که بین عاشق و معشوق رد و بدل شده است. در آغاز، مقدّمه ای به نظم دارد در توحید باری و مدح حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) و سبب نظم داستان. شاعر این مثنوی را در سال ۷۹٤ ق به پایان رسانیده است.

[**منزوی ۲۸٤٥/٤؛ دانشگاه ۱۷۱/۸ و ۲۳۰۸/۱۱؛ الذریعه ۲۸۳/۸؛ مشار، فارسی ۲۷۰۸/۲**].

آغاز :

الحمد لخالق البرایا و الشکر لواهب العطایا

ای نام تو صدر هر کتابی آرایش فصل هر کتابی

انجام :

یا ربّ بصلاح توبه کاران یا ربّ بصلاح رسته گاران

کرده گذری رفیق توفیق بنمای مرا طریق تحقیق

۲ ـ قصیده رشحة الحال «۱۷٦ پ ـ ۱۷۸ پ و ۱۹٤ پ»

از : نورالدین عبدالرحمن جامی (۸۹۸ ق)

آغاز :

منم چو گوی به میدان فسحت مه و سال بصولجان قضا منقلب ز حال بحال

اسامی شاعرانی که شعرشان در این جنگ آمده عبارت اند از :

زکی همدانی، حکیم شفایی، رکنا، مؤمن حسین، میرزا فصیح، محوی، نصیر مولوی، میرزا ابراهیم، گوهری، شاهی، امیرخسرو، ملك قمی، عصمت، رسمی لاهیجی، هاتفی، فضولی، اقدسی، میرشرف، طالب آملی، حاتم، مولی نصرالله ولی، امیر محمّد زرگر، معنوی بغدادی، کاسبی، مولانا شکیبی، احسن، خواجه حسین ثنائی، شیخ علی نقی، ابن حسام، خواجه کمال، مولانا رومی، ناظر سمرقندی، وحید، نجم الدین کبری، ملاّ حسین واعظ کاشفی، رکن زرگر، خواجه عصمت بخاری، قدسی مشهدی، شافعی، میراسیری، خاقانی، کاتبی، نظام استرآبادی، خواجه سلمان، طفیلی، ضیای دسپولی، عبدالواسع جبلی، سیف اسفرنك، میر حضوری، قیاس، شاه طاهر دکنی، مسیحی، حکیم آذری، شرف، عبدی گنابادی، شرفی ساوجی، میرهاشمی، خواجه حسن دهلوی، غضنفر، امام فخر رازی، بابافغانی، منوچهر شصت کله، غزالی مشهدی، کشوری، ولی دشت بیاضی، عمیدالملك شمس الدین، عثمان مختاری، جمال الدین خطیب، خواجه مجیر، خلیل، ده نامه ابن عماد، تقی، اسیری، بزمی، قندی سمرقندی، قصیده شیخ نظام، رودکی، حکیم بوعلی، منظومه هدایت آب حیات، ساقی نامه قدسی، محمّد یوسف جرپادقانی، خواجه غیاث نقشبندی، حشری تبریزی، مشکی، اثیرالدین، آصفی، مهستی، همایون پادشاه، نعیمی، ملیح طوسی، بیرام خان، گنج العارفین، ماهانی، رباعیات فردوسی، ابن یمین.

آغاز جنگ :

زآن آیتی به مکتب عشق تو خوانده ایم معنی آن به محکم و میرم نمی دهیم

یك جرعه ز جام تو در کام رسید زآن قطره ای به کوثر و زمزم نمی دهیم

انجام جنگ :

بگیر این نکته ها را سربسر یاد که زیرا این همه پند است و ارشاد

چو این گنج از برای عارفانست کسی کاین گنج دارد عارف آنست

نستعلیق؛ حاج محمّد سندی، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی.

۲۲٤ برگ؛ ۱٦×۲۱ سانتی متر؛ ۱۲ سطر (چلیپایی)؛ [ثبت ۸۷۷٤٥].

(۱٤۱۰٥)

مجموعه

۱ ـ البحر المورود فی المواثیق و العهود «۱ پ ـ ۱٥۲ ر» **(عرفان ـ عربی)**

از : عبدالوهاب بن احمد بن علی شعرانی شافعی (۹۷۳ ق)

رساله مفصلی است در عرفان. مؤلف در آن عهدهایی که خدای تعالی از انسان گرفته با عنوان «اخذ علینا العهود» به صورت پند و اندرز بیان نموده و در آخر نام اساتید دهگانه خود را که این عهدها را از وی گرفته اند ذکر نموده است.

[ظاهریه، تصوف ۱٦٥/۱ که پنج نسخه از این رساله را معرفی نموده است، سرکیس ۱۱۳۰/۲؛ کشف الظنون ۱٤٤۱/۲ با عنوان «کتاب العهود»].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «ثم ارسلها من طریق بعیدة الی بعض... من غیر اجتماعه بی فداد بها فی الجامع... انظرو الی هذا الکتاب الذی الفه».

انجام : «و الشیخ العارف باللّه تعالی الکامل المحقق الامی الاحمدی سیّده علی الخواص و هو... عهوداً علیّ رضی الله و نفعنا الله تعالی بهم فی الدنیا و الآخرة آمین و صلی الله علی سیّدنا محمّد و علی سایرالانبیاء... و رضی الله عن اصحاب رسول الله اجمعین و الحمدللّه ربّ العالمین».

۲ ـ صندوق الجوهر «۱٥۲ پ ـ ۱٦۱ پ» **(عرفان ـ عربی)**

گویا از : شهاب الدین سهروردی، شیخ اشراق

رساله کوتاه عرفانی است شامل حقایقی که بر مؤلف در اثنای سیر و سلوك کشف شده است. در آغاز آن وصایایی دارد کوتاه با عناوین «ما رایت» و بعد از آن فصول کوتاهی با این عناوین :

فی نعت الفقیر السالك، باب فی حقیقة دخول الفقیر الخلوة، فصل فی معرفة النفس و عیوبها، فصل فی نصیحته الفقیر و ارشاده، فصل فی تفصیل الفقیر و اختباره، باب صفة طریق الله.

آغاز : «الحمدلله الذی یعلم مکاییل البحار و مثاقیل الجبال و مرسل السحاب الثقال... و بعد سألتنی وفقك الله تعالی عن شرح بعض ما اعطانی الله من نعمة الفقر».

انجام :

مدرس قلبی وذا معبدی و تکرار ذنبی و علم تقدیسی

نفسی ابلیس فجربتها تعوذوا من شر ابلیسی

نسخ؛ رساله اوّل بی کا، چهارشنبه اوایل شعبان ۱۰۷۶؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ برگ اوّل نسخه پاره شده و ناقص است؛ در آخر نسخه تملك الشیخ محمود الزیناوی؛ جلد : مقوائی، عطف تیماج (فاقد طبله اوّل است).

۱۶۱ برگ؛ ۱۴/۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۴۳].

(۱۴۱۰۶)

المفصل فی صنعة الاعراب (نحو - عربی)

از : جارالله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸ ق)

[**مجلس ۱۹۴/۲۵، ش ۷۱۹۵**]. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «من اسباب... و تکرر واحد و هی العلمیة و التانیث اللازم لفظاً او معنی فی سعاد و طلحة و وزن الفعل الذی یغلبه فی نحو افعال فانه فیه اکثر منه فی الاسم».

انجام : «فصل و قد عدلوا فی بعض ملاقی المثلین و المتقاربین لاعواز الادغام... و اذا کانوا ممن یحذفون مع امکان الادغام فی یتّسع و یتّقی فهم مع عدم امکانه احذف تم».

نسخ معرب؛ سعید بن محمّد بن ابی سعید بن محمّد بن علی بن محمّد بن علی بن الولید الهراسکانی، یکشنبه غره ذی حجه ۵۸۹؛ با حواشی مفصل در چند برگ اوّل نسخه؛ در آخر نسخه چنین آمده :

«تم کتاب المفصل فی صنعة الاعراب و اخذ الشیخ فی صنعته غرّة شهر رمضان سنة ثلث عشرة و خمس مائة و فرغ من اتمامه غرة المحرم سنة خمس عشرة و خمس مائة و فرغ من انتساخه العبد المذنب المحتاج الی رحمة اللّه تعالی و غفرانه سعید بن محمّد بن ابی سعید بن محمّد بن علی بن محمّد بن علی بن الولید الهراسکانی غفرالله له و لجمیع المؤمنین وقت صلوة العصر یوم الاحد غرة ذی حجه سنه تسع و ثمانین و خمس مائه حامداالله تعالی و مصلیا علی نبیه محمّد و آله من نسخة بخط الشیخ العالم البارع محمّد بن احمد بن ایوب من نسخة بخط (پاك شده) الامام العالم جمال الدین ابی الفتوح الحسین بن علی بن محمّد الرازی(۱) متع اللّه (پاك شده) الشیخ الامام الاجل العالم العابد الزاهد نجم الدین فخرالاسلام صدرالاماثل زین الکتاب بدر الزمان تاج الادبا محمّد بن علی الراوندی حرس الله ایّامه بلطفه و فضله و کبت اعداه بفضله و کرمه و جوده و (پاك شده).»؛ جلد : گالینگور، مشکی.

۱۴۹ برگ؛ ۱۶×۱۹ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۴۲].

(۱۴۱۰۷)

تحفة الوزراء = تحفة الملوك (اخلاق ـ فارسی)

از : جلال محمّد اصفهانی

[**مجلس ۱۱/۳۵، ش ۱۲۰۰۳/۱**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نستعلیق؛ خان لرخان پسر شاهزاده ملك ایرج میرزا الملقب برئیس الاطباء، ۲۶ محرم ۱۲۷۹ در دارالسلطنه اصفهان در مدرسه چهارباغ؛ عناوین زرین، اوراق نسخه الوان است که در داخل برگ های مشکی وصالی شده؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی.

۱ـ صاحب تفسیر «روض الجنان و روح الجنان».

۱۱ برگ؛ ۱۱×۱۸ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۱۵].

(۱٤۱۰۸)

تهذیب الاحکام (حدیث - عربی)

از : شیخ الطائفه ابو جعفر محمّد بن حسن طوسی (٤٦۰ ق)

[**مجلس ۹٦/۲۵، ش ۷۰۸۵**]. نسخه حاضر از «کتاب المزار» تا آخر تهذیب را شامل است.

آغاز : «کتاب المزار من کتاب التهذیب مختصر فی انساب النبی(صلی الله علیه وآله وسلم) و الائمه(علیهم السلام)... باب نسب رسول الله(صلی الله علیه وآله وسلم) و تاریخ مولده و وفاته».

انجام : «و قد ذکرنا نحن مستوفی فی کتاب فهرست کتب الشیعة و الحمدلله وحده و الصلوة علی سیّدنا محمّد... صلوات الله و سلامه علیه و علی اولاده الطیبین الطاهرین».

نسخ؛ محمّدباقر الخراسانی [آخر کتاب مزار]، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و مشکی؛ با حواشی به امضاء «م ت ق ر ره» و حواشی به نقل از کتب فقهی؛ در حاشیه تصحیح شده؛ در اوّل نسخه تملك ابوالقاسم با مهر بیضوی و تملك ابراهیم بن عبدالله الموسوی با مهر مربعی در غرّه ربیع المولود ۱۲٦۵ و تملکی در دارالسلطنه طهران در ۲۲ محرم ۱۲۸۲؛ در اوّل نسخه یادداشتی از محمّدعلی روضاتی مبنی بر استنساخ نسخه از روی نسخه علامه مجلسی؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر و لچکی مذهب با نقش گل و بوته، پشت جلد تیماج زیتونی.

٥٤٤ برگ؛ ۱٦×۲۸ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۲۰].

(۱٤۱۰۹)

ابکار الافکار (کلام - عربی)

از : سیف الدین علی بن علی بن محمّد آمدی (٦۳۱ ق)

رساله مفصلی است در علم کلام با نقل قول بسیاری از دانش مندان این فن. این رساله

شامل هشت قاعده است.

[مرعشی ۲٤۲/۲۰، ش ۷۹۱۲؛ کشف الظنون ٤/۱ در هر دو مصدر فهرست قواعد کتاب ذکر شده است].

نسخه حاضر از آغاز کتاب تا «المسئلة السابعة فی ان الله تعالی...» را شامل است و بعد از آن ناتمام مانده و از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «علی اربعة اقسام (ا) فی حد العلم و حقیقته (ب) فی العلم الضروری و اختلاف العلما فیه (ج) فی العلم الکسبی (د) فی احکام العلم ـ القسم الاوّل فی حدّ العلم و حقیقته امّا حقیقة العلم فقد اختلف العلماء فی العبارات الدالة علیها».

انجام نسخه : «مذهب بعض البصریین من المعتزلة ان الرؤیة منها حادثة بطریق التولد عن قیح العین و هو باطل علی ما یأتی ایضاً فی ابطال التولد والله اعلم المسئلة السابعة فی ان الله».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ تمام اوراق کرم خوردگی دارد؛ شش برگ اوّل و هفت برگ آخر نسخه سفید است؛ جلد : تیماج، سرخ، ضربی، شمسه، مجدول، لولادار.

۷۳ برگ؛ ۱۷×۲٦ سانتی متر؛ ۳۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۱۳].

(۱٤۱۱۰)

مجموعه

۱ ـ رسالة فی الارث «۱ پ ـ ۳ ر» **(فقه ـ عربی)**

از : ؟

بخشی است از رساله ای در ارث، موضوع این بخش سهم ارث بطن ثانی است.

آغاز نسخه : «و کذلك عند محمّد ای کما یعتبر حال الاصول فی البطن الثانی کذلك یعتبر حال الاصول المتعددة اذا کان فی اولاد البنات المتساویة فی الدرجة بطون مختلفة».

انجام : «تمت الصور الاربع بتفاصیلها تأمل فانها من مطارح الازکیاء فلا تغفل فانه

بحث شریف مقصود فی هذا الفن تمت».

۲ ـ شرح کتاب الارث «۳ پ ـ ۸۸ پ» **(فقه اهل سنّت ـ عربی)**

از : ؟

شرحی است بر کتابی در ارث. ظاهراً این شرح بخشی از کتاب مفصل فقهی است. شارح در این شرح از شرح سرخسی(۱) یاد نموده است.

این شرح به صورت مزجی و مفصل برگزار شده است.

آغاز : «قال رسول الله صلّی الله تعالی علیه و سلم الجمهور علی انّه الرسول اخص من النبی و یدل علیه ظاهر قوله تعالی و ما ارسلنا من قبلك من رسول و لا نبی».

انجام : «و علی الروایتین عن علی و ابن مسعود یعتبر موت الاکبر او لا... فقد اجتمع للام عشرون و لبنت کل منهما ستون و للمولی عشرة فالله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب».

۳ ـ شرح فقه اکبر «۸۹ پ ـ ۱۰۰ ر» **(فقه ـ عربی)**

از : احمد بن ابوالمنتهی محمّد مغنیساوی (قرن ۱۰ ق)

شرح مزجی کوتاهی است بر کتاب فقه اکبر ابوحنیفه نعمان بن ثابت (متوفای ۱۵۰ ق) این شرح در سال ۹۳۹ به پایان رسیده است.

[**کشف الظنون ۱۲۸۷/۲؛ آستانه حضرت معصومه**(علیها السلام) **۴۵/۲، ش ۴۳۳**].

آغاز : «الحمدلله الذی هدانا الی طریق السنة و الجماعة بفضله العظیم... امّا بعد فیقول العبد الضعیف... ان کتاب الفقه الاکبر الذی صنفه الامام الاعظم کتاب صحیح مقبول».

انجام : «و یثبت علی اعتقاد صحیح و عمل صالح من تعلق شیته الازلیة فی الازل بهدایة قول الامام الاعظم ابی حنیفة والله یهدی... اللهم یا هادی المهتدین اهدنا الصراط

۱ـ گویا شرح شمس الائمه محمّد بن احمد بن ابی سهل سرخسی متوفای ۴۸۳ ق که شرحی بر الجامع الکبیر محمّد بن حسن شیبانی حنفی دارد و گویا نسخه حاضر بخشی از شرح دیگری بر همین کتاب است. [کشف الظنون ۵۶۷/۱ ـ ۵۷۰].

المستقیم».

٤ ـ رساله در فضیلت علم و عالم «۱۰۱ پ ـ ۱۰۳ پ» **(عربی)**

از : ؟

رساله ای کوتاه است در بیان فضیلت علم و علما و ترغیب بر کسب علم و دوری از حبّ دنیا.

آغاز : «اعوذ بالله ای الجئ الیه من الشیطان فیقال من شطن اذا بعد لبعده عن رحمة الرحمن او فعلان من مشاط اذا هلك لهلاکه فی الطغیان الرجیم فعیل».

انجام : «و قال یحیی بن معاذ ترك الدنیا شدید و ترك الآخرة اشد منه... و لو لم یکن فی النار سوی المحرومیة من انواع نعم الجنان لکان کافیا فی الخسران کیف و فیها انواع العقوبة التی سمعت».

٥ ـ شرح قصیدة یقول العبد «۱۰٦ ر ـ ۱۲۰ ر» **(اعتقادات ـ عربی)**

از : ؟

شرحی است بر قصیده یائیه سراج الدین علی بن عثمان اوشی فرغانی حنفی (۷۵۷ ق).
[**مرعشی ۲۲٦/۳، ش ۱۰۳۳ که نسخه دیگری از این شرح در آن معرفی شده است؛ کشف الظنون ۱۳٤۹**].

شرح دیگری بر این قصیده به نام «نفیس الریاض لاعدام الامراض» در شماره [۱۳۸٦۰/۱] معرفی گردید.

اوراق نسخه حاضر در صحافی جابجا شده است.

آغاز :

«یقول العبد فی بدء الامالی لتوحید بنظم کاللآلی

المراد بالعبد نفسه البدأ الابتداء و الامالی جمع الاملا هو الکتب عن ظهر القلب».

انجام :

«لعل الله یعفوه بفضل و یعطیه السعادة فی المآل

العون مصدر بمعنى الفاعل... صلى الله على سيّدنا... و الحمدلله ربّ العالمين».

٦ ـ شرح مقدمة الصلوة «١٢٠ پ ـ ١٤١ پ» **(فقه ـ عربى)**

از : مولى احمد طاشكبرى زاده (٩٦٨ ق)

شرحى است بر كتاب «مقدمة الصلوة» شمس الدين محمّد الفنارى كه در هشت باب تأليف نموده است. اين شرح به صورت مزجى برگزار شده است.

[**كشف الظنون ١٨٠٢/٢**].

آغاز مقدمة الصلاة : «الحمدلله ربّ العالمين... اعلم ان العبد مبتلى ان يطيع الله فيثاب و بين ان يعصيه فيعاقب».

آغاز شرح : «الحمدلله الذى جعل الصلوة تالية للايمان و جعلها عماد... و على آله و اصحابه اهل الرحمة و الرضوان امّا بعد فهذه شرح لمقدمة الصلوة التى جمعها العالم».

انجام شرح : «فلو كان يصلى تحت جدار المسجد فانهدم فانحذر من ذلك الجدار على رأسه و ادماه و هو من قبيل سبق الحدث فلا يفسد الصلوة به و على هذين الفصلين مسائل كثيرة تفسيرها فى الفتاوى».

٧ ـ شرح الرسالة الوضعية العضدية «١٤٣ پ ـ ١٥٦ ر» **(ادبيات ـ عربى)**

از : ابوالقاسم بن ابى بكر ليثى سمرقندى (قرن ٩ ق)

شرح مزجى مفصلى است بر «الرسالة الوضعية» عضدالدين ايجى (٧٥٦ ق) كه در شماره [٧/ ١٢٦٥٥] معرفى گرديد.

آغاز : «الحمدلله الذى خص الانسان بمعرفة اوضاع الكلام و مبانيه و جعل الحروف اصول كلمة... و بعد فلما شاع فى الامصار و ظهر ظهور الشمس فى النهار الرسالة العضدية».

انجام : «ان المعتبر فى الالفاظ هو حال الوضع و الموضوع له فى ذو امر كلى و ان استعمل ههنا فى شخص فلا يكون جزئيا بخلاف زيد فانه جزئى لوضعه تمت».

۸ ـ آداب البحث و المناظرة «۱۵۷ پ ـ ۱۵۹ پ» **(عربی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در آداب بحث و مناظره. در فهرس مخطوطات دارالکتب الظاهرية، الفلسفة و المنطق و آداب البحث، ص ۱۹۲ رساله ای با عنوان الرسالة الحسينية فی آداب البحث از حسين افندی معرفی شده که آغاز آن با نسخه حاضر برابر است ولی گویا آن رساله شرح رساله حاضر است.

آغاز : «یا من وفقنا لوظایف البحث فی التحریرات و التحقیقات و یامن یسّرنا... و هذه عجالة کافیة لوسائل السائلین لوظائف الکلام و علالة شافیة لعلل المعللین».

انجام : «و امّا المعارضة التقدیریة بلا اعتبار الدعوی و لعل الصوب السابق لبعض الفضلاء خارجا ههنا لکن بلا استثناء و قس علیه التقییدات و التخصیصات الواقعة فی التحریرات و التحقیقات تمت».

۹ ـ اظهار الاسرار «۱۶۰ پ ـ ۱۷۱ پ» **(نحو ـ عربی)**

از : محمّد بن پیرعلی برکلی (۹۸۱ ق)

رساله کوتاهی است در نحو. شرح آن به نام «نتایج الافکار» در جلد ۲۵، صفحه ۷۳، شماره [۱/ ۷۰۶۳] معرفی گردید.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة و السلام علی محمّد و آله اجمعین و بعد فهذه رسالة فیما یحتاج الیه کل معرب اشد الاحتیاج و هو ثلثة اشیاء».

انجام : «یجوز بناؤها علی الفتح نحو لا رجل ظریف و اعرابها رفعا و نصبا نحو لا رجل ظریف و ظریفا تمت الکتاب...».

۱۰ ـ العوامل المائة «۱۷۲ پ ـ ۱۷۵ ر» **(نحو ـ عربی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در نحو در سه باب (العامل، المعلول، الاعراب). این رساله به غیر از العوامل المائه جرجانی و ملامحسن قزوینی است.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة علی محمّد و آله اجمعین و بعد فاعلم انه لابد لکل صاحب معرفة الاعراب من معرفة مائة شیء ستون منها تسمی عاملا ثلاثون تسمی معمولا».

انجام : «ثم الاعراب ان ظهر فی اللفظ یسمی لفظیا کما فی الامثلة المذکورة و ان لم یظهر بل قدر فی آخره یسمی محلیا نحو توکلنا علی من یأتی الخیر تم».

۱۱ ـ آداب البحث و المناظرة «۱۷۵ ر ـ ۱۷۸ ر» **(عربی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در آداب بحث و مناظره. رسایل آداب البحث و المناظرة در «فهرس مخطوطات دار الکتب الظاهریة، الفلسفة و المنطق و آداب البحث» تألیف عبدالحمید الحسن ص ۱۸۷ ـ ۲۱٦ معرفی شده اند.

آغاز : «الحمد لله حمدا یلیق بنواله و الصلوة علی سیّدنا محمّد و آله امّا بعد حمدالله ان هذه الحدود معرفتها فریضة و معانیها غریبة و ان کانت قلیلة لکن فضیلتها نبیلة».

انجام : «و حدّ التسبیح عبارة عن تعبد الرب عن اوصاف جمیع المخلوقات قیل الشکر فعل ینبیء... النهی فی اللغة المنع و فی الاصطلاح استدعاء ترک الفعل تمت».

۱۲ ـ شرح ابیات الضوء «۱۷۸ پ ـ ۱۸۸ ر» **(فقه ـ عربی)**

از : اسماعیل بن علی

شرحی است بر شواهد شعری کتاب «ضوء المصباح» تاج الدین محمّد بن محمّد اسفراینی به همان ترتیب کتاب.

آغاز : «الحمدلله الذی بسط الارض و رفع السماء و تفرد بالعظمة و الکبریاء... و علی آله و خلفائه خیر الآل و خیر الخلفاء امّا بعد... هذه رسالة حالة الابیات الضوء...

و بعد غد یا لهف نفسی من غد اذا راح اصحابی و لست برایح».

انجام : «بل بلدة ذی صعد و احباب و البلد متعلق بعامل محذوف و ای سرت رب المفازة ذی صعد صفته بلدة و احباب معطوف علی صعد تمت».

نسخ؛ رساله دوم و سوم عمر بن محمّد، ۱۱۰۷ و ۱۱۱۲؛ رساله آخر محمّد بن حسن، بی کا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوائی، عطف و حاشیه تیماج مشکی، لولادار.

۱۸۸ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۱۲].

(۱٤۱۱۱)

تمهید القواعد (نحو - عربی)

از : ؟

تلخیص و تهذیبی است از شرح اثیرالدین ابی حیان محمّد بن یوسف اندلسی (۷٤٥ ق) بر کتاب «تسهیل الفوائد و تکمیل المقاصد» جمال الدین ابی عبدالله محمّد بن عبدالله معروف به ابن مالك نحوی (٦۷۲ ق) که آن را به نام یلنغا عمری اشرفی تألیف نموده است.

ابوحیان اندلسی در شرح خود که آن را «التخییل الملخص من شرح التسهیل» نامیده شرح ابن مالك را که بر کتاب خود نوشته و فرزندش آن را تکمیل کرده، تلخیص نموده است. [**کشف الظنون ٤۰٥/۱**].

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «الحمدلله مطلق السنة الحامدین باحلی مقال و مقید کلام الراشدین عن التحریف من غیر اعتقال... و بعد فان کتاب تسهیل الفواید و تکمیل المقاصد للعلامة».

انجام نسخه : «الرابع عشر کونها تالیة لاحق بالظرف المختص و المراد بذلك الجار و المجرور المختص... و الجملة المشتملة لافایدة نحو قصدك غلامه رجل قال المصنف».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملك سیّدمحمّدعلی بن محمّدهاشم الموسوی الروضاتی الاصفهانی؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با سر و لچکی با نقش گل، مجدول گرهی، عطف تیماج سرخ.

۲۳۳ برگ؛ ۲۰×۳۱ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۲۱].

(١٤١١٢)

ديوان نشأه تبريزى (فارسى)

از : زين العابدين عبدالرزاق مشهدى مازندرانى تبريزى (١٢٠٨ ق)

ديوان اشعار شاعر است با تخلص «نشأه». او از اولاد جهانشاه تركمان بوده و نامش عبدالرزاق ملقب به زين العابدين و از اهالى مشهد است كه مدّتى مستوفى مازندران و در اواخر عمر مقيم تبريز گرديده و در همان شهر در سال ١٢٠٨ ق روى در نقاب خاك كشيده است. نام كامل وى چنين است : زين العابدين ميرزا عبدالرزاق مستوفى مشهدى مازندرانى تبريزى متخلص به نشأه. تعدد عنوان وى در تذكره ها (نشأه مشهدى، نشأه مازندرانى و نشأه تبريزى) موجب گرديده كه عدّه اى وى را چند شاعر قلمداد نمايند.(١)

[دانشگاه ٢٩٣٥/١٢؛ منزوى ٢٥٧١/٣؛ الذريعه ١١٨٧/٩ با عنوان «نشاه تبريزى» و ١١٨٩ با عنوان «نشاه مشهدى»].

نسخه حاضر اشعار فارسى و چند مثنوى تركى شاعر را شامل است و در آن اين بخش ها موجودند :

الف : غزليات به ترتيب حروف تهجى «١ ر - ٥٩ ر»

آغاز :

دم صبح سعادت از ثنايت لوح عنوانها ز حمدت مطلع خورشيد هر بيتى ز ديوانها

زبان را رشته ياقوت از ذكر تو در كامش دهان را سبحه گوهر بكف از عقد دندانها

١- براى شرح حال شاعر ر ك : لغت نامه دهخدا، ماده نشأه؛ تذكره حزين ص ١٢٤؛ قاموس الاعلام ٦/ ٤٥٧٦؛ صبح گلشن ٥١٧؛ آتشكده آذر ص ٤٣٠.

انجام :

کسی را پیش نادان حرف حق باطل کند ای دل نمی دانم چرا گفتی نمی دانم چرا کردی

تو می گفتی که با گفتار یکسان است کردارم چه سان با هستی خود نشأه ترك ماسوا کردی

ب : مثنویات (چند مثنوی به فارسی و ترکی) «۵۹ ر ـ ٦۲ پ»

آغاز :

اوصاف علی برون ز حدّ احصاست از قول نبی علو شأنش پیداست

واجب نتوان گفت و لیکن ذاتش از عیب منزّه است بی عیب خداست

ج : قطعه ادبی به فارسی «٦۳ ر ـ ٦۵ ر»

مقامه ای است ادبی به نظم و نثر.

آغاز :

الا ای بزرگ بزرگی نشان که همخوابه بادت عروس جهان

ز روی تو نور یقین ظاهر است تویی مؤمن امّا دلت کافر است

انجام : «مریم احترام شیرین کام فرموده مادام الحیوة در سلك غلامان حلقه به گوش خود منسلك گرداند.

تو مسیحا نفسی نیست ز انفاس تو دور که بدل لاله داغم گل مریم گردد

والسّلام علیکم و لمن تبعکم».

شکسته نستعلیق زیبا؛ میرزا محمّدعلی منشی اصفهانی، ۱۱٦٤؛ در صفحه اوّل تملك محمّد رفیع بن محمّد شفیع تبریزی با مهر بیضوی «لا اله الا الله الملك الحقّ المبین محمّد رفیع ۱۱۸۱»؛ جلد : تیماج دورو، مشکی، در وسط طبله گل و بوته مذهب، مجدول مذهب؛ پشت جلد تیماج سرخ، مجدول مذهب.

٦٦ برگ؛ ۱۱×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۱٦ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۲۸].

(۱٤۱۱۳)

عوالم العلوم و المعارف (حدیث ـ عربی)

از : شیخ عبدالله بن نورالله بحرانی (قرن ۱۲ ق)

[مجلس ۱۵۰/۲۵، ش ۷۱۳۸].

نسخه حاضر جزء اوّل از «کتاب المطاعن» «۱ ر ـ ۹٦ پ» و جزء دهم از «احوال النبی(صلی الله علیه وآله وسلم)» «۹۷ پ ـ ۱۲۸ پ» را شامل است و از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «و ان الجنة حقّ و ان النار حقّ قالوا نشهد قال و انا من الشاهدین قال الستم تشهدون ان رسول الله(صلی الله علیه وآله وسلم) حدثنا ان شر الاولین و الاخرین اثناعشر».

آغاز جزء دهم : «الجزء العاشر من کتاب احوال النبی(صلی الله علیه وآله وسلم) من کتاب عوالم... ابواب اخبار الله تعالی النبی بموته...».

انجام نسخه : «فنادت الانصار من وراء البیت یا علی انا نذکرك الله و حقنا الیوم من رسول الله(صلی الله علیه وآله وسلم) ان... ادخل منا رجلا یکون لنا به حظّ من موارة رسول الله(صلی الله علیه وآله وسلم) فقال».

نسخ؛ محمّدمهدی بن محمّدباقر الیزدی التفتی [۹٦ پ]، یکشنبه ۱۳ جمیدی الثانی ۱۲۵۹ (برای حاج محمّد ابراهیم القزوینی نوشته شده)؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوائی، عطف تیماج قهوه ای.

۱۲۸ برگ؛ ۱٤×۲۲ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۲۳].

(۱٤۱۱٤)

مجموعه

۱ ـ رسالة فی (عدم انفعال ـ بیان حکم) الماء القلیل «۵ پ ـ ۲۲۲ پ» **(فقه ـ عربی)**

از : صدرالدین محمّد بن محمّدباقر رضوی همدانی (زنده در ۱۱٦۰ ق)

بحث مفصلی است در احکام فقهی آب قلیل.

[الذریعه ۱۸۵/۵،ش ۱۲۳۸ با عنوان «کتاب الطهارة» که گویا همین نسخه را ملاحظه نموده است،

قم گلپایگانی ۸۲/۳، ش ۱۸۶۲/۱۱؛ غرب همدان ۱۷۹ ش ۲۶۵؛ مقدّمه ای بر فقه شیعه ۲۸۳[.

از همین مؤلف کتاب «شرح الوافية» در جلد ۲۵، صفحه ۳٦٤، شماره [۷۳۷۷/٤]معرفی گردید.

هم چنین مؤلف اثر مفصلی در مسائل فقه از طهارت تا دیات موسوم به «استقصاء النظر» دارد که نسخه ای از جزء اوّل و دوم آن تا پایان احکام اعتکاف در [مرعشی ۲۷٤/۷، ش ۲۷۰٤] معرفی شده است.

فهرست مطالب کتاب در اوّل نسخه ذکر شده است.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمين و الصلوة و السّلام على افضل المرسلين و آله الطيبين الطاهرين المعصومين امّا بعد فيقول العبد القليل البضاعة... ان هذه الرسالة مشتملة على بيان حكم الماء القليل».

انجام : «سألوا اباجعفر(عليه السلام) عن شراء اللحم من الاسواق و لايدرى ما صنع القصابون... و لاتسأل عنه و رواه ايضاً الصدوق بسنده الى هؤلاء الفضلاء عنه(عليه السلام)».

۲ ـ الاجازة الكبيرة «۲۲۳ پ ـ ۲٤۹ پ» **(تاريخ ـ عربی)**

از : عبدالله بن نورالدين بن نعمة الله جزايرى (قرن ۱۲ ق)

اجازه نامه ای است که مؤلف برای چهار نفر از علمای حویزه (شیخ محمّد بن کرم الله حویزی، شیخ ابراهیم بن خواجه عبدالله بن کرم الله، شیخ ابراهیم بن شیخ عبدالله بن ناصر حویزی و شیخ محمّد بن شیخ محمّد مقیم بن شیخ درویش محمّد اصفهانی غروی) در روز يك شنبه ۲ جمادی الثانی ۱۱٦۸ نگاشته است. این اجازه نامه به تحقیق جناب آقای محمّد سمامی حائری توسط کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی در قم، ۱٤۰۹ ق، در ٤۱٦ صفحه به چاپ رسیده است.

[الذريعه ۲۰٦/۲ ش ۱۰۷۷؛ طبقات اعلام الشيعه قرن ۱۲ ص ٤٥۷؛ معجم المطبوعات العربيه، رفاعی ۲۷۳[.

آغاز : «الحمدلله المتواترة نعمائه المتظاهرة آلائه المسلسلة مكارمه المستفيضة

مراحمه... و بعد فيقول الضعيف... أن مواهب الله على العباد خارجة عن الحصر».

انجام : «و لولاخوف الاطالة لاوردنا لجميع ما ذكرناه امثلة بها تتضح جليلة الحال و قد نبهت على نبذ منها فى شرح النخبة خامسها و هى خاتمة الشروط... و وفقنا جميعاً للعلم و العمل».

نسخ؛ رساله اوّل نورالدين بن نعمت الله الحسينى، محرم ۱۱۵٤؛ رساله دوم گويا به خط مؤلّف؛ عناوين و نشانى ها شنگرف؛ با حواشى به امضاء «منه سلمه الله»، در حاشيه تصحيح شده؛ جلد : تيماج، مشكى، مجدول.

۲٤۹ برگ؛ ۱۵×۲۰ سانتى متر؛ ۱۵ سطر؛ [**ثبت ۸۷۷۳۱**].

(۱٤۱۱۵)

مجموعه

۱ ـ مبادى الوصول الى علم الاصول «۱ ر ـ ٤۲ ر» **(اصول فقه ـ عربى)**

از : علامه حسن بن يوسف بن مطهر حلّى (۷۲٦ ق)

[**مجلس ۲۲٦/۲٦، ش ۷۷۳۵**].

آغاز : «الحمدلله المتفرد بالازلية و الدوام المتوحد بالجلال و الاكرام... امّا بعد فهذا كتاب مبادى الوصول الى علم الاصول قد اشتمل من علم اصول الفقه».

انجام : «البحث التاسع فى الاستصحاب الاقرب انه حجة... الظن بالنفى لابد له من دليل وليكن هذا آخر ما تذكره فى هذه المقدّمة و الحمدلله... و حصول ما اوردناه».

۲ ـ شامل الوصول فى شرح مبادى الاصول «٤۳ ر ـ ۹۹ ر» **(اصول فقه ـ عربى)**

از : سيّد عميدالدين بن عبدالمطلب بن مجدالدين بن ابى الفوارس اعرجى (۷۵٤ ق)

شرحى است بر كتاب «مبادى الاصول» علامه حلّى. شيخ آغابزرگ در الذريعه [۱٤/۵۳ و ۱٦/ ۱۰، ش ٤۰] نام اين شرح را «نهاية البادى» و «غايه البادى» دانسته كه صحيح نيست. «نهاية البادى» يا «غاية البادى» نام شرح جرجانى است كه در جلد ۲۵،

صفحه ۷۵، شماره [۷۰٦٤] معرفی گردید.

نسخه حاضر تا اوّل «الفصل الحادی عشر فی الترجیح» را شامل است و از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «الحمدلله الذی عجز عن ادراك هویته الاوهام و قصر عن تصور ذاته الافهام... [و بعد] فلما افاض الله تعالی علی دواعی الاستکمال و قرنها بالتوفیق».

انجام نسخه : «الفصل الحادی عشر فی الترجیح الی قوله... و ان اخذت بدلیل الحظر فقد حرمت علیك و لا یکون ذلك اذنا فی العقل و الترك بل یکون ذلك».

نسخ؛ رساله اوّل (نام کاتب پاك شده)، ۸۰۲؛ نشانی های رساله اوّل شنگرف، جای عناوین رساله دوم خالی مانده؛ رساله اوّل مقابله شده و دارای حواشی توضیحی است؛ در اوّل نسخه تملك ابوعلی بن المرحوم محمّد حسین الموسوی الشوشتری ۳ شعبان ۱۲۷۷، در برگ ٤۳ یادداشتی از حسن بن محمّد الحسینی المازندرانی اصلاً و النجفی مولدا و مسکنا الشهیر بالطریحی نزیل دارالمؤمنین قم که سلخ ربیع الثانی ۱۱۰۰ نوشته است؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول گرهی.

۹۹ برگ؛ ۱۳×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۳ ـ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۳۲].

(۱٤۱۱٦)

التحفة السنیة فی شرح النخبة المحسنیة = شرح نخبه فیض (اخلاق ـ عربی)

از : سیّد عبدالله بن نورالدین جزائری تستری (۱۱۷۳ ق)

[مجلس ۳۵/۲٦، ش ۷۵۳۸]. نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «بالتحفة السنیة فی شرح النخبة المحسنیة و قد کان تصدی لهذا المرام والدی العلامة الامام اعلی الله مقامه فی دارالسّلام فشرح منها بضعة فی مجلد یسیر و عاقه عن انهائه عوائق الدهر العسیر».

انجام نسخه : «تفجرت ینابیع الحکمة من قلبه علی لسانه و قوله(صلی الله علیه وآله وسلم) لاتجعلوا بطونکم قبور الحیوانات و هما بمراحل».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ نشانی ها مشکی؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : مقوائی، عطف

تیماج.

۱٦۹ برگ؛ ۱۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱٦ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۳٤].

(۱٤۱۱۷)

کفایة الاصول (اصول فقه - عربی)

از : آخوند ملاّ محمّدکاظم بن حسین خراسانی (۱۳۲۹ ق)

[**الذریعه ۸۸/۱۸؛ معجم المطبوعات العربیة، رفاعی ۱۹۷ که در آن سیزده چاپ از این کتاب معرفی شده است**]. نسخه حاضر نسخه اصل مؤلّف است و مؤلّف اصلاحات و اضافاتی در حواشی به خط خود انجام داده است.

آغاز : «الحمدللّه... و بعد فقد رتبته علی مقدّمة و مقاصد و خاتمة اما المقدّمة ففی بیان امور الاوّل انما موضوع کل علم و هوالذی یبحث فیه عن عوارضه الذاتیة».

انجام : «ولو بملاحظة دلیل اعتبارها کما لا یخفی هذا آخر ما اردنا ایراده و الحمدللّه اولا و اخرا و باطنا و ظاهراً امّا الخاتمه».

نستعلیق؛ به خط مؤلّف، بی تا؛ با حواشی از مؤلّف؛ بسیاری از عبارات خط خورده و تغییر داده شده، این نسخه توسط آقای کفائی به کتابخانه مجلس اهدا گردیده؛ جلد : تیماج، سرخ، ضربی، ترنج با سر، مجدول.

۱۳۳ برگ؛ ۱٦×۲۲ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۳۷].

(۱٤۱۱۸)

دیوان حسن دهلوی (فارسی)

از : نجم الدین حسن بن علاء سنجری دهلوی (۷۲۷ یا ۷۳۱ ق)

به شماره [۱۳٤٤۲] مراجعه شود.

نسخه حاضر غزلیات به ترتیب حروف تهجی و چند قطعه و رباعی را شامل است و از آغاز غزلیات تا نیمه قافیه دال و هم چنین از انجام نسخه افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «و له ایضاً

... به جهان در نبسته اند زانست کز وی آرزویی بر نبسته اند».

انجام نسخه : «و له ایضاً

مخدوم کرد وعده اسب و وفا نشد نی این گله ازو که ز بخت نگون کنم

آن ابر بر سر همه بارید و گاه من آواز داد لیك نبارید چون کنم».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی؛ جلد : تیماج، سرخ، ضربی، با نقش گل و بوته، مجدول.

۲۱۹ برگ؛ ۱۵×۲۲ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۷٤۰].

(۱٤۱۱۹)

المعادن الذهبیة اللجینیة فی المحاسن الوهبیة الحسینیة (تراجم - عربی)

از : مفتی میرمحمّدعباس شوشتری لکهنویی (قرن ۱۳ ق)

رساله مفصلی است در شرح حال استاد مؤلف، سیّدالعلماء سیّدحسین بن دلدار علی نقوی لکهنویی. این رساله در یك مقدّمه و ده معدن و یك خاتمه تنظیم شده و در سال ۱۲٦٤ ق تألیف آن پایان پذیرفته و مؤلف در سال ۱۲٦۸ ق مطالبی بر آن افزوده است.

[مرعشی ۳/۲، ش ٤۰۲ که در آن فهرست معدن های کتاب ذکر شده و آغاز و انجام آن با نسخه حاضر برابر است].

آغاز : «سبحانك اللهم و حنانیك و تبارکت و تعالیت و الخیر کل بیدیك و الصلوة علی محمّد صاحب الزلفی لدیك القایل فیك لا احصی ثناء علیك... امّا بعد فهذه عجالة سمحت بها ارتجالة فی ذکر جمیل و شکر قلیل لمواهب المولی الجلیل...».

انجام : «الخاتمة فی فراغ القلم... صادف الفراغ منها منتصف شعبان فاتفق للقلم اختتام الحرکة یوم افتتاح البرکة بمولد خاتم امناء الرحمن صاحب العصر و الزمان عجل الله ظهوره و اتمّ نوره».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین مشکی، تمام صفحات جدول شنگرف و لاجوردی و محرر؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۱٤۰ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [**ثبت ۸۷۸٦۲**].

(۱٤۱۲۰)

معادن الرضا = شرح هفت بند کاشی (ادبیات ـ فارسی)

از : اصغر حسین

شرحی است بر منظومه «هفت بند» حسن کاشی که در مناقب اهل بیت(علیهم السلام) سروده است. این شرح در لکهنو در ۱۹۲ صفحه به چاپ رسیده است.

[**منزوی ۳۵۱۱/۵؛ الذریعه ۱۷٦/۱٤ ش ۲۰٦۳ با عنوان «شرح هفت بند»؛ مشار، فارسی ٤۷۹۷/٤ که در آن اشتباهاً هفت بند از ملاّ حسین کاشفی دانسته شده است**].

آغاز : «کلامی که مطلع و مقطعش بحلیه معانی رفیع محلی و مزیّن است و ثناء علامی که عندلیب لسان را به هزاران لغات ناطق و مترنم گردانید بیانی که نظم و نثرش بجلوه معانی بدیع متجلی و روشن است».

انجام : «هاتف غیبی منظومه تاریخ باتمام رسانید و بر کلام خیرالتیام اختتام گردانید. رباعی

شکر خدا که ختم شد شرح متون هفت بند از مدد امیر من نعمتی علی مرتضی

خواست طبیعتم ز فکر سال تمام و نام آن هاتف غیب چون شنید گفت معادن الرضا

لله الحمد و المنة و لرسوله الصلوة و التحیة».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ اوراق نسخه کرم خوردگی دارد؛ جلد : تیماج، سبز.

۲۰۷ برگ؛ ۱۳×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [**ثبت ۸۷۸٦۳**].

(۱٤۱۲۱)

قواعد زبان فارسی (دستور زبان ـ فارسی)

از : عبدالواسع هانسوی

رساله مختصری است در قواعد زبان فارسی در یك مقدّمه و سه باب و یك خاتمه، که برای تعلیم مبتدیان نگاشته شده است. [**منزوی ۲۰۷٤/۳؛ قاهره، فارسی ٤۹/۲**].

آغاز: «ربّ اغفر و ارحم و انت خیرالراحمین و صلّ علی نبیك و رسولك محمّد و آله و اصحابه اجمعین امّا بعد این رساله چند ورقی معدود مشتمل بر قواعد و ضوابط کلیه».

انجام : «اگر موصوف و صفت باشد مرکب توصیفی نامند چنانچه مردبزرگ... و اگر جزو ثانی قید اوّل نباشد مرکب امتزاجی گویند چنانچه در خانه و بر بام تمام شد».

نستعلیق؛ کاتب در پایان نسخه چنین مرقوم نموده : «بخط ناربط وزیر نبیل بکام غالب علمی فرح آباد که هیچ افاده نمیداشت تحریر یافت»، پنج شنبه ۲۵ صفر ۱۲۲٦؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ تمام اوراق کرم خوردگی دارد؛ جلد : مقوائی، زرد، عطف و گوشه پارچه.

۲۹ برگ؛ ۱٦×۲٤/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [**ثبت ۸۷۸٦۸**].

(۱٤۱۲۲)

ترجمة العجایب = داستان بدرشاه و انار دانه (افسانه هندی ـ فارسی)

از : تبکیة فرزند وندلال فرزند گنگارام کاینه سکسینه بلگرامی

ترجمه ای است از داستان بدرشاه و اناردانه. مؤلف در سال ۱۲۱٤ ق که در شهر بلگرام بوده این ترجمه را نگاشته است. این داستان به نظم و نثر برگزار شده است.

آغاز : «هزاران ستایش و ثنا مر احدی را که از سودای... وحوش خامه مانند شاخ آهو بر خود پیچیده و از اندیشه گفتگویش خون در دل دواب نافهوار سیاهی آورده».

انجام :

بر جرم من ببخش که آورده ام شفیع اشك ندامت و عرق انفعال را

الهی بیامرز این هر سه را مصنف نویسنده خواننده را

نستعلیق؛ بی کا، چهارشنبه سلخ ربیع الثانی ۱۲۴۳؛ عناوین شنگرف؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه پارچه آبی.

۲۰۰ برگ؛ ۱۲×۱۹ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۶۹].

(۱٤۱۲۳)

اعلام الاخبار من فقهاء مذهب النعمان المختار = طبقات الحنفية (تاریخ - عربی)

از : محمود بن سلیمان کفوی قسطنطینی رومی حنفی (۹۹۰ ق)

شرح حالی است از فقهای حنفی به ترتیب تاریخی. در اثنای آن برخی مطالب فارسی به نقل از کتاب های فارسی نقل شده است. نسخه حاضر جلد اوّل کتاب تا شرح حال «نجم الدین یوسف بن احمد بن احمد بن ابی بکر خوارزمی الخاصی» را شامل است و از انجام افتادگی دارد.

[کشف الظنون ۱٤۷۲/۲ با عنوان «کتائب اعلام الاخیار من فقهاء مذهب النعمانی المختار»؛ فهرس الخدیویة ۱۱۷/۵؛ فهرس المخطوطات المصورة، لطفی عبدالبدیع ۲۰۷/۲].

کتاب دیگری در همین موضوع با عناوین «طبقات الحنفیة»، علی بن محمّد حنّاوی زاده علاءالدین (متوفای ۹۷۹ ق) در [کشف الظنون ۱۰۹۹/۲ و فهرس المخطوطات المصورة کویت، السیرة النبویّة، تاریخ، تراجم ۳۰۷/۱] معرفی شده و رساله دیگری با عنوان «طبقات العلماء الحنفیة» از مولی علی بن اسرافیل زاده فاضل قنالی (متوفای ۹۷۹ ق) در فهرس المخطوطات العربیة المصورة کویت، احمد سعید الخازندار ۱٦۲/۳ معرفی شده که گویا با رساله بالا یکی است.

آغاز : «الحمدللّه الذی [ارسل] رسوله بالهدی و دین الحقّ و انزل علیه الکتاب فبلغ ما انزل الیه و خص و جعل علماء امته کانبیاء بنی اسرائیل... و بعد فانّه سنة الله الجلیلة الجاریة فی بریته».

انجام نسخه : «الشیخ الامام جمال الائمة نجم الدین یوسف بن احمد بن احمد بن ابی بکر الخوارزمی الخاصی نسبته الی الخاص هی قریة... و ذکر قاضیخان و ذکر فی الواقعات عن».

نسخ؛ بی کا، کتابت نسخه ۱۷ جمادی الثانی ۱۲۸۲ [صفحه اوّل نسخه]؛ اسامی مترجمین شنگرف؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه پارچه.

۳۵٤ برگ؛ ۱۷×۲٦ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۸٤٦].

(۱٤۱۲٤)

الامینیة فی الفروع = فتاوی الامینیة (فقه ـ فارسی)

از : محمّد امین بن عبدالله مؤمن آبادی بخاری حنفی (زنده در ۹۵۸ ق)

رساله مفصلی است در فروع فقه حنفی که مؤلف برای عمل حنفیان نگاشته است. این رساله از کتاب الطهارة تا الوصایا را شامل است و مسائل هر کتاب با عنوان «مسئلة ـ مسئله» بیان شده و از رد و استدلال و نقل اقوال جز در موارد قلیل خودداری شده است.

[گنج بخش، منزوی ۲۲۵۷/۳؛ فهرستواره فقه هزار و چهارصد ساله اسلامی ص ٦٦؛ کشف الظنون ۱/ ۱٦۹].

آغاز : «یا دائما للفضل علینا بتوفیق محامدك و یا باسطا لایدینا... رسالتك اهدنا هدایة کافیة... و بعد فیقول العبد الفقیر... لما صرفت معظم عمری و عنفوان شبابی فی ملازمة الفقهاء الماهرین فی البلدة القاهرة بخارا... کتاب الطهارة و هی مشتمل علی ستة فصول الفصل الاوّل فی فرائض الوضوء».

انجام : «و کذا فی فتاوی الانباری الحمدلله الذی وفقنا بتعالیق (بتکالیف) هذا الکتاب بعون الملك الوهاب و صلی الله علی سیدنا محمّد و علی آله و کرام الاصحاب قد فرغت من تألیفه و تسویده عن السواد الی البیاض... بعون الله تعالی».

نستعلیق؛ دوست محمّد بن خان محمّد قولچنی، رمضان ۱۰۲۱ در شهر قبة الاسلام بلخ در عهد امامقلی محمّد بهادرخان؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ با حواشی به امضاء «منه»،

«قاضی خان» و دیگران؛ بعضی از حواشی با تاریخ های ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۱، ۱۰۸۱؛ در لابلای اوراق برگ هایی اضافه و در آنها حواشی و فتاوایی افزوده شده؛ تمام اوراق کرم خوردگی دارد؛ جلد : تیماج؛ سرخ؛ ضربی، مجدول.

۲۵۶ برگ؛ ۱۹/۵×۲۶ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [**ثبت ۸۷۸۵۹**].

(۱۴۱۲۵)

مصباح المبتدی (ادبیات ـ فارسی)

از : رحم علی خان بن بهره مندخان ایمان فرح آبادی هندی(۱) (۱۲۲۶ ق)

رساله ای است که مؤلف آن را برای تعلیم مبتدیان در دو فن تألیف نموده است. فن اوّل در علم بلاغت، فن دوم در مقدّمات منطق.

مؤلف این رساله را بعد از سه اثر دیگرش (تذکرة الشعرا موسوم به «منتخب اللطائف»،(۲) خلاصه علوم، مطلوب طالب و مفتاح الاصطلاح) نگاشته و آن را به امیرالدوله دلیر همت خان مظفر جنگ بهادر تقدیم نموده است.

آغاز : «بسم الله ابجد آموزان دبستان ابتدا و فاتحه فراغ طلبای مدرسه انتها حمد موجدی است که خالق مفردات و بسایط و آفریننده مرکبات و وسایط صرف وقت».

انجام : «وجود مطلق سبحانه و تعالی ای طالب روزی کند ما را و تو را این مقام به حرمت النبی و آله الامجاد و صلّی الله... اللهم صلّ علی محمّد و آله و سلّم».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ با حواشی توضیحی؛ جلد : مقوایی،

۱ـ نام کامل وی چنین است : رحم علی خان بن بهره مندخان بن نواب پردلخان فرح آبادی هندی متخلص به ایمان (متوفای ۱۲۲۶ ق) برای شرح حال وی ر ك : فرهنگ سخنوران ۷۲، تذکره روز روشن ۴۸ ـ ۴۹، الذریعه ۱۱۵/۹ و ریحانة الادب ۱۲۹/۱.

۲ـ تذکره منتخب اللطائف به کوشش سیّد محمّدرضا جلالی نائینی و دکتر سیّد امیرحسن عابدی در سال ۱۳۴۹ ش به صورت عکسی در تهران به چاپ رسیده است. آثار دیگر وی عبارت اند از : جامع اللطائف، بدیع النوادر، مصطلح الشعرا، مصباح الصبیان که گویا همین مصباح المبتدی می باشد.

زرد، عطف پارچه.

۱۲۰ برگ؛ ۱۴/۵×۲۳ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۵۸].

(۱۴۱۲۶)

بهجة المحافل فی السیر و المعجزات و الشمائل (تاریخ - عربی)

از : ابو زکریا یحیی بن ابی بکر بن محمّد بن یحیی عامری یمنی (۸۹۳ ق)

مختصری است در تاریخ و سیره و معجزات حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) شامل شش باب که مؤلف تألیف آن را در ۱۴ شعبان ۸۵۵ به پایان رسانیده است.

[کشف الظنون ۲۵۸/۱؛ بروکلمان ۲۲۵/۲؛ مخطوطات المصورة کویت، احمد سعید ۲۶۰/۱؛ سرکیس ۲/ ۱۲۶۱ با عنوان «بهجة المحافل و بغیة الاماثل فی تلخیص السیر و المعجزات و الشمائل»].

فهرست مطالب کتاب در آخر نسخه حاضر ذکر شده است.

آغاز : «الحمدلله الواحد البر الرحیم الفاطر الصمد العلیم الذی بعث محمّداً(صلی الله علیه وآله وسلم)بالحنفیة السمحة والدین القویم... و بعد فان من اجل ما ینبغی معرفته و تعریفه و...».

انجام : «انه هو الرب المعبود والاله المقصود لارب سواه و لامعبود الا ایاه و هو حسبی و نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر و لا حول و لا قوّة الا بالله العلی العظیم».

نستعلیق؛ محمّد برکت الله اللکهنوی الفرنگی محلی بن مولانا الحافظ محمّد احمدالله رحمه الله بن بحرالعلوم و الجاه مولانا المفتی محمّدنعمت الله طاب ثراه و جعل الجنة مثواه بن خاتم المحدثین و الفقهاء مولانا المفتی محمّد نورالله بن مالك زمام العلوم الخفی و الجلی مولانا المفتی محمّد ولی رحمه الله القوی بن مولانا القاضی غلام مصطفی بن الفاضل الارشد الملاّ محمّد اسعد بن سلطان المحققین الملاّ محمّد قطب الدین الشهید السهالوی، بی تا؛ عناوین شنگرف و نشانی ها شنگرف و مشکی؛ بعضی از عبارات خط خورده، قسمتی از بعضی اوراق نسخه از بین رفته و ترمیم شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، عطف گالینگور.

۲۷۷ برگ؛ ۱۶/۵×۲۵/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۴۸].

(۱٤۱۲۷)

اعلام الاخبارمن فقهاءمذهب النعمان المختار=طبقات الحنفية(تاريخ عربی)

از : محمود بن سليمان كفوی قسطنطينی رومی حنفی (۹۹۰ ق)

به شماره [۱٤۱۲۳] مراجعه شود.

نسخه حاضر جلد دوم كتاب است و از شرح حال «جلال الدين محمود بن حسين استروشنی والد مفتی محمّدالدين صاحب الفصول محمّد بن محمود الاستروشنی» تا شرح حال «تقی الدين شيخ ابوبكر بن حاج خيرالدين كفوی» را شامل است :

آغاز : «الحصاد فان كان الامام وقت الحصاد يؤم فی المسجد يستحقّ فصار كالجزية... شيخ الاسلام جلال الدين محمود بن حسين الاستروشنی والد المفتی».

انجام : «يارب ّ ثبت قلبی و قدمی سبحانك اللهم انت حسبی و نعم الوكيل... و صلّی الله عليه خير خلقه محمّد و آله و صحبه اجمعين».

نسخ؛ بی كا، ۱۷ جمادی الاولی ۱۲۸۲، عناوين و نشانی ها شنگرف؛ در پايان نسخه حاضر ماده تاريخ نسخه ای كه اين نسخه از روی آن استنساخ شده چنين بيان شده است :

بود در مكّه روز پنج شنبه خامس عشر ثالث شعبان

طلبيديم عام آن تاريخ ماز صاحب دلان با عرفان

هاتف غيب گفت تاريخش حصرات بلا نهايت دان (۱۱٤۳)

جلد : تيماج، قهوه ای، ضربی، ترنج، مجدول.

۲۸۷ برگ؛ ۱۸×۲۷ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۸٤۷].

(۱٤۱۲۸)

مجموعه

۱ ـ هداية الابرار الی طريقة الائمة الاطهار «۱ پ ـ ۹۷ پ» **(اصول فقه ـ عربی)**

از : حسين بن شهاب الدين عاملی كركی (۱۰۷٦ ق)

بحث های استدلالی است در طريقه مجتهدين و محدثين و اصوليين و اخباريين،

مشتمل بر يك مقدّمه و هشت باب و يك خاتمه كه در ربيع الثانى ۱۰۷۳ ق به پايان رسيده است.

[**الذريعه ۱۶۷/۲۵؛ مرعشى ۶۳/۹، ش ۳۲۷۸ كه فهرست ابواب در آن ذكر شده است**].

آغاز : «الحمدلله الذى ابان طرق الحقّ فلم يجعل لاحد عليه حجّة... و بعد فيقول الفقير الى الله الغنى... اين من جملة مكائد ابليس اللعين اذا اعياه».

انجام : «و لا اذن الا فيما ورد عن الائمة الاطهار و ما خالف طريقهم فهو بدعة و كلّ بدعة و صاحبها فى النار فالحمدلله على الهداية... اشرف المرسلين محمّد و عترته الطيبين الطاهرين».

۲ ـ فوائد متفرقه «۹۸ پ ـ ۱۰۵ ر» شامل : **(عربى)**

مطالبى به نقل از كتاب هاى الشافى سيّدمرتضى، مسائل الطبرستانيه همو، غنيه ابن زهره، الذريعه فى اصول الفقه سيّدمرتضى، وافى فيض كاشانى، اصول الاصليه، مطلبى به نقل از خط ميرزا سيّدعلى مشهور به سيّدعلى خان كبير، خصال شيخ صدوق، جواب مسائل الطرابلسيات، آيات الاحكام ملا احمد اردبيلى. تاريخ وفات هاى عالمان زير :

ميرزا احمد بن محمّد معصوم حسينى شنبه ۲۶ صفر ۱۰۸۵ در حيدرآباد، ملا احمد اردبيلى صفر ۹۹۳ در مشهد مقدّس غروى، شهيد ثانى ۹۶۶، حسن بن زين الدين بن على بن احمد عاملى ۱۰۱۱؛ محمّد بن على بن كيل استرآبادى مشهور به ميرزا محمّد استرآبادى «كان من قبل من سكان العتبة العلية الغروية على ساكنها الصلوة و التحية و اليوم من مجاورى مكّة المعظمة و مات ۳ ذى قعده ۱۰۲۸ فى المكة و دفن بجوار سيّدتنا خديجة الكبرى».

نستعليق؛ سيّد مسيح الحسينى، جمعه ۲۰ رمضان المبارك ۱۰۹۵ در بلده اورنگ آباد (از روى نسخه اى كه توسط على بن احمد الحسينى الحسنى در ۱۰۸۲ از روى نسخه مؤلّف استنساخ شده بود؛ رساله دوم يك شنبه ۲۲ رمضان ۱۰۹۵ در اورنگ آباد از روى خط سيّدعلى خان مدنى شيرازى؛ عناوين و نشانى ها شنگرف؛ با حواشى به امضاء «محمّدعلى

الحسینی عفی اللّه عنه»، در حاشیه تصحیح شده؛ در اوّل نسخه نوشته ای از شرف الدین محمّد نواده شهید اوّل به تاریخ ۱۱۸۵ و تملکی با مهر بیضوی بزرگ به سجع «میرزا محمّد فدوی پادشاه غازی محمّدشاه ۱۱۵۰»؛ لبه تمام اوراق وصالی شده؛ جلد : گالینگور، ضربی، ترنج با سر، لچکی، مجدول.

۱۰۵ برگ؛ ۱۸×۲۷/۵ سانتی متر؛ ۲۶ سطر؛ [**ثبت ۸۷۸۵۰**].

(۱٤۱۲۹)

مصابیح الانوار فی حل مشکلات الاخبار (شرح حدیث - عربی)

از : عبدالله بن محمّدرضا شبر حسینی (۱۲٤۲ ق)

شرحی است بر ۲٦۳ حدیث مشکل. مؤلف این احادیث را به نحو مبسوط و مستوفی شرح و توضیح و مشکلات لفظی و معنوی آن ها را رفع نموده است.

[**الذریعه ۸۵/۲۱؛ مشار، عربی ۸۵۰**].

نسخه حاضر جلد اوّل کتاب و شرح ۱٦۰ حدیث را شامل است.

آغاز : «الحمدلله الذی عجزت عن ادراك ذاته العقول و الافهام و تحیرت فی درك کنه صفاته... امّا بعد فیقول العبد العاصی الفقیر العاصی الغریق فی بحر المعاصی».

انجام : «الحدیث الستون و المائة ما روی عن النبی(صلی الله علیه وآله وسلم) ان حسنات الظالم ینتقل الی دیوان المظلوم... و تحمل عقاب سیئاته و لامانع من ذلك عقلا و لاشرعا تم...».

نسخ خوانا؛ حسین بن الشیخ محمّدعلی الخوانساری، رجب ۱۳۳۲؛ برای شعبان علی خان بهادر در نجف اشرف؛ عناوین شنگرف؛ با حواشی توضیحی؛ در اوّل نسخه یادداشتی از سیّداحمد بن مرحوم شمس العلماء؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۱۹۷ برگ؛ ۱۷×۲۵/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [**ثبت ۸۷۸۵۱**].

(۱٤۱۳۰)

دیوان کلیم کاشانی (فارسی)

از : میرزا ابوطالب کاشانی (۱۰٦۱ ق)

[**مجلس ۲۹۲/۲۶، ش ۷۸۱۰**]. نسخه حاضر این بخش ها را شامل است :

الف : قصائد «۱ ر ـ ۶۰ ر» **آغاز :**

شوق هر کس را که در راه طلب سر می دهد کز در آرد اوّل از پا آخرش برمی دهد

بچه شهباز قدسی گر دو روزت روزگار پای بند آشیان کرد آخرت سر می دهد

ب : مثنویات «۶۱ پ ـ ۹۷ پ» با این عناوین :

تاریخ عمارت اکبرآباد، تعریف جلد کتاب، تعریف خیمه زرباف، تعریف سپر، شکست دست، در صفت اسب و مردن آن، تعریف اکبرآباد و توصیف باغ جهان آرا، احوال نظام شاه و قحط ملك دکن (قحطیه)، تعریف عمارت و شاه و وزیر، تعریف عمارت لاهور و شاه جهان، صفت عمارت و صاحبقران ثانی، تعریف برج مثمن و شاه جهان، صفت برج مثمن، تعریف کشمیر، مثنوی در ادبازحجهار سنکه هندیله.

آغاز :

زهی دلنشین قصر آراسته به باغ جهان سرو نوخاسته

انجام مثنویات و انجام نسخه :

قضا را رفت بر سنگ از میانه پسر شد صاحب اقطاع و خانه

همه جاگیرها با یك جهان گنج مسلم گشت بزججهار بی رنج

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف و لاجوردی؛ در اوّل نسخه مهر مدور از هندیان با سجع «غضنفر خانه زاد عالم شاه پادشاه غازی»؛ تمام اوراق نسخه در وسط برگ های جدید وصالی شده؛ جلد : گالینگور دورو، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول.

۹۷ برگ؛ ۱۹×۲۹ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [**ثبت ۸۷۸۵۳**].

(۱۴۱۳۱)

عباس نامه = تاریخ شاه عباس (تاریخ - فارسی)

از : عمادالدین محمّدطاهر بن حسین وحید قزوینی (قرن ۱۱ ق)

رساله مفصلی است در تاریخ وقایع عصر شاه عباس دوم صفوی (۱۰۵۲ - ۱۰۷۷ ق) که مؤلف در سال ۱۰۶۶ ق نگاشته است. این رساله به کوشش ابراهیم دهگان در اراك سال ۱۳۲۹ ش به چاپ رسیده است.

[منزوی ۴۳۶۱/۶؛ دانشگاه ۴۲۰۱/۱۵؛ الذریعه ۲۱۰/۱۵؛ مشار، فارسی ۴۴۸۸/۳].

آغاز : «نیایش خالقی را سزاست که زبان محمدت سکال را از کلمات رنگین کسوت بال طاوسی در بر کرده که در فضای حدایق سخن سرای پر فصاحت گشاید و دل معرفت سرشت را بمصقل قدرت جلای آینه گیتی نما داده که شاهد رضا و تسلیم درین مرات الهی جلوه ظهور نماید».

انجام : «غریو و فغان مردم از سمك به سما رسید و عمارت و بنیان بهوس خفتن پهلو بر بستر صعب نهاده والله اعلم بحقیقة الاحوال تمت».

نستعلیق؛ بی کا، پنج شنبه ۱۵ جمادی الاولی ۱۲۰۰ (سنه ۲۸ جلوس(۱) شاه عالم پادشاه غازی)؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ تمام اوراق کرم خوردگی دارد و در وسط برگ های جدید وصالی شده؛ در لابلای نسخه بعد از برگ ۹۷ برگی از نسخه ای دیگر اضافه شده، این برگ شرح اشعار است و گویا برگی از شرح اشعار خاقانی است؛ جلد : گالینگور، سبز، ضربی، ترنج با سر، مجدول.

۱۶۹ برگ؛ ۱۷×۲۵/۵ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۴۴].

(۱۴۱۳۲)

العِبر فی خَبَر مَن غَبَر (تاریخ - عربی)

از : حافظ شمس الدین محمّد بن احمد ذهبی (۷۴۸ ق)

۱ـ جلوس شاه عالم دوم جلال الدین علی جوهر از سلاطین بابر هند سال ۱۱۷۳ ق بوده است.

تاریخ حوادث و وقایع جهان اسلام است به ترتیب تاریخی از اول هجرت حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) تا سال ۷۰۰ ق. این کتاب در سه جلد در کویت سال ۱۹۶۳ م به چاپ رسیده است. [**کشف الظنون ۱۱۲۳/۲**].

نسخه حاضر از وقایع سال ٤٥٠ تا پایان کتاب (وقایع سال ۷۰۰ ق) را شامل است.

آغاز نسخه : «سنة خمسین و اربعمائة فیها سار طغرل بیك لیأخذ الجزیرة فنازل الموصل و عمد ارسلان و البستاسیری و کاتب ابراهیم ینال بعده».

انجام : «و قد انتهی ما اردت ایراده من کبار الحوادث و اکابر الناس من العلماء و الرواة و الاعیان فاسأل الله المنان بفضله علی عباده ان یغفر لی زلتی... و لمن نظر فی هذا الکتاب و دعا لی بالعفو و العافیة».

نستعلیق؛ محمّد بن ابی عمر الحنبلی، ٦ رمضان المعظم ٨٦٩؛ عناوین شنگرف؛ نسخه کرم خوردگی دارد؛ جلد : مقوا با روکش پارچه ای، سبز، عطف و گوشه گالینگور مشکی.

۱۹٦ برگ؛ ۲۰×۲۹ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۷٤].

(۱٤۱۳۳)

مجموعه

۱ ـ محمود و ایاز «۱ ر ـ ۲ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : امام قلی خان والی بخارا (قرن ۱۱ ق)

به شماره [۱۳٤۷۲/۱٥] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

آغاز مجموعه و مثنوی :

چو گردد صیدگاه عشق بنیاد نه صید آنجا امان یابد نه صیاد

۲ ـ جُنگ دوبیتی ها «۳ ر ـ ٥٦ ر» **(فارسی)**

از : ؟

جنگ اشعاری است که در آن دوبیتی هایی از شاعران زیر جمع آوری شده است :

جامی، آهی، مسیحی، شاه شجاع، انوری، شیخ سعدالدین، شیخ ابوالحسن، بدرالدین، ملهمی، شمس الدین محمّد، شاهی، فردوسی، رازی، شیخ ابوحامد، سلطان ابوسعید، ابوالفرج، حسام، رضی الدین، نظیری، فریدالدین عطار، آصفی، حکیم ازرقی، فیاض، قمری، اشراق، پیرجمال، جمال الدین، خواجه حبیب الله، راضی، حکیم شفایی، ظهیرالدین، کمال الدین اسماعیل، امیدی، شیخ مجدالدین، امام فخر، عبید زاکانی، وحید، داعی، شاه طاهر، بابافاضل، هجری، محوی، خواجه حافظ، فارغی، عرفی، عنصری، منوچهری، شیخ ابوالغره، سیف الدین، اثیرالدین، کمال الدین مسعود، ابوعلی الشطرنجی، حکیم سوزنی، عشقی، مطربه، سراج الدین، مهری، صباحی، صهبا، صفا، غنی، غیرت، مایل، صاحب، مشرب، منت، هجری، آذر.

انجام مجموعه :

دم مکرم او همدم کلام علوم دل مطهر او مورد صلاح امم

هم او و هم ... را معمار هم او و همدم او درد ملك را مرهم

شکسته نستعلیق زیبا؛ بی کا، بی تا؛ برگ اوّل سرلوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان و در داخل کتیبه بسمله، دو صفحه اوّل طلااندازی بین سطور، تمام صفحات زرافشان؛ جلد : روغنی، قهوه ای، با نقش گل و بوته، مجدول مذهب؛ پشت جلد تیماج قهوه ای.

۵۶ برگ؛ ۷/۵×۱۲ سانتی متر؛ ۱۰ سطر چلیپایی؛ [**ثبت ۸۷۸۷۶**].

(۱٤۱۳٤)

مناقب السادات (اعتقادات ـ فارسی)

از : قاضی شهاب الدین عمر بن عمر دولت آبادی (۸٤۹ ق)

رساله کوتاهی است در فضایل سادات، مشتمل بر ده باب با این عناوین :

باب اوّل : در مودت اولاد رسول(علیه السلام)

باب دوم : در بشارت محبان اولاد رسول(علیه السلام)

باب سوم : در رعایت اولاد رسول(علیه السلام)

باب چهارم : در فضیلت اولاد رسول(علیه السلام)

باب پنجم : در ثبوت نسبت علوی رضی الله عنه

باب ششم : در وسیلت ساختن اولاد حضرت رسالت(علیه السلام)

باب هفتم : در اسماء و القاب سادات(علیه السلام)

باب هشتم : در بیان آنکه سادات باصرار کفر کافر نمیرد

باب نهم : در ذکر منشور سادات رضی الله عنهم

باب دهم : در لعن کردن بر یزید و تابعان و اعوان او

[**منزوی ٤٥٥٣/٦؛ آصفیه ٢٦٨/٤؛ الذریعه ٣٢٧/٢٢**].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «موروث شود آمین ربّ العالمین اللهم اهد قوما لا یعلمون فهرست ابواب... باب اوّل در مودة اولاد رسول صلی الله علیه و سلم قال الله تعالی ذلك الذی یبشر الله عباده الذین آمنوا».

انجام : «الهی هم برین بمیران و برانگیزان و برکات آن درین بیچاره ارزانی گردان و با آبا و اجداد و احبا و احفاد و اولاد نجات فرمای بمنه و کمال کرمه آمین...».

نستعلیق؛ عالم الرضوی الحسینی، شنبه ۲۱ محرم ۱۰٦۱ در لاهور؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ اوراق نسخه کرم خوردگی دارد؛ جلد : مقوایی، زرد، عطف پارچه ای.

٥٥ برگ؛ ١٤×٢٠/٥ سانتی متر؛ ١٧ سطر؛ [**ثبت ٨٧٨٧٠**].

(١٤١٣٥)

زبدة التواریخ = مجمل التواریخ = لب التاریخ (تاریخ ـ فارسی)

از : کمال الدین بن جلال منجم خادم شاه عباس صفوی (قرن ١١ ق)

تاریخ مختصر عمومی است شامل وقایع عالم از حضرت آدم تا تاریخ ٢٠ ربیع الثانی ١٠٦٣ ق. مؤلّف این رساله را به نام شاه عباس صفوی تألیف نموده و وقایع صفویه را

نسبتاً مبسوط گزارش داده است.

[منزوی ٤١٧٣/٦؛ تهران دانشکده حقوق ص ۱۳۱؛ ملك تهران ۱۱۰/۷، ش ۳۹۲۰].

آغاز : «بعد از حمد و ثنای پروردگار و درود بی پایان بر احمد مختار و آل اطهارش... چون در مجلس بهشت آئین و ملازمت ملازمان و مقربانش راهی بود».

انجام : «روز چهارشنبه ۲۸ شعبان بطالع قوس پنج درجه که هفتم شهر شهریور ماه بود داخل دارالسلطنه اصفهان شدند».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ ۹۷ برگ اوّل نسخه جدول زرین و لاجوردی، برگ اوّل سرلوح مزدوج مذهب مرصع با گل های کوچك الوان؛ در اوّل نسخه نوشته ای به تاریخ غرّه شعبان ۱۱٦۱ در سبزوار حسب الخواهش درویش شیخ محمّد اشرف؛ جلد : تیماج، سرخ، جدول مذهب.

۱۱۷ برگ؛ ۹/۵×۱٦/۵ سانتی متر؛ ۱۳ ـ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۷۵].

(١٤١٣٦)

هداية العلوم الهندية = انموذج برج لال (دستور زبان سانسکریتی ـ فارسی)

از : برج راج مخاطب به رای برج لال بن راجه جشودانندن بهادر برهمن مالوی

به شماره [١٣٨٥٤] مراجعه شود.

آغاز : «لآلی متلالی صنوف ستایش و جواهر زواهرالوف نیایش نثار بارگاه... و بعد می گوید جویای دقایق علوم صوری و معنوی فقیر حقیر برج راج المخاطب».

انجام : «که سُچ و کتواچ و چتم در آخر اینهاست و بَهَلت که بعد اویی آیه... گردد و مذکر و مؤنث و مخنث وی یکسان است والله اعلم بالصواب».

نستعلیق و خط سانسکریت؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها و جداول داخل متن به شنگرف؛ در اوّل نسخه نوشته ای مبنی بر خرید نسخه برای نواب احسان حسنخان و ارسال آن برای وی در تاریخ ۲٤ محرم ۱۲۸۰؛ تمام اوراق نسخه کرم خوردگی دارد و در وسط برگ های جدید وصالی شده؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۱۰۳ برگ؛ ۱٤×۲۳ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۷۲].

(۱٤۱۳۷)

جنگ نظم و نثر فارسی

از : ؟

جنگی است به نظم و نثر شامل حکایاتی از عارفان و دیگران و اشعاری در پند و اندرز و سایر موضوعات، که مؤلف از کتاب های گوناگون به طور پراکنده جمع آوری نموده است.

اوراق جنگ در صحافی جابجا شده و در آن این رساله تماماً موجود است :

ـ تحفة الملوك = تحفة الوزراء «۳٤ پ ـ ۳٦ پ» **(اخلاق عملی ـ فارسی)**

از : جلال محمّد اصفهانی

[مجلس ۱۱/۳۵، ش ۱۲۰۰۳]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

آغاز جنگ : «الحمدلله ربّ العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة علی رسوله محمّد و آله اجمعین اعلم نوّر الله قلوبك و قلوبنا این کتابیست نکات نادرات و منقولات».

انجام جنگ : «ابن عبدالله از سیّدالانبیاء روایت کند که یکی از ملائکه مقرّب از حضرت عزّت مسئلت نمود که طواف عرش... پرید و قوت طلبید خدا طاقت بخشید».

شکسته نستعلیق (بعضی از صفحات چلیپایی)؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ تمام صفحات از چهار طرف وصالی شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، عطف گالینگور.

۷۵ برگ؛ ۱٦×۲۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۸۷۳].

(۱٤۱۳۸)

تمرنامه = تیمورنامه = ظفرنامه (شعر ـ فارسی)

از : ملاّ عبدالله هاتفی جامی (۹۲۷ ق)

[**مجلس ٤٠٧/٢٦، ش ٧٩٢٧**]. نسخه حاضر از آغاز و انجام چند برگ افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

سرشته ز علم آمد آن کان حلم نبود احتیاجش به تحصیل علم

انجام : «اتمام این نامه نامی و اختتام این صحیفه گرامی

بحمدالله این نامه دلفریب ز تحریر عنوان پذیرفت زیب

..... آن ساحری که گوساله شد سامری».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی؛ اوراق اوّل و آخر نسخه فرسوده شده؛ جلد : روغنی، سبز، سوخت، ترنج با سر و لچکی، مجدول گرهی.

۱۲۱ برگ؛ ۱۰/۵×۱۸ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [**ثبت ۸۷۸۷۷**].

(۱٤۱۳۹)

یوسف و زلیخا طغانشاهی (مثنوی ـ فارسی)

منسوب به : ابوالقاسم بن حسن فردوسی طوسی

[**مجلس ٤٧١/٨؛ منزوی ٣٣٤٢/٤؛ مشار، فارسی ٥٦٠٩/٥؛ دانشگاه ٤١٠١/١٥**].

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : بسمله

ز دیرینه که خود به نام منست سرشت و نهادش بکام منست

بدو نیز باید که نامی شوم فزون زین که هستم گرامی شوم

انجام نسخه :

چو خوشتر بود آنکه با تیره بخت سخن خوش بگوید خداوند بخت

شنیدم که یوسف علیه السلام چنین گفت با آن زن خویش کام

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین زرین، تمام صفحات جدول زرین و مشکی، برگ اوّل سرلوح مزدوج زرین و داخل کتیبه بسمله، دارای ۸ تابلوی مینیاتور در داخل نسخه؛

دو برگ آخر نونویس؛ جلد : روغنی دورو، روی جلد در داخل جدول زرین یك تابلو مینیاتور که دارای تصویر ٦ مرد است و روی طبله دوم هم مینیاتور دیگری با تصویر ٦ مرد آمده، حاشیه جلد گل های زرین؛ پشت جلد زمینه قهوه ای با جدول زرین و در حاشیه گل های زرین؛ قلم زن روی جلد نظام الدین بن ابوتراب مرودشتی ۱۲٦۱.

۲۱۳ برگ؛ ۱۱×۱۷/٥ سانتی متر؛ ۱٦ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۷۸].

(۱٤۱٤۰)

خسرو و شیرین (مثنوی ـ فارسی)

از : میرزا محمّد جعفر بن محمّدباقر شعله نیریزی (۱۳۱٥ ق)

به شماره [۱۳۸۰٥/۱] مراجعه شود.

آغاز :

بنام آنکه شیرین آفرین است بر او از آفرینش آفرین است

به خوبان جایگاه خسروی داد بتان را عشوه های معنوی داد

انجام :

سعادت یار دولت رهنمونش قوی دل همچو کوه بیستونش

از این فرهاد شهرا دولت و دین منور چون دل خسرو ز شیرین

نستعلیق؛ میرزا محمّدعلی ولد آقامحمّد حسن نیریزی، دوشنبه ۱۲ شوال ۱۳۰٤؛ در اوّل نسخه یادداشتی از شعاع شیرازی در مورد شاعر و مثنوی، در این یادداشت از مثنوی دیگر مؤلف به نام یوسف و زلیخا یاد شده است؛ در آخر نسخه مهر بیضوی «شعاع»؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۱٦۳ برگ؛ ۱۰/٥×۱۷ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۷۹].

(۱٤۱٤۱)

کلیات صائب تبریزی (منتخب) (فارسی)

از : محمّدعلی بن عبدالرحیم تبریزی (۱۰۷۷ یا ۱۰۸۱ ق)

[مجلس ۳۲۹/۲٦، ش ۷۸٤۸]. نسخه حاضر منتخبی از غزلیات شاعر را شامل است.

آغاز :

اگر نه مدّ بسم الله بودی تاج عنوانها نگشتی تا قیامت نو خط شیرازه دیوانها

انجام :

برین مباش که خون در دل نیاز کنی به قدر زمزمه ای حسن خویش باز کنی

نظر به جانب من کن که چند روز دگر غبار خط نگذارد که چشم باز کنی

نستعلیق؛ بی کا، شعبان ۱۰۹۳ در [؟] من اعمال قبله؛ تمام صفحات جدول شنگرف و مشکی، در اوّل نسخه مهر مدور «بنده شاه جهان شد بکتاش» و تملك محمّد نصیر بن حاجی مظفر قراز شماخی ۷ صفر ۱۱۳۸؛ در آخر نسخه مهر بیضوی «لطف الهی منظر نجف ۱۰۹٦»؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر، مجدول.

۱۰٦ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۸۱].

(۱٤۱٤۲)

فرهنگ فرانسوی به فارسی (چاپ سنگی)

از : صنیع الدوله اعتمادالسلطنه محمّد حسن بن علی مراغی (۱۳۱۳ ق)

فرهنگ لغات فرانسوی به فارسی است. این نسخه چاپ سنگی است که در پنجم جمادی الثانی ۱۳۰۰ ق برابر با پانزدهم مارس ۱۸۸۳ میلادی در تهران، دارالطباعه خاصه همایونی به قیمت هر جلد پنج هزار دینار، به چاپ رسیده است.

آغاز : «بسمه تبارك و تعالی ـ چون تحصیل زبان فرانسه که امروز به زبان عمومی».

انجام : «دزدیدن Voler پریدن Voler دزدیده شده Vole مرتبه ـ رتبه Volee».

چاپ سنگی؛ کلمات با حروف فرانسوی و ترجمه با حروف فارسی؛ برگ اوّل سرلوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان، تمام صفحات جداول زرین و مرصع (تزئینات نسخه با دست انجام شده)؛ جلد : تیماج، سرخ، جدول مذهب گرهی.

۲۹ برگ؛ ۱۰×۱٦ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۸۰].

(۱٤۱٤۳)

نل و دمن (مثنوی ـ فارسی)

از : شیخ ابوالفضل بن مبارك فیضی دکنی (۱۰۰٤ ق)

[مجلس ۱۰۷/۱۹، ش ٦۱۱۷؛ دانشگاه ۱۸٤۰/۱ و ۳۳٤۰/۱۳؛ مشار، فارسی ۵۳۰۲/۵].

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز :

ای در تك و پوی تو ز آغاز عنقای نظر بلند پرواز

فکر تو بدل خیال بگداخت اوج تو ز مرغ بال بگداخت

انجام نسخه :

بر اهل فرس ریاستم هست در علم فرس فراستم هست

صورتگریم به دل زند راه در عالم منقسم هم آگاه

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ در اوّل نسخه رباعی از اشرف الدوله؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۷۰ برگ؛ ۱۵×۲۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۸۲].

(۱٤۱٤٤)

مجمع الفوائد (اخلاق ـ فارسی)

از : ابواسعد بن ابوسعیدخان

فواید و داستان هایی است در پند و اندرز که مؤلف از کتاب های گوناگون جمع آوری و با عنوان «فائدة ـ فائدة» تنظیم نموده است.

نسب نیای پدری مؤلف به امیر حاجی برلاس و از طرف مادری به خواجه عبیدالله

احرار منتهی می شود. [**مرعشی ۱۰٦/۱۲، ش ٤٥۲٤**].

آغاز : «حمد بی قیاس و ثنای قدسی اساس شایسته بارگاه مالك الملکیست که زمام انتظام... امّا بعد بنده پرعصیان مترصد رحمت بیکران ابواسعد بن ابوسعید».

انجام : «بقراط گوید عمر اقل قلیل و کار اکثر کثیر عاقل آن است که گوهر بی بهای حیات را در اموراتی که اشد ضرور است صرف کند للّه الحمد...».

نستعلیق؛ رشیدا، ۱۰۱۲؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی و محرر، برگ اوّل سرلوح مزدوج مذهب با گل های کوچك الوان و در داخل کتیبه بسمله، دو صفحه اوّل طلااندازی دندان موشی بین سطور؛ تمام اوراق نسخه در وسط برگ های جدید وصالی شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول گرهی.

۹٥ برگ؛ ۱٦×۲٥ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۸۳].

(۱٤۱٤٥)

سفینه سعیدا (فارسی)

از : سعید

جنگی است شامل مطالب متنوع به نظم و نثر با دیباچه ای به نثر، مطالب مندرج در این جنگ عبارت اند از :

۱ ـ دیباچه سفینه «۱ پ ـ ۲ ر»

آغاز :

در دیده سفینه لایقت جائی هست دریاب گرت میل تماشایی هست

از شوخی طفل اشك من تر نشوی هر جا که سفینه هست دریایی هست

۲ ـ منشآت نصیرای همدانی، دو رقعه : (رقعه ای که در باغ به عزیزی به جهت طبع نوشته و رقعه به میرمعین وزیر همدان و جواب وی) «۲ ر ـ ۲ پ»

۳ ـ حکایتی و دو فائده «۳ پ»

٤ ـ هفت جام = ساقی نامه فضولی «٤ ر ـ ۱۰ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : محمّد بن سلیمان فضولی بغدادی (۹۷٦ ق)

ساقی نامه شاعر است که در هفت جام سروده است.

[**مجلس ۴۲۱/۸؛ منزوی ۳۳۲۲/٤؛ الذریعه ۱۱۲/۱۲؛ دانشگاه ۱۸۳۹/۱۰**].

آغاز :

سر از خواب غفلت چو برداشتم لوای فراست برافراشتم

٥ ـ بحر طویل شاهدا «۱۰ پ ـ ۱۳ پ» **(فارسی)**

از : شاهدی نیشابوری

[**مجلس ۱۱۸/۱۷؛ الذریعه ٤۹۸/۹؛ منزوی ۲٦٥۸/٤؛ دانشگاه ۱٥۸۹/۱۰ و ۲۰٤۷/۱۱**].

آغاز : «منشاء نشاء صهبای سخن نام کریمیست که در بزم کرم چیده بساط طرب».

٦ ـ نصایحی از : گشتاسب، اسفندیار، بهمن، کیخسرو، لهراسب، هوشنگ، کیقباد، جمشید و کیکاوس و چند فایده دیگر «۱۳ پ ـ ۱٤ پ»

۷ ـ اشعاری از ملا ظهوری «۱٤ پ ـ ۱۷ پ»

۸ ـ نقل از کشکول شیخ بهایی «۱۸ ر ـ ۱۹ پ»

۹ ـ اشعاری از شیخ بهایی «۲۰ ر ـ ۲۱ پ»

۱۰ ـ گلشن آرا = گلشن خیال (بخشی از آن) «۲۲ ر ـ ۲۳ پ»

از : میرزا محمّدطاهر نصرآبادی (قرن ۱۱ ق)

به شماره [۱۳٤۳۳/۲۰] مراجعه شود.

۱۱ ـ مثنوی تجلی اردکانی «۲۳ پ ـ ۲٥ ر» **(فارسی)**

از : میرزا علیرضا تجلی اردکانی شیرازی (بعد از ۱۰۸۰ ق)

مثنوی دیگری از همین شاعر در شماره [۱۳٤٤۳/٦۳] معرفی گردید.

آغاز :

پر شد ز عطر خوشدلی از بسکه روزگار چون عطسه از دماغ زمین جست نوبهار

انجام :

خصمت چو دانه در دهن آسیا بود بادا محب جاه تو از عیش کامکار

۱۲ ـ **اشعاری** از : عصمت بخارایی، کمال اسماعیل، قاضی نورالدین، مولانا، صائب و یك شاعر مجهول «۲۵ ر ـ ۲٦ پ» **(فارسی)**

۱۳ ـ **دوازده امام منظوم** (۸ بیت) «۲٦ پ»

آغاز :

یا ربّ به حقّ سیّد کونین مصطفی آن شافع معاصی و آن منبع سخا

انجام :

یا ربّ به حقّ مهدی هادی که ذات اوست مانند مصطفی مُعلاء مجتبی

۱٤ ـ **اشعاری** از : میرزا طاهر وحید، طالب کلیم، خیام «۲۷ ر»

۱۵ ـ **مخمس** «۲۷ ر ـ ۲۷ پ» با این مطلع :

ای زلف سرکشت همه چین چین شکن شکن مویت ز بهر بستن دلها رسن رسن

۱٦ ـ **اشعاری** از : نظامی، شیخ بهایی، مغربی «۲۸ ر»

۱۷ ـ **مستزاد** «۲۸ پ»

۱۸ ـ **اشعاری** از شرف الدین یزدی «۳۰ ر»

۱۹ ـ **رباعیات ملا سحابی** «۳۰ ر ـ ۳۰ پ»

۲۰ ـ **مخمس** غزل ملا نظری از طاقت «۳۰ پ ـ ۳۱ ر»

۲۱ ـ **اشعاری از :** امیر اخسیکتی، محتشم، مجذوب تبریزی، فیاض، کشوری، طوسی «۳۱ پ ـ ۳۲ ر»

۲۲ ـ **رباعیات عمر خیام** «۳۲ پ ـ ۳۵ پ»

۲۳ ـ **رباعیات مولانا محوی** «۳۵ پ ـ ۳٦ ر»

۲٤ ـ **اشعاری** از : نظیری، طبیعی، خواجه طفیلی، عصمت، قاسمی، آصفی، اکابر، ملا سحابی «۳۷ پ ـ ۳۹ پ»

۲۵ ـ مطلبی از کشکول شیخ بهایی «٤٠ ر ـ ٤١ ر»، حکایت احمد زنبرکش و خضر «٤١ ر ـ ٥٢ پ»، شعری از هلالی و سنجر کاشی «٥٢ پ ـ ٥٣ پ»

۲٦ ـ بحر طویل شیخ جلالی «٥٣ پ ـ ٥٤ پ»

آغاز:«دوش دیدم پسری غمزه گری لب شکری سیمبری موکمری روقمری یاسمنی».

۲۷ ـ مرقع قاسم ضیایی «٥٤ ر»

۲۸ ـ مناجات اهلی شیرازی «٥٤ ر ـ ٥٤ پ»

۲۹ ـ اشعاری از : مولانا، ملا مرشد، ژنده پیل احمدجام، خاقانی، کمال اسماعیل، ملا حاجی بابا قزوینی، میرمحمّدباقر داماد، مولانا غیاث الدین شیرازی، خواجه حافظ شیرازی «٥٥ ر ـ ٥٩ پ»

۳۰ ـ مطلبی درباره صفات اقوام مختلف «٦٠ ر» ذکر قربان کردن ابراهیم اسماعیل را «٦٠ ر ـ ٦٠ پ»

۳۱ ـ بحر طویل «٦١ ر ـ ٦١ پ»

از : ؟

آغاز : «دلبر زیبا چابك و رعنا زلف شمس سا جعد معنبر زلف چلیپا برده به یغما غارت دلها».

۳۲ ـ اشعاری از : حسن خان شاملو، میرزا محمّد رفیع باذل، رضی، میرزا جلال اسیر، عظیم نیشابوری، میرزا رضی دانش، فخری «٦٢ ر ـ ٦٢ پ»

۳۳ ـ دیباچه گلزار ابراهیم و دیباچه خوان خلیل «٦٣ ر ـ ٦٦ پ»

از : نورالدین محمّد ظهوری ترشیزی (۱۰۲٤ ق)

به شماره [۱٤۰٤۱] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۳٤ ـ سخنی چند از اکابر اولیاء از عرفا «٦٧ ر ـ ۷۳ پ»

۳٥ ـ اشعاری از سعیدا که ظاهراً جامع جنگ است «۷٤ ر ـ ۷٥ پ»

۳٦ ـ اشعاری از : شیخ علی نقی کمره ای، ابن یمین، حکیم ثنایی، واعظ قزوینی،

سعدی، قطب الدین، احمدجام، آصفی «۷۵ ر ـ ۸۰ ر»

۳۷ ـ دیوان مجذوب تبریزی «۸۰ پ ـ ۹۰ پ» **(فارسی)**

از : میرزا محمّد بن محمّدرضا مجذوب تبریزی

[مجلس ۴۷۳/۳، ش ۱۱۸۵؛ دانشگاه ۳۳۴۱/۱۳؛ منزوی ۲۵۱۰/۳، در آن اظهار شده که دیوان شاعر در تهران سال ۱۳۳۱ ش به نام مجذوب همدانی کبودرآهنگی به چاپ رسیده است].

نسخه حاضر بخشی از غزلیات شاعر را شامل است.

۳۸ ـ دیوان هلالی «۹۱ ر ـ ۱۰۰ پ» **(فارسی)**

از : نورالدین استرآبادی هلالی جغتایی (۹۳۶ ق)

[مجلس ۲۸۲/۲۶، ش ۷۷۹۹]. نسخه حاضر بخشی از غزلیات و مقطعات شاعر را شامل است.

۳۹ ـ اشعاری از : شاه خاشعا، محمّدجان قدسی، والی، عمر خیام، تجلی، ملا سحابی، کمال اسماعیل، ظهوری، مرتضی قلی خان شاملو، میر رضی آرتیمانی، میرزا داراب، شیخ آذری، حکیم سنایی، اوحدالدین مراغی (بخشی از جام جم وی)«۱۰۱ ر ـ ۱۰۸ پ»

نستعلیق؛ چلیپایی؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول زرین، در اوّل نسخه آمده : «بتاریخ عاشر محرم الحرام سنه ۱۱۴۸ عرض دفتر شد» و تملك محمّد حسین به تاریخ ۱۲۹۷ با مهر مربعی و بیضوی؛ فهرست برخی از مطالب در آخر نسخه آمده؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۱۰۸ برگ؛ ۱۲×۲۰ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۸۸۵].

(۱۴۱۴۶)

جنات الخلود المعمور من جداول النور (متفرقه ـ فارسی)

از : میرزا محمّدرضا بن محمّد مؤمن امامی خاتون آبادی اصفهانی (قرن ۱۲ ق)

مؤلف، این رساله را در جدول هایی تنظیم نموده و مطالب متنوع و مختصری در موضوعات مختلف مانند : تاریخ پیامبران و ائمه(علیهم السلام)، تاریخ سلاطین، جغرافیای شهرها،

معرفت جهت قبله، آداب سفر، اعمال روزها و ماه ها و فواید دیگری در دعا و حرزها، در آن درج نموده است.

او این رساله را در مدت پانزده ماه به نام شاه سلطان حسین صفوی تألیف نموده و در سال ۱۱۲۸ ق به پایان رسانیده است. [**الذریعه ۱۵۰/۵ ـ ۱۵۱؛ مشار، فارسی ۱۵۷۶/۲**].

آغاز : «الحمدلله الحکیم المعبود المتفرد بالازلیة والابود المتعزز بالکرم و الجود... امّا بعد بر لوایح ارواح زاکیه و صفایح اذهان صافیه ارباب الباب می نگارد».

انجام :

«فاعف لنا یوم یقوم الحساب وقف رضانا برضا الوالدین

معروض رای عقده... الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا و الصلوة و السلام علی محمّد و آله اجمعین».

نسخ؛ عبدالکریم کهدوئی الیزدی، یکشنبه ۱۱ شعبان ۱۲۳۱؛ عناوین شنگرف و زر و لاجورد، تمام صفحات جدول زرین؛ جلد : روغنی دورو، سوخت، ترنج با سر و لچکی مذهب با نقش گل، مجدول مذهب؛ پشت جلد تیماج مشکی.

۳۷ برگ؛ ۲۰/۵×۲۹/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷۸۸۸**].

(۱٤۱٤۷)

کلیات اهلی شیرازی

از : محمّد بن یوسف اهلی شیرازی (۹٤۲ ق)

نسخه حاضر دو مثنوی از شاعر را شامل است بدین ترتیب :

۱ ـ شمع و پروانه «۱ ر ـ ٤۲ پ» **(شعر ـ فارسی)**

[**مجلس ۲۱۱/۲ و ۲۳۷/۸؛ منزوی ۲۹۷۰/٤؛ دانشگاه ۱۸۳/۲**].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

که جبریلی که عرشش زیر بالست کمین پروانه شمع جمالست

چو برق از تیغ قهرش میزند دم بیکدم میفتد آتش بعالم

انجام :

سخن کز بهر تاریخش کنم کم بود تم الکتاب الله اعلم

بیا اهلی که اینها خودستائیست دعایی کن که این رسم گدائیست

۲ ـ سحر حلال «٤٤ پ ـ ۷۰ ر» **(شعر ـ فارسی)**

[**مجلس ۲۳٤/۲ و ۲۳۷/۸ و ۲٤٥/۱۷؛ منزوی ۲۹۰۲/٤؛ الذریعه ۱٥۱/۱۲**].

آغاز دیباچه : «حمد نامحدود و شکر نامعدود سزاوار صانعیست که به یك امر کن نسخه دو کون پرداخت».

آغاز نظم :

ای همه عالم بر تو بی شکوه شوکت خاك در تو بیش کوه

نام تو زان بر سر دیوان بود کاتش بال و پر دیوان بود

انجام :

بر لب بحر از همه سو فارغم رسته ام از ناوك و سوفار غم

شرط شد از همت محمود باد آخر کار همه محمود باد

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین با سفیدآب در داخل کتیبه های مذهب و لاجوردی با گل های الوان، تمام صفحات جداول زرین و مرصع، دارای دو سرلوح مذهب لاجوردی با گل های الوان؛ ٤ صفحه طلااندازی دندان موشی بین سطور؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۷۱ برگ؛ ۱۳/٥×۲۱ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [**ثبت ۸۷۸۸٦**].

(۱٤۱٤۸)

جنگ

از : سیّدمحمّد

جنگی است شامل مطالب نظم و نثر که جامع جنگ در سال های ۱۱٥۳ تا ۱۱۷٥ ق آن

را جمع آوری نموده و در آن دست خط چند عالم که مطالبی را به درخواست صاحب جنگ نوشته اند به چشم می خورد.

این جنگ مطالب زیر را شامل است :

۱ ـ چند تاریخ تولد در سال های ۱۲۵۵ و ۱۲٦۰، چند بیت به فارسی «۱ ر ـ ۲ ر»

۲ ـ **دیباچه جنگ** «۲ پ ـ ۳ ر»

آغاز :

ای ذکر تو گل فروش بازار سخن رنگین ز تو برگ برگ گلزار سخن

اوصاف تو دیباچه مجموعه نطق توحید تو مشاطه رخسار سخن

۳ ـ **نامه ای** که به ارباب قلم نویسند «۳ ر ـ ۳ پ»

٤ ـ **نقاش و صورت = مثنوی ناصرعلی** «٤ ر ـ ۳۰ ر» **(فارسی)**

از : میان ناصرعلی سرهندی متخلص به علی (۱۱۰۸ ق)

[**مجلس ٤۲٦/۸؛ منزوی ۳۲۸۱/٤؛ الذریعه ۳۲۵/۱۹؛ مشترك پاکستان ۹۸۲/۸**].

آغاز :

الهی ذره دردی به جان ریز شرر در پنبه زار استخوان ریز

۵ ـ **اشعاری** از مقصد(۱) «۳۰ ر»

٦ ـ **اشعاری** از کلیم «۳۰ پ ـ ۳۵ پ»

۷ ـ **اشعاری** از : سعدی «۳٦ ر ـ ۳٦ پ» رباعیات فنا «۳۷ ر ـ ۳۷ پ» غزلیات محمّدرضا منشی (زنده در ۱۱۵۳) «۳۷ پ ـ ٤۰ ر» صائب «٤۰ ر» میرنجات، طالب آملی، نظیری «٤۰ ر ـ ٤۷ پ»

۸ ـ ماده تاریخ وفات ابوطالب و سیّدمحمّد در ۱۱۵۳ از محمّدرضا منشی «٤۷ پ»

۹ ـ **قاصد صبا** «٤۷ پ ـ ٤۸ ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : ؟

۱ـ گویا مقصدی ساوجی ر ك : فرهنگ سخنوران ۵۵۹.

نسخه حاضر از انجام ناتمام است.

آغاز :

السلام ای قبله اهل حجاز السلام ای نازنین دلنواز

۱۰ ـ دیباچه بیاض «٤۸ پ ـ ٥۱ پ» **(فارسی)**

از : ؟

آغاز : «تبارك الله احسن الخالقین این چه لعبت موزون و پیکر همایون است که کبکان خوشخرام».

۱۱ ـ دیباچه ای که صاحب جنگ برای واقعه جلوس سلطنت سیّداحمدخان در کرمان برای میرزا شریف نصیری نوشته «٥۲ ر ـ ٥۳ ر»

آغاز : «چون درین اوان فرخنده اثر سعادت قرین و زمان مسرور میمنت آئین».

۱۲ ـ عریضه صاحب جنگ که در جواب فتح نامه عمان نوشته است «٥۳ ر ـ ٥٤ ر»

۱۳ ـ دیباچه هایی که در منشآت نویسند «٥٤ پ ـ ٥۹ ر»

۱٤ ـ نامه طهماسب میرزا به پادشاه هند «٥۹ پ ـ ٦۱ پ»

۱٥ ـ دیباچه که در منشآت نویسند «٦۲ ر ـ ۷۲ ر»

۱٦ ـ بحر طویل سیّدعلی مهری «۷۲ پ ـ ۷۳ ر» **(فارسی)**

به شماره [۱۳٤۳/۲۷] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۱۷ ـ مثنوی سیّدعلی مهری، قطعه در بی‌وفائی، رباعی مستزاد «۷۳ ر ـ ۷٤ ر»

۱۸ ـ زبورالعاشقین «۷٤ پ ـ ۷٦ ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : میرزا داود اصفهانی (۱۱۳۳ ق)

مثنویی است در تعریف معشوق و اوصاف وی.

[سپهسالار ٥۹۷/۲؛ دانشگاه ۱٤۰٤/۹؛ رضوی مشهد ۲٦۳/۷؛ منزوی ۲۸٥٤/٤].

آغاز :

عزیزان، دوستان، مهرآفرینان شهیدان، کشتگان، محنت قرینان

۱۹ ـ شعری از سعدی «۷٦ ر»

۲۰ ـ سراپا = آینه بدن نما «۷٦ ر ـ ۷۷ پ» **(فارسی)**

از : سیّدعلی مهری عرب جبل عاملی (قرن ۱۲ ق)

به شماره [۱۳٤٦۳/۳٥] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۲۱ ـ قضا و قدر سلیم تهرانی «۷۸ ر ـ ۸۲ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : محمّدقلی سلیم تهرانی (۱۰٥۷ ق)

به شماره [۱۳٤٦۳/۳٦] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۲۲ ـ حاتم نامه = داستان حاتم طائی «۸۲ پ ـ ۸۳ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : شاعر پیشین **[مجلس ۳۷۱/۱۷ با عنوان «روضه حاتم طائی»؛ منزوی ۲۷٥۹/٤].**

آغاز نسخه :

راوی افسانه اهل کرم طوطی پر ریخته یعنی قلم

۲۳ ـ مثنوی سلیم در خر خریدن آن ساده لوح «۸۳ ر ـ ۸٤ ر»

از : شاعر پیشین

آغاز :

ساده دلی را ز پی راه دور گشت خری همچو مسیحا(۱) ضرور

۲٤ ـ اشعاری از عرفی «۸٤ پ»

۲٥ ـ مثنوی فارسی «۸٥ ر ـ ۹۱ ر» **(فارسی)**

از : ؟

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

زیاد از حد گلاب پاشید گلستان ها ز برگ گل تراشید

۱ـ در بعضی نسخه ها : «گشته خری چون خر عیسی ضرور».

انجام :

به آن رسوائی عصمت فروشی به قربانی ماه جامه پوشی

۲٦ ـ سوز و گداز «۹۱ ر ـ ۹۹ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : ملاّ محمّدرضا نوعی خبوشانی (۱۰۱۹ ق)

به شماره [۱۳٤٦۳/۳۸] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۲۷ ـ مخمس درویش آزاد (تخمیس غزل مولانا) «۹۹ ر ـ ۹۹ پ»

۲۸ ـ ساقی نامه حافظ شیرازی «۹۹ پ ـ ۱۰۳ پ»

[منزوی ٤/۲۸٦٥؛ الذریعه ۱۲/۱۰٦].

آغاز :

سر فتنه دارد دگر روزگار من و مستی و فتنه چشم یار

۲۹ ـ اشعاری به فارسی، قصایدی در مدح حضرت پیامبر و حضرت علی(علیهما السلام)«۱۰۳ پ ـ ۱۰۷ پ»

۳۰ ـ قطعه ای به نثر در پند و اندرز از : محمّد بن ابراهیم تبریزی فراهانی که به درخواست میرزا سیّدمحمّد در روز جمعه ۲۲ ربیع الثانی ۱۱۷٥ نوشته است و از انجام افتادگی دارد. «۱۰۸ ر ـ ۱۱۲ ر»

۳۱ ـ سوز و گداز «۱۱۲ پ ـ ۱۱۷ ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : آقا محمّدصادق بن سیّد فضل الله هجری تفرشی (۱۱٦۰ ق)

به شماره [۱۳۱٥۸/۱۲] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۳۲ ـ قطعه ای در شرح حال ادهم، نان و حلوای شیخ بهایی، قطعه ای از رفعتی و میرزا شرف و چند شعر دیگر «۱۱۷ پ ـ ۱۳۳ ر»

شکسته نستعلیق چلیپایی؛ به خط های مختلف از جمله : سیّد محمّدجامع جنگ، محمّدرضا متخلص به منشی که در ۲٤ ذی قعده ۱۱٦۱ در شیراز مطلبی را به درخواست صاحب جنگ نوشته است [۱۰۳ پ] محمّد بن ابراهیم تبریزی که مطلبی را در روز جمعه ۲۲ ربیع الثانی ۱۱۷٥ برای صاحب جنگ نوشته است [۱۱۲ ر]، مهر شعاع

شیرازی در برگ [۱۳۰ ر]؛ **جلد : تیماج، سرخ.**

۱۳۳ برگ؛ ۱۱×۲۰ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ سطور مختلف؛ [**ثبت** ۸۷۸۸٤].

(۱٤۱٤۹)

جنگ نظم و نثر

جنگی است از قرن یازدهم که گردآورنده آن گویا شاعری متخلص به «مشتاق» است که در پایان جنگ اشعاری از خویش با عنوان «لمؤلفه» می آورد.

این جنگ شامل عنوان های زیر است :

۱ ـ دیوان حافظ «۱ پ ـ ۱۹۵ ر» **(فارسی)**

[**مجلس ٤۰۰/۲۵، ش** ۷٤۲۰]. این نسخه دارای شیوه و ویژگی خاصی است بدین گونه که از برگ «۱ ـ ۱۸٦ پ» یك غزل در هر برگ در ستونی در قسمت راست صفحه نوشته شده و از برگ «۱۸۷ پ ـ ۱۹۵ ر» رباعیات، قطعات، مثنوی و ساقی نامه حافظ تمام صفحات را فراگرفته است.

انجام نسخه «برگ ۱۹۵ ر» **:**

من طفلم و بی گنه مرا می سوزند ای وای ترا که پیری و دیرگهی

دیوان شریف حافظ است این بی جام می و مغانه مگشای

بی نظم لطیف آن از این پس (در وصالی از بین رفته است)

یا رب که روان پاك حافظ بادا به بهشت عدن بادای

۲ ـ تحفة العراقین «۱ ر ـ ٥ پ»

از : خاقانی شیروانی

[**منزوی** ۲۷۱٤/٤؛ **مجلس** ۲٦۹/۸ **و** ۲۷۳؛ **الذریعه** ٤٥۳/۳؛ **مشار، فارسی** ۳٦۹].

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

۳ ـ قصایدی از : خاقانی، انوری، سنایی، سعدی شیرازی «۱ پ ـ ۱٥۱ پ»

٤ ـ دیوان قاسم سمنانی «۱۵۲ ـ ۱٦۲ پ» **(فارسی)**

از : محمّد قاسم سمنانی (زنده در سال ۱۰٦٤ ق)

یك ساقی نامه و سه قصیده از شاعر است با تخلص «قاسم» در موضوعات زیر بدین ترتیب :

الف : قدغن شراب = ساقی نامه قاسم سمنانی «۱۵۲ پ ـ ۱۵۹ پ» **(فارسی)**

ساقی نامه ای است که شاعر در هنگام قدغن شدن شراب در سال ۱۰٦٤ ق توسط شاه عباس صفوی، سروده است و از هر مصرع آن مادّه تاریخ فرمان شاه عباس (سال ۱۰٦٤ ق) به دست می آید.

این ساقی نامه دیباچه نثری دارد از محمّد بن عبدالسلام در تاریخچه این واقعه و تاریخ سرودن ساقی نامه.

آغاز دیباچه : «بعد از ادای سپاس بی حد و قیاس و سپاس بی عد ضراعت اساس وهاب کریم و تواب رحیم».

آغاز ساقی نامه :

الهی به مستان صدر صفا ملالت پسندان شهد وفا

به حلم رسول خدای جلیل به ساقی کوثر امام جمیل

به حزن بتول از دوام ستم به خلق حسن آن امام امم

انجام :

که عباس شه دم به دم از شراب کشد جام شاد او شود کامیاب

ب : قصیده در مدح وزیر عوض بیك که فرمان قدغن شراب به وسیله او اجرا شد (٤۱ بیت). در دیباچه منثور ساقی نامه از این قصیده با این عبارت یاد شده است :

«و قصیده ای در کمال سلامت الفاظ... در باب نهی می و اسکار... به رشته نظم کشیده مزین و موشح و ثنای نواب عالی شأن در ذیل ساقی نامه مسطور شد».

آغاز :

خواستم صبحدم از ساقی گل پیراهن چون رخ دلکش او باده صافی روشن

ج : قصیده ای در مدح نواب الله ویردی بیك و تبریك «نوروز وزارت او» در ۱۰٦۷ پس از پدر (٥٤ بیت)، در پایان قصیده ماده تاریخ وزارت او را چنین بازگو می نماید :

ولی چون مقصدش تاریخ نوروز وزارت بود به خوانش این چند دانه نقل شیرین ماحضر باشد

شد آن تاریخ چون در منتظم در سلك این مصرع ز عدل الله ویردی بیك ولی عهد پدر باشد

آغاز :

چو در برج حمل خورشید رخشان جلوه گر باشد گر از عشرت کسی فارغ نشیند بی خبر باشد

د : قطعه به مناسبت دعوت یهودیان ایران به دین اسلام به امر شاه عباس و تاریخ مسلمان شدن یهودیان خطه لار. این قطعه در نسخه حاضر یازده بیت است و از انجام ناتمام است.

آغاز :

به عهد مرشد دین پادشاه خطه اسلام که هست خادم درگاه او هزار سلیمان

٥ ـ سوز و گداز «حاشیه برگ های ۱٥٦ ر ـ ۱٦٥ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : آقا محمّدصادق بن سیّد فضل الله هجری تفرشی (۱۱٦۰ ق)

به شماره [۱۳۱٥۸/۱۲] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٦ـ مرآت الرجال فیما یعلم من ظواهرالافعال=فراست«۱٦۳پ ـ ۱٦٥پ»**(فارسی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در بیان شکل و رنگ هر یك از اعضای انسان و احکامی که از هر کدام استنباط می شود.

فخر رازی رساله ای در علم فراست دارد به نام «مرآة الرجال» که دوبار به فارسی ترجمه شده است و گویا با رساله حاضر یکی است.

[مجلس ۸۳/۸؛ منزوی ۴۳۹/۱ و ٤٥٤؛ الذریعه ۱۵۳/۱٦].

برای اطلاع از رساله های علم فراست رجوع شود به : [منزوی ٤٣٨/١ ـ ٤٤٠ و الذریعه ١٦/ ١٥٢ ـ ١٥٣].

نسخه حاضر از انجام ناتمام است.

آغاز : «حمد و سپاس حضرت صانع حکیم را که به موجب خمرت طینة آدم بیدی اربعین صباحاً بید قدرت و قلم ارادت خط وجود آدم بر صفحه عالم نگاشت».

انجام نسخه : «ناخن سفید به غایت پسندیده و نیك است... و با عقل نهم باشد تا هشت در بهشت بر روی او گشادند».

۷ ـ **اخبارالانسان** «١٦٥ پ» **(پزشکی ـ فارسی)**

از : ؟

در مقدّمه رساله چنین آمده : «خلیفه بغداد حکما را جمع کرده و به آن ها دستور داد نسخه ای سازند تا مؤمنان را به کار آید» و آن ها این رساله را تألیف نمودند. در نسخه حاضر فقط برگ اوّل این رساله موجود است.

آغاز : «چنین روایت کنند... و این را اخبارالانسان نام کردند... باب در خوشی و ناخوشی چنین آورده اند که پرهیز کردن به وقت تندرستی آسان تر...».

۸ ـ **اشعاری** از شاعران زیر : «١٦٦ ر ـ ١٨٥ پ» **(فارسی)**

میرزا شرف جهان، میرزا مخدوم، شیخ بهایی، خواجه افضل ترکه، میرزا سلمان، میرراستی، مولانا نورالدین محمّد، خواجه حبیب الله ترکه، میر شمس الدین محمّد، پادشاه عالم شاه عباس، محمّد میرك صالحی، میرعلی اکبر مشهدی، شیخ ابوالفیضی، میرمعصوم خان، حکیم رکن الدین، خواجه غیاث نقشبند، میرزا عرب مقلد، محمّد هاشم، مولانا کامی، مولانا محمّد شرفی، احمد بیك شرف، طهماسب قلی بیك، میرزا صفر، قاسم بیك قمی، خان میرزا، سلطان محمود خان، علیخان میرزا، محمّد موسی بیك، مراد بیك، محمّدصالح میرزا ترکی، میرزا نظام الملك، امیر نورالله شوشتری،

میرحضوری، عباس بیك، محمّد بیك خلیفه، میرصفی، میرسدید رازی، میر ابوتراب علوی، میر محمّد مؤمن استرآبادی، میر اشکی، میر والهی قمی، قاضی اسیری رازی، سیّد محمّد نجفی، میر منهی، میر جزمی، میر ابوتراب محروم رازی، میر بزمی همدانی، میرزا صادق، مولانا میرعلی، میر مغیث، میر ابراهیم، میرزا خلیل، میر معزالدین، میر سیّدعلی منصور، میر جعفری، میر یعقوبی خیاط، میر فریبی، میر امینی، فضولی، میر تشبیهی، میر صدرالدین محمّد، میر نجدی، میرزا قلی میلی، یوسف قلی بیك شاملو، قاسم بیك حالتی، حسن بیك شکراد علی، مولانا شافی، امام فخر رازی، میرخسرو، نرگسی، فسونی، امیرخان بیك، مقصود علی بیك شکیبی، مشربی تکلو، میرزا محمّد ایواعلی، لسانی، میرقلی بیك، امیر بیك، ضمیری، غزالی مشهدی، وحشی مینوی، شریف تبریزی، محتشم، خواجه حسین ثنایی، ولی دشت بیاضی، قاضی نور، نثاری، صبری، میرزا حسابی نظیری، مولانا شجاع، شیخ علی نقی کمره، اختر تونی، مولانا طوفی، محمّدقاسم زاری، حیدر کلیچ، مولانا هلاکی همدانی، قاضی احمد فکاری، فکری اردوبادی، ملکی سرکانی، مولانا نیکی، سایل عدانی، عبدی جنابذی، یمینی سمنانی، مولانا شرف الدین علی، مولانا خانم کاشی، مولانا ملك قمی، مولانا کمال سبزواری، مولانا وقوعی، غازی قلندر، مالك دیلمی، ظهوری شیرازی، غضنفر کله خاری، زکی همدانی، نذری کاشی، مولانا سروری، خواجه نصیر، مولانا خرمنی، سیری استرآبادی، قالعی دماوندی، غباری، شراری همدانی، زلالی گیلانی، ذوقی، مردمی کاشی، میرزا محمّد امین، مولانا وجهی، حریفی ساوجی، مولانا ظریفی، رضای کاشی، عارضی قمی، حامدی، مجدی، ابوالعرفاء قلندر، نازکی نهاوندی، قاضی دانی، جسمی همدانی، مظفر رنگرز، مولانا شهودی، غفرانی.

۹ ـ شعری از جامع جنگ با تخلص مشتاق «۱۸۵ پ»

در آخر آن گوید :

بهر قتلم هجر و غم کردند با هم دل یکی کاشکی می بود مشتاق ترا قاتل یکی

۱۰ ـ رساله در عشق «۱۸٦ ر ـ ۱۸۷ پ» **(عرفان ـ فارسی)**

نسخه حاضر بخشی از یك رساله است.

آغاز نسخه : «صاحب التهم و النفس الصعداء... گفته اند عشق مرضیست وسواسی این سخن دورست از حقّ شناسی بیمار عشق از این حیثیت که مستغرق جمال حبیب است مستغنی از علاج طبیب است».

۱۱ ـ دیوان حافظ (بخش دیگر) «۱۸۸ پ ـ ۱۹٦ ر»

۱۲ ـ انوار حکمت = نصایح یوسفی «۱۹٦ پ ـ ۱۹۷ پ» **(اخلاق ـ فارسی)**

از : یوسف بن محمد بن یوسف یوسفی هروی (۹۵۰ ق)

[**مجلس ۹۳/۲۵، ش ۷۰۸۰/۲**]. نسخه حاضر از آغاز چند سطر و از انجام چند برگ افتادگی دارد.

۱۳ ـ فتح نامه شاه عباس «۱۹۸ ر ـ ۱۹۸ پ» **(فارسی)**

فتح نامه ای است که شاه عباس بعد از فتح آذربایجان و شیروان و گنجه به یکی از شاهان نوشته است.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

۱٤ ـ فتح نامه شاه عباس به شاه نوازخان هندی «۱۹۸ پ ـ ۱۹۹ ر»

آغاز : «چون دریای مناقب و قلزم محامدی عالیحضرت با رفعت بلندمرتبه».

۱۵ ـ نامه ای که برای تأیید سیادت ابوالقاسم سراجا نوشته شده است «۱۹۹ ر ـ ۱۹۹ پ»

شکسته نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، لچکی، مجدول گرهی.

۱۹۹ برگ؛ ۱۵×۲٤ سانتی متر؛ سطور مختلف و چلیپایی؛ [**ثبت ۸۷۸۸۹**].

(۱٤۱۵۰)

دیوان حسرت همدانی (فارسی)

از : محمّدتقی یا ابراهیم حسرت همدانی (قرن ۱۳ ق)

[مجلس ۳۷٤/۲٦، ش ۷۸۹٦؛ دانشگاه ۳۲۰۵/۱۳ آغاز غزلیات نسخه حاضر با آغاز نسخه دانشگاه برابر است؛ منزوی ۲۲۹٦/۳؛ الذریعه ۲۳۸/۹].

نسخه حاضر این بخش ها را شامل است :

الف : غزلیات به ترتیب حروف تهجی «ص ۱ ـ ۲۱٤» **آغاز :**

ای نام نکوی تو آرایش دیوان ها وی زنده به بوی تو گل ها و گلستان ها

فرهاد تو را بستر در کوه بلا خار مجنون تو را بالین خاشاك بیابان ها

ب : ترکیب بند (فقط سه بیت آن) «ص ۲۱٤».

ج : رباعیات «ص ۲۱٤ ـ ۲۱۷» **آغاز :**

عمریست که بت پرستی آئین منست کفر سر زلف نوخطان دین منست

د : ساقی نامه «ص ۲۱۷ ـ ۲۲۸»

آغاز :

بده ساقی آن ساغر شرك سوز به وحدت چراغ دلم برفروز

بده ساقی آن جام لاهوتیم بکن فارغ از بند ناسوتیم

نستعلیق؛ محمّدابراهیم بن مرحوم حاجی قدیر ابهری با مهر بیضوی «یا ابراهیم»، چهارشنبه ۲٤ شعبان ۱۳۰۹؛ هفت برگ اوّل جدول شنگرف؛ جلد : مقوائی، سبز، عطف و گوشه تیماج.

۲۳۰ صفحه؛ ۱۲×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۹۱].

(۱٤۱۵۱)

بحارالانوار (حدیث ـ عربی)

از : ملاّ محمّدباقر بن محمّدتقی مجلسی (۱۱۱۰ ق)

[مجلس ۷۸/۲۵، ش ۷۰٦۸]. نسخه حاضر از اوّل بحار تا آخر «کتاب العلم» را شامل است.

آغاز : «الحمدللّه الذی سمك سماء العلم و زیّنها ببروجها للناظرین».

انجام : «اسمع هذا من نبیکم قال قلت نعم فاسلم ثم قال و الله انی وجدت فی التورية انه یکون فی آخر الانبیاء نبی و هو یفسّر ما یقول الناقوس».

ـ اجازه نامه علاّمه مجلسی به عبدالرضا کاشانی

اجازه نامه ای است که علاّمه مجلسی به خط خود برای کاتب نسخه نوشته و در آن اظهار داشته که کاشانی این جلد بحار و بسیاری از مجلدات دیگر آن را نزد وی قرائت نموده و به او اجازه نقل روایت آن ها را داده است. این اجازه در ۷ شعبان ۱۰۸۳ نوشته شده و در بخش اجازات بحارالانوار به چاپ رسیده است. [طبقات اعلام الشیعه قرن ۱۱ ص ۳۲۲].

آغاز اجازه نامه : «الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی... امّا بعد فقد قرأ علیّ المولی الفاضل الکامل البارع التقی الزکی مولانا عبدالرضا الکاشانی وفقه الله تعالی...».

نسخ؛ عبدالرضا الکاشانی، رجب ۱۰۸۳ در اصفهان؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ در اوّل نسخه وقف نسخه از طرف محمّد بن مرتضی بر شیعه امامیه با تولیت اصلح اولاد وی با مهر بیضوی «نورالدین محمّد ۱۰۹۲» و در زیر آن دستخط محمّد جعفر مشهور به علاّمه فیضی فرزند ابراهیم بن صدرالدین فیضی که در سال ۱۳٦۷ ق نوشته است؛ جلد : تیماج، سرخ.

۱۰۹ برگ؛ ۱۸×۲۹ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸٦۸۵۵].

(۱٤۱۵۲)

الصراح من الصحاح = صراح اللغة (فرهنگ عربی به فارسی)

از : جمال الدین ابوالفضل محمّد بن عمر قرشی، جمال قرشی (٦۸۱ یا ٦۹٦ یا ۷۰۰ ق)

ترجمه و گزیده ای است از «صحاح اللغة» جوهری که در سه شنبه ٦ صفر ٦۸۱ در کاشغر به پایان رسیده است.

[مجلس ۲۷۵/۲ آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است؛ منزوی ۱۹۹۹/۳؛ مشار، فارسی ۳۳۸٦/۳].

نسخ؛ محمّد بن اسداللّه بن... دوست، دوشنبه ۱۵ شوال ۱۰۷۰؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ قسمت بالای برگ اوّل بریده شده؛ در اوّل نسخه تملك محمّدرضا بن محمّد رضی کاشانی با مهر بیضوی و تملك محمّد جعفر بن حاجی حبیب الله ۱۰۹۳ با مهر بیضوی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول گرهی.

۳٦٦ برگ؛ ۱۸×۳۱ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [**ثبت ۸٦۸۵۹**].

(۱٤۱۵۳)

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج آذربایجان ۱۳۲۷ و ۱۳۲۸ ق

۱ ـ دستورالعمل سال ۱۳۲۸ «ص ۱ ـ ۱۵۵»

در نسخه حاضر مهر بیضوی «مرتضی قلی» در پایین تمامی صفحات آمده و از آخر افتادگی دارد.

۲ ـ دستورالعمل سال ۱۳۲۷

نسخه حاضر طبق صفحه شمار اصل از صفحه ۱۲۸ تا ۲۵۸ را شامل است و در پایین تمامی صفحات مهر بیضوی «قوام الدوله ۱۳۱۵» آمده و از آغاز، ۱۲۷ صفحه افتادگی دارد.

به خط سیاق؛ جلد : گالینگور، مشکی.

۱٤۳ برگ؛ ۲۱×۳۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷٦۰۸**].

(۱٤۱۵٤)

تاریخ دکن هند (تاریخ هند ـ فارسی)

از : عبدالعظیم بن نصرالله خان خویشگی احمدی خورجوی (۱۲۸۵ ق)

تاریخ مفصل پادشاهان دکن هند است شامل تاریخ سلسله های : عادلشاهیان، قطب شاهیان، برید شاهیان، نظام شاهیان، عماد شاهیان و در پایان ذکر مزارات مشایخ دکن.

این کتاب چند بار در هند به چاپ رسیده است.

[فهرستواره، منزوی ۱۱۷۶/۲؛ مشار، فارسی ۱۰۷۶/۱].

آغاز : «سپاس خداوند صمد راست که سفر را وسیله ظفر گردانید درود فرسته آخر زمان محمّد(صلی الله علیه وآله وسلم) راست... الحمد لمن هو محمود فی کلّ شأن والصلوة علی رسوله».

انجام : «و دهم مزار حضرت مولانا شاه سعدالله صاحب مجددی مظهری نقشبندی است... سر ما خاك ره پیر مغان خواهد بود الحمدلله... بر احوال بزرگان طریقت ختم گردید رحمهم الله

بس کن ز حدیث عشق بس کن ای سوخته ترك این نفس کن».

نستعلیق؛ میرکریم الدین تلمیذ سیّدمحمّد حسین بن الحسن بن السعید العلوی الهراروی النقشبندی القادری، جمعه ۷ جمادی الثانیه ۱۲۸۵؛ عناوین و نشانی ها شنگرف و لاجورد، تمام صفحات جدول شنگرف و لاجورد؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۱۹۵ برگ؛ ۲۴×۳۲ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۷۶].

(۱۴۱۵۵)

شاهنامه قاسمی (شعر حماسی ـ فارسی)

از : میر محمّدقاسم بن سیّد جنابذی، قاسمی (قرن ۱۰ ق)

به شماره [۱۳۶۴۴/۳] مراجعه شود.

نسخه حاضر دفتر دوم کتاب و شرح حال شاه طهماسب صفوی را شامل است و از انجام افتادگی دارد.

آغاز دفتر دوم :

جهان داورا کبریائی تراست خدائی ترا پادشاهی تراست

به دریوزه شاهان گدای تو اند گدای در کبریای تو اند

توئی ایزد و ما همه بنده ایم به تسلیم خدمت سرافکنده ایم

توئی کارساز وجود همه ز بود تو بود و نبود همه

ظهور دو عالم ز نورت بود دو عالم نهان در ظهورت بود

انجام نسخه :

به چشم عنایت به من کن نظر مرا عینك دیده کن جام زر

که بی می برون شد ز دستم عنان بده قاسمی را می آنچنان

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ در صفحه اوّل نسخه دستخطی از سلطان محمود بن حسین بن محمّدحسین ده آبادی که در اوّل رجب ۱۰۳۰ نوشته است؛ جلد : تیماج، سرمه ای.

۲٤۱ برگ؛ ۱۱×۱۸ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸٦٤۲۳].

(۱٤۱٥٦)

دیوان حافظ (فارسی)

از : خواجه شمس الدین محمّد حافظ شیرازی (۷۹۱ یا ۷۹۲ ق)

[**مجلس ٤۰۰/۲٥، ش ۷٤۲۰**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

انجام :

چشم تو که سحر بابلست استادش یا ربّ که فسونها ببرد از یادش

وان گوش که حلقه کرد در گوش جمال آویزه در ز نظم حافظ بادش

نستعلیق زیبا؛ بی کا، ۹۳٤؛ سه برگ اوّل جدول مذهب، برگ اوّل سرلوح مزدوج مذهب و لاجوردی؛ چند غزل با خط کاتبی دیگر در حواشی اضافه شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۱٥٤ برگ؛ ۱۱×۱۸/٥ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۷۳].

(۱٤۱٥۷)

دیوان حسن دهلوی (فارسی)

از : نجم الدین حسن بن علی سنجری دهلوی (۷۲۷ یا ۷۳۱ ق)

به شماره [۱۳٤٤۲] مراجعه شود.

نسخه حاضر این بخش ها را شامل است :

الف : غزلیات به ترتیب حروف تهجی «۱ ر ـ ۲۱۷ پ» **آغاز :**

ای برفراز سرو برآورده ماه را بر ماه کج نهاده به شوخی کلاه را

دل می بری ز ما به گواهی قد خویش ای دوست راست کرده چه آری گواه را

ب : مثنوی «۲۱۸ ر ـ ۲۱۹ پ» **آغاز :**

بیا ای گهر جوی دریای غیب ز در هر چه داری برون کن ز جیب

ج : رباعیات «۲۱۹ پ ـ ۲۳۲ ر» **آغاز :**

ای فضل تو تخته شوی نادانی ها عفو تو پذیرای پشیمانی ها

از لطف بکن کار پریشانم جمع ای جمع کننده پریشانی ها

انجام رباعیات :

ای ترك مرا که رفتم از دست بخوان بنواز و بخوان وصل پیوست بخوان

شاهین دلم باز هوای تو گرفت چون می دانی که خواندنی هست بخوان

بعد از رباعیات سه بیت دیگر آمده که بیت آخر چنین است :

یك بنده دلسوخته باشد که خدا را در خانه دل جای دهد صورت ما را

نستعلیق؛ پیرحسین الکاتب الشیرازی، جمادی الثانی ۹٤۱؛ تمام صفحات جداول زرین و لاجوردی، عناوین لاجوردی و اطراف عناوین نقوش زرین، برگ اوّل سرلوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان، دو صفحه اوّل طلااندازی بین سطور؛ در آخر نسخه مهر بیضوی بزرگ به سجع «...بهادر فخرالدوله غالب جنگ فدوی شاه عالم پادشاه غازی»؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر، مجدول.

۲۳۲ برگ؛ ۱۲/٥×۲۲/٥ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸٦٤۲۹].

(۱٤۱٥۸)

تحفة الامراء (نامه نگاری ـ فارسی)

از : محمّدیوسف

منشآتی است که مؤلف در موضوعات گوناگون برای تعلیم آداب و روش نامه نگاری نوشته و به نام محمّد یحیی خان فرزند نواب مرشدخان بهادر جنگ صوبه دار بنگاله جمع آوری و تنظیم نموده است. او کتابش را در چهار فصل و هر فصل در دو قسم قرار داده با این موضوعات :

فصل اوّل : قسم اوّل در فرامین پادشاهی، قسم دوم در پروانجات و دستکات حکام عدالت ارتسام

فصل دوم : قسم اوّل در عرض داشت و عرایضات، قسم دوم در مکتوبات و رقعات

فصل سوم : قسم اوّل در قبالات و محضر و اسناد شرعیه، قسم دوم در مکاتبات شکر و تهنیت

فصل چهارم : قسم اوّل در عیادت و تعزیت، قسم دوم در القاب و آداب و روابط کلام و ختم کتاب

آغاز :

«به نام پادشاه پادشاهان برافرازنده رفعت پناهان...

مبرا ذاتی که غواصان بحر ایقان لطیف ترین گوهر محمدت و ستایش را در رشته تحریر... بعد طی مراحل محمدت و قطع منازل منقبت آنکه مصنف این مسودات محمّد یوسف».

انجام : «قانون ـ مرقوم قلم فیض رقم گشته بود مرقوم قلم مرحمت شیم گشته بود... نگارش پذیر قلم بدایع نگار شده بود رقم پذیر خامه صنع دثار شده بود».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۱۰۳ برگ؛ ۱۹×۲۷ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [**ثبت ۸۷۷۷۵**].

(۱٤۱۵۹)

چهار گلزار (ادبیات ـ فارسی)

از : مولوی نثار علی محمّد عبدالرحمن فرزند محمّد روشن (قرن ۱۳ ق)

رساله مختصری در دستور زبان و صنایع ادبیات فارسی که مؤلف برای مستر کورنر اوزلی صاحب در سال هزار و دویست و اندی تألیف نموده است. او کتابش را در چهار گلزار و هر گلزار در چند گل تنظیم نموده است با این عناوین :

گلزار اوّل : دستور زبان فارسی، پنج گل

گلزار دوم : صنایع لفظی و معنوی، دو گل

گلزار سوم : نظم و عروض، دو گل

گلزار چهارم : تشبیه و استعاره و قافیه، سه گل

[دانشگاه ۲۲۹۱/۱۱؛ الذریعه ۳۱٤/٥؛ منزوی ۲۰۵۲/۳؛ مشار، فارسی ۱٦۸۷/۲].

آغاز : «بعد حمد بی حد ایزد صمد که لم یلد و لم یولد صفت او است و درود بیعد بر آن سرور که احمد نام و لولاك لما خلقت الافلاك نعت و شأن اوست و علی آله و اصحابه اجمعین امّا بعد اضعف بندگان باری نثاری چنین گوید : که بنده را صاحب بلند اقبال دریا نوال روشن قیاس مردم شناس».

انجام : «چرا که بی رعایت این قافیه صحیح نمی شود تمام شد نسخه چهار گلزار... غزل صنعت توشح که آن را اهل بلاغت موشح خوانند غزل...

هاتف ز فلك رسید و تاریخ نوشت بر رنگ و بهار این فدا باغ بهشت».

نستعلیق؛ صدیق علی عثمانی ساکن موضع لوربینی متعلقه ضلع بهاکلیور، ۲٤ رمضان المبارك ۱۲٤۱ فصلی؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در آخر نسخه تملك عنایت الله ۱۲۵۳؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۷۲ برگ؛ ۱۵×۲۳ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۷۸].

(۱٤۱٦۰)

درج الدرر و درج الغرر فی بیان میلاد سیّد البشر (تاریخ پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) **- فارسی)**

از: اصیل الدین عبدالله بن عبدالرحمن واعظ حسینی دشتکی شیرازی (۸۸۳ یا ۸۸٤ ق)

به شماره [۱۳۸۲۲] مراجعه شود. نسخه حاضر از آغاز تا نیمه مجلس دوازدهم را شامل

است و از آغاز خطبه مؤلف و انجام کتاب افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «المشتهر بین کل لافظ باصیل الواعظ انطق الله لسانه بافصح الکلام و شرح صدره بمتابعة سیّدالانام به مساعدت توفیق الهی و میامن فیض فضل نامتناهی».

انجام نسخه : «آنگاه آن نور منقسم گشت بده جزو از جزو اوّل عرش و از دوم کرسی و از سیم قلم... بعد از آن بحار در موج آمدند از حرکات امواج دریاها».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : مقوائی، آبی، عطف و حاشیه گالینگور مشکی، لولادار.

۲۷۳ برگ؛ ۱۸×۲۶ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [**ثبت ۸۷۷۷۹**].

(۱٤۱٦۱)

فرائض العثمانی (فقه حنفی - عربی)

از : برهان الدین علی بن ابی بکر مرغینانی حنفی (۵۹۳ ق)

رساله کوتاهی است در مسائل و احکام ارث و بیان حکم و سهم هر یك از طبقات وارثین.
[**کشف الظنون ۱۲۵۰/۲**].

آغاز : «الحمدلله حقّ حمده و الصلوة علی رسوله محمّد و عبده قال الشیخ الامام الاجل... المرغینانی غفرالله له و لوالدیه و احسن الیهما و الیه هذا مجموع یلقب بالعثمانی و قد رغب فیه القاصی و الدانی و انی قرأته علی المشایخ مرارا... اوّل ما یبدا به من ترکة المیت تجهیزه».

انجام : «اذا مات الرجل عن ابن و ولد خنثی قال ابوحنیفة ثلثا المال للابن و الثلث للخنثی و اختلف ابویوسف و محمّد... و قال ابویوسف رحمه الله للخنثی ثلاثة من سبعة و للابن اربعة والله اعلم...».

نسخ؛ شرف بن مولانا کمال الدین بن حسام الدین حسن بن علی السراجی، دوشنبه ۲۰ جمادی الاولی ۷۹٤؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ نسخه حاضر در سال ۷۹٦ به وسیله

کاتب مطالعه و مقابله گردیده و حاشیه زده شده؛ در آخر فوایدی در نکاح و حقیقت و مجاز و برخی فواید به عربی در سه صفحه ذکر شده است؛ جلد : مقوائی، عطف تیماج سرخ، لولادار.

۳٤ برگ؛ ۱۷×۲۳ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۸۰].

(۱٤۱٦۲)

حدائق الازهار فی شرح مشارق الانوار (شرح حدیث - عربی)

شارح : وجیه الدین عمر بن عبدالمحسن ارزنجانی حنفی (زنده در ۸۷۱ ق)

شرح مفصلی است بر کتاب «مشارق الانوار النبویة من صحاح الاخبار المصطفویة» حسن بن محمّد صغانی (٦٥۰ ق).

[کشف الظنون ٦۳۲/۱ و ۱٦۸۹/۲؛ مخطوطات مصوره کویت، احمد سعید ۷۱/۲، ش (۳٥۹٥ ك) و (۳۹۳۹ م ك)].

آغاز : «احمد الله تعالی علی تواتر فضله و آلایه و اشکره علی تواتر منه و نعمایه... قال الشیخ الامام الافضل الاکمل العلامه اوحد دینه و فرید عصره... الحمدلله محیی الرمم... اقول اللام فی الحمد لتعریف الجنس و معناه الاشارة الی ما یعرفه کل احد».

انجام : «و انما قدم صلعم العمرة علی الحج لانه یبدأ باعمال العمرة فکذا یبدأ بذکرها و ان اخرت فی التلبیة جاز لان الواو للجمع المطلق و الله اعلم بالصواب...

فهناك ان تر ما یشین فاوره کرماً و ان ترما یزین فافشه

و الحمدلله ربّ العالمین و صلّی الله علی سیّدنا محمّد و آله اجمعین».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها مشکی و شنگرف؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، ضربی، ترنج، مجدول.

۲۸۱ برگ؛ ۱۸×۲۸ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۸۱].

(۱٤۱٦۳)

مجموعه

۱ ـ شرح یوسف و زلیخای جامی «۱ پ ـ ٥٦ پ» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : عبدالواسع هانسوی

شرح کوتاهی است بر منظومه «یوسف و زلیخا» عبدالرحمن جامی. در فهرست نسخه های خطی فارسی، منزوی ۳٥۰۲/٥ چهار نسخه از این کتاب در کتابخانه های پاکستان معرفی شده است.

از همین شارح کتاب «قواعد زبان فارسی» در شماره [۱٤۱۲۱] معرفی گردید.

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «محبوبترین مقالات شرح قصه ستایش جمال یوسفی است که خاتون... قوله

الهی غنچه امید بگشای گلی از روضه جاوید بنمای

تمهید این فضل و استدعای حصول علم و عرفان که مقصود از خلقت بنی آدم».

انجام نسخه :

«درآ گریان براه عذرخواهی به آب برف شو از دل سیاهی

در آب زیادت لفظ درآ صیغه امر است از آمدن و گریان حال است از فاعل درآ

سیاهی گر ندانی شستن از دل ندانم ناسیه .....».

۲ ـ آیات، احادیث،اشعار و اقاویل در کتب سعدی«٥۸پ ـ۷۱ر» **(ادبیات ـ عربی)**

از : ؟

در رساله حاضر برخی از آیات، احادیث و نقل قول های عربی که در کتاب های سعدی شیرازی ذکر گردیده، جمع آوری و در لابه لای سطور به فارسی ترجمه شده است.

آغاز : «الحمدلله الذی خلق الانسان و علّمه البیان و الصلوة... و صحبه الذین کانوا ناطقین بالحق و افضلین من الناس مع الحجة و البرهان امّا بعد فهذه الآیات و...».

انجام : «کم من مؤمن فی قباء و کم من کافر فی عباء ـ ظل الله تعالی فی الارض و رب

الارض راض عنه اللهم... اطال الله عمره و اجلّ قدره و شرح صدره و ضاعف اجره».

۳ ـ انهار الاسرار = شرح بوستان «۷۳ پ ـ ۸۲ پ» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : علیم الله حسینی چشتی جالندهری

شرح کوتاهی است بر کتاب «بوستان» سعدی شیرازی. شارح قبل از شرح، دیباچه کوتاهی در دستور زبان فارسی ذکر کرده، پس از آن شروع به شرح کتاب نموده است.

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «حمد خداوندی را که در بوستان جان انهار اسرار جاری ساخته... امّا بعد فیقول العبد المرتجی بفضل الله... از بسکه کتاب بوستان سر دفتر نکته طرازی».

انجام نسخه : «کسی که در علم الهی ذلیل و خوار باشد هیچگاه عزیز و ارجمند نبود و مؤید این است آنچه در تفسیر عمدة المعانی گفته است و کان من الکافرین ای فی حکم الله و سابق علمه و هکذا قال البیضاوی».

٤ ـ شرح اسکندرنامه نظامی «۸۳ پ ـ ۱۱۱ پ» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : ؟

شرح کوتاهی است با عناوین «قوله ـ قوله» بر منظومه «اسکندرنامه» نظامی گنجوی.

در فهرست نسخه های خطی فارسی، منزوی ۳٤٥۲/٥ و ۳٤٥۳، دوازده شرح دیگر برای این مثنوی معرفی شده است.

آغاز : «قوله خدایا آه ای بار خدای تعالی پادشاهی جهان علی الاطلاق ترا است قوله ز ما خدمت اه خدایی صاحبی ای ما سزاوار بندگی و عبودیت ایم و تو سزاوار خدایی».

انجام : «قوله سکاهن بآهن کمین آورد کمین نقصان یعنی اگرچه آهن سختی دارد امّا سکاهن او می گدازد... به خاك درآمدن عبارت از عاجز شدن است».

٥ ـ صیغه عقد نکاح «۱۱۲ ر»

٦ ـ قواعد زبان فارسی «۱۱٥ پ ـ ۱٦۳ پ»

از : عبدالواسع هانسوی

به شماره [۱٤۱۲۱] مراجعه شود. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نسخ و نستعلیق؛ رساله آخر حافظ بدیع الدین جیو و محمّد معظم، چهارشنبه سلخ محرم ۱۱۹۳ سنه ۲۰ جلوس شاه عالم پادشاه غازی در قصبه روتهك؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در چند جای نسخه مهر بیضوی «محمّد محمود ۱۱۹۲»؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه تیماج.

۱٦۳ برگ؛ ۱٤×۲۱ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۷۸۲].

(۱٤۱٦٤)

مکتوبات احمد سعید صاحب = قلوب العارفین (عرفان ـ فارسی)

جمع آوری از : دوست محمّد قندهاری

مؤلف بعد از آن که نزد عدّه ای از مشایخ صوفیه حاضر می شود، دلش آرام نمی گیرد تا این که در دهلی به شیخ احمد سعید صاحب مجددی می رسد و او را دارای ویژگی های استادی می یابد. و نزد وی یك سال و دو ماه و پنج روز شاگردی می کند. پس از آن با کسب اجازه طریقه نقشبندیه و قادریه و چشتیه از شیخ مذکور، راهی موطن خویش خراسان می گردد و از آن جا با استادش از طریق نامه ارتباط خود را حفظ می کند.

رساله حاضر مجموعه نامه های عرفانی شیخ احمد سعید صاحب است که به قندهاری و دیگر شاگردان خود در مسائل سیر و سلوك طریقه نقشبندیه و قادریه و چشتیه نگاشته است. این مکاتبات توسط دوست محمّد قندهاری جمع آوری شده است.

در این رساله ۱۳۸ نامه از احمد سعید جمع آوری شده و در پایان نیز نامه ای به خط غیر متن از صاحب زاده محمّد عمر صاحب به حاجی دوست محمّد صاحب (جمع کننده نامه ها) ضمیمه شده است.

مؤلف در مقدّمه کتاب اجازه نامه طریقی خود را که از طرف احمد سعید صاحب به وی عطا شده، درج نموده است.

آغاز : «الحمدلله الذی نور قلوب الطالبین الصادقین السالکین بذکر اسماء ذاته و

صفاته... امّا بعد می گوید عبدالضعیف العاصی دوست محمّد قندهاری که در اوایل حال محبت فقرا بسیار می داشتم».

انجام : «تمنّا آن است که به این سرافرازی عنایت استکتاب تمام و کمال و تصحیح هم منضم شده و بعد از آن به شرف وصول آن ممتاز شوم فقط».

نستعلیق؛ بی کا، نامه آخر نسخه با خط کاتب دیگر و به تاریخ ۲۶ محرم ۱۲۸۲؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ تمام اوراق کرم خوردگی دارد و هر برگ در بین دو زرورق وصالی شده؛ جلد : مقوائی، آبی، عطف و گوشه گالینگور.

۶۳ برگ؛ ۱۵/۵×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۸۱].

(۱٤۱٦٥)

الفتاوی الحدیثیة = الفتاوی الهیثمیة (فقه - عربی)

از : شهاب الدین احمد بن محمّد، ابن حجر هیثمی مکی (۹۷۳ ق)

سؤال های فقهی است که از مؤلف پرسیده شده و او به آن ها پاسخ داده است. مؤلف ابتدا سؤال و جواب های فقهی خود را در کتاب «الفتاوی الکبری الهیثمیة» جمع آوری نموده، پس از آن سؤال و جواب های متفرقه را که به باب خاصی مربوط نمی شوند در رساله حاضر به عنوان خاتمه فتاوای کبری جمع آوری نموده است. این خاتمه دارای چندین بخش است.

[متحف العراقی، المخطوطات الفقهیة ۲۷۹ - ۲۸۰؛ قاهره، فواد سید ۱٦۱/۲؛ سرکیس ۸۳/۱].

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد و تا اول بخش بیست و پنجم را شامل است.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و صلّی الله علی سیّدنا محمّد و علی آله و صحبه اجمعین و بعد فقد قال بعض تلامذة الشیخ الامام المحقق العاطر العلامة المدقق... احمد بن حجر الهیثمی المکی... خاتمة في المسائل المنثورة التی لیس لها تعلق بباب من الابواب السابقة سئل نفع الله بعلومه المسلمین عن قراءة قل هوالله احد مائة مرة فهل ورد لقراءة ذلك القدر ثواب بخصوصه ام لا... فاجاب فسح الله فی مدّته نعم ورد فی ذلك

ثواب بخصوصه منها ما اخرجه ابن عدی و البیهقی».

انجام نسخه : «و سئل نفع الله به ما معنی توحید الصوفیة الموهم للحلول و الاتحاد... فاجاب بقوله اعلم وفقنی الله و ایاك... بل قلوبهم بشهود الاغیار مستغرقة فی الشهوات و ان فرض ان».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف و مشکی و نشانی ها شنگرف؛ مقابله و در حاشیه تصحیح شده؛ در اوّل نسخه تملك محمّد بن عیسی بن داود الافغان فی بلدالله الحرام ۱۱۰۸؛ جلد : مقوائی، سرخ، عطف و گوشه گالینگور.

۲٤۱ برگ؛ ۱۵×۲۰ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [**ثبت ۸۷۷۹۰**].

(۱٤۱٦٦)

فتح الباقی بشرح الفیة العراقی (علوم حدیث - عربی)

از : شیخ الاسلام ابی یحیی زکریا بن محمّد بن احمد انصاری شافعی (۹۲٦ ق)

شرح مزجی کوتاهی است بر «الفیة العراقی» موسوم به «تبصرة المبتدی و تذکرة المنتهی» سروده عبدالرحیم بن حسین عراقی کردی (۸۰٦ ق).

عراقی در الفیه خود کتاب علوم حدیث ابن صلاح را به نظم کشیده و از وی به لفظ شیخ تعبیر می کند و خود نیز اضافاتی بر آن نموده و نظم آن را در روز پنج شنبه سوم جمادی الثانی ۷٦۸ ق در شهر طیبه به پایان رسانده و خود شرحی بر آن نگاشته موسوم به «فتح المغیث بشرح الفیة الحدیث» که آن را در ۲۵ رمضان ۷۷۱ ق به پایان رسانیده است.

انصاری در شرح حاضر که به صورت مزجی نگاشته از شرح ناظم نقل می کند و این شرح را در دهم رجب ۸۹٦ به پایان رسانیده است.

[**کشف الظنون ۱۵٦/۱؛ قاهره، جلد اوّل : مصطلح حدیث ۱٦۳ و ۲٦۵ - ۲٦۷**].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «باربعة اضعافه ماء حتی یبقی منه النصف ثم صفر جیّدا و اعزله و اسحق

ما طبخت من المرد سنج باربعة امثاله من الخل الابيض الحاذق».

انجام :

«و افضل الصلوة و السلام الى النبى سيّد الانام

و افضل الصلوة و السلام على النبى المصطفى(صلى الله عليه وآله وسلم) سيدالانام اى الخلق صلى الله و سلم عليه كلما ذكره الذاكرون و غفل عن ذكره الغافلون».

نسخ و نستعليق؛ حسن بن محمّد بن عبدالقادر بن احمد بن على العثمانى العفانى الحنفى، چهارشنبه ۷ ربيع الثانى ۹۷۱ ق؛ عناوين شنگرف، تمام اوراق فرسوده شده و هر برگ در بين دو زرورق وصالى گرديده؛ جلد : مقوائى، قهوه اى، عطف و گوشه گالينگور.

۱٤٦ برگ؛ ۱۱×۱۵ سانتى متر؛ ۱۹ سطر؛ [**ثبت ۸۷۷۹۱**].

(۱٤۱٦۷)

زاد عاقبت (تاريخ ائمه(عليهم السلام) **- فارسى)**

از : سيّد اظهر على بن سيّد حيدر على رضوى كربلايى (قرن ۱۳ ق)

رساله مفصلى است در بيان ثواب و فضيلت تعزيه و عزادارى بر اهل بيت(عليهم السلام) و شرح حال و مقتل امام حسين(عليه السلام). مؤلف اين رساله را در ايامى كه در هندوستان بوده به درخواست سيّد ذوالفقار على بن سيّد امانت على زيدى حاكم جونپور هند نگاشته است.

او در اين كتاب احاديث را در موضوعات مذكور از كتاب هاى حديثى شيعه انتخاب و شرح نموده است.

آغاز : «الحمدلله الذى انزل ماء من السماء فاخرج منه نباتات و خلق الانسان من جهة التمثال اكفاء فقد ابوهم آدم و امهم حوّاء و انت الذى فلمّا دعاك به موسى من جانب الطور فاستجبت له... امّا بعد هذا تراب الاقدام سالكان مسالك مصطفوى و ناهجان مناهج مرتضوى مذنوب ازلى سيّد اظهر على بن سيّد حيدر على رضوى الكربلايى».

انجام : «و اين كتاب از جمله سفينة النجات است جامع الشتات جميع مؤمنين و المؤمنات را بر كشتى اهل بيتى كمثل سفينة نوح و ما تخلف غرق و ما ركب نجى سوار

گرداند و از دغدغه قیامت بر کران سازد ربّنا لا تؤاخذنا ان نسینا او اخطأنا ربّنا لا تحمّل علینا اصراً کما حملته علی الذین من قبلنا ربّنا لا تحملنا ما لا طاقة لنا به عافنا و ارحمنا و اعف عنّا انت مولانا فانصرنا علی القوم الکافرین و الحمدلله ربّ العالمین».

نستعلیق؛ بی کا، چهارشنبه ٦ رمضان ۱۲۷۱؛ عناوین شنگرف، نشانی ها شنگرف و مشکی؛ جلد : مقوائی، سرمه ای، عطف و گوشه تیماج.

٥٠٤ برگ؛ ۱۸×۲۹ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [**ثبت ۸۷۷۹۳**].

(١٤١٦٨)

سری(شری)بهاکوت = پوران سری بهاکوت = سری کریشن (افسانه ـ فارسی)

از : ؟

به شماره [۱۳۸۱۹] مراجعه شود. نسخه حاضر جلد اوّل این افسانه را شامل است و در آن داستان سری کشن و راجه پریچهت آمده است.

آغاز :

«ای هیژده هزار عالم از شوق تو مست هر ذرّه به جست و جوی جان بر کف دست

بس تخته سیاه گشت و بس خامه شکست حرفی نه نگاشتید زان گونه که هست

هیهات هیهات ذرّه امکان را که گم گشته بادیه حیرت و هیمان است».

انجام نسخه : «خوی خصال آن هر دو یکی بود باتفاق یکدیگر سال ها در کوه بن... چند هزار سال به یك پای ایستاده عبادت کردند... و حقیقت آن دو برادر و عبادت».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات جدول شنگرف و لاجوردی؛ تمامی صفحات کرم خوردگی دارد و هر برگ بین دو زرورق وصالی شده؛ جلد : مقوائی، قهوه ای، عطف و گوشه گالینگور.

۱۳۸ برگ؛ ۱۷×۲۸ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [**ثبت ۸۷۷۹٤**].

(۱٤۱٦۹)

رسایل منیر لاهوری (ادبیات ـ فارسی)

از : ابوالبرکات بن ملاّ عبدالمجید منیر ملتانی لاهوری (۱۰٥٤ ق)

در نسخه حاضر چند رساله از رسایل «منیر لاهوری» مندرج است، بدین ترتیب :

۱ ـ انشای منیر = رقعات منیر «۱ پ ـ ٤٥ پ»

چهل نامه ای را که منیر از طرف نواب صیف خان به بعضی از خان ها نوشته، در نسخه حاضر جمع آوری نموده و در ۱۹ ذی قعده ۱۰٥۰ کار گردآوری آن ها را شروع نموده است.

[گنج بخش ۱۱٦۱/۳ با عنوان«انشای منیر» و ۱۱۸۷ با عنوان«رقعات منیر»؛مشار،فارسی ٥٥۷/۱].

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین هو الرحمن الرحیم و الصلوة علی رسوله سیّد المرسلین محمّد المصطفی و علی آله و اصحابه... بعده بر راز شناسان سخن نهفته مباد».

انجام : «نادان چشم بر حباب دارد و دانا چشم بر گوهر هر که درو سخنی دارد می داند که چه می گویم والسّلام».

۲ ـ منشآت منیر «٤٥ پ ـ ٥۹ ر»

چهل و نه نامه است که منیر به درخواست فرزندش از نامه های خود و دوستانش جمع آوری نموده است.

آغاز : «یکی از سخن شناسان چون معنی، آمده از درم که قید حاجت ندارد ناخوانده درآمد و گفت».

انجام : «رقعه چهل و نهم بعد از ستایش ایزدی که چرخ ازرق شعار را درجه والا داد... و دانا چشم بر گوهر هر که درو سخنی دارد می داند که چه می گویم والسّلام».

۳ ـ مناظرات منیر «٥۹ ر ـ ۷۷ پ»

سه مقامه ادبی است که به صورت مناظره ترتیب یافته شامل :

مناظره عناصر اربعه، خاك و آب و آتش و باد، مناظره تیغ و قلم و مناظره روز و شب.

[منزوی ۳۶۳٤/٥؛ گنج بخش ۱۳۰۳/۳].

آغاز : «آغاز سخن به نام جهان آفرینی که عالم کون و فساد را از چهار عنصر انتظام بخشیده و هر عنصری را پایه و منزلی ارزانی داشت».

انجام : «که برابری ایشان تا ابد خواهد ماند هیچ یکی بیشی و افزونی نخواهد یافت».

٤ ـ کارستان «۷۸ ر ـ ۱٦۲ پ» **(ادبیات ـ فارسی)**

داستانی ادبی است شامل قصه شاه زاده هرمز پادشاه افسانه ای مشرق زمین. این کتاب در هند، لکهنو در سال ۱۲٦٤ ق در ۷۲ صفحه به چاپ رسیده است.

[منزوی ۳٥۹۳/٥ و ۳۷۳٦؛ آصفیه ٥۸/۳؛ مشار، فارسی ۳۹۸٤/٤].

آغاز : «ستایش گوناگون پادشاهی را سزاوار است که پادشاهان روی زمین بر آستانه کبریائیش روی بر زمین نهاده اند».

انجام :

موشکافان را سر گیسوی اوست معنی پیچده گویی موی اوست

جادوان رشك آفرین چون رعد باد دیده نامحرمان زو دور باد

نستعلیق؛ اودطی یول ساکن محله محلپرمن محلات قصبه پرکنه حویلی بهار سرکار مصوبه مذکور به پاس خاطر نیم خبر ساهو ساکن محله مصاد پور پرکنه مذکور [٤٥ پ]، ۱۰ ماه حیت ۱۲۹۱ فصلی؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، جای تعدادی از عناوین خالی مانده؛ اوراق نسخه کرم خوردگی دارد و ترمیم شده؛ جلد : گالینگور، قهوه ای، ضربی، ترنج با نقش گل و بلبل.

۱٦۲ برگ؛ ۱٤×۲٤ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۹٦].

(۱٤۱۷۰)

دقایق الانشاء (ادبیات ـ فارسی)

از : رنچهور داس فرزند رنجیت رای کایته جونپوری (قرن ۱۲ ق)

به شماره [۱۳۹٥۲] مراجعه شود. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۱۵۲ برگ؛ ۱۵×۲۳ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۹۹].

(۱٤۱۷۱)

مجموعه رسایل صرف و نحو عربی (فارسی)

در این مجموعه نه رساله کوتاه در صرف و نحو عربی که همه برای تعلیم مبتدیان تألیف گردیده، جمع آوری شده است. عنوان و ترتیب این رسائل عبارت اند از :

۱ ـ رساله در صرف «۱ پ ـ ۲ پ» **(فارسی)**

قطعه کوتاهی است از یك رساله صرفی.

آغاز نسخه : «برای تعادل زیرا که ماضی محقق الوقوع است پس گویا دعاء مؤلف».

۲ ـ میزان در علم صرف «۳ پ ـ ۱۰ پ» **(فارسی)**

از : ؟

رساله کوتاهی در صرف که مؤلف در آن صیغ چهارده گانه صرف را بیان نموده است.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة علی رسوله محمّد و آله و اصحابه اجمعین بدان اسعدك الله تعالی فی الدارین که جمله افعال متصرفه بر سه گونه».

انجام : «و لام کلمه را تنوین ده تا مفعول گردد اسم فاعل ـ مفعول مفعولان مفعولون مفعولة مفعولتان مفعولات».

۳ ـ ارشاد المبتدی «۱۳ پ ـ ۱۹ ر» **(صرف ـ فارسی)**

از : نصرت حسن

سؤال و جواب های کوتاهی است در صرف که برای تعلیم مبتدیان مرتب شده است.

آغاز : «الحمدلله علی ما اعطا الانام و الصلوة علی من ارسله لجریان الاسلام و علی احباء الکرام سؤال سَیَّارُ کدام لفظ است جواب صیغه واحد مذکر غایب».

انجام : «سؤال لقادٌ کدام لفظ است جواب صیغه... اجتماع ساکنین شد میان دو الف یکی افتاد لقادٌ شد جنس وی اجوف است».

٤ ـ تصریف «۲۰ ر ـ ٥۲ پ» **(صرف ـ فارسی)**

رساله مختصری در چگونگی صرف افعال چهارده گانه عربی است.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة علی رسوله محمّد و آله و اصحابه اجمعین بدان اسعدك الله فی الدارین که جمله افعال متصرفه بر دو گونه است ثلاثی و رباعی».

انجام : «بدان که چند کلمه از معتل و مضاعف بر اصل داشتند و تعلیل نکردند... چون عور و صید و... و استصوب و استجود عنه... تمت».

٥ ـ رساله در نحو «٥۳ ر ـ ٦۰ پ» **(فارسی)**

رساله مختصری است در صرف و نحو که برای تعلیم مبتدیان به نحو سؤال و جواب تنظیم شده است. در آغاز آن نام ابوالحسن صفا آمده است.

آغاز : «چند... که در خواندن سبق استادنا و مولانا اعنی مولوی ابوالحسن دام ظله این دبستان...».

انجام نسخه : «سؤال مجرور را مکسور ضرور است در اینجا مکسور نیست جواب محل مجرور دو است... چرا که الف همیشه ساکن باشد بی ضفط زبان و در معنا».

٦ ـ زبده فی علم الصرف «٦۱ پ ـ ۸۱ ر» **(فارسی)**

از : ظهیر بن محمود بن مسعود علوی

رساله کوتاهی است در صرف.

آغاز : «الحمدلله الموصوف بالتصریف المنعوت بالتخفیف الذی انعامه صحیح علی العباد... امّا بعد فقد قال العبد الضعیف الرجی الی رحمة الله القوی... بدان علمك الله».

انجام : «روا باشد که یکی را حذف کند تخفیف چون نیز او... تمام شد».

۷ـ عوامل منظوم = مائة عامل فی علم النحو «۸۱ پ ـ ۸۳ پ» **(نحو منظوم ـ فارسی)**

از : کمال الدین بن جمال الدین بن حسام مشهور به ابن حسام (قرن ۸ ق)

[**مجلس ۱۵/۳۵، ش ۱۲۰۰٤/۸**]. در آغاز نسخه حاضر بیتی در مدح سلطان معین الدین حسین به چشم می خورد.

آغاز :

بعد توحید خداوند و درود مصطفی نعت آل پاك پیغمبر رسول مجتبی

هست مدح خسرو غازی معین الدین حسین حامی دین آفتاب معدلت ظل خدا

انجام :

عامل رافع مضارع معنوی باشد بدان همچنین عامل بود معنی یقین در مبتدا

دولت و اقبال شاه شاهزاده بر دوام در تضاعف باد باقی ختم کردم بر دعا

۸ ـ صرف میر «۸٤ ر ـ ۱۰۸ پ» **(صرف ـ فارسی)**

از : سیّد شریف علی بن محمّد جرجانی (۸۱٦ ق)

[**مجلس ۱۵/۳۵، ش ۱۲۰۰٤/۹**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۹ ـ رساله در صرف «۱۰۹ پ ـ ۱٤۷ ر» **(فارسی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در صرف برای تعلیم مبتدیان.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة علی رسوله محمّد و آله و اصحابه اجمعین بدان آنچه از زبان انسان برآید آن را لفظ گویند».

انجام : «قاعده بدانکه حروف زاید که نه برای الحاق دیگر برین حروف سالم مهیاست و برای دیگر بر همه حروف را زاید...».

نستعلیق؛ رساله دوم نبی بخش ساکن قصبه بهار، ۱٦ شوال ۱۲٤۰ فصلی مطابق ۱۲٤۸

هجری؛ رساله چهارم همو، یکشنبه ۱۲٤۰ فصلی مطابق ۲٦ جمادی الثانی ۱۲٤۷ هجری؛ رساله هشتم همو، ۱۲۳۹ فصلی؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در چند جای نسخه تملك کاتب با مهر مربعی «شیخ نبی بخش ۱۲٤۵»؛ اوراق نسخه کرم خوردگی دارد و ترمیم شده؛ جلد : مقوائی، سبز، عطف و گوشه گالینگور سبز.

۱٤۷ برگ؛ ۱۵×۲٤ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۸۰۰].

(۱٤۱۷۲)

جنگنامه (داستان) محمّد حنفیه = زیغنون نامه (داستان منظوم ـ فارسی)

از : مسکین محمّد بن ابوالخیر متخلص به عاشقی (قرن ۸ ق)

منظومه حماسی داستانی است که شاعر در سال ۷۸۰ ق آن را به نظم کشیده است.

موضوع داستان ابن حنفیه ابوالقاسم محمّد بن علی بن ابی طالب(علیهم السلام) (۲۱ ـ ۸۱ ق) است و این منظومه داستان افسانه ای است در مورد وی. در آن از عشق خیالی بین ابن حنفیه و زنی به نام زیغنون(۱) سخن رفته و داستان عشقی آن ها در قالب اشعار بیان شده است.

در فهرست [گنج بخش ۱۳۸۹/۳، ش ۱۹۹۰] جنگنامه محمّد حنفیه به نثر معرفی شده که از جهت محتوایی با منظومه حاضر برابر است.

داستان محمّد حنفیه توسط داستان سرایان در رساله های منظوم و منثور تحریر شده که ذیلاً چند رساله معرفی می شود :

رساله های منظوم : [منزوی ۲۸۰٦/٤ که در آن سه منظومه در این زمینه معرفی شده است، دانشگاه ۳۸۱۵/۱٤].

۱ـ در مصادر نام وی مختلف ضبط شده است. در منظومه حاضر «زیغون» ذکر شده و در لغت نامه دهخدا «زیغنون» و «زیفنون»، در فهرست نسخه های خطی گنج بخش پاکستان، منزوی ۱۳۹۰/۳ «زینفنون» ذکر شده است. درباره سرگذشت وی نیز نقل ها تفاوت اساسی با هم دارند. در برخی منابع، او معشوقه محمّد حنفیه ذکر شده که محمد بعد از کشتن شوهر وی به نام غضنفر، او را به همسری خود درآورد [منزوی ۲۸۰٦/۵].

رساله های نثر : [منزوی ۳۶۶۸/۵؛ گنج بخش، منزوی ۱۳۸۹/۳ ـ ۱۳۹۰].

در منظومه حاضر بعد از هر قطعه در عنوان قطعه بعدی عبارت «لا اله الا الله محمّد رسول الله» آمده و بعد از پایان هر قطعه از داستان، یك رباعی آمده، که آغاز مصرع اول همه آن ها چنین است : «درین شب متبرك...».

رباعی بعد از قطعه اوّل چنین است :

درین شب متبرك پس از ثنای خدا به روح پاك محمّد بگو هزار ثنا

به خاندان نبوت که جمله اند جواد زدیم دست به دامن هرآنچه بادا باد

شاعر در پایان داستان، نام خود را آورده و در تاریخ نظم آن گوید :

نمی خواهد ز حد صبح تا شام ز حق مسکین محمّد عاشقی نام ...

چو شد قصه ز نشر این نظم بنیاد ز هجرت سال هفصد بود و هشتاد (۷۸۰)

هم چنین شاعر بعد از ختم داستان قطعه ای دارد در شرح حال عرفانی خود و ذکر نام اساتید عرفانیش از جمله حبیب الله بن شیخ جمال و گوید :

حبیب الله بن شیخ جمال است که جدّش خادم سیّدجلال است

بزرگ شیخ عبدالله نام است نکوکاری که او مشهور عام است

و شیخ زین العابدین حسینی بخاری که گوید :

چه خواهم شیخ زین العابدین را بگویم مدح آن قطب زمین را...

دگر بشنو ز من ای مرد ساده صفات حضرت مخدوم زاده

که نامش شیخ صدرالدین بخوانند که او را اوسیان شیخ دانند

جوانی خوش لقای روی انور ز خورشید و مه رویش منور

آغاز :

سیر این نامه کنم نام خدای که نتوان گفتنش چون و چرای

خداوند و کریم و خالق پاك که در ذاتش کسی را نیست ادراك

منزّه ذاتش از ادراك مردم در این حیرت ملایك گشته سرگم

کجا در عقل می گنجد خداوند که هست او خالق عقل خردمند

انجام :

به تصحیح اش رسان این نغز نامه چو گل خشبو ز عنبر کرد خامه

از آن طبع زکی روشن چو مصباح ز بی اصلاحی او رد اسلاح

نستعلیق؛ محمّد افضل ولد محمّد عادل، ماه صفر سنه ۳ جلوس فرخ سیر؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، در اوّل نسخه دو مهر مربعی به سجع «فرحت الله ۱۲۲۰» و «جان محمّد»؛ تمام اوراق نسخه در وسط برگ های دیگر وصالی شده؛ جلد : مقوائی.

۱۵۷ برگ؛ ۱۶×۲۵ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [**ثبت ۸۷۸۰۱**].

(۱٤۱۷۳)

دیوان وهبی شاهجهانپوری (فارسی)

از : محمّد عمرخان شاهجهانپوری متخلص به وهبی

دیوان اشعار شاعر است شامل غزلیات و قطعات به صورت نامرتب.

[**منزوی ۲۶۰۵/۳؛ الذریعه ۱۲۸۲/۹؛ فرهنگ سخنوران ٦٥٤؛ قاهره، فارسی ۱٥٤/۱**].

آغاز :

الهی جلوه ای کن معنی اصحاب عرفان را ز نور دل منور کن شبستان دل و جان را

رهایی بخش از دامم... در عالم هستی که بینم در دل حیران فروغ نور ایمان را

ز نفس دون ندارم چاره ای در پرده غفلت به فضل خود رسان درد دلم امروز درمان را

انجام :

به زهد خشك چرا ناز می كنی زاهد درآ به میكده بنگر عجب گلستانیست

چو نقش پای تو دیدم ز خویش رفت دلم كه نور ذرّه درو نور صبح نورانی است

نستعلیق؛ بی كا، بی تا؛ تخلص شاعر به شنگرف؛ نشانی ها مشكی؛ جلد : گالینگور، مشكی.

۱۰۳برگ؛ ۱۱×۱۹/۵ سانتی متر(قطع بیاضی)؛ ۱۲ سطر چلیپایی؛ [ثبت ۸۷۸۰۲].

(۱٤۱۷٤)

الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة (فقه - عربی)

از : شهید ثانی زین الدین بن علی عاملی (۹٦٥ ق)

[مجلس ۲۸۸/۲٥، ش ۷۲۹۷]. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «هذا الاختلاف یتّفق فی الدراهم بضرب واحد و انّما یغتفر هذا المقدار من الدم غیرالدماء الثلاثة و الحق بها بعض الاصحاب دم نجس العین».

نسخ زیبا؛ محمّد سعید بن محمّد صالح المازندرانی، ۲۱ ربیع الاوّل ۱۰۹۷؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی و محرر؛ با حواشی به امضاء «منه ره»، «ع ل ره»، «سلط ره»، «محمّدتقی ره»، «م س ره» و حواشی دیگر از كتب فقهی، در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول.

۳۸٤ برگ؛ ۱۷×۲٦/٥ سانتی متر؛ ۲٥ سطر؛ [ثبت ۸۷۹۰۰].

(۱٤۱۷٥)

شرح نهج البلاغه (شرح حدیث - عربی)

از : عزالدین عبدالحمید بن هبة الله، ابن ابی الحدید معتزلی (٦٥٥ ق)

[مجلس ۲٦۸/۲٦، ش ۷۷۸٦].

نسخه حاضر از شرح خطبه «من كلام له(عليه السلام) : ايها النّاس انما الدنيا دار مجاز و الآخرة دار قرار» تا آخر شرح خطبه «و من خطبة له(عليه السلام) يذكر فيها آل محمّد عليه و عليهم السلام» را شامل است.

آغاز نسخه : «الحمدلله الواحد العدل الاصل و من كلام له(عليه السلام) ايها النّاس انما الدنيا دار مجاز... الشرح ذكر ابوالعباس محمّد بن يزيد المبرد فى الكامل عن الاصمعى قال خطبنا اعرابىّ بالبادية فحمدالله و استغفره و وحّده و صلّى على نبيه».

انجام نسخه : «الاصل و من خطبة له(عليه السلام) يذكر فيها آل محمّد عليه و عليهم السّلام هم عيش العلم... و من يحفظ العلم حفظ فهم و ادراك اصالة لا تقليدا قليل تم الجزء الثالث عشر».

نسخ خوانا، بی کا، بی تا؛ جزء اوّل و دوم توسط زين العابدين عاملى در سال ۱۱۰٤ در اصفهان و جزء آخر توسط حسن اعرجى حسينى مقابله شده است، عناوين و نشانى ها شنگرف، تمام صفحات جدول زرين و محرر، دارای سه سرلوح مزدوج مذهب مرصع با گل های كوچك الوان، با حواشى توضيحى از : زين العابدين عاملى و حسن اعرجى حسينى و على نقى حيرت و «ح س ن» و «ق»؛ در چند جای نسخه تملك نواب حسين على خان؛ جلد : تيماج، مشكى، مجدول.

٥٦٩ برگ؛ ۱۷/٥×۲۹ سانتى متر؛ ۱٥ سطر؛ [ثبت ۸۷۹۰۲].

(١٤١٧٦)

مجموعه

١ ـ آداب الخط = مداد الخطوط «۱ ر ـ ۲ ر» **(فارسى)**

از : ميرعلى بن ذوالكمالين حسينى هروى (۹٥۱ ق)

ميرعلى هروى رساله اى در آداب خط دارد موسوم به «مداد الخطوط» مشتمل بر پنج باب (۱ ـ در بيان خطوط و سطح و دور ۲ ـ در ذكر استادان و مخترعان و بيان مرتبه ايشان ۳ ـ در بيان ادوات كتابت ٤ ـ در بيان قواعد مفردات و اصول تركيب خطوط ٥ ـ در بيان

کتابت و انواع حروف) سه باب اوّل این کتاب در «کتاب آرایی در تمدن اسلامی» به کوشش نجیب مایل هروی ص ۸۹ ـ ۱۱۰ به چاپ رسیده و در همان جا اظهار شده که باب چهارم و پنجم این کتاب مفقود است. نسخه حاضر بخشی از باب پنجم این کتاب را شامل است و از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «چهارم فم الاسد که بشکل نعلیست و بدهان شیر ماند».

انجام : «یا های مجرد پیوندد که ایشان را مدور نویسد امّا حروف دال و ذال نیز این حال دارد دیگر به ایشان متصل تواند شد و صلّی الله علی خیر خلقه محمّد و آله اجمعین تم بالخیر».

۲ ـ رسم الخط «۲ پ ـ ۲۱ پ» **(فارسی)**

از : محمّد بن محمود رفیقی مشهدی مشهور به جنون (قرن ۱۰ ق)

منظومه مفصلی است در آداب رسم و چگونگی نوشتن حروف مفرده و مرکبه.

این رساله همراه دو رساله «سواد الخط» و «آداب المشق» از همین مؤلّف در ضمن «کتاب آرایی در تمدن اسلامی» به کوشش نجیب مایل هروی ص ۱۶۱ـ۲۳۶ چاپ آستان قدس رضوی، مشهد ۱۳۷۲ ش به چاپ رسیده است. [**منزوی ۱۹۱۲/۱؛ دانشگاه ۲۵۳۸/۲**].

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز :

بیا ای خامه انشایی رقم کن به نام کاتب لوح و قلم کن

رقم ساز همه اشیا کما هی به دیدار سفیدی و سیاهی

انجام نسخه : در شکل میم

چنین می گفت استاد سخنور که شش نوع است میم ای طرفه منظر

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی، برگ دوم سرلوح مزدوج مذهب و لاجوردی؛ لبه اوراق فرسوده شده و اوراق از طرف شیرازه وصالی گردیده؛ بدون جلد.

۲۱ برگ؛ ۱۱×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۷۹۰۳].

(۱٤۱۷۷)

مجموعه

۱ ـ دیوان مدهوش = ارشاد السالکین و انیس العاشقین «۱ پ ـ ٦۹ ر» **(فارسی)**

از : اسماعیل بلورفروش تهرانی متخلص به مدهوش (قرن ۱۳ ق)

دیوان غزلیات شاعر است به ترتیب حروف تهجی با تخلص«مدهوش».دیوان شاعر با نام «ارشادالسالکین و انیس العاشقین» در سال ۱۲۹۰ ش در ۲٤۰ ص به چاپ رسیده است. [**دانشگاه ۱۸۱٦/۱۰؛ الذریعه ۱۰۲٤/۹؛ منزوی ۲۵۲۲/۳؛ مشار، فارسی ۲۳٦۸/۲**].

آغاز :

اگرم سر برود عشق تو از سر ما را مختصر می نرود ور برود سر ما را

در خرابات نهادم به در میکده سر تا بخوانند مگر خادم آن در ما را

انجام :

من افتاده ز پا را که توان دست گرفت بجز از ناله شبگیری و آه سحری

رمز توحید ز مدهوش شنو از مطلع که نگفته است کسی قصّه بدین مختصری

۲ ـ دیوان شاهین «۷۱ ر ـ ۱۷۵ ر» **(فارسی)**

از : شاهین تفرشی

کلیات اشعار شاعر است با تخلص «شاهین». نسخه حاضر رباعیات، ترجیع بندها، مراثی و غزلیات را شامل است و گویا مسوده شاعر و به خط خود او است.

آغاز :

دیشب صنما صحبتی از زلف تو بود امروز شنیدم ز رقیب محسود

من بودم و دل غیر دل آن خانه نبود دیگر نتوان کرد به دل گفت و شنود

انجام :

بر عاشقان روی تو فکر و خیال نیست بر هر دلی که عشق تو باشد ملال نیست

هر عشق را زوال بود ز انقلاب دهر جانا سوای عشق تو کو را زوال نیست...

هر کس متاع دارد و ما را متاع شعر از شاعران غزل بود این قیل و قال نیست

از کی شنیده که به شاهین زر است و مال ما را به غیر شعر دگر ملك و مال نیست **شکسته نستعلیق؛ رساله اوّل بی کا، ۱۷ ربیع المولود ۱۲۹۹ ئیلان ئیل؛ رساله دوم گویا به خط شاعر، ۲۹ جمادی الاولی ۱۲۸۳** [۱۳٤ ر]**؛ جلد : تیماج، مشکی، مجدول.**

۱۷۵ برگ؛ ۱۱×۱۷ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷۹۰۵**].

(۱٤۱۷۸)

جنگ اشعار فارسی

از : ؟

جنگ اشعاری است از شاعران مختلف. در آغاز این جنگ شش برگ به خط نونویس اضافه شده شامل این مطالب :

الف : قصیده ای از سعدی «۱ ر ـ ٤ ر»

ب : قصیده دشت ارجن در وصف امیرالمؤمنین گویا از جامی «۵ ر ـ ٦ پ»

مطالب موجود در این جنگ عبارت اند از :

۱ ـ **اشعاری** از جامی، سعدی و شعرای دیگر «۱ ر ـ ۳٤ ر»

۲ ـ **ترجیع بند سیّد علی مشتاق** در هشت بند «۳٤ پ ـ ۳۹ پ»

آغاز :

من کیستم از خم کمندی در حلقه شوق پای بندی

۳ ـ **حسرت نامه** «٤۰ ر ـ ٤٤ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : میرزا ابراهیم بن غیاث الدین منصور دشتکی شیرازی، متخلص به صفا

به شماره [۱۳۶۹۵/۳] مراجعه شود. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

پابست محبت زبانی یعنی سگ و بنده ات فلانی

٤ ـ **مثنوی طوفان** «٤٥ ر ـ ٤٧ ر» **(فارسی)**

گویا از : میرزا طبیب طوفان هزارجریبی مازندرانی که مثنوی دیگری از وی در [منزوی ٤/ ۳۱۲۹ و دانشگاه ۲٤۹٦/۱۱] معرفی شده است.

آغاز :

ای مه رخ سرو قامت من وی قامت تو قیامت من

٥ ـ **قصیده مربع** در شکایت از فراق یار، اشعاری از مشتاق، میرزا جعفر غیرت، عبدالواسع جامی «٤٧ پ ـ ٦٤ ر»

٦ ـ **دیوان ابن یمین** (مقطعات) «٦٤ ر ـ ٧٥ پ»

۷ ـ **قطعه ای** از میرزا ابراهیم ادهم «۷٥ پ»

۸ ـ **گنج المسافر** «۷٦ ر ـ ۸۹ ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : نصرت مشهدی(۱)

در آغاز مثنوی از شاعر با دعای «زید عزّه» یاد شده است.

آغاز :

شنیدستم که در ایام روزی به طوف کعبه آمد کفش دوزی

انجام :

گریبانم ز دست آز کن دور بده نصرت ازین دارم چو منصور

۱ـ گویا میرزا عبدالحسین فرزند محمّدحسن مستوفی شمس آبادی اصفهانی مشهور به نصرت خراسانی (متولد ۱۲۸۹ ق) که منتخب آثار وی به تحقیق آقای محمود فرخ به همراه مثنوی وی به نام «فروزنده» در مشهد سال ۱۳۳۱ ش به چاپ رسیده است. دیوان وی نیز در فهرست نسخه های خطی فارسی، منزوی ۳/ ۲٥۷٤ معرفی شده است.

ز نظمش جمع چون گردید خاطر مسمی کردمش گنج المسافر

۹ ـ سراپای مهری «۸۹ پ ـ ۹٤ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : سیّدعلی مهری عرب جبل عاملی (قرن ۱۲ ق)

به شماره [۱۳٤٦۳/۲۵] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۱۰ ـ سوز و گداز نوعی (بخشی) «۹٤ پ ـ ۱۰٤ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : ملا محمّدرضا نوعی خبوشانی (۱۰۱۹ ق)

به شماره [۱۳٤٦۳/۳۸] مراجعه شود. نسخه حاضر منتخبی از این مثنوی را شامل است.

آغاز نسخه :

آیا پروانه بلبل ترنم جگر خون گشته عاشق تبسم

انجام :

ترا نوعی ز مردم شرم ناید ازین دون همتی آزرم ناید

ز خار آباد رحمت رخت بستم چو داغ عشق بر آتش نشستم

۱۱ ـ قضا و قدر «۱۰٤ ر ـ ۱۱۳ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : محمّدقلی سلیم تهرانی (۱۰۵۷ ق)

به شماره [۱۳٤٦۳/۳٦] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۱۲ ـ نان و حلوای شیخ بهایی (بخشی) «۱۱٤ ر ـ ۱۱۹ ر» **(شعر ـ فارسی)**

۱۳ ـ مرثیه محتشم در مرگ برادر خود و همچنین مرثیه وی در مرگ خان پرور خانم دختر شاه. «۱۱۹ ر ـ ۱۲۸ پ» **(فارسی)**

۱٤ ـ حکایت های منظوم از سعدی شیرازی «۱۲۸ پ ـ ۱۵۲ پ»

آغاز :

شنیدم که در وقت نزع روان به هرمز چنین گفت نوشیروان

شکسته نستعلیق چلیپایی؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و بعضی از ابیات به شنگرف، تمام صفحات جدول زرین؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۱۵۵ برگ؛ ۱۱×۲۰ سانتی متر (قطع بیاضی) سطور چلیپایی؛ [**ثبت ۸۷۹۰٤**].

(۱٤۱۷۹)

سفینه شمسا (فارسی)

از : شمسا محمّدخان (قرن ۱۱ ق)

جنگ اشعاری است که شمسا در آن خطوط شکسته نویسان و خوش نویسان عصر خود را جمع آوری نموده است. متأسفانه نام اغلب کاتبان ذکر نشده است.

موضوعات و مطالب این جنگ عبارت است از اشعاری از شعرا و رقعات و نامه هایی از ادبا و چند مثنوی و رساله بدین ترتیب :

۱ ـ **چند بیت** از سعدی شیرازی به خط علی اصغر همدانی تحریر سال ۱۲۱۲ ق «۱ ر»

۲ ـ **دیباچه سفینه** «۱ پ ـ ۲ ر»

از : مرتضی قلی خان بن حسن شاملو به خط وی تحریر در سلخ رمضان سال ۱۰۵۰ ق.

آغاز : «برسم ارباب عقول سلیمه و اصحاب صنایع مستقیمه مبدأ هر کار و مطلع هر گفتار حمد و ثنای آفریدگاریست که...».

۳ ـ **ساقی نامه شوکتی** «۲ ر ـ ٤ پ» **(فارسی)**

گویا از : محمّد ابراهیم اصفهانی متخلص به شوکتی (قرن ۱۱ ق)

[**منزوی ۲۸۷۳/٤؛ الذریعه ۱۰۹/۱۲؛ نسخه های خطی فارسی ٤۰/۱**].

آغاز :

الهی دلم را شکستی رسان چو دیوانه کردی به مستی رسان

٤ ـ **اشعاری** از : میرزا علی قلی خان شاملو، به خط محمّدحسین تحریر ذی قعده ۱۰۵۸ در هرات «۷ پ» میرزا جلال «۸ پ» نصیرای همدانی «۹ ر» فصیحی انصاری «۱۰ ر» کلیم « ۱۰ پ» یوسف شاملو بیك «۱۱ پ» اقدسی «۱۲ پ» یادداشت و بیتی از محمّد عیسی گرمرودی من محال تبریز که در حضور ملا خلیل در جمادی الثانی ۱۲٦۸ ق نوشته

است «۱۲ پ» عرفی «۱۵پ».

۵ ـ آمار عمارات، مساجد، خانقاهها و محله های اسلامبول به خط نورالدین محمّد حسینی تحریر در ۱۱٤۲ ق «۱۵ پ»

٦ ـ دیوان محوی (رباعیات) «۲۲ ر ـ ۲۳ پ» **(فارسی)**

از : محوی

در بالای این بخش به خط قدیم نوشته شده رباعیات محوی اردبیلی ولی بعداً به خط نونویس نوشته شده که این رباعیات از میرمغیث محوی همدانی است که معاصر محوی اردبیلی بوده است.(۱)

۷ ـ نامه علمای ماوراء النهر به سادات مشهد و جواب آن «٤۳ پ»

۸ ـ مسوده قبضی که میرزا محمّدعلی به محسنای قلندر نوشته «٤۵ ر ـ ٤۵ پ» رقعه رخصت مولانا عبدالوهاب به مکه «٤٦ ر» رقعه رخصت مولانا اهلی به جانب مکه معظمه «٤٦ ر ـ ٤٦ پ» نشان امیر سیّداحمد در باب تولیت اوقاف «٤۷ پ ـ ٤۸ ر» نشان نظام الدین احمد برلاس « ٤۸ ر» مینیاتور آب و رنگ شامل عکس دو زن «۵۰ ر»

۹ ـ دیوان حسن شاملو «٦۱ ر ـ ٦٦ پ» **(فارسی)**

از : حسن خان فرزند حسین خان شاملو (قرن ۱۱ ق)

[**مجلس ۲۵٤/۲، ش ٤۳٦؛ منزوی ۲۲۹۷/٤؛ دانشگاه ۳۳٦۵/۱۳**].

دیوان شاعر است با تخلص «حسن» شامل دیباچه ای به نثر و یك غزل و ر باعیات.

آغاز دیباچه : «بعد از ادای ستایش نگارش دهنده کاخ سخن و توسل اذیال مقدسه».

آغاز غزل :

یا رب این مخمور غفلت را می اسرار ده همچو آهم بر در دلهای روشن بارده

روزگاری شد که حرف گوشه گیری میزنم یا رب این گفتار را توفیق آن کردار ده

۱ـ دیوان محوی همدانی در فهرست نسخه های خطی فارسی، منزوی ۲۵۱۸/٤ و دانشگاه ۱۲۳۵/۹ معرفی شده. برای شرح حال محوی اردبیلی ر ك : دانش مندان آذربایجان ۳۳۸، فرهنگ سخنوران ص ۵۲۷.

انجام رباعیات :

برآنکه ننوشد می روشن رحم است بی روح به بی نوایی تن رحم است

مستان غم محرومی زاهد دارند این قافله را به حال رهزن رحم است

۱۰ ـ قضا و قدر «۷۲ ر ـ ۷۳ پ» **(فارسی)**

از : محمدقلی سلیم تهرانی (۱۰۵۷ ق)

به شماره [۱۳٤٦۳/۳٦] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۱۱ ـ مثنوی شکست دست «۹۲ ر» **(فارسی)**

از : ابوطالب کلیم کاشانی (۱۰٦۱ یا ۱۰٦۲ ق)

به شماره [۱۳٦۱۰/۳۰] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۱۲ ـ سوز و گداز نوعی «۹٤ ر ـ ۹۸ پ» **(فارسی)**

از : ملا محمّدرضا نوعی خبوشانی (۱۰۱۹ ق)

به شماره [۱۳٤٦۳/۳۸] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۱۳ ـ قصیدة ترجمة الشوق = هراس و مماس «۱۰۵ ر ـ ۱۰۵ پ» **(فارسی)**

از : سیّد محمّد بن خواجه زین الدین علی عرفی (۹۹۹ ق)

به شماره [۱۲٦۲٦/۸] مراجعه شود.

۱٤ ـ نشان امیر محمّد یزنین «۱۰۸ ر»

۱۵ ـ حسن و عشق = صحت و مرض «۱۲۱ ر ـ ۱۲۵ پ» **(عرفان ـ فارسی)**

از : محمّد بن سلیمان فضولی بغدادی (۹۷۰ ق)

به شماره [۱۳٤۷۷] مراجعه شود. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «اول غاذیه که غذا را به همه اشخاص می رساند... دوم نامیه که...».

انجام صحت و مرض و انجام سفینه : «خود را به خود رساند و معشوقی و عاشقی از آن در خلوت وحدت ببرد».

۱٦ ـ علاوه بر مطالب فوق در سفینه زیر اشعاری از شاعران زیر آمده است :

میرزا جلال، مظفر حسین کاشی، نصیرای همدانی، میرابوالحسن، فصیحی انصاری، کلیم، یوسف شاملو بیك، اقدسی، جامی، محمّد بن احمد، اثیرالدین، ملازاده، فخرالدین، غزالی، خاقانی، احمد بن مؤید، رباعی از ابوالقاسم در وصف اصفهان، اشعاری از محمّد رودکی، مهستی، کثیری، میر سیّد محمّد ولد شاه قاسم، خواجه محمّد طاهر، عندلیب، امیر زین العابدین، خواجکی، محمّدصادق، امیر شمس الدین، مولانا نصیری، امیرقاضی، رشکی همدانی، سیّد محمّد نوربخش، عبدالغنی، ملك بونی، بزمی، مسعود، ملاّ محمّد عصار در تعریف قلعه، عبید زاکانی، بدیعی، ابوبکر بجلی، میر عبدالباقی، فکاری، قاضی بیضاوی، حیدری، شیخ شهاب الدین، تذروی، خواجه همام، امین الدین، اثیرالدین استکی، جمالا کازرونی، مجیرالدین سلطانی، از خسرو و شیرین میرزا قاسم جنابذی، کمال اسماعیل، شاپور فریدی، از خسرو و شیرین ملاّ عبدی، از شاهنامه اسدی، از شاهنامه فردوسی، صائب، نظیری، میرکمال الدین حسین، محمّدقلی سلیم، نظامی، غزلی بی نقطه از بدرالدین جاجرمی، قاسم بیك حالتی، نجاتی، بابا افضل کاشی، میرصیدی، میر والهی، شیخ اوحدی، جمالای دهدشتی، قدسی سنه ۱۰٤۹، شعری از راقم جنگ، ملاّ ظهوری، میرزا ملك، میرمعصوم، محوی اردبیلی، محمّدرضا فکری، فغفور لاهیجی، حکیم رکنا، ناظم هروی، شرح حال خواجه علاءالدین صانعی و سیّد شمس الدین محمّد زبدخانی، طالب آملی، ولی، ملاّ اوجی، نصرت، قصیده شانی تکلو، در تعریف مرقع شاه جهان از گفتار ابوطالب کلیم، فهمی، اختری، محبی شاملو، قصه هایی از مثنوی، اشعاری از حسن، صائب. حکایات و مطالبی به نثر از جمله هجو سلمان ساوجی درباره عبید زاکانی، دیباچه عقدنامچه، نعت رسول(صلی الله علیه وآله وسلم) از کلام جامی. هجو حمار شاعر، سیّد محمّد جامه باف، محمّدعلی سالك، ملك سعید خلخالی، میرجعفر کاشی، نادم گیلانی، نظیری نیشابوری، خواجه آصفی نیشابوری، عماد فقیه، نظام الملك، وصال شیرازی، سراج الدین، صفی الدین یزدی، ابونصر محمّد بصره ای، محمّد بن عبدالعزیز کوفه ای، میرعزمی، شیخ عطار، قاسم ارسلان، درویش نظام،

محمّدهاشم، نادری، رضی الدین، ملا مؤمن حسینی، سیفی، کاتبی، شمس الدین ذاتی، عمر خیام، سیّد جلال عضد یزدی، ملا لطف الله، خواجه حسین ثنایی، میرزاجان، قنبری، شاه غیاث الدین عبدالعلی، محمّد شرفی، آگهی، معینی، خواجه غیاث نقشبند، شوقی، وحشی، کسوتی، ملا حسن علی، نجدی، عشرتی یزدی، میرمحمّدباقر، امینی، مایلی، فغانی، فضل الله اوصاف، مجد همگر، ضیاءالدین فارسی، رفیع مرزبان، ابواسحق، میر فارغی، میرمرتضی شریفی، شریف، ملك قاسم نقاش، یاری محرر، ملهمی، ابراهیم خان، عادل شاه، قدری، صدرالدین، پرتوی، داعی، رازی، اوحدالدین کرمانی، اسیری، ابوالفرج، میرصافی، شاه جهانگیر هاشمی، حکیم سنایی، جنونی، خواجه حسن، محمّدشاه انسی، میرزا عزیزخان اعظم، وحشتی، امیرخسرو، ابوسعید ابوالخیر، حسن عنصری، ظهیر فاریابی، ابوعلی سینا، رشید وطواط، شمس الدین باقلانی، انوری، میرزا کامران، میر سیّدعلی منصور، قاسم خان موجی، نیازی، ندیمی، ضیاءالدین محمود، عادلی، تبری، ملا بدخشی، حافظ خطیب، میرزا علی بیك، ادیب صابر، باقی، علی بن اسد، ملك شمال الدین، خواجه عبدالله انصاری، نامی، محمّد امین مستغنی، عزیزی، حنظله باوغی، عبدالواسع جبلی، خواجه زاده، یوسف خان، غیوری، میرامانی، حمیدی، مظهری، واصلی، عالم، ملا امامی، رکن صاین، فخرالدین خالد، میرم سیاه، بابا علیشاه، ملا بنایی، نوری رندانی، شاه سنجان، شاه شجاع، تاج الدین اسماعیل، سیف الدین باخرزی، فرقی، نصرت، سقایی، میرزا رضی، مؤمن حسین، سحابی نجفی، اختری، صائب تبریزی، میرنجات، مولوی (رومی)، حکیم عارف، طراز یزدی، بهاءالدین بغدادی، مسعود سعد سلمان، استاد محمّدرضا، ابونصر محمّد بصره ای، زمانا مشهور، زمانا راضی، حقی خوانساری، میرسیّدمحمّد نجفی عتابی، درویش نظام، اقدسی، قاسم ارسلان، نقی پریزاد، الفتی، نادری، عبدالعلی، شیخ روزبهان شیرازی، میر محمّدباقر، عبدی ابرقوهی، سعدگل، ملا جلال دوانی، عسرتی یزدی، میر فارغی، علاءالدوله سمنانی، درویش حسین سالك، ملك قاسم نقاش، کمال ابن غیاث، طبال بمی،

عماد فقیه، ملا غیرتی، عادل شاه، ابراهیم خان، شرف الدین محمّد فراهی، عاشقی، حکیم عثمان مختاری، یعقوب چرخی، عبدالحق، شیخ فیضی، خرم شاه، شیخ جمالی، شاه جهانگیر هاشمی، علی المنجم، بدیع ترکو.

شکسته نستعلیق؛ به خط خوشنویسان مختلف، قرن ۱۳؛ عناوین و نشانی ها به شنگرف و زر، تمام صفحات جداول زرین و لاجوردی و محرر، تمام صفحات زرافشان، بر روی برگ اول شمسه و پشت آن سرلوح مزدوج مذهب مرصع با گل های کوچك الوان، در برگ «۵۰ ر» یك تصویر که نقاش باشی آن را ترسیم کرده، در برگ «۶۱ ر» نقوش مذهب مرصع در داخل کتیبه؛ جلد : تیماج، سرخ، ضربی، ترنج با سر با زمینه مذهب، مجدول.

۱۲۵ برگ؛ ۲۱/۵×۳۴ سانتی متر؛ سطور چلیپایی؛ [ثبت ۸۷۹۰۶].

(۱٤۱۸۰)

عهدنامه ها و قراردادها (اسناد سیاسی ـ فارسی)

در مجموعه حاضر تعدادی از عهدنامه ها و قراردادهای ایران با سایر کشورها در عصر قاجاریه مندرج است بدین ترتیب :

۱ ـ **عهدنامه ترکمان چای** منعقده بین ایران و روس در ترکمان چای در پنجم شعبان ۱۲٤۳ «۲ پ ـ ۱۵ ر»

آغاز : «اعلیحضرت پادشاه اعظم والا جاه امپراطور اکرم شوکت دستگاه مالك...».

انجام : «زودتر اگر ممکن باشد مابین وکلای مختار ایشان مبادله خواهد شد».

۲ ـ **عهدنامه تجارت بین ایران و روس** منعقده در ترکمان چای در پنجم شعبان ۱۲٤۳ «۱۵ پ ـ ۲۲ ر»

این عهدنامه ضمیمه عهدنامه ترکمان چای است.

آغاز : «فصل اوّل چون دولتین علیتین تمنّا دارند که اتباع خود را از جمله منافع».

انجام : «دو نسخه است به توسط ما دستخط گذاشته به مهر ما رسید و مبادله شد».

۳ ـ **سواد عهدنامه تشریفات در ترکمان چای** پنجم شوال ۱۲٤۳ از ملحقات

عهدنامه ترکمان چای «۲۲ پ ـ ۲۷ ر»

آغاز : «چون وکلای مختار روس و ایران مجتمع شده بودند تا اینکه بر طبق فصل».

انجام : «قدر و قیمت را دارد که گویا لفظ به لفظ به عهدنامه امروزه مندرج است».

٤ ـ **قرارنامه تجارتی ایران و روس** در عهد محمّدشاه منعقده در طهران ۲۲ شوال ۱۲۵۹ «۲۷ ر ـ ۳۲ ر»

آغاز : «تدبیراتیکه به جهت دفع افلاس جعلی و رفع حیله در شکست ها لازم است».

انجام : «باید قبل از وقت از دیوان اعلی و رعیت اذن حاصل کند».

٥ـ عهدنامه تجارت ایران و انگلیس منعقده در تهران ۱۲رمضان۱۲۵۷«۳۲پ ـ۳٥ر»

آغاز : «چون به یمن الطاف خداوند یگانه جلت نعمائه و عظمت آلائه از روزی که».

انجام : «در مملکت ایران صانها الله عن الحدثان خواهد بود این عهدنامه تجارت را ما که وکلای مختار...».

٦ ـ **عهدنامه صلح بین ناصرالدین شاه و شاهنشاه انگلیس** منعقده در ۲ شعبان ۱۲۷۳ «۳٥ پ ـ ٤۲ پ»

آغاز : «چون اعلیحضرت خورشید رایت اقدس همایون پادشاه اعظم شاهنشاه».

انجام : «عهدنامه را ممضی و به مهر خود ممهور ساخته در پاریس در چهارنسخه...».

۷ ـ **قرارنامه اخیره ارزنة الروم بین ایران و عثمانی** منعقده در ١٦ جمادی الثانی ١٢٦٤ «٤۳ پ ـ ٤٨ پ»

آغاز : «غرض از ترقیم و نگارش این کلمات خجسته دلالات آنکه از مدّتی...».

انجام : «از جانب دولتین قبول و امضا شده تصدیق نامهای آن مبادله خواهد شد».

۸ـ مقاوله نامه منعقده بین ایران و عثمانی در ٢٤ محرم الحرام ١٢٩٤ «٤٩ر ـ ٥٤پ»

آغاز : «صورت مقاوله نامه ایست که بشرط بقا و... اوّلاً تبعه دولت علیه ایران».

انجام : «هر پنج فقره در حق رعایای ایرانیه در ممالك عثمانیه جاری است».

۹ ـ صورت قرارنامه اولی ارزنة الروم مابین دولتین ایران و عثمانی منعقده توسط

میرزا محمّدعلی آشتیانی «۵۵ پ ـ ۶۲ پ»

آغاز : «غرض از تحریر این کتاب مستطاب این که در این چند سال به سبب حدوث».

انجام : «جناب وکیل مشارالیه نظر برخصت کامله از جانب دولت عثمانی در این تاریخ یکهزار و دویست و سی و هشت نوزدهم شهر شریفه ذی قعدة الحرام یوم یکشنبه این تمسك ممهور شد و این جانب نیز این عبد مملوك دولت علیه ایران برخصت کامله خود اساس و شروط و موارد مذکوره را بوجه مشروحه قبول نمود این تمسك تحریر و به جناب وکیل مشارالیه مبادله و تسلیم شد بالخیر و السعادة و الیمن و البرکة و الحمدلله اوّلاً و آخراً و ظاهراً و باطنا».

شکسته نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب محرر؛ جلد : تیماج، سبز، مجدول.

۶۲ برگ؛ ۱۱×۱۷ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۹۰۷].

(۱٤۱۸۱)

جنگ

شامل :

۱ ـ ترجیع بند سعدی «۱ پ ـ ۳ پ»

با این بند ترجیع :

بنشینم و صبر پیش گیرم دنباله کار خویش گیرم

۲ ـ ترجیع بند از شاعری مجهول «٤ ر ـ ٦ ر»

با این بند ترجیع :

که همه هر چه هست یکسر اوست جان و جانان و دلبر و دل و دوست

۳ ـ ترجیع بند از شاعری مجهول «٦ ر ـ ٦ پ»

آغاز :

الا ایها الرفیق و یا هادی الطریق تفضل علی الغریق بکاس من الرحیق

٤ ـ ترجیع بند میررضی «٦ پ ـ ٧ پ»

آغاز :

ای سرو سهی که بر سمندی اینت دو جهان بگو به چندی

بند ترجیع :

بنشینم و خو کنم به هجران ور جان برود فدای جانان

٥ ـ ترجیع بند میرزاقلی میلی «٧ پ ـ ٨ پ»

آغاز :

ای شهره ز ماه تا به ماهی خواهان تو بیش از آنکه خواهی

بند ترجیع بند :

پیش آیم و دامن تو گیرم در پای تو افتم و بمیرم

٦ ـ ترجیع بند جامی «٨ پ ـ ٩ ر»

آغاز :

ای روی تو ماه عالم آرای چون ماه ز پرده روی بنمای

بند ترجیع :

بنشینم و با غم تو سازم پنهان ز تو با تو عشق بازم

٧ ـ ایضاً ترجیع بند جامی «٩ ر ـ ١٠ ر»

آغاز :

ای به روی تو چشم جان روشن وز فروغ رخت جهان روشن

بند ترجیع :

تو همین کن که روی خود بنمای کز دو عالم مرا همین وصال تو بس

٨ ـ اشعاری از جامی «١٠ ر ـ ١١ ر» حافظ «١٢ ر ـ ١٢ پ»

۹ ـ ترجیع بند شاه نعمت الله ولی «۱۱ پ ـ ۱۲ پ»

آغاز :

ای ز مهرت دل خراب آباد وز غمت جان مستمندان شاد

بند ترجیع :

که سراسر جهان و هر چه در اوست عکس یك پرتوست از رخ دوست

۱۰ ـ غزلی از زیب النساء «۱۲ پ» رباعی در تعریف خط ابوالفتح خان «۱۲ پ»

۱۱ ـ قطعه ای به نثر در صنایع ادبی به فارسی «۱۳ ر ـ ۱٤ ر» نامه ای به فارسی در تعزیت «۱٤ ر ـ ۱٤ پ» بخشی از پندهای لقمان «۱٤ پ ـ ۱۵ ر»

۱۲ ـ دیوان سعدی (بخشی از غزلیات) «۱٦ ر ـ ۳۱ ر»

۱۳ ـ دیوان جامی (بخشی از غزلیات) «۳۲ ر ـ ۳۸ پ»

۱٤ ـ دیوان تسلیم «۳۸ پ ـ ۵۲ پ» **(فارسی)**

از : تسلیم(۱)

بخشی از اشعار شاعر است با تخلص «تسلیم». در این بخش اشعاری است که شاعر در مدح محمّدعلی میرزا و امین الدوله سروده است. نسخه حاضر این اشعار را شامل است :

الف : غزلیات به ترتیب حروف تهجی «۳۸ پ ـ ٤۸ پ»

آغاز :

ای نام نامی تو سردفتر سخن ها وی از خط تو مشکین در باغ یاسمن ها

یك ره قدم برون نه شاها ز کوی وحدت بستان نگین خاتم از دست اهرمن ها

ب : قطعه شاه و گدا «٤۸ پ ـ ۵۱ ر»

آغاز :

طوطی نطقم دگر بگشود لب نکته سازی کرد آغاز از ادب

۱ـ در فرهنگ سخنوران ص ۱۱٤، چهارده شاعر با تخلص «تسلیم» معرفی شده و گویا شاعر مورد بحث یکی از آن ها است.

ج : قصیده ای در مدح امین الدوله «۵۱ پ ـ ۵۲ پ»

د : قصیده ای در مدح محمّدعلی میرزا «۵۲ ر ـ ۵۲ پ»

۱۵ ـ ترجیع بند هاتف «۵۳ ر ـ ٥٤ پ»

آغاز :

ای فدای تو هم دل و هم جان وی نثار رهت هم این و هم آن

۱٦ ـ دیوان محتشم (بخشی از غزلیات) «۵۵ ر ـ ۵۹ پ»

۱۷ ـ دیوان حافظ (بخشی از غزلیات) «٦۰ ر ـ ٦۷ ر»

۱۸ ـ غزلی از وصال شیرازی «٦۷ ر» **(فارسی)**

آغاز :

ز هر درم که برانی درآیم از در دیگر چو شمع ار بزنی سر برآورم سر دیگر

۱۹ ـ دیوان مشهور «٦۷ ر ـ ۷۲ پ»

از : ملا حسین مشهور

بخشی از غزلیات و رباعیات شاعر است با تخلص «مشهور».

آغاز :

خوشا قاصدی کاورد از دیاری پیامی ز یاری به یاری ز یاری

۲۰ ـ اشعاری از شعرای گوناگون «۷۳ ر ـ ۷۳ پ»

۲۱ ـ رباعیات باباطاهر «۷۳ پ ـ ۷٤ پ»

۲۲ ـ اشعاری از نظامی گنجوی «۷۵ ر» دو غزل از حاجی لطفعلی بیگ آذر «۷٦ ر» غزلیات عبید زاکانی «۷٦ ر ـ ۷٦ پ»

۲۳ ـ اشعاری از : عمادالدین غزنوی و امیر حسینی غوری «۷۷ ر»

۲٤ ـ دیوان رفیق «۷۸ ر ـ ۸۹ پ»

از : ملا حسین رفیق اصفهانی (۱۲۱۲ ق)

[**مجلس ۱۷٤/۲٦، ش ۷٦۷۸**]. نسخه حاضر بخشی از غزلیات و قصاید شاعر است.

۲۵ ـ غزلیاتی از نظیری «۹۰ ر»

۲٦ ـ غزلیاتی از عرفی «۹۱ پ»

۲۷ ـ مطلبی از افلاطون به عربی «۹۱ پ»

۲۸ ـ غزلیاتی از مشتاق «۹۲ ر»، اسامی ماههای رومی و ماههای فارسی «۹۳ ر»

۲۹ ـ بحر طویل ملاّ طرزی افشار «۹۳ پ»

آغاز : «اگرم ایزد غفار... سفر دیار، کنم بحر طویلی سر و گویم سخنان عجب و دلکش و موزون».

۳۰ ـ دیوان طرزی افشار (منتخب) «۹٤ ر ـ ۱۰۳ ر»

از : طرزی افشار (قرن ۱۱ ق)

[**مجلس ۳۸٦/۲۵، ش ۷٤۰۵**]. نسخه حاضر بخشی از دیوان شاعر را شامل است و آغازش با آغاز آن نسخه برابر است.

۳۱ ـ پیر و جوان «۱۰۳ ر ـ ۱۰۷ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : محمّد نصیر طبیب تهرانی (۱۱۹۱ ق)

به شماره [۱۳٤۱۰/۳] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۳۲ ـ نای و حلوای شیخ بهایی «۱۰۸ ر ـ ۱۱۱ ر»

از : شیخ بهاءالدین محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ ق)

به شماره [۱۳۱۵۸/۱٤] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۳۳ ـ حسرت نامه «۱۱۱ ر ـ ۱۱۲ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : میرزا ابراهیم بن غیاث الدین منصور دشتکی شیرازی، متخلص به صفا

به شماره [٦۹۵/۳] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۳٤ ـ مثنوی نظیری «۱۱۲ پ ـ ۱۱۳ ر» **(فارسی)**

از : ملاّ محمّدحسین نظیری نیشابوری (۱۰۲۱ یا ۱۰۲۳ ق)

به شماره [۱۳۱۵۸/۱۸] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۳۵ ـ مثنوی طوفان «۱۱۳ ر ـ ۱۱۳ پ» **(فارسی)**

از : میرزا طبیب مازندرانی هزارجریبی متخلص به طوفان (۱۱۹۰ ق)

[منزوی ۳۱۲۹/٤؛ رضوی ۲۲٤/۷؛ دانشگاه ۲٤۹٦/۱۱].

این مثنوی غیر از مثنوی طوفان است که در شماره [۱٤۱۷۸/٦] معرفی گردید.

آغاز :

ای صبا ای مایه آرام من کام بخش این دل ناکام من

۳٦ ـ مسدس وحشی بافقی «۱۱۳ پ ـ ۱۱۵ ر»

آغاز :

ای گل تازه که بویی ز وفا نیست تو را خبر از سرزنش خار جفا نیست تو را

۳۷ ـ مربع ترکیب وحشی بافقی «۱۱۵ ر ـ ۱۱٦ ر»

آغاز :

دوستان شرح پریشانی من گوش کنید داستان غم پنهانی من گوش کنید

۳۸ ـ حاتم نامه = داستان حاتم طائی «۱۱٦ ر ـ ۱۱۸ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : محمّدقلی سلیم تهرانی (۱۰۵۷ ق)

به شماره [۱٤۱٤۸/۲۲] مراجعه شود.

آغاز :

طوطی طبعم که به مرغ چمن تازگی آموخت به طرز سخن

۳۹ ـ چاه وصال = لیلی و مجنون «۱۱۸ ر ـ ۱۲۱ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : سیّد بخارائی

به شماره [۱۳٦۹۵/۲] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٤۰ ـ اشعاری از: جامی، عطار، خسرو، عامری، رفیق، جلال، آذری،کمال الدین خلاق معانی، قصاب، شمس، صایب، ضیا، نسیم، عراقی، طبیب، هلالی «۱۲۱ ر ـ ۱۲۹ پ»

٤۱ ـ قصیده ای در هجو «۱۳۰ ر ـ ۱۳۰ پ» **(فارسی)**

از : میرزا ابراهیم بن غیاث الدین دشتکی شیرازی متخلص به صفا

آغاز :

ای ز رسم عشق و آئین محبت بی خبر ای نگار بی‌وفا ای دلبر بیدادگر

۴۲ ـ مضحکات از : سعدی، جامی، فوقی، عبید زاکانی، لطف الله، هجو حمام من کلام شفیعای اعمی، انوری «۱۳۰ پ ـ ۱۳۵ پ»

۴۳ ـ شیخ صنعان «۱۳۵ پ ـ ۱۴۳ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : فریدالدین عطار نیشابوری (۶۲۷ ق)

به شماره [۱۴۰۵۳/۵] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۴۴ ـ لیلی و مجنون «۱۴۴ ر ـ ۱۶۶ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : مکتبی شیرازی (۹۰۰ ق)

[**مجلس ۳۴۴/۲۶، ش ۷۸۶۶**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

آغاز :

ای بر احدیتت ز آغاز خلق ازل و ابد هم آواز

۴۵ ـ مثنوی هجری تفرشی «۱۶۶ پ ـ ۱۶۸ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : میرزا ابوالقاسم بن محمّدصادق هجری تفرشی

[**مجلس ۴۴۱/۸؛ منزوی ۳۱۳۹/۴؛ الذریعه ۱۰۲/۱۹**].

آغاز :

یا نسیم الصبح یا خیرالبرید یا غراب الدیك یا نعم الورید

۴۶ ـ قطعه ای به فارسی «۱۶۹ ر»

۴۷ ـ بیمار و طبیب «۱۷۲ ر ـ ۱۷۴ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : شریف تبریزی

به شماره [۱۳۴۶۳/۶۳] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۴۸ـ قطعه ایاز مناجات خواجه عبدالله انصاری «۱۷۴ر» قطعه شعری به فارسی«۱۷۵ پ»

٤٩ ـ قطعه عرفانی به نثر فارسی در شکایت از معشوق «۱۷۵ پ ـ ۱۷٦ ر»

آغاز : «خدا را این عتاب است آزردن بی کسان مسکین در شهر شما مگر ثواب است مگر از من هنوز گمان وجودی هست سبحان الله».

٥٠ ـ مناجات خواجه عبدالله انصاری «۱۷٦ ر ـ ۱۸۳ پ»

٥١ ـ غزلی از وفا به خط خودش «۱۸۲ ر»

٥٢ ـ اشعاری از آیتی «۱۸۳ پ»

٥٣ ـ اشعاری از وصال شیرازی «۱۸٤ ر ـ ۱۸۸ ر»

٥٤ ـ قاصد صبا «۱۸۹ ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : ؟

نسخه حاضر بخشی از آغاز این مثنوی را شامل است. مثنوی دیگری به همین نام در شماره [۹/ ۱٤۱٤۸] معرفی گردید.

آغاز :

السلام ای قبله روحانیان السلام ای خسرو شیرین زبان

ـ برگ های ۱۹۰ تا آخر نسخه (۲۲۱) سفید است.

نستعلیق؛ زین العابدین بن محمّد، ۱٤ صفر ۱۱۹۲ [برگ ۱۲ پ] در آستانه شاهچراغ شیراز، برگ ۳۸ پ و ٥۲ پ مهر بیضوی شعاع شیرازی با سجع «شعاع»؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در برگ ۱۸۸ پ یادداشتی از ملاّ محمّدعلی خراسانی؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۲۲۱ برگ؛ ۱۰×۲۰ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۹۰۹].

(۱٤۱۸۲)

تاریخ زندیه (تاریخ ـ فارسی)

از : علیرضا بن عبدالکریم شیرازی (قرن ۱۳ ق)

تاریخ سلاطین زندیه است از اواخر سلطنت کریم خان زند و پس از آن تاریخ حاکمان

این سلسله به ترتیب : زکی خان زند، ابوالفتح خان، صادق خان، علی مرادخان، جعفرخان و لطفعلی خان زند.

این رساله غیر از رساله تاریخ زندیه یا ذیل گیتی گشای عبدالکریم بن علیرضا است که در [مجلس ۲۳۳/٦، ش ۲۲۷۹؛ منزوی ٤۲٤٤/٦] معرفی شده است.

رساله حاضر به تحقیق ارنست بیر آلمانی در لیدن سال ۱۸۸۸ م به چاپ رسیده است.

[منزوی ٤۲٤٥/٦؛ فهرست میکروفیلم های دانشگاه تهران ۳٤/۱؛ مشار، فارسی ۱۰۸٥؛ فهرستواره، منزوی ۸٦۸/۲].

نسخه حاضر از نیمه تاریخ زکی خان زند تا آخر تاریخ لطفعلی خان زند را شامل است و از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «دار المرز ایلغار و تا مازندران و استرآباد عنان باز نکشیده... در بیان صادریات امور زکیخان زند و کیفیت قتل آن ـ چون در سال قبل فیمابین...».

انجام نسخه : «انقراض دولت زندیه بود و در... سلسله مذکور منقرض گردید زیاده».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج دورو، مشکی، مجدول گرهی، پشت طبله تیماج قهوه ای.

۱۳۷ برگ؛ ۱۰×۱٤/٥ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۹۱۰].

(۱٤۱۸۳)

جنگ (عربی و فارسی)

از : میرزا قوام الدین محمّد رضا بن محمّد طباطبائی (قرن ۱۲ ق)

جنگ اشعاری است تحریر شده به صورت متن و حاشیه. در آن مطالبی از شعرا و ادبای مختلف جمع آوری شده است.

مطالب مندرجه در متن جنگ عبارت اند از :

۱ ـ **وصیت شیخ عبدالصمد به شیخ بهایی** در مورد انتخاب وطن برای سکونت،

حدیث حضرت علی(علیه السلام) در چگونگی توبه «۱ر ـ ۲ر» مطلبی از لقمان، عمر عالم «۲ر»

۲ ـ رؤیة الهلال قبل الزوال «۲ پ ـ ٤ پ» **(عربی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در رؤیت هلال قبل از زوال و اعتبار آن. در آن از ملا محمّدباقر سبزواری صاحب «کفایة الاحکام» یاد شده است.

آغاز : «فی رؤیة الهلال قبل الزوال مسئلة اذا رای الهلال قبل الزوال فللاصحاب فیه ثلثة اقوال الاوّل قول الاکثر و هو عدم اعتبار الرؤیة».

۳ ـ اشعاری از حضرت علی(علیه السلام) «٤ پ ـ ٥ ر» قصیده در ماده تاریخ قتل سام میرزا در قلعه قهقهه در سال ۹۷۲ از عبدی بیك با این بیت :

چه گفتم چیست حال سال و تاریخش بگفتا در جوابم دولت طهماسب شرقی

٤ ـ رباعی از سیّد شریف جرجانی در تحصیل علم «٥ ر ـ ٥ پ»

٥ ـ یادداشتی از اسماعیل که در سال ۱۱۳۹ در مشهد مقدّس به درخواست صاحب جنگ میرزا قوام الدین محمّد نوشته است «٥ پ ـ ٦ ر»

٦ ـ شرح خواص نادعلی «٦ پ» کلمات متشابهة المعنی «٦ پ»

۷ ـ اشعاری از : محسن، امام علی(علیه السلام)، فردوسی، وحشی، شیخ بهایی، سحابی، ولی محمّدخان، حکایت اصمعی، ابوسعید، حکایت شیر و گرگ و روباه، حکایت عمروبن اللیث و چند حکایت دیگر «۷ ر ـ ۱٦ پ»

۸ ـ اشعاری از امام سجاد(علیه السلام) و حضرت علی(علیه السلام)، اعتبار خبر واحد، مطلبی از مجالس سیّدمرتضی، چند حدیث و مطلب و اشعار متفرقه «۱۷ ر ـ ۲۲ پ»

۹ ـ وقفنامه قرآن «۲۳ ر ـ ۲٤ پ» **(فارسی)**

از : آقا حسین بن جمال الدین محمّد خوانساری (۱۰۹۹ ق)

وقفنامه ای است که آقا حسین خوانساری برای وقف یك جلد کلام الله مجید به آستان مقدّس حضرت امام رضا(علیه السلام) در مشهد مقدّس انشا نموده است.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

۱۰ ـ **رقعه منظومی** که میرمحمّدخان طباطبائی(۱) متخلص به «خیر» به ملاّ محسن فیض کاشانی نوشته همراه با یك غزل از طباطبائی «۲٤ ر ـ ۲۵ پ»

آغاز :

به خدایی که ز فیضش بود آثار وجودم که در ایام فراق تو نه بودم نه نبودم

انجام رقعه :

پیش از این «خیر» مده درد سر یار خَمُش کن که وداد تو فرامش نکند یار ودودم

۱۱ ـ **غزلی** از جامی «۲۵ ر»

۱۲ ـ **مناجات نامه خواجه عبدالله انصاری** «۲۵ پ ـ ۲٦ ر» **(عرفان ـ فارسی)**

۱۳ ـ **وصیت پدری به فرزندش** در احتراز از سی و چهار چیز به نقل از حضرت علی(علیه السلام)، نصایح لقمان، اشعاری از : ابراهیم ادهم، شیخ الاسلام میرزا صالح تبریزی، امیرخسرو، مظهری، حاجی چلبی، ملا وارسته، جعفر میناکار، نامه پدری به پسرش، میر سیّدعلی مهری، محمّدعلی، میرنجات، جعفرخان، ملا محمّدقاسم مشهدی، وحید، مخلصا، میر سیّدحسن، آقا شمس قمی «۲٦ پ ـ ۳۲ ر»

۱٤ ـ **مثنوی شکست دست** «۳۲ پ ـ ۳۳ پ» **(فارسی)**

از : ابوطالب کلیم کاشانی (۱۰٦۱ یا ۱۰٦۲ ق)

به شماره [۱۳٦۱۰/۳۰] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۱۵ ـ **معراج خیال** «۳۳ پ ـ ٤۰ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : میرزا علی رضا تجلی شیرازی (بعد از ۱۰۸۰ ق)

به شماره [۱۳٤٦۳/۲٤] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۱ـ شرح حال وی در میراث اسلامی ایران دفتر سوم ص ۸۵۳ همراه با اجازه نامه فیض کاشانی به وی مندرج است.

۱۶ ـ **رقعه** میرزا طاهر نصرآبادی «۴۰ ر ـ ۴۱ پ»

۱۷ ـ **وصف کشمیر** از سلیم «۴۱ پ ـ ۴۸ پ» **(منظومه فارسی)**

از : محمّدقلی سلیم تهرانی (۱۰۵۷ ق)

به شماره [۱۳۴۷۲/۱۲] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۱۸ ـ **در شآمت ظلم** و خاتمه آن، داستان هایی در مطایبات و غیره «۴۹ ر ـ ۵۴ پ»

۱۹ ـ **بیمار و طبیب** «۵۵ پ ـ ۵۶ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : شریف تبریزی

به شماره [۱۳۴۶۳/۶۳] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۲۰ ـ **نکاح نامه محمّد مقیم** پدر صاحب جنگ که در نجف اشرف به خط خود نوشته اند «۵۷ ر»

۲۱ ـ **جواب** مکتوب میر سیّد محمّد خلف میر محمّدصالح شیخ الاسلام که نواب مستطاب نوشته، ایضاً نامه وی به آقا حسنعلی، حدیثی از ابن عباس، مطلبی به نقل از کشف الغمه، قطعه شعری به فارسی «۵۷ پ ـ ۵۹ ر»

۲۲ ـ **جواب منظوم** حکیم محمّد سعید «۵۹ پ ـ ۶۰ ر»

۲۳ ـ **تعریف ده و حمام شفیعا** «۶۰ پ ـ ۶۲ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : ؟

قصیده ای در تعریف روستای میرزا شفیعا و حمامی که در آن احداث نموده است.

آغاز :

شبی چون تخت عشاق از سیاهی به معنی صورت قهر الهی

۲۴ ـ **قدغن شراب** «۶۲ ر» **(فارسی)**

از : میرزا محمّدعلی صائب تبریزی (بعد از ۱۰۸۰ ق)

قطعه ادبی است که صائب در هنگام منع شراب از طرف شاه صفوی نگاشته است.

[منزوی ۳۵۹۱/۵؛ سلطنتی فهرست دکتر بیانی ۶۰۸؛ دانشگاه ۵۴/۱۶].

آغاز :

«زبان شکسته ترم از قلم نمی دانم که شرح آن به کدامین زبان کنم تقریر

ملخص کلام آنکه در اواخر شهر رمضان فرمانی از جانب نواب سکندر مکان مشتمل بر منع شراب و آزار شرابخوارگان رسید».

۲۵ ـ اشعار میر سیّد زین العابدین عالی، رباعیات ابوسعید ابوالخیر، اشعاری از : بابا سلطان، میرزا احمد، میرزا علی رضا، ملای روم «٦٤ پ ـ ۸۱ پ»

۲٦ ـ چند نسخه طبی «۸۲ پ ـ ۸۵ پ»

۲۷ ـ اشعاری از :

وحید، ملا ابوتراب مشهدی، میرزا جعفر ولد میرزا ابوطالب، «۸٦ پ ـ ۸۷ پ»

۲۸ ـ نسخه های طبی و در میان آنها در برخی موارد چند بیت شعر «۸۸ ر ـ ۱۰۰ پ»

۲۹ ـ حدیثی از حضرت علی(علیه السلام)، معنی ابدال «۱۰۱ ر ـ ۱۰۱ پ»

مطالبی که در حاشیه این جنگ تحریر یافته عبارت اند از :

۳۰ ـ حدیثی از حضرت علی(علیه السلام) «۱ ر»، تاریخ تعمیر قلعه تبریز توسط شاه عباس از گفتار مرحوم حاتم بیك اعتمادالدوله، تاریخ فتح قلعه دربندار از گفتار امیرجلال الدین حسن جیلانی، تاریخ آمدن ولی محمّدخان اورنگ به خدمت نواب گیتی ستان، تاریخ فوت میرزا شفیع مشهور به میرزای عالمیان، میرصفی الدین محمّد نوربخش به جهت شاه طهماسب در پاسخ گفته، تاریخ وفات میرجمال الدین محمّد صدر استرآبادی و میر محسن رضوی قمی «فادخلوها بسلام آمنین»، قطعه ای از شیخ عبدالعلی «۱ پ»

۳۱ ـ تاریخ آمدن محمّد پادشاه سر قلعه ایروان (۱۰۲۵ ق)، تاریخ مأیوس و مغلوب گشتن حافظ احمد پاشا سردار روم از بغداد، تاریخ جلوس شاه صفی از میرزا حسن خواجه نعمت الله، تاریخ فوت شیخ بهایی از محمّدصالح بیك برادر شاه زاده اسکندر بیك منشی «افسوس ز مقتدای دوران» و عزیزی گفته «افسر فضل افتاد بی سر و پا گشت شرع»، تاریخ ولادت شاه صفی (۱۰۰۲ ق)، تاریخ صدارت خلیفه سلطان

«زیبنده افسر وزارت شد» «۲ ر ـ ۲ پ»

۳۲ ـ تاریخ های جلوس شاهان قاجاریه و تاریخ وفات اجداد صفویه و تاریخ وقایعی از عصر صفویه و تولد و وفات عدّه ای از شخصیت های صفویه «۳ پ ـ ۹ پ»

۳۳ ـ تحفة الوزراء = تحفة الملوك «۹ پ ـ ۱۳ پ» **(فارسی)**

از : جلال محمّد اصفهانی

[**مجلس ۱۱/۳۵، ش ۱۲۰۰۳**]. نسخه حاضر از باب هیجدهم تا سی و دوم این رساله را شامل است.

۳٤ ـ اشعاری از : صائب، نصیحت خواجه عبدالله به خواجه نظام الملك، معما، چند ماده تاریخ، قصیده حکیم عبدالله متخلص به وحدت در تاریخ جلوس شاه سلیمان، اشعار مهرعلی خان متخلص به مظهر، سلطانعلی بیك، ماده تاریخ فوت صائب، فایضی، حکایت، بخشی از لیلی و مجنون مکتبی، حکایات، معمائی از مولا شرف الدین علی یزدی، رقعه میرزا طاهر در طلب باز به میرشکارباشی «۱۳ پ ـ ٤٥ پ»

۳٥ ـ رباعی از محمّدعلی که در غره ذی قعده ۱۱۰۹ در نجف نوشته است «٤٦ ر»

۳٦ ـ اشعار و مطالبی شامل :

شعر قصاب، حکایات، مطالبی از روضة الصفا، شعری از فایض و سعدی، من کلام نظام الملك، اشعار سعدی، قدسی، نقل از کتاب بشارة المصطفی، احکام رضاع، حکایت، نصیحت افلاطون به اسکندر، داستانی از سلمان، نقل از کشف الغمه، نسب نامه شاه طهماسب تا حضرت امام موسی کاظم(علیه السلام)، اشعار متفرقه و حکایات، مطایبات عبید زاکانی، بحر طویل سیّدعلی مهری، حماریه محمّدقلی سلیم، اشعار میرزا محمّد یحیی، حکایت «٤٦ پ ـ ۱۰۳ پ»

شکسته نستعلیق زیبا؛ قوام الدین محمّدرضا بن محمّد الطباطبائی، ۱۱٤۰ [٤ پ و ٤۰ پ] و چند کاتب دیگر؛ عناوین و بعضی از اشعار شنگرف، تمام صفحات جداول زرین و محرر؛ اشعار و مطالب در متن و حاشیه تحریر شده؛ جلد : تیماج دورو، مشکی، عطف و حاشیه تیماج قهوه ای.

۱۰۳ برگ؛ ۱۱×۲۲ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ سطور چلیپایی؛ [ثبت ۸۷۹۱۱].

(١٤١٨٤)

نیل المرام فی مذهب الائمة علیهم السلام (فقه ـ فارسی)

از : ملاّ عبدالرحیم بن معروف گیلانی

رساله مفصلی است که مؤلّف به صورت رساله عملیه برای عمل مقلدین از روی شرایع محقق حلی و ارشاد و تبصره علامه حلّی تألیف نموده است. او کتابش را در پنجاه و پنج کتاب و هر کتاب را در چند باب به نام مظفر جلال الدین شهنشاه تألیف نموده است.

[الذریعه ٤٣٧/٢٤؛ دانشگاه ٢٠٩٩/٥؛ مرعشی ٢٨١/٧، ش ٢٧١٢؛ فهرست میکروفیلم های دانشگاه تهران ٣٣٨/١؛ فهرستواره فقه هزار و چهارصد ساله اسلامی در زبان فارسی، محمّدتقی دانش پژوه ٣٨].

آغاز : «حمد وافر و ثنای متکاثر حضرت خالقی را که بر مقتضای و ما خلقت الجنّ... امّا بعد چنین گوید محرر این حروف الواثق بالله... که بر دینداران بلندمقدار».

انجام : «مسئله ـ بدان که عاقله ضامن جنایت بنده و ضامن جنایت بهیمه نباشد... بلکه ضمان عاقله مخصوص به جنایتی باشد که بر سبیل خطا بر آدمی واقع شود».

نسخ (عبارات عربی معرب)؛ نظرعلی بن الامیر علی تبریزی با مهر بیضوی و مربعی، ١٠٧٩؛ عناوین شنگرف و نشانی ها شنگرف و مشکی، در حاشیه تصحیح شده؛ در اوّل نسخه تملك فرهاد بن ولیعهد در ١٣ ربیع الاوّل ١٢٧٦ که وقت مراجعت از آذربایجان در زنجان خریداری نموده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر، مجدول گرهی.

٢١٢ برگ؛ ١٨/٥×٢٨ سانتی متر؛ ٢١ سطر؛ [ثبت ٨٧٩١٢].

(١٤١٨٥)

جنگ اشعار فارسی

از : ؟

١ ـ گل و بلبل «١ ر ـ ٤٠ ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : میرزا کاظم مهجور همدانی (بعد از ۱۱۹۹ ق)

[**مجلس ۲۳/۸؛ منزوی ۳۰۸۳/٤؛ ملی تهران ۳۲۹/۲؛ الذریعه ۲۳۱/۱۸ و ۲۳۲۹/۱۹**].

آغاز :

ابتدا بسم خداوند کریم آن الهی کوست رحمن و رحیم

۲ ـ سوز و گداز تفرشی = آتش خانه «٤۰ ر ـ ٥٤ ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : آقا محمّدصادق بن سیّد فضل الله هجری تفرشی (۱۱٦۰ ق)

به شماره [۱۳۱٥۸/۱۲] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

آغاز :

آتشی می بینم ای یاران ز دور گرم می آید به چشمم نخل طور

۳ ـ نان و حلوا «٥٤ ر ـ ۸۰ ر»

از : بهاءالدین محمّد بن حسین عاملی، شیخ بهایی (۱۰۳۱ ق)

به شماره [۱۳۱٥۸/۱٤] مراجعه شود. نسخه حاضر دیباچه نثری دارد و آغاز آن با آغاز نسخه سابق برابر است.

٤ ـ اشعاری از شاعران زیر **(فارسی)**

سعدی، شمس تبریزی، انوری، نشاط، محرم، یغما، نورعلی، قاسم انوار، حسن، عاشق، خاقانی، شیخ بهائی، عرفی، شفائی، سالك، حریف، محتشم، جامی، ملاّ حسین رفیق، محجوب، خسرو، حافظ. «۸۰ پ ـ ۱۲۲ ر»

شکسته نستعلیق؛ بی کا، ۱۱ شوال ۱۲٥٥؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی؛ در برگ ٥۹ پ مهر بیضوی «عبده آقاخان»؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۱۲۲ برگ؛ ۷×۱٤ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ ٦ سطر چلیپایی؛ [ثبت ۸۷۹۱٥].

(۱٤۱۸٦)

یوسف و زلیخا = احسن القصص (شعر ـ فارسی)

از : میرزا فضل الله حسینی خاوری شیرازی

مثنوی طولانی است در داستان یوسف و زلیخا که مؤلف آن را در مدّت شش ماه سروده است. [**مجلس ٤٧٠/٨؛ منزوی ۳۳٤۱/٤؛ الذریعه ۳٤٦/۱۹**].

آغاز :

خداوندا دلم را دیده بگشای بدیده طلعت نادیده بنمای

بنه از معرفت راهی به پیشم از آن ره رهنمایی کن به خویشم

دلم را با غمت همخانگی ده ز هر بیگانه اش بیگانگی ده

به مصر قرب خویشم کن عماری عنایت را ده آنجا پرده داری

بدادت الفت ایوبیم بخش به هجرت طاقت یعقوبیم بخش

انجام :

اگر در نظم من نقصی ز خامی است غرامت بر جنین از ناتمامی است

همین نورس جنین روگشاده ز بطن طبع من ششماهه زاده

در آری بیت بیت ار در شمارش بود نهصد فزون از شش هزارش

اگر در خلقتش بینی قصوری وگر در فطرتش یابی فتوری

نگردد میوه شیرین تا که خام است نگردد بدر مه تا ناتمام است

چو بیشش مکث و افزونش مدار است ثمر شیرین و مه کامل عیار است

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، برگ اوّل کتیبه مذهب مرصع، در دو صفحه اوّل طلااندازی بین سطور و گل های زرین در حاشیه، تمام صفحات جداول زرین و مشکی و محرر؛ برگ ۸ نونویس است؛ در اوّل نسخه مهر بیضوی «علی آقا ۱۲۲۱» و در آخر نسخه مهر بیضوی «ع ل ی ۱۳۲۰»؛ جلد : مقوائی، گوشه تیماج مشکی.

۲۱۹ برگ؛ ۱۳/۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱٦ سطر؛ [**ثبت ۸۷۹۱۸**].

(۱٤۱۸۷)

تحریرات فی الاصول (اصول فقه - عربی)

از : آخوند محمّدکاظم بن حسین خراسانی (۱۳۲۹ ق)

تقریراتی است در اصول فقه که آخوند از دروس اساتید خود در نجف اشرف، ـ گویا درس شیخ انصاری ـ تحریر نموده است.این تقریرات مفصل تر از کتاب «کفایة الاصول» است و با عنوان «مقصد ـ مقصد» و هر مقصد در چند ایضاح تنظیم شده است.

نسخه حاضر از «المقصد الثانی فی النهی» تا آخر بحث مجمل و مبین را شامل است و تألیف این بخش در نجف اشرف روز دوشنبه شش شوال ۱۲۷۸ به پایان رسیده است.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و صلّی الله علی خیر خلقه محمّد و آله اجمعین فلعنة الله علی اعدائهم اجمعین الی یوم الدین المقصد الثانی فی النهی، ایضاح : الحقّ ان النهی عبارة عن القول المخصوص بحکم التبادر و عدم صحة السلب و اما الفعل و الادلة العقلیة الدالة علی حرمة الافعال فخارجتان عن النهی».

آغاز مقصد رابع : «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة و السّلام علی محمّد و آله الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین الی یوم الدین، المقصد الرابع فی العام و الخاص، ایضاح، اعلم ان للقوم فی العام حدودا کثیرة لا یسلم اکثرها او جلها عن المناقشة او الخلل المحوج الی ارتکاب التعسف او التمحل و التعرض».

انجام : «امّا ادلة سایر الاقوال فلکثرة و نحن اغضضنا عن ذکرها بل یعرف الکلام فیها بعد معرفة ان المیزان فی الجواز و العدم علی عدم لزوم اللغویة و نقض الغرض و عدم [؟] و بهذا المیزان یعرف حکم هذه المسئلة و مسئلة تأخیر البیان عن وقت الحاجة و مسئلة اسماع العام من دون اسماع الخاص الحمدلله اولا و آخرا».

نسخ؛ به خط مؤلّف، شب دوشنبه ٦ شوال ۱۲۷۸ در نجف؛ عناوین و نشانی ها مشکی؛ بسیاری از عبارات خط خورده و در بین سطور و یا در حاشیه به وسیله مؤلّف تصحیح شده؛ با حواشی به امضاء «منه»؛ در اوّل نسخه آمده که این نسخه را به انضمام ٦ نسخه دیگر، زوجه مؤلّف از ورثه خریداری کرده و وقف بر قاطبه علما و طلاب اثناعشری نموده است تحریر در جمادی الاخری ۱۳۸۰؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، مجدول.

۱۳۷ برگ؛ ۱۵/۵×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۳۰ سطر؛ [ثبت ۸۷۹۱۹].

(۱٤۱۸۸)

نامه های (مکاتبات) حسام السلطنه حاکم خراسان (تاریخ ـ فارسی)

سلطان مراد میرزا حسام السلطنه پسر سیزدهم عباس میرزا نایب السلطنه در ربیع الثانی ۱۲۳۳ ق متولد و در دوم جمادی الاولی ۱۳۰۰ ق درگذشت. او چند بار به حکومت خراسان منسوب شد. بار اوّل از سال ۱۲٦٤ ق تا ۱۲٦٦ ق، بار دوم از سال ۱۲۷۲ ق تا ۱۲۷۵ ق، بار سوم از سال ۱۲۷۷ ق تا ۱۲۸۳ ق، بار چهارم در سال ۱۲۸۸ ق به حکومت خراسان منسوب شد ولی قبل از رسیدن به خراسان درگذشت.(۱)

در نسخه حاضر بخشی از مسودات نامه ها و گزارش هایی از حسام السلطنه که در سال های ۱۲۸۲ و ۱۲۸۳ ق در دوران سوم حاکمیت خود در خراسان به تهران نوشته، موجود است.

در این کتابچه که فقط ۲۷ برگ اوّل آن نوشته شده و باقی برگ ها سفید است، فهرست و خلاصه گزارش ها و نامه های ارسالی حسام السلطنه به سپهسالار اعظم (دربار تهران) ذکر شده است. این گزارش ها توسط چاپار یا مأموران ویژه به تهران ارسال شده که نام نامه بران در بالای صفحات مندرج است.

نستعلیق؛ بی کا، ۱۲۸۲ ـ ۱۲۸۳ کتابت شده؛ نشانی ها مشکی؛ جلد : تیماج، مشکی.

۱۲٤ برگ؛ ۲۱×۳٤/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷۹۲۱**].

(۱٤۱۸۹)

(تاریخ) جهانگشای جوینی (تاریخ ـ فارسی)

از : خواجه علاءالدین عطا ملك بن محمّد جوینی (٦۸۰ ق)

[**مجلس ۱۵۷/۱۷؛ منزوی ٤۳۰٦/٦؛ الذریعه ۲٤۷/۳؛ مشار، فارسی ۱۰٦۸/۱**].

نسخه حاضر از اول کتاب تا وقایع سال ٦۵۵ ق را شامل است و از انجام افتادگی دارد.

۱ـ برای شرح حال حسام السلطنه ر ك : شرح حال رجال ایران، مهدی بامداد ۱۰٤/۲ ـ ۱۱۰.

آغاز : «سپاس و ثنا مر معبودی که واجب الوجود است مسجودی که وجود او واهب انوار عقل وجود است».

انجام نسخه : «تشویش در دل تمامت خلق تا به چه حدّ کشیده و از مخاصمت ایشان شب و روز در مضیق زندان از ترس کار دزدان ایشان تم».

نستعلیق (عبارات عربی نسخ)؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی و محرر، در اوّل و آخر نسخه تملك بهمن میرزا فرزند عباس میرزا نایب السلطنه با دو مهر مربعی به سجع «یگانه گوهر دریای خسروی بهمن ۱۲٤۱» و «بهمن بن نایب السلطنه عباس میرزای قاجار ۱۲۵۱» و دستخط کتابدار وی رضی کتابدار مبنی بر داخل شدن کتاب به کتابخانه بهمن میرزا در جمادی الثانی ۱۲٤۰؛ در آخر نسخه یادداشتی از محمّد کبیر موسوی مبنی بر هدیه نسخه از طرف فرزند بهمن میرزا به وی با مهر «محمّد کبیر الموسوی ۱۳۰۹»؛ جلد : تیماج دورو، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول گرهی، پشت جلد تیماج قهوه ای.

۱٤۰ برگ؛ ۱۵×۲۵/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۹۲۳].

(۱٤۱۹۰)

گنجینه خطوط (فارسی)

از : حاجی محمّد مؤمن بیك (قرن ۱۲ ق)

در این سفینه نفیس و گران بها دست خط های زیادی از مؤلفان، دانش مندان، خوش نویسان و شعرای عصر مؤلف جمع آوری شده که به این نسخه اهمیت خاصی بخشیده است. این نسخه بعد از مؤلف چندین بار دست به دست شده و عالمانی دست خط خود را در حاشیه و صفحات سفید آن اضافه نموده اند.

مطالب و مندرجات این سفینه عبارت اند از :

۱ ـ سوز و گداز «۵ پ ـ ۱۰ ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : آقا محمّدصادق بن سیّد فضل الله هجری تفرشی (۱۱٦۰ ق)

به شماره [۱۳۱۵۸/۱۲] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است و توسط علیخان خسروی رودباری قزوینی در غره ذی قعده ۱۱۸۲ در قزوین تحریر شده است.

۲ ـ **اشعاری** از ملاّ مظفر کاشانی رودباری به زبان رامندی «۱۰ پ»

۳ ـ **شعری** از ابن سینا به خط مقیم خسروی تحریر در ۱۲٤۰ «۱۱ ر ـ ۱۲ ر»

٤ ـ **چاه وصال = لیلی و مجنون** «۱۲ پ ـ ۱۹ ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : سیّد بخارائی

به شماره [۱۳٦۹٥/۲] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است و در نسخه حاضر این مثنوی به حاجی لطفعلی بیگ آذر نسبت داده شده است.

٥ ـ **پیشگویی های شاه نعمت الله** «۱۹ ر ـ ۲۰ ر» **(شعر ـ فارسی)**

٦ ـ **حدیثی** به خط محمود بیك ولی تحریر شده در ۱۱۱۱ ق «۲۱ ر ـ ۲۱ پ»

۷ ـ **یادداشتی** از محمّدسعید بن حاجی علی نقی «۲۱ پ»

۸ ـ **اشعاری** به خط طهماسب قلی خسروی ۱۲٤۲ ق «۲۲ ر»

۹ ـ **موعظه** کوتاهی به خط اسماعیل حسینی خاتون آبادی با مهر بیضوی وی «۲۲ ر»

۱۰ـ **رساله در امامت** نگارش در ۲ جمادی الثانی ۱۱۱٥ «۲۲پ ـ ۲٥پ» **(فارسی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است که کاتب به درخواست صاحب جنگ حاجی محمّد بیك نوشته و در آن ترجمه چند حدیث را به فارسی درج نموده است.

آغاز:«لالی گرانبهای الفاظ و معانی و جواهر ثمینه مضامین و مبانی را نور و بها و آب».

۱۱ ـ **صفات حضرت علی**(علیه السلام) به خط ثلث آقا اسحاق و حواشی آن اشعاری از میرزا علی رضا به خط خودش «۲٦ ر»

۱۲ ـ **دست خط** محمّد شفیع حسینی شامل اشعاری از خودش و میرزا جلال اسیر و صفی الدین حلی و مطلبی از ابراهیم ادهم و حدیثی از اباعبدالله(علیه السلام) «۲٦ پ ـ ۲۷ ر»

۱۳ ـ **اشعاری** از عبدالله حسینی که در ۱۲ صفر ۱۱۲٦ در اصفهان به خط خودش

نوشته است «۲۷ پ»

۱٤ ـ **اشعاری** از شاعری با تخلص «اخلاص» به خط خودش «۲۸ ر»

۱۵ ـ **اشعاری** از ولی محمّد متخلص به «مسرور» به خط خودش «۲۸ پ ـ ۲۹ ر»

۱٦ ـ **دست خط** عطاءالله بن ملك عطابيك برادر صفی قلی خان شیرعلی شامل چند حدیث از امام علی(علیه السلام) به خط ثلث معرب «۲۹ پ ـ ۳۰ ر»

۱۷ ـ **جواب حکیم سنایی** به سؤال سلطان سنجر به خط عطابيك «۳۰ پ»

۱۸ ـ **اشعاری** از شیخ مغربی، میرزا صالح رضوی، شیخ ابوسعید، میرزا نصر «۳۱ ر»

۱۹ ـ **دعای قضاء دین** از صحیفه سجادیه به خط ثلث معرب محمّدمهدی بن محمّد معصوم جوهری «۳۱ پ ـ ۳۱ ر»

۲۰ ـ **اشعاری** به خط شکسته نستعلیق درویش مجید بن درویش شهریار تحریر در ۱۱٦۸ ق « ۳۲ پ ـ ۳۳ ر»

۲۱ـ **حرز** و دعایی از امالی شیخ طوسی به خط محمّد سعیدا رودسری «۳۳پ ـ ۳٤ر»

۲۲ ـ **اشعاری** از صفی قلی بیك قرامحال به خط علی مردان شاملو تحریر اواخر صفر ۱۱۱۳ «۳٤ پ»

۲۳ـ **خطبه ای از حضرت علی**(علیه السلام) به خط محمّدباقر با يك رباعی از خودش «۳۵ر»

۲٤ ـ **مدح امامین همامین** (موسی بن جعفر(علیه السلام) و محمّد بن علی الجواد(علیه السلام)) در چهار بیت از شیخ بهایی «۳۵ پ»

۲۵ ـ **نقلی** از ربیع الابرار زمخشری، مطلبی از امام زین العابدین(علیه السلام)، نقلی از اسفندیار، حرزی منقول از شیخ بهایی، لغز، نصیحتی منسوب به امیرالمؤمنین(علیه السلام)، دعای حجب منقول از مهج الدعوات، دعای علی(علیه السلام) در لیلة المبیت، دعای امام حسن(علیه السلام) و امام حسین(علیه السلام)، دعای هر روز ماه صفر، سوره ها و دعائی که در چهارشنبه آخر ماه صفر خوانده می شود. همه به خط بهاءالدین محمّد بن حسن علی بن عبدالله تستری که به درخواست آقامحمّد صاحب جنگ نوشته است. «۳٦ ر ـ ٤۱ پ»

۲٦ ـ **دو حدیث** به نقل از کافی کلینی به خط محمّد بن عبدالفتاح سراب تنکابنی، تحریر در اواخر صفر ۱۱۱۰ «٤۲ ر ـ ٤۳ ر»

۲۷ ـ **دعای ناد علیاً** تحریر در ۱۱٤٦ «٤۳ ر»

۲۸ ـ **دعایی** به خط محمّدباقر حسینی، مطلبی در مدح قبّه نجف و قبّه مشهد مقدّس به خط محمّدحسین بن محمّدعلی «٤٤ ر»

۲۹ ـ **حکایت** قاضی نورای اصفهانی و فرزندش «٤٤ پ»

۳۰ ـ **دستخط** ابوطالب بن حاجی ابوتراب شامل : حدیثی از امام علی(علیه السلام)، عقد الانامل برای شمارش، سؤال یهودی از امام علی(علیه السلام)، روایتی از حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم)، روایتی از آدم(علیه السلام)، مطلبی از ابن عباس «٤٥ ر ـ ٤٦ پ»

۳۱ ـ **مناجات امیرالمؤمنین**(علیه السلام) به خط حسن بن عبدالصمد «٤۷ ر»

۳۲ ـ **صلوات عصر جمعه** به خط میرزا صالح، دعای حضرت صاحب الامر(علیه السلام) به خط محمّدمهدی «٤۷ پ»

۳۳ ـ **اشعاری** از تأثیر تبریزی «٤۸ ر» داستان نوشیروان «٤۸ پ»

۳٤ ـ **قطعه** آخر دعای صباح به خط قاسم حسینی فرزند رضی «٤۹ ر»

۳۵ ـ **اشعاری** از شیخ بهایی به خط محمّد مؤمن مازندرانی که به درخواست حاجی محمّدبیك نوشته است «٤۹ پ ـ ۵۱ ر»

۳٦ ـ **شعری** از تأثیر به خط ملا محسن(۱) «۵۱ پ ـ ۵۲ پ»

۳۷ ـ **اشعاری** از : جلال، جامی، حیدر، داعی، غیاث الدین محمّد حسینی، نجات حسینی، محمّد بدیع، ملا تقی نواده محمّدطاهر اعتمادالدوله، صفای خوانساری، صفای زلالی، صائب، شفیعا، ظهوری، میرزا فصیحی، به خط علی اکبر معمایی «۵۳ ر ـ ۵۷ پ»

۳۸ ـ **غزلی** از رضا «۵۸ ر»

۳۹ـ **اشعار** غیاث الدین محمّد حسینی نواده محمّدباقر داماد به خط خودش«۵۸پ ـ ۵۹ر»

۱ـ گویا به خط خود تأثیر، زیرا نام وی محسن بوده است.

۴۰ ـ **غزلی** از محمّد سعید مشعلدار باشی به خط خودش «۵۹ پ ـ ۶۰ ر»

۴۱ ـ **غزلی** از عرفان به خط خودش «۶۰ پ»

۴۲ ـ **غزلی** از سیّدعلی حسینی عاملی متخلص به مهری به خط خودش که در اصفهان ۵ ربیع الثانی ۱۱۱۱ نوشته است «۶۱ ر»

۴۳ ـ **دعایی** به خط ثلث معرب زیبا به خط آقا اسحاق فرزند ابراهیم قمی «۶۱ پ»

۴۴ ـ **اشعاری** از خادم به خط خودش «۶۲ ر»

۴۵ ـ **اشعاری** از نجات که در شعبان ۱۱۱۰ نوشته است «۶۲ پ ـ ۶۳ ر»

۴۶ ـ **شعری** از محمّدباقر بن محمّد علی بیك نوه قرچغای خان که به درخواست صاحب جنگ محمّد بیك نوشته است «۶۳ پ»

۴۷ ـ **شعری** از محمّد بدیع نصرآبادی ملقب به ملك الشعرا به خط خودش «۶۴ ر»

۴۸ ـ **رباعیات** و اشعاری از بیان به خط خودش «۶۴ پ ـ ۶۷ ر»

۴۹ ـ **دست خطی** از مقیم بن حاجی شرف الدوله خسروی که در سال ۱۲۴۰ به درخواست عابدین کیّال نوشته است «۶۷ پ»

۵۰ ـ **یادداشتی** کوتاه مبنی بر مسافرت صاحب جنگ ولی محمّدبیگ به قراباغ «۶۸ ر»

۵۱ ـ **اشعاری** از میرزا محمّدتقی نواده اعتمادالدوله به خط خودش «۶۸ پ ـ ۶۹ پ»

۵۲ ـ **اشعاری** از میرزا حسن صاحب رقم به خط خودش «۷۰ ر ـ ۷۲ پ»

۵۳ ـ **اشعاری** به ترکی به خط موسی که در ۷ شوال ۱۱۰۱ در اصفهان نوشته است «۷۳ ر ـ ۷۴ پ»

۵۴ ـ **اشعاری** از صفایی زلالی خوانساری با تخلص صفایی به خط خودش که در سال ۱۱۱۰ نوشته است «۷۵ ر ـ ۷۶ پ»

۵۵ ـ **اشعاری** از غیبی خان استاجلو زاده به خط خودش «۷۷ ر»

۵۶ ـ **اشعاری** از عباسقلی به خط خودش تحریر در سال ۱۱۱۱ «۷۷ پ»

۵۷ ـ **اشعاری** به خط سلطان ابوسعید میرزا که در تهران دوشنبه ۲۵ شعبان ۱۳۱۳

نوشته است «۷۸ ر»

۵۸ ـ اشعاری از ماهر به خط خودش «۷۸ پ»

۵۹ ـ اشعاری از صائب و میرزا فصیحی و ظهوری به خط مقصود «۷۹ ر»

٦۰ ـ مثنوی در تعریف و تاریخ عمارت دولتخانه شاهنشاهی «۷۹ پ ـ ۸٦ ر»

از : میرزا محمّد علیا نصرآبادی

مثنوی ای است که شاعر در مدح عمارت دولت خانه شاه سلطان حسین صفوی که در سال ۱۱۰٦ بنا نموده، سروده است با این عناوین : صفت ایوان رفیع بنیان، تعریف آینه و آینه خانه، تعریف گچ کار و توصیف گچ، صفت جدول، توصیف حوض ها و آب آن، تعریف نقاشی و نقاش، وصف شبیه نرم قلم، بیان شبیه عاشق، تفصیل شبیه هر عضوی از اعضای معشوق از سر تا پا که نقاش کشیده، وصف شبیه عاشق و معشوق با هم، تجدید تعریف عمارت، صفت سرکار و معمار، تفصیل کار فرمودن سرکار به هر صنفی، کارفرمایی سرکار به بنا و تعریف بنا، صفت گچ کار و تعریف گچ، مدح و ثنای بندگان شاهنشاهی.

آغاز :

تعالی الله از این عالی عمارت که دادش دست قدرت اوج رفعت

فضایش رفته از اندیشه بیرون ز حسنش گوشواری ربع مسکون

انجام :

پی تاریخ گفتا صدق نیت مکان دولت و جای سعادت (۱۱۰٦)

الهی تا بنای دهر برپاست اثر از گردش افلاك پیداست

بود این شاه و دین را جاودانی ببخشش پادشاهی کامرانی

٦۱ ـ اشعاری از محمّدعلی بن محمّد مؤمن نصرآبادی به خط خودش تحریر ۱۱۱۱ «۸٦ ر ـ ۸٦ پ»

٦۲ ـ اشعاری از مقیم بن حاجی شرف خسروی به خط خودش تحریر ۱۲٤۰ «۸۷ ر»

٦٣ ـ **اشعاری** به خط محمّدرضا «٨٧ پ»

٦٤ ـ **اشعاری** از نواب ایران مداری و صائب به خط محمّدحسیب «٨٨ ر»

٦٥ ـ **اشعاری** به خط محمّدهادی از نواب وحیدالزمانی و نقی «٨٨ پ»

٦٦ـ **اشعاری** از ملك الشعرا میرزا نجیبا متخلص به نجیب به خط وی «٨٩ ر ـ ٩٦ پ»

٦٧ ـ **اشعاری** از لطف علی متخلص به سامی به خط خودش تحریر ربیع الاوّل ١١١٠ «٩٧ ر ـ ٩٧ پ»

٦٨ ـ **اشعاری** به خط اسماعیل ذبیح از خود وی تحریر ١١١١ «٩٨ ر ـ ٩٩ ر»

٦٩ ـ **دست خط** حمزه که در سال ١٢٥٨ برای اسکندر میرزا نوشته «حاشیه ٩٩ ر»

٧٠ـ **اشعاری**از صائب و دیگران به خط مقیم خسروی تحریر ١٢٤٠ «١٠٠ر ـ ١٠١ر»

٧١ ـ **اشعاری** از صائب به خط محمّدقلی خسروی تحریر ١٢٤٠ «١٠١ پ»

٧٢ ـ **اشعاری** از مقیم به خط خودش تحریر ١٢٤٠ «حاشیه ١٠٢ ر»

٧٣ ـ **اشعاری** از میرزا مقیم کتابدار به خط زین العابدین شریف حسینی فرزند میرزا علی اکبر مستوفی تحریر ١١١٠ «١٠٢ ر ـ ١٠٢ پ»

٧٤ ـ **اشعاری** از محمّدرضا بن ملاّ محمّد مشهور به سراب به خط وی تحریر یك شنبه ٢١ جمادی الثانی ١١١١ «١٠٣ ر ـ ١٠٤ پ»

٧٥ ـ **اشعاری** از ملاّ ناظم هروی، میرزا محمّدسعید حکیم، سیّدعلی مهری و کاتب، به خط ابوطالب «١٠٥ ر ـ ١٠٦ پ»

٧٦ ـ **اشعاری** از میرنجات و دیگران به خط میرزا کریم مستوفی خاصه نائب اعتمادالدوله « ١٠٧ ر ـ ١٠٨ پ»

٧٧ ـ **یادداشتی** از حمزه میرزا که به درخواست اسکندر میرزا فرزند اشرف در سال ١٢٦٣ نوشته است «١٠٧ پ»

٧٨ ـ **اشعاری** از محمّدصادق بن نورالدین محمّد به خط خودش «١٠٩ ر ـ ١٠٩ پ»

٧٩ ـ **اشعاری** به خط محمّدمهدی که به درخواست حاجی محمّدبیك در منزل شاه

محمودبیك در قراباغ در سال ۱۱۱۱ نوشته است، اشعاری به خط کاتبی که به درخواست علیخان بیك خسروی تحریر نموده، اشعاری به خط مقیم خسروی «۱۱۰ پ»

۸۰ ـ **اشعاری** به خط محمّد زمان تحریر ۱٦ ربیع الثانی ۱۱۱۱ «۱۱۱ ر»

۸۱ ـ **دعا** و اشعار عربی به خط محمّدمهدی بن نجفقلی بیك «۱۱۱ ر»

۸۲ ـ **دست خط** مقیم خسروی تحریر در ۱۲٤۰ شامل : اشعاری از جدش وحید و باباطاهر و بیتی در حاشیه به خط محمّد قلی خسروی «۱۱۱ پ»

۸۳ ـ **اشعاری** به خط عبدالمجید تحریر ۱۱۲٤ «۱۱۲ ر»

۸٤ ـ **وصیت بعض العرفا** به عربی به خط محمّد جعفر بن محمّدصالح پیشنماز مسجد شاه «۱۱۲ پ»

۸۵ ـ **اشعاری** از جعفر آرام میناکار به ترکی و فارسی به خط خودش تحریر ۷ جمادی الثانی ۱۱۱۱ در اصفهان «۱۱۳ ر ـ ۱۱٤ پ»

۸٦ ـ **اشعاری** تحریر شده در ۱۸ جمادی الاول ۱۱٦۸ «حاشیه ۱۱۳ ر»

۸۷ ـ **دست خط** مولا حسنای رودسری «۱۱۵ ر»

۸۸ ـ **ترجمه حدیثی** از شیخ صدوق به خط محمّدسعید رودسری گیلانی «۱۱۵ پ»

۸۹ ـ **اشعاری** به خط مقیم خسروی تحریر ۱۲٤۰ «۱۱٦ ر»

۹۰ ـ **اشعاری** از تأثیر به خط میرزا ابوطالب خلف میرزا محسن تأثیر «۱۱٦ پ»

۹۱ ـ **اشعاری** از طالع گیلانی به خط خودش تحریر ۱۱۱۰ «۱۱۷ ر ـ ۱۱۸ پ»

۹۲ ـ **اشعاری** از محمّدهادی ارشد همدانی به خط خودش تحریر ۱۱۱۰ «۱۱۹ ر ـ ۱۱۹ پ»

۹۳ ـ **اشعاری** از محمّدرفیع متخلص به معجز به خط خودش «۱۲۰ ر»

۹٤ ـ **اشعاری** به خط یحیی کهدمی «۱۲۰ پ»

۹۵ ـ **اشعاری** از نوائی و کمال الدین رضوی قمی به خط همین قمی تحریر دوم ماه هفتم ۱۱۱۱ که به درخواست محمّد مؤمن بیك در قم تحریر نموده است «۱۲۱ ر ـ ۱۲۲ پ»

۹۶ ـ **اشعاری** از محمّدقاسم شربت دار به خط خودش «۱۲۳ ر ـ ۱۲۳ پ»

۹۷ ـ **حکایتی** از بهلول به خط ملا عبدالله بن رفیع الدین محمّد واعظ و اشعاری از خودش « ۱۲٤ پ ـ ۱۲۵ پ»

۹۸ ـ **اشعاری** از واعظ قزوینی به خط فرزندش محمّدعلی بن رفیع الدین محمّد واعظ که در شوال ۱۱۳۰ در قزوین نوشته است «۱۲۵ ر»

۹۹ ـ **اشعاری** از شاعری ناشناس به خط خودش «۱۲٦ ر ـ ۱۲٦ پ»

۱۰۰ ـ **اشعار و معماهای منظوم** از مفید بن سعید لاهیجی تحریر در ۱۱۱۰ در اصفهان «۱۲۷ ر ـ ۱۲۷ پ»

۱۰۱ ـ **اشعار** جواد حسینی به خط خودش «۱۲۸ ر ـ ۱۲۸ پ»

۱۰۲ ـ **اشعاری** از واعظ، عاملی، ناظم هروی، به خط شاکر تهرانی تحریر ۱۱۱۰ «۱۲۹ ر ـ ۱۳۰ پ»

۱۰۳ ـ **اشعاری** از محمّد گیلانی به خط خودش تحریر ۱۱۰۱ «۱۳۱ ر ـ ۱۳۱ پ»

۱۰٤ ـ **اشعاری** از طالب آملی و صائب «۱۳۲ ر ـ ۱۳۳ پ»

۱۰۵ ـ **اشعاری** به خط علی قلی خسروی تحریر ۱۲٤۸ «۱۳٤ ر»

۱۰٦ ـ **چند حدیث** از حضرت علی(علیه السلام) و حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) به خط شمس بن سعید گیلانی «۱۳٤ پ ـ ۱۳۵ پ»

۱۰۷ ـ **دعایی** به خط محمّد قاسم قاری تحریر ۱۱۱۱ «۱۳٦ ر ـ ۱۳۷ ر»

۱۰۸ ـ **حدیثی** به خط محمّدمحسن بن محمّد مؤمن تنکابنی «۱۳۷ ر»

۱۰۹ ـ **شعری** به خط میرزا باقر «۱۳۷ پ»

۱۱۰ ـ **مطلبی** از بوذرجمهر و جنید بغدادی به خط محمّدقلی تحریر ۱۲٤۸ «۱۳۸ ر»

۱۱۱ ـ **تفسیر آیه** «فنادته الملائکة و هو قائم یصلی فی المحراب» به خط سلمان بن خلیل الله قزوینی «۱۳۸ پ ـ ۱۳۹ ر»

۱۱۲ ـ **چند بیت شعر** و چند حدیث به خط محمّدعلی بن شاهوردی بیك

توشمال باشی ۱۱۱۷ «۱۳۹ پ»

۱۱۳ ـ اشعاری از سیّد محمّد تنکابنی متخلص به حجت به خط خودش تحریر رجب ۱۱۱۱ هنگام مراجعتش از اصفهان به گیلان، احادیثی به نقل از خط شیخ بهایی، مواعظی به نقل از : خط شیخ محمّد بن حسن بن شهید ثانی، اشعاری از مجنون عامری به نقل از خط میرزا محمّدرفیع نائینی، همه به خط سیدمحمد تنکابنی متخلص به حجت «۱٤۰ ر ـ ۱٤۱ پ»

۱۱٤ ـ حدیثی به نقل از کافی به خط میرزا محمّدمهدیا نواده قاضیخان صدر سابق و در حاشیه آن رباعی به خط محمّدقلی خسروی تحریر ۱۲٤۸ «۱٤۲ ر»

۱۱۵ ـ دست خط شیخ عبدالله بن محمّد رانکوئی شامل :

الف : تفسیر بیت : «منم معلول بی علت...» «۱٤۲ پ» **(فارسی)**

از : ملا حسین

شرح کوتاه فلسفی است بر این بیت :

منم معلول بی علت که علت گشته پیوندم ازل فرزند من آمد ابد فرزند فرزندم

آغاز : «سراپرده خزاین صمدیت که عارفی بعد از استکشاف لطایف اسرار محتجبه به استار مودعه در صحایف قدرت...».

ب: دعای مروی از امام حسن عسکری(علیه السلام) «اصبحت اللهم معتصماً بذمامك». «۱٤۳ ر»

ج : معمیات منظوم ملا عنایت فکری «حاشیه ۱٤۲ پ ـ ۱٤۳ ر»

۱۱٦ ـ چند رباعی از میرزا محمّد مؤمن بن میرزا قوام الدین به خط محمّدعلی تحریر ۱۱۱۱ « ۱٤٤ ر»

۱۱۷ـ مناجاتی که به درخواست حاجی محمّدقلی بیك نوشته شده «۱٤٤ پ ـ ۱٤۵ ر»

۱۱۸ـ اشعاریاز شوکت بخاری به خط محمّد نصیر فراهانی تحریر ۱۱۱۲ «۱٤۵ پ»

۱۱۹ ـ مطالب متفرقه «۱٤٦ ر ـ ۱٤٦ پ»

۱۲۰ ـ اقوال پیرامون نفس انسانی، در حاشیه این صفحه اشعاری از میرزا بدیع

نصرآبادی و شوکت بخارائی به خط محمّد شفیع حسینی تحریر ۱۱٦۸ «۱٤۷ ر»

۱۲۱ ـ **حدیثی** از حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) و چند روایت در خواص آیات قرآن به خط ابوطالب بن محمّد معصوم حسینی نواده نواب میرزا مهدی «۱٤۷ پ»

۱۲۲ـ **چند حدیث** و کلام عرفا به خط علی نقیو شعر عربی به خط محمّدقلی«۱٤۸ر»

۱۲۳ ـ **چند حدیث** و دعا به خط حاجی لطف الله رانکوهی «۱٤۸ پ»

۱۲٤ ـ **القاب شهرها** و قاعده تشخیص قبله به خط محمّد صفی مستوفی «۱٤۹ ر»

۱۲۵ـ **نامه خان احمد** به محمّد امین بن جمشید به خط محمّدباقر لاهیجی «۱٤۹پ»

۱۲٦ ـ **دعای توسل امام رضا**(علیه السلام) به خط محمّدطاهر قزوینی تحریر ۱۱۱۱ «۱۵۰ ر»

۱۲۷ ـ **اشعاری** به خط محمّد قلی تحریر سنه لوی ئیل ۱۲٤۸ «۱۵۰ پ»، اشعاری از آقامحمّد امین زعفرانی و چند شعر دیگر «۱۵۱ ر ـ ۱۵۱ پ»

۱۲۸ ـ **رباعی** از محمّد نصیر مدرس جده بزرگ و روایتی از صحیح بخاری و رباعی از میرداماد هر سه به خط همان محمّد نصیر، شعری از فردوسی به خط محمّدباقر قزوینی تحریر ۱۱۷۷ «۱۵۲ ر»

۱۲۹ ـ **منشآت** شامل : نامه به آخوند ملاّ محمّد نصیر مدرس، جواب نامه از محمّد نصیر، دو نامه به حاجی محمّد بیك ولد مرحوم نواب خلف سلطان در زمان نیابتش، دو نامه به میرزا فخرالدین محمّد فرزند میرزا علی نقی منجم باشی، نامه میرزا محمّدمهدیا مشرف ایلچی فارس، جواب وی، در حاشیه کتابت عزیزی به عزیزی به طریق لغز، اشعاری از صادق، همه به خط صادق تحریر ۱۱۱۰ «۱۵۲ ر ـ ۱۵٦ پ»

۱۳۰ ـ **دلیلی از ادله امامت حضرت علی**(علیه السلام) به نقل از منهاج الکرامه علامه حلّی به خط محمّدامین حسینی آملی و دعای ابوذر به خط محمّد غنی حسینی «۱۵٦ پ ـ ۱۵۷ ر»

۱۳۱ ـ **چند دعا و حدیث** به خط محمّد قاسم بن پنچق بیك «۱۵۷ پ»

۱۳۲ ـ **خطبه همام** از نهج البلاغه با ترجمه فارسی در لابه لای سطور به خط محمّدباقر بن علاءالدین محمّد حسینی ملقب به گلستانه سال ۱۱۱۰ «۱۵۸ ر ـ ۱٦۲ پ»

۱۳۳ ـ رباعی به خط معصوم حسینی که در کوشکدر رودبار نوشته «۱٦۲ پ»

۱۳٤ ـ حکایتی از اصمعی و مناجات امام زین العابدین به خط میرزا نصیر بن سیّدحسن حسینی برادر نواب صدر ۱۱۰۱ «۱٦۳ ر ـ ۱٦٤ ر»

۱۳۵ ـ اشعاری به خط محمّدرحیم «حواشی ۱٦۳ پ ـ ۱٦٤ پ»

۱۳٦ ـ چند حدیث و روایت به خط کاظم رودسری «۱٦۵ ر»

۱۳۷ ـ رباعی به خط شاعری که در سال ۱۲٤٦ نوشته است «حاشیه ۱٦۵ پ»

۱۳۸ ـ رباعی از محمّدباقر داماد «حاشیه ۱٦٦ ر»

۱۳۹ ـ حدیثی از حضرت علی(علیه السلام) در مورد سارق و بریدن دست وی توسط آن حضرت و مدح حضرت توسط وی به خط نسخ مذهب معرب آخوند ملاّ علیرضا برادر ملاّ محمّدباقر مجلسی «۱٦٦ ر ـ ۱٦۷ پ»

۱٤۰ ـ رباعی و اشعاری به خط محمّدقلی خسروی تحریر ۱۲٤٦ «حاشیه ۱٦۷ ر و ۱٦۷ پ و ۱٦۹ ر»

۱٤۱ ـ باب ادخال السرور علی المؤمن (احادیث به عربی) به خط شیخ محمّد رانکوهی «۱٦۸ ر ـ ۱٦۸ پ»

۱٤۲ ـ رساله در فضایل امام علی(علیه السلام) «۱٦۹ ر ـ ۱۷۰ پ» **(فارسی)**

از : محسن بن ملاّ حسن گیلانی تحریر ربیع الاوّل ۱۱۱۱ به خط خودش

رساله مختصری است در فضایل حضرت علی(علیه السلام) شامل چند حدیث از روایات عامه که در لابه لای سطور به فارسی ترجمه شده است.

آغاز :

«ای نام تو دیباچه دیوان کمال ای ذکر تو آرایش عنوان جلال

از باده فیض مبدء فیاضت شد جام دل اهل سخن مالامال

بر آئینه ضمیر مهر تخمیر ارباب دانش و اصحاب بینش منکشف و ظاهر و منجلی و باهر است».

۱۴۳ ـ رباعی به خط درویش محمّد تحریر ۱۱۶۸ «حاشیه ۱۶۹ پ»

۱۴۴ ـ اشعاری از شاه طاهر دکنی، واعظ و رباعی از شیخ بهایی با جواب آن از میرزا رفیعا «حاشیه ۱۶۹ ر ـ ۱۷۰ پ»

۱۴۵ ـ نشانه صدق محبت «۱۷۱ ر»

۱۴۶ ـ مطلبی به نقل از شواهد النبوه، اسامی شاهان صفویه و نسب نامه سیادت آن ها از شاه حسین صفوی تا امام موسی الکاظم(علیه السلام)، اشعاری از : مولانا، میر صیدی طهرانی، لطف علی بیك، جامی، فرق اشراقیین و صوفیه متشرعین و مشائین و متکلمین به خط میرزا محمّدباقر شیرازی «۱۷۱ پ ـ ۱۷۲ پ»

۱۴۷ ـ دعای ناد علیاً و در حاشیه سوره نصر و یك مناجات «۱۷۳ ر ـ ۱۷۳ پ»

۱۴۸ ـ دستخطی از معین حیدر یوزباشی تحریر ۱۱۲۷ «۱۷۴ ر»

۱۴۹ ـ اشعاری از ملاّ عبدالله بن محمّد رفیع واعظ قزوینی به خط خودش «۱۷۴ پ»

۱۵۰ ـ احادیث و اشعاری گویا به خط محمّد رفیع واعظ «۱۷۵ ر ـ ۱۷۵ پ»

۱۵۱ ـ قلم سریانی قدیم به خط عطاءالله بیك «۱۷۶ ر ـ ۱۷۷ ر»

۱۵۲ ـ دستخط محمّدتقی «۱۷۷ پ»

۱۵۳ ـ دعای طاعون و وبا «۱۷۸ ر»

۱۵۴ ـ رباعی به خط نصرالله بن محمّد زمان تحریر ۱۲۰۵ «۱۷۸ پ»

۱۵۵ ـ شعری به خط علی قلی «۱۷۹ ر»

۱۵۶ ـ غزلی از حافظ به خط ملا معصوم ولد محمّد زمان تحریر ۱۲۴۴ ق، رباعی از وصال و عرفی «۱۸۰ پ»

نستعلیق و ثلث و نسخ؛ به خط عدّه زیادی از دانشمندان و علما و شعرای قرن ۱۲ ق؛ جلد : کاغذی.

۱۸۱ برگ؛ ۱۲×۲۰ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۹۲۲].

(١٤١٩١)

دیوان وصال شیرازی (فارسی)

از : میرزا محمّد شفیع بن میرزا کوچك وصال شیرازی (١٢٦٢ ق)

دیوان اشعار شاعر است با تخلص «وصال»، تخلص قبلی وی «مهجور» بوده است.

[**مجلس ٢٣٠/٢؛ دانشگاه ٥٩٨/٨؛ منزوی ٢٥٩٩/٣؛ الذریعه ١٢٦٨/٩؛ مشار، فارسی ٢٣٨٨/٢**].

نسخه حاضر این بخش ها را شامل است :

الف : قصاید به ترتیب حروف تهجی «١ ر ـ ١٠٧ پ»

آغاز :

بینی چه رقم های شگرفست دلآرا بر صفحه هستی ز خداوند تعالی

دارای دو گیتی ملك العرش خدایی کو را نه نیاز است و نه انباز و نه مبدا

انجام :

هم از مدحت دعای خیر به باشد که همچون من ز هر سو صد هزاران مدح خوان اندر جهان داری

همیشه توسن اقبال و دولت زیر ران بادت سعادت در رکابت باد و دولت هم عنان بادت

ب : غزلیات به ترتیب حروف تهجی «١١٠ پ ـ ١٧٤ پ»

آغاز :

وصف تو جز این نیافت عارف دانا کز همه عیبی منزهی و مبرّا

مدح تو گویند اگر ز غایت بینش مدحت خورشید گفته اند به عمیا

انجام :

کنی ملامت رندی که سیم و زر بازد قمار عشق ندیدی که خویشتن بازی

ز شهد وصل چو گشتی وصال کام آلود ضرورت است که چندی چو موم بگدازی

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ جای عناوین خالی مانده، تمام صفحات جداول زرین و لاجوردی و محرر، در اوّل دیوان و اوّل غزلیات دو سرلوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان، در حاشیه دو صفحه اوّل دیوان و دو صفحه اوّل غزلیات گل های مذهب و الوان؛ جلد : تیماج، مشکی.

۱۷٤ برگ؛ ۲۰×۳۰ سانتی متر؛ ۱۹ سطر در چهار ستون؛ [ثبت ۸۷۹۲٤].

(۱٤۱۹۲)

طرب المجالس = تذکره... (شعر - فارسی)

از : ؟

مؤلف در آذرماه ۱۳۱۳ ش از طرف اداره معارف فارس به سمت مدیر دبستان کسکولی کازرون منصوب می گردد و راهی آن شهر می شود و تذکره حاضر را از اشعار شعرا و ادبای معاصر و متأخر خود در آن شهر جمع آوری می نماید.

این تذکره بخش های زیر را شامل است :

الف : اشعاری از شاعران مختلف «ص ۱ - ۱٤۷» شامل : اشعاری از :

مسرور، عشقی، میرزا محمّدجعفرخان عضو محترم مالیه کازرون که در قشلاق در باباکلان گفته، حکیم قاآنی، سعدی شیرازی، ایرج میرزا، جلال الملك، سامی، طرفه، رشید، ادیب السلطنه، افضل السلطنه، ناصری، وحید، عباس فرات، نظامی، مسعود سعد سلمان، انوری، ناصرخسرو، محمّد غزالی، روحانی، مولانا، نسیم شیرازی، غمام، جنتی، مسیح کاشانی، عشرتی یزدی، محمّدعلی ناصح، حبیب یغمایی، دیوانه، تاراج، همای عراقی، ناصر اصفهانی، مؤید تائبی، منیره فرخنده پی، هادی، عبرت، صفی علی شاه، کمال الدین اصفهانی، مشتاق، حبیبی، ذره شیرازی، فرصت الدوله، وحشی کرمانی، انیسی، مکتبی، مظفر، حافظ، حشمت زاده، جواد کمپانی و قاآنی.

ب : رباعیات باباطاهر «ص ۱۴۸ ـ ۱۶۰»

ج : رباعیات خیام «ص ۱۶۱ ـ ۱۹۵»

د : دیوان ایرج میرزا (بخشی) «ص ۱۹۵ ـ ۲۱۶» **(فارسی)**

از : ایرج میرزا جلال الممالك

دیوان وی بارها در ایران به چاپ رسیده است [**مشار، فارسی ۲۲۷۰/۲**].

نسخه حاضر بخشی از اشعار شاعر را شامل است.

آغاز تذکره : «شکر متواتر آفریدگاری را جلت کبریاؤه و عظمت اسماؤه که به قدرت بالغه احدی از محض وجود سرمدی وجود نور احمدی را... این اشعار از مسرورست :

ای مترس شیك و مدمن ای مه پاریس وی بزم دل از نور رخت یافته تقدیس

در لندن زلف تو صد کنگره تأسیس دل بسته بزنار سر زلف تو تجنیس

پیوسته به یك تار بگسسته به یك مو».

انجام تذکره :

خدا روزی کند مشتی چنین را عموم مؤمنات و مؤمنین را

به شوخی گفته ام گر باره چند مبادا دوستان از من برنجند

نستعلیق؛ به خط مؤلف، ۱۳۱۳ ش، عناوین مشکی؛ جلد : مقوائی، قهوه ای، عطف پارچه آبی.

۱۰۸ برگ؛ ۱۳×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۷ ـ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۹۲۶].

(۱۴۱۹۳)

مائة حدیث (مواعظ ـ فارسی)

گویا از : قاضی سیّد محمّد بن فرج الله دزفولی حائری (قرن ۱۳ ق)

رساله مفصلی است در پند و اندرز و ذکر مصیبت سیّدالشهداء(علیه السلام). مؤلّف آن را در سال ۱۲۷۳ تألیف نموده و در آن از استاد خود صاحب جواهر با دعای «رحمه الله» یاد

می کند. او در اثنای کتاب، حکایات و داستان هایی در خوارق عادات که در عصر وی اتفاق افتاده نقل نموده است.

او نام کتابش را «صد حدیث» گذاشته ولی مقصود وی آن نیست که صد حدیث را در آن شرح کند بلکه منظور از حدیث معنی لغوی آن است یعنی صد سخن پند و اندرز.

مؤلف در این رساله از کتاب دیگر خود موسوم به «وسیلة الرشاد»(۱) یاد نموده است.

آغاز : «الحمدلله الذی جعل الدنیا دار فناء و زوال متنقلة باهلها عن حال الی حال و حتم البلاء علی اهل الولاء و المحنة علی اهل المحبّة و الرزیة علی اولی المزیة و صیّر هذه الدار القصیرة سجنا للمؤمن لینتقل منها الی دار الابرار فیزداد علوا و شانا و جنة للکافر لیتحوّل الی النار فیکثر التحسر اسفا و الصلوة علی محمّد المرسل بالهدی و...».

انجام : «و همچنین یزید از نسل غلامی بود که با مادرش زنا کرده بود و همچنین امیه از نسل غلام رومی بودند و به این تفسیر شده آیه الم غلبت الروم فی ادنی الارض و هم من بعد غلبهم سیغلبون فی بضع سنین که مراد بروم بنی امیه اند که اگرچه به ظاهر از عرب بودند ولکن اصلشان رومی بودند از زنای غلام رومی با جده ایشان و این است معنی سخن امیرالمؤمنین(علیه السلام) بعد از آنکه معاویه به او نوشت که آیا ما و شما از شجره واحد نیستیم که اصل ما عبد مناف است تمت الکتاب».

نسخ؛ خط مؤلف، ۲۲ رمضان المبارك ۱۲۷۳؛ نشانی ها مشکی و شنگرف؛ قسمت پایین صفحه اوّل از بین رفته؛ جلد : تیماج، ضربی، مجدول.

۲۸۱ برگ؛ ۱۶×۲۲ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [**ثبت ۸۷۹۲۷**].

۱ـ شیخ آغابزرگ در الذریعه کتاب «وسیلة الرشاد فی وفیات المعصومین(علیهم السلام)» را به فارسی در شش رکن مشتمل بر ۲۰ مجلس تألیف شده در ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۷۰ ق، معرفی نموده که گویا منظورش کتاب مذکور است. [الذریعه ۷۷/۲۵]. هم چنین از همین مؤلف کتاب «فاروق الحق» را نیز معرفی نموده است. [الذریعه ۹۵/۱۶].

(۱٤۱۹٤)

روضة الاذكار (دعا ـ فارسی)

از : شرف الدين حاج محمّد بن محمّد تبريزی متخلص به مجذوب (قرن ۱۲ ق)

رساله مفصلی است در اذكار و اوراد، مشتمل بر يك مقدّمه و دوازده باب و يك خاتمه و هر باب در چندين فصل.

[**مرعشی ۲٦۹/۳، ش ۱۰۹۲ كه فهرست ابواب در آن ذكر شده است؛ الذريعه ۲۸۷/۱۱**].

آغاز : «الحمدلله الذی دل عباده علی الطاعات و هديهم الی ما يوجب علوّ الدرجات... امّا بعد چون به مقتضای آيه ان الصلوة كانت علی المؤمنين...».

انجام نسخه : «او را غسل دهند و نيت چنين كند كه غسل می دهم اين... تقرب به خدا و مقارن نيت آب بر سر او ريزند».

نسخ (ادعيه و اذكار معرب)؛ بی كا، بی تا؛ عناوين و نشانی ها شنگرف؛ لبه تعدادی از اوراق وصالی شده؛ جلد : تيماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی، عطف تيماج مشكی.

۲٦٤ برگ؛ ۲۰×۳۱ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [**ثبت ۸۷۹۲۸**].

(۱٤۱۹٥)

گلشن محمود (تذكره شعرا ـ فارسی)

از : محمود ميرزا بن فتحعلی شاه قاجار (۱۲۷۱ ق)

تذكره ای است شامل شرح حال چهل و هشت شاعر كه از اولاد و نسل فتحعلی شاه قاجار هستند و ذكر بخشی از اشعار هر كدام.

[**الذريعه ۲۲۸/۱۸؛ تاريخ تذكره های فارسی، گلچين معانی ٦٥/۲ ـ ٦۷؛ آستان قدس رضوی، ش ٤۲٦۸؛ ملی ملك، ش ۳۷۹٦ و ۳۹۱٤ و ٤۳۰٦**].

آغاز : «صفای گلشن جنان سپاس بی قياس محمودی است جل جلاله كه فضای هشت بهشت غنچه ای از گلستان رحمت... امّا بعد اين نيازمند درگاه حضرت ودود».

انجام : «و پیداست که اجتماع ایشان در یکدسته از برای متتبع در احوال و آثار ایشان اسهل می باشد اللهم احفظهم و زد فی اعمارهم و اجلالهم».

شکسته نستعلیق ساده؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف و داخل زمینه زرین، تمام صفحات جداول زرین و شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۹۸ برگ؛ ۱۰×۱۵ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۹۳۱].

(۱٤۱۹٦)

مجموعه

۱ ـ دیوان حسرت «۱ پ ـ ۲٤٥ پ» **(فارسی)**

از : حسرت

دیوان اشعار شاعر است با تخلص «حسرت». شاعر متوفای بعد از سال ۱۳٦۲ ق است چنان که خود گوید :

در زمانی که دور حسرت بود سیصد و شصت و دو ز هجرت بود

این دیوان غیر از دیوان حسرت همدانی است که در جلد ۲٦ صفحه ۳۷٤،شماره ۷۸۹٦ معرفی گردید.

نسخه حاضر بخش های زیر را شامل است :

الف : غزلیات به ترتیب حروف تهجی «۱ ر ـ ۲٤۲ ر»

آغاز :

به جانان می رساند شوق جانان جان بی جان را نسیم عشق دارد سبزه باغ کون و امکان را

به امید طواف کعبه روز وصال او به آسانی کشم دشواری شب های هجران را

انجام :

گم شد ره وصول لب چشمه حیات ای خضر پی خجسته تو آخر هدایتی

«حسرت» بریز اشك غم از دیده چونکه تو بی شك و ریب بار درخت شقاوتی

ب : ترجیع بند «۲٤۲ پ ـ ۲٤٤ پ»

با بند ترجیع :

ای مرهم داغ سینه سوزم تا کی ز شرار غم بسوزم

آغاز :

دردا که اسیر و دردمندم پیوسته نشانه گزندم

از زحمت درد آتش افروز بیمارم و خار و مستمندم

ج : رباعیات «۲٤٥ ر ـ ۲٤٥ پ»

آغاز :

عالم به وجود ایلیا موجود است سودائی آن عاقبتش محمود است

هر کس که به جای آن نشاند دگری از درگه رحمت خدا مردود است

انجام :

ای سایه حقّ قائمه چرخ وجود شایسته کار حضرت ربّ ودود

بگشا در بسته بر رخم جز تو بگو بر روی کسی کیست در بسته گشود

۲ ـ اختیارات ایام «۲٤٦ ر ـ ۲٥۰ ر» **(فارسی)**

از : ؟

اختیارات ایام کوتاهی است در چند فصل و از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «چهار باشد و رقم سه هزار جمع باشد و رقم ده هزار یغ باشد برین قیاس باب اوّل در علامتی که تعلق به حروف جمل دارد و این چهار فصل اوّل در علامت».

انجام : «و قمر باذنب وکید و میان دو کس و طریقه مخرقه و خالی السیر خاصه که از نحس منصرف شود هیچ کاری نشاید تمت».

۳ ـ مدخل منظوم «۲۵۰ ر ـ ۲۶۳ پ» **(ستاره شناسی منظوم ـ فارسی)**

از : عبدالجبار خجندی(۱) (قرن ۷ ق)

[مجلس ۴۵۴/۱۹؛ منزوی ۳۴۷/۱ و ۳۱۹۲/۴؛ الذریعه ۲۹۰/۱۹].

آغاز :

مرد دانا سخن ادا نکند تا به نام حقّ ابتدا نکند

نستعلیق؛ بی کا؛ یکشنبه ۲۶ ربیع الاول ۱۳۶۰ [۲۵۰ ر] و سلخ شعبان ۱۳۶۰ [۲۶۳ پ]؛ تمام صفحات تا برگ ۲۴۶ جدول شنگرف، از برگ ۲۵۱ تا آخر کتاب عناوین شنگرف؛ جلد : گالینگور، آبی.

۲۶۵ برگ؛ ۱۴×۲۰ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۸۷۹۲۹].

(۱۴۱۹۷)

شرح لغات قصاید خاقانی و منظومه تحفة العراقین (ادبیات ـ فارسی)

از : مصطفی قلی بن محمّدحسن موسوی سرابی (متوفای بعد از ۱۲۵۶ ق)

شرح کوتاه و ادبی است بر لغات مشکله قصاید خاقانی و تحفة العراقین وی. مؤلف کتابش را در دو باب قرار داده (باب اوّل در شرح لغات قصاید، باب دوم در شرح لغات تحفة العراقین) و در هر باب ابتدا یك بیت را تماماً ذکر کرده و پس از آن به توضیح لغوی کلمات مشکله آن می پردازد و بعد بیت دیگری را نقل می کند.

این شرح در نسخه حاضر از انجام ناتمام مانده است.

از همین مؤلف رساله «سلطان نامه» که داستان کنیزك و بازرگانی است و به نام ناصرالدین شاه در سال ۱۲۶۹ ق تألیف نموده، در فهرست نسخه های خطی فارسی،

۱ـ این رساله در برخی مصادر، به خواجه نصیر طوسی نیز نسبت داده شده است.

منزوی ۳۷۲۱/۵ معرفی گردیده و در آنجا نسبت مؤلف «سروی» ذکر شده است.

آغاز دیباچه : «سپاس و ستایش خداوند را سزاست و درودی که از قوه بشر برتر... بعد بر ارباب بصایر و اصحاب ضمایر پوشیده نیست که ایزد تعالی اصحاب فضل و...».

آغاز شرح :

«مرا دل پیر تعلیم است و من طفل زباندانش دم تسلیم سر عشر و سر زانو دبستانش(۱)

دو ذمی نفس و... ذمی یهود را گویند ـ رسمی خدمت کار و سرهنگ را هم».

انجام :

«وایه شده در قریش و برمك صدق و کرم تو جعفران را (توچه)

امام جعفرصادق(علیه السلام) به صفت صدق از سایر اوصاف مشهورتر است و جعفر...

صحن فلك از کفت چو انجم ماند رمه مضمران را

مضمران اسبان باریك میان را گویند.

پیکان شهاب رنگت از آب آتش زده، دیو لشکران را».

نستعلیق؛ گویا به خط مؤلف، ۱۲۵۶؛ لغات معنا شده و اشعاری که لغات در آنها بکار رفته به شنگرف و معنی لغات مشکی، نشانی ها شنگرف؛ در اوّل نسخه مهر مربعی «عبده ابوالقاسم بن محمّدتقی»؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول.

۹۴ برگ؛ ۱۲×۲۰ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۹۳۳].

(۱٤۱۹۸)

کتابچه تشخیص جمع و خرج ولایات

کتابچه تشخیص جمع و خرج ولایات و استان های ایران در سال پارس ئیل (سال پلنگ) ۱۳۲۲ است.

۱ـ آغاز قصیده مرآت الصفا است که در شماره [۱۳۷۹٤/۲۵] معرفی شده است.

سیاق؛ بدون جلد.

۱۰ برگ؛ ۱۷/۵×۲۲ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷۹۳۲**].

(۱٤۱۹۹)

جنگ اشعار فارسی

از : آقا میرزا بیك

جنگی است شامل اشعار مختلف از شعرای گوناگون بدین ترتیب :

۱ ـ **مقطعات ابن یمین**، حکایت جوان عاشق در بغداد، اشعاری از ابوالحسن فراهانی، ظهیرالدین فاریابی و خواجه حسن ثنایی «۱ پ ـ ۲ پ»

۲ ـ **مثنوی فیض دکنی** «۳ ر ـ ٥ پ متن و حاشیه» **(فارسی)**

از : شیخ ابوالفیض بن مبارك فیضی دکنی (۱۰۰٤ ق)

مثنوی کوتاهی است در ستایش سخن.

در شماره [۱۳٦۳٥] مثنوی مرکز ادوار یا مبدأ فیاض و در شماره [۱٤۱٤۳] مثنوی نل و دمن همین شاعر معرفی گردید.

آغاز :

هر چه ز گنجینه کسی یافته از در سلطان سخن یافته

۳ ـ **چند تاریخ تولد** «۱۷ ر»

٤ ـ **شکیات نماز** «۲٥ ر»

٥ ـ **بوستان سعدی** (منتخب) «٦٤ ر ـ ٦٥ ر»

٦ ـ **ساقی نامه محمّد صوفی** «٦٥ پ ـ ٦۹ پ»

از : ملاّ محمّد صوفی مازندرانی «۱۰۳٥ ق»

به شماره [۱۳٤۷۲/۱۰] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۷ ـ **ساقی نامه حافظ شیرازی** «٦۹ پ ـ ۷۰ ر»

به شماره [۱٤۱٤۸/۲۸] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۸ ـ **فتح نامه** «۷۹ پ ـ ۸۰ ر» **(فارسی)**

نسخه حاضر از انجام ناتمام است.

آغاز : «حکم جهان مطاع عالیجاه عقیدت و اخلاص...».

۹ ـ **دعای ترس** و چند دعای دیگر «۸۵ ر ـ ۹۰ ر»

۱۰ ـ **ساقی نامه** «۹۱ ر ـ ۹۱ پ» **(فارسی)**

از : ؟

نسخه حاضر از انجام ناتمام است.

آغاز :

الا ای دل فارغ از ننگ و نام چو شد صبح برگیر خورشید جام

۱۱ ـ **تجوید** «۹۲ ر ـ ۹۲ پ» **(فارسی)**

بحث کوتاهی است پیرامون صفات حروف.

۱۲ ـ **اشعاری** از حبیب الله بن محمّدباقر طالقانی متخلص به «شعله» به خط خودش «۹٤ ر»

۱۳ ـ **لغزی** از شیخ بهایی به اسم جعفر «۹٤ ر»

۱٤ ـ **کلماتی** از ابوتراب نخشبی، ابوالحسن خرقانی، عین القضاة همدانی، علی رودباری، شبلی، بهاءالدین نقشبند، سلطان العارفین، ابوالحسن قوشچی «۹۵ ر ـ ۹۵ پ»

۱۵ ـ **معراج الخیال = چرخیات** «۹٦ ر ـ ۹۷ پ»

از : مولانا نظام استرآبادی معمایی

به شماره [۱۳۸۷۵/۲۷] مراجعه شود.

۱٦ ـ **مستزاد شاه نعمت الله ولی** «۹۸ ر ـ ۹۸ پ»

۱۷ ـ **چند دعا** «۱۰۷ ر ـ ۱۰۸ ر»

۱۸ ـ **ماده تاریخ** وفات آقا رضی در ۱۰۹٤ ق به نظم «۱۰۸ پ»

۱۹ ـ شهناز و فیروز = فیروز و شهناز «۱۰۹ ر ـ ۱۲۳ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : خواجه محمّدصادق ناظم تبریزی (زنده در ۱۰۳٦ ق)

مثنوی مفصلی است در داستان فیروز و شهناز که مؤلّف آن را در هند سروده است.

آغاز :

خداوندا دلی ده ناله پرور زبانی بر هوای دل نواگر

[**ملك ٤٤٦/٨، ش ٥٦٢٥/٢٥؛ منزوی ٣٠٣٣/٤؛ الذریعه ٢٥٩/١٩**].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

درو سوزند چندان عود و عنبر که تا گردون هوا گردد معطر

انجام :

مبر پیوند درد از تار «ناظم» به بحر فیض بگشا بار «ناظم»

۲۰ ـ اشعاری از سعدی که آقا میرزا بیك به درخواست خواجه محمّد صحاف (صاحب جنگ) نوشته است. «۱۲٤ پ ـ ۱۲۵ ر» **(فارسی)**

۲۱ ـ اشعار میرزا بیك به خط خودش «۱۲۵ پ»

۲۲ ـ چند ماده تاریخ «۱۲٦ ر ـ ۱۲٦ پ»

۲۳ ـ علاوه بر مطالب مذکور، در لابه لای رسائل اشعاری از شعرای زیر آمده است :

مسعود سعد سلمان، شیخ عطار، سیّدحسن، مولانا ولی، مولا مؤمن حسین، رضی الدین نیشابوری، انوری، شرف الدین سوده، خواجه حافظ، کمال اسماعیل، امینی، بابافغانی، شاه نعمت الله ولی، خاقانی، عرفی، رفیع الدین ابهری، شهاب الدین مؤید، عین القضاة همدانی، شرف بافقی، ولی دشت بیاضی، شاه غوری، مولوی، ابوسعید ابوالخیر، عمعق بخاری، عمر خیام، صادقی بروجردی، عبید زاکانی، آقا عیسی یزدی، حکیم رکنا، سعدی، سعید هرمزی، امیرخسرو، شکیبی، نعره، اثیرالدین اخسیکتی، نظامی، محتشم، قاضی نور، وحشی یزدی، اهلی شیرازی، امیدی، امینی شاملو، ملك قمی، مولانا

حمیری، میمون، مجیر بیلغانی، حسن دهلوی، مجیب جرفادقانی، غیرتی، عراقی، ملهمی تبریزی، رشیدالدین وطواط، عزالدین شروانی، سنایی، واعظ قزوینی، ظهوری، طالب آملی، جامی، فردوسی، ابوالقاسم کازرونی، ملا مشهدی، میرهاشم، محمّد امین مستغنی، محمّد بیك، میرزاجانی، ملا نوعی، خواجه خسرو، نصیرای همدانی، امیرکبیر، احسنی.

شکسته نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوائی، قهوه ای، عطف پارچه.

۱۳۱ برگ؛ ۱۳/۵×۲٤ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷۰٦۱**].

(۱٤۲۰۰)

جنگ نظم و نثر (عربی و فارسی و ترکی)

از : ؟

جنگی است شامل مطالب گوناگون به نظم و نثر که در قرن یازدهم در ترکیه در عصر سلاطین عثمانی تهیه شده است. مطالب مندرج در آن عبارت اند از :

۱ ـ **مطالبی** به نقل از کتاب المنهل الصافی و نفثة المصدور «۱ ر ـ ٥ ر» **(عربی)**

۲ ـ **قصیده احمد بن احمد بن خشاب** به نقل از مجموع یحیی بن بکر الاعوج تحریر شده در سال ۱۰٥٦ ق «٥ پ ـ ۷ پ»

آغاز :

سلا صاحبی الجزع من ایمن الحمی عن الطیبات الغرّد البیض کالرّما

۳ ـ **شرح مقصوره ابن درید** «۹ ر ـ ۹ پ» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : محمّد بن سلیمان بن محمّد کماری الذرمی

شرحی است بر مقصوره ابن درید، که در نسخه حاضر فقط مقدّمه آن موجود است. این شرح را مؤلّف به نام احمد بن صدر کبیر شمس الدین حسین بن فضل تبریزی تألیف نموده است.

آغاز : «الحمدلله الذی جعل العربیة مفتاح آیاته و مشراح لطایفه».

٤ ـ مقصوره ابن درید «۱۰ ر ـ ١٤ ر» **(شعر ـ عربی)**

از : ابوبکر محمّد بن حسن بن درید ازدی (۳۲۱ ق)

[**مجلس ۱۰۷/۲۵، ش ۷۰۹۹**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٥ ـ قصیده از عالم صاحب الشروح «١٤ ر ـ ١٦ ر» **(عربی)**

آغاز :

دعا حادی المطبّی و قد سمعنا و ان لم تصغ للراعی نرمتا

٦ـ فواید منتخبه از کتاب عقدالفراید فیما نظم من الفواید تألیف علاءالدین عبدالباقی خطیب قاضی خانی مدرس مدینه که در سال ۱۰۰۵ تألیف نموده است «۱۹ ر ـ ۲۳ ر»

۷ ـ اشعار عربی متفرقه «۲۳ پ ـ ٢٦ پ»

۸ ـ دیوان اشعار «۲۷ ر ـ ٤٤ پ» **(عربی)**

اشعار و قصایدی است به ترتیب حروف تهجی از شعرای زیر :

حسن بن هانی و ابونواس «۲۷ ر»، شیخ برهان الدین قیراطی «۲۷ ر ـ ۲۸ ر»، ابراهیم بن سهل الاشبیلی «۲۸ ر»، سیف الدین مشد «۲۸ ر ـ ۲۸ پ»، قاضی کمال الدین بن النبیه «۲۸ پ ـ ۲۹ پ»، بهاءالدین زهیر «۲۹ پ ـ ۳۰ ر»، صفی الدین حلی «۳۰ ر»، ابن حمدیش «۳۰ پ»، صفی حلی «۳۰ پ ـ ۳۱ ر»، جمال الدین بن نباته «۳۱ ر ـ ۳۱ پ»، محمّد نواجی «۳۱ پ ـ ۳۲ ر»، محمّد بن العفیف «۳۲ ر»، قاضی عبدالوهاب مالکی «۳۲ ر»، الجلند البلدی «۳۲ پ»، ابن مطروح «۳۲ پ ـ ۳۳ ر»، کمال الدین بن البیر «۳۳ ر ـ ۳۳ پ»، حسام الدین حاجری «۳۳ پ ـ ۳٤ ر»، منصور خطیب السقیفه «۳٤ ر»، ظافر الحداد «۳٤ ر ـ ۳٤ پ»، قطب الدین هندی «۳٥ ر»، جمال الدین بن نباته «۳٥ ر»، شهاب الدین بن حجر در مدح ابن مکانس «۳٥ ر ـ ۳٥ پ»، کمال الدین بن النبیه «۳٥ پ ـ ۳٦ ر»، تاج الدین السبکی «۳٦ ر»، ابوالحسین یحیی الحزار «۳٦ پ»، حسام الدین الحاجری «۳٦ پ»، صفی الدین حلی «۳٦ پ ـ ۳۷ ر»، انصاری حموی «۳۷ ر»، محمّد

بن عفیف «۳۷ ر»، ابوالعلاء المعری «۳۷ ر»، بدرالدین الدمامینی «۳۷ ر ـ ۳۷ پ»، تقی الدین بن حجة الحموی «۳۷ پ»، جمال الدین بن نباته «۳۸ ر»، علی بن ابی الوفا «۳۸ ر»، سراج الدین عمر الوراق، صدرالدین بن الوکیل، ابن صاحب تکریت، دمشقی، شمس الدین بن صایغ، جمال الدین انصاری، ابن مطروح، عفیف تلمسانی، احمد المنازی، برهان الدین القرامطی، شریف رضی «۳۸ پ ـ ٤٤ پ».

۹ ـ اشعار متفرقه «٤٥ ر ـ ٤٦ پ»

۱۰ ـ اشعار متنبی «٤٧ ر ـ ٥٤ پ»

۱۱ ـ قصاید منتخبه از صفی حلی و غیره در مدح رسول اکرم(صلی الله علیه وآله وسلم) و پادشاهان «٥٥ ر ـ ٦٢ پ»

۱۲ ـ لامیة العجم = القصیدة اللامیة «٦٣ ر و پ» **(شعر ـ عربی)**

از : مؤیدالدین ابو اسماعیل حسین بن علی اصفهانی طغرائی (٥١٥ ق)

[**مجلس ۳۷۲/۲۵، ش ۷۳۸۷**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۱۳ ـ قصیده عینیه ابن فارض «٦٤ ر» **(عربی)**

۱٤ ـ اشعار و مطالب متفرقه «٦٤ پ ـ ٦٧ پ»

۱٥ ـ فهرست مطالب مجموعه «٦٧ پ ـ ٦٨ ر»

۱٦ ـ اشعاری از : شافعی، شیخ ارسلان، عارف عبدالرحمن سهیلی «٦٩ ر ـ ٦٩ پ»

۱۷ـ اللوامع الهمسیّة فی تخمیس القصیدة الهمزیة «۷۰ ر ـ ۱۰٤ پ» **(شعر ـ عربی)**

از : شهاب الدین خالدی صفدی

تخمیس قصیده همزیه بوصیری است که در شماره [۱۳۸٦۰/۲] معرفی گردید. صفدی در آغاز تخمیس، دیباچه کوتاهی ذکر نموده است.

آغاز دیباچه : «الحمدلله الواجب الوجود البر الودود و اشهد انه الواحد».

آغاز تخمیس :

کنت نوراً و کان ثم عما و نبیا و لیس طینا و ما

فاذا كان فيك فيك هذا العلا كيف ترقى رقيك الانبيا

ياسما ما طاولتها سماء

۱۸ ـ دیوان منجك پاشا(۱) (منتخب) «۱۰۵ ر ـ ۱۳۰ ر» **(عربی)**

از : امیر منجك بن محمد پاشا بن منجك یوسفی دمشقی (۱۰۸۰ ق)

دیوان اشعار وی به تصحیح عبدالقادر بن شیخ عمر نبهان در دمشق سال ۱۳۰۱ در ۱۵۵ صفحه به چاپ رسیده است. [**سرکیس ۱۸۰۰/۲**].

۱۹ ـ دیوان کریمی (منتخب) «۱۳۰ پ ـ ۱۵۳ ر» **(عربی)**

از : محمّد افندی کریمی (زنده در ۱۰۳۷ ق)

۲۰ ـ مختصر الغیث الذی انسجم فی شرح لامیة العجم «۱۵۳ ر ـ ۱۹۳ پ»
(ادبیات ـ عربی)

از : کمال الدین ابوالبقا محمّد بن شرف الدین موسی دمیری (۸۰۸ ق)

تلخیصی است از کتاب «الغیث الذی انسجم فی شرح لامیة العجم» صلاح الدین خلیل بن ایبك صفدی شافعی (۷٦٤ ق). [**نمازی خوی ش ٤٤٨؛ مرعشی ۲۷۳/۱۸، ش ۷۱۱۸**].

قصیده لامیة العجم در جلد ۲۵، صفحه ۳۷۲، شماره [۷۳۸۷] معرفی گردید.

آغاز : «الحمدلله الذی شرح صدر من تأدب و رفع قدر من تأهل للعلم».

۲۱ ـ اشعاری از اسماعیل بن ابی بکر مقری یمینی در مدح سلطان یمن ملك اشرف بن عباس « ۱۹٤ ر»

۲۲ ـ اشعاری از : درویش افندی طالوی «۱۹٤ پ» شیخ علاءالدین بن صدقه، بیان اسامی الخمرة و هی التی عملها حسّان «۱۹٦ ر»، عبدالقادر گیلانی «۱۹۷ ر»، مهیار دیلمی، شیخ عمر بن وردی، زمخشری، بهاء زهیر، یزید بن معاویه، الملك الاشرف، حضرت علی(علیه السلام)، احمد پاشا شمسی، امرؤ القیس «۱۹۷ ر ـ ۲۰۳ ر»، قصیده طوق الحمامة از ابی محمّد عبدالمجید بن عبدون البابری «۲۰۳ پ ـ ۲۰٤ ر»، متنبی و دیگر

۱ـ شرح حال وی در ریحانة الالباء ص ۱۱٤ و معجم المطبوعات العربیة و المعربة ۱۸۰۱/۲ ذکر شده است.

شعرا «۲۰٤ ر ـ ۲۰٤ پ»، نقلی از مروج الذهب مسعودی (شعر یعزونه الی آدم انه قال حین جزع علی ولده) «۲۰٤ پ»

۲۳ ـ زهرالربیع فی المثل البدیع «۲۰۵ ر ـ ۲۰۸ پ» **(شعر ـ عربی)**

از : ؟

منتخبی است از کتاب «تحفة الادیب» خود مؤلف که در آن اشعار شعرای گوناگون را جمع آوری نموده است. در رساله حاضر نیز اشعاری از شعرای مختلف به ترتیب حروف تهجی با دیباچه کوتاهی به نثر، گردآوری شده است.

آغاز : «الحمدلله المحمود بکل لسان الموصوف بالجود و الاحسان العالم بما یضمر».

۲٤ ـ صد کلمه امیرالمؤمنین(علیه السلام) «۲۰۹ ر ـ ۲۱۰ پ» **(حدیث ـ عربی)**

از : ابوعثمان عمرو بن بحر الجاحظ (۲۵۵ ق)

[**مجلس ۱۲۰/۲۵، ش ۷۱۰۷/۳**]. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «من اتی فی عجانه قل حیاوه و بذو لسانه».

انجام : «لا برمع شحّ».

۲۵ ـ اشعاری از : ابوالعلا معری، شافعی، ابن هانی، اندلسی، ابو نواس، ابوزهیر، متنبی، علی(علیه السلام)، چند سؤال و جواب فقهی، صورت امضای اسعدی افندی «۲۱۱ ر ـ ۲۱۹ پ»

۲٦ ـ سؤال فقهی شیخ ابوبکر مفتی شافعیه صیدا از شیخ الاسلام صالح افندی مفتی حنفیه شهر صفد «۲۲۰ ر ـ ۲۲۱ ر» منظومه مسك مختوم شیخ شهاب الدین احمد بن شیخ محمّد ملقب به عزیز الدین منصوری محلی «۲۲۱ ر ـ ۲۲۱ پ» قصیده غرس الدین خلیلی مدنی خطیب حرم حضرت رسول(صلی الله علیه وآله وسلم) «۲۲۱ ر ـ ۲۲۲ ر» اشعار عربی، مطالبی از کتاب الحان السواجع صفدی، اشعاری از شافعی و صلاح صفدی، چند نسخه طبی، قصیده محمّد افندی کریمی در مدح عزیز افندی مشهور به ابن قره که در سال ۱۰۳۷ هنگام ورود وی به شام سروده است، انشاء اهل کمال، نامه ای به ترکی، شعر ترکی از کمال پاشا «۲۲۲ پ ـ ۲۳۹ ر»

۲۷ ـ **اشعار حسرتی** برای مصطفی آغا بن قاسم آغا به ترکی «۲۳۹ پ ـ ۲٤۱ ر»

۲۸ ـ **اشعاری** از شاعری ناشناس، چند ماده تاریخ فوت به ترکی «۲٤۱ ر ـ ۲٤٤ ر»

۲۹ ـ **اشعاری** از :

شمس تبریزی، صافی، باقی، شاه عباس، نفعی، درویش محمّد، وحدتی، نجاتی، مرادخان، فراقی، احمد، شعر ذوقافیتین به فارسی، وصیت نامه منظوم طفیلی به فارسی، عتیقی، شهر نیکی، حسرتی، معنی «۲٤٤ پ ـ ۲۵۸ پ»

۳۰ ـ **فتح نامه قلعه بغداد** به ترکی از صدقی افندی «۲۵۹ ر ـ ۲٦۰ ر»

۳۱ ـ **نامه سلطان مراد** به لشکریانش به ترکی «۲٦۱ ر ـ ۲٦۱ پ» تیمار عرضی به ترکی از یوسف «۲٦۱ پ»

۳۲ ـ **اختلاجات اعضا** «۲٦۲ ر ـ ۲٦۹ ر» **(ترکی)**

۳۳ ـ ادامه **اشعار محمّد افندی کریمی** «۲٦۹ ر ـ ۲۷۳ ر» که بخشی از آن در ردیف ۱۹ گذشت.

۳٤ ـ **چند لغز و معما** «۲۷۳ پ ـ ۲۷٤ پ»

۳۵ ـ **نامه ای** که پدری به اولادش نوشته «۲۷۵ ر ـ ۲۷۵ پ» **(ترکی)**

۳٦ ـ **اوصاف قسطنطنیه** «۲۷٦ ر» **(ترکی)**

از : ؟

آمارهایی است از اماکن مذهبی و عمرانی و تأسیسات شهر اسلامبول که در سال ۹۸۵ در زمان قاضی عسکر مولانا زکریا افندی تهیه شده است. متن این آمار چنین است :

«اوصاف قسطنطنیة المحروسه فی زمن قاضی العسکر مولانا زکریا افندی حرر ذلك فی سنه ۹۸۵ :

جامع شریف ۱٤۸۵ ـ مسجد صغیر ٤٤۹٤ ـ اوچق مکتبی ۱٦۵۳ ـ خانگاه حرم ایچی ۱۵۰۰ ـ زوایه للمدرسین ۲۸۵۰ ـ عمارتلر ۱۵۰ ـ مسلمان محله لری ۳۹۷۳ ـ نصارا محله لری ۲۵۸۵ ـ یهوددیلر محله لری ۳۵۸۵ ـ قصاطل ماء ۹٤۸ ـ سبیل چشمه ٤۹۸۵ ـ

اکمکجی فرنی ۲۸۵۰ ـ اسواق کبار مسلمان ۵۸۵ ـ خانات قافله ٤٤٨٠ ـ داروکاله ۲۱۳ ـ حمام عامی ۱۸۷٤ ـ بوزه خانه ۱۵۸۹ ـ کنایس کفره ۷٤۷». نقل از مجموعه یحچربکی اعوج اوغلی.

۳۷ ـ اسامی منازل شام تا اسلامبول «۲۷٦ ر»، حروف ابجد و عدد هر یك و شعری از ابن جوزی «۲۷٦ پ»

نسخ؛ رساله اوّل سال ۱۰۸٦ ق؛ رساله ۱۷ شمس الدین حسینی، اواخر ربیع الاوّل ۱۰۵۹، تخمیس ۲۵ رجب ۱۰۱۹؛ رساله ۲۰ محمود بن قاضی مصطفی، نیمه ذی قعده ۱۰٦۵؛ رساله ۳۰ اوایل رمضان ۱۰٤۸ ؛ رساله ۳٦ سال ۱۰۵۰ ق؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی، مجدول.

۲۷٦ برگ؛ ۱۳×۲۹/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۰٦۲].

(۱٤۲۰۱)

گلشن ابراهیمی = تاریخ فرشته (تاریخ هند ـ فارسی)

از : محمّد قاسم هندوشاه استرآبادی، فرشته (زنده در ۱۰۳۳ ق)

به شماره [۱۳٤۳۸] مراجعه شود.

نسخه حاضر جلد دوم کتاب و از «روضه دوم در ذکر سلاطین بیجارپور» تا آخر کتاب را شامل است.

آغاز نسخه : «از گلشن آثار گیتی پروان و چمن اخبار سلاطین کشورستان نکته این حکایت که احسن القصص است به مشام جان این بی بضاعت چنین رسیده».

انجام : «در ردیف حرف القاف در ضمیمه احوال قلیچ خان مندرج است که... بل از ممتنعات عقلی است چون راوی خالی از وثوق نبود ثبت افتاد».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، در چند جای نسخه مهر مربعی «حسام الله خان فدوی نظام الدوله سنه ۱۱٦۳»، تمام اوراق از طرف شیرازه یا لبه وصالی شده، اوراق نسخه کرم خوردگی دارد و ترمیم شده؛ در آخر نسخه توضیحی در مورد قلیچ خان ذکر شده است؛ جلد : گالینگور، زرد، عطف و گوشه گالینگور قهوه ای.

۲۶۳ برگ؛ ۲۴×۳۵ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۷۲].

(۱۴۲۰۲)

شرح دیوان امیرالمؤمنین(علیه السلام) **(ادبیات ـ فارسی)**

از : قاضی کمال الدین میر حسین بن معین الدین میبدی (قرن ۱۰ ق)

به شماره [۱۴۱۰۰] مراجعه شود.

آغاز : «سپاس سعادت اساس و شکر عبادت لباس معبودی را که اعلام نبوت و ولایت در میدان فتوّت و هدایت برافراشت».

انجام : «شخصی آمد و گفت جاریه پادشاه را مرضی شده و طبیبان فرموده اند که گوهر را صلایه کنند و به آن دهند و پادشاه می فرماید که گوهر را زود بشکن و صلایه کرده بیاور».

نسخ؛ شیرعلی بن قاسم بن شیخ حاجی الهروی، صفر ۸۹۰ موافق اسفند سنه ۴۰۶ جلالی؛ برگ اوّل سرلوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان، تمامی صفحات جداول زرین و لاجوردی، عناوین به زر و لاجورد و شنگرف، اشعار دیوان و نشانی ها شنگرف؛ با نسخه اصل مقابله شده؛ با حواشی به نقل از کتب مختلف، در حاشیه تصحیح شده؛ نسخه حاضر وقف شده؛ جلد : مقوایی، سبز، عطف و گوشه گالینگور.

۲۹۱ برگ؛ ۲۲×۳۳/۵ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۷۴].

(۱۴۲۰۳)

مجموعه

۱ ـ لطائف اللغات = شرح حدیقه سنایی «۱ پ ـ ۱۵۶ ر» **(فرهنگ فارسی به فارسی)**

از : ؟

فرهنگ لغات دشوار «حدیقة الحقیقه» سنایی غزنوی است. مؤلف لغات مشکل حدیقه را به ترتیب حروف تهجی آخر واژه ها و در هر حرف به ترتیب حرف اوّل هر

واژه تنظیم و معنی لغوی هر یك را بیان نموده است.

این رساله گویا بخشی از فرهنگ مفصلی است. عنوان این بخش در نسخه حاضر «چمن چهارم» ذکر شده که به «لطایف اللغات» موسوم است.

آغاز : «چمن چهارمین مبنی بر نعم موفور و درر منشور لغات غربیه عربیه و الفاظ عجیبه عجمیه و غیره... (انشاء) بکسر و سکون نون و شین معجمه پیدا کردن و آفرین (آرا) آراینده و امر از آراستن باشد نیز و جمع رای».

انجام : «فصل الیاء (یخنی) ذخیره است (یوفی) بضم اوّل یافه گوی به معنی بیهوده گوی و هرزه گوی».

۲ ـ سره نامه «۱۵۷ ر ـ ۱٦۱ پ» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : صدرالافاضل لطفعلی بن محمّد کاظم دانش شیرازی تبریزی (۱۳۵۰ ق)

فرهنگ کوتاه پارسی است که مؤلف در آن لغاتی را که در برهان قاطع و فرهنگ دساتیر ذکر شده، ولی از لغات فارسی سره نیستند ذکر نموده، تا کسانی که قصد نوشتن به پارسی سره را دارند از آن ها اجتناب نمایند.

این رساله نامرتب و از انجام ناتمام و عدّه ای از دوستان مؤلف آن را «سرّاللغه» نامیده اند که حروف آن به ابجد برابر با سال تألیف آن (۱۲۹۵ ق) است.

آغاز : «بعد از حمد بی حد و درود بی عد نزد ارباب دانش و اصحاب بینش پوشیده نمانا که لسان فرس از پس لغت عرب افصح و املح و اطیب و ارطب و احسن».

انجام نسخه : «نهرزام ـ بفتح نون و ضبط مزبور نام ملکی است ربّ النوع یاقوت... چنانکه بهرزام نام دارنده و پرورنده سرخ ارج است و نهرزام پرورکار بهرمان».

۳ ـ شرح دیوان الحماسة «۱٦۳ پ ـ ۱٦۹ ر» **(عربی)**

از : ابوعلی احمد بن محمّد بن حسن مرزوقی اصفهانی (٤۲۱ ق)

نسخه حاضر مقدّمه این شرح را شامل است.

آغاز : «الحمدلله خالق الانسان متمیزا بما علمه من التبیین و البیان و صلی الله... امّا

بعد فانك جاريتنى اطال الله بقاك فى اشمل سعادة و اكمل سلامة».

انجام نسخه : «و الشعراء انما اغراضهم التى يسدّدون نحوها و غاياتهم التى ينزعون اليها وصف الديار و الآثار و الحنين الى المعاهد... فانا نشتغل بما هو القصد من شرح الاختيار والله الموفق للصواب و الصلوة على رسوله محمّد و آله الاخيار».

نستعليق و نسخ؛ بى كا، رساله اوّل ۲۵ شوال ۱۱۳٤، رساله دوم به خط مؤلّف ، رساله سوم ۱۲۹۵ در دارالخلافه؛ لغات اصل در رساله اوّل و نشانى هاى رساله دوم به شنگرف؛ در حاشيه تصحيح شده؛ در اوّل نسخه مهر بيضوى «الفانى لطفعلى» و در برگ ۱۵٦ ر مهر بيضوى «العبد المذنب لطف على بن محمّدكاظم» و در آخر نسخه مهر بيضوى «عبده الراجى لطفعلى ۱۲۹۸»؛ در اوّل نسخه نوشته اى از لطفعلى به تاريخ ۱۳۲۵ در مورد يك بيت شعر از مثنوى معنوى و نوشته اى از همو در برگ ۱۲٦ ر به تاريخ ۱۲۹۲؛ جلد : مقوايى، زرد، عطف و گوشه تيماج مشكى.

۱٦۹ برگ؛ ۱٤/۵×۲۵/۵ سانتى متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۰٦۳].

(۱٤۲۰٤)

شرح ديوان خاقانى (ادبيات ـ فارسى)

از : داود بن محمّد بن محمود شادى آبادى

به شماره [۱۳۷٤۳/۱] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است و از انجام افتادگى دارد و فهرست قصايد شرح شده در آغاز آن آمده است.

آغاز : «جواهر زواهر سپاس بى قياس حضرت صمديت قدرته را سزاوار است كه به كرم عميم... امّا بعد شارح قصايد شريفه و فاتح اين جرايد لطيفه محمّد بن داود... بيت دل من پير تعليم است و ... بدانكه دل نفس ناطقه را گويند كه روح انسانيست».

انجام نسخه :

«آن كس كه يافت طوبى و طرف رياض خلد طرفه بود كه چشم به طرفا برافكند

طرف گوشه، ریاض روضه، خلد بهشت، طرفه عجب، طرفا درخت گز و این بیت نیز نظیر ابیات بالا است... و طرف و طرفه و طرفا صنعت اشتقاق و تجنیس است».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در برگ ۳۸ ر نوشته ای از لطفعلی و در برگ ۲۱۳ پ نوشته ای از همو به تاریخ ۱۲۹۲؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، لچکی، مجدول گرهی، عطف گالینگور.

۲۵۲ برگ؛ ۱٦×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸۷۰٦٤].

(۱٤۲۰۵)

مقصود جهان (سفرنامه ـ فارسی)

از : محمود میرزا بن فتحعلیشاه قاجار (قرن ۱۳ ق)

[مجلس ۲۵/۱۱، ش ٤۰۱۹؛ الذریعه ۱۱٤/۲۲].

آغاز : «بسمله بسم الله و بالله و لا اله الا الله و استعین بالله بمحمّد المحمود و علی المقصود چنین گوید بنده شرمنده پروردگار لیل و نهار محمود قاجار».

انجام : «عالمی آرد به طریقی که منظور محبان است نه به سیاقی که مقصود دشمنان ـ در روزگار ابوالنصر و الظفر فتحعلی شاه... مقصود جهان باشد نه مردود دونان باللّه توفیق و علیه التکلان».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی؛ جلد : روغنی دورو، زرشکی، ترنج با سر و لچکی با نقش گل های الوان، مجدول با گل های الوان در حاشیه؛ پشت جلد زیتونی.

۵۵ برگ؛ ۱٤×۲۲ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۷۰٦۷].

(۱٤۲۰٦)

مطلع الانوار (تاریخ ـ فارسی)

از : محمّدعلی بن محمّد حسن آرانی کاشانی (قرن ۱۳ ق)

تاریخ عمومی است در سه جلد. جلد اوّل این کتاب مفقود است و جلد دوم آن در پادشاهان ایران از کیومرث تا هلاکو و از آن جا تا روزگار مؤلف در جنگ های ایران و روس. جلد سوم در سرگذشت دانش مندان و سرایندگان معاصر مؤلف تا سال ۱۲۲٦ ق.

[**منزوی ٤٢٠١/٦؛ الذریعه ١٥١/٢١**].

نسخه حاضر جلد دوم کتاب را شامل است.

آغاز جلد دوم : «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة و السّلام علی اشرف الانبیاء و المرسلین محمّد و عترته الطاهرین و بعد چنین گوید مترصد فیوضات ربانی... که قسم دویم از اقسام ثلثه کتاب مطلع الانوار... بدان که علمای تواریخ و سیر و دانایان از اوضاع».

انجام نسخه : «مصدوقه جنات تجری من تحتها الانهار بود هوای خوش و آب های لطیف دلکش داشت من در آنجا مشغول شدم رفته رفته گذارم به در سرای عالی افتاد».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه صفحه دوم نسخه یادداشتی از علی سالار محتشم کمره ای که در شب ۲۲ جمادی الاولی ۱۳۰۰ شمسی (۱۳٤۰ قمری) نوشته است؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر؛ لچکی، مجدول گرهی.

۲۰۲ برگ؛ ۲۱×۳۳ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [**ثبت ۸۷۰٦۹**].

(١٤٢٠٧)

مجموعه

١ ـ شرح اسکندرنامه نظامی «متن ۱ پ ـ ۲۸۰ ر» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : ؟

شرح مفصلی است بر «اسکندرنامه» نظامی گنجوی. شارح ابتدا یك بیت را ذکر می کند و به شرح لغوی آن می پردازد و سپس مضمون و مفهوم بیت را توضیح می دهد و بعداً به بیت بعدی می پردازد.

[**منزوی ٣٤٥٣/٥ که در آن دو نسخه دیگر از همین شرح معرفی شده است؛ گنج بخش، فهرست تسبیحی ٢٣٥/١**].

شرح دیگری بر «اسکندرنامه» نظامی در شماره [۱٤۱٦۳/٤] معرفی گردید.

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد و تا شرح این بیت را شامل است.

چو بیداری بخت شد رهنمون ز تاریکی اسکندر آمد برون

آغاز : «بسمله الحمدلله... و الصلوة و السّلام علی سیّد المرسلین و آله الطیبین و صحبه الطاهرین

خدایا جهان پادشاهی تراست ز ما خدمت آید خدایی تراست

لفظ خدای بالضم که نام متبرّك ذات باری تعالی است مرکب است از کلمه خود و کلمه آی».

انجام نسخه : «و بسیار سنگ های کوه و دشت را تهی ساخت در وزن خود تا هم... بصد مرد قبان برافروختند».

۲ ـ شرح گلستان سعدی «حاشیه ۱ پ ـ ۱۷۳ پ» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : ؟

شرح لغوی مزجی است بر «گلستان» سعدی شیرازی. در فهرست نسخه های خطی فارسی، منزوی ۳٤۸۹/٥ ـ ۳٤۹٤ چندین شرح بر گلستان معرفی شده است.

آغاز : «منّت خدای را عزّوجلّ که طاعتش موجب قربتست... (منّت) به کسر میم و تشدید... نعمت و نیکی و احسان کردن با کسی (عَزّ) بفتح عین مهمله و تشدید زای معجمه فعل ماضی معلوم به معنی گرامی و قوی».

انجام : «که لفظ انا باشد، بیت :

شکر که این نامه به عنوان رسید پیشتر از عمر به پایان رسید

عنوان بالضم و بالکسر دیباچه کتاب و سرنامه، پایان آخر و انتها و کرانه هر چیز باشد یعنی شکر است که این کتاب به ابتدا کردن در آمد و پیشتر از عمر به انجام رسید».

۳ ـ مخزن الفواید «حاشیه ۱۷٤ ر ـ ۲٦٤ ر» **(دستور زبان ـ فارسی)**

از : محمّد فایق بن مولوی غلامحسین بن محمّد عظیم ترمذی متوطن نوح و ساکن

دوتانه از توابع اکبرآباد

رساله مختصری است در دستور زبان فارسی که مؤلف برای یادگیری مبتدیان در دوازده باب تألیف نموده است.

[منزوی ۲۰۷۷/۳؛ الذریعه ۸۰۷/۹ و ۲۲۸/۲۰؛ مشار، فارسی ٤٦٥١/٤].

آغاز : «سخنورانی که اعجاز مسیحایی را لب تشنه آب زلال انفاس خود می دارند پیوسته به تقریر حمد حمیدی مصروف اند که بهار پیرای ریاض الانشا».

انجام : «ایطا در لغت به معنی قدم بر قدم دیگر نهادن است و در اصطلاح یك قافیه به جای قافیه دیگر آوردن است».

نستعلیق؛ رساله دوم دوشنبه غره ربیع الاوّل ۱۲٦۳؛ رساله سوم ۲۱ شعبان ۱۲٦۳؛ عناوین شنگرف و مشکی و نشانی ها مشکی، تمام صفحات جدول مشکی و محرر، مطالب در متن و حاشیه تحریر شده؛ جلد : مقوایی، زرد، عطف و گوشه تیماج.

۲۸۰ برگ؛ ۲۳×۳۳/٥ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۷٦].

(۱٤۲۰۸)

ریاض العارفین (شعر ـ فارسی)

از : بایزید هندی

منظومه ای است در شرح حال شاعر. او ساکن برهانپور از شهرهای هند بود که قاصد خبر فوت نامزدش را می آورد و او با دل شکسته برای تسکین آلام خود اقدام به سرودن این منظومه می کند.

شاعر در مقدّمه، ابتدا به مدح حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم)، مدح چاریار، مدح دوازده امام و مدح غوث اعظم عبدالقادر گیلانی می پردازد. پس از آن شروع به شرح چگونگی آمدن قاصد و دادن خبر مرگ معشوقش و حالات معشوقش در بیماری و مرگ وی و حال خودش بعد از شنیدن خبر فوت او می کند.

او در اشعارش (بایزید) تخلص می کند و نام منظومه اش را ریاض العارفین نهاده و گوید :

چه سر است این که از عشاق گفتم چه دُرّ است این که در آفاق سفتم

ز درّ خویشتن دفتر گشادم ریاض العارفین نامش نهادم

«بایزید» از جان غلام غوث اعظم فدای نام پاك قطب عالم

بیا بایزید این گفتار بس کن سخن بسیار شد ضبط نفس کن

در فهرست مشترك پاکستان ۱۸۵۲/۳ نسخه ای از این مثنوی در موزه سالار پاکستان فهرست ۳۸۳/۵ معرفی شده است.

آغاز :

خداوندا منم در عاشقی فرد دل من شعله پیچیده فرد

شرار جسته ای از آتش دل سپند شعله آواز بسمل

به سینه این دل پژمرده تا کی تهی دامان چراغ مرده تا کی

انجام :

برای من رفیق محشرش کن وگر خاکم کنی خاك درش کن

خداوندا فزون کن لذت شوق که در یادش مرا حاصل شود ذوق

ز فضلت قصه نیکو سرانجام بماند تا قیامت در جهان نام

نستعلیق؛ محمّدمحسن، ۷ شوال ۱۱۲٤؛ در اوّل نسخه سرلوح مزدوج مذهب با گل های الوان و بسمله در داخل کتیبه، عناوین شنگرف، تمام صفحات جداول مذهب مرصع و زرافشان؛ هر برگ از نسخه در وسط یك ورق مقوایی صورتی رنگ وصالی شده، برای محافظت از اوراق در بین آنها زرورق قرار داده شده؛ جلد : پارچه ای، صورتی با گل های سبز و سرخ.

۲۳ برگ؛ ۲۰/۵×۲۷ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۷۹].

(۱٤۲۰۹)

مجمع الافکار (ادبیات ـ فارسی)

از : محمّد حکیم هندی (قرن ۱۱ ق)

منشآت و قطعات ادبی است از ادیبان و نویسندگان معاصر مؤلف در هند در قرن یازدهم هجری قمری، با دیباچه ای به نثر.

مطالب و منشآت مندرجه در این جنگ عبارتند از :

۱ ـ دیباچه مجمع الافکار «ص ۱»

آغاز :

«این نسخه که همچو گل ورق بر ورق است از رشك صفای گل عرق بر عرق است

بر صفحه ضمیر منیر مستفیدان».

۲ ـ رقعه میرزا جلال الدین محمّد طباطبایی «ص ۳»

۳ ـ دیباچه ریاض الانشاء «ص ٤»

٤ ـ منشآت جلالا «ص ۱۰ ـ ٤۰» **(فارسی)**

از : میرزا جلال بن میرزا مؤمن شهرستانی متخلص به اسیر (۱۰٤۹ ق)

بخشی از منشآت شاعر است بدین ترتیب :

الف : دیباچه مرقع «ص ۸»

ب : دیباچه سبعه سیاره «ص ۱۰»

آغاز : «بنام ایزدی زهی برتر پایه سخن و سخنوری».

ج : دیباچه مثنوی محمّدجان قدسی و شاه طالب کلیم «ص ۲۱»

د : دیباچه دیوان طالب کلیم «ص ۳٤»

هـ : دیباچه دیوان ملا میرزا «ص ۳۷»

۵ ـ دیباچه سواد اعظم ملا میرزا عنایت الله گنبو **۱۹ ـ دیباچه** بیاض نواب سعیدخان از روشن ضمیر **۱۸ ـ دیباچه** بیاض صائب تبریزی «ص ٦۳» **۱۷ ـ دیباچه** بیاض شیخ فیضی «ص ٦۲»

۱۶ ـ **دیباچه** ساقی نامه «ص ۶۰» ۱۵ ـ **دیباچه** سبعه سیاره زلالی «ص ۵۸» ۱۴ ـ **دیباچه** مثنوی زلالی «ص ۵۸» ' ۳۴ ـ **دیباچه** بهار سخن محمّدصالح گنبو از ملا منیر «ص ۱۶۹»

۳۵ ـ **دیباچه** بهار دانش «ص ۱۷۰»

۳۶ ـ **دیباچه** رقعات عنایت الله «ص ۱۷۵»

۳۷ ـ **دیباچه** دیوان ابوالفیض متخلص به فیض «ص ۱۷۷»

۳۸ ـ **دیباچه** شرح ملا منیر بر قصاید عرفی از محمّدصالح «ص ۱۸۰»

۳۹ ـ **دیباچه بیاض** گلدسته «ص ۱۸۴»

۴۰ ـ **تمهید دیباچه** دیوان نواب ظفرخان از میرزا جلالا «ص ۱۸۵»

۴۱ ـ **دیباچه** دیوان ظفرخان از میرزا جلالا «ص ۱۸۸»

۴۲ ـ **دیباچه** تحفة العراقین از میرزا جلالا «ص ۱۹۲»

۴۳ ـ **دیباچه** گلشن عنایت از مولانا منیر «ص ۱۹۵»

۴۴ ـ **دیباچه** مجموعه مثنویات مولانا منیر «ص ۲۰۲»

۴۵ ـ **دیباچه** کلیات اول منیر «ص ۲۱۱»

۴۶ ـ **دیباچه** توحید مولانا سند از مولانا منیر «ص ۲۱۵»

۴۷ ـ **دیباچه** شاه حال مولانا منیر «ص ۲۱۷»

۴۸ ـ **دیباچه** گلدسته «ص ۲۱۸»

۴۹ ـ **دیباچه** دستنبو «ص ۲۱۹»

۵۰ ـ **دیباچه** نوباد «ص ۲۲۰»

۵۱ ـ **دیباچه** هفت اختر «ص ۲۲۰»

۵۲ ـ **دعای** شمع و چراغ از منیر «ص ۲۳۷»

۵۳ ـ **تربیت المعمور** من کلام معمورخان متخلص به جم «ص ۲۳۱»

۵٤ ـ بخشی از **منشآت** علی رضا تجلی «ص ۲۳۸»

آغاز : «فرخنده شبی فروغ صبح اقبال از جبینش چون نور از مردمك لامع».

۵۵ ـ **نظم و نثر** محمّدعلی ماهر مسمی به گل اورنگ «ص ۲٤۲»

۵٦ ـ **نعت** حبیب الخلایق حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) «ص ۲٤۳»

۵۷ ـ **مدح** شاه جهان از کارستان ملاّ منیر «ص ۲٤۷»

۵۸ ـ **ستایش** عالم گیر پادشاه «ص ۲٤۸»

۵۹ ـ **تعریف** خط مشق «ص ۲٤۹»

٦۰ ـ **تعریف** بزم مقام شناسی «ص ۲۵۰»

٦۱ ـ **تعریف** رزم فوج «ص ۲۵۲»

٦۲ ـ **ستایش** فیل «ص ۲۵۳»

٦۳ ـ **رقعه** محمّدصالح گنبو در ستایش اسپان تازی «ص ۲۵٤»

٦٤ ـ **رقعه** مولانا فیروز در ستایش صاحب فیض نژاد «ص ۲۵۷»

٦۵ ـ **مکتوب** همت خان به اشرف خان «ص ۲٦۱»

٦٦ ـ **مکتوب** قطب الدین سلطان پوری به خان ابراهیم خان «ص ۲٦۱»

٦۷ ـ **رقعه** میرزا جلالا در تعریف اسپك دلبادل «ص ۲٦۷»

٦۸ ـ **عرضه داشت** سعدالله خان به جناب خلافت «ص ۲۷۰»

٦۹ ـ **رقعه** محمّدصالح گنبو در ولادت سلطان معزالدین «ص ۲۷۰»

۷۰ ـ **رقعه**ای که قابل خان به شیخ میر نوشته «ص ۲۷۳»

۷۱ ـ **رقعه**ای که خانخانان به خواجه ابوالحسن نوشته «ص ۲۷۵»

۷۲ ـ **رقعه** امیرخان به جعفرخان «ص ۲۷۵»

۷۳ ـ **رقعه** حقیقت خان مرحوم به میر محمّد اصفهانی دیوان مرادبخش «ص ۲۷۵»

۷٤ ـ **رقعه** میرحسین به طالب خان و جواب طالب خان «ص ۲۷٦»

۷۵ ـ **منشآت** معتمدخان «ص ۲۷۸»

۷٦ ـ **رقعه** سزاوارخان به میرزا محمّدرضا «ص ۲۸۲»

۷۷ ـ **منشآت** همت خان «ص ۲۸۳»

۷۸ ـ **رقعه** محسن فانی «ص ۲۸۹»

۷۹ ـ **دو رقعه** از سعدالله خان «ص ۲۸۹»

۸۰ ـ **رقعه** نواب خان به ملا حیاتی گیلانی و جواب ملا حیاتی «ص ۲۹۱»

۸۱ ـ **رقعاتی** از نواب جعفرخان و عنایت خان و آصف خان «ص ۲۹۳»

۸۲ ـ **رقعه** خانخانان به ملا مرشد «ص ۲۹۳»

۸۳ ـ **رقعه‌ای** که سعدالله خان به مولوی عبدالحکیم سیالکوتی نوشته «ص ۲۹۳»

۸٤ ـ **رقعه‌ای** که میرزا ابوسعید به میرزا جلال نوشته «ص ۲۹٤»

۸۵ ـ **جواب** میرزا جلالا به ابوسعید «ص ۲۹۵»

۸٦ ـ **رقعه‌ای** که بی بدل خان به ملا منیر نوشته «ص ۲۹۵»

۸۷ ـ **رقعه‌ای** که میرمحمّد مؤمن به منیر نوشته «ص ۲۹۵»

۸۸ ـ **رقعه‌ای** که میرزا اشرف به ملا گدا علی منشی نوشته «ص ۲۹٦»

۸۹ ـ **رقعه‌ای** که نواب مکرم خان به شیخ برهان نوشته «ص ۲۹٦»

۹۰ ـ **رقعه‌ای** که شیخ مذکور به نواب معزی الیه نوشته «ص ۲۹۷»

۹۱ ـ **رقعه‌ای** که حکیم سرمد به داراشکوه نوشته «ص ۲۹۷»

۹۲ ـ **رقعه** داراشکوه «ص ۲۹۷»

۹۳ ـ **رقعه** نظام حصاری در تهنیت داخل شدن پادشاه زاده محمّد اعظم به بنگاله در ۱۰۸۹ «ص ۲۹۷»

۹٤ ـ التماس دانه آسیای آسمان «ص ۲۹۷»

۹۵ ـ **مکتوبی** بی نقطه از میرزا کاظم منشی «ص ۲۹۸»

۹٦ ـ **مسوده** سیّد محمود بن سیّد محمّد کردی شافعی «ص ۲۹۹»

۹۷ ـ **مکتوب** عابدخان صدرالصدور به جناب حاجی ابوالقاسم مرحوم«ص۳۰۲»

۹۸ ـ **رقعه** بی نقطه میرزا عبدالقادر بیدل «ص ۳۰۳»

۹۹ ـ **منشآت** میرزا جلالا «ص ۳۰٤ ـ ۳۰۷»

شامل : نامه به میر جمله، اسلام خان، جواب نامه نواب افضل خان و نامه به او.

۱۰۰ ـ **رقعه**‌ای که طالب کلیم به نواب ظفرخان نوشته «ص ۳۰۹»

۱۰۱ ـ **رقعه** میر علی شیر به سلطان حسین میرزا «ص ۳۱۰»

۱۰۲ ـ **رقعه**‌ای که قاضی محمّد قایم به نواب اسلام خان نوشته «ص ۳۱۱»

۱۰۳ ـ **رقعه**‌ای که میرقاسم کاهی به فریدخان نوشته «ص ۳۱۲»

۱۰٤ ـ **رقعه**‌ای که ملا محمّد صوفی به آصف جاهی نوشته و جواب وی «ص ۳۱۲»

۱۰۵ ـ **رقعه**‌ای که قاضی نورالله به شیخ ابوالفضل در شکار نوشته «ص ۳۱۳»

۱۰٦ ـ **منشآت** خواجه محمّدهاشم «ص ۳۱۳ ـ ۳۱۵»

شامل : نامه به خدام بخشی الملکی، دو رقعه به قاضی عارف، رقعه به ملا محمّد یوسف صدر، رقعه به محمّد قاسم حکاك، رقعه به ملا محمّد مراد خوشنویس.

۱۰۷ ـ **رقعه** شریف سرمدی به حکیم ابوالفتح «ص ۳۱٦»

۱۰۸ ـ **رقعه** ملا محمّدصالح به نواب جعفرخان «ص ۳۱٦»

۱۰۹ ـ **مکتوب** عبدالحمید منشی به آصف جاهی «ص ۳۱۷»

۱۱۰ ـ **مکتوب** منشی مذکور به نواب سعدالله خان «ص ۳۱۸»

۱۱۱ ـ **منشآت** حکیم عبدالحاذق «ص ۳۲۰ ـ ۳۲۵»

شامل رقعه به : نواب جعفرخان، قاسم خان، اسلام خان، خانخانان، خان زمان.

۱۱۲ ـ **منشآت** عرفی «ص ۳۲۵ ـ ۳۲۷»

شامل رقعه به : نواب خانخانان، آصف خان،نواب حکیم ابوالفتح گیلانی، خان خانان.

۱۱۳ ـ **رقعه**‌ای که ملا منیر به اعتقادخان نوشته «ص ۳۲۷»

۱۱٤ ـ **رقعه**‌ای که ملا منیر به سیف خان نوشته «ص ۳۲۸»

۱۱۵ ـ **رقعه**‌ای که ملا حیاتی گیلانی به نواب رستم خان نوشته «ص ۳۲۸»

۱۱۶ ـ **رقعه‌ای** که میرزا صادق دست غیب به صفی قلی خان نوشته «ص ۳۲۸»

۱۱۷ ـ **رقعه‌ای** که ملا پناهی به شاه غریب میرزا نوشته «ص ۳۳۰»

۱۱۸ ـ **منشآت** میرزا محمّدرضا «ص ۳۳۰ ـ ۳۳۷»

شامل رقعه به : نواب اعتقادخان، قاضی افضل و جواب قاضی، میرزا عبد معبود، نواب ایرج خان، میرزا محمّد شریف، ملاّ یعقوب.

۱۱۹ ـ **رقعه** ملاّ ظهوری به حکیم آتشی و جواب وی «ص ۳۳۸»

۱۲۰ ـ **رقعه‌ای** که ملا محمّدطاهر غنی نوشته «ص ۳۳۹»

۱۲۱ ـ **رقعه‌ای** از اکابران دکن که به شیخ فیضی نوشته «ص ۳۴۰»

۱۲۲ ـ **رقعه** محمّدامین مستغنی پامیری «ص ۳۴۰»

۱۲۳ ـ **رقعه‌ای** که میرزا جلالا در جواب تبریزی نوشته «ص ۳۴۱»

۱۲۴ ـ **رقعه‌ای** که میرزا جلالا در جواب مراسله سیّد صفی الدین نوشته «ص ۳۴۲»

۱۲۵ ـ **رقعه‌ای** که میرزا جلالا به میرزا مراد نوشته «ص ۳۴۲»

۱۲۶ ـ نامه میرزا کاظم به حضرت شیخ محمّد اشرف «ص ۳۴۳»

۱۲۷ ـ **رقعه‌ای** که خواجه محمّدهاشم به ملاّ شاه نوشته «ص ۳۴۵»

۱۲۸ ـ **رقعه** بی نقطه که میان محمّدباقر نوشته «ص ۳۴۵»

۱۲۹ ـ **استفسار** کیفیت بعضی مقدّمات حیرت انگیز از ابوالفتح ملتانی و جواب میرابوالفتح «ص ۲۴۶»

۱۳۰ ـ **شرح رساله عجیبه در تصوف** «ص ۳۴۹ ـ ۳۵۳» **(عرفان ـ فارسی)**

از : عبدالواحد ابراهیم حسینی بلگرامی

شرحی است بر برخی عبارات عجیب عرفانی که از عرفا صادر شده است.

آغاز:«امّا بعد حمدالله علی نواله و الصلاة علی نبیه محمّد وآله می گوید موضح این...».

۱۳۱ ـ **رقعه** میرباقر علوی که در جواب رقعه جلالا نوشته «ص ۳۵۴»

۱۳۲ ـ **منشآت** میرزا جلالا «ص ۳۵۶ ـ ۳۷۵»

شامل : وحشت نامه که به ملا شیوا نوشته، قطعه ای در مذمت خودنمایی، رقعه به ضیاءالدین ملا جانی تبریزی، رقعه به میرزا محمّدحسین در عتاب ترك زیارت، رقعه به میرزا که از کشمیر نوشته، رقعه به حاج حسین کرمانی در طلب عینك، ایضاً رقعه به حاج حسین کرمانی در تکلیف سیر باغ،سه رقعه دیگر به حاج حسین کرمانی، رقعه به میرادائی، رقعه به میرزا شاه باقر در معذرت نامه، رقعه به خدام ضیاءالاسلام، رقعه به ملا منیر.

۱۳۳ ـ رقعهای که میرزا حسین فیاض نوشته «ص ۳۷۵»

۱۳٤ ـ رقعهای که میرالهی به منیر نوشته «ص ۳۷۵»

۱۳۵ ـ رقعهای که شاه صالی شیرازی به منیر نوشته «ص ۳۷۵»

۱۳٦ ـ رقعهای که چندربهان برهمن به منیر نوشته «ص ۳۷٦»

۱۳۷ ـ رقعهای که عنایت الله گنبو به منیر نوشته «ص ۳۷٦ ـ ۳۸۰»

۱۳۸ ـ رقعهای که میرالهی به مولانا دانا نوشته «ص ۳۸۱»

۱۳۹ ـ رقعهای که شیخ عبدالصمد به شیخ محمود نوشته «ص ۳۸۱»

۱٤۰ ـ رقعهای که ملا رونقی در طلب تحریر اقلیدس نوشته «ص ۳۸۲»

۱٤۱ ـ رقعهای که ملا مذکور به نادرالزمان مصور در طلب شبیه (عکس) مطلوب نوشته «ص ۳۸۲»

۱٤۲ ـ منشآت چندربهان «ص ۳۸۲ ـ ۳۸٤»

شامل : رقعه به میر عبدالکریم، رقعه به خواجه بهاگ مل و رقعه ای به حاجی محمّدجان قدسی

۱٤۳ ـ منشآت میرزا جلالا «ص ۳۸٤ ـ ۳۸۷»

شامل رقعه به : طالب کلیم، میر بنده رضا، میرزا محمّدحسین، میرزا عبدالله نجم ثانی و رقعه ای که به عزیزی نوشته

۱٤٤ ـ منشآت ملا طغرا «ص ۳۸۷ ـ ۳۹۱»

شامل : رقعه به میرزا بزمی، رقعه ای به کاظم، جواب رقعه ایلچی شاه صفی،

معذرت نامه به میرزا حمزه و عبرت نامه به رحیمی.

۱٤٥ ـ **منشآت** میرباقر علوی «ص ۳۹۲ ـ ۳۹٤»

شامل رقعه ای به : میرزا صائب، به عزیزی در طلب کشتی، به فخرا درویش.

۱٤٦ ـ **مکتوب** فخرا درویش در طلب حلوا «ص ۳۹٥»

۱٤۷ ـ **رقعه** نصیرای همدانی «ص ۳۹٥»

۱٤۸ ـ **رقعه**ای که میرزا محمّد منشی به طالب کلیم نوشته و جواب کلیم «ص ۳۹۸»

۱٤۹ ـ **رقعه**ای که طالب کلیم به میرزا امینا نوشته «ص ٤۰۰»

۱٥۰ ـ **رقعه**ای که طالب کلیم به میرزا رستم نوشته «ص ٤۰۱»

۱٥۱ ـ **رقعه**ای که ملا حیدر خصالی از زبان میرزا رستم به کلیم نوشته «ص ٤۰۲»

۱٥۲ ـ **رقعه**ای که قاضی نورالله به حکیم حاذق نوشته «ص ٤۰۳»

۱٥۳ ـ **رقعه**ای که ملا رشیدا به میرزا جلالا نوشته «ص ٤۰۳»

۱٥٤ ـ **رقعه**ای که عرفی به شیخ فیضی نوشته «ص ٤۰٥»

۱٥٥ ـ **رقعه**ای که حکیم عبدالحاذق به عبدالعزیز جونپوری نوشته «ص ٤۰٥ و ٤۰٦»

۱٥٦ ـ **رقعه**ای که عرفی به ظهوری نوشته «ص ٤۰٦»

۱٥۷ ـ **رقعه**ای که ظهوری به شیخ فیضی نوشته «ص ٤۰۷»

۱٥۸ ـ **رقعه**ای که مظفر حسین به طالب کلیم نوشته و جواب کلیم «ص ٤۱۰»

۱٥۹ ـ **منشآت** حکیم عبدالحاذق «ص ٤۱۰ ـ ٤۱٥»

شامل رقعه ای به : ملا عبداللطیف، ملا یوسف قراباغی، میرالهی، میرزا ابوالوفا، کلیم فتح الله، حکیم تقی پسر حکیم ارسطو، استاد قاضی نورالله و دو رقعه به شیخ احمد

۱٦۰ ـ **رقعه**ای که به میرزا یادگار حسین نوشته «ص ٤۱٦»

۱٦۱ ـ **رقعه**ای که میرزا یادگار حسین به عزیزی نوشته «ص ٤۱٦ ـ ٤۱۷»

۱٦۲ ـ **رقعه**ای که قاضی افضل به عزیزی نوشته «ص ٤۱۷»

۱٦۳ ـ **رقعه**ای که حکیم همام به فیضی نوشته «ص ٤۱۸»

۱٦٤ ـ **رقعه**‌ای که شیخ مبارك به فیضی نوشته «ص ٤١٨»

۱٦٥ ـ **رقعه**‌ای که ملا محمّد امین به شیخ محمّدصالح گنبو نوشته «ص ٤٢١»

۱٦٦ ـ **رقعه**‌ای که عبدالحمید منشی به عزیزی نوشته «ص ٤٢٣»

۱٦٧ ـ **رقعه**‌ای که میان محمّد نورالله به عزیزی نوشته «ص ٤٢٣ ـ ٤٢٥»

۱٦٨ ـ **رقعه**‌ای که ملا منیر به عزیزی نوشته «ص ٤٢٥»

۱٦٩ ـ **رقعه**‌ای که ملا عبداللطیف به شکرخانی نوشته «ص ٤٢٥»

۱۷۰ ـ **رقعه** مولانا منیری «ص ٤٢٦»

۱۷۱ ـ **منشآت** محمّدصالح گنبو «ص ٤٢٧»

۱۷۲ ـ **رقعه** محمّدصالح گنبو به مولانا ابوتراب «ص ٤٣٠ ـ ٤٣٢»

۱۷۳ ـ **رقعه**‌ای که ملا منیر در شکوه از کاتب غلط نویس نوشته «ص ٤٣٢ ـ ٤٣٣»

۱۷٤ ـ **رقعه**‌ای که ملا منیر به دهلوی نوشته «ص ٤٣٤»

۱۷٥ ـ **رقعه** شیخ محمّدصالح گنبو «ص ٤٣٥»

۱۷٦ ـ **رقعه**‌ای که محمّدصالح در سفارش کاتب نوشته «ص ٤٣٦»

۱۷۷ ـ **رقعه**‌ای که نصیرای همدانی به یکی از اطباء نوشته «ص ٤٣٦»

۱۷۸ ـ **رقعه**‌ای که میرزا نعمت خان عالی به عزیزی نوشته «ص ٤٣٨ ـ ٤٥١»

ـ از صفحه ٤٤٠ تا ٤٤٩ در صفحه شماری، فراموش شده، نسخه صحیح است.

۱۷۹ ـ **خیال پلا** از میرزا ایراد بخش رسا «ص ٤٥١»

۱۸۰ ـ **رقعه** میرزا طغراء «ص ٤٥٢ ـ ٤٥٣»

۱۸۱ ـ **رقعه**‌ای که حکیم حاذق برای مبارك باد عید به خانخانان نوشته «ص ٤٥٤»

۱۸۲ ـ **رقعه**‌ای که میرزا جلالا در تهنیت قدوم به نواب افضل خان نوشته «ص ٤٥٥»

۱۸۳ ـ **رقعه**‌ای که عنایت الله گنبو در تهنیت قدم شاه باقر نوشته «ص ٤٥٦»

۱۸٤ ـ **رقعه** مولانا منیر در تهنیت نوروز «ص ٤٥٨»

۱۸٥ ـ **مبارك باد** جشن وزن از نواب سعدالله خان مغفور «ص ٤٦٠»

۱۸۶ ـ **منشآت** محمّدصالح «ص ٤٦٠ ـ ٤٦٥»

شامل : **رقعه**‌ای در تهنیت عید نوروز به عالم افروز شاه، رقعه ای به مراسم تهنیت و مبارك باد ورود سعدالله خان، رقعه ای به جهت مبارك باد ولادت خلف سفارت رضویخان، دو رقعه به سعدالله خان در مبارك باد وزارت.

۱۸۷ ـ **رقعه** محمّدمراد در نوروزی «ص ٤٦٦ ـ ٤٦٧»

۱۸۸ ـ **عیارالحبیب** «ص ٤٦٧ ـ ٤٨٣» **(عرفان ـ فارسی)**

****

فتحعلی شاه و محمّدشاه قاجار) است.

خاوری بعد از آن که از نظم احسن القصص (یوسف و زلیخا) فارغ شد، سفینه محمود میرزا را مطالعه کرده و پسند می کند لذا کتاب حاضر را در شرح حال و آثار وی در سه بخش تألیف می کند :

الف : شرح حال و تألیفات محمودمیرزا

ب : ابنیه ای که محمودمیرزا در ایام حکومت خود در نهاوند و لرستان ساخته است.

ج : هزار بیت منتخب از اشعار محمودمیرزا شامل قصاید، رباعیات و غزلیات به ترتیب حروف تهجی. [**منزوی ٤/۳۲۵۱؛ رضوی ۸۷۰/۷**].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «و الظفر المؤید من عندالله الجبار ذو المعالی فتحعلی شاه قاجار خلد الله ظلال جلاله و ضاعف محاسن جماله بجاه نبینا محمّد و آله زیب و زینت داشت...».

آغاز قصاید محمودمیرزا :

چو شد ذات اشیا ز انوار پیدا صور گشت پیرایه بخش هیولا

نخستین خرد گشت ایجاد وز آن پس ز ستر عدم غیر آن شد هویدا

انجام :

پشیمانم که دل دادم به دست طفل نادانی چرا عاقل کند کاری که باز آرد پشیمانی

آهو به تو هم چشمی گر کرد مرنج از وی تکلیف ادب دور است از مردم صحرایی

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جداول مذهب مرصع محرر، صفحه اوّل طلااندازی بین سطور و گل های زرین در حاشیه؛ در آخر نسخه آمده که نسخه در ۱۲ رجب ۱۳۱۰ به عظیم خان هدیه شده؛ جلد : گالینگور، مشکی.

٦۳ برگ؛ ۱۷×۲٦ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸۷۵۵۰].

(۱٤۲٥۱)

دیوان تاراج (درویش، معراج) شیرازی (فارسی)

از : میرزا خسرو تاراج شیرازی(۱) (قرن ۱۳ ق)

دیوان اشعار شاعر است با تخلص «تاراج»، «درویش» و «معراج» که شامل قصاید و ترجیع بندهای وی است. در عنوان قصاید این موضوعات به چشم می خورد : مدح ناصرالدین شاه قاجار، هجو آقا صراف کاشی تهرانی، مدح محمّدباقر خطیب زاده همدانی و هجو سرهنگ فوج.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

به بزم تو شد از شرافت بیا سراپرده خلوت...

تو با نور خورشید همسایه ای تو هم نور خورشید...

انجام نسخه :

خواهی کمرش پایی باریکتر از مو باش خواهی دهنش بینی از دیده تو پنهان شو

با شهد لب لعلش سرچشمه حیوان باش با کفر سر زلفش سرحلقه ایمان شو

چون مور خطش از مهر مُهری ز خطش برگیر بر تخت شهنشاهی هم تخت سلیمان شو

خواهی اگر از حسرت لذت بری از سرّش در حلقه گیسویش چون ذکر دل «درویش»

چون خون جگر از دل پیوسته به پیکان شو هم سبحه گسل میباش هم سلسله گردان شو

۱ـ برای شرح حال شاعر رك:الذریعه۱٦٦/۹؛فرهنگ سخنوران،ص۱۰۹؛حدیقة الشعراء،دیوان بیگی،ص ٤۲.

شکسته نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۱۱۰ برگ؛ ۱۰/۵×۱۷ سانتی متر؛ ۸ سطر؛ [ثبت ۸۷۵٤۹].

(۱٤۲۵۲)

دیوان سلیم تهرانی (فارسی)

از : میرزا محمّدقلی سلیم تهرانی (۱۰۵۷ ق)

به شماره [۱۳۹۷۳/۱] مراجعه شود. نسخه حاضر این بخش ها را شامل است :

الف : غزلیات به ترتیب حروف تهجی «ص ۱ ـ ۳۲۸»

آغاز :

دلا تویی که به کار خودت گزیده خدا برای عشق بتانت نیافریده خدا

ب : رباعیات «ص ۳۳۰ ـ ۳۳۳»

آغاز :

در دل همه در گره گشائیست خدا با ما بسر لطف خدائیست خدا

مفلس چو شدیم رو به او می آریم معشوقه روز بی نوائیست خدا

ج : مثنویات : شامل مثنوی قضا و قدر، وصف کشمیر، شکست دست و غیره. «ص ۳۳٤ ـ ۵۰۰» ـ برگ های این بخش جابه جا شده است.

آغاز :

شنیدم روزی از خونابه نوشی چو گل از پاره تن خرقه پوشی

انجام مثنویات و انجام دیوان :

از ایشان چو ساغر مثل خیره چشمی از ایشان چو می سرخ رو بی حیایی

ازین قوم دانی چه باید طلب داشت جدایی جدایی جدایی

شکسته نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ لبه بعضی از اوراق وصالی شده؛ جلد : تیماج، مشکی، مجدول، عطف گالینگور مشکی.

۲۵۰ برگ؛ ۱۲×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸۷۵۵۱].

(۱٤۲٥۳)

جنگ اشعار فارسی

از : ؟

۱ ـ **نان و حلوا** «متن و حاشیه ۱ ر ـ ٦ ر»

از : شیخ بهاءالدین محمّد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق)

به شماره [۱۳۱٥۸/۱٤] مراجعه شود. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

آن قیامت قامت پیمان شکن آفت دوران بلای مرد و زن

۲ ـ **حکایت شبلی** و آن دو عاشق و معشوق «٦ پ ـ ۸ ر» (شعر ـ فارسی)

از : سامی

۳ ـ **سوز و گداز نوعی** «۸ پ ـ ۱٦ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : ملا محمّدرضا نوعی خبوشانی

به شماره [۱۳٤٦۳/۳۸] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٤ ـ **شیخ صنعان و دختر ترسا** «۱٦ ر ـ ۲۲ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : فریدالدین عطار نیشابوری (٦۲۷ ق)

به شماره [۱٤۰٥۳/٥] مراجعه شود. آ غاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٥ ـ **حکایت های منظوم** از عطار نیشابوری «۲۲ پ ـ ٤٤ پ» **(شعر ـ فارسی)**

٦ ـ **عاشق و معشوق** «٤٤ پ ـ ٥۰ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : ؟

آغاز :

شنیدم از هوسناکان جوانی ز ناگه فتنه شد بر دلستانی

۷ ـ **ناز و نیاز** «٥۰ پ ـ ۹٥ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : ؟

مثنوی عرفانی است در بیان ناز معشوق و نیاز عاشق که به صورت نامه هایی بین عاشق و معشوق تنظیم شده است. شاعر در اندك مواردی نیز نثر کوتاهی می آورد. این مثنوی به سبك مثنوی «ناز و نیاز» وحید قزوینی [مجلس ٤٤١/٣، منزوی ٣٢٥٨/٤] تألیف شده و غیر از آن است.

در بخش های پایانی آن آمده :

دوش در بزم خواجه مستو نی شنیدم که در دل آمده سو

دای آن نازنین چه کردم تحـ سین بدین شعرهای قافیه مو

زون عالم خدایگان سلا طین اعظم اتابك خسرو

هر که این را به نظم برخواند سر خود را بدو دهم به گرو

در پایان این مثنوی غزل هایی است با تخلص «نشاط»، گویا این مثنوی نیز از همین شاعر است.

آغاز :

به یغما برد دین و دل که دست انداز ناز است این نهادم سر به کف منهم که قلبم را نیاز است این

۸ ـ **اشعاری** از : نشاط، سعدی، سالك، جامی، حافظ، طبیب، شاکر، مجرم، جمال، رفیق، غمین، کامل، حریف، طوفان، محمود، نسّاج، هجری، سرافراز، رباعیات باباطاهر «۹۵ ر ـ ۱۵۲ پ»

۹ ـ **مثنوی مجرم** «۱۵۳ ر ـ ۱۵٤ پ» **(فارسی)**

گویا از : حاجی میرسلام الله مجرم مراغه ای متخلص به مجرم (قرن ۱۳ ق)

آغاز :

یك شبی رفتم به سوی گلشنی تا بجویم در گلستان همدمی

انجام :

مجرما تا چند گویی این سخن ختم گردان این سخن در انجمن

در حقیقت گفته ای این مثنوی پیر استاد تو باشد مولوی

۱۰ ـ **چند قطعه** به نثر و نظم با عنوان فراق نامه و مهرنامه «۱٥٤ پ ـ ۱٥٥ ر»

۱۱ ـ **مثنوی آذر** «۱٥٥ پ ـ ۱٥۸ ر» **(فارسی)**

از : حاج لطفعلی بیگ آذر کاشی (قرن ۱۲ ق)

[**مجلس** ۲۳/۸؛ **منزوی** ۳۱۱۷/٤؛ **رضوی** ۲۲٦/۷؛ **الذریعه** ۸۰/۱۹].

آغاز :

بشنوید ای معشر آزادگان این حکایت از دل از کف دادگان

۱۲ ـ **حکایت منظوم** «۱٥۸ ر ـ ۱۷۰ ر» **(فارسی)**

از : شعله

در این بخش ابتدا حکایت زن قاضی و محتسب و شحنه که به شوهران خود مکر می کردند از کتاب جامع الحکایات به نثر نقل شده و پس از آن، این حکایت را شاعری با تخلص «شعله» به نظم کشیده است.

۱۳ ـ **حکایت** دختر پیر زال به نظم «۱۷۰ پ ـ ۱۷۱ پ»

۱٤ ـ **زشت و زیبا** (دو غزل) «۱۷۱ پ» **(شعر ـ فارسی)**

آغاز غزل اوّل :

خوشا با تو به بالین سر نهادن شراب و شمع را در بر نهادن

آغاز غزل دوم :

بیا ای شوخ یکدم پهلوی این بینوا جا کن تحمل پیشه ساز ...خرکاری تماشا کن

۱٥ ـ **دو غزل** در مطایبه «۱۷۱ پ ـ ۱۷۲ پ»

۱٦ ـ **ترکیب بند** مسمی به مجموعه حسن و عشق، مراسلات نظم و نثر، چند فراق نامه «۱۷۲ پ ـ ۱۷۸ پ»

۱۷ ـ **قاصد صبا** «۱۷۹ ر ـ ۱۷۹ پ» **(فارسی)**

از : مستور

آغاز :

روان شو ای صبا با شادکامی به منزلگاه آن یار گرامی

۱۸ ـ قاصد صبا «۱۷۹ پ ـ ۱۸۰ ر» **(فارسی)**

از : غریبی

آغاز :

ای صبا با آن مه زندانیم بازگو این قصه پنهانیم

۱۹ ـ قاصد صبا «۱۸۰ ر ـ ۱۸۱ پ» **(فارسی)**

از : ؟

آغاز :

رسان ای پیك مهجوران مشتاق سلام من به آن خورشید آفاق

۲۰ ـ لیلی و مجنون «۱۸۱ پ ـ ۱۸٤ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : ؟

۲۱ ـ سراپا «۱۸٤ پ ـ ۱۸۵ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : ؟

۲۲ ـ سوز و گداز تفرشی = آتش خانه «۱۸۵ ر ـ ۱۸۷ ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : آقا محمّدصادق بن سید فضل الله هجری تفرشی (۱۱٦۰ ق)

به شماره [۱۳۱۵۸/۱۲] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۲۳ ـ حسرت نامه «۱۸۷ پ ـ ۱۹۱ ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : میرزا ابراهیم بن غیاث الدین منصور دشتکی شیرازی، متخلص به صفا

به شماره [۱۳٦۹۵/۳] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۲٤ ـ مثنوی هجری «۱۹۱ ر ـ ۱۹۵ پ» **(فارسی)**

گویا از : آقا محمّدصادق بن سیّدفضل الله هجری تفرشی (قرن ۱۲ ق)

آغاز :

ای میر ستمگر جفاجو ای سید جورکیش بدخو

۲۵ ـ قطعاتی به نظم از شعرای مختلف «۱۹۵ پ ـ ۲۰۲ پ»

نستعلیق متن و حاشیه؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات مجدول محرر؛ جلد : تیماج، مشکی.

۲۰۲ برگ؛ ۱۸×۳۱ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [**ثبت ۸۷۵۵۲**].

(۱٤۲۵٤)

ضیاء المؤمنین = نورنامه (شعر ـ فارسی)

از : بی بی خان بیگم نیشابوری

منظومه ای است در تاریخ حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) و امامان(علیهم السلام). شاعر در این منظومه بعد از حمد باری تعالی، شرح حال حضرت پیامبر را از بدو آفرینش نور آن حضرت و تولد و تاریخ زندگانی اش، ولادت حضرت علی(علیه السلام)، حضرت فاطمه(علیها السلام) و در پایان، قطعه ای در ظهور امام زمان(علیه السلام) آورده است.

شاعر مطالب این منظومه را از چهار کتاب، از جمله حیات القلوب علامه مجلسی به نظم کشیده است.

[**گنج بخش،منزوی ۱٦٦۷/۳؛مشترك پاکستان ۱۰۸٤/۸ که نسخه گنج بخش را معرفی نموده است**].

آغاز :

ابتدا می کنم به بسم الله بعد از آن لا اله الا الله

حی و قیوم و ذوالجلال کریم قادر و صانع و غفور و رحیم

انجام :

خان بی کس که مانده است حیران یا رب او را عطا نما ایمان

خواهم از حرمت رسول انام برسانی مرا به دار سلام

هر که خواند به حق رب عباد کند این خان را به فاتحه یاد

نستعلیق؛ بی کا، شب دوشنبه دهه دوم ذی حجه ۱۲۲۷؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی و محرر، در برگ اول سرلوح مزدوج مذهب و لاجوردی با گل های الوان، دو صفحه اول طلااندازی بین سطور و گل های زرین در حاشیه، تمام صفحات زرافشان؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۱۷۵ برگ؛ ۱۵×۲۲ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۵۵۳].

(۱٤۲۵۵)

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج شهر تبریز و توابع آن

سیاق؛ جلد : مقوائی، آبی، عطف و حاشیه گالینگور قهوه ای.

۱۸ برگ؛ ۱۷×۲٦ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷٦۰۳].

(۱٤۲۵٦)

فارغ نامه (شعر ـ فارسی)

از : فارغ گیلانی رودسری (قرن ۱۱ ق)

به شماره [۱۳٤۷٤] مراجعه شود. نسخه حاضر بخشی از اول منظومه را شامل است و آغاز آن با آغاز نسخه سابق برابر است.

انجام نسخه :

خسته ها را همه به صف بنشاند پس لب جان فزای خود جنباند

چون دم روح بخش خویش دمید در دمی جمله را دوا برسید

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ اشعار در متن و حاشیه تحریر شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، طبله دوم ترنج با سر، مجدول گرهی.

۱۵ برگ؛ ۱٦×۲۲ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸۷٤۰۰].

(۱٤۲۵۷)

شرح مراح الارواح (صرف ـ عربی)

از : شمس الدین احمد معروف به دیکنقوز (قرن ۹ ق)

به شماره [۱۳۷۸۸] مراجعه شود. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد و انجام آن با انجام نسخه سابق برابر است.

آغاز نسخه : «ثالثا علی ما یقتضی الترتیب الا انه اخّرها عن ادلة احد المتخاصمین... الاشتقاق فی اللغة اخذ شیء من شیء فهو متعدّ و فی الاصطلاح تارة...».

نسخ؛ نام کاتب پاك شده، شعبان ۱۱۲۲؛ عناوین شنگرف و مشکی و سبز (در حاشیه)، نشانی ها شنگرف، با حواشی توضیحی از علمای مختلف و کتاب های صرفی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، شمسه، مجدول؛ عطف و حاشیه گالینگور.

۱۹٦ برگ؛ ۱۸×۲۸ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۸۷٤۰٤].

(۱٤۲۵۸)

مصابیح الظلام فی شرح مفاتیح شرائع الاسلام (فقه ـ عربی)

از : سیّد عبدالله بن محمّدرضا شبرحسینی (۱۲٤۲ ق)

شرح مزجی مفصلی است بر «مفاتیح الشرائع» فیض کاشانی.

[الذریعه ۷۷/۱٤ و ۸۸/۲۱؛ مرعشی ۲۵۹/۳، ش ۱۰۷۹].

نسخه حاضر از «القول فی اوقات الصلوة» تا آخر «کتاب الصوم» را شامل است.

آغاز : «الحمد لله ربّ العالمین و صلی الله علی محمّد و آله الطاهرین اما بعد فهذه هو المجلد الثالث... القول فی اوقات الصلوة قال الله عزوجل اقم الصلوة لدلوك الشمس».

انجام : «مفتاح ـ لایجب الترتیب فی القضاء بان ینوی... و نحوه کلام السید فی المدارك و ظاهرهما الاتفاق علی ذلك و ان کان للمناقشة فیه مجال و الله العالم...».

نسخ؛ محمّد العلیوی بن المحمّد الدجیلی، بی تا؛ عناوین شنگرف و نشانی ها مشکی؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول گرهی.

۳۸۲ برگ؛ ۲۰×۳۱ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۸۷٤۰۵].

(۱٤۲۵۹)

انوار سهیلی (داستان ـ فارسی)

از : ملا حسین بن علی واعظ کاشفی

[مجلس ۳۸۱/۲۵، ش ۷۳۹۹].

آغاز : «حضرت حکیم علی الاطلاق جلت حکمته...».

انجام : «و به حق سبحان تعالی نالید که بارخدایا تو عالمی و به تو عیانست احوال بی گناهان را به خلق».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در برگ اول چند نوشته به جهت یادگار و تملك میرزا ابوطالب ۱۲۸۲؛ لبه بعضی از اوراق وصالی شده؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۲۵۹ برگ؛ ۱٦×۲۳ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷٤۰٦].

(۱٤۲٦۰)

شرح منار الاصول (اصول فقه ـ عربی)

از : ؟

شرح مزجی است بر «منار الاصول» شیخ ابوالبرکات نسفی (۷۱۰ ق). شارح در این شرح از قوام الدین کاکی، استادش حسام الدین الاسفیجانی که کتاب منار الاصول را نزد وی درس گرفته، عضدی، صدرالشهید فی الجامع، قاضی ابی زید دبوسی و صاحب التقویم مطالبی را نقل می کند. **[کشف الظنون ۱۸۲۳/۲].**

شرح دیگری بر منار الاصول به نام «افاضة الانوار فی اضائة اصول المنار» تألیف سعدالدین ابوالفضایل دهلوی (۸۹۱ ق) در شماره [۱۳۸۷۱/٤] معرفی گردید.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «لا یخلو عن اشتباه لان المراد من الطلب و التأمل ان کان هو الطلب و التأمل فی اللفظ... (و حکم اعتماد الحقیقة فیما هو المراد و التوقف فیه الی ان یتبین ببیان المجمل) بیانا شافیا (کالصلوة) فانها فی اللغة الدعاء».

انجام : «(و لهذا اذا اجبر) فی هذین القسمین و هما الثالث و الرابع (حتی قتل صار شهیدا) لانه یکون باذلا نفسه لاعزاز دین الله عزوجل و لاقامة حق الشرع فیه الحمد لله علی التمام و للرسول اکمل التحیة و افضل السلام و علی آله الکرام و اصحابه العظام».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، مشکی، عطف گالینگور مشکی.

۱۷۷ برگ؛ ۱۲×۱۸ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [**ثبت ۸۷٤۰۷**].

(۱٤۲٦۱)

مجموعه

۱ ـ الترجیع و التصحیح علی القدوری «۱ ر ـ ۵۵ پ» **(فقه حنفی ـ عربی)**

از : زین الدین قاسم بن قطلوبغا حنفی، ابن قطلوبغا (۸۷۹ ق)

حاشیه ای است با عناوین «قوله ـ قوله» بر «مختصر قدوری فی فروع الحنفیة» تألیف ابوالحسن احمد بن محمّد بن احمد قدوری (٤۲۸ ق) که در شماره [۱٤۰۲۳] معرفی گردید. [**کشف الظنون ۲/** ۱٦۳٤].

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «بسمله و صلی الله علی سیّدنا محمّد و آله و صحبه و سلم و بعد فان الشیخ الامام العالم العلامة زین الدین قاسم الحنفی یقول انی قد رایت من عمل فی مذهب ائمتنا بالتشهی حتی سمعت من لفظ بعض القضاة».

انجام نسخه : «قوله و غرم المقر بدله الصواب ما عبر به الاصل... طریقتان نقلهما».

۲ ـ شرح الاعتقادات «۵٦ ر ـ ۹۹ ر» **(کلام ـ عربی)**

از : ؟

شرحی است مزجی بر متن مختصری در کلام و اعتقادات، نویسنده متن و شارح هر دو از عامه هستند.

آغاز نسخه : «ابتدا... (و تجوز الصلوة خلف کل بر و فاجر) لقوله علیه الصلوة و السلام صلوا خلف کل بر و فاجر و لان علماء الامة کانوا یصلون خلف الفسقة».

انجام نسخه : «و هما ای الجنة و النار مخلوقتان الآن موجودتان تکوین و توکید و زعم اکثر المعتزلة انهما تخلقان یوم... الجزا... یکفی الخروج عن الانتفاع به ولو سلم».

۳ ـ کتاب الغزنوی علی مذهب ابی حنیفة «۱۰۰ ر ـ ۱۱٦ پ» **(فقه حنفی ـ عربی)**

از : غزنوی(۱) حنفی

مختصری است در فقه حنفی با مقدمه ای در آغاز آن در شرح حال ابوحنیفه.

نسخه حاضر تا اول نواقض وضو را شامل است.

آغاز : «الحمد لله الذی عم البلاد بنعمته و ارفاده و خص العباد بهدایته و ارشاده... امّا بعد فانی لما رأیت قصورهمم الناس فی طلب العلم».

انجام نسخه : «فصل فی الاغتسال ـ الاصل فی وجوب الغسل... حتی تغتسلوا او قوله صلّی».

٤ ـ شرح الورقات فی اصول الفقه «۱۱۸ ر ـ ۱۲۵ پ» **(اصول فقه ـ عربی)**

از : شیخ جلال الدین محمّد بن احمد المحلی الشافعی (۸٦٤ ق)

شرحی است بر کتاب «الورقات» تألیف امام الحرمین عبدالملك بن عبدالله جوینی (متوفای ٤۷۸ ق). این شرح به صورت مزجی و کوتاه برگزار شده است.

آغاز : «قال الشیخ الامام... هذه ورقات قلیلة تشتمل علی معرفة فصول».

۱ـ چند دانش مند مشهور به غزنوی که همه حنفی هستند، سراغ داریم بدین ترتیب :

الف : یمین الدولة ابوالقاسم محمود بن ناصرالدولة غزنوی (متوفای ٤۲۱ ق) [هدیة العارفین ٤۰۱/٦].
ب : نصرالدین عالی بن ابراهیم غزنوی (متوفای ۵۸۲ ق) [هدیة العارفین ٤۳۵/۵].
ج : ابوالمعالی عبدالرب بن منصور غزنوی (متوفای ۵۰۰ ق) [هدیة العارفین ۵۱۱/۵].

انجام : «اذا اجتهد الحاکم فحکم... فله اجران و اذا حکم فاخطا فله اجر ـ تم».

نسخ؛ رساله آخر نام کاتب پاك شده و با خط دیگری نام محمّد بن علی... نوشته شده، ۹۷۷؛ عناوین شنگرف و نشانی ها مشکی، متن رساله آخر شنگرف و شرح آن مشکی؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، مشکی، مجدول.

۱۲۵ برگ؛ ۱۶×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۱۷ ـ ۲۳ سطر؛ [**ثبت ۸۷۴۰۸**].

(۱۴۲۶۲)

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج خمسه و طارم علیا

کتابچه جمع و خرج خمسه و طارم علیا است در چند سال، بدین تفصیل :

۱۳۲۲ (لوی ئیل) تا ۱۳۲۴ (یونت ئیل) ابواب جمعی وزیر همایون

۱۳۲۵ (قوی ئیل) ابواب جمعی سعد السلطنة

۱۳۲۶ (پیچی ئیل) ابواب جمعی مجدالسلطنة

۱۳۲۷ (تخاقوی ئیل) ابواب جمعی معین الدوله. در برگ ۳۸ دستورالعمل این سال نامه ای است از امین دفتر با این مضمون :

«مبلغ نوزده تومان و پنج هزار مواجب معتمدالسلطان میرزا محمودخان پسر مرحوم عمادالممالك به خرج دستورالعمل هذه السنه تخاقوی ئیل خمسه منظور شد و موافق تصویب مجلس فی شهر محرم الحرام ۱۳۲۸» با مهر بیضوی «امین دفتر».

سیاق؛ جلد : تیماج دورو، سبز، عطف و حاشیه تیماج سرخ مجدول، پشت طبله تیماج سرخ.

۱۴۷ برگ؛ ۲۱×۳۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷۶۲۱**].

(۱۴۲۶۳)

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج سنه لوی ئیل ۱۳۲۳ محال مرند ابواب جمعی شجاع نظام.

نسخه حاضر مسوده است و مهر تأیید ندارد.

سیاق؛ جلد : تیماج، سرخ.

۲۱ برگ؛ ۱۹×۲۹ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷٦۲۰**].

(۱٤۲٦٤)

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج سال ۱۳۱۹ (اودئیل) مملکت فارس ابواب جمعی شعاع السلطنه

سیاق؛ در تمامی صفحات مهر بیضوی با سجع «وزیر دفتر» و در پایان نسخه مهر بیضوی «اتابك اعظم» موجود است؛ جلد : تیماج دورو، سبز، ضربی، شمسه، مجدول، عطف و گوشه تیماج سرخ، پشت طبله تیماج سرخ.

۱۰۷ برگ؛ ۲۲×۳۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷٦۱۹**].

(۱٤۲٦٥)

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج آذربایجان سال ۱۳۲۸

در این کتابچه دستورالعمل جمعو خرج وزارت دربار،وزارت خارجه،وزارت جنگ،وزارت علوم، وزارت مالیه و مواجب متوفیات سنواتی، آذربایجان در سال ۱۳۲۸ ذکر شده است.

سیاق؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، لچکی، عطف و حاشیه مشکی، پشت طبله تیماج مشکی.

۱۷۷ برگ؛ ۲۱×۳۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷٦۱۸**].

(۱٤۲٦٦)

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج گروس(۱) و کرانی(۲)

در این کتابچه جمع و خرج شهرستان گروس (بیجار) و کرانی در سال های ۱۳۰۸ تا

۱ـ گروس نام سابق شهرستان بیجار فعلی است.

۲ـ «کرانی» نام یکی از دهستان های شهرستان بیجار (گروس) است.

۱۳۲۷ ق ثبت شده است. این منطقه در طی این سال ها، از سال ۱۳۰۸ تا ۱۳۱٦ ابواب جمعی امیرنظام گروسی، از سال ۱۳۱۷ تا ۱۳۲۳ و ۱۳۲۵ تا ۱۳۲٦ ابواب جمعی سالارالملك حاج علیرضا خان امیرتومان و سال ۱۳۲٤ و ۱۳۲۷ جزء ابواب جمعی یمین الدوله بوده است.

سیاق؛ جلد : تیماج دورو، سبز، ضربی، عطف و حاشیه و پشت جلد تیماج سرخ.

۱٤٤ برگ؛ ۲۰/۵×۳٤ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷٦۰۱].

(۱٤۲٦۷)

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج میرزا ابراهیم آشتیانی

در این کتابچه تنخواه سال های ۱۳۱۰ ئیلان ئیل و ۱۳۱۱ یونت ئیل و ۱۳۱۲ قوی ئیل میرزا ابراهیم آشتیانی ملقب به معتمدالسلطنه به خط خود وی نوشته شده است.

سیاق؛ میرزا ابراهیم معتمدالسلطنه آشتیانی؛ در صفحه اول نسخه یادداشتی متضمن آمدن حاجی سیّداحمد بهبهانی در روز جمعه ۱۷ جمادی الاول یونت ئیل ۱۳۱۱ به منزل کاتب که بیماری تب و لرز داشته و دعایی را جهت شفای وی به کاتب داده است؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

٦۰ برگ؛ ۱٤×۲۲ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷٦۰۲].

(۱٤۲٦۸)

کتابچه دستورالعمل سرکاری در سال اودئیل ۱۳۱۸

سیاق؛ جلد : تیماج، مشکی.

۲۸ برگ؛ ۱۳×۲۱/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷٦۱۲].

(۱٤۲٦۹)

مجمع النفایس (نسخه عکسی) **(تذکره شعرا ـ فارسی)**

از : سراج الدین علی خان آرزوی اکبرآبادی، خان آرزو (۱۱٦۹ ق)

تذکره مفصل شعراست که مؤلف در آن منتخبی از اشعار شاعران را به همراه شرح حال کوتاهی از هر شاعر ذکر نموده است. او در مقدمه کتاب ذکر نموده که در تحقیق شرح حال شاعران چندان نکوشیده و شرح حال ها را از کتاب های تذکره تقی اوحدی، تذکره نصرآبادی، کلمات الشعراء، تحفه سامی و غیر آن ها انتخاب و نقل نموده است.

اسامی شاعران به ترتیب حروف تهجی تنظیم شده و تألیف کتاب در سال ۱۱۶۳ ق به پایان رسیده است.

یکی از شاگردان مؤلف با تخلص بیدار در تاریخ پایان کتاب گوید :

این تذکره سخنوران کیهان بی مثل چو بنوشت سراج الدین خان

بیدار به آرزو چنین کرد رقم گلزار خیال اهل معنی جهان

[تاریخ تذکره های فارسی ۱۵۸/۲ ـ ۱۶۶؛ الذریعه ۴۶/۲۰].

آغاز : «حمد صانعی که زبان قلم و قلم زبان را به تحریر و تقریر کلمات فصحا به مقتضای السنة الخلق اقلام الحق موفق گردانید و بمؤدای آن تحت العرش».

انجام : «رومی سمرقندی

ز قتل کوهکن خسرو چرا وارسته می گردد به قصدش کبك را دیدم که ترکش بسته می گردد

هلالی :

نشسته بودم لطف کردی این که پرسیدی مرا گر نمی دیدم تو را هرگز نمی دیدی مرا».

نسخه عکسی، از روی نسخه اصل (شماره ۱۲ کتابخانه استیت کلیانی، به خط نستعلیق، تحریر شده در روز سه شنبه ۷ جمادی الثانی ۱۱۸۵) عکس برداری شده است؛ در اول و آخر نسخه مهر دایره ای کتابخانه با سجع «کتب خانه استیت کلیانی» موجود است، زمینه تمامی صفحات سیاه و نوشته ها سفید؛ جلد : گالینگور، آبی.

۴۴۴ برگ؛ ۲۱×۲۸ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۱۰۲۷۳۱].

(۱٤۲۷۰)

کلیات قاسم انوار (عرفان ـ فارسی)

از : معین الدین علی بن نصیر معروف به قاسم انوار تبریزی (۸۳۷ ق)

کلیات نظم و نثر شاعر است که صفحات آن مقدار زیادی افتاده و باقی نیز جابه جا شده اند. نسخه حاضر این بخش ها را شامل است :

الف : بخش هایی از رساله سؤال و جواب، انیس العارفین، رساله در بیان علم که اوراق شان جابه جا شده است «۱ ر ـ ۲۵ پ»

آغاز نسخه :

زمرة العشاق قد قرب الوصال زبدة العشاق لا تشموا فعال

ایها العشاق قوموا من نیام اشربوا من کأسه شرب المدام

انجام نسخه :

بس جفاکار است ترك تندخو کشته گردی ناگهان در دست او

گفت حق داند که من در هر نماز خواهم از حضرت به صد درد و نیاز

ب : غزلیات به ترتیب حروف تهجی. از آغاز و انجام افتادگی دارد «۲٦ ر ـ ۱۳٦ پ»

آغاز نسخه :

دل و جان را کجا کند روشن زاهد مرده واعظ در خواب

سعی کن سعی تا برون آری کشتی عمر خویش از غرقاب

انجام نسخه :

هزار جان مقدس فدای راه تو باد که پیش بنده بیایی چو روح در بدنی

قسم به ذات شریف تو می خورم که نبود چو دوست سرو خرامان به جانب چمنی

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین زرین؛ تمام صفحات جدول زرین؛ چند برگ کرم خوردگی داشته و ترمیم شده و لبه بعضی از اوراق وصالی گردیده؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۱۳٦ برگ؛ ۱۲/۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸۹٤۸۵].

(۱٤۲۷۱)

نظم الجواهر = نصاب لغات قرآن (فرهنگ منظوم ـ عربی به فارسی)

از : ؟

منظومه ای است نظیر «نصاب الصبیان» ابونصر فراهی. مؤلف در آن لغات قرآن کریم را به ترتیب سوره ها، در قالب اشعار به فارسی ترجمه نموده است.

مؤلف کتابش را در سی قطعه (هر قطعه بر وزن خاصی) تنظیم نموده است.

آغاز نسخه :

نظر بگشا ببین سرو سهی را ای سیه مژگان که دارد سر به زیر از شرم بالای تو در بستان

مفاعیل مفاعیل مفاعیل مفاعیل هزج را این چنین تقطیع کن جانا و خوش برخوان

انجام :

بود غاسق و کفو تاریك و همتا فلق چون سفیده است و شك نیست در آن

وقب را گرفتن فرو دان و نافث دمنده است و خنّاس گردیده پنهان

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول سبز و شنگرف؛ در برگ ۵۱ ر مهر بیضوی «الواثق بالله الغنی عبده ناصر»؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج، مجدول گرهی.

۵۵ برگ؛ ۱۱×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۹٤۸٦].

(۱٤۲۷۲)

سدرة المنتهی و العطیة العظمی (کلام ـ فارسی)

از : محمّد عبدالحسیب بن سیّد احمد علوی عاملی(۱) (۱۱۲۱ ق)

مؤلف در این رساله مسائل کلامی و اعتقادی را بر مبنای مذهب شیعه دوازده امامی با ادله فلسفی و استدلالی در ده ارشاد، هر ارشاد در چند سدره بیان نموده است. او در ضمن استدلال، آیات و احادیث زیادی را ذکر و شرح کرده است. تألیف این کتاب به نام مقرب الخاقان حکیم داود و در سال ۱۰٦۲ ق برابر با «اله الاولین و الآخرین» به پایان رسیده است.

فهرست عناوین ارشادهای آن چنین است :

ارشاد اول : (افتاده است)

ارشاد دوم : در حمد الهی و ثناء قیوم ایزدی از وجه سوره سبع المثانی

ارشاد سوم : در تمهید قواعد عنایت ابدی و تبلیغ مراسم هدایت سرمدی

ارشاد چهارم : در مراتب قضا و قدر و مایتعلق بهما

ارشاد پنجم : در اثبات وجوب وجود نبی در نظام عالم جملی و مرتبه اش

ارشاد ششم : در شبهاتی که مخالفین دین مبین و جاده پیمایان ضلالت و تنحّی جویان مسلك قویم نموده اند.

ارشاد هفتم : در اثبات امامت یعسوب الدین امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب(علیه السلام)

ارشاد هشتم : در تحریر و تقریر و تبیین شبهاتی که از مخالفین دین مبین و جادّه مستبین سمت ورود یافته

ارشاد نهم : در اصول اعتقادی بر مُخ شرعی و نهج یقینی

ارشاد دهم : در بیان مبدأ و معاد

۱ـ برای شرح حال مؤلف رك : طبقات اعلام الشیعه (الکواکب المنتشرة فی القرن الثانی بعد العشرة) شیخ آغابزرگ تهرانی ص ٤۱٥.

[**الذریعه ۱۵٤/۱۲؛ فهرست نسخه های خطی کتابخانه آیت الله فاضل خوانساری ۲۷/۱، ش ۳۱؛ مرعشی عکسی ٦۷/۱، ش ٦٦؛ رضویه، مشهد، ش ٦٦۷**].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «و فصل واحد و واحد عددی مبدا کثیر بالعدد و الآحاد آمده... سدرة سنخیة عینیة ـ بر طبیب روایح ازهار و فیض فوایح استحسار حدایق ارواح واضح است».

انجام : «ختامة مسکیّة بر ارباب عرفان اجرای براهین و... آن حیثیت استرجاع روح بوکر جسدانی باذن الله تعالی و این ترنم تفسیر قول حق ربوبی تعالی شأنه گردیده هو الاول و الآخر و الحمد لله... و صلی الله علی سیدنا و نبینا محمّد و آله اجمعین».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، آیات و روایات معرب و با خطوط شنگرف مشخص شده؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج دورو، مشکی، مجدول، پشت طبله تیماج قهوه ای.

۲۸۰ برگ؛ ۱٤×۲۳ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [**ثبت ۸۹٤۸۷**].

(۱٤۲۷۳)

تحفة العابدین (دعا ـ فارسی)

از : مولی عبدالله بن حاج حسین بابا سمنانی (قرن ۱۱ ق)

رساله مفصلی است در دعاها و اعمال ماه های رجب، شعبان، رمضان و بعضی از اعمال ماه های دیگر که مؤلف آن را در یك مقدمه و پنج باب و یك خاتمه تنظیم نموده است.

[**مرعشی ۱۲٦/۵، ش ۱۷٤۱ که فهرست ابواب کتاب در آن ذکر شده، الذریعه ٤۵۰/۳**].

این کتاب به صورت سنگی به چاپ رسیده است.

آغاز نسخه : «تحفة العابدین و مرتب گردید بر مقدمه و پنج باب و خاتمه در فضیلت ماه های مذکوره باب اول... اما مقدمه در بیان فضیلت شهور مذکوره».

انجام نسخه : «و صل علی محمّد و آل محمّد ما عسعس لیل و ما ادلّهم ما ظلام و

تنفس صبح و ما اضاء فجر اللهم اجعل محمّدا خطيب وفد المؤمنين اليك و المسكوّ».

متن فارسی نستعلیق و ادعیه و اذکار نسخ معرب، بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ مقداری از مطالب متن در حاشیه درج شده؛ لبه بعضی از اوراق وصالی شده؛ جلد : گالینگور، مشکی، ترنج با سر، با نقش گل و بلبل، مجدول.

۱٤۸ برگ؛ ۱۳×۲٤ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [**ثبت ۸۹٤۸۸**].

(۱٤۲۷٤)

الاشارات العرشية فی المصائب الحسينية (تاريخ ـ فارسی)

از: حسن بن عبدالله بن محمّدباقر بن محمّدعلی نوری عیزدهی بارفروشی(۱)(قرن ۱٤ق)

مجالسی است در تاریخ ائمّه(علیهم السلام) و پند و اندرز و احکام شرعی. مؤلف کتابش را در چند اشاره و هر اشاره در چند مجلس و هر مجلس در چند فصل قرار داده است.

نسخه حاضر جلد اول کتاب و از آخر ناتمام است. این جلد شامل سه اشاره است و مؤلف در آن تاریخ و مصایب امام حسین(علیه السلام) را به طور مفصل بیان نموده است.

آغاز : «مجلس اول در بیان تیرهایی که در روز عاشورا رها شده دو موضع را بهم دوخته... اول تیر عمرو بن صبیح ملعون که به جانب عبدالله بن مسلم انداخت».

انجام نسخه : «فرقی نیست میان بودن ایشان قبل از ممات و شهادت و میان بودن ایشان بعد از ممات و شهادت ـ سیم وجهی است که به نظر قاصر رسیده و آن این است».

۱ـ برخی دیگر از تألیفات مؤلف بدین شرح است :

۱ ـ اصول فقه [مرعشی ٦٥/۹، ش ۳۲۷۹ و ٥۰/۱۰، ش ۳٦٥٥].
۲ ـ شرح شرایع الاسلام [مرعشی ۲۰۲/۱٤، ش ٥٤۱٤].
۳ ـ اللآلی المنثورات فی تفسیر بعض الآیات [مرعشی ۳٥٥/۱۲، ش ٤۷۹۰].
٤ ـ تفسیر آیات باب قضا و شهادات که در شماره [۱٤۲۷۸] معرفی خواهد شد.
٥ ـ القناديل الخمسة فی بيان امتحانات الخمسة الطيبة که در شماره [۱٤۲۸۱] معرفی خواهد شد.

نستعلیق؛ به خط مؤلف، بی تا، در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : مقوائی، آبی، عطف پارچه سرخ.

۸۹ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ ۱٦ سطر؛ [ثبت ۸۹٤۸۹].

(۱٤۲۷٥)

الاشارات العرشية فی المصائب الحسينية (مواعظ ـ فارسی)

از: حسن بن عبدالله بن محمّدباقر بن محمّدعلی نوری عیزدهی بارفروشی(قرن ۱٤ق)

به شماره [۱٤۲۷٤] مراجعه شود.

نسخه حاضر جلد دوم کتاب است و سه مجلس (مجلس بیست و ششم : در مسائل زکات، مجلس بیست و هفتم : در مسائل خمس، مجلس بیست و هشتم : در مسائل حج) را شامل است. تألیف این جلد در روز دوشنبه بیستم شوال ۱۳۱۰ پایان یافته و مؤلف هر مجلس را در چند فصل تنظیم نموده است. او در آغاز هر مجلس ابتدا احکام فقهی را بیان نموده و پس از آن روایات وارده پیرامون آن موضوع، و سپس اشاره ای به اسرار آن نموده است.

ترتیب مطالب هر مجلس چنین است :

احکام فقهی هر مجلس، روایات وارده در آن موضوع، اشاره به اسرار و حکمت های موجود در آن، داستان هایی در مورد آن موضوع، و در پایان اشاره کوتاهی به مصایب امام حسین(علیه السلام).

آغاز نسخه : «چون رشته کلام در ذکر واجباتی بود که بر ترك آنها کبیره بود پس می گوییم که سیم از واجباتی که بر ترك آنها کبیره است زکوة است».

انجام : «آنچه از تو سر زد و ظلم و ستمی که کردی در عذاب تو و خلود تو در آتش الا لعنة الله علی القوم الظالمین من الاولین و الآخرین».

نستعلیق (عبارات عربی نسخ)؛ خط مؤلف، دوشنبه ۲۰ شوال ۱۳۱۰؛ در حاشیه تصحیح شده، با حواشی مختصری از مؤلف به امضاء «منه» و «نوری»؛ در اوّل نسخه یك صفحه

شعر به خط مؤلف و در صفحه دیگر دعای باران تحریر شده در ۲۳ صفر ۱۳۱۷؛ ٤ برگ در وسط سفید مانده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۲۸۵ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۹٤۹۰].

(۱٤۲۷٦)

بحرالمغفرة (دعا ـ فارسی)

از : سیّد محمّدرضا بن محمّدقاسم حسینی قزوینی (قرن ۱۲ ق)

رساله مفصلی است در دعا نظیر «زاد المعاد» علامه مجلسی. مؤلف در آن، اعمال روزهای سال و آداب و دعاهای مناسبت های مختلف و زیارت های معصومین(علیهم السلام) را در یك مقدمه با عنوان «امید» و چهل و پنج مغفرت بیان نموده است.

[مرعشی ۳۹٤/۱، ش ۳۷٦؛ الذریعه ٤۸/۳].

آغاز : «حمد و ثنا کریمی را روا و رحیمی را بجاست که گردانیده مناجات را سبب علو درجات... و بعد به عرض می رساند داعی برادران دینی... که چون صاحبان سعادت».

انجام نسخه : «یا رباه ارحم من لم یزل یعصیك صغیرا و کبیرا مذ نشأ صل علی محمّد و آل محمّد فی الآخرة و الاولی یا رباه».

نسخ (ادعیه و اذکار معرب) بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، با حواشی به امضاء «منه سلمه الله»، در حاشیه تصحیح شده؛ در اول نسخه دو تاریخ تولد در سنه ۱۱۸۲ و ۱۱۸٤؛ چند برگ از اول و آخر نسخه صدمه دیده و وصالی شده؛ جلد : گالینگور، مشکی، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بلبل، مجدول.

۳۲۲ برگ؛ ۱۵×۲٤ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۹٤۹۱].

(۱٤۲۷۷)

محمود و ایاز زلالی خوانساری (شعر ـ فارسی)

از : حکیم محمّد حسن زلالی خوانساری (۱۰۲٤ یا ۱۰۳۱ ق)

به شماره [۱۳٦٤۱] مراجعه شود. نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

همان علمی کازل را خانه زاد است ابد را منتهی مثل نهاد است...

نعت پنجم

در آن خلوت که نفس غیر می سوخت حیا صد پرده ای یك جلوه می دوخت

انجام نسخه : بیان حکیم اول که عشق چیست

زهی بی باکی و جرأت پذیری مصاف عشق را روی دلیری...

نمی شد عشق اگر چار و سه و هشت هیولا قابل صورت نمی گشت

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد : مقوائی، عطف پارچه.

۱۲۸ برگ؛ ۱۲×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۹٤۹۲].

(۱٤۲۷۸)

مجموعه

۱ ـ تفسیر آیات وارده در باب قضا و شهادات «۱ ر ـ ۱۰۷ ر» **(تفسیر ـ فارسی)**

از : حسن بن عبدالله بن محمّدباقر بن محمّدعلی عیزدهی بارفروشی (قرن ۱٤ ق)

مؤلف در این رساله آیات قضا و شهادات را به ترتیب وارده در قرآن کریم ذکر و هر آیه را ابتدا با اشعاری و پس از آن با ترجمه و ذکر احکام مستنبطه از آن تفسیر می کند. تألیف این کتاب در تهران در منزل مظفرالملك در روز دوشنبه ۲۳ محرم ۱۳۲٤ پایان یافته است.

آغاز : «در بیان آیاتی که در باب حکام و شهادت شهود و متخاصمین وارد شده و آن آیات بسیاری است و به ترتیب قرآن ذکر می شود... و لا تاکلوا اموالکم بینکم بالباطل...

نی خورید از روی ظلم و جور و شر مال هم را در میان یکدگر

نی به حکام از پی رشوت دهید پاره ای زان تا خورید و هم نهید».

انجام : «و نعم ما قال

شکر نعمت نعمتت افزون کند کفر نعمت از کفت بیرون کند

تمام شد تفسیر آیات وارده... اللهم اغفر لی و لوالدی بمحمّد و آله الطاهرین».

۲ ـ تفسیر آیه «فاقم وجهك للدین حنیفاً» «۱۰۷ پ ـ ۱۱۳ پ» **(کلام ـ عربی)**

از : مؤلف پیشین

تفسیر کوتاهی است از آیات ۳۱ و ۳۲ سوره روم. مؤلف ابتدا آیه را ذکر و با قطعه شعری آن را ترجمه نموده پس از آن توضیحی پیرامون دین حنیف (اسلام) و احکام آن داده است. تألیف این رساله در روز شنبه ۲۸ محرم ۱۳۲٤ به پایان رسیده است.

آغاز : «در سوره مبارکه روم در آیه ۲ و سی ام و سی‌ویکم فاقم وجهك للدین حنیفا... یعنی ای حبیب من محمّد(صلی الله علیه وآله وسلم) چون دانستی و بر تو معلوم شد».

انجام رساله دوم : «خدایا تو خود حفظ کن ما را و اعقاب ما را از این دزدان راه دین و راه زنان... و لعنة الله علی اعدائهم و مخالفیهم اجمعین الی یوم الدین».

۳ ـ دیوان قصاب «۱۱٥ ر ـ ۱۲۳ پ» **(فارسی)**

گویا از : قصاب مازندرانی (زنده در ۱۲٥۰ ق)

بخشی از غزلیات شاعر است با تخلص «قصاب» به ترتیب حروف تهجی.

نسخه حاضر ا ز حرف الف تا بخشی از حرف تاء را شامل است.

آغاز :

از زمین برکن خدایا ریشه اغیار را تا به کام خویشتن بینم رخ دلدار را

با رقیبم غیر آمیزش نباشد چاره ای چاره بیچاره نبود خوردن مردار را

انجام :

زین قد و بال و زلف و کاکل و ابرو و چشم گر کند دعوی که هستم یوسف مصری بجاست

ترك خنجرباز من برخواست بهر قتل من می نماید در نظرها محشر عظمی بپاست

نستعلیق (آیات شریفه نسخ معرب)؛ رساله ۱ و ۲ به خط مؤلف، شنبه ۲۸ محرم ۱۳۲٤ در طهران؛ نشانی ها مشکی؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : مقوائی، عطف پارچه.

۱۱٤ برگ؛ ۱۷×۲۲ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [**ثبت ۸۹٤۹۳**].

(۱٤۲۷۹)

مجموعه

۱ ـ دیوان امیرالمؤمنین(علیه السلام) **(منتخب) = انوار العقول** «۱ پ ـ ۷ پ» **(عربی)**

[**مجلس ۷۹/۲٦، ش ۷۵۸۰**]. نسخه حاضر بخشی از این دیوان را شامل است و آغاز آن با آغاز نسخه سابق برابر است و از انجام افتادگی دارد.

انجام نسخه :

و کن صاحباً للحلم فی کل مشهد فما الحلم الا خیر... و صاحب

و کن حافظا عهد الصدیق و راعیا تذق من کمال الحفظ صفو المشارب

۲ ـ حاشیة تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة «۹ پ ـ ۸۰ ر» **(منطق ـ عربی)**

از : عمادالدین فارسی

حاشیه ای است بر کتاب «الشمسیة» نجم الدین عمر بن علی کاتبی قزوینی (٦۷۵ ق) و شرح آن «تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة» تألیف قطب الدین محمّد بن محمّد رازی (۷٦٦ ق)، این حاشیه با عناوین «قوله ـ اقول ـ قال الشارح» برگزار شده و محشی آن را در سال ۸۵۰ به پایان رسانیده است. [**سپهسالار ۱٦۳/٤، ش ۱۰٦۸ و ۱۰٦۹**].

آغاز : «بسمله قوله و رتبته علی مقدمة و ثلث مقالاة اعلم ان من دأب المصنفین ان یشیروا فی اول تصانیفهم الی اجزائها اجمالا لیکون الشارع فیها علی بصیرة فلذلك قال المص و رتبته علی مقدمة اه و هو عطف علی قوله و سمیته».

انجام : «قال الشارح لايقال هذا تقسيم للشیء الی نفسه و الی غیره توضیح السؤال ان تقسیم هذا تقسیم للشیء الی نفسه و الی غیره ای مباینه لان المقسم هو ما یمتنع انفکاکه عن الماهیة و قد قسم الی ما یمتنع انفکاکه عن الماهیة و الی ما لایمتنع انفکاکه عن الماهیة و الاول نفسه و الثانی غیره و مباینه و تبین الجواب».

۳ ـ اعتقادات = شرح حدیث «العلم ثلاثه...» «۸۱ ر ـ ۱۲۵ ر» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از : محمّدنصیر بن نوروزعلی نیشابوری (زنده در ۱۱۱۹ ق)

شرح مفصلی است بر حدیث امام کاظم(علیه السلام) که فرموده اند : «... انما العلم ثلاثة آیة محکمة او فریضة عادله او سنة قائمة و ما خلاهن هو فضل» (بحارالانوار ۲۱۱/۱).

شارح این شرح را در سه مقاله و یك خاتمه ترتیب داده و در آن مختصری از اعتقادات و واجبات و سنن لازمه برای هر مسلمان را بازگو نموده است. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد و از نیمه اول مقاله اول شروع می شود. فهرست دو مقاله موجود و خاتمه آن چنین است :

مقاله دوم : در معرفت فریضه عادله و شرح اسم آن

مقاله سوم : در معرفت سنت قائمه

خاتمه : در بیان صفت علما

آغاز نسخه : «کرده اند و در کتب عامه و خاصه به احادیث معتبره تعبیر از آن عوالم واقع شده است که ذی مقدار است اما ماده ندارد که بتواند وضع خود را واگذارد و تصحیح حشر جسمانی و عذاب قبر و جمیع احوالات اخروی».

انجام: «آن چه لازمه نگاهداشتن است علم است و علما و نگاهداری انسان اوجب از مال و خشنودی دل ارباب دول و ملوك است... این بود مجمل از رؤوس اعتقادات...».

نسخ و نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تعدادی از صفحات رساله دوم جدول شنگرف؛ در برگ ۸ ر مهر مربعی «ا لیس الله بکاف عبده محمّدباقر الحسینی ۱۲۳۱» و مهر مربعی «یقینی بمحمّد الباقر یقینی ۱۲۳۹»؛ جلد : تیماج، مشکی، ترنج با

سر، عطف و حاشیه تیماج قهوه ای.

۱۲۷ برگ؛ ۱۱/۵×۱۷ سانتی متر؛ ۱۱ و ۱۵ و ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۹۴۹۴].

(۱۴۲۸۰)

مجموعه

۱ ـ احادیثی از بصائر الدرجات و امالی شیخ طوسی «۲ پ»

آغاز : «باب ۹۱ فی ان رسول الله(صلی الله علیه وآله وسلم) کان یقرأ و یکتب بکل لسان...».

۲ ـ مقالات (مقامات) العارفین «۳ پ ـ ۱۰ پ» **(عرفان ـ عربی)**

از : امیرغیاث الدین منصور بن صدرالدین محمّد دشتکی شیرازی (۹۴۸ ق)

رساله کوتاهی است در مقامات عارفان نظیر نمط نهم«الاشارات و التنبیهات»ابن سینا، مؤلف کتابش را در چهار مقاله و هر مقاله را در چند مطلب و اشاره تنظیم نموده است.

فهرست مقالات آن چنین است :

المقالة الاولی : اشارة اجمالیة الی السلاك و النساك و اِعراضهم و اَعراضهم.

المقالة الثانیة : فی تعریف النبی.

المقالة الثالثة : فی مقدمات و اصول و متممات الریاضة و السلوك.

المقالة الرابعة : فی حالات السالك، شامل چند اشاره.

[**الذریعه ۳۹۱/۲۱ با عنوان «مقالات العارفین»**].

آغاز : «بسمله اللهم اجعلنی من العارفین الواقفین علی مقامات العارفین لا فیها واقفین نسأل منك بك القیام لا المقام ان المقامات من آداب ارباب الالباب این انا و اللب و قد شغفت بالشوق و الحب مثنوی :

موسیا آداب دانان دیگرند سوخته جان و روانان دیگرند».

انجام : «فان الشجاعة ملکة خاصة و عدم الخوف من الموت لایستلزم حصول تلك الملکة اشراق شمسی من نور شرقی منصوری انی حققت حقیقة الانوار اللامعة فی رسالة

سابقة بلاحقة من اراد فلينظر اليها يرى فيها و يتملى ما خفى على كثير من الاخلاء تمت».

۳ ـ حدیثی به خط شیخ بهایی که در ربیع الثانی ۱۰۱٤ نوشته است و رباعی به عربی به خط یاسین بن صلاح الدین بحرانی که در شوال ۱۱۱۷ نوشته است «۱۰ پ»

٤ ـ خطبه عقد نکاح و حدیثی از حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) به نقل از عدة الداعی **(عربی)**

٥ ـ حدود الاشیاء = رسالة فی الحدود «۱۲ پ ـ ۱٦ پ» **(فلسفه ـ عربی)**

از : شیخ الرئیس ابو علی حسین بن عبدالله بن سینا (٤۲۷ ق)

[**الذریعه ٦/۳۰۰؛ مشار، عربی ٤٥٥**].

آغاز : «الحمد لله حق حمده... اما بعد فان اصدقایی سألونی ان املی علیهم حدود الاشیاء طالبونی بتحدید لها... حد الحد ما ذکره الحکیم فی کتاب طونیقا بانها قابلة للمشابهة».

انجام : «بحسب الذات هو الذی له لایکون مبدأ یتعلق به و هو الواحد الحق تعالی عما یقولوا الظالمون علواً کبیراً».

٦ ـ حدود منطق «۱٦ پ ـ ۱۸ ر» **(منطق ـ عربی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در تعریف اصطلاحات منطق که مؤلف از کتاب های منطقی جمع آوری و در شش فصل تنظیم نموده است. فهرست ابواب آن چنین است :

۱ ـ مقدمه ۲ ـ فی المفردات ۳ ـ فی القضایا ٤ ـ فی احکام القضایا ٥ ـ فی القیاس ٦ ـ فی الخاتمة.

آغاز : «الحمد لله علی ما زین السنتنا بشکره و احیا قلوبنا بذکره... بعد فانی قد انتخبت من کتب المنطقیین اکثر الحدود التی ذکروها و جعلت کل نوع منها فی بابه...».

انجام : «علی هیئة غیر منتجة لاختلال الشرط بحسب الکمیة و الکیفیة و الجهة او مادته بان یکون المقدمة و الوسط شیئاً واحدا لکون الالفاظ مترادفة».

۷ ـ الفخریة فی معرفة النیة «۱۸ پ ـ ۲۱ پ» **(فقه ـ عربی)**

از : فخرالدین محمد بن حسن بن مطهر حلی (۷۷۱ ق)

[**مرعشی ۲۰۷/۲، ش ٦۱۱؛ الذریعه ۱۲٦/۱٦**].

آغاز : «الحمد لله علی هدایتنا بسید المرسلین و ارشادنا الی دین المبین و تکلیفنا بالاحکام الشرعیة لتحصیل سعادة الاخرویة».

انجام : «ینوی عند کل فعل الاستحباب و القربة هذا آخر ما بیّناه فی هذه الرسالة و لا یطلب الجزاء علیها الامن الله تعالی... و صلی الله علی محمّد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین المعصومین».

۸ ـ **المسائل المنتخبة** «۲۲ ر ـ ۲۸ ر» **(فقه ـ عربی)**

از : علی بن هلال کرکی

مسائل فقهی متفرقه ای است که مؤلف از کتاب های فقهی بزرگان شیعه جمع آوری و با عنوان (مسئله ـ مسئله) تنظیم نموده است. این مسائل از کتاب های نهایه و تحریر علامه، موجز، تهذیب شیخ و... انتخاب شده اند.

آغاز : «الحمد لله علی جزیل نواله و الشکر له علی عمیم افضاله و الصلوة و السلام علی خیر خلقه و مظهر حقه محمّد و آله اما بعد هذه مسائل کثیر الجدوی تعم بها البلوی... قال العلامة فی النهایة من القواعد التی یبنی علیها اکثر الاحکام...».

انجام : «لان المراد منه مفارقة الماء المغسول و ان بقی علیه من البلل لیتمیز عن الدهن و هو متحقق هنا».

۹ ـ **غالب و مغلوب** منسوب به : ارسطو «۲۸ ر»

به شماره [۱۳٦۱۰/۱٦] مراجعه شود.

آغاز : «منقول و مشهور است از ارسطوی حکیم که گفت اسکندر رومی را که حساب غالب و مغلوب سریست از اسرار الهی...».

۱۰ ـ **مفاوضات** «۲۸ پ ـ ۳۰ پ» **(فلسفه ـ عربی)**

از : شیخ صدرالدین محمّد بن اسحاق قونوی (٦۷۳ ق)

رساله کوتاهی است در یك مقدمه و یك فصل و یك تتمه، حاوی سؤالات فلسفی که قونوی از خواجه نصیر طوسی، پرسیده است.

[**کشف الظنون ۱۷۵۸/۲؛ مجلس ۱۷٦٤/۱۰؛ احوال و آثار خواجه نصیر ٤٨٤**].

آغاز : «الحمد لله علی المنعم الصفوة من عباده بمزیة الاجتباء... اما بعد فهذه عجالة یتضمن التعریف بکیفیة التوجه الاتم الاولی نحو الحق جل و علا».

انجام : «و یعرف ایضا علوما مدرجة فی هذه الکلمات غیر ما ذکرنا بطول ذکر انواعها فکیف تعیینها و بیانها فافهم تمت».

۱۱ ـ مکتوب قونوی به خواجه نصیر و جواب وی «۳۱ ر ـ ۳۸ ر» **(فلسفه ـ عربی)**

مکتوبی است که صدرالدین قونوی به خواجه نصیر طوسی نگاشته و خواجه نصیر به آن پاسخ داده است. در نسخه حاضر نامه قونوی و جواب خواجه هر دو موجود است.

[**احوال و آثار خواجه نصیر ٤٩٨ ـ ٥٠٢ و ٤٨٨ ـ ٤٩٣ که در ضمن آن متن نامه و جواب آن، به چاپ رسیده است**].

آغاز : «ما زال سمعی من طیب لذکرك ما یزری علی الرقص عن العارض... گوش ایام و لیالی باستماع مآثر و معالی مجلس عالی خواجه معظم».

آغاز جواب خواجه :«بسمله

اتانی کتابا ما اراه مشابها لغیر کتاب الله من سایر الکتب

اتی من امام نور الله قلبه و صیر مرفوعا لدی سرّه الحجب

انجام : «و الله یدیم ظله علی طالبی الکمال و یسبغ علیه فیضه الذی لایزل انه اللطیف المجیب و الحمد لله ذی الجود الفایض و الکرم العام».

۱۲ ـ رساله در معاد «۳۸ پ ـ ۳۹ پ» **(فلسفه ـ عربی)**

از : فخرالدین محمّد بن عمر رازی (٦۰٦ ق)

رساله کوتاهی در معاد، این رساله گویا بخشی از یك رساله فلسفی فخر رازی است.

آغاز : «بسمله هذا فی ضبط مذاهب الناس فی المعاد و تقریر قول الحق فیه اعلم ان

هذه المسئلة مبينة على اربعة اركان».

انجام : «فلابد من القطع بوجود عالم آخر بعد هذه الحيوة يحصل فيه هذا المقصود و ذلك هو الدار الآخرة و هذه طريقة اقناعية و الاعتماد على ما تقدم فهذا آخر الكلام فى المعاد الجسمانى».

۱۳ ـ الاعتقادات «٤٠ ر ـ ٤١ پ» **(عرفان ـ عربى)**

از : سيد نوربخش محمّد بن محمّد موسوى خراسانى (۸۹٦ ق)

رساله كوتاهى است در اعتقادات كه مؤلف براى يكى از سلاطين نگاشته است.

[**مرعشى ۲۲٤/۱۹، ش ۷٤۱۰/۲۲**].

آغاز : «الحمد لله الذى كرم بنى آدم بالنفس الناطقة للكليات... اعلم ايها الولد الاعزّ من الروح صاحب النصرة و الظفر».

انجام : «و كانت الجنات فى السموات و الجحيم فى اسفل السافلين و هما الآن كائنا... من اعتقد هذا القدر صار ايمانه مطابقا للواقع صحيحا عند الله و اكتفينا على هذا لئلا يقتضى الاطناب والله ملهم الصواب».

۱٤ـ تفسير حديث شرح صدر «٤٢ر و پ» **(عربى)**

از : ابوحامد محمد غزالى

شرحى است بر حديثى كه حضرت پيامبر(صلى الله عليه وآله وسلم) در تفسير اين آيه فرموده اند كه : «سئل عن شرح الصدر فقال هو نور يقذف فى القلب فينشرح له الصدر». غزالى اين حديث را در سه ركن (اعداد الزاد، قطع العلايق، حمل الهدية المقربة) شرح نموده است.

آغاز : «بسمله قال الله تعالى فمن شرح الله صدره للاسلام فهو على نور من ربه... فسألت وفقك الله تعالى عن الاستعداد و شروطه و اسبابه».

انجام : «و اذا اعتقد فى رسول الله(صلى الله عليه وآله وسلم) انه صادق فى جميع ما اخبر عنه كفاه ذلك و ان لم يعلم تفصيل ما اخبر عنه... فهذا هو الاستعداد للموت والله اعلم».

۱۵ ـ نصايح شيخ نجم الدين كبرى «٤۳ ر» **(عرفان ـ عربى)**

آغاز : «بسمله هذه فواید من نصایح فصایح الشیخ الکبری... قال طفت بعض الدنیا و جربت الامور و باشرت الاشغال و رکبت العظایم».

۱۶ ـ اعتقادات «۴۳ پ» **(عربی)**

از : خواجه نصیرالدین محمّد بن محمّد طوسی (۶۷۲ ق)

[**مرعشی ۲۴۶/۶، ش ۲۲۶۱**].

آغاز : «اعلم ایها الاخ العزیز ان اقل ما یجب اعتقاده علی المکلف هو ما ترجمه قول لا اله الا الله محمّد رسول الله».

انجام : «شرحناه فی کتاب القواعد فاطلب منه و الحمد لله ربّ العالمین».

۱۷ ـ حلیة الابدال و ما یظهر منها من المعارف و الاحوال «۴۴ ر ـ ۴۵ ر» **(عرفان)**

از : محی الدین محمد بن علی، ابن عربی

[**کشف الظنون ۶۸۸/۱؛ مرعشی ۲۱۸/۱۹، ش ۷۴۱۰/۵**].

آغاز : «الحمد لله علی ما الهم و علمنا مالم نکن نعلم و کان فضل الله عظیما... فانی استخرت الله لیلة الاثنین الثانی عشر».

انجام : «و الحمد لله الکریم المنان ذو الرحمة و الرضوان و الصلوة... و فرض مودتهم علی الایمان و السلام علی من تبعهم بالاحسان تمت».

۱۸ـ مطلبی از ابن عربی درباره کیفیت عروج به هفت آسمان «۴۶ر» **(عرفان ـ عربی)**

۱۹ ـ النفوس الارضیة و قواها «۴۵ پ» **(فلسفه ـ عربی)**

از : خواجه نصیرالدین طوسی

آغاز : «بسمله قول فی نفوس الارضیة و قواها من املاء الفاضل... النفوس الارضیة نباتیة و حیوانیة و ناطقة اما النفس النباتیة فلها ثلاث قوی».

انجام : «و یصیر تلك الآراء الجزئیة مبدأ لارادة افعال جزئیة... اعنی الافعال الخاصة بنوع الانسان و هذا تمام القول فی النفوس الارضیة و الحمد...».

۲۰ ـ الاشارات و التنبیهات «۴۶ ر ـ ۴۷ ر» **(عرفان ـ عربی)**

از : شیخ الرئیس ابوعلی سینا

نسخه حاضر «النمط التاسع فی المقامات العارفین» را شامل است.

۲۱ ـ احادیثی کوتاه از حضرت علی(علیه السلام) «۴۷ ر» تحقیق کیفیت توبه «۴۷ پ ـ ۴۸ ر»

مطلب کوتاهی است پیرامون توبه و تفسیر آیه «و توبوا الی الله جمیعا...». مطالبی به نقل از شرح اشارات پیرامون آلة و سبب و قوه و فعل در اقسام وضع، فائده ای از شیخ طوسی در اثبات عقل مجرد (عقل کل) «۴۸ پ ـ ۴۹ پ»

۲۲ ـ الرسالة الوضعیة «۴۹ پ ـ ۵۰ ر» **(منطق ـ عربی)**

از : ملا علی بن محمّد قوشچی (۸۷۹ ق)

رساله کوتاهی است در بیان وضع مفردات.

آغاز : «بسمله المشهور ان وضع المفردات لیس لافادة مسمّیاتها لاستلزامها الدور».

انجام : «فممکن ان یکون الغرض من وضعها افادة معانیها المفردة من غیر لزوم دور من تلك الافادة علی خلاف ما صرّحوا به لکن الحق احق ان یتبع».

۲۳ ـ اثبات المفارقات «۵۰ ر ـ ۵۱ ر» **(حکمت ـ عربی)**

از : ابونصر محمّد بن طرخان فارابی (۳۳۹ ق)

[**الذریعه ۱۰/۱۱؛ مرعشی ۳۲۸/۱، ش ۲۸۶/۴۰**].

آغاز : «المفارقات علی اربع مراتب مختلفة الحقائق الموجود الذی لاسبب له».

انجام : «و لیس من الاوساط فی البواقی نقیض من الرشد و الحسن».

۲۴ ـ مطلبی از تنزیل الافکار اثیرالدین ابهری «۵۱ ر»

۲۵ ـ مناسك الحج الصغیر «۵۱ پ ـ ۵۲ ر» **(فقه ـ عربی)**

از : شهید ثانی زین الدین بن علی عاملی (۹۶۵ ق)

[**مقدمه ای بر فقه شیعه ۱۹۸؛ مجلس ۱۳۵۴/۱۰؛ دانشگاه ۴۴۳/۱۶**].

آغاز : «الحمد لله رب العالمین... اذا عزمت علی سبیل الحج و قطعت العلائق».

۲۶ ـ فوائد العوائد = فرائد الفوائد = الاستعارة «۵۲ پ ـ ۵۳ ر» **(ادبیات ـ عربی)**

از : خواجه ابوالقاسم بن ابی بکر لیثی سمرقندی (قرن ۹ ق)

به شماره [۱۳۸۸٦/۳٥] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۲۷ ـ **مکتوب** سید رکن الدین استرآبادی به خواجه نصیر و جواب وی «برگ ٥۳»

(فلسفه ـ عربی)

ابوالفضایل سید رکن الدین حسن بن محمّد بن شرفشاه علوی استرآبادی نامه ای به خواجه نصیر طوسی نگاشته و در آن مسائل فلسفی و منطقی از خواجه سؤال نموده و خواجه به آن ها پاسخ داده است. در نسخه حاضر نامه استرآبادی و جواب خواجه موجود است. [**احوال و آثار خواجه نصیر** ٥۱٤ ـ ٥۱٥].

آغاز نامه : «اما بعد حمد واجب الوجود و مفیض الخیر و الجود فان العبد المخلص».

آغاز جواب : «المعنی الذی یراد ان یحکم علیه اما ان یوضع مطلقا».

انجام جواب : «ما المراد من المنتفی قلنا الذی یقابل ثبوت المتناول للخارجی و العقلی و العرضی».

۲۸ ـ **مطالب متفرقه** به نقل از ابن سینا در تعریف : حکمت، مسأله معاد و... «٥۳ پ ـ ٥٤ ر»

۲۹ ـ **واردات** «٥٥ پ ـ ۸۱ ر» **(فلسفه ـ فارسی و عربی)**

از : ؟

مطالب فلسفی و عرفانی است پیرامون موضوعات گوناگون فلسفی با عنوان «واردٌ ـ واردٌ». مؤلف در آن یافته های فلسفی و عرفانی خود را در فصول کوتاهی بیان نموده است. در برگ دوم رساله گوید «واردٌ آخر : قوله تعالی الذی خلق السموات و الارض فی ستة ایام یحتمل ظهور امر عظیم فی سنة ۸٦٥ والله اعلم». گویا تألیف رساله قبل از این سال صورت گرفته است.

این رساله اغلب به عربی و قسمت های کمی از آن به فارسی نوشته شده است.

آغاز : «الحمد لله الذی جعل مراتب الوجود بظهوره فیها دلیلا علیه... و بعد فان العالم

دلیل علی الواجب القادر الواحد الاحد الصمد».

انجام : «تاثیر علویات را بتقدیر حق سبحانه در سلفیات کسی منکر نتواند شد چه اسفل مربوطست باعلی خطاب با جاهل چون طلب صحبت نابیناست از نابینا».

۳۰ ـ مطالبی شامل : توجه و اقسام آن در عرفان، از افادات شیخ بهایی در مورد استغفرالله الذی لا اله الا هو الحی القیوم با عنوان «من افادات شیخنا دام بهاوه سلمه الله تعالی»،معمایی که حکمای هند به عراق فرستاده اند،اقسام سه گانه اشیاء «۸۳ ر ـ ۸۳ پ»

۳۱ ـ مقالة فی تحقیق المثل الافلاطونیة «۸٤ ر» **(فلسفه ـ عربی)**

از : ؟

آغاز : «ان لکل نوع من الانواع الموجودة فی الخارج افراد».

۳۲ ـ القضاء و القدر «۸٤ پ ـ ۹۰ ر» **(فلسفه ـ عربی)**

از : کمال الدین عبدالرزاق بن احمد بن ابی الغنایم کاشانی (۷۳۰ ق)

[**مرعشی ۵۷/۱۰، ش ۳٦٦٦/۳**].

آغاز : «الحمد لله الذی احاط علمه بالاشیاء جملة و تفصیلا... و بعد فقد سألنی من عزت علیّ مسألته و لزمنی فی طریق الاخوة اجابته».

انجام : «و لا ینجح اکثر من ذلك لمن تعسر علیه... انه حسبنا و نعم الوکیل».

۳۳ ـ مسائل اسکندر از ارسطاطالیس «۹۰ پ ـ ۹۱ پ» **(فلسفه ـ فارسی)**

صد و پانزده پرسش است که گویند اسکندر درباره بعضی از موضوعات فلسفی از ارسطو نموده و ارسطو از آنها پاسخ گفته است. [**مرعشی ۳۱٤/۱، ۲۸٦/٤**].

آغاز : «الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و لاعدوان... امّا بعد بدانکه این چند فصلست اندر صد و پانزده مسئله که اسکندر».

انجام : «گفتم یکی را اندر عیان نشانی هست گفت مرکز دایره گفتم درونشان هست گفت نقطه پرگار از دایره».

۳٤ ـ الرسالة النيروزية «۹۱ پ ـ ۹۲ پ» **(عربی)**

از : شیخ الرئیس ابوعلی سینا

[**الذریعه ٤٣٥/٢٤؛ مرعشی ۳۲٦/۱، ش ۲۸٦/۳۷**]. این رساله در ضمن رساله انسان و قرآن استاد حسن زاده آملی به چاپ رسیده و ترجمه فارسی آن در میراث اسلامی دفتر چهارم به چاپ رسیده است.

آغاز : «الرسالة النیروزیة للشیخ الرئیس فی الابناء عن الغرض المضمر فی الحروف الهجائیة... الفصل الاول فی الوجود و هو مبدع المبدعات».

۳۵ ـ رسالة فی تقسیم علم الحکمة «۹۳ ر ـ ۹۵ پ» **(فلسفه ـ عربی)**

از : مؤلف پیشین

آغاز : «الحمد لله ملهم الصواب و میسّر الاسباب واهب العقل... و بعد فقد التمست منی ان اشیر الی اقسام العلوم الحکمیة».

انجام : «لا لان الصناعة نفسها توجبه فانها برمه منهم فلیختم الآن رسالتنا هذه بالحمد لواهب العقل و التوفیق و الصلوة علی نبیه و آله اجمعین».

۳٦ ـ مبدأ و معاد = آغاز و انجام «۹٦ ر و پ» **(فلسفه ـ فارسی)**

از : کمال الدین عبدالرزاق کاشی (۷۳۰ یا ۷۳۵ ق)

رساله کوتاهی است در مبدء و معاد که مؤلف آن را به درخواست دوستی نوشته است.

[**منزوی ۷۲۲/۲؛ الذریعه ۵۱/۱۹؛ دانشگاه ۱٤۳۵/۹**].

آغاز : «الحمد لله الذی ابدا الخلق و دبر الامر کما اراد و الصلوة علی من اسّس الدین... دوستی که دست توفیق گریبان دل او را سوی تحقیق میکشید».

۳۷ ـ اسکندریه = پرسش و پاسخ «۹۷ ر ـ ۱۰۲ ر» **(فلسفه ـ فارسی)**

از : سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱٦ ق)

پرسش هایی است از میراسکندر فرزند عمر شیخ فرزند امیرتیمور گورکان که از اصفهان به سال ۸۱۵ در مباحث کلامی و فلسفی برای سیدشریف جرجانی فرستاده و

جرجانی به آن ها پاسخ داده است.

[**مجلس ٤/٤ و ٤٩٧/٥ و ٦٩٧/٩ و ٩٧٨/١٠؛ منزوی ٧٣٢/٢؛ دانشگاه ١٩٣/٣**].

آغاز : «سؤالاتی که امیرزاده... اول در باب آفرینش که مقصود از آفرینش».

انجام : «بعضی از اصحاب ریاضت را که از بدن بکلی منخلع شده اند لمعه از آن مراتب چون برق خاطف ظهور کند و اشارات انسان بتوحید از آنجا ناشی گردد و الله الموفق للصواب و الیه المرجع و المآب».

٣٨ ـ شرح بیت دهلوی «١٠٢ پ ـ ١٠٣ پ»

از : شمس محمّد بن یحیی نوربخشی اسیری لاهیجی (٩١٢ ق)

شرحی است بر این بیت از امیرخسرو دهلوی :

ز دریای شهادت چون نهنگ لابرآرد هو تیمم فرض گردد نوح را در وقت طوفانش

[**مجلس ٦٧٢/٣؛ منزوی ١٢١٩/٢؛ دانشگاه ٨٢٤/٩**].

آغاز : «حمد و سپاس بیحد بر حضرت احد صمد و درود و ثنای بیعد... بدان ایدك الله بنصر من عنده که معنی این بیت که ز دریای».

انجام : «اللهم وفق القابلین بمتابعت... یا اکرم الاکرمین و یا ارحم الراحمین».

٣٩ ـ مطلبی درباره عالم مثال «١٠٣ پ» **(عربی)**

آغاز : «ذهب بعض المتألهین من الحکما و نسب الی القدما ان بین عالمی المحسوس و المعقول واسطة سمی عالم المثل».

٤٠ ـ شرح رسالة الزینون الکبیر «١٠٤ ر ـ ١٠٥ پ» **(فلسفه ـ عربی)**

از : ابونصر محمّد بن احمد فارابی (٣٣٧ ق)

[**الذریعه ٢٨٦/١٣، رقم ١٠٣٩ با عنوان «شرح رسالة زینون الاول»؛ مشار، عربی ٥٥٠ با عنوان «شرح رسالة زینون الکبیر»**].

آغاز : «قال الحکیم ابونصر الفارابی قدس الله سره... رأیت لزینون الکبیر تلمیذ

ارسطاطاليس و للشيخ اليونانى رسايل قد شرحها النصارى... قال الزينون ١ ـ فى الدلالة على الوجود المبدأ الاول ٢ ـ الكلام فى صفاته تعالى ٣ ـ فى نسبة الاشياء الى الله تعالى».

٤١ ـ نامه ميرداماد به ملا عبدالله شوشترى «١٠٥ پ» **(فارسى)**

اين نامه در «الفوائد الرضوية» شيخ عباس قمى و «انسان و قرآن» استاد حسن زاده آملى به چاپ رسيده است.

آغاز : «عزيز من جوابست اين نه جنگست رحم الله امرأ عرف قدره».

٤٢ ـ اثبات الواجب «١٠٦ ر ـ ١٠٨ ر» **(فلسفه ـ عربى)**

از : ؟

رساله كوتاهى است درباره اثبات وحدت واجب الوجود و رد شبهه اى كه در اين مورد وارد شده است.

آغاز : «المسئلة الاولى فى الكلام فى توحيده تعالى واجب الوجود لذاته لايمكن ان يكون متعددا لان نسبة التعدد اليه من حيث هو واجب».

٤٣ ـ دليل اختيار الواجب «برگ ١٠٨» **(كلام ـ عربى)**

از : سيّد فتح الله

مطلب كوتاهى است در مسئله «اختيار الواجب»؛ در عنوان آن نوشته شده «من افادات فتح الله» و در انجام آن نوشته شده كه «نقلت من منقول من خط السيد العلامى سمى الخليل سلمه الله تعالى(١)».

آغاز : «لما كان وجوده تعالى عين ذاته لما بين فى مقامه لم يتصور...».

٤٤ ـ مطالب و فوايدى شامل : مطلبى از ظفرنامه به فارسى «١٠٨ پ»، مطلبى از عبهرالعاشقين روزبهان بقلى «١٠٩ ر» (فارسى)، فايده «فى مسألة قدر در افعال اختياريه عباد» «١٠٩ پ» (عربى)، مطلبى از نفحات الانس درباره شيخ ابوسعيد ابوالخير و من لايحضر، چند حديث و نقلياتى از افلاطون «١١٠ ر»

١ـ سيّد رفيع الدين ابراهيم حسينى.

٤٥ ـ شرح حديث قدسی «کنت کنزاً مخفیا «١١٠ پ ـ ١١١ ر»

از : محیی الدین محمّد بن علی بن عربی (٦٣٨ ق)

[**مرعشی ٣٢٥/٥، ش ١٩٥٢ با عنوان «رفع اشکال بر حدیث "کنت کنزاً مخفیاً"»؛ الذریعه ٢٠٥/١٣**].

آغاز : «بسمله اعلم وفقك اللّه لما یحب و یرضی بعض اهل العلم اورد علی هذا الحدیث القدسی... اشکالا عظیماً».

٤٦ ـ صلواتیه «١١١ ر» **(عربی)**

از : جلال الدین محمّد بن اسعد دوانی (٩٠٨ ق)

شرح توضیحی است بر صلواتیه مشهور «اللهم صل علی محمّد و آل محمّد کما صلیت علی ابراهیم و آل ابراهیم» که دوانی از عبدالرحمن ایجی نقل نموده است. [**الذریعه ٨٨/١٦ با عنوان «فائدة فی بیان وجه الشبهة فی قوله کما صلیت علی ابراهیم»**].

آغاز : «و له الحمد و علی نبیه الصلوة و التسلیم سمعت السید الاجل الانجل... قال کثر اقوال العلماء فی وجه التشبیه الذی یتضمن قولنا».

٤٧ ـ حدیثی از امام رضا(علیه السلام)، مطالب متفرقه در فایده صمت، مطلبی از فارابی، کلام بعض البلغاء، از فواید صدر الافاضل، فرق بین جزء و کل و جزیی و کلی، شعری از ملا سحابی، حکایتی از معروف کرخی، مطلبی از ارسطو، کلامی از شیخ ابوسعید ابوالخیر «١١١ پ ـ ١١٣ پ»

٤٨ ـ رسالة القدسیة فی المعارف الالهیة «برگ ١١٤» **(عرفان ـ عربی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در معارف الهیه از مبدأ و معاد و سایر معارف الهی.

آغاز : «سبحان من اوقد مصابیح الانوار فی قلوب العارفین و اودع مفاتیح الاسرار فی صدور السالکین... اما بعد فهذه رسالة موسومة بالرسالة القدسیة».

٤٩ ـ مطلبی از قیصری، حدیثی از امیرالمؤمنین، حکایتی از بهمنیار، حدیثی از

پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) درباره صبر، نقلی از خلاصة التفسیر درباره آیه «حافظوا علی الصلوات و الصلوة الوسطی»، نقلی از نفحات الانس، حکایتی از حسین منصور، حکایتی درباره امام صادق(علیه السلام)، نامه ای از حلاج به یکی از شاگردانش، برهانی بر اثبات واجب «١١٤ پ - ١١٦ ر»

٥٠ - تفسیر سوره های اخلاص و عصر «١١٦ پ» **(تفسیر - عربی)**

از : خواجه نصیر طوسی (٦٧٢ ق)

٥١ - دعای طول عمر به نقل از کتاب «المجتنی» سید بن طاووس «١١٦ پ»

٥٢ - مطلبی درباره تقدم الشیء علی الشیء «١١٧ ر» **(عربی)**

٥٣ - اجازه امیر فخرالدین سماکی به سیدرفیع الدین ابراهیم حسینی «١١٧پ» **(عربی)**

اجازه فلسفی است که سماکی به حسینی بعد از خواندن کتاب شرح اشارات و الهیات شفا نزد وی، داده است.

٥٤ - مطالبی شامل : نقلی از تفسیر دیلمی، در تعریف عارف، در بیان سفر معنوی، برهان فریدالدین داماد بر اثبات واجب، نقلی از تفسیر فاتحه قونوی، کلامی از مؤلف منازل السائرین، در بیان قضا به نقل از شرح الاشارات، حدیثی از امیرالمؤمنین(علیه السلام)، اشکالی از ابن کمونه، نقلی از شفای ابن سینا، نقلی از شیخ عبدالقاهر، نقلی از جالینوس و افلاطن و فیثاغورس «١١٧ پ - ١٢١ پ»

٥٥ - فواید منقوله از تاریخ الحکماء شهرزوری «١٢٢ ر و پ»

٥٦ - رسالة القول فی النفس المختصر من کتاب ارسطو و افلاطن و سایر الفلاسفة «١٢٣ ر - ١٢٤ پ» **(فلسفه - عربی)**

از : ابو یوسف یعقوب بن اسحاق کندی

آغاز : «بسمله رسالة ابی یوسف یعقوب... سدّدك الله لدرك الحق و اعانك... فنقول ان النفس بسیطة ذات شرف و کمال عظیمة الشأن و جوهرها من جوهر الباری».

انجام : «فتفهم ما کتبت به الیك تکن به سعیدا اسعدك الله تعالی فی دنیاك و

آخرتك و الحمد لله ربّ العالمين و الصلوة على محمّد و آله اجمعين».

٥٧ ـ رسالة ابن سينا الى الكيا ابى جعفر محمّد بن حسين بن محمّد مرزبان «١٢٤ پ ـ ١٢٥ پ» **(فلسفه ـ عربى)**

آغاز : «رسالة لابن سينا قدس سره الى الكيا... كتابى اطال الله لقاء الكياء الفاضل الاوحد... والحمدلله... و وصل كتاب الكياء الفاضل».

٥٨ ـ فى معرفة الكوكب السعد و النحس «١٢٥ پ ـ ١٢٦ ر» **(عربى)**

آغاز : «فى معرفة الكواكب... قال افلاطون لايدل على الحقايق الا المشترى».

٥٩ ـ فصلى از شرح حكيم عمر بن خيام در تفسير سبحان الملك القهار «١٢٦ ر و پ» **(فارسى)**

گويا بخشى از آغاز و انجام خواجه است.

آغاز : «پاك پادشاه دادار ايزد كامياب خود هست كه آغاز چيزها از اوست».

٦٠ ـ مقالة مستفادة فى تحصيل السعادة «١٢٦ پ ـ ١٢٧ ر» **(حكمت ـ عربى)**

از : شيخ الرئيس ابوعلى سينا

آغاز : «لو طرق للعاقل صرف المعروف الى المعارف خصوصا اذا كان...».

٦١ ـ رسالة ابن سينا الى علماء دارالسلام «١٢٧ ر ـ ١٢٩ ر»

آغاز : «بسمله مقالة ارسلها الشيخ... ان رجلاً من اهل بخارا احبّ الفلسفة».

٦٢ ـ اثولوجيا «١٢٩ پ ـ ١٥١ پ» **(حكمت ـ عربى)**

از : ارسطو (ارسطاطاليس)

نسخه حاضر از انجام افتادگى دارد و از اول تا بخشى از الميمرالسادس را شامل است.

آغاز : «الميمر الاول من كتاب ارسطوطاليس الفيلسوف... قال الحكيم اول البغية آخر الدرك و اول الدرك آخر البغية فالذى انتهينا اليه اول من الفن».

انجام نسخه : «من غير ان يكون الساحر يقدر على ان يؤثر فيه الآثار الردية كالعشق... الى ان يكون النفس الناطقة يميل الى ذلك الاثر و يقبله و لايقدر».

٦٣ ـ رسالة التوحيدية «١٥٧ ر ـ ١٥٧ پ» **(فارسی)**

از : ؟

رساله کوتاهی در تفسیر کلمه توحید به طریق عرفا با عنوان «نکته ـ نکته» در نسخه حاضر برگ آخر این رساله موجود است.

انجام : «چنانچه این مرتبه شعور بکثرتست در مرتبه ثلثه بعد از شعور بوحدت حقیقی ذاتی کما بداکم تعودون منه بدأ و الیه یعود ـ تمت».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا، برگ ۳ ر تملك علی محمّد کازرونی در ۱۲۱۱؛ در برگ ۱۰ پ حدیث به خط شیخ بهایی ربیع الثانی ۱۰۱٦؛ رساله ۷ به خط محمّدرضا بن محمّدتقی چهارشنبه ۷ ذی حجّه ۱۰۱۵؛ در (برگ ۳ ر) نوشته ای است که شیخ ابوالقاسم کتاب را به حسین بن عبدالله هدیه کرده به تاریخ جمادی الثانی ۱۱۵۲ در دارالفضل شیراز، رساله (توحیدیه) سال ۱۰۸۰ در سرای شاهپور؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با زمینه مذهب با نقش گل، مجدول.

۱۵۸ برگ؛ ۱۵×۲۵ سانتی متر؛ ۲۱ ـ ۳۹ سطر؛ [ثبت ۸۹٤۹٦].

(١٤٢٨١)

القنادیل الخمسة فی بیان امتحانات الخمسة الطیبة (تاریخ ـ فارسی)

از : حسن بن عبدالله بن محمّدباقر بن محمّدعلی عیزدهی بارفروشی(١) (قرن ١٤ ق)

شرح حال مفصلی است در مصایب و ابتلائات و امتحانات پنج تن آل عبا(علیهم السلام) که آن را در پنج قندیل و هر قندیل در پنج لمعه تنظیم نموده است.

نسخه حاضر جلد اوّل کتاب و سه قندیل را شامل است. تألیف این جلد در نهم شوال ۱۳۱۵ پایان یافته و عناوین قندیل های آن عبارت اند از :

قندیل اول : در امتحانات حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم)

١ـ سایر تألیفات مؤلف در ضمن شماره (١٤٢٧٤) ذکر گردید.

قندیل دوم : در امتحانات امیرالمؤمنین(علیه السلام)

قندیل سوم : در امتحانات فاطمه زهراء(علیها السلام)

مؤلف طبق آیه : «وَ لَنَبْلُوَنَّكُم بِشَیء مِنَ الْخَوْفِ وَ الْجُوعِ وَ نَقْص مِنَ الأموالِ وَ الأنْفُس وَ الثَّمَراتِ» (آل عمران / ۱۵۵) در هر قندیل امتحانات الهی پیش آمده برای آل عبا را در پنج لمعه (خوف، جوع، نقصان اموال، نقصان انفس، نقصان ثمرات) ذکر نموده است.

فهرست مطالب کتاب در اول نسخه ذکر شده است.

آغاز : «الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمّد و عترته الطیبین الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین اما بعد فقد قال الله تعالی فی محکم کتابه الکریم و لنبلونکم بشیء... حاصل ترجمه آن است که هرآینه می آزماییم شما را یعنی با شما معامله آزمایندگان می کنیم».

انجام : «لمعه خامسه در بیان امتحان آن مخدره بشیء از نقصان ثمرات... و عذبهم عذابا الیما عظیماً ابدالآبدین قد حصل لی الفراغ من تألیف... الف الف صلوات و الف الف تحیة».

نستعلیق؛ خط مؤلف، ۹ شوال ۱۳۱۵؛ عناوین و نشانی ها و شماره اوراق شنگرف؛ در اول نسخه فهرست مطالب آمده؛ ۸ برگ آخر سفید مانده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۴۹۲ برگ؛ ۱۲×۲۰ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [**ثبت ۸۹۴۹۷**].

(۱۴۲۸۲)

مجموعه

۱ ـ تقریر درس شیخ کبیر «۱ پ ـ ۳ ر» **(فارسی)**

از : محمّدعلی بن عبدالمطلب بارفروشی (زنده در ۱۲۹۶ ق)

مؤلف می گوید که در سال ۱۲۹۶ ق در پای منبر شیخ محمّدحسن بارفروشی مازندرانی (مشهور به شیخ کبیر و شریعتمدار مازندرانی و کفاش) حاضر شدم و آن بزرگوار موعظه

می فرموده و من در رساله حاضر آن ها را نوشتم. این رساله که فقط تقریر یك منبر شیخ کبیر است بحث کوتاهی است در اعتقادات و اقسام قطع و شك و ظن.

۲ ـ انیس التجار «۳ پ ـ ۱۷۸ پ» **(فقه ـ فارسی)**

از : ملا محمّدمهدی بن ابی ذر نراقی (۱۲۰۹ ق)

رساله مفصلی است در احکام معاملات و تجارت در هفت باب. این رساله بارها در تهران به چاپ رسیده است.

[**الذریعه ٤٥٣/٢؛ سپهسالار ٣٦٨/١ ـ ٣٦٩؛ مشار، فارسی ٥٩١/١**].

آغاز : «حمد و سپاس بیحد کریمی را سزاست که از عنایت رحمت بی منتهای گم گشتگان... اما بعد غریق بحر عصیان و سیئات و حریق آتش طغیان».

انجام : «مسئله چهارم هرگاه زید بر عمرو ادعای خانه بکند و عمرو منکر باشد جایز است که مصالحه کنند که زید مدت یك سال مثلاً در آن خانه ساکن شود تمت».

۳ ـ ادعیه و طلسمات متفرقه «۱۷۸ پ ـ ۱۸۲ ر»

٤ ـ ترجمه عهدنامه مالك اشتر «۱۸٤ ر ـ ۲٤۱ پ» **(شرح حدیث ـ فارسی)**

از : محمّدجعفر بن فاضل مشهدی (زنده در ۱۱۰٦ ق)

ترجمه شیوایی است از عهدنامه مالك اشتر که مترجم در سال ۱۱۰٦ ق به نام شاه سلطان حسین صفوی انجام داده است. نسخه دیگری از این ترجمه در جلد ٤۲۹/۳۵، ش ۱۲٤۷٤/۳ معرفی گردید.

آغاز : «حمد و سپاس خداوندی را سزاست که جمیع مخلوقات را از کتم عدم به عرصه وجود آورده و هر کس را در خور لیاقت او خلعتی در عالم زر ثبت فرموده».

انجام : «بر جاده مستقیم شریعت مقدسه ثبات ورزد و در پی جلب منافع و دفع مضار از طریقه قویمه رضای ربانی تخلف نکند ـ این بود شمه ای از مراسم سلطنت... و سلام ما به رسول خدا باد صلّی الله علیه و آله الطاهرین و سلّم کثیرا کثیرا».

٥ ـ مطالبی شامل : در شناختن واجب الوجود، نصیحت حکیم به یکی از ملوك، سؤال سلمان از امیرالمؤمنین(علیه السلام)، در تقسیم حکم و احکام قطع که مؤلف از درس شیخ محمّدحسن شریعتمدار استفاده نموده، غزلی از مشتاق و بیتی از میرزا ابراهیم سالك، مناجاتی از خواجه عبدالله انصاری، اشعاری از ابوسعید و خیام، و چند حدیث و حکایت «٢٤٢ ر ـ ٢٤٧ پ»

نستعلیق؛ محمّدعلی خلف مرحوم حاجی عبدالمطلب بارفروشی، رساله دوم ٢٦ جمادی الاولی ١٢٩٦، رساله چهارم شنبه ٨ شعبان ١٢٩٤، رساله پنجم ١٢٩٧؛ نشانی ها مشکی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی.

٢٤٧ برگ؛ ١٦×٢١/٥ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [**ثبت ٨٩٤٩٨**].

(١٤٢٨٣)

منتهی المقال فی احوال الرجال (رجال ـ عربی)

از : ابوعلی محمّد بن اسماعیل مازندرانی حائری (١٢١٦ ق)

[**مرعشی ٢٦٨/٣، ش ١٠٩١؛ الذریعه ١٣/٢٣؛ مشار، عربی ٩١٩**].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «فضال عل و لشیخنا الشیخ یوسف البحرانی ره الآتی ذکره... و المجمع هو مجمع الرجال تألیف مولانا عنایة الله ره و الحاوی هو حاوی الاقوال فی...».

انجام : «و الی احمد بن محمّد بن سعید الهمدانی فیه محمّد بن ابراهیم... و روی هو عن ابی القسم حسین بن روح رضی الله عنه».

نسخ؛ محمّد بن صفر الفخار، غرّه رمضان المبارك ١٢٤٦؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوائی، سبز، عطف و گوشه تیماج مشکی.

٢٧٠ برگ؛ ١٧/٥×٢٩ سانتی متر؛ ٣٤ سطر؛ [**ثبت ٨٩٤٩٩**].

(١٤٢٨٤)

مجموعة (مجموع) الصنايع (طبيعيات ـ فارسی)

از : ؟

به شماره [١٢٥٨٦/٧] مراجعه شود. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن تفاوت دارد.

آغاز : «اما این کتاب جواهر النقل به خطاب مستطاب صنایع نام کردم از بهر آن که صنعت بسیار و حکمت بی شمار در این مجموعه جمع کرده است».

انجام نسخه : «خضاب دیگر ـ روغنی که موی را بی مضرت ببرد... بعد از آن بشویند و زعفران اندکی گلاب با وی بیامیزند و بدان».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، هدیه عباس جهانیان بابلی با مهر کتابخانه وی در اول نسخه با سجع «کتابخانه عباس جهانیان، بابل تأسیس فروردین ١٣١٨ شمسی»؛ جلد : مقوائی، زرد، عطف و گوشه پارچه.

١١٣ برگ؛ ١٢×١٨ سانتی متر؛ ١١ سطر؛ [ثبت ٨٩٤٩٥].

(١٤٢٨٥)

شرح الفية ابن مالك (صرف و نحو ـ عربی)

از : بدر الدین محمّد بن محمّد بن مالك طائی، ابن ناظم (٦٨٦ ق)

[**مجلس ٧٠/٢٥، ش ٧٠٥٩**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است و از انجام افتادگی دارد.

انجام نسخه :

«نحو حللتُ ما حللته و فی جزم و شبه الجزم تخییر قفی

اذا سکن آخر الفعل... وجب الفك نحو حللت و حللنا و الهندات حللن».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، اشعار الفیه معرب و با خطوط شنگرف مشخص شده؛ با حواشی به نقل از «شواهد»؛ جلد : گالینگور، مشکی، ضربی، ترنج با سر.

٢٦٣ برگ؛ ١١×١٩ سانتی متر؛ ١٦ سطر؛ [ثبت ٨٩٧٨٠].

(١٤٢٨٦)

مجموعه

١ ـ مراح الارواح «١ پ ـ ٣١ ر» **(صرف ـ عربی)**

از : احمد بن علی بن مسعود

[**کشف الظنون ١٦٥١/٢؛ مشار، عربی ٨٣٠**].

آغاز : «قال المفتقر الی الله الودود... اعلم ان الصرف ام العلوم و النحو ابوها».

انجام : «لان یکون حکمها ایضا کحکم طوی للمتابعة نحو طویا و طاویان قد تم».

٢ ـ مختصرالعوامل «٣٢ پ ـ ٤٤ ر» **(نحو ـ عربی)**

از : ؟

جرجانی کتاب الجمل فی النحو (الجرجانیة، الجمل فی عوامل الاعراب) را در پنج فصل تألیف نمود. [**ظاهریه، نحو ٥٦٩؛ کشف الظنون ٦٠٢/٢**].

بعد از آن خود آن را تلخیص نموده به نام «العوامل المائة» نام نهاد.

بعد از جرجانی شروح متعددی بر «العوامل المائة» نگاشته شد و هم چنین چندین تلخیص دیگر از «الجمل فی النحو» صورت گرفت.

نسخه حاضر یکی از تلخیص های کتاب جمل است که در آن عوامل نحوی بر طبق رأی جرجانی در صد عامل بیان شده است. دو نسخه از این مختصر در کتابخانه آستان قدس رضوی [فهرست ٢٩٦/١٢ و ٤٢٩] موجود است.

بعد از این رساله در مجموعه حاضر شرحی است بر همین مختصر از شارحی مجهول که مستقلاً معرفی می شود.

آغاز:«الحمد لله علی جزیل نواله و الصلوة و السلام علی محمّد و آله اجمعین اما بعد».

انجام : «حروف العطف عشرة الواو و الفاء و ثم واو وام واما وبل ولکن و حتی تمت».

٣ ـ شرح مختصر العوامل «٤٦ پ ـ ٦٧ ر» **(نحو ـ عربی)**

از : ؟

شرح کوتاهی است بر مختصر العوامل که در ردیف دوم همین مجموعه معرّفی گردید.

آغاز : «الحمد للّه الذی لا یعزب عن علمه مثقال ذرة فی الارض و لا فی السماء... اما بعد فلا یخفی علی رأی ذوی العقول ان اشرف العلوم حاجةً».

انجام : «و حتی و هی ایضا للجمع... یکون معطوفها جزءاً من المعطوف علیه نحو اکلت السمکة حتی رأسها و نحومات الناس حتی الانبیاء و نحو قدم الحاج حتی المشاة و الصلوة...».

٤ ـ اعتقادات «٦٨ ر ـ ٦٨ پ» **(فارسی)**

از : ؟

آغاز : «الحمد للّه علی نواله و الصلوة علی نبیه محمّد و آله و بعد این چند کلمه در بیان اعتقاد است که هر بالغ و عاقل را به دانستن آن نموده اند».

انجام : «به جز صادق هم خبر به اینها داده است پس همه حق خواهد بود تمام».

٥ ـ ترجمه التحفة الحسینیة «٧٠ پ ـ ١١٩ ر» **(فقه ـ فارسی)**

از : ؟

ترجمه ای است از رساله «التحفة الحسینیة» وحید بهبهانی (١٢٠٥ ق). کتاب «التحفة الحسینیة» را یکی از شاگردان بهبهانی از فتاوای وی در مسائل طهارت و نماز و روزه را برای عمل مقلدین، جمع آوری و به عربی نوشته است. [**الذریعه ٤٢٧/٤؛ دانشگاه ٢٠٥/٨، ش ١٦١٥؛ سپهسالار ٣٥٩/٣، ش ٦٤٦٤/٢؛ فیضیه ٤٠/١، ش ١٤٨٥**].

در نسخه حاضر در پایان ترجمه، مسائل متفرقه ای با عنوان «مسئله ـ مسئله» اضافه نموده است. نسخه دیگری از این ترجمه در کتاب خانه مدرسه حجتیه در قم موجود است.

[**فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه حجتیه قم ص ١١٥، ش ٥٩٧**].

آغاز : «الحمد للّه ربّ العالمین و صلی الله علی سیّدالمرسلین و اهل بیته الطاهرین و بعد بر ضمیر منیر طالبان درجات عالیه آخرت مخفی نماناد که چون نماز».

انجام : «مسئله ـ هرگاه کسی با حلیله خود در صوم ملابسه و ملاعبه... انزال شود احتیاط قضا است و کفاره و عدالت در امام جنازه شرط است احتیاطا».

نستعلیق؛ رساله اوّل و دوم اسماعیل بن احمد بن ملا احمد درگاهی ۱۱۹۹، رساله سوم و چهارم غیاث حسینی ۱۲۰۰، در صفحه اول وقف کتاب از طرف میرزا علی دیلمانی در ۱۲۳٤، عناوین و نشانی ها شنگرف، در صفحات سفید لابلای رسایل اشعاری از سعدی تحریر شده است؛ جلد: گالینگور، مشکی، ضربی، ترنج، مجدول.

۱۲۰ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [**ثبت ۸۹۷۸۱**].

(۱٤۲۸۷)

الفوائد الضیائیة فی شرح الکافیة (نحو ـ عربی)

از : نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۹۸ ق)

[**مجلس ۵/۱۵ و ۲۹۰/۱٦ و ۲٤۰/۲۵، ش ۷۲۳۹**].

نسخ؛ بی کا، ۱۲۰۳؛ عناوین و نشانی ها شنگرف و مشکی؛ در حاشیه تصحیح شده، با حواشی مفصل از «سیّد نعمت الله» و حواشی دیگر؛ جلد : گالینگور، مشکی، ضربی، ترنج با سر، مجدول.

۲٦۷ برگ؛ ۱۲×۱۹ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [**ثبت ۸۹۷۸۲**].

(۱٤۲۸۸)

مجموعه

۱ ـ ارث «۲ ر ـ ۹ پ» **(فقه ـ فارسی)**

از : ؟

بخشی از رساله ای است در ارث، نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد و فقط «فصل ششم در مقادیر سهام و اجتماع ایشان» را شامل است.

آغاز نسخه : «گذاشتیم به حال خود... فصل ششم در مقادیر سهام و اجماع».

انجام نسخه : «و اگر جمع شوند پدر و مادر و احد زوجین و دو دختر یا بیشتر نصیب ابوین سدسان است لاغیر و احد زوجین راست نصیب ادنی و باقی».

۲ ـ الارث «۱۰ پ ـ ۱۷ پ» **(فقه ـ عربی)**

از : ؟

بخشی است از یك کتاب مفصل فقهی دارای چند مقصد که از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «بسمله و به نستعین و فیه مقاصد الاول فی اسبابه و هی شیئان النسب و السبب و النسب ثلث مراتب الاباء و الاولاد ثم الاجداد و الاخوة».

انجام نسخه : «المقصد الثالث فی اللواحق و فیه فصول الاول الخنثی من له فرج الذکر و الانثی... و ان کان معه ذکر فرض ذکرا تارة و انثی اخری و ضربت».

۳ ـ المختصر النافع «۱۸ ر ـ ۹۰ ر» **(فقه ـ عربی)**

از : نجم الدین ابوالقاسم جعفر بن حسن بن سعید حلی، محقق حلی (٦٧٦ ق)

[الذریعه ۲۱۳/۲۰؛ مرعشی ۱۱۲/۲، ش ٥٠٦؛ مشار، عربی ۸۱۸].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «فی المسترابة و هی التی لاتحیض و فی سنها من تحیض و عدتها ثلثة اشهر و هذه تراعی الشهور و الحیض و تعتد باسبقهما».

انجام : «الثانیة لایعقل العاقلة عمداً و لا اقرارا و لاصلحا و لاجنایة الانسان علی نفسه... و لا اتلاف مال و یختص ضمانها بالجنایة علی حسب الادمی تمت».

نستعلیق؛ بی کا، سلخ ربیع الاول ۱۰۲۱؛ عناوین مشکی؛ لبه تعدادی از اوراق وصالی شده؛ جلد : گالینگور، مشکی، ضربی، ترنج با سر.

۹۰ برگ؛ ۱۳/٥×۲۰ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۹۷۸۳].

(١٤٢٨٩)

مجموعه

١ ـ تلخيص المقال فی تحقيق احوال الرجال «١ پ ـ ٢٢٨ ر» **(رجال ـ عربی)**

از : ميرزا محمّد بن علی بن ابراهيم حسينی استرآبادی (١٠٢٨ ق)

[**مجلس ١١٢/٢٥، ش ٧١٠٠**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٢ ـ الوجيزة «٢٢٨ پ ـ ٣٥٩ پ» **(رجال ـ عربی)**

از : ملا محمّدباقر بن محمّدتقی مجلسی (١١١١ ق)

[**مجلس ١٧/٢٥، ش ٧٠١٠**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

آغاز : «الحمد لله الذی رفع منازل الرجال علی معارج الكمال علی قدر رواياتهم عن النبی الكريم المفضال اما بعد فيقول فقير عفو ربه الغافر محمّد».

انجام : «النوفلی هو الحسين بن يزيد ـ النهيكی هو عبدالله ـ الوشا هو الحسن بن علی ـ اليعقوبی هو داود بن علی».

نسخ؛ رساله اول محمّد رفيع الحسنی لاريجانی، شب دوم محرم ١٠٨٧؛ در حاشيه تصحيح شده، رساله اول با حواشی به امضاء «منه رحمه الله» و ديگران؛ در اول نسخه تملك محمّدصالح الخلخالی با مهر مربعی «ذكر محمّد عمل صالح منست ١١٥٦»؛ جلد : گالينگور، تيماج دورو، سرخ، ضربی، مجدول گرهی، لولادار؛ پشت جلد تيماج زيتونی.

٣٥٨ برگ؛ ١٥×٢٥ سانتی متر؛ ٢١ سطر؛ [**ثبت ٨٩٧٨٤**].

(١٤٢٩٠)

مجموعة الاحاديث (حديث ـ عربی)

از : ؟

مجموعه احاديث ائمه معصوم(عليهم السلام) است كه از كتاب های روايی شيعه (اغلب از كتاب «الكافی» كلينی) انتخاب شده است. هم چنين در پايان آن از برگ [٩٨ ر] تا آخر نسخه،

شرط دعوت حزب البحر و چند دعا و دو حديث از كتاب «ادعية السر القدسية» و «الوسايل الى المسايل» ذكر شده است.

آغاز : «البداء ـ عن زرارة بن اعين عن احدهما(عليهما السلام) قال ما عبد الله بشيء مثل البدا و فى رواية اخرى عن ابى عبدالله(عليه السلام) ما عظّم الله بمثل البدا».

انجام : «اللهم انه ليس لى علم بموضع رزقى و انما اطلبه... بفضلك انك...».

شكسته نستعليق؛ بى كا، بى تا؛ عناوين و نشانى ها شنگرف، تمام صفحات جدول زرين و لاجوردى، زمينه بسيارى از صفحات نقوش اسليمى، بعضى از اوراق زرافشان يا نقره افشان؛ لبه بعضى از اوراق از بين رفته و وصالى شده؛ جلد : تيماج دورو، قهوه اى، مجدول گرهى، عطف گالينگور.

١٠٢ برگ؛ ١٠/٥×٢٦/٥ سانتى متر(قطع بياضى)؛ سطور مختلف؛ [ثبت ٨٩٧٨٥].

(١٤٢٩١)

التنبيهات على معانى السبع العلويات (ادبيات ـ عربى)

از : محمّد بن حسن بن ابى الرضا راوندى (قرن ٨ ق)

[**مجلس ٢٠٤/٢٥، ش ٧٢٠٤/٤**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

انجام :

«و قال : هى دون مدح الله جل و فوق ما مدح الورى و عُلاك منها افضل

و لقد اجاد و احسن حشره الله مع من تولاهم قد تم».

نسخ (اشعار معرب)؛ محمّدكاظم بن عبدالعلى، ٣ رمضان المبارك ١٢٤٦ (جهت تحفه به احمد ميرزا نوشته شده)؛ عناوين شنگرف، اشعار با خطوط شنگرف مشخص شده، تمام صفحات جدول زرين و لاجوردى و محرر؛ جلد : تيماج، قهوه اى، لچكى، مجدول مذهب گرهى؛ پشت جلد جدول شنگرف.

٥٦ برگ؛ ٩/٥×١٥/٥ سانتى متر؛ ١٥ سطر؛ [ثبت ٨٩٧٨٦].

(١٤٢٩٢)

مجموعه

١ ـ رسالة فى الشعاع «١ پ ـ ٣ پ» **(فيزيك ـ عربى)**

از : خواجه نصيرالدين محمّد بن محمّد طوسى (٦٧٢ ق)

رساله كوتاهى است درباره شعاع نور و انعكاس هاى آن، كه خواجه نصير در جواب سؤالى نگاشته است.

[**مرعشى ٣٢/١، ش ٢٠/٢ با عنوان «انعكاس الشعاعات و انعطافها»؛ الذريعه ٣٩٩/٢ با عنوان «الانعكاسية»**].

آغاز : «بسمله قال المولى الامام السعيد نصير الملة و الدين استاد البشر محمّد الطوسى قدس الله روحه و قد سئل عن هذه المسئلة، اقول مباحث انعكاس الشعاعات و انعطافها مبنية على مقدمات... الشعاع يمتد متصلا من ذى الشعاع الى قابله من غير تراكم».

انجام : «و بان ان الانعكاس و الانعطاف لا يمكن وقوعهما الاعن موضع واحد تعين بكل واحد بينهما يكون ذلك الموضع على وضع خاص من ذى الشعاع و ذلك ما اردناه تمت رسالة الشعاع بحمدالله و حسن توفيقه».

٢ ـ الماتعية = رسالة فى الكلام «٤ ر ـ ٩ پ» **(اعتقادات ـ عربى)**

از : نجم الدين ابوالقاسم جعفر بن حسن بن سعيد حلى، محقق حلى (٦٧٦ ق)

اين رساله در مجله كلام ش ٢ (تابستان ١٣٧١ ش) به چاپ رسيده است.

[**الذريعه ١٠٦/١٨، ش ٨٩٩ با عنوان «رسالة فى الكلام»؛ مرعشى ٢٨٧/١، ش ٢٥/٢٦ با عنوان «اصول الدين»؛ ملك تهران ٤٧٣/٨، ش ٥٧١٢**].

آغاز : «بسمله، يجب على كل عاقل نشأ بين العقلاء و سمع اختلافهم فى اثبات الصانع و نفيه و اثبات الثواب و العقاب ان يصرف فكرته الى معرفة ذلك بحيث يأمن نزول الضرر المجوّز و لم يأمن ذلك الا بعد معرفة الله تعالى».

انجام : «فايدة و قد ثبت عن الائمه(عليهم السلام) بالنقل انه يجب ان يعرفوا باجمعهم و ان من

جحد احدهم كمن جحد سايرهم فليعمل على ذلك ان شاء الله تعالى تمت الرسالة بحمدالله و منه و الصلوة على محمّد و آله تم».

٣ ـ الجبر و الاختيار «١٠ ر ـ ٢١ ر» **(كلام ـ عربى)**

از : ؟

رساله كوتاهى است در رد اشاعره كه افعال و اعمال بندگان را به خدا نسبت مى دهند. مؤلف در اين رساله ابتدا با سيزده دليل عقلى و هيجده دليل نقلى عقيده اشاعره را رد مى كند. پس از آن چهار دليلى را كه اشاعره براى اثبات مدعاى خودشان ذكر نموده اند، نقل نموده و رد مى كند.

نسخه حاضر از آغاز افتادگى دارد.

آغاز نسخه : «يحسن منه تعالى ان يقول الزانية و الزانى فاجلدوا كل واحد منهما مائة جلدة و السارق و السارقة فاقطعوا ايديهما و هو الذى فعل الزنا و السرقة تعالى عن ذلك علوا كبيرا، الرابع ان افعالنا...».

انجام : «فاذا لم يفعل الوزير الفعل ثبت الفجر هنا و الفرق بين الصورتين ثابت الحمد لله ربّ العالمين و...».

٤ ـ الامامة «٢١ ر ـ ٣٠ ر» **(كلام ـ عربى)**

از : خواجه نصيرالدين محمّد بن محمّد طوسى (٦٧٢ ق)

رساله كوتاهى است در امامت بنابر مذهب اماميه كه بارها به چاپ رسيده است.

[**مرعشى ١/٢٨٧، ش ٢٥/٢٥٥**].

آغاز : «الحمد لله واسع الرحمة و سابغ النعمة... و بعد فقد التمس منّى من هو اوحد زمانه و افضل اقرانه تحرير رسالة وجيزة فى معرفة الركن الثالث من اصول الدين».

انجام : «فيكون من المكلفين و هو الخوف الغالب و عدم التمكين و الظهور يجب زوال السبب و اذ وفينا بما وعدنا فلنقطع الكلام حامدين لله...».

٥ ـ كلام فى النفوس الارضية و قواها «٣٠ ر ـ ٣١ پ» **(فلسفه ـ عربى)**

از : مؤلف پيشين

رساله كوتاهى است درباره نفوس و قواى عامله آنها. اين رساله به چاپ رسيده است.

[**الذريعه ١١٠/١٨، ش ٩٤١ با عنوان «الكلام فى النفوس و قواها»**].

آغاز : «بسمله هذا فصل فى النفوس الارضية و قواها من املاء المولى المعظم... محمّد بن الحسن الطوسى... النفوس الارضية ثلاث نباتية و حيوانية و ناطقة».

انجام نسخه : «خزانة الحس المشترك التى تحفظ صور المحسوسات التى ادركها الحس المشترك حتى يمكن له ان يعاود الى مطالعتها متى ما شاء بعد الزهول عنها».

٦ ـ مسح الرجلين فى الوضوء «٣٢ ر ـ ٣٣ پ» **(فقه ـ عربى)**

از : جمال الدين

رساله كوتاهى است در اثبات وجوب مسح پاها در وضو بنابر مذهب اماميه كه مؤلف به درخواست بعضى از اخوان خود نگاشته است. مؤلف در آن متعهد مى شود كه در اين مسئله كتاب جداگانه اى تأليف نمايد و از كتاب «مطالع الانوار» خود كه در اثبات امامت ائمه(عليهم السلام) نوشته با اين عبارت ياد مى كند : «و قد اثبتنا امامة الاثنى عشر فى كتاب مطالع الانوار و هى كتاب مفرد فى امامتهم يبلغ نيفاً و ثلثين جزءا»(١) در الذريعه ١٧/٢١ ـ ١٨ چند رساله با عنوان «المسح على الرجلين» معرفى شده است.

آغاز : «قال الامام العالم الفاضل جمال الملة و الدين... هذه مسئلة وجيزة فى بيان وجوب مسح الرجلين فى الوضوء على ما ذهب اليه علماء اهل البيت(عليهم السلام)».

انجام : «و ايضا فاخبارنا موافقة لظاهر القرآن و اخبارهم مخالفة له فيكون الرجحان من جانبنا و الله اعلم بالصواب و اليه المرجع و المآب تم».

١ـ در الذريعه ١٤٤/٢١، ش ٤٣٣٦ كتاب «مطالع الانوار فى الآثار و اخبار» را از شيخ على بن عبدالنبى طائى نقل نموده كه گويا همين كتاب است.

٧ ـ استقصاء النظر فی البحث عن القضاء و القدر «٣٤ ر و پ» **(اعتقادات ـ عربی)**

از : جمال الدین حسن بن یوسف بن مطهر حلی (٧٢٦ ق)

[مجلس ١٦/١٢ و ١٤٩/١٣ و ٢٢٤/١٤؛ مکتبه العلامة الحلی، سیّد عبدالعزیز طباطبائی ص ٤٩؛ مرعشی ٣٦٢/٧، ش ٢٧٩٦؛ الذریعه ٣١/٢].

نسخه حاضر یك برگ از اول این رساله را شامل است.

آغاز : «الحمد لله الحکیم الغفار القدیم القهار العظیم الستار الذی خلق الانسان... اما بعد فانه لما کان السلطان الاعظم الحاکم... الجایتو خدابنده محمّد».

انجام نسخه : «و اثبتوا للعبد قدرة غیرمؤثرة فی الفعل بل الفعل صادر من الله تعالی و هذا فی الحقیقة مذهب جهیم بن صفوان لکن لارای».

٨ ـ حدیثی از امیرالمؤمنین(علیه السلام) «٣٥ ر»

٩ ـ النکت الاعتقادیة «٣٥ پ ـ ٤٥ ر» **(اعتقادات ـ عربی)**

منسوب به : شیخ مفید محمّد بن محمّد بن نعمان بغدادی (٤١٣ ق)

رساله مختصری است در اعتقادات به صورت سؤال و جواب های کوتاه در پنج فصل (معرفة الله تعالی و صفاته الثبوتیه و السلبیة، العدل، النبوة، الامامة، المعاد) در هر فصل مطالب با عناوین «فان قیل ـ فالجواب» بیان شده است. این رساله بارها به نام شیخ مفید ـ و از جمله ضمن مصنفات الشیخ المفید ـ و نیز در میراث اسلامی ایران دفتر چهارم ص ٦٠١ ـ ٦٢٠ با عنوان «الفخریه» فخرالمحققین به چاپ رسیده است.

[مرعشی ١١٩/٢، ش ٥١٤/٣؛ الذریعه ٣٠٢/٢٤].

آغاز : «الحمد لله... اما بعد فهذه عقیدة قادنی الدلیل الیها و قوی اعتمادی علیها جعلتها بعد التوضیح و التبیین تحفة لاخوان المؤمنین...».

انجام : «فاذا قیل الدلیل علی ذلك انه معصوم و کل ما اخبر به المعصوم فهو حق و هذا آخر ما اردنا ایراده فی المقدمة...».

١٠ ـ چند حدیث از «من لا یحضره الفقیه» «٤٥ پ ـ ٤٦ پ»

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : مقوائی،

قهوه ای، عطف و گوشه گالینگور مشکی.

٤٦ برگ؛ ١٢×١٩ سانتی متر؛ ١٧ سطر؛ [ثبت ٨٩٧٨٧].

(١٤٢٩٣)

الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية (فقه ـ عربی)

از : شهید ثانی زین الدین بن علی عاملی (٩٦٥ ق)

[٢٨٨/٢٥، ش ٧٢٩٧]. نسخه حاضر جلد اول کتاب و تا اول اجاره را شامل است.

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ نشانی ها شنگرف، مقابله و در حاشیه تصحیح شده، با حواشی از شهید ثانی، سلطان العلماء، آقا جمال و «ع ل»؛ در پایان نسخه فهرست مطالب توسط ابراهیم بن سیّد یعقوب الموسوی الخراسانی در ٨ شوال ١٢٢٣ تحریر شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر.

١٥١ برگ؛ ٢٠×٣٠ سانتی متر؛ ٣١ سطر؛ [ثبت ٨٩٧٨٨].

(١٤٢٩٤)

الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية (فقه ـ عربی)

از : شهید ثانی زین الدین بن علی عاملی (٩٦٥ ق)

[٢٨٨/٢٥، ش ٧٢٩٧]. نسخه حاضر جلد دوم و از «کتاب الاجارة» تا آخر را شامل است.

نسخ؛ سلیمان بن الحسین الاردافی، ٩ رجب ١٢٢٣ (در مدرسه دارالسلطنه قزوین موسوم به مدرسه سردار)؛ عناوین شنگرف و نشانی ها شنگرف و مشکی؛ در حاشیه تصحیح شده، با حواشی؛جلد:تیماج،قهوه ای، ضربی، مجدول، عطف تیماج مشکی.

١٩٨ برگ؛ ٢٠×٢٩ سانتی متر؛ ٢٢ سطر؛ [ثبت ٨٩٧٨٩].

(١٤٢٩٥)

الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية (فقه - عربی)

از : شهيد ثانی زين الدين بن علی عاملی (٩٦٥ ق)

[**مجلس ٢٨٨/٢٥، ش ٧٢٩٧**]. نسخه حاضر جلد اول و تا اول «كتاب الاجارة» را شامل است.

نسخ؛ بی كا، بی تا؛ عناوين و نشانی ها شنگرف، با حواشی شهيد ثانی و حواشی به امضاء «سلط» و «ص ف» و «ش ع ل ی سلمه الله» و «ق» و...؛ در اول نسخه وقف نسخه از طرف احمد اشكوری سنه ١٢٣٢؛ جلد : تيماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، در حاشيه داخل ترنج سوره توحيد، مجدول گرهی، عطف گالينگور قهوه ای.

٢٤٣ برگ؛ ٢٠×٣٠ سانتی متر؛ ٢٣ سطر؛ [ثبت ٨٩٧٩٠].

(١٤٢٩٦)

مسالك الافهام الی تنقيح شرائع الاسلام (فقه - عربی)

از : شهيد ثانی زين الدين بن علی عاملی (٩٦٥ ق)

[**مجلس ٣٠٤/٢٥، ش ٧٣١٨**]. نسخه حاضر از اول كتاب تا پايان نكاح را شامل است.

در نسخه حاضر در پايان كتاب نكاح كاتب نسخه چنين نوشته است :

«اعلم ان الشارح الشهيد السعيد قدس الله تعالی روحه و نور ضريحه و نفعنا به فی الآخرة، كما نفعنا به فی الاولی، كان قد جزأه اولاً هذا الشرح ستة اجزاء و جعل خاتمة هذا الجزء و هو الجزء الثالث عند قول المصنف (و يلحق بالنكاح النظر فی امور) ثم لما كمل الشرح و رای إنّ الجزئين الاخيرين سيما الجزء الاخير ضخم جدا اجزاه ثانياً سبعة اجزاء بان انقطع من الاربعة الاجزاء و اخر من كل جزء قطعة فانقطع الجزء الثالث هنا عند قول المصنف (القسم الثالث فی النكاح المنقطع) و الحق هذا الكلام و هو قول تم المجلد الثالث الی اخره هنا و اتفق الفراغ من نسخه يوم الاحد مقارن اداء العصر لثلث ليال بقين من شهر ربيع الثانی سنة ست و ستين و تسعمائة بالبلدة الطيبة المباركة المدينة

النبی(صلی الله علیه وآله وسلم) اللهم... لنا الاقامة لها و الاستفاضة من الارواح التی حلت بها ناسخه احوج الخلق الی عفو ربه الغنی و الی شفاعة سیده و مولاه النبی العربی الهاشمی و شفاعة آله الذین لایحل منزلتهم الاعلی کل... الحمد لله وحده و صلی الله علی محمّد و آله تم».

همچنین مصنف در پایان جزء سوم (انجام نسخه حاضر) چنین می نویسد :

«تم الجزء الثالث من کتاب مسالك الافهام الی تنقیح شرائع الاسلام و اتفق الفراغ منه مع تراکم حدوث الحدثان المکدرة للافکار و الاذهان الموجبة لمزید السهو و النسیان و من اطلع منها علی عشر العشیر اقام عذری علی عساه ان یقف فیه علی خلل او سهو او تقصیر یوم الاحد عشرین شهر ربیع الاول سنة ثلث و ستین و تسعمائة احسن الله تعالی نقصها فی یسر و عافیة علی ید مؤلفه الفقیر الی الله...».

و بعد از آن کاتب چنین می نویسد :

«هذا اخر کلامه قدس سره و الحمد لله الذی وفقنا للفراغ من نسخته و جعل لنا اسوة حسنة بمصنفه حیث صنف الجزء الثالث و ما بعده الی آخر الشرح زمان اختفائه من الطبقات البغاة لما قصدوه و دخلوا ببیته و نهبوه و کان قدس سره هارباً من شرهم من جبل و قریة الی اخری و هذا الذی یعینه بقوله مع تراکم حدوث الحدثان الخ و انا نسخته فی زمان اختفایی فانهم لما حبسوا الشارح «رحمه الله» و کنت ساعیاً فی خلاصه فحبسونی و احضروه الی الروم و کان مدة حبسی اثنین و اربعین یوما ثم اطلقت یوم العشرین من جمادی الاولی و کان یوم الجمعة و یوم النیروز سنه خمس و ستین و تسعمائة و کنت متظاهرا بمکه و حولیها الی ان جاء خبر قتل الشارح الشهید المبرور السعید فی ذی القعدة من السنة المذکورة فقصدونی ثانیاً فانهزمت منهم و اختفیت و بعد الفراغ من الحج و العمرة علی الخفیة اشتغلت بکتابة الشرح و سافرت فی اواخر شهر ربیع الاول سنة اربع و تسعمائه (؟) من الهجرة النبویة».

شیخ آغابزرگ در طبقات اعلام الشیعه (احیاء الداثر من القرن العاشر) ص ٢٤١ نویسنده این متن را محمود بن محمّد بن علی بن حمزه لاهیجی از برجسته ترین شاگردان

شهید ثانی معرفی می کند. که شهید ثانی برای وی اجازه صادر نموده است.

شایان ذکر است که این عبارت آخر نسخه از روی خط محمود لاهیجی نقل شده و کاتب نسخه دقت کافی را ننموده و در پایان نسخه عبارت را اشتباهاً «و سافرت فی اواخر شهر ربیع الاول سنة اربع و تسعمائه» نقل نموده در حالی که طبق تصریح خود نویسنده مسافرتش بعد از شهادت شهید ثانی بوده که در سال (٩٦٦ ق) اتفاق افتاده است و صحیح همان است که شیخ آغابزرگ نقل نموده با این عبارت : «...و کنت متظاهراً بمکة الی ان جاء خبر قتل الشیخ الشهید المبرور السعید فی ذی القعدة ٩٦٦ فقصدونی ایضاً فاختفیت منهم حججت مختفیاً و سافرت فی آخر صفر ٩٦٧».(١)

نستعلیق؛ بی کا، قسم اول عبادات، صفر ١٠٥٤؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی.

٤٢٥ برگ؛ ١٨×٣٠ سانتی متر؛ ٢٩ سطر؛ [**ثبت ٨٩٧٩١**].

(١٤٢٩٧)

تفسیرالقرآن (عربی)

از : ؟

تفسیر قرآن کریم است از مفسری زیدی مذهب، او در این تفسیر، آیات را به ترتیب سور قرآنی تفسیر نموده و در هر مورد بعد از نقل بخشی از سوره مباحثی را با عنوان «القراءة، اللغة، النزول، النظم، الاعراب، المعنی، الاحکام» می آورد.

او در این تفسیر در موارد متعدد از استادش ابوعلی نقل قول می کند.

در «مؤلفات الزیدیة» تألیف استاد سیّد احمد حسینی اشکوری ٣٠٧/٢ ـ ٣١٤ تعدادی از تفاسیر زیدیه معرفی شده و گویا نسخه حاضر یکی از آن ها است.

نسخه حاضر از نیمه تفسیر سوره تحریم تا تفسیر سوره کوثر را شامل است و از آغاز و انجام افتادگی دارد و اوراق نسخه جابه جا شده است.

١ـ طبقات اعلام الشیعه (احیاء الداثر من القرن العاشر) شیخ آغابزرگ تهرانی ص ٢٤٢.

آغاز نسخه : «يشرب عندها العسل فعاررت و ارسلت الى النساء اذا دخل عليكن رسول الله(صلى الله عليه وآله وسلم) فقلن بانا نجد منك ريح المغافير... المعنى يا ايها النبى تشريف و تعظيم خصه به، لم تحرم ما احل الله لك و متى قيل هل اوقع ذلك ذنبا قلنا اختلفوا منهم من قال وقع».

انجام نسخه : «قوله تعالى و هل اتيك نبأ الخصم اذ تسوروا المحراب... و ان له عندنا لزلفى و حسن مآب، القراءة ـ قراءة العامة و لاتشطط بضم التاء و كسر الطا الاولى و عن ابى رجا العطاردى بفتح التاوضم الطا الاولى و الشطط و الاشطاط مجاوزة الحد... فقد ظلمك و قيل بل لما سمع الدعوى استعجل... قال لما دعى هذا قال داود للآخر».

نسخ؛ بى كا، بى تا [قرن ٩]؛ نشانى ها شنگرف، در حاشيه تصحيح شده؛ در پشت طبله اول دو تاريخ تولد در سنه ١٠٠٧ و ١٠١٤ آمده؛ جلد : مقوائى، عطف تيماج.

٩٠ برگ؛ ١٨×٢٨ سانتى متر؛ ٢٩ سطر؛ [ثبت ٨٩٧٩٢].

(١٤٢٩٨)

ترجمه صحيفه سجاديه (دعا ـ فارسى)

از : ملا محمّدصالح بن محمّدباقر روغنى قزوينى (١٠٧٥ ق)

[**مجلس ٤٣٤/٣٥، ش ١٢٤٨٠**]. انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

آغاز : «حدثنا السيد الاجل نجم الدين بهاءالشرف ابوالحسن محمّد بن الحسن... قائل حدثنا بنابر قول مشهور عميد الرؤساست و او از مشايخ عظام فرقه اماميه است... و كان من دعائه... فقال الحمد للّه الاول... حمد خداى را كه اول هر چيز است بى اولى كه قبل ازو باشد و آخر همه چيز است بى آخرى كه بعد ازو باشد خداوندى كه قاصر است از ديدن او ديده هاى بينندگان و عاجز است از وصف او انديشه هاى وصف كنندگان».

نسخ؛ بى كا، بى تا؛ عناوين شنگرف، عبارات ادعيه معرب است و با خطوط شنگرف مشخص شده؛ در اول نسخه به تاريخ رجب ١١٤٣؛ جلد : تيماج، قهوه اى، ضربى، ترنج با سر، لولادار.

۱۷۲ برگ؛ ۱۹×۲۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۹۷۹۳].

(۱٤۲۹۹)

قواعد الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام (فقه - عربی)

از : علامه حسن بن یوسف بن مطهر حلی (۷۲٦ ق)

[مجلس ۲۱٤/۲۵، ش ۷۲۰۹]. نسخه حاضر از آغاز «القاعدة الثانیة فی العقود و فیه کتب کتاب المتاجر» تا آخر کتاب را شامل است.

نسخ؛ محمّدتقی بن محمّدشفیع حسینی، ۵ رجب ۱۰۲۸؛ در اول نسخه تملك محمّدمهدی بن محمّدنصیر الاسکافندی ذی حجه ۱۱۱۷ با مهر بیضوی «المهدی من هدیت» و تملك محمّدعلی بن مظفر حسن منجم متخلص به مجرم با مهر بیضوی وی؛ با حواشی از شهید ثالث (برغانی قزوینی) که خیلی مختصر و کوتاه است؛ جلد : تیماج، سرخ، ضربی، ترنج، عطف تیماج قهوه ای.

٤۱٤ برگ؛ ۱۹×۲٦/۵ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸۹۷۹٤].

(۱٤۳۰۰)

دستور اللغة = الخلاص (لغت - عربی)

از : ابوعبدالله حسین بن ابراهیم نطنزی (٤۹۷ ق)

[مجلس ۲۳۵/۲۵، ش ۷۲۳۳]. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد و انجام آن با انجام آن نسخه برابر است.

آغاز نسخه : «لئلا یشتبهن باخواتهن و اوردت مضمون کل باب علی ترتیب حروف المعجم و فسرت بعضها بالعجمیة الظاهرة و بعضها بالعربیة السائرة لیکون انشط للمفید».

نسخ؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۰ ق]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، مقابله و تصحیح شده؛ در آخر نسخه آمده که اوراق ساقط شده از روی نسخه ای که در ذی قعده سال ٦٦۹ کتابت شده نوشته شده است؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۲۲۹ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸۹۷۹۵].

(١٤٣٠١)

المختصر فی شرح تلخیص المفتاح = مختصر المعانی (ادبیات ـ عربی)

از : سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (٧٩٣ ق)

[**مجلس ٢٥٢/٢٥، ش ٧٢٥٤**]. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد و انجام آن با انجام نسخه سابق برابر است.

آغاز نسخه : «تلك الاحادیث البطاح و اما الاخذ و الانتهاب فامر یرتاح له اللبیب... بسم الله الرحمن الرحیم (الحمد) هو الثناء باللسان علی قصد التعظیم سواء تعلق بالنعمة او بغیرها».

نسخ؛ بی کا، بی تا (اوراق نونویس ١٢٥٧)؛ متن شنگرف و شرح مشکی؛ با حواشی مفصل از خلخالی و دیگران؛ چند برگ از اول و آخر نسخه نونویس است؛ جلد : تیماج، قهوه ای، عطف و گوشه گالینگور قهوه ای.

٢٢٢ برگ؛ ١٤×٢١ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [**ثبت ٨٩٧٩٦**].

(١٤٣٠٢)

ترجمه آثار البلاد و اخبار العباد (جغرافیا ـ فارسی)

از : جهانگیر میرزا پسر عباس میرزا قاجار (١٢٦٩ ق)

ترجمه ای است از «آثار البلاد و اخبار العباد» ابوعبدالله زکریا بن محمود قزوینی (٦٨٢ ق) که در سال ٦٧٤ ق در یك مقدمه و هفت اقلیم نگاشته است.

این ترجمه در تهران در سال ١٣٧٤ ش به چاپ رسیده است.

[**منزوی ٣٩٤٣/٦؛ دانشگاه ١١١٣/٩؛ فهرستواره منزوی ١٦١/١**].

آغاز : «الملك لله تعالی قادری که ابداع آسمان و زمین را به یکتایی خود از دایره عدم بر صفحه وجود کشید... اما بعد به عرض می رساند بنده پیر لاتقصیر».

انجام : «یورا ـ بلادی است نزدیك بحر ظلمات... و خدای تعالی داناست به احوال مابعد یورا و دریاها که بعد از او می باشد الحمد لله... اللهم اجعل امورنا خیرا بمحمّد و آل

الطاهرين».

نستعلیق؛ احمد بن ابوالحسن الهمدانی، ١٣٤٤؛ عناوین مشکی؛ در آخر نسخه مهر بیضوی «الحاجیه سلطان ١٣١٧»؛ چند برگ از اول و آخر نسخه سفید مانده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بلبل، مجدول گرهی.

٤١٥ برگ؛ ١٦/٥×٢١/٥ سانتی متر؛ ١٢ سطر؛ [ثبت ٨٩٧٩٧].

(١٤٣٠٣)

مجموعه

١ ـ رباعیات ابوسعید ابوالخیر «١ ر ـ ٩ پ»

٢ ـ شیر و شکر شیخ بهایی «٩ پ ـ ١٤ ر»

٣ ـ نان و حلوای شیخ بهایی «١٤ پ ـ ٢٦ ر»

٤ ـ مناجات خواجه عبدالله انصاری «٢٩ ر ـ ٤٥ ر»

٥ ـ الحجة البالغة فی شرح الاحادیث القدسیة «٤٥ پ ـ ٨٢ پ» **(فارسی)**

از : محمّدکاظم بن محمّدشفیع هزارجریبی حائری (١٢٣٤ ق)

ترجمه و شرحی است کوتاه از «الاحادیث القدسیة» یا چهل سوره منتخب از تورات که به حضرت علی(علیه السلام) نسبت داده شده و در جلد ١٩/٣٥، ش ١٢٠٠٦/٢ با عنوان «الاحادیث القدسیة» معرفی گردید.

نسخه حاضر ترجمه و شرح ٣٩ سوره را شامل است.

آغاز : «الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی خیرخلقه محمّد و آله اجمعین اما بعد چنین گوید بنده خاطی... بعضی از برادران دینی این حقیر را برین داشتند... سورة الاولی یقول الله عزّوجلّ عجبت لمن ایقن بالموت کیف یفرح و عجبت لمن ایقن بالحساب».

انجام نسخه : «یا موسی من آمن بی و اتّقی منی اعطیته الجنّة یا موسی ان الدنیا لعب و لهو و زینة ای موسی کسی که ایمان آورد به من... ای موسی».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ ترجمه فارسی احادیث رساله آخر در

لابلای سطور احادیث به شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف و لاجوردی محرر؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول.

۸۲ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۹۷۹۸].

(١٤٣٠٤)

مجموعه

١ ـ گلشن راز «١ ر ـ ١٥ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : شیخ محمود بن عبدالکریم شبستری (٧٢٠ ق)

[**مجلس** ١٨٠/٢٦، **ش** ٧٦٨٤/٢]. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

ز جزوی سوی کلی یك سفر کرد وز آنجا باز بر عالم گذر کرد

٢ ـ چند نامه به فارسی «١٦ ر ـ ٢٦»

٣ ـ غزلی از مهجور «٢٧ پ ـ ٢٨ ر» **(فارسی)**

آغاز :

دوستان یاران عزیزان های های از جفای درد هجران شما

٤ ـ اعتقادات «٣٠ پ ـ ٣٨ ر» **(فارسی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است که ناتمام مانده و در نسخه حاضر فقط خطبه آن و اندکی از آغازش موجود است. مؤلف در مقدمه به تفصیل به حمد الهی و مدح پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) و حضرت علی(علیه السلام) می پردازد. پس از آن شروع به مطالب کتاب می کند و با ذکر فطری بودن اعتقادات به بدعت گذاران و عالمان بی عمل که همیشه به جنگ و جدال مشغولند می تازد و اعلام می دارد که قدرت شاهنشاه و قلم علمای اسلام اجازه نخواهد داد تا توطئه آنان که تضعیف دین است کارگر بیافتد. بعد از آن رساله ناتمام مانده است.

آغاز :

«لك الحمد يا ذاالجود و المجد و العلى تباركت تعطى من تشاء و تمنع

ملكا ما را از دام هوا رهايى ده به راه هدى راه نمايى كن همه به غفلت خفته ايم و به حيرت آشفته... و بعد بر روان ارباب هوش».

انجام نسخه : «قال الله تبارك و تعالى و من يؤتى الحكمة فقد اوتى خيرا كثيرا خامه... كه عمرى خلعت ساحرى به كار مى برد طعمه كلك معجزنگار شده و دفتر كذب».

ـ برگ هاى ٣٩ تا ٤٧ سفيد است.

٥ ـ سوز و گداز تفرشى «٥١ ر ـ ٦٦ پ» **(شعر ـ فارسى)**

از : آقا محمّدصادق بن سيدفضل الله هجرى تفرشى (١١٦٠ ق)

به شماره [١٣١٥٨/١٢] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٦ ـ فخريه «٦٦ پ ـ ٦٨ ر» **(شعر ـ فارسى)**

از : محمّدصادق بن فضل الله هجرى تفرشى (١١٦٠ ق)

[دانشگاه ٢٧٤١/١٢ و ٢٦٠٣ و ٤١٣٥/١٥؛ منزوى ٣٠١٨/٤؛ الذريعه ٢٥٥/١٩].

آغاز :

رب بما جُدت و انعمتنى شكرك الهمت و الزمتنى

ـ برگ هاى ٦٩ تا ٨٣ سفيد است.

٧ ـ طب منظوم «٨٤ پ ـ ٨٦ پ» **(پزشكى ـ فارسى)**

از : يوسف بن محمّد يوسفى هروى (زنده در ٩٥٠ ق)

قصيده كوتاهى است شامل دستوراتى در پزشكى و بهداشت. اين قصيده غير از منظومه «علاج الامراض» همين مؤلف است كه در شماره [١٢٥٧٤/٢] معرفى گرديد و غير از قصيده «حفظ الصحة» وى است كه در [منزوى ٥٢٣/١ و دانشگاه ٧٩٧/٤] معرفى

شده است.

آغاز :

مر حکیمی را ثنا کز اوست در عالم شفا آنکه از لطف آفرید از بهر هر دردی دوا

انتظام نبض گل در قبضه تدبیر اوست قبض و بسط عالم امکان از او باشد بجا

انجام :

یوسفی در نظم طب بود از عزیز مصر خویش گوهر منظوم هادی را بود حسن و ضیا

۸ ـ **فال نامه منظوم دانیال**(علیه السلام) «۸٤ ر و پ» **(فارسی)**

نسخه حاضر از انجام ناتمام است.

۹ ـ **قاعده ای در روش محاسبه عباسی** «۸۵ پ ـ ۸٦ پ» **(فارسی)**

۱۰ـ **اشعاری** در اوصاف قلم،چند غزل از حافظ و غزل هایی از دیگران «۸۹ پ ـ ۹٤»

شکسته نستعلیق؛ رساله اول محسن بن اسحق، یکشنبه ۷ ربیع الاخر ۱۲۳۵ در دارالسلطنه تبریز در کاروانسرای میرزا علی اصغر در حجره آقاحسین حبیب الله؛ رساله دوم بی کا، جمادی الاولی ۱۲۳۵؛ رساله پنجم بی کا، ٤ شعبان ۱۲۳٦؛ رساله هفتم بی کا، ۱۲۳۰ [۸۳ پ]؛ جلد : تیماج دورو، مشکی، عطف و حاشیه تیماج قهوه ای، مجدول گرهی.

۹۷ برگ؛ ۷×۱۵ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۹۷۹۹].

(۱٤۳۰۵)

مجموعه

۱ ـ **شرح آداب البحث سمرقندی** «۱ پ ـ ۳۲ پ» **(عربی)**

از : کمال الدین حسین بن معین الدین میبدی (قرن ۱۰ ق)

شرح مزجی مختصری است بر رساله «آداب البحث (السمرقندیة)» شمس الدین

محمّد بن اشرف حسینی سمرقندی (متوفای حدود ۹۰۰ ق).

چند شرح و حاشیه دیگر بر این رساله در «فهرس مخطوطات دار الکتب الظاهریه، الفلسفه و المنطق و آداب البحث» تألیف عبدالحمید الحسن ص ۱۹۳ ـ ۱۹۸ معرفی شده است.

آغاز : «الحمد لله الذی جعلنا باحثین عن ذاته ناظرین فی صفاته و الصلوة علی... و بعد فیقول الفقیر الحقیر المعتصم بفضله الابدی... لما تکرر التماس بعض الاصدقاء».

انجام : «لو کان ذلك التقدیر ثابتا فی نفس الامر للزم العلیة فی نفس الامر و بها یحصل المقصود و کما مر فی شق الاول من الترديد و هذا مثال ثابت بما ذکر من البینة الاولی فالحمدلله اولا و...».

۲ ـ شرح هدایة الحکمة = زبدة الاسرار «۳٤ پ» **(فلسفه ـ عربی)**

از : مؤلف پیشین

شرح مزجی معروفی است بر «هدایة الحکمة» اثیرالدین ابهری (٦٦۳ ق).

[مرعشی ۳۰۸/۲، ش ۷۱۲؛ مشار، فارسی ٥۰٤ با عنوان «زبدة الاسرار»].

نسخه حاضر صفحه اول این شرح را شامل است.

۳ ـ شرح الایسا غوجی «۳٥ پ ـ ٥۷ پ» **(منطق ـ عربی)**

از : عماد بن یحیی بن علی فارسی

شرح مزجی کوتاهی است بر «الایساغوجی» اثیرالدین ابهری.

آغاز : «نحمدك یا من بالحمد حقیق و نشکرك یا ملهم التصور و التصدیق و اصلی علی اکمل انبیائك... اما بعد فیقول اقل خلق الله... ان ابهی المناقب و اعلی المطالب».

انجام : «هو البرهان لانه هو الموصل الی التصدیق الکاملة التی دخلت الی حد مرتبة الیقین و لنختم علی الیقین جعلنی الله تعالی من اهل الیقین و وفقنا لتحصیل الحق المبین».

٤ ـ حاشية تهذيب المنطق «٥٩ ر ـ ١١٢ ر» **(منطق ـ عربی)**

از : نجم الدين عبدالله بن حسين يزدی (٩٨١ ق)

حاشيه مختصر مهمی است به عنوان «قوله ـ قوله» بر قسم منطق «تهذيب المنطق و الكلام» سعدالدين مسعود بن عمر تفتازانی (٧٩٢ ق)

[مرعشی ٢٢٣/١، ش ١٩٣/٤؛ مشار، عربی ٢٧٥].

نسخه حاضر از آغاز ناقص است.

آغاز نسخه : «قوله الحمد هو الوصف بالجميل على جهة التعظيم و التبجيل و المراد بالجهل الاختيارى... قوله هدانى الهداية الدلالة على ما يوصل الى المطلوب».

انجام : «و قد وضعت البسايط فى شكل مضرس و وضعت النسبة بين كل اثنين منهما فى ملتقى الخطين الخارجين عن كليهما تسهيلا للضبط على المبتدى».

نستعليق؛ رساله آخر محمّدهادی بن حاجی محمّدعلی التاجر التبريزی، چهارشنبه ١٨ رمضان المبارك ١٠٧٩؛ نشانی ها شنگرف و مشکی؛ در حاشيه تصحيح شده، رساله اول با حاشيه به امضاء «منه رحمه الله»، رساله آخر با حاشيه به امضاء «سلطان دام ظله»؛ در اول نسخه مهر مربعی «الواثق باللّه الغنی عبده احمد الحسينی ١١٢٢» و مهر مربعی «اين كتاب از متملكات و جزو كتابخانه حقير محسن الحسينی است»؛ جلد : تيماج، قهوه ای.

١١٢ برگ؛ ١٠×٢٠ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٠٠].

(١٤٣٠٦)

كنايات فرهنگ (فرهنگ فارسی به فارسی)

از : ميرزا ابوالحسن رحيم بن ابراهيم قلی يغمای جندقی (١٢٧٠ ق) و فرزندش احمد صفائی سمنانی جندقی (١٣١٤ ق)

فرهنگ فارسی به فارسی است كه در آن تركيبات و كنايات مستعمله در زبان فارسی به ترتيب حروف تهجی با عناوين «جلوه ـ جلوه» جمع آوری و شرح شده است.

نسخه ای از ديوان اشعار احمد صفائی جندقی در فهرست دانشگاه تهران ٢٦٩٩/١٢،

ش ٣٦٩٢/١ معرفی شده است.

آغاز : «بسمله جلوه الف : آب آتش رنگ، آب آتش زای، آب آتش نمای، آب آتش سا، آب آذرآسا، آب ارغوانی، آب شنگرفی، این لغات کنایه از دو معنیست اول کنایه از می لعل فام است حکیم خاقانی نظم فرموده...».

انجام : «هیکل خاکی غبار کنایت از آدمیست هیکل رضوان بند کنایت از بهشت باشد، در یوم دهم شهر ربیع الثانی در بلده سمنان اتمام یافت و انجام گرفت امید که هنگام مطالعه غلطی و سهوی که دارد تصحیح نمایند».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، دهم ربیع الثانی ١٢٥٣ در سمنان با مهر بیضوی به سجع «عبده احمد بن یغما ١٢٥١»؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مرصع محرر؛ در آغاز نسخه یادداشتی از سیدعلی آل داود درباره نسخه و مؤلفان آن؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول.

١٠٠ برگ؛ ٢٠×٣٠ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [**ثبت ٨٩٨٠١**].

(١٤٣٠٧)

جنگ اشعار فارسی

از : ؟

نسخه حاضر برگ شمار اصلی دارد که ٩ برگ از آغاز جنگ طبق برگ شمار اصلی افتادگی دارد.

١ ـ دیوان آذر بیگدلی (فارسی)

از : حاج لطفعلی بیگ آذر بیگدلی (١١٧٤ یا ١١٩٣ یا ١١٩٥ ق)

[**مجلس ٤٣٠/٨؛ دانشگاه ٢٤٩٤/١١؛ الذریعه ٣/٩، منزوی ٢٢٠٧/٣**].

در این جنگ این اشعار از آذر بیگدلی موجود است :

الف : یك غزل، مرثیه ای که در رثاء برادرش سروده، قطعه ای که در تسلی از فوت برادرش سروده «١٠ ر ـ ١٣ ر»

ب : منظومه در مدح اصفهان، ماده تاریخ ابوالفتح خان زند و جهانگیرخان و رشید بیگ افشار ۱۱۳۹ «۲۰ پ ـ ۲٤ ر»

ج : مثنوی، که در شماره [۱٤۲٥۳/۱۱] معرفی گردید. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است. «۲٤ ر ـ ۲۷ ر».

۲ ـ دیوان صباحی کاشانی (فارسی)

از : حاج سلیمان صباحی بیدگلی کاشانی (۱۲۰٦ یا ۱۲۱٥ یا ۱۲۱۸ ق)

[مجلس ۲٦۲/۳؛ دانشگاه ۲۸۲۳/۱۲؛ الذریعه ٥۹۱/۹؛ منزوی ۲٤۰٤/۳].

در این جنگ این اشعار از صباحی موجود است.

الف : چهارده بند که در رثاء سیّدالشهداء(علیه السلام) سروده است «۱۳ پ ـ ۱٥ پ»

ب : مثنوی «۲۷ ر ـ ۲۹ پ»

آغاز :

ای باد شمال عطرپرور از نکهت تو جهان معطر

۳ ـ مرثیه صبا در فوت حاج لطفعلی آذر «۱٥ پ ـ ۱٦ پ»

٤ ـ سوز و گداز تفرشی = آتش خانه «۲۹ پ ـ ۳۳ ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : آقا محمّدصادق بن سیدفضل الله هجری تفرشی (۱۱٦۰ ق)

به شماره [۱۳۱٥۸/۱۲] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٥ ـ پیر و جوان «۳۳ ر ـ ۳۸ ر» **(فارسی)**

از : محمّدنصیر طبیب تهرانی (۱۱۹۱ ق)

به شماره [۱۳٤۱۰/۳] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٦ ـ قصیده ای در مدح محمّدحسین خان کاشی «۳۸ ر ـ ۳۹ ر»

۷ ـ دیوان هاتف اصفهانی «۳۹ پ ـ ٥۳ پ» **(فارسی)**

از : سیّد احمد هاتف حسینی اصفهانی (۱۱۹۸ ق)

به شماره [۱٤۳۰۹/٤] مراجعه شود.

در این جنگ این اشعار از هاتف موجود است :

قصیده ای که در مدح صباحی کاشی گفته، مقطعات، هجو، قطعه در تعریف گلدسته حرم حضرت معصومه(علیها السلام) در قم، قطعه در صفت تبرزین، تاریخ زفاف محمّدحسین خان، تاریخ عمارت عبدالرزاق خان در کاشان ١١٩٦، تاریخ فوت میرمحمّدصادق، تاریخ فوت میرزا یوسف، وفات محمّدعلی نام، فوت شهبازخان، تاریخ ولادت، تاریخ وفات حاج عبدالنبی، و چند ماده تاریخ تولد و زفاف و فوت، ترجیع بند، غزلیات متفرقه.

٨ ـ دیوان نظیر زنگنه (فارسی)

از : امان الله بیگ نظیر زنگنه(١) (١٢٢٦ ق)

در این جنگ اشعار زیر از زنگنه موجود است :

الف : مدح حضرت علی(علیه السلام)، مدح امام حسین(علیه السلام)، در مرثیه فرزند خود، ترکیب بند «١٦ پ ـ ٢٠ پ»

ب : ترجیع بند «٥٤ ر ـ ٥٨ ر»

آغاز :

عمریست که عنبرین کمندی بر پای دلم نهاده بندی

بند ترجیع :

بنشینم و زار زار گریم بر حال دل فکار گریم

ج : مثنوی «٥٨ ر ـ ٦٠ ر»

این مثنوی در شماره [١٣١٥٨/١٨] معرفی گردید. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

در اغلب منابع این مثنوی به محمّدحسن نظیری نیشابوری (١٠٢١ یا ١٠٢٢ ق) نسبت داده شده ولی با توجه به نسخه حاضر که این مثنوی در ضمن اشعار نظیر زنگنه واقع شده و با توجه به تحریر اغلب نسخه های موجود از این مثنوی که سده سیزده و چهارده

١ـ برای شرح حال شاعر ر ك : فرهنگ سخنوران ص ٦١١، ریحانة الادب ٤/٢٢٠.

صورت گرفته، گویا این مثنوی از اشعار نظیر زنگنه بوده و نسبت آن به نظیری نیشابوری صحیح نباشد.

د : قطعات «٦٠ ر ـ ٦٢ ر»

هـ : غزلیات به ترتیب حروف تهجی «٦٢ ر ـ ٩٩ پ»

آغاز :

ای هر نفس به ذکر تو گویا زبان ما گویا به ذکر توست زبان در دهان ما

شرح بیان بحر گر آید ز قطره ای گنجد حدیث فضل تو اندر بیان ما

انجام :

همه نعمت جهان را به جهانیان سپارم به جهان شود میّسر اگرم ز می سبوئی

به میان چشمه چشم و نظیر جای داری که نرسته است سروی چو تو در کنار جویی

و : رباعیات «٩٩ پ ـ ١٠١ پ»

آغاز :

جز تو به کسی نظر نباشد ما را رندیم و ز کس حذر نباشد ما را

گستاخ برویت نگهی گر کردیم مستیم و ز خود خبر نباشد ما را

انجام :

ای من ز تو زار از چه رو زار شدی از عشق کدام گل چنین خوار شدی

آگه شدی از درد گرفتاری من اکنون که به درد من گرفتار شدی

٩ـ **قطعه ای** در تهنیت و مبارکباد،قطعه ای از میرزا ابوالحسن یغما «١٠١ پ ـ ١٠٢ پ»

١٠ ـ **دوازده بند محتشم کاشانی** «١٠٢ پ ـ ١٠٤ پ»

١١ ـ **ترکیب بند حکیم ثنایی** در منقبت ائمه اطهار(علیهم السلام) «١٠٤ پ ـ ١٠٦ پ»

آغاز :

بیا ساقی که نوروز است نوروز بده جامی که نوروز است نوروز

١٢ ـ قصاید و قطعاتی شامل : مخمس سالم در مدح امیرالمؤمنین(علیه السلام)، قطعه ای از مخلص کاشی، قصه سؤال سلیمان از امیر مؤمنان، فراقی، سلیمی، سید طاهر دکنی، ملا حسن کاشانی، چهاره پاره ابن حسام، عرفی، رفیقی، مخمس، طفیلی، آتشی، نظام کاشی، صابر، کشفی، هفت بند مفتی احسن در منقبت اسدالله الغالب، واعظ قزوینی «١٠٦ پ ـ ١٢٥ ر»

١٣ ـ بحر طویل در معراج حضرت رسول(صلی الله علیه وآله وسلم) «١٢٥ ر ـ ١٢٧ پ»

از : مجرم گویا مجرم مراغی

[**مجلس ٣٧٢/١٧؛ منزوی ٢٦٥٨/٣**].

آغاز : «باز در جلوه درآ نغمه سرا روح فزا عقل ربا عقده گشا طوطی فکرت بادا شو مطرنم بنوا فکر نما ذکر خدا حمد و ثنا صبح و مسا».

١٤ ـ قصیده فیضی، هفت بند کاشی، ترکیب بند حافظ شیرازی «١٢٧ پ ـ ١٣١ پ»

١٥ ـ قضا و قدر سلیم «١٣١ پ ـ ١٣٦ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : محمّدقلی سلیم تهرانی (١٠٥٧ ق)

به شماره [١٣٤٦٣/٣٦] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

١٦ ـ قصیده میرزا محمود غزالی، قصیده میرزا عبدالله خان شهاب، وصف میوه ها از الهامی « ١٣٦ ر ـ ١٣٨ پ»

١٧ ـ بحر طویل «١٣٩ ر ـ ١٤٠ ر» **(فارسی)**

از : ملا دری شوشتری

آغاز : «یکدم از بهر خدا با دل پرغم برو ای قاصد فرخنده قدم از من پردرد و الم جانب آن یار ستمکار».

١٨ ـ اشعاری از : اسدی طوسی، منوچهر شصت کله، فرخی، دوازده بند عاصی در لعن

یزید، قطران، رشید وطواط، سوزنی سمرقندی، مجیر بیلغانی، جوهری زرگر بخارائی، اثیرالدین اخسیکتی، اسیر، لغت، جرعه، شوقی، واعظ قزوینی، سلیمی «١٤٠ر - ١٦٥پ»

نستعلیق زیبا؛ رساله شانزدهم ١٢٣٦، رساله هفدهم ٢٤ ربیع الثانی ١٢٥٠؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوائی، قهوه ای، عطف تیماج سرخ.

١٥٥ برگ؛ ١٧/٥×٢٥ سانتی متر؛ ١٦ سطر؛ [**ثبت ٨٩٨٠٢**].

(١٤٣٠٨)

دیوان شاه نعمت الله ولی (فارسی)

از : شاه نعمت الله ولی بن عبدالله کرمانی (٨٣٤ ق)

[مجلس ١٨٧/٢٦، ش ٧٦٩٢]. نسخه حاضر قصائد و غزلیات (به ترتیب حروف تهجی) و رباعیات را شامل است.

نستعلیق؛ ابراهیم حسینی آرتیمانی ١٠٨٧، تمامی صفحات مجدول. جلد : تیماج، زرد، مجدول، عطف گالینگور قهوه ای.

٣٧٥ برگ؛ ١٧×٢٤ سانتی متر؛ ١٦ سطر؛ [**ثبت ٨٩٨٠٣**].

(١٤٣٠٩)

مجموعه

١ ـ مناجات خواجه عبدالله انصاری (بخشی) «١ ر - ٢ پ»

٢ ـ شاهنامه تفرشی «٢ پ - ١٦ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : آقا محمّدصادق بن سید فضل الله هجری تفرشی (١١٦٠ ق)

به شماره [١٣٤٣٢] مراجعه شود. نسخه حاضر بخشی از این مثنوی را شامل است و آغاز آن با نسخه سابق برابر است.

٣ ـ فخریه تفرشی «١٦ پ - ٢١ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : شاعر پیشین

به شماره [١٤٣٠٤/٦] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٤ ـ ديوان هاتف اصفهانی «٢٢ ر ـ ٢٧ پ» **(فارسی)**

از : سيداحمد هاتف حسينی اصفهانی (١١٩٨ ق)

[منزوی ٢٦٠٦/٣؛ دانشگاه ٢٤٩٤/١١ و ٣١١٣/١٣؛ سپهسالار ٧٠٣/٢؛ رضوی ٥٤٨/٧؛ الذريعه ٩/ ١٢٨٣].

نسخه حاضر اين بخش ها را شامل است :

الف : ترجيع بند كه در شماره [١٣١٥٨/٨] معرفی گرديد و آغاز اين نسخه با آن نسخه برابر است.

ب : يك قصيده

٥ ـ القصيدة العينية «٢٧ پ ـ ٢٩ پ» **(عربی)**

از : سيد اسماعيل بن محمّد حميری

[مجلس ٣٧٧/٢٦، ش ٧٨٩٩]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٦ ـ محمود و ايـاز شاملو «٢٩ پ ـ ٣١ ر» **(فارسی)**

از : علی قلی بيگ انيسی شاملو (١٠١٣ ق)

به شماره [١٢٦٢٦/٤] مراجعه شود. نسخه حاضر بخشی از اين مثنوی را شامل است.

آغاز نسخه :

چه گردد صيدگاه عشق بنياد نه صيد آنجا امان يابد نه صياد

٧ ـ مثنوی آذر «٣١ ر ـ ٣٤ ر» **(فارسی)**

از : حاج لطفعلی بيگ آذر كاشی (قرن ١٢ ق)

به شماره [١٤٢٥٣/١١] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۸ ـ حسرت نامه «۳٤ پ ـ ۳۷ ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : میرزا ابراهیم بن غیاث الدین منصور دشتکی شیرازی متخلص به صفا

به شماره [۱۳٦۹٥/۳] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۹ ـ قصیده حاج سلیمان صباحی کاشانی در مدح امیرالمؤمنین(علیه السلام) «۳۷پ ـ۳۹پ»

آغاز :

شباهنگام چون بنهفت رخ این لاله حمرا شکفت از چشم انجم صدهزاران نرگس شهلا

۱۰ ـ اشعاری از حافظ، مخمس وحشی، دوازده بند محتشم «٤۰ ر ـ ٤۹ ر»

۱۱ ـ پیر و جوان «٤۹ ر ـ ٥٦ ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : محمّد نصیر طبیب تهرانی (۱۱۹۱ ق)

به شماره [۱۳٤۱۰/۳] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۱۲ ـ اشعاری از : سعدی، مطایبه مصاحب نائینی، مثنوی ضیا اصفهانی، انوری، عرفی، عنصری، فردوسی، عبدالواسع جبلی، خاقانی شیروانی، فرخی، ادیب صابر، عثمان مختاری، سنایی غزنوی، سوزنی سمرقندی، ظهیر فاریابی، نظامی، تفرشی، گنجوی، جمال الدین عبدالرزاق، رفیع الدین، عبدالوهاب نشاط «٥٦ ر ـ ۱۳٤ ر»

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۱۳٥ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ ۱٥ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۰٤].

(۱٤۳۱۰)

گنجینه نشاط (ادبیات ـ فارسی)

از : میرزا عبدالوهاب معتمدالدوله نشاط اصفهانی (۱۲٤٤ ق)

به شماره [۱۳٥۰۰] مراجعه شود. در نسخه حاضر مطالب کتاب جابه جا شده است.

آغاز : «درج اول در تقلید ارباب توحید و اصحاب یقین و حکما و متألهین... بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین ابواب مخزن وجود بحکم کنت کنزا مخفیا مسدود».

انجام :

و یا آویخته زنجیر داود ز اوج این تل خاکستری رنگ

و یا از ذروه گردون سراشیب مجره کرده سوی مرکز آهنگ

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف و مشکی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، لچکی، مجدول گرهی.

۱٤۸ برگ؛ ۱۷×۲۸ سانتی متر؛ ۱۷ ـ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۰۵].

(١٤٣١١)

مجموعه

۱ ـ دیوان نسیمی «۱ پ ـ ٦۳ پ» **(فارسی)**

از : سید عمادالدین نسیمی شیرازی بغدادی حروفی (کشته شده در ۸۳۷ ق)

[منزوی ۲۵۷۰/۳؛ دانشگاه ۳٦٤۱/۱٤ و ٤۲۳۲/۱۵؛ الذریعه ۱۱۸۷/۹].

دیوان نسیمی بار اول در استانبول در سال ۱۲۹۸ ق. [مشار، فارسی ۲۳۸۱/۲] و بعد از آن در ایران و باکو بارها به چاپ رسیده است.

نسخه حاضر غزلیات شاعر به ترتیب حروف تهجی را شامل است.

آغاز :

آنچه پیش است اگر جمله بدانید شما هر زمان خون ز ره دیده فشانید شما

دیده دل بگشایید نکو درنگرید می رود عمر چه در بند جهانید شما

انجام :

ز شراب فضل ما را قدحی ده ای نسیمی که تو جام آفتابی و تو روح لایزالی

... شبی بودم از درد دل بی قرار جفا دیده از یار و دور از دیار

۲ ـ دیوان جنید شیرازی «٦٤ ر ـ ۹۲ ر» **(فارسی)**

از : معین الدین ابوالقاسم جنید بن نجم الدین شیرازی (قرن ۸ ق)

دیوان اشعار شاعر است با تخلص «جنید»، شامل غزلیات، قصاید و ترجیع بند به صورت نامرتب، بخش دیگری از اشعار وی در شماره [١٣٦٠٩/٦٠] معرفی گردید.

این دیوان با عنوان «دیوان قصاید و غزلیات معین الدین جنید شیرازی» در تهران سال ١٣٢٠ ش به چاپ رسیده است.

[مشار، فارسی ٢٢٨٢/٢؛ منزوی ١٨٥٥/٣؛ الذریعه ٢٠٧/٩].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد و برگ های آن در صحافی جابه جا شده است.

آغاز :

ز شمع رویت ای مهوش گر افتد شعله بر آتش شود آتش چنان دلکش که در قلب شنا منقل

رخش چون ماه با رونق درافشان نور او مطلق ولی از شوق روی حق شده در موج خون مرحل

انجام :

کسی که خازن گنج عبادت است چه باك گرش خزینه قارون گنج جم نبود

جنید در دل شب خامه زبان تو بس که دستگیر ادیبان به جز قلم نبود

نستعلیق؛ سهراب بن حاجی الله کرم سنندجی؛ چهارشنبه ٢٠ جمادی الثانی ١٢٥٣؛ جلد : تیماج، سرخ، ضربی، مجدول.

٩٢ برگ؛ ١٥×٢١/٥ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٠٦].

(١٤٣١٢)

دیوان فصیحی هروی (فارسی)

از : میرزا فصیحی انصاری هروی خراسانی فرزند ابوالمکارم (زنده در ١٠٣١ ق)

دیوان اشعار شاعر است با تخلص «فصیحی».

[منزوی ٢٦٦٧/٣ با عنوان «دیوان فصیحی خراسانی»؛ الذریعه ٨٣٤/٩].

نسخه حاضر بخشی از قصاید و اندکی از غزلیات شاعر را شامل است و از انجام افتادگی دارد.

آغاز :

هین که صبا برفکند زلف ز رخسار یار از دل شب جلوه صبح سرا آشکار

شوخ جمالی مگر زهره دل شد که باز خواب فراموش کرد دیده شب زنده دار

انجام :

هر کجا صبح زدم چتر نشاط شام از آن نوحه ماتم برخواست

قصه درد فصیحی گفتند شیون از عالم و آدم برخواست

نستعلیق (چهار ستونی)؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، زرد.

١٩ برگ؛ ١٥/٥×٢٥ سانتی متر؛ ٢٥ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٠٧].

(١٤٣١٣)

ارشاد الاذهان (فقه - عربی)

از : علامه حسن بن یوسف بن مطهر حلی (٧٢٦ ق)

[مجلس ٧١/٢٥، ش ٧٠٦٠]. نسخه حاضر از آغاز کتاب طهارت تا اواسط کتاب نکاح «الرکن الثانی المتعاقدان» را شامل است و از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «و فی المریض لایعتبر الدّفن ولو وجد علی جسده او ثوبه المختصّ به میتاً وجب الغسل...».

انجام نسخه : «الرّکن الثانی المتعاقدان و یشترط فیها... والاّ بطل ولو ادّعی احد الزّوجین الزّوجیة و صدّقه الاخر حکم به...».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ با حواشی از علمای مختلف؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

١٨٨ برگ؛ ١٤×٢٢ سانتی متر؛ ١٣ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٠٨].

(١٤٣١٤)

سیرت مصطفی (منظومه ـ فارسی)

از : غازی

مثنوی مفصلی است در شرح حال و تاریخ و سیرت حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم). مؤلف در مقدمه خلفای اربعه را مدح نموده و پس از آن در سبب نظم کتاب گوید :

همی خواستم مدتی از وفا که نظم آورم سیرت مصطفی

نهم قصد را ز اول کار طرح علی قدرهم باز گویم بشرح...

بگو گرچه گفت این سخن دیگری که شاید که سرّیست در هر سری

شاعر پس از آن به شرح حال حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) می پردازد و آن را به نظم به صورت مفصل بیان می کند. او در چند جا تخلص خود را «غازی»(١) ذکر می کند.

در فهرست مشترك پاکستان سه نسخه از این مثنوی با این آغاز معرفی شده است :

بنام خدایی که در هیچ جای نبود و نباشد به جز وی خدای

[**مشترك ٦٢٢/٧؛ گنج بخش ١٦٥٦/٣**].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

ببستند در وصف او دست فهم شکستند در راه او پای وهم

... که محبوب ازو شد خلیل امامی کزو شد امین جبرئیل

چو شد مؤمنان را وفا زو فزون که او گفت قل افتح (؟) المؤمنون

تمنی تو از مصطفی کن صفا که کان وفا و صفا مصطفی

انجام :

بجود و جلال خود ای دادگر بیامرزمان مادران و پدر

چو ظاهر شد و صبح روز بقا مکن هیچ محروممان از لقا

١ـ در فرهنگ سخنوران ص ٤١٣ ـ ٤١٤ و الذریعه ٧٨٣/٩ چند شاعر با تخلص غازی ذکر شده است.

نستعلیق؛ بابا پیری حجت فقیر، چهارشنبه ۱۲۸۷ در قصبه سقز در مسجد محله کاظم خان (کاتب نسخه را در هفتادسالگی و برای قطب الاقطاب و شیخ المشایخ شیخ اسمعیل ساکن مسجد محله کاظم خان تحریر نموده)؛ عناوین شنگرف و مشکی، قسمتی از برگ اول از بین رفته است، در برگ ۱۹۸ ر چند تاریخ تولد در ۱۳۱۳ ـ ۱۳۲۰ که در ایام حکومت ثانی امیرالامرا میرزا احمد خان (۱۳۱۳) و حکومت سوم امیرحسین خان (۱۳۱٤) و حکومت چهارم احمدخان (۱۳۲۰) و حکومت سیف الدین خان (۱۳۳۸) و عزل شاه زاده سالار الدوله از حکومت کردستان (۱۳۲٤) به خط عبدالقادر تحریر شده اند؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۲٦۱ برگ؛ ۱۷×۲۲ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۰۹].

(۱٤۳۱٥)

مجموعه

۱ ـ فواید غریب = مختصر تحفه قادریه«۱ر ـ ۱٤پ متن و حاشیه» **(تاریخ ـ فارسی)**

از : شاه ابوالمعالی خیرالدین محمّد بن سیّد رحمت الله قادری کرمانی متخلص به مسلمی (۱۰۲٥ ق)

مؤلف کتاب «تحفه قادریه» را در شمایل و سیرت شیخ عبدالقادر گیلانی (٥٦۲ ق) به فارسی در بیست و یك باب تألیف نمود [گنج بخش ۲۰۹۰/٤؛ منزوی ۱٥٦۱/۲]. سپس تلخیصی از آن را در کتاب حاضر در دو قسم (قسم اول در پنج باب و هر باب در چند فصل، قسم دوم در شانزده باب) درج نموده است.

[گنج بخش ۲۱۳۳/٤ با ذکر فهرست ابواب و معرفی دو نسخه از این کتاب].

رساله دیگری در شرح حال عبدالقادر گیلانی به نام «ترجمه خلاصة المفاخر فی اخبار الشیخ عبدالقادر» در شماره [۱۲٦٤٥/۱] معرفی گردید و رساله دیگری نیز در همین مجموعه معرفی خواهد شد.

نسخه حاضر قسم اول کتاب است و از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «فصل اول در نسب آن حضرت بدانکه آن حضرت از جانب پدر حسنی و از جانب مادر حسینی چنانچه فرموده اند...».

انجام : «تا آنکه جان از بدن مفارقت فرمودند رضی الله عنه ـ تمام شد».

٢ ـ مناقب غوثیه «١٤ پ ـ ٤٦ ر» **(تاریخ ـ فارسی)**

از : شیخ فقیر محمّدصادق شهابی سعدی قادری (قرن ١١ ق)

رساله مفصلی است در مناقب و حالات شیخ عبدالقادر گیلانی که به درخواست مرشدش عبدالقادر بن عبدالجلیل حسین حسینی غریب الله در یك مقدمه و نود و یك منقبت تألیف نموده است.

[**مشترك ٨٦٧/١١؛ منزوی ١٤٢٣/٢؛ گنج بخش ٢١٤٧/٤ با ذکر فهرست بخشی از ابواب کتاب و معرفی پنج نسخه**].

آغاز : «الحمد لله الذی جعل کرامات الولی تتمة لخوارق النبی و معجزاته فان کل».

انجام : «حضرت سیّد مجدالدین که صاحب مقامات علیه بوده... رضی الله تعالی عنهم اللهم انفعنا ببرکاتهم... و علی آل محمّد اجمعین و الحمد لله ربّ العالمین».

٣ ـ اعتقادات منظوم «٤٦ پ ـ ٤٧ پ» **(کردی)**

از : ؟

٤ ـ رساله در اخلاق «٤٩ پ ـ ٧٩ ر» **(فارسی)**

از : سراج الدین کاکه احمد شیخ(١)

چند مکتوب است از نامه های مؤلف در موعظه و پند و اندرز با این عناوین :

١ ـ مکتوب ترك نماز ٢ ـ امر به معروف و نهی از منکر ٣ ـ شرح الرحمن ٤ ـ ترك روزه رمضان ٥ ـ عاق والدین ٦ ـ غیبت ٧ ـ صدق و راستی در تجارت.

١ـ رساله دیگری از همین مؤلف به نام «العقاید الشریفة الصحیحة» در فهرست نسخه های خطی فارسی، منزوی ٩٧٤/٢ معرفی شده است.

آغاز : «بسمله در باب نماز حضرت رسول صلی الله تعالی علیه و سلم خبر داده است تارکان نماز و یا کسانی که نمازشان درست نیست».

انجام نسخه : «بدواند تا از دویدن می افتد و هرگاه اسب ندارد در غایت اضطراب».

نستعلیق؛ رساله آخر رسول بیك بن محمود بیك، ذی قعده ۱۲۸۵ [٦٩ ر]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ مطالب رساله اول و دوم در متن و حاشیه تحریر شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول.

۸۰ برگ؛ ۱۷×۲۲ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۱۰].

(١٤٣١٦)

شرح نصاب الصبیان (فرهنگ عربی به فارسی)

از : محمّدکریم بن محمّد بن فصیح دشت بیاضی (قرن ۱۰ ق)

[**مجلس ۱۹۹/۲٦، ش ۷۷۰۷/۲**]. نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد و آغاز آن با آغاز آن نسخه برابر است.

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در برگ [۱۲۰ پ] تملك محمّد مؤمن سبزواری در روز شنبه ١٤ محرم ۱۱۷۵؛ در میان نسخه مهر مربعی «یا ابوالحسن ادرکنی ۱۱۳۸» و مهر مربعی «نورعلی نوری ۱۱۳۸» و مهر مربعی «فالله خیرحافظا عبده محمّد ۱۱۳۸» و مهرهای دیگر؛ در برگ [۱۳۰ ر] نوشته ای از ابوطالب بن مرحوم اسماعیل بزرگبادی ساکن قمشه در جمادی الاولی ۱۲۳٦؛ جلد : تیماج، مشکی.

١٦٦ برگ؛ ۹×١٤/٥ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۱۱].

(١٤٣١٧)

دیوان ناصر بخارایی (فارسی)

از : درویش ناصر بخارایی متخلص به «ناصر» (۷۷۹ ق)

[**منزوی ۲۵۵۷/۳؛ دانشگاه ۱۰۵۷/۹ که انجام آن با نسخه حاضر برابر است؛ الذریعه ۱۱۵۳/۹؛**

سپهسالار ٥٣٥/٤].

نسخه حاضر قصاید، غزلیات و چند ترجیع بند را به صورت نامرتب شامل است و از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

برین قصیده ندارد گواه و داعی را قسم شود متوجه چنانك ایمانست

بذان خدای که در ملك بی نیازی او ضعیف موری در قوّت سلیمانست

انجام :

در صعومه کس را نرسد دعوی توحید منزلگه مستان موحّد سر دار است

ناصر اگر از درد بنالد عجبی نیست مهجور ز یار است و پریشان ز دیار است

نستعلیق؛ محمّد، ١٠٥٣، تمام صفحات جدول زرین؛ چند برگ در اول نسخه سفید مانده و زرافشان است؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول.

١٠٥ برگ؛ ١٧×٢٥ سانتی متر؛ ١٤ سطر؛ [ثبت ٨٩٨١٢].

(١٤٣١٨)

خطب شیخ احمد بحرانی (عربی)

از : شیخ احمد بن عبدالسلام بحرانی(١) (قرن ١١ ق)

خطبه هایی است که بحرانی در مناسبت ها و موضوعات گوناگون ایراد نموده است. او از عالمان قرن یازدهم هجری است که در شیراز وفات یافته و در بقعه علاءالدین حسین مدفون است.

این خطبه ها توسط شیخ سلیمان بن عبدالله بن علی ماحوزی بحرانی(٢) (متوفای ١١٢١ ق) جمع آوری و در کتاب حاضر تنظیم شده است. [**الذریعه ١٨٣/٧، ش ٩٣٨**].

١ـ برای شرح حال وی رك:طبقات اعلام الشیعه(الروضة النضرة فی علماء المائة الحادیة عشرة)ص ١٧ ـ ١٨.

٢ـ برای شرح حالوی ر ك:طبقات اعلام الشیعه(الکواکب المنتشرة فی القرن الثانی بعدالعشرة)ص٣٢١ ـ ٣٢٥.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد و عناوین خطب در قسمتی نانوشته است.

آغاز نسخه : «الطاوون لاتمام دینهم علی سغب الاکباد الظامیة القایلون لمقاصده فی اظلة سمایم صیوفها النازلون للفوز بعطائه ببر وافیاء مأنوسها و مألوفها».

انجام نسخه : «بسمله الحمد لله مالك الملك و مقدر الاقدار... ذات بینکم و اطیعوا الله و رسوله ان کنتم مؤمنین عبادالله استنزلوا رحمته بالاکف الممدودة بالدعاء».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ [قرن ۱۲]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف (جای بیشتر عناوین خالی مانده)؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج دورو، سرخ، لولادار.

۱۲۵ برگ؛ ۱۵×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۲٤ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۱۳].

(۱٤۳۱۹)

بحرالفضایل (تاریخ - عربی)

از : عبدالحسین بن محمّدمهدی (قرن ۱۳ ق)

مؤلف ابتدا کتابی در فضایل حضرت علی(علیه السلام) تألیف کرده و در آن فضایلی را که بعد از حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) در جنگ های جمل و صفین صادر شده جمع نموده است. او پس از آن، کتاب حاضر را در فضایل حضرت علی(علیه السلام) به نام ناصرالدین شاه قاجار تألیف نموده است.

مؤلف در این رساله مفصل، روایات تاریخی را درباره فضایل حضرت علی(علیه السلام) از کتاب های معروف شیعه با ذکر نام کتاب و حذف سند جمع آوری و به ترتیب از تولد تا شهادت تنظیم نموده است.

نسخه حاضر از آخر ناتمام مانده است.

آغاز : «الحمد لله الذی عرفنا نفسه بالدلایل و البرهان و خصّصنا... اما بعد فیقول الفقیر الی رحمة ربه... فان احق الفضایل بالتحریر و التقدیم فی استیجاب التعظیم».

انجام نسخه : «فقال الامیر و یحك ماذا تقول لست عندنا بمتهم فحکیت لهم الحکایة بأسرها فقال الامیر جزاك الله خیرا انت بریء و القوم...».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ با حواشی به نقل از کتب مختلف؛ مقداری از ١٤ برگ آخر نسخه را موریانه از بین برده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول.

٥٨١ برگ؛ ١٥×٢١ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [**ثبت ٨٩٨١٤**].

(١٤٣٢٠)

آتشکده آذر (تاریخ - فارسی)

از : لطفعلی بن آقاخان آذر بیگدلی (١١٩٥ ق)

تذکره شعرای فارسی زبان است در چند مجمر و هر مجمر در چندین پرتو.

[**مرعشی ٢٠٥/٧، ش ٢٦٣٢؛ الذریعه ٤/١؛ مشار، فارسی ٣١/١**].

آغاز :

«در طوف حرم دیدم دی مغبچه ای می گفت که این خانه به این خوبی آتشکده بایستی

فروغ آتشکده دل و زبانه اخگر زبان سپاس بی قیاس قدیمی است بهُر برهانه».

انجام :

بپاست رایت اسلام از سلامت او خدا کند نفتد رخنه در مسلمانی

غرض نگارش تاریخ را نوشت آذر زید بکام درین بوستان سرابانی

نستعلیق (اشعار در چهارستون)؛ بی کا، بی تا؛ نشانی ها شنگرف؛ عناوین برخی بخش ها نانوشته؛ جلد : تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر.

٢٥٠ برگ؛ ٢٠×٢٩/٥ سانتی متر؛ ٢٣ سطر؛ [**ثبت ٨٩٨١٥**].

(١٤٣٢١)

رساله در آداب (فارسی)

از : ؟

رساله مفصلی است در آداب، شبیه «حلیة المتقین» علامه مجلسی در چند باب و هر باب در چند فصل. نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد و از فصل چهارم از باب هفتم شروع و تا بخشی از فصل اول از باب یازدهم را شامل است. عنوان باب های موجود عبارتند از :

باب هفتم : [عنوان افتاده]، سیزده فصل

باب هشتم : در آداب نکاح در ده فصل

باب نهم : در آداب سفر در هشت فصل

باب دهم : در دعا و چیزهایی که به دعا خواندن تعلق دارد در پنج فصل

باب یازدهم : در آداب مریض در پنج فصل، مؤلف گوید : «این باب اختیار کرده شده است از طب ائمه(علیهم السلام) و از مجموع الدعوات(١) پدر من طول الله عمره».

آغاز نسخه : «دوست می داشت و بعد از آن که سرکه و زیت آوردند و فرمودند که فاطمه(علیها السلام) این را دوست می داشت بعد از آن آش سرکه آوردند... فصل چهارم در آداب آب آشامیدن و آنچه متعلق بدانست».

انجام نسخه : «منقول است از حضرت امام جعفرصادق(علیه السلام) که گفت چون روز قیامت شود خدای تعالی... عیادت من نکردی... بنده گوید بلی یا رب گوید».

نستعلیق (عبارات عربی معرب)؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمامی صفحات جدول زرین و لاجوردی؛ جلد : مقوایی.

٧٠ برگ؛ ١٧×٢٤/٥ سانتی متر؛ ١٧ سطر؛ [ثبت ٨٩٨١٦].

١ـ گویا همین مجمع الدعوات مولی عبدالمطلب بن غیاث الدین محمّد باشد که در یك مقدمه و هشت باب و یك خاتمه ترتیب یافته است. [الذریعه ٢٨/٢٠، ش ١٧٩٥].

(١٤٣٢٢)

کلیات (دیوان) شمس تبریزی (فارسی)

از : جلال الدین محمّد بن محمّد بلخی رومی (٦٧٤ ق)

[**مجلس ٢٩٢/٢٦، ش ٧٨٠٩**]. نسخه حاضر قصاید از حرف «را» تا «یا» را شامل است و از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

ز اندازه بیرون خورده ام کاندازه را گم کرده ام شدوا یدی شدوا فمی هذا دواء من سقر

هین بیش ما را نوش کن افغان ما را گوش کن ما را چو خود بیهوش کن بیهوش سوی ما نگر

انجام :

تو بیا ای کمال صورت عشق نور ذات حقی و با اویی

هین خمش کار دیده نکند گفت نکند سیب و نار آلویی

نستعلیق (چهارستونی)؛ هدایت الله اصفهانی، شب دوشنبه ١٨ ذی حجه ١٠٥٤؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته و در سر ترنج سجع «محمّدباقر»، لچکی، مجدول گرهی.

١٣٣ برگ؛ ٢٠×٣٣ سانتی متر؛ ٣٠ سطر؛ [**ثبت ٨٩٨١٧**].

(١٤٣٢٣)

شرح فصل الخطاب خواجه پارسا (عرفان ـ فارسی)

از : ؟

شرحی است کوتاه بر «فصل الخطاب لوصل الاحباب الفارق بین الخطاء و الصواب» خواجه محمّد پارسا (متوفای ٨٢٢ ق) [**مجلس ، طباطبایی، ش ٢٢٩٩؛ آستانه حضرت معصومه**(علیها السلام) **فهرست دانش پژوه ص ٢١٥؛ منزوی ١٢٩٩/٢؛ دانشگاه ٧٤٣/١٦؛ فهرست**

میکروفیلم های دانشگاه تهران ١٤٨/١].

این شرح با عناوین «قوله ـ قوله» برگزار شده و نسخه حاضر بخشی از آغاز آن را شامل است و از انجام افتادگی دارد.

بخشی از کتاب فصل الخطاب خواجه پارسا مربوط به شرح حال ائمه دوازده گانه در ضمن کتاب ینابیع المودة قندروزی و دوباره همین بخش در سالنامه میراث اسلامی دفتر چهارم (١٣٧٥ ش) ص ٢٧٥ ـ ٣٥٨ به چاپ رسیده است.

آغاز نسخه : «کریمه جمیع مؤمنان را توان گفت که صلوات الله علیه لیکن... قوله قدّس سره الحمد للّه الدال علی وحدانیته باعلامه و آیاته المتعرف الی... بدان اذاقك الله تعالی و ایانا حلاوة الیقین که درین عبارات شریفه اشارات لطیفه اندراج یافته».

انجام نسخه : «قوله قدس سره وجود الاشیاء لایضطره الی النظر الیها ان اراد الاعراض عنها انتهی ایشان می فرماید به این معنی که ایجاد او تعالی مر اشیاء را نه از روی احتیاجی و ضرورتیست بلکه... زیرا که هیچ احتیاجی بوجود».

نستعلیق (تعدادی از صفحات چلیپایی)؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها مشکی؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، سرخ، ضربی، ترنج، مجدول.

١٠٨ برگ؛ ١٣×٢٤ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ٨٩٨١٨].

(١٤٣٢٤)

النهایة فی مجرد الفقه و الفتاوی (فقه ـ عربی)

از : شیخ الطائفه محمّد بن حسن طوسی (٤٦٠ ق)

[مجلس ٥٨/٩؛ الذریعه ٤٠٣/٢٤، ش ٢١٤١؛ مرعشی ٢٦٥/١، ش ٥٠٧؛ مشار، عربی ٩٧٢؛ مقدمه ای بر فقه شیعه، حسین مدرسی طباطبائی ٨٠].

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «و غسل الأنا سبع مرّات و کلّ ماوقع فی الماء و مات فیه ممّا لیس له

نفس سائلة فلاباس...».

انجام نسخه : «باب القصاص و ديات الشجاج : من قطع شيئاً من جوارح الانسان، وجب ان يقتصّ منه ان اراد ذلك».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوائی، آبی، عطف پارچه.

۲۰۸ برگ؛ ۱۸×۲۸ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [**ثبت ۸۹۸۱۹**].

(١٤٣٢٥)

مجمع الانساب (تاریخ ـ فارسی)

از : محمّد بن علی حسینی شبانکاره ای (قرن ۸ ق)

[**فهرستواره منزوی ٦٤٥/١ ـ ٦٤٦؛ برگل ٤٩١/٢ ـ ٤٩٤؛ منزوی ٤١٨٩/٦؛ دانشگاه ١٠٣/١٦؛ فهرست میکروفیلم های دانشگاه تهران ١٨٠/١ و ٢٢٠/٣**].

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «الحمد لله الذی جعل الحمد مفتاحا لذکره و سببا لمزید من فضله و دلیل علی آلائه و سبیلا الی نعمائه، بیت : ستایش کنم ایزد پاك را ــ که گویا و بینا کند خاك را».

انجام نسخه : «و امیر اتابك قشچی و مولانا شمس الدین پیش امیر پیرحسین به شیراز رفتند و امیر مبارزالدین محمّد مظفر را در کرمان گذاشتند اخی شجاع خراسانی قلعه یم و ولایت اربعه را در وقت امیر ابومسلم او ضبط می کرد».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوائی، بنفش، عطف و حاشیه تیماج قهوه ای.

۲٦۹ برگ؛ ۲۰×۳۰ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [**ثبت ۸۹۸۲۰**].

(١٤٣٢٦)

مجموعه

۱ ـ شرح شواهد سیوطی «۱ ر ـ ۵۹ پ» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : ملا نظام الدین بن احمد اردبیلی

[مجلس ٤٢٠/٢٦، ش ٧٩٤٣]. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

٢ ـ انیس الموحدین «٦٠ پ ـ ١٥٤ پ» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از : مولی مهدی بن ابی ذر نراقی کاشانی (١٢٠٩ ق)

[الذریعه ٤٦٧/٢؛ منزوی ٨٩٥/٢؛ مشار، فارسی ٥٩٥/١، هم چنین دوباره در تهران به تصحیح استاد علامه حسن زاده آملی دام ظله در سال ١٣٦٨ ش به چاپ رسیده است].

آغاز : «انیس موحدین و جلیس مجردین سپاس بی قیاس و ستایش رفیع الاساس یگانه ایست... اما بعد چنین گوید ذره بی بهاء مهدی بن ابی ذر نراقی بصره الله...».

انجام : «سعادت یا شقاوت در باب تکلیف اتم و در وعد و وعید ادخل است».

٣ ـ رساله در تجوید «١٥٤ پ ـ ١٧٠ ر» **(فارسی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در تجوید در شرح دندان ها و صفات و مخارج حروف.

آغاز : «الحمد لله ربّ العالمین و العاقبة... و آله خیر الاوصیاء و الوصیین اما بعد این مختصریست در معرفت قواعد ضروریه تجویدیه چون بعضی از اخوان».

انجام : «سکته را در جایی می نویسند که از برای متکلم دو مخاطب باشد مثل یوسف اعرض عن هذا ـ سکته... و وقفه و س هم قیاسی بر سکته است و الله اعلم...».

نسخ؛ رساله آخر شعبان ١٢٢٥؛ عناوین و نشانی ها شنگرف (جای تعدادی از عناوین خالی مانده)؛ در آخر نسخه دو مهر بیضوی «محمّد الحسینی» و «ذبیح کوی وفا اسمعیل»؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، مجدول گرهی.

١٧١ برگ؛ ١٠×١٧ سانتی متر؛ ١٧ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٢٢].

(١٤٣٢٧)

[مجمع الدعوات] (دعا ـ فارسی)

از : ؟

رساله کوتاهی است در بیان دعاها و اعمالی که برای دفع آفات و بلیات و روا شدن

حاجات مفید هستند. مؤلف در آن از «اقبال ابن طاووس، مصباح کفعمی، عدة الداعی ابن فهد حلی» نقل کرده است.

مؤلف کتابش را در چهارده باب قرار داده و فهرست ابواب آن چنین است :

باب اول : (افتادگی دارد)

باب دوم : در ذکر بعضی از ادعیه مأثوره

باب سوم : در اعمال توبه

باب چهارم : در اعمالی که از برای روایی حاجت ها بجا باید آورد.

باب پنجم : در اعمال طلب رزق و ادای قرض

باب ششم : در آداب نفرین کردن بر دشمن دین و دنیا

باب هفتم : در اعمال و ادعیه ایمنی از حاکم جائر

باب هشتم : در ادعیه و اعمالی که باعث دفع هم و غم و خوف است.

باب نهم : در ادعیه و اعمال پناه جستن از شیاطین جن و انس و از چشم بد و از سحر

باب دهم : در ادعیه و اعمالی که باعث علت ها و مرض هاست.

باب یازدهم : در ادعیه و اعمالی که باعث دفع نسیان و ازدیاد حافظه است.

باب دوازدهم : در آداب استخاره و ادعیه گم شده و گریخته

باب سیزدهم : در ادعیه و اعمال وقت اراده تزویج و وقت تزویج و زفاف و...

باب چهاردهم : در ادعیه و اعمال سفر و اعمال پناه جستن از دزد و قاطع الطریق و شیر و سایر درندگان و عقرب و سایر گزندگان

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «در رکعت اول فاتحه یکبار و انّا انزلناه صدبار و در رکعت دویم فاتحه یکبار و قل هوالله صدبار و چون سلام دهد تسبیح فاطمه زهرا علیها السلام بکند».

انجام نسخه : «و هَرَبَ کُلُّ شیء الیك و تَوَکّلَ کُلُّ شَیء عَلَیكَ و اَنتَ الرّفیعُ فی جَلالِكَ و اَنْتَ البَهیُّ فی جمالِكَ و اَنتَ العظیم».

عبارات فارسی نستعلیق و ادعیه و اذکار نسخ معرب؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام اوراق از چهارطرف وصالی شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج، مجدول گرهی.

۱٤٥ برگ؛ ۱۱×۱٦/٥ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۲۳].

(۱٤۳۲۸)

الفقه (عربی)

از : یکی از شاگردان شیخ انصاری، متوفای (بعد از ۱۳۲٥ ق)

شرح مفصل استدلالی است بر بخش هایی از یك کتاب فقهی. شارح با آوردن عبارت های متن، با عناوین «قوله ـ قوله» به شرح آن می پردازد و در اثنای شرح از : شیخ انصاری، صاحب جواهر، صاحب ریاض و دیگران مطالبی را نقل می کند.

مؤلف متن از شاگردان شیخ انصاری است و در متن اصلی به طور مکرر از وی یاد می کند.

شارح نیز از شاگردان شیخ انصاری است و در شرح از وی با دعای قدس سره یاد می کند. هم چنین در شرح از دو کتاب دیگر خود به نام های «حاشیه مکاسب شیخ انصاری» و «حاشیه یا شرح رسایل» یاد می کند.

تألیف این شرح در سال های ۱۳۱۹ تا ۱۳۲٥ ق صورت گرفته است.

نسخه حاضر این بخش ها را شامل است :

۱ ـ کتاب الغصب «۱ ر ـ ۱٥ پ»

آغاز : «الحمد لله... و بعد فهذه وجیزة متعلقة بالغصب... قوله قده (کتاب الغصب و النظر فی السبب و الحکم و اللواحق) اما الاول فالغصب هو الاستقلال باثبات الید علی مال الغیر عدوانا».

انجام : «ان لم یوجب فعل الغاصب ذلك والاّ فعلیه و وجه جمیع ما ذکرنا واضح

غیرمحتاج الی البیان و هنا فروع اخر لا مهم للتعرض لها لان المدرك فیها لیس الا القواعد التی عرفت حالها مفصلاً فراجع و تأمل».

٢ ـ کتاب الاجارة «١٦ ر ـ ٤٤ پ»

تألیف این بخش در اواخر ذی قعده ١٣١٩ پایان یافته است.

آغاز : «الحمد لله... و بعد فهذه وجیزة متعلقة بکتاب الاجارة قوله قده و فیه فصول اربعة الاوّل فی العقد و ثمرته تملیك المنفعة بعوض معلوم الخ هنا مقامات الاول لاشبهة فی أن الاجارة من الالفاظ المنقولة شرعاً عن موضوعها اللغوی حیث انها لغة اسم للأجرة».

انجام : «الثوب مقطوعاً قباء او قمیصاً هذا تمام الکلام فیما یتعلق بهذا الکتاب المستطاب و علی المتأمل المنصف التأمل فیما ذکرنا و استخراج ما اهملناه اذ اغفلناه مما اسلفناه».

٣ ـ کتاب الوصایا «٤٥ ر ـ ٨١ ر»

تألیف این بخش در شهر رمضان ١٣٢٥ به پایان رسیده است.

آغاز : «الحمد لله... و بعد فهذه وجیزة نافعة المتعلقة بباب الوصایا وفقنا الله لاتمامها و استفادتها قوله قده کتاب الوصایا و النظر فی ذلك یستدعی فصولاً الاول فی الوصیة و هی تملیك عین او منفعة بعد الوفاة الوصایة جمع الوصیّة من اوصی یوصی او من وصّی یوصّی او من وصی یصی».

انجام : «نقول به والا فمقتضی القاعدة ما عرفت فتأمل و اغتنم قد تمّ الکلام فیما یتعلق بالوصایا بخلافتها فعلی المتأمل التأمل فیما اهملناه و هو الاول و الاخر».

٤ ـ کتاب الصلح «٨١ پ ـ ٨٥ پ»

آغاز : «الحمد لله... و بعد فهذه وجیزة ملتقاط متعلقة بباب الصلح قوله قده کتاب الصلح و هو عقد شرع لقطع التجاذب و لیس فرعاً علی غیره ولو افاد فائدته هنا، مقامات لابد ان یذکر الاول فی معنی الصلح الذی قد یتعلق بالعین».

انجام : «و مع ذلك يشترط او يصالح احدهما على الاخر ان يكون الربح و الخسران عليه و له رأس ماله».

٥ ـ كتاب القضاء «٨٧ ر ـ ٢٠٢ ر» **(فقه ـ عربى)**

نسخه حاضر از انجام ناتمام است.

آغاز : «الحمد لله... و بعد فهذه وجيزة ملتقاط فى احكام القضاء فنقول بعونه و توفيقه قوله قده كتاب القضا و النظر فى صفات القاضى و آدابه و كيفية الحكم و احكام الدعاوى الكلام فى ذلك يقع فى جهات الاولى قد ذكروا القضاء معان مختلفة».

انجام : «منكراً و الأخر مدعياً بحيث لايرجع هذا الأصل الى الاصلين المتعارفين و لايكون معارضا بمثله ليحقق ميزان المدعى و المنكر».

٦ ـ كتاب الوقف «٢٠٤ ر ـ ٢٥٧ ر»

تألیف این بخش در ٢٤ محرم ١٣٢٤ پایان پذیرفته است.

آغاز : «الحمد لله... و بعد فهذه وجيزة متعلقه بباب الوقف اسئل الله التوفيق لاتمامه بعونه و توفيقه قوله قده كتاب الوقوف و الصدقات و النظر فى العقد و الشرايط و اللواحق الأول الوقف عقد ثمرته تحبيس الاموال و اطلاق المنفعة الخ يقع الكلام فى مقامات الاول فى تعين معنى الوقف عند الشارع».

انجام : «و اما مثل المقام ولو سلم وراء الحد معه لانسلم نفى الزنا عنه حيث انه باعتقاد الحرمة وطئها عالما عامدا فافهم و اغتنم هذا تمام الكلام فى ما يتعلق بكتاب الوقف على حسب ما يقتضيه الحال».

نسخ؛ به خط مؤلف، ١٣١٩ ـ ١٣٢٥ ق؛ عناوين مشكى؛ جلد : تيماج، مشكى.

٢٥٨ برگ؛ ١٧×٢١/٥ سانتى متر؛ ١٧ سطر؛ [**ثبت ٨٩٨٢٥**].

(١٤٣٢٩)

حاشية القوانين المحكمة (اصول فقه ـ عربى)

از : ؟

حاشيه كوتاه و استدلالى است با عناوين «قوله ـ قوله» بر كتاب «قوانين المحكمة».

آغاز : «الحمد لله ... قوله اللفظ قد يتصف بالكلية و الجزئية : باعتبار ملاحظة المعنى كنفس المعنى و المراد بنفس المعنى هو مدلول اللفظ».

انجام : «الا ترى ان العلة التامة ان كانت مركبة فوجود جزئها الاخير سبب لوجودها فيصح بهذا الاعتبار ايضاً ان يقال ان الفرد سبب لوجود الكلى».

نستعليق؛ به خط مؤلف، بی تا [قرن ١٣]؛ نشانی ها مشکی، بعضی صفحات خط خوردگی دارد، بالای تمامی صفحات «بسم الله تعالی شأنه» و «یا حجة الله ادرکنی» نگاشته شده؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، زرد، ضربی، ترنج.

١٤٤ برگ؛ ١٧×٢٢ سانتی متر؛ ١٧ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٢٦].

(١٤٣٣٠)

بریدالقاصر فی صلوة المسافر (فقه - عربی)

از : شیخ عبدالله بن زین العابدین مازندرانی (قرن ١٣ ق)

شرحی است بر بخش صلاة المسافر از کتاب «شرایع الاسلام» محقق حلی، این شرح به صورت مزجی و استدلالی برگزار شده و تا نیمه صلاة المسافر ادامه یافته از آخر ناتمام است.

آغاز : «بسم الله و له الحمد الحمد لله ربّ العالمین و الصلوة علی خیرة خلقه محمّد و آله المعصومین و بعد فهذه جملة من الکلام فی صلوة المسافر شرحا لعبارة الشرایع و قال قدس سره الفصل الخامس فی صلوة المسافر و النظر فی الشروط و التقصیر و لواحقه».

انجام : «لان قوله(علیه السلام) : ان کان بینه و بین منزله او ضیعته التی یؤم بریدان ظاهر او صریح فی لزوم کون الثمانیة ممتدة... و التقیید بالاکثر غیرعزیز کما لا یخفی».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ در حضور مؤلف نوشته شده است؛ عناوین و نشانی ها مشکی؛ بعضی عبارات خط خورده و نسخه در حاشیه تصحیح شده؛ در اول نسخه اجازه امور حسبیه از طرف شیخ زین العابدین حیری مازندرانی به فرزندش (مؤلف کتاب) به خط شیخ زین العابدین که در ١٣٠٤ ق نوشته است هم چنین نوشته ای از برادر مؤلف محمّد بن

شیخ زین العابدین در مدح مؤلف که در ٦ شعبان ١٣٤٧ نوشته است؛ ٣٩ برگ از نسخه نوشته شده و باقی اوراق نسخه از آخر سفید مانده است؛ جلد : تیماج، ضربی، مجدول.

٣٩ برگ؛ ١٥×٢٢ سانتی متر؛ ٢٣ سطر؛ [**ثبت ٨٩٨٢٧**].

(١٤٣٣١)

عیون اخبار الرضا(علیه السلام) **(حدیث ـ عربی)**

از : شیخ صدوق ابوجعفر محمّد بن علی قمی (٣٨١ ق)

[**مجلس ١٥٦/٢٥، ش ٧١٤٦**]. نسخه حاضر تا اول باب ٩٧ را شامل است و آغاز آن با آغاز آن نسخه برابر است.

انجام نسخه : «و کان حمویه بعد ذلك یزور هذا المرقد و زوج ابنته من زید بن محمّد بن زید العلوی بعد قتل ابیه رض بجرجان».

نسخ؛ بی کا، جزء اول سه شنبه ٢٠ ذی حجه ١٠٦٠ [**١٢٩ ر**] **عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی، برگ اول سرلوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان، برگ ١٢٩ پ کتیبه مذهب؛ در حاشیه تصحیح و نسخه بدل ها تذکر داده شده؛ در اول نسخه تملك سلیمان عاملی و محمّد معصوم بن محمّد ابراهیم حسینی منصوری دشتکی با مهر مربعی «عبده محمد معصوم حسینی (دشتکی)»؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر.**

٢٨١ برگ؛ ١٤×٢٦ سانتی متر؛ ١٩ سطر؛ [**ثبت ٨٩٨٢٨**].

(١٤٣٣٢)

کنز اللغات (لغت ـ عربی به فارسی)

از : محمّد بن عبدالخالق بن معروف گیلانی (قرن ٩ ق)

[**مجلس ٣٥/٢٦، ش ٧٥٣٧**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نسخ و نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ برگ اول و دو برگ آخر نونویس؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

٢٤٢ برگ؛ ١٦×٢٥ سانتی متر؛ ١٩ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٢٩].

(١٤٣٣٣)

سعادت نامه (عرفان ـ فارسی)

از : سلطان محمد بن حیدر محمد سلطانعلی گنابادی نعمت اللهی (١٣٢٧ ق)

[رضوی ١٦٢/٤؛ دانشگاه ٢١٢٦/١١ و ٢١٣١؛ منزوی ١١٩٤/٢؛ الذریعه ١٨١/١٢؛ مشار، فارسی ٣/ ٣٠١١].

آغاز : «حمد و سپاس بیرون از حد و قیاس بیچند و چونی را سزاست که ساحت توحیدش را حد و غایت نارواست... و بعد این بی بضاعت سلطان محمد ابن حیدر».

انجام : «و تاکید بلیغ در تحریض و ترغیب بر این طریقه می نموده اند هذا آخر ما اردنا ایراده امید که ناظر بدیده انصاف نظر فرماید... محمد و آله الطاهرین و عترته المعصومین».

در دو صفحه آخر نسخه یك مثنوی گویا از مؤلف با این مطلع :

چند ازین نامه مشکین شیم کز سعادت گشته عنوانش رقم

نسخ؛ بی کا، ٢٣ رمضان ١٣٠٦؛ عناوین و نشانی ها شنگرف و مشکی؛ به وسیله عبدالله در ماه رمضان در محل خیام امام حسین(علیه السلام) مقابله و در حاشیه تصحیح شده؛ در اول نسخه تملکی با مهر بیضوی «عبدالله ١٢٨٤»؛ جلد : تیماج، سرخ، ضربی، مجدول گرهی.

٨٤ برگ؛ ١١×١٦ سانتی متر؛ ١٧ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٣٠].

(١٤٣٣٤)

مجموعه

١ ـ تحفة الغرائب فی التشریح و العجایب «برگ های ١ ـ ٢٤ و ٢٩ ـ ٥٧ و ٦٥ ـ ٧٠» **(طبیعیات ـ فارسی)**

از : ؟

ترجمه ای است از کتابی در علوم غریبه و پزشکی، این ترجمه در سی و چهار باب کوتاه برگزار شده و فهرست ابواب آن چنین است :

باب اول : اندر شناختن چیزها به چیزها

باب دوم : اندر خاصیت جمله.... علت

باب سوم : اندر خاصیت آن چیزها که از ساییدن...

باب چهارم : اندر خاصیت آن چیزها که از ساییدن خیزد

باب پنجم : اندر خاصیت آن چیزها که از... خیزد

باب ششم : اندر خاصیت آن چیزها که از دیدنی ها خیزد

باب هفتم : اندر خاصیت آن چیزها که از وهم ها خیزد

باب هشتم : اندر خاصیت مدادها و نوشتنی ها

باب نهم : اندر پاك کردن آلایش ها از جام ها

باب دهم : اندر شناختن دزدیده ها و دانستن دزدان

باب یازدهم : اندر نمودن بازی ها و نیرنگ های لطیف

باب دوازدهم : اندر جاندره گرفتن جانوران برّی و بحری

باب سیزدهم : اندر خیل ها که بی ارناس بکاهد

باب چهاردهم : اندر گسستن رشتن ها و سنگ ها و آهن

باب پانزدهم : اندر افروختن آتش های لطیف و آن چه بسوزد

باب شانزدهم : اندر جستن فواید از خوردن شراب ها و می زدگی ها

باب هفدهم : اندر جستن آسانی از خمارها

باب هجدهم : اندر جستن آسانی از دل ها

باب نوزدهم : اندر جماع و مباشرت...

باب بیستم : اندر دانستن حامله و دوشیزه زنان

باب بیست و یکم : اندر دانستن... لطیف و چابك

باب بیست و دوم : اندر اصول شناختن طلسمات چابك

باب بیست و سوم : اندر پیدا کردن عجایب ها که اندر دنیاست

باب بیست و چهارم : اندر عجایب هایی که اندر دریاهاست

باب بیست و پنجم : اندر عجایب هایی که اندر کوههاست

باب بیست و ششم : اندر عجایب هایی که اندر زمین هاست

باب بیست و هفتم : اندر عجایب هایی که اندر شهرهاست

باب بیست و هشتم : اندر عطر و بوی ها

باب بیست و نهم : اندر خاصیت زرها و جواهر و طلا حل کردن

باب سی ام : اندر پیدا کردن خون و گوشت هر مرغی

باب سی و یکم : اندر پیدا کردن رنگ ها

باب سی و دوم : اندر پیدا کردن روغن های مانند غالیه

باب سی و سوم : اندر تیغ ها و رنگ و آب دادن و خاصیت چند

باب سی و چهارم : اندر اصول کتاب

دو نسخه دیگر از این کتاب در کتابخانه دانشگاه تهران موجود است که در ۲۷ باب بوده و ابواب آن نسبت به نسخه حاضر تقدیم و تأخیر دارد.

[**دانشگاه ۴۹/۸ و ۸۵۳/۹؛ فهرست میکروفیلم های دانشگاه تهران ۴۰۲/۱؛ منزوی ۴۰۳/۱**].

آغاز : «شکر آن خداوندی را که شگفتی های گوناگون آفریده و هر یك را به مردم... اما بعد فراهم آورده شد از کتابی که در خواص و تحفة الغرایب فی التشریح و العجایب».

انجام : «در وی هیچ سفیدی نباشد پس خایه وی را بیرون کن با خایه بز سیاه».

۲ ـ اصطلاحات صوفیه «۲۵ پ ـ ۲۸ پ» **(عرفان ـ فارسی)**

از : ؟

شرح کوتاهی است بر اصطلاحات عرفانی.

آغاز : «بسمله تصوف تصفیه قلب است از کدورات قالب دنیا عبارت است از آنچه

بنده را از خدا بدارد مراقبت عبارت است از محافظت جوارح از ماسوی الله و توجه بحق».

انجام : «ساقی و مطرب ترغیب کننده و فیض رسانندگان اهل معنی را گویند و الله اعلم بالصواب ـ النفس اللوامة و هی عبارة عن منکر و القهر و العجب... النفس المرضیة و هی عبارة عن التقرب و التفکر».

٣ ـ [دستور سلطنت] «٥٨ ر ـ ٦٤ پ» **(فارسی)**

از : ؟

دستورالعملی است از یکی از شاهان صفویه که به والی عراق نوشته و در آن دستوراتی را درباره نحوه برخورد با رعیت و اهتمام در حفظ سرحدات صادر نموده است.

عنوان رساله در نسخه حاضر «دستورالعمل شاهنشاهی به عمال ممالك محروسه و متصدیان مهمات» ذکر شده و از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «این منشور الادب الهی و دستورالعمل کار آگاهی از منبع عاطفت...».

انجام نسخه : «مستحسن خاطر انصاف گزین افتاد و الحق مشارالیه بواسطه خورد».

٤ ـ آداب میت «٧١ ر ـ ٧٨ ر» **(فقه ـ فارسی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در مسائل و احکام و آداب مربوط به میت مانند نماز میت، تلقین، مسائل دفن و... .

آغاز : «بسمله بدانکه در وقت حضور موت سنت است که تلقین کنند میت را به شهادتین و اقرار به امامت دوازده امام صلوات الله... اشهد ان لا اله الا الله».

انجام : «فضیلت قراءت این سوره بسیار است لیکن اختصار نمودیم تا خواننده و نویسنده را ملال نیفزاید و الله اعلم بالصواب، بسمله یس و القرآن الحکیم».

٥ ـ خواص الاشیاء «٥٠ ر ـ ١٠٤ پ» **(طبیعیات ـ فارسی)**

از : ؟

هفتاد و چهار باب کوتاه است در پزشکی و خواص و فواید اشیا بدین ترتیب :

باب ۱ تا ۸ در تعریف نبض و احکام مریض

باب ۹ تا ٤٢ شامل نسخه های پزشکی برای درمان امراض گوناگون.

نسخه حاضر تا باب چهل و دو را شامل است و فهرست باب های ٦٧ تا ٧٤ در صفحه اول آمده که در آن ها فواید (فولاد، مس، طلا، قلع، سرب و چند فلز دیگر) بیان شده است. نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «سر میش درین درخت میوه در خاك کنند آن درخت را میوه زود بربندد».

انجام نسخه : «باب چهل و دویم اگر کسی بابت گرمی سوخته شده باشد الاچی کپور اتولا چندن بور این همه را برای گرفته مهین ساید بآب».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف و مشکی، در آخر نسخه تملك اسدالله بن اسمعیل متخلص به مدهوش؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۷۹ برگ؛ ۱۰/۵×۱٦ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۹۸۳۱].

(۱٤۳۳٥)

الحدیقة الهلالیة (شرح صحیفه سجادیه - عربی)

از : شیخ بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ ق)

[**مجلس ۱۸/۲٥، ش ۷۰۱۰/٤**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نسخ؛ بی کا، ۲۳ محرم ۱۰٦٦؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ مقابله و تصحیح شده؛ در اول نسخه تملك محمدهاشم بن سید محمد الحسینی با سه مهر متفاوت از وی؛ جلد : مقوائی، عطف و حاشیه تیماج مشکی.

۹٥ برگ؛ ۱۰×۱۹/٥ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۳۲].

(١٤٣٣٦)

مجموعه

١ ـ شرح مختصر النافع = شرح صغير (فقه ـ عربى)

از : سيد على بن محمد على طباطبائى (١٢٣١ ق)

شرح مختصرى است بر «مختصر النافع» محقق حلى، اين شرح غير از شرح مفصل شارح بر همين كتاب است كه به رياض المسائل موسوم است. اين شرح به چاپ رسيده است. [**مرعشى ٩/ ١٧٨، ش ٣٣٩١؛ الذريعه ١٤/ ٦٠، ش ١٧٣٧**].

نسخه حاضر بخشى از كتاب طهارت و صلاة را شامل است و از آغاز و انجام افتادگى دارد.

آغاز نسخه : «بل يكفى اتصالها مطلقا على الاظهر خلافا للاكثر و (حكم ماء الحمام) اى ما فى حياضه الصغار نحوها حكمه اى الكثير (اذا كانت له مادة متصلة) بها حين الملاقات و لاينجس بها و لا يعتبر فى المادة الكرية».

انجام نسخه : «(و يستحب ان يقول عقيب الصلوة) المقصورة (سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اكبر ثلثين مرة جبرا لما قصّر) منها و قد روى استحبابها عقيب كل فريضة... ادرك مقدار ادائها قضاء استحبابا سفرا او حضرا».

٢ ـ مفاتيح الشرائع «٧٢ پ ـ ١٩٤ ر» **(فقه ـ عربى)**

از : ملا محسن بن مرتضى فيض كاشانى (١٠٩١ ق)

[**مجلس ٢٦/ ٤٥٦؛ ش ٧٩٧٥**]. نسخه حاضر جلد اول «فن العبادات و السياسات» را شامل است و آغاز آن با آغاز نسخه سابق برابر است.

آغاز : «الحمد لله الذى هدانا لدين الاسلام و بين لنا الشرايع و الاحكام بوسيلة نبيه المختار و اهل بيته الاطهار عليه و عليهم الصلوة و السلام و حصنها بحصون ذوات ابواب».

انجام : «مفتاح ـ الحقوق الواجبة المالية يخرج من الاصل و كذا الوصايا المتبرعة ان وقعت باذن الورثة... هل تنفذ من الاصل ام الثلث و باقى الكلام فيه و فى ساير احكام

الوصایا فی فن العادات و المعاملات... و الحمد للّه ربّ العالمین».

نسخ و نستعلیق؛ رساله آخر بی کا، شنبه ۱۲۰۰ در کربلا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف و مشکی، در حاشیه تصحیح شده، رساله آخر با حواشی به امضاء «منه» و «سید نعمت اللّه» و دیگران؛ در برگ ۷۹ ر اجازه آقا محمدباقر وحید بهبهانی به محمدجعفر بن کربلائی رستم الگرم الرودی با مهر بیضوی وی؛ در برگ آخر مطلبی به نقل از سید نعمت اللّه الجزایری در مورد فیض کاشانی و تملك یوسف البروجردی با مهر مربعی «یوسف ایها الصدیق ۱۲۵۸»؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۱۹٤ برگ؛ ۱۵/۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۳۳].

(۱٤۳۳۷)

مجموعه

۱ ـ کدو مطبخ قلندری «۱ پ ـ ۷۵ پ» **(متفرقه ـ فارسی)**

از : ملا ادهم قریشی عزلتی خلخالی متخلص به واعظ (قرن ۱۱ ق)

کشکولی است شامل مطالب متفرقه (داستان، طنز، مطایبات، اشعار و...) مؤلف در اثنای کتاب مطالبی در نصیحت و موعظه از خود ذکر می کند. این کتاب در تهران توسط انتشارات سروش سال ۱۳۷۰ ش به چاپ رسیده است.

[مرعشی ۳۲۵/۹، ش ۳۵۲۸؛ الذریعه ۲۸٦/۱۷].

آغاز : «انواع حمدات نامحدود و اصناف تحیات نامعدود لایق و سزاوار... اما بعد این مجموعه ایست مؤلف موافق ذوق سالکان...».

انجام :

چنان کن عاقبت محمود گردد وجود ما تمامی جود گردد

بباران ابر لطفت بر سرما بکن آیات رحمت در بر ما

۲ ـ مباحثة النفس = تذکرة الواعظین «۷۵ پ ـ ۱٤۲ پ» **(اخلاق ـ فارسی)**

از : ملا محمدطاهر بن محمدحسین شیرازی قمی (۱۰۹۸ ق)

[مرعشی ۱۳۱/۲، ش ۵۲۵؛ الذریعه ۴۰/۱۹، ش ۲۱۵؛ مشار، فارسی ٤٤٧٧/٤].

آغاز : «الحمد للّه... محمد و آله اجمین اما بعد چون این محتاج اله قادر محمد طاهر دید که اگر زمانی در غافله گاه جهان رحل اقامت انداخته».

انجام : «حدیث دیگر ـ مرویست که روزی جناب امیرالمؤمنین زنی را دید که خیك آبی... من از تو شرمسارم که در حق تو کوتاهی و تقصیر کرده ام تمت».

نستعلیق؛ بی کا،بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، در اول نسخه تملك عبدالله که کتاب را حاجی آقا محمد لبنانی به او بخشیده است؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، مجدول گرهی.

۱٤۳ برگ؛ ۱٦×۲۲ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۳٤].

(۱٤۳۳۸)

دیوان ظهیر فاریابی (فارسی)

از : ظهیرالدین ابوالفضل طاهر فاریابی (۵۹۸ ق)

به شماره [۱۳۱۸۸] مراجعه شود.

نسخه حاضر قصاید، غزلیات، مقطعات و رباعیات را شامل است.

آغاز :

سپیده دم چو شدم محرم سرای سرور شنودم آیه توبوا الی الله از لب حور

بگوش جان من آمد ندای حضرت قدس که ای خلاصه تقدیر و زبده مقدور

انجام :

دل خسته غم بر آتش ناب زدست خونابه دیدگان ره خواب زدست

این تعبیه بین کی رفت... دست واین رنگ نگر کی دیده پر آب زدست

نسخ؛ بی کا، بی تا (قرن ۸)؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، در صفحه اول ماده تاریخ منظوم وفات حاجی عبدالله برادر حاجی محمد ملك التجار در ۱۳۰۰ و میرزا جرس شاعر در ۱۲۸٦ سروده عنقا بن همای شیرازی، در حواشی برگ های ٤۵ ر و ۹٦ ر اشعاری به خط همان شاعر (عنقا) که در سال های ۱۲۹۸ ـ ۱۳۰۲ نوشته شده است، در برگ [۹۷ ر] یك

رباعی به خط علی معنوی که در سال ۹۲۶ ق نوشته است. جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، شمسه، لولادار، طبله اول جدا شده.

۱۲۷ برگ؛ ۱۴/۵×۲۲ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [**ثبت ۸۹۸۳۵**].

(۱۴۳۳۹)

الکافی (حدیث - عربی)

از : ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸ ق)

[**مجلس ۱۹۸/۲۵، ش ۷۲۰۱**]. نسخه حاضر از کتاب النکاح تا پایان فروع را شامل و فهرست مطالب در اول نسخه مندرج است.

نسخ؛ محمدرضا بن محمدحسین هزارجریبی، ۲۱ ربیع الاول ۱۰۸۳، عناوین شنگرف؛ در اول نسخه تملك محمدصادق بن محمدرضا ۱۰۹۸ و تملك مرتضی بن نصرالله طباطبایی با مهر وی؛ جلد : تیماج، مشکی.

۳۱۷ برگ؛ ۱۹×۲۶ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [**ثبت ۸۹۸۳۶**].

(۱۴۳۴۰)

حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة (فقه - عربی)

از : ؟

حاشیه مفصل و استدلالی است با عناوین «قوله - قوله» بر «الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة» شهید ثانی.

در صفحه اول نسخه نام کتاب «منهاج الشریعة فی شرح الروضة البهیة» نوشته شده است. نسخه حاضر از نیمه «کتاب الاجارة» تا آخر «کتاب الاطعمة و الاشربة» را شامل است و از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «التعیین فی المدة حقیقیا کما اذا استاجره للخیاطة او غیرها بنفسه من اول الیوم الی اخره سواء کان العمل معینا ام لا».

انجام : «قوله و الاقوى ان كل واحد من الاكل و الجلوس عليها محرم براسه، وفاقا لشرح شارح فليس الجلوس للاكل محرما بل يحرم الجلوس اكل ام لا و يحرم الاكل جلس ام لا لدلالة الروايتين الاوليين على الاول و الثالثة على الثانى و عليها الفتوى و اليه اللجوى و هو حسبى و نعم المولى و قد تم المجلد».

نسخ؛ بى كا، بى تا؛ عناوين و نشانى ها شنگرف؛ مقابله و در حاشيه تصحيح شده؛ جلد : تيماج، مشكى، عطف گالينگور.

٢٣٣ برگ؛ ٢١×٣١ سانتى متر؛ ٣٧ سطر؛ [**ثبت ٨٩٨٣٧**].

(١٤٣٤١)

عيون الاصول (اصول فقه - عربى)

از : ملا محمدتقى بن محمد برغانى قزوينى (١٢٦٤ ق)

رساله مفصل و استدلالى است در اصول فقه. مؤلف اين كتاب را در يك مقدمه و چند مطلب و يك خاتمه تنظيم نموده و در آن اغلب نظريات ميرزاى قمى صاحب «قوانين المحكمة» را نقد مى نمايد تأليف اين كتاب را در ١٠ جمادى الثانى ١٢٣٨ به پايان رسيده است. [**مرعشى ٢٦١/٤، ش ١٤٦٩؛ الذريعه ٣٧٧/١٥**].

نسخه حاضر جلد اول كتاب و مباحث الفاظ را تا آخر بحث مجمل و مبيّن شامل است و از آغاز افتادگى دارد.

آغاز نسخه : «الاطلاقى فتدبر الثانية المراد من العلم فى التعريف التصديق المتبادر المتعين بعدة قرينة نحو ذكر الادلة الظاهرة فى الحجة لافيما يعم القول الشارح و تعرضهم فى الفقه لنحو المبادى التصورية كالفاظ العبادات».

انجام نسخه : «الى غيرذلك من التاويلات الواهية التى لادليل عليها الا... استحساناتهم العقلية و جرأتهم فى تخريب بنيان الشريعة عصمنا الله تعالى...».

نسخ؛ گويا به خط مؤلف، بى تا؛ عناوين و نشانى ها مشكى؛ با حواشى به امضاء «منه»؛ جلد : تيماج، زرد، ضربى، ترنج با سر، لچكى، مجدول گرهى.

۱۳۷ برگ؛ ۲۱×۳۱ سانتی متر؛ ۲۶ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۳۹].

(۱٤۳٤۲)

مجمع البحرين فی احوال مولانا الحسين(عليه السلام) **(عربی)**

از : محمدعلی بن عليشاه

تاريخ مفصل زندگانی و مصايب جان گداز سيدالشهدا امام حسين(عليه السلام) است كه مؤلف از كتاب های بحارالانوار، منتخب طريحی، كتب اربعه، كامل الزيارات، مثيرالاحزان، امالی صدوق، كمال الدين، خرايج، ارشاد مفيد و اللهوف ابن طاووس جمع آوری نموده و در يك مقدمه و ده مجلس (هر مجلس شامل مقدمه و مطلبی و خاتمه ای) تنظيم نموده است.

آغاز : «الحمد لله الذی رفع درجات الشهداء الی اعلی منازل الدرجات و اعطاهم... اما بعد فيقول الراجی عفو ربه الغنی... لما سنح بخاطری الفاتر ان استخرج».

انجام : «اللهم وليك الحجة فاحفظه من بين يديه و من خلفه و عن... و اره فيهم ما تحبّه و تقر عينه و اشف به صدورنا صدور قوم مؤمنين تمت المرثية الموسومة...».

نسخ؛ تيمور بن عبدالله كليائی ساكن در محله حندقبار، ۱٤ جمادی الثانی ۱۲۳۱؛ عناوين و نشانی ها شنگرف؛ مقابله و در حاشيه تصحيح شده، با حواشی به امضاء «منه» و «ق» و حواشی به نقل از كتب؛ در آخر نوشته ای در مورد كتاب از ميرزا حسين صدرالعلماء بن ميرزا علی اكبر صدرالعلماء بن الحاج شيخ حسين بن الحاج ملا محمد صالح به تاريخ ۱۰ محرم ۱۳۳۹ آمده است؛ جلد : تيماج، زيتونی، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی.

۲۸٤ برگ؛ ۲۱×۳۱ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۹۸٤۰].

(۱٤۳٤۳)

رياض المسائل = شرح كبير (فقه - عربی)

از : سيد علی بن محمد علی طباطبائی حائری (۱۲۳۱ ق)

[مجلس ٣٥٦/٢٥، ش ٧٣٦٨]. نسخه حاضر از اول كتاب تا پايان كتاب الحج را شامل است.

آغاز : «الحمد لله ربّ العالمين و صلى الله على سيدنا و نبينا محمد و آله الطاهرين كتاب الطهارة و اركانه اربعة الاول فى المياه جمعه باعتبار تعداد افراده».

انجام : «(قوله و كل ارض موات سبق اليها سابق و احياها) و اخرجها من عطلها فهو احق بها... اذ الاول ان لم نقل بكونه اقوى فهو احوط و اولى و الحمد لله تعالى اولا و آخرا... محمد و آله الطاهرين الائمة المعصومين اجمعين».

نسخ؛ عبدالله بن حاجى شويرد الطفيلى اصلا و النجفى مسكنا، شنبه ١٥ ذى حجه ١٢٠٣؛ عناوين شنگرف (جاى تعدادى از عناوين خالى مانده)، نشانى ها شنگرف و مشكى؛ در اول نسخه تملك محمدجواد بن شيخ حسن العاملى با مهر بيضوى و وقف اين نسخه به همراه هفتاد و يك جلد ديگر به تاريخ ٢١ شوال ١٣١٥ با مهر بيضوى؛ لبه تعدادى از اوراق وصالى شده؛ جلد : تيماج، قهوه اى، ضربى، ترنج با نقش گل و بوته، مجدول.

٤٤٠ برگ؛ ٢١×٣١ سانتى متر؛ ٢٨ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٤١].

(١٤٣٤٤)

الفقه (فقه شيعى - عربى)

از : ؟

رساله عمليه فقهى است كه مؤلف براى عمل مقلدان خود نگاشته است. او از استدلال و آوردن نام علما در اغلب موارد خودارى نموده و با عبارت هاى «قال بعض، صرح جماعة و صرح به بعض» به نظرات اشاره مى نمايد. مؤلف اين رساله را در چند كتاب و هر كتاب در چند باب قرار داده است.

نسخه حاضر كتاب هاى طهارت، صلاة، صوم و حج را شامل است و از آغاز افتادگى دارد و از انجام ناتمام مانده است.

آغاز نسخه : «... عدم استحباب تكرار التجديد لصلوة الواحدة و توقف فيه آخر و لافرق فى استحباب... باب الاحداث الموجبة للوضوء،و الناقضة له مما يوجب الوضوء».

انجام نسخه : «و من وجب عليه الحج و تعلق به بذمته سابقا ثم حصل له عذر يمنعه من المسير اليه و حصل له اليأس... كتاب الامر بالمعروف».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با نقش گل و بوته، مجدول گرهی.

٢٤٤ برگ؛ ١٦×٢١ سانتی متر؛ ١٧ سطر؛ [**ثبت ٨٩٨٤٢**].

(١٤٣٤٥)

القوانين المحكمة (اصول فقه ـ عربی)

از : ميرزا ابوالقاسم بن حسن گيلانی قمی (١٢٣١ ق)

[**مجلس ٣٧٥/٢٥، ش ٧٣٩١**]. نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

در صفحه اول نسخه اين دو مطلب درج شده است :

١ ـ رد الاخبارية (عربی)

از : ؟

ردی است بر اخباريه در اين كه استدلال و برهان را در اعتقادات لازم نمی دانند. اين قسمت بخشی از كتابی در اين زمينه است.

آغاز : «المرشد الرابع فی ذكر مباحث عقلية جرت بينی و بين بعض الاعلام فارادوا منی ان اكتبها ليجيبوا عنها فكتبت الی اخر الكلام و بقيت القراطيس ليالی و تردد علی ما كانت عليه من ابياض فبيّن ماكان مقدارهم».

انجام : «و هو ينافی الغرض الخاص فتيقناً بالبرهان ان التكليف و طريق التوفيق ينحصر فی العلم و الايقان و لادخل فيها للظن و الحسبان تم البرهان».

٢ ـ مسائل الشيخ محمد الانبارى مع الاخبارية (عربى)

هشت مسئله است كه در آن مؤلف با اخباريه احتجاج نموده و جواز تمسك و اخذ به آيات قرآن را بدون روايات ائمه(عليهم السلام) جايز و روا دانسته است.

نسخه حاضر از آخر ناتمام است.

آغاز : «مسائل الشيخ محمد الانبارى مع الاخبارية على جواز الاخذ بالقرآن من دون تفسير الائمة اياه... الاولى ان رسول(صلى الله عليه وآله وسلم) دعى الناس فى الغدير و قال انى يخلف فيكم الثقلين».

انجام : «... الثامنة ما قولك قال الامام(عليه السلام) و الله ان لكلامنا ضميراً و باطناً...».

نسخ؛ بى كا، بى تا؛ نشانى ها شنگرف و مشكى؛ جلد : تيماج، مشكى، عطف و گوشه تيماج قهوه اى.

١٣١ برگ؛ ٢٠×٢٩ سانتى متر؛ ٣١ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٤٣].

(١٤٣٤٦)

انوار التنزيل و اسرار التأويل (تفسير ـ فارسى)

از : قاضى ناصرالدين عبدالله بن عمر بيضاوى (٦٧٥ ق)

[**مجلس ٤٦/٣٥، ش ١٢٠٢٧**]. نسخه حاضر از سوره مريم تا آخر قرآن را شامل است و از انجام يك برگ افتادگى دارد.

نسخ (آيات شريفه معرب و شنگرف)؛ بى كا، بى تا؛ چند برگ اول نسخه جداول مرصع؛ در اول نسخه تملك عبدالله در سنه ١٢٥٦ با مهر بيضوى و نكاحى به تاريخ ١٢٥٢ و ورود نسخه به كتاب خانه حيدرقلى ميرزا امير حشمت به تاريخ ١٣٤٢؛ جلد : مقوائى، قهوه اى، عطف و حاشيه تيماج.

٣١٥ برگ؛ ٢٣×٣٦ سانتى متر؛ ٢٢ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٤٤].

(١٤٣٤٧)

الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية (فقه ـ عربی)

از : شهيد ثانی زين الدين بن علی عاملی (٩٦٥ ق)

[**مجلس ٢٨٨/٢٥، ش ٧٢٩٧**]. نسخه حاضر جلد دوم كتاب است.

نسخ؛ بی كا، ١٠٧٠؛ عناوين و نشانی ها شنگرف، با حواشی؛ جلد : تيماج، سرخ.

٢١٦ برگ؛ ١٩×٢٥ سانتی متر؛ ٢١ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٤٥].

(١٤٣٤٨)

عين الحياة (مواعظ ـ فارسی)

از : ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (١١١٠ ق)

[**مجلس ٣٦٢/٢٥، ش ٧٣٧٥**]. نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز : «و ای ابوذر اگر از تو پرسند كه از علمی كه ندانی بگو كه نمی دانم تا نجات يابی از گناه».

انجام : «و آنچه جابر گفت به ظهور آمد، محمد بن الحسن الصفار به سند صحيح از حضرت جعفر بن محمد عليهم السلام روايت».

نستعليق؛ بی كا، بی تا؛ عناوين شنگرف؛ صفحات وصالی شده؛ جلد : گالينگور، زرد.

١٦٦ برگ؛ ٢١×٢٩ سانتی متر؛ ٢٠ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٤٦].

(١٤٣٤٩)

مقدمة الواجب (اصول فقه ـ عربی)

از : آقا حسين بن جمال الدين محمد خوانساری (١٠٩٩ ق)

[**مجلس ٣٦٣/٢٥، ش ٧٣٧٧**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نسخ؛ بی كا، بی تا [قرن ١٣ ق]؛ نشانی ها شنگرف، با حواشی «منه رحمه الله»؛ در اول نسخه تملك عبدالرزاق بن عليرضا اصفهانی الحايری با مهر بيضوی «الواثق بالله

عبدالرزاق بن علیرضا ١٣١٦»؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

٧٨ برگ؛ ١٠×١٦ سانتی متر؛ ١٧ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٤٧].

(١٤٣٥٠)

ریاض العابدین فی شرح صحیفة سیدالساجدین (شرح دعا ـ فارسی)

از : مولا بدیع الزمان قهپائی هرندی (قرن ١١ ق)

ترجمه و شرح مهمی است بر «الصحیفة السجادیة» که مؤلف به نام شاه صفی صفوی (متوفای ١٠٥٢ ق) نگاشته است. این کتاب در سال ١٣٧٥ ش در تهران به چاپ رسیده است.

[الذریعه ٢٢٩/١١؛ دانشگاه ١٢٠/١، ش ٣٦؛ سپهسالار ٧٧/٥، ش ٦٨٣٦].

نسخه حاضر اندکی از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «امر تو گوش عقول

ای بتو مختوم کتاب وجود وی بتو مرجوع حساب وجود

... اما بعد بمسامع ارباب دانش و بینش می رساند خادم طالبان مطالب دینی بدیع الزمان القهبائی انعم الله تعالی علیه المراضی...».

انجام : «و صلی الله علی سیدنا محمد رسول الله المصطفی و علی آله الطاهرین و افاضه کناد خدای سبحانه بر مهتر و بهتر ما محمد که فرستاده خدا و برگزیده اوست و بر آل او که پاکند از گناهان صغیره و کبیره و سهو و نسیان از اول عمر تا آخر آن».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ ادعیه شریفه معرب و با خطوط شنگرف مشخص شده؛ در حاشیه تصحیح شده؛ در برگ ٥٤ ر مهر بیضوی «غلام شاه نجف از جان محمدقلی ١١٨١»؛ در آخر نسخه تملك اسمعیل بن احمدعلی به تاریخ غره جمادی الاول ١٢٥٥ با مهر بیضوی؛ جلد : مقوائی، قهوه ای، عطف و گوشه تیماج.

٢٢٤ برگ؛ ١٧×٢٦ سانتی متر؛ ٢١ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٤٨].

(١٤٣٥١)

مجموعه

١ ـ التنبيهات العلية على وظائف الصلاة القلبية «١ ر ـ ٨٣ ر» **(اخلاق ـ عربى)**

از : شهيد ثانى زين الدين بن على عاملى (٩٦٥ ق)

به شماره [١٣٥٦٨/٨] مراجعه شود.

نسخه حاضر از آغاز افتادگى دارد و انجام آن با انجام نسخه سابق برابر است.

آغاز نسخه : «و على الفرش المزينة و لذلك كان المتعبدون يتعبدون فى بيت صغير مظلم سعته بقدر ما يمكن الصلوة فيه ليكون ذلك اجمع للهمّ».

٢ ـ الاعتقادات «٨٣ پ ـ ١٤٦ ر» **(اعتقادات ـ عربى)**

از : شيخ صدوق محمد بن على بن بابويه قمى (٣٨١ ق)

[مرعشى ١١١/١، ش ٩٣؛ الذريعه ٢٢٦/٢؛ مشار، عربى، ص ٦٢٥ با عنوان «العقايد»].

آغاز : «الحمدلله رب العالمين وحده لاشريك له و صلى الله على سيدنا محمدالنبى و آله... وصف اعتقاد الامامية فى التوحيد حدثنى ابوالحسن محمد».

انجام : «اخرجت الخبر فى ذلك مسندا بشرحه فى كتاب التوحيد و ساجرد فى ذلك كتابا بمشية الله تعالى و عونه انشاءالله تعالى».

نسخ؛ فقير اسمعيل، ١٠٩٧ در بلد كشمير؛ عناوين و نشانى ها شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف؛ جاى بعضى از عناوين خالى مانده؛ مقابله و در حاشيه تصحيح شده؛ جاى برگ آخر رساله اول با برگ اول رساله دوم در صحافى جابجا شده؛ جلد : طبله اول پارچه اى سرخ و طبله دوم مقوائى، عطف و حاشيه گالينگور قهوه اى.

١٤٦ برگ؛ ١١×١٧ سانتى متر؛ ١٢ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٤٩].

(١٤٣٥٢)

مجموعه

١ ـ اصول دين «١ ر ـ ١٦ ر» **(فارسی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در اعتقادات مشتمل بر پنج فصل و هر فصل با عنوان های «هداية ـ تبصرة».

نسخه حاضر فقط چند برگ از آخر رساله را شامل است. بخش موجود، نیمه آخر فصل چهارم و تمامی فصل پنجم و خاتمه رساله را شامل است. مؤلف درنیمه فصل چهارم، امامت حضرت علی(علیه السلام) بعد از حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) و امامت سایر ائمه(علیهم السلام) را به صورت کوتاه اثبات نموده است.

فصل پنجم در معاد است و در خاتمه رساله، مؤلف اشاره کوتاهی به اجتهاد و لزوم رجوع عوام به مجتهد و شرایط مجتهد دارد و در پایان اشعاری در مدح رساله و ماده تاریخ آن ذکر نموده است. تألیف این رساله در سال ۹۷۰ ق به پایان رسیده است.

آغاز نسخه : «فرموده باختیار خلق نگذارند دیگر چون خلق را آراء مختلفه و اهواء متفاوته و اغراض منکثره هست تواند بود که بسبب اختلاف میل...».

انجام : «انوار فیض الهی بر آن تابد و صور کمالات کما هی در آن منقش گردد اللهم نور قلوبنا بنور معرفتك... واجعلنا من الذین اخر دعویهم ان الحمدلله رب العالمین.

شد مؤلف رساله ای که بود اعتقادات دین مبرهن ازو

هر الف میل سرمه آلودیست که شود عین علم روشن ازو

دال او شکل دلکشیست که هست طاق ایوان دین مزین ازو

عین او در سواد خط چشمیست چشمه زندگی معاین ازو

شکل کاف مسطحش قفلیست که بتابد کلید آهن ازو

هر یکی از مطالبش صدفیست طالبان را گهر بدامن ازو

هر یکی از دلایلش شمعیست خانه اعتقاد روشن ازو

حجت قاطعش چو شمشیریست سر اهل جدال بی تن ازو

شاهد این بس که گشت تاریخش سخن اهل حق مبین ازو(۹۷۰)».

۲ـ نامهای چهارده معصوم دریك بیتتحریرشده درتاریخ۲٦ربیع الثانی۱۱۹۷«۱٦پ»

نامهای چهارده معصوم در یك بیت من گفته خواهم تا بماند یادگار اندر زمن

مصطفی و سه محمد مرتضی و سه علی جعفر و موسی و زهرا یك حسین و دو حسن

۳ ـ فضل الصلوات = منتخب تحفة الصلوات «۱۷ پ ـ ۳٦ ر» **(دعا ـ فارسی)**

از : کمال الدین حسین بن علی بیهقی کاشفی (۹۱۰ ق)

مختصری است از اثر دیگر مؤلف موسوم به «تحفة الصلوات» که در جلد ۳۵، ص ٤٤۲، ش ۱۲٤۹۸ معرفی گردید.

مؤلف این تلخیص را به دستور ملکه خدیجه بانو، همسر سلطان حسین بایقرا و به نام سلطان حسین میرزا و زوجه اش و فرزندشان مظفر حسین میرزا، انجام داده است. نسخه دیگری از این رساله در فهرست کتب خطی کتابخانه های اصفهان، سید محمدعلی روضاتی ۲٦/۱ ـ ۲۸ معرفی شده است.

آغاز : «سپاس و ستایش مر پادشاهی را که بفضل شامل و فیض کامل انبیاء بزرگوار و رسل عالیمقدار را از کافه خلایق برگزیده مظهر وحی و الهام گردانید».

انجام : «پس این صلوات (تسلیمات) را هفت بار بخواند مهم اجابت شود و حاجت روا گردد و آن اینست السلام علیك یا امام الحرمین السلام علیك یا امام الخافقین... سلام الله و الملائکة و الناس اجمعین الی یوم الدین و الحمدلله رب العالمین».

٤ ـ ترجمه عدة الداعی ابن فهد حلی «۳۹ پ ـ ۲۱۳ پ» **(ادعیه ـ فارسی)**

از : نصیرالدین محمد بن عبدالکریم انصاری هروی (قرن ۱۰ ق)

[**مجلس ٤١٨/٣٥، ش ١٢٤٦٤؛ الذریعه ١١٦/٤؛ مرعشی ٣٢٦/٣، ش ١١٥٤**].

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «جواهر شکر و سپاس نثار معبودی که گردانید دعا و سؤال را سبب رفع درجات بندگان و دفع بلیات از ایشان و وسیله برآوردن حاجات و مرادات ایشان».

انجام نسخه : «فرشته ها بنایی می نهادند که یك خشت او از... و گاهی خشت را نگاه میداشتند گفتم بایشان که چیست شما را که گاهی».

نستعلیق؛ بی کا، رساله اول ٢٠ شوال ٩٨٠، رساله سوم رجب ٩٨٠؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، مجدول.

٢١٢ برگ؛ ١١×١٨ سانتی متر؛ ١٦ سطر؛ [**ثبت ٨٩٨٥٠**].

(١٤٣٥٣)

مجموعه

١ ـ التصور و التصدیق «١ پ ـ ٨ ر» **(منطق ـ عربی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در تصور و تصدیق. این رساله غیر از رساله تصور و تصدیق ملاصدرای شیرازی است.

آغاز : «بسمله اعلم ان العلم الذی قسّموه الی التصور و التصدیق عرّفه بعضهم بالصورة الحاصلة من الشیء عند الذات المجرّدة یقال للاشیاء فی الخارج اعیان».

انجام : «و مطلق التصور متقدم بالطبع علی مطلق التصدیق و ان لم یکن ما هو قسم من المحصول فی الواقع متقدما لذلك علیه. تمت الرسالة».

٢ ـ ایضاح الدلائل فی حساب عقد الانامل «٩ پ ـ ١٣ پ» **(حساب ـ عربی)**

از : ابوالقاسم بن محمدکاظم موسوی زنجانی (١٢٩٢ ق)

رساله کوتاهی است در عقود الانامل شامل یك مقدمه و چهار باب و یك خاتمه.

[**مرعشی ٦٨/١، ش ٥٦/٥؛ الذریعه ٤٩٥/٢**].

آغاز : «الحمدلله الذی فهّمنا الکنایات و الاشارات للدّلالة علی تفهیم المقاصد... اما بعد فیقول العبد الآثم فی باب رحمت سیّده... لمّا کان معرفة جملة من الاخبار».

انجام : «خاتمة اعلم ان الصور غیر منحصرة فیما ذکرنا... سایر الاعداد و صورها موقوف علی تصرف المتصرف الزکیّ و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین».

٣ ـ حساب عقود الانامل = انگشت شماری «١٣ پ ـ ١٥ پ» **(حساب ـ فارسی)**

از : شرف الدین علی معمائی یزدی (قرن ٩ ق)

رساله کوتاهی است در بیان حساب انگشت شماری.

[**مجلس ١٥٣/١٥؛ الذریعه ١١/٧؛ دانشگاه ٨٣٤/٤؛ رضوی ٣٢١/٣؛ منزوی ١٣٧/١**].

آغاز : «بعد از حمد مر پروردگاری را که اصناف الطاف بیغایت و انواع اصطناع... نموده می شود که نوزده صورت الی آخر ماذکر فی الاصل».

انجام :

رستم بهرام را بهم چه مصاف است و آن دو خلف را بهم چه چشم خلاف است

بر سر تسعین کنند جنگ شبانروز درگه عشر این ز جنگ هر دو معاف است

٤ ـ التصور و التصدیق «حاشیه ١ پ ـ ٤ ر» **(منطق ـ عربی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در تصور و تصدیق.

آغاز : «بسمله اعلم انهم قالوا ان التصور لانقیض له و بیّنوه بان المتناقضین هما المفهوم بان المتمانعان لشیء».

انجام : «و ثم صدق قولنا الاربعة لاربعة زوج و هکذا حلّ جمیع القضایا الصادقة هکذا حق المقال دع عنك ما قیل او یقال تمت».

٥ ـ رسالة فی التناقض «حاشیه ٤ ر ـ ٥ پ» **(منطق ـ عربی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در بیان احکام تناقض در قضایا و مفردات.

آغاز : «الحمد لمن لا نقیض له و الصلوة علی رسوله الذی لا نظیر له اما بعد اعلم ان النقیض قد یکون فی المفردات».

انجام : «هذا تحقیق الکلام فی النقیضین علی وجه یحلّ کثیر من الشبه الموردة فی مواضع عدیدة کما لا یخفی علی من له تتبع و تدبر فی العلوم».

نستعلیق؛ تمام مجموعه سید محمد بن محسن بن باقر موسوی اباً حسینی اماً زنجانی ١٢٩٨؛ جلد : پارچه ای، سبز، عطف و گوشه گالینگور.

١٥ برگ؛ ١٤×٢١ سانتی متر؛ ١٤ سطر؛ [**ثبت ٨٩٨٥١**].

(١٤٣٥٤)

حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق (عربی)

از : ملا محسن بن محمدطاهر قزوینی (قرن ١٢ ق)

حاشیه مفصلی است با عناوین «قوله ـ قوله» بر حاشیه ملا عبدالله یزدی (٩٨١ ق) بر تهذیب المنطق تفتازانی. تألیف این حاشیه در دهه آخر شعبان ١١٣٢ ق در قزوین شروع شده و در نیمه ماه رمضان همان سال پایان یافته است.

[**مرعشی ١٢٦/٧، ش ٢٥٤٣؛ الذریعه ٦٢/٦**].

آغاز : «الحمدلله الذی خلق فسوی و الذی قدر فهدی و الذی صور... اما بعد فیقول العبد المستضیء بنور الله الباهر المسیء... هذه تعلیقات علی الحاشیة».

انجام : «قوله و کان المراد المعرف مطلقا ای سواء کان حدا تاما او ناقصا لا الحد الذی هو احد اقسام المعرف و الباقی واضح و هذا... و آله الذین هم مصابیح الدجی و مفاتیح الهدی و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم».

نستعلیق؛ حسین بن محسن الموسوی الزنجانی، ۱۲۹۱؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف؛ با حواشی به امضاء «منه»؛ در اول نسخه مهر بیضوی «عبده عباس الموسوی ۱۲۹۷»؛ در آخر نسخه نوشته ای از نوه کاتب نجم الدین بن مهدی بن حسین بن محسن موسوی در شعبان ۱۳۳۹؛ در برگ آخر چند معمای منظوم فارسی؛ جلد : مقوائی، سبز، مجدول گرهی، عطف تیماج مشکی.

۱۰۰ برگ؛ ۱۵/۵×۲۳ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۵۲].

(۱٤۳٥٥)

مجموعه

۱ ـ مذاکره طرماح و معاویه در فضایل اهل بیت(علیهم السلام) «۱ ر ـ ۲ ر» **(عربی)**

آغاز نسخه : «بحمدالله کالبدر الطالع حوالیه اصحاب کالنجوم الثواقب اللوامع اذا امرهم بامر ابتدروا الیه و اذا نهاهم عن شیء لم یتحاسروا علیه».

انجام : «والله لکلامك اشدّ علیّ من کلام الاعرابی و لقد ضاقت حلی الدنیا بحذافیرها تم هذا المقال بعون الملك المتعال و صلی الله علی محمد و آله اجمعین».

۲ ـ اللؤلؤ المضیء فی مناقب آل النبی(صلی الله علیه وآله وسلم) «۳ پ ـ ۲۱۱ پ» **(عربی)**

از : سید رکن الدین

مؤلف در این رساله مناقب اهل بیت(علیهم السلام) را در سه باب جمع آوری و تدوین نموده است بدین ترتیب :

الباب الاول : مما ورد فی حقهم من القرآن الکریم الالهی

مؤلف در این باب آیات نازله در شأن اهل بیت(علیهم السلام) را ذکر و تفسیر آن ها را به نقل از مفسران نقل می کند. او در این بخش از این تفاسیر و مفسران مطالبی نقل نموده است :

تفسیر الکشف و البیان ثعلبی که در اغلب موارد از آن نقل نموده و در برخی موارد از ثعلبی با عنوان «قال الاستاذ» یاد می کند. معالم التنزیل، کتاب الفردوس ابن شیرویه

دیلمی، ابوالمظفر یوسف بن ابی الفرج عبدالرحمن محمد جوزی، «شیخ الفاضل علی بن الجعد فی تفسیره»، مطالب السؤل قاضی القضات دمشق، نخب المطالب فی مناقب آل ابوطالب، ذوی العقبا فی فضایل ذوی القربی ابن ادریس شافعی، زمخشری، واقدی، واحدی و کواشی.

الباب الثانی : مما ورد من الحدیث النبوی

مؤلف در این باب روایاتی را از کتاب های اهل سنت که درباره فضایل اهل بیت(علیهم السلام)نقل نموده اند ذکر می کند.

الباب الثالث : مما حصل فی الحیاة و بعد الممات من الکرامات

در این باب مؤلف کرامات و فضایلی از اهل بیت(علیهم السلام) نقل می کند و در آخر این باب منتخبی از کتاب های شیعه درباره ائمه(علیهم السلام) و تعداد آن ها، از جمله منتخبی از کتاب اکمال الدین شیخ صدوق درج نموده است.

مؤلف این کتاب را برای سلطان مظفر ابونصر حسن بن علی بن عثمان سلطان تألیف نموده و در آن روایتی را از ابوالمظفر یوسف بن ابی الفرج عبدالرحمن محمد جوزی (متوفای ٥٩٧ ق) نقل می کند و گویا خود مؤلف از علمای قرن هشتم یا نهم بوده است.

در الذریعه ٣٨٥/١٨ ذکر شده که میر محمد اشرف در کتاب فضایل السادات که در سال ١١٠٣ تألیف نموده، از این کتاب مطالبی را نقل نموده است.

آغاز : «الحمدلله الذی نور قلوب اولیائه بمصابیح المعارف و صوّر فی الواح فضلهم... و بعد فانّی الفت هذا الکتاب و هو مشتمل علی فضایل آل سیدنا محمد سیدالانبیاء و المرسلین صلی الله علیه و علیهم اجمعین و سمیته باللؤلؤ المضی فی مناقب آل النبی علی سبیل الایجاز و الاختصار من غیرتطویل و اکثار لان حصر ذلك یؤدی الی الملال».

انجام : «و روی بالبیهقی فی کتاب دلائل النبوة باسناده عن ابن عباس قال قال رسول الله(صلی الله علیه وآله وسلم) : ان الله خلق الخلایق قسمین فجعلنی فی خیرهما قسما و ذلك قوله تعالی و اصحاب الیمین و اصحاب الشمال فانا من اصحاب الیمین... فذوالعرش محمود و

هذا محمد(صلى الله عليه وآله وسلم)».

٣ ـ قصیده ای به عربی در مدح علی(علیه السلام) «٢١١ پ ـ ٢١٢ ر»

آغاز :

الب بلبك الظبی الخفاجی فلم تدرك به ما انت راجی

غناك بمقلة الهجران لمّا رآك من الصبابة غرناجی

انجام :

علیك صلوة خالقنا مداما سری سار و جنح اللیل داج

٤ ـ شعر عمروعاص که در عتاب معاویه سروده است «٢١٢ پ ـ ٢١٤ ر» **(عربی)**

آغاز :

معاویة الخال لا تجهل و عَن سنن الحق لا تعدل

انجام :

فان کنت فیها بلغت المنا ففی عنق علق الجلجلی

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ رساله دوم قرن ٩ ق؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در اول نسخه تملکی به تاریخ رمضان المبارك ١٢٨١ با مهر بیضوی «محمد حسن ١٢٧٥»؛ در آخر نسخه مهر بیضوی «العبد محمدحسن ١٢٨٠»؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

٢١٤ برگ؛ ١١×٢٠/٥ سانتی متر؛ ١٤ سطر؛ [**ثبت ٨٩٨٥٣**].

(١٤٣٥٦)

مجموعه

١ ـ مصباح الطریق = مختصر اصلاح العمل «١ پ ـ ٨٩ ر» **(فقه ـ فارسی)**

از : حسن بن محمدعلی یزدی (قرن ١٣ ق)

به شماره [١٣٥٧١/٢] مراجعه شود. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۲ ـ اصول دین «۹۲ پ ـ ۱٤٤ ر» **(عقاید ـ فارسی)**

از : میرزا ابوالقاسم بن حسن جیلانی قمی (۱۲۳۱ ق)

[مجلس ٢٥٢/٢٦، ش ٧٧٦٧]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نسخ و نستعلیق؛ رساله اول حیدرعلی بن علی مردان ایجی الاصل و زنجانی المسکن در خانه آقا نصرالله، ١٢٤١؛ رساله دوم السیده بنت سیادت پناه آقا میرباقر الموسوی، دوشنبه جمادی الثانی ١٢٤٢؛ عناوین و نشانی ها مشکی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول گرهی.

١٤٤ برگ؛ ١٥×٢٠ سانتی متر؛ ١٢ ـ ١٥ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٥٤].

(١٤٣٥٧)

هدایة المتقین (فقه ـ فارسی)

از : میرزا ابوالقاسم بن محمدکاظم شریف موسوی زنجانی (١٢٩٢ ق)

رساله عملیه فتوایی است که مؤلف برای عمل مقلدین خود نوشته و آن را جلد سوم کتاب «هدایة المتقین» خود قرار داده است. دو جلد قبلی این کتاب در اصول دین است. [**الذریعه ١٨٩/٢٥**].

مؤلف جلد حاضر (سوم) را در یك مقدمه و چند مقصد و هر مقصد در چند منهج و هر منهج در چند باب و هر باب را در چند فصل قرار داده است.

نسخه حاضر شامل مقدمه و منهج اول از مقصد اول در طهارت و بخشی از منهج دوم در صلوة را شامل و از انجام ناتمام است.

آغاز : «نحمدك اللهم یا من لایؤاخذنا بما نسینا او اخطانا انه غفور رحیم... اما بعد چنین گوید بنده آثم درگاه پروردگار عاصم ابن محمد کاظم».

انجام نسخه : «در بیان مواضعی که تقدیم نافله از وقت خود جایز است و آن چهار موضع است... آن عذر مرض باشد مثل مبطون و صاحب سلس البول».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ صفحات اولیه مجدول مذهب، عناوین و نشانی ها شنگرف، عناوین برخی ابواب نانوشته است. جلد : تیماج، سرخ، ضربی، مجدول.

١١٠ برگ؛ ١٥×٢٢ سانتی متر؛ ١٢ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٥٥].

(١٤٣٥٨)

مناسك حج (فقه - فارسی)

از : میرزا ابوالقاسم بن محمدکاظم شریف موسوی زنجانی (١٢٩٢ ق)

رساله کوتاهی است در مناسك حج که مؤلف آن را در دو مقدمه و پنج مشکات و یك خاتمه تنظیم نموده است. [**الذریعه ٢٥٤/٢٢**].

آغاز : «الحمدلله الذی ادّن فی الناس بحج بیته الحرام لیشهدوا منافع لهم... چنین گوید بنده آثم... که چون جمعی از برادران ایمانی و اخلاء روحانی».

انجام نسخه : «در بیان اعمال منی است و آن مشتمل بر دو نور است... و در آن روز بر حج کننده یازده چیز واجب است».

نستعلیق (ادعیه نسخ)؛ بی کا، بی تا؛ عناوین نونویس؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

٤٨ برگ؛ ١٤/٥×٢١ سانتی متر؛ ١٦ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٥٦].

(١٤٣٥٩)

تفسیر علی بن ابراهیم قمی (تفسیر - عربی)

از : ابوالحسن علی بن ابراهیم بن هاشم قمی (قرن ٤ ق)

[**مجلس ١٨١/٣٥، ش ١٢١٧٦**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نسخ؛ عباس بن خضر النجفی اصلاً و مولداً و مسکناً، سه شنبه ٨ ذی حجه ١٠٩١ در نجف اشرف؛ عناوین شنگرف؛ آیات شریفه معرب است و با خطوط شنگرف معین گردیده؛ مقابله و تصحیح شده، در حاشیه نسخه بدل ذکر گردیده، با حواشی به امضاء «ص» و به نقل از کتب و حواشی دیگر؛ چند تملك در برگ اول نسخه؛ جلد : پارچه ای، مشکی با نقش گل و بوته، عطف و حاشیه تیماج سرخ.

٢٩١ برگ؛ ١٤×٢٠/٥ سانتی متر؛ ٢١ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٥٧].

(١٤٣٦٠)

مجموعه

١ ـ تمهيدالقواعد الاصولية و العربية «١ پ ـ ١٣٦ پ» **(فقه ـ عربى)**

از : شهيد ثانى زين الدين بن على عاملى (٩٦٦ ق)

[**مجلس ٢٤٤/٢٥، ش ٧٢٤٤**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٢ ـ كشف الفوائد من كتاب تمهيد القواعد «١٤٢ پ ـ ١٥٧ ر» **(فقه ـ عربى)**

از : مؤلف پيشين

[**مجلس ٢٠/٢٦، ش ٧٥١٧**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نستعليق و نسخ؛ رساله اول سيد نعمت الله و سيد حسين بن عبدالله الزنجانى، ذى قعده ١٢٩٨؛ رساله دوم نظام الحسينى، ١٢٩٩؛ عناوين و نشانى ها شنگرف و مشكى؛ در حاشيه تصحيح شده؛ جلد : تيماج، مشكى.

١٥٧ برگ؛ ١٥×٢١ سانتى متر؛ ١٦ سطر؛ [**ثبت ٨٩٨٥٨**].

(١٤٣٦١)

شرح تصريف (صرف ـ عربى)

از : سعدالدين مسعود بن عمر تفتازانى (٧٩٣ ق)

[**مرعشى ١٣٦/١، ش ١١٢؛ مشار، عربى ٥٤٤**].

آغاز : «ان اروى زهر تخرج فى رياض الكلام من الاحكام و ابهى حبرتحاك... و بعد فيقول الفقير الى الله محتاج الغنى... لمّا رأيت مختصر التصريف».

انجام : «واحدة للمرة و حسنة او قبيحة او غيرهما للنوع و كذلك البواقى والله يعلم».

نستعليق؛ محمدحسن بن محمدشريف الزنجانى، شنبه ١٢٠٤؛ عناوين و نشانى ها شنگرف؛ در حاشيه تصحيح شده، با حواشى؛ در اول و آخر نسخه مهر بيضوى «على شاه ١٢٥٨»؛ جلد : تيماج، مشكى.

٥٣ برگ؛ ١٥×٢١ سانتى متر؛ ١٤ سطر؛ [**ثبت ٨٩٨٦٠**].

(١٤٣٦٢)

قرب الاسناد (حديث - عربى)

از : ابوعباس عبدالله بن جعفر حميرى

[مرعشى ٢٩٧/١٠، ش ٣٩١٨؛ مشار، عربى ٦٩٩].

اين كتاب اخيراً با تحقيق جديد از طرف مؤسسه اهل البيت و بار ديگر از طرف مؤسسه كوشانپور به چاپ رسيده است.

آغاز : «كتاب قرب الاسناد الى ابى ابراهيم موسى بن جعفر عليه و آله السّلم حدثنا عبدالله بن الحسن العلوى عن جده على بن جعفر قال سألت».

انجام نسخه : «قلت له تلزمنى المرأة و الجارية من خلفى... تنزل الماء فعليها غسل».

نسخ جلى؛ بى كا، بى تا؛ جلد : تيماج، مشكى، سوخت، ترنج با سر لچكى با نقش گل.

١٤٠ برگ؛ ١٤×٢٢ سانتى متر؛ ٨ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٦٠].

(١٤٣٦٣)

الروضة البهية فى شرح اللمعة الدمشقية (فقه - عربى)

از : شهيد ثانى زين الدين بن على عاملى (٩٦٥ ق)

[مجلس ٢٨٨/٢٥، ش ٧٢٩٧]. نسخه حاضر جلد دوم از كتاب الاجاره تا آخر را شامل است.

آغاز : «كتاب الاجارة و (هى العقد على تمليك المنفعة المعلومة بعوض معلوم) فالعقد بمنزلة الجنس يشمل ساير العقود و خرج بتعلقه بالمنفعة البيع و الصلح».

انجام : «و الرواية حكاية فى واقعة محتملة لتأويل وليكن هذا آخر اللمعة... او وقع فيه خلل فى زيادته انه هو الغفور الرحيم».

نسخ؛ بى كا، ١٢٥٥؛ عناوين شنگرف و لاجوردى، نشانى ها مشكى و شنگرف و لاجوردى (جاى تعدادى از عناوين خالى مانده)؛ با حواشى از علماء و كتب مختلف؛ جلد : تيماج، مشكى، مجدول گرهى.

٢١٠ برگ؛ ٢٠×٢٩/٥ سانتی متر؛ ٢١ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٦١].

(١٤٣٦٤)

منهج الفاضلين فی معرفة الائمة الكاملين (كلام ـ فارسی)

از : فاضل الدين محمد بن اسحاق بن محمد حموی ابهری (قرن ١٠ ق)

[**مجلس ١٨٩/٢٥، ش ٧١٨٩**]. نسخه حاضر از آغاز فهرست افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «دينه و ان تبايعوا عليّاً و ان تفعلوا تجدوه قوياً فی نفسه قويا فی دينه... فصل چهارم در نقل كردن احاديث موضوعه كه در فضيلت ابوبكر».

انجام نسخه : «گفت و من ذريتی حضرت الله تعالی فرمود لاينال عهدی الظالمين يعنی عهد من كه امامتست بظالمان نميرسد چنانكه».

نسخ؛ بی كا، بی تا؛ عناوين شنگرف؛ در حاشيه تصحيح شده؛ جلد : مقوائی، سرخ، عطف و گوشه تيماج قهوه ای.

١٢٠ برگ؛ ٢١×٢٩ سانتی متر؛ ٢٥ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٦٢].

(١٤٣٦٥)

شبيه خوانی (شعر حماسی ـ فارسی)

از : نجم الشعراء محمدعلی رجاء زفره ای اصفهانی (١٣٦١ ق)

اشعاری كه مؤلف به صورت تعزيه خوانی، برای خواندن در مجالس شبيه گردانی، در چند مجلس تنظيم نموده است. مؤلف در پايان هر مجلس اسامی تعزيه خوانان آن مجلس و اسباب و لوازم مورد نياز برای آن مجلس را ذكر می كند. اين نسخه چند مجلس را با عنوان های زير شامل است :

مجلس شهادت حضرت امير(عليه السلام)، مجلس عروسی سليمان و بلقيس و عروسی قاسم و شهادت او، مجلس متوكل عباسی، مجلس ورود اهل بيت(عليهم السلام) به شام.

آغاز : «مجلس شهادت حضرت امیر(علیه السلام)، حضرت امیر(علیه السلام) مناجات کند :

ایا کریم خداوند قادر ذوالمن فتاده شوق عبودیتت به گردن من».

انجام : «ضروریات مجلس : کمند، کاسه آب، لباس فرنگی... لباس شمر و ابن سعد با خود و زره و چکمه، لباس مناسب برای بقیه نسخه خوانان».

از همین مؤلف «شبیه خوانی حر» در شماره [۱۳۹۱۱] و هم چنین سایر آثار وی در ذیل شماره [۱۲٦۱۷] معرفی گردید.

نستعلیق؛ محمدحسن رجائی زفره ای، جمادی الثانی ١٤١٤ (برابر آذر ١٣٧٢) در آبادی زفره کوهپایه اصفهان از روی نسخه مورخه جمادی الثانی ١٣٤٢ هجری قمری؛ نشانی ها مشکی؛ جلد : مقوائی، سفید.

۸۰ برگ؛ ۲۱×۳۲/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۹۸٦۳].

(١٤٣٦٦)

برهان الکفایة (نجوم ـ فارسی)

از : علی بن محمد بن یحیی شریف بکری

[مجلس ٤٤٩/١٠، ش ٢٩٩٩؛ منزوی ٢٤٢/١؛ مرعشی ٢٢٦/١١، ش ٤٢٢٣؛ الذریعه ١٠٠/٣].

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «الحمدلله الذی خلق الخلق علی غیرمثال بقدرته... و قاتل الکفرة علی المرتضی کاشف الحق و الیقین اما بعد چنین گوید... که در استخراج مطالب».

انجام نسخه : «و اگر در یازدهم بود مولود را از دوستان فایده نبود و از ایشان جفا بیند و اگر در دوازدهم بود مولود از بد دشمن ایمن بود تمت».

نستعلیق؛ رساله دوم محمد بن الفاضل النحریر آخوند ملاآقا، دوشنبه ١٨ ربیع الاول ١٣٣٩ [٨٧ پ]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در اول نسخه و داخل آن مهر بیضوی «یا محمد ١٢٨٦»؛ جلد : مقوائی، عطف پارچه ای.

۸۹ برگ؛ ۱٦×۲۲ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸۹۸٦٤].

(١٤٣٦٧)

جهانگیرنامه = شاهنامه (شعر حماسی - فارسی)

از : ؟

مثنویی است به سبك شاهنامه فردوسی که شاعر حالات جهانگیر پسر دوم رستم را به طور خیالی و با شخصیت های افسانه ای شاهنامه فردوسی به نظم کشیده است با این عناوین :

رفتن جهانگیر بسوی ری به نزدیك کاوس شاه، خبردار شدن افراسیاب از کشته شدن طلایه بدست جهانگیر، هزیمت شدن کرو از رزم جهانگیر و فرستادن افراسیاب هومان را به جنگ او، رسیدن هومان به نزدیك جهانگیر، رفتن هومان و جهانگیر به درگاه افراسیاب و نوازش نمودن او را، داستان جنگ جهانگیر با ایرانیان، جنگ کردن گیو با جهانگیر و گرفتار شدن گیو بدست جهانگیر، رزم پژن با جهانگیر، درخواست نمودن جهانگیر گیو و پژن و طوس را از افراسیاب، جنگ فرامرز با جهانگیر، گرفتار شدن گرگین بدست جهانگیر، نصیحت زال کاووس شاه را، کشیدن بندیان ایران به بارگاه افراسیاب، آمدن زال به میدان جهانگیر، رسیدن نامه اردشیر از بغداد نزدیك کاوس شاه، رفتن جهانگیر با دلیران ایران به بغداد به یاری اردشیر، رسیدن جهانگیر به بغداد و جنگ کردن با عاد میشینه چشم، رفتن سمندان کبر به رزم جهانگیر، رفتن جهانگیر در ولایت موصل به نزدیك قلعه دیو و جادو، رفتن جهانگیر بسوی بربر به جنگ سقلاب شاه، جنگ کردن قباد بربری با تخار دلاور، جنگ کردن گیو با سپاه سقلاب، رزم بیژن با فرهاد، جنگ کردن سقلاب با جهانگیر و کشته شدن او و شکستن لشکر او و بدست جهانگیر.

این مثنوی در سال ١٢٦١ یزدگردی برابر با ١٣٠٩ ق در مطبعه ناصری در بمبئی به چاپ رسیده با این سرآغاز :

بنام جهان آفرین کردگار که پذرفت از نامش عالم قرار

[منزوی ٢٧٥٢/٤، ش ٢٩٠١٣؛ نسخه های خطی، دفتر پنجم ٦٩٦؛ فهرست میکروفیلم های دانشگاه تهران ٥٣٢/١؛ حماسه سرایی در ایران از قدیمی ترین عهد تاریخی تا قرن چهارم هجری، صفا ص ٣٢٤ - ٣٣٥].

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

ز رستم یکی جوشن زرنگار بماند از دلاور بروز شکار

بیاورد او را بنزدیك اوی از آن شادمان شد دل نامجوی...

رفتن جهانگیر بسوی ری بنزدیك کاوس شاه

برون شد ز مازندران پهلوان رفیقش دوصد نامدار جهان

ز پوشیدنی ها و از خوردنی ببردند چیزی که بُد بردنی

انجام نسخه :

ندارد بمردی کسی تاب اوی بسی فرق باشد بما تا باوی

بمغرب زمین نیست یك نامدار که بیند ورا در صف کارزار

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ١٠ ق]؛ عناوین شنگرف؛ در برگ ١٠٩ پ نوشته ای از محمدمهدی بن نورمحمد به تاریخ شعبان ١٠٨٣؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول.

١٢٢ برگ؛ ١٣×١٨ سانتی متر؛ ١٢ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٦٥].

(١٤٣٦٨)

مجموعه

١ ـ مناسك حج «١ پ ـ ١١١ ر» **(فقه ـ فارسی)**

از : حجة الاسلام محمدباقر بن محمدتقی شفتی اصفهانی (١٢٦٠ ق)

مختصری است در مناسك حج در سه مطلب. [**الذریعه ٢٥٧/٢٢**].

آغاز : «الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدالاولین و الآخرین و آله و

عترته الطيبين و بعد مقصر درگاه رب العالمين و خادم آثار الائمة».

انجام : «و ابلغ ارواحهم و اجسادهم منى السلم و السلام عليه و عليهم و رحمة الله و بركاته و صلى الله على محمد سيدنا و آله و سلم تسليما كثيرا و حسبنا الله و نعم الوكيل».

٢ ـ رساله در صوم «١١٢ ر ـ ١٤٣ پ» **(فقه ـ فارسى)**

از : مؤلف پيشين

مختصرى است در احكام و مسائل صوم شامل پنج فصل و هر فصل در چند مطلب.

نسخه حاضر از اول و آخر افتادگى دارد.

آغاز نسخه : «شهوائيه و ضعيف ميكند قواى حيوانيه رديه را و بخاطر ميآورد اهوال قيامت را و آنچه بر فقرا و عجزه ميگذرد از گرسنگى و تشنگى».

انجام نسخه : «و مشهور كراهت روزه گرفتن مملوك و زوجه است بدون اذن مولى و شوهر هر چند احوط بلكه اقوى حرمت است و مكروهست روزه».

نسخ (عبارات عربى معرب)؛ رساله اول محمّدكاظم، ١٢٤٣؛ عناوين و نشانيها شنگرف؛ جلد : تيماج، قهوه اى، ضربى، مجدول.

١٤٣ برگ؛ ١٠×١٥ سانتى متر؛ ٩ ـ ١٤ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٦٦].

(١٤٣٦٩)

مجموعه

١ ـ ترجمه نظم و نثر خطبه شقشقيه «١ ر ـ ٤ پ» **(فارسى)**

از : محمدتقى بن ميرمؤمن حسينى

ترجمه نظم و نثرى است از خطبه شقشقيه. مؤلف ابتدا قطعه اى از خطبه را مى آورد پس از آن ترجمه نثر و بعد از آن ترجمه نظم آن را بيان مى كند.

آغاز : «الحمدلله كما هو اهله و الصلوة على خيرخلقه محمد و آله اما بعد چون تحصيل نور ايمان و تطهير قلب از ظلمت نفاق... بسمله ترجمه آن اين است

شکفته باز گل شمسه خور خاور پی سلام امیر غدیر قدر و قدر...

به شکوهاش که در شقشقیه است انین به آن خطیب امین خدا امام بشر

اما والله لقد تقمصها ابن ابی قحافة آگاه باش بخدا سوگند هرآینه...

قسم بذات خدا خلعت خلافت را کشید پور قحافه چو پیرهن در بر».

انجام :

همیشه جان جهان از جمال او پر نور همیشه روی زمین ز اهل بیت او انور

جهان بحجت قائم منور از او دایم شکفته عالم و آدم بداده داور

۲ ـ قصیده ای به فارسی در مدح اهل بیت(علیهم السلام) **و ذم مخالفین آنها** «٤ پ ـ ٥ پ»

۳ ـ چند عقد نکاح که در سال های ۱۲٦۰ و ۱۲٦۱ ق بسته شده است «٥ پ ـ ۸ ر»

٤ ـ صیغ عقد نکاح و طلاق «۸ پ ـ ۱۱ پ» **(فقه ـ فارسی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در صیغ عقد نکاح و طلاق.

آغاز : «الحمدلله الذی احلّ النکاح و حرّم الزنا و السفاح و توعّد علیه... اما بعد غرض از تحریر این رساله وجیزه آنست که».

انجام : «فاطمة خانم زوجة موکلی طالق طلقة طالق مرّة زوجة موکلی فاطمه خانم طالق طلقة طالق مرّة دیگر ضمیر ندارد».

٥ ـ چند عقدنامه «۱۲ پ ـ ۱۳ ر»

٦ ـ میزان المقادیر فی تبیان التقادیر «۱۳ پ ـ ۲٤ پ» **(فقه ـ عربی)**

از : رضی الدین محمد بن حسن قزوینی (قرن ۱۱ ق)

رساله کوتاهی است در اوزان شرعی که در فقه کاربرد دارند. مؤلف این رساله را در سال ۱۰٥۳ ق تألیف نموده است. [**الذریعه ۳۲٥/۲۳؛ مرعشی ۲۳٦/۳، ش ۱۰٤٤**].

آغاز : «اللهم صل علی محمد و آل محمد بعد فیقول المقر بجهله بالعلم الیقینی...».

انجام : «و الخلاص عما يوجب تفويت الوقت و تضييع العمر من القيل و القال هذا

آخر ما اردنا ایراده فی هذه الرسالة... والله الموفق و المعین».

۷ ـ مطالبی شامل : خطبه طتنجیه منسوب به حضرت علی(علیه السلام) و چند خطبه دیگر از آن حضرت، چند خطبه نکاح، چند فصل در اختیارات ایام، مسائل شك «۲٤ پ ـ ۳۹ ر»

۸ ـ **جبر و اختیار** «۳۹ ر ـ ٤٦ پ» **(کلام ـ عربی)**

گویا از : سید قوام قزوینی

رساله کوتاهی است در جبر و اختیار در ۱۰ مقدمه و دو مقصد.

آغاز : «الحمدلله المنزّه عن اوهام المفرطین و المفرطین و الصلوة و السلام علی محمد و آله الختمیین اما بعد فقد طالبنی جمع من الاخوان فی الدین کشف الحجاب عن وجه مسئلة لایمسّه الا المطهرون».

انجام : «و اجعلنی اللهم بحقهم فی الدنیا و الآخرة فی مناحة الفصیل و ما ضربه المثیل».

۹ ـ **سؤال و جوابی درباره علم ائمه**(علیهم السلام) «٤٦ پ ـ ۵۰ ر» **(فارسی)**

از : ؟

آغاز : «چه میفرمایند درباره اینکه آیا علم جناب رسول خدا و ائمه هدی صلوات الله محیط است بجمیع معلومات یا نه و بر تقریر عدم احاطه هرگاه شخصی».

انجام : «مثل این جماعت بعینه مثل سوفسطا ایست که معالجه ایشان نیست مگر بضرب و بفرق الحمدلله... و هو لنا کفیل و وکیل... مختصر کافی و وافی».

۱۰ ـ مطالبی شامل : چند نکاح نامه، طریق ختم سوره انعام، مسائلی به نقل از رسایل سید طباطبایی و شرح وافیه سید صدرالدین، چند نکاح نامه، منتخباتی از کتاب مهیج الاحزان، مسئله فقهی درباره اشخاصی که مادرشان سیده است به نقل از خط محمدتقی مجلسی، اجرت نامه نصیرالدوله حسینخان که خود را به مدت یك سال (سال ۱۲٦۲ ق) به مبلغ سه تومان رایج دیوان سکه محمدشاهی اجیر حاجی محمود نموده است، مدت

خلافت تعدادی از خلفای صدر اسلام، چند دعا و حدیث، بخشی از وصایای حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) به ابوذر، فصلی در اعمال و اذکار شبانه، چند دعا برای قضای حوایج، فصلی در اوزان شرعی، چند نکاح نامه و صیغه عقد نکاح، و... «٥٠ ر - ١١٢ ر»

١١- الاحاديث القدسية = چهل سوره تورات«١١٣ر -١٢٣ر»**(حديث قدسى - عربى)**

١٢ - مناجات موسى(عليه السلام) «١٢٤ ر - ١٣٢ پ» **(حديث قدسى - عربى)**

خطاباتی است از باری تعالی به حضرت موسی با عنوان «یا موسی - یا موسی» و در اثنای آن مناجات هایی از حضرت موسی(علیه السلام).

آغاز : «الحمدلله... محمد و آله اجمعین اما بعد فهذه مناجات موسی(علیه السلام) قال الله تعالی یا موسی ا تحبّ قربی من رضائی عنك».

انجام : «و لا تامن مکری و لاتیأس من رحمتی فکن لی اکن لك و علیك السلام».

١٣ - حدیثی درباره مؤمن، مطلبی درباره جعل ذوات اشیاء، رباعی از فخر رازی و جواب آن از ملا نظر علی «١٣٢ پ - ١٣٦ ر»

١٤- الذبيحيه = رسالة فى تحريم ذبايح اهل الكتاب «١٣٦پ - ١٤٠پ» **(فقه - عربى)**

از : شیخ بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (١٠٣٠ ق)

[**مجلس ١٨/٢٥، ش ٧٠١٠/٣**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

١٥ - فصل در ثواب متعه، چند حدیث از حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) «١٤٠ پ - ١٤٣ ر»

١٦ - وصیت نامه محمدعلی میرزا در حین ناخوشی به پدرش «١٤٣ ر - ١٤٣ پ»

این وصیت نامه به نظم و قریب سی بیت است.

آغاز :

عریضه کرد غضنفر به آه و ناله غم بخون دیده نوشتم به قبله عالم

که ای پدر بخدا آرزوی دیدارم به خاك پای شهنشه وصیتی دارم

۱۷ ـ مطالبی شامل : مطلبی درباره عنقاء و حدیثی از حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم)، چند

حدیث مشکل و حل آنها، تفسیر برخی آیات قرآن، سؤال و جواب هایی در مورد چند حدیث «١٤٣ پ ـ ١٥٣ پ»

نستعلیق؛ به خط های مختلف، ١٢٥٤ ـ ١٢٦١؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، مجدول.

١٥٣ برگ؛ ١٦×٢١ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ٨٩٨٦٧**].

(١٤٣٧٠)

شرح الشافیة (صرف ـ عربی)

از : نظام الدین حسن بن محمد قمی نیشابوری (٨٢٨ ق)

[**مجلس ١٨٧/٢٥، ش ٧١٨٦**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نسخ؛ محمد یوسف بن میر محمد محسن الحسینی، شنبه ١٢ جمیدی الاول ١١٢٦؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ با حواشی به امضاء «جاربردی»، «ص» و دیگر حواشی به نقل از کتب؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، لولادار.

١٩٧ برگ؛ ١٢×٢٤/٥ سانتی متر؛ ١٨ سطر؛ [**ثبت ٨٩٨٦٨**].

(١٤٣٧١)

سؤال و جواب (فقه ـ فارسی)

از : میرزا محمدحسن بن محمود شیرازی (١٣١٢ ق)

سؤال و جواب های فقهی است که حاجی ملا احمد تاهباز از میرزای شیرازی نموده و او به آن ها جواب داده که اغلب در طهارت و احکام نماز است.

از میرزای شیرازی رساله ای با عنوان «شصت مسأله» که شیخ فضل الله نوری جمع آوری نموده در سال ١٣٠٦ به چاپ رسیده است. [**الذریعه ٢٤٨/١٢ و ١٨٩/١٤**].

هم چنین از میرزای شیرازی رساله ای با عنوان «سؤال و جواب» در تبریز به چاپ رسیده و گویا با رساله حاضر یکی است. [**الذریعه ٢٤٨/١٢، ش ١٦٣٢**].

آغاز : «سؤال جواب که جناب شریعت مآب حاجی ما احمد... مسئله ـ زوال عین نجاست از حیوان طاهر غیر انسانی مطهر است یا نه».

انجام نسخه : «مسئله ـ هرگاه امام بعضی از قرائت را قدرت بر دور دست خواندن نداشته باشد و مأموم دور دست بخواند اقتدا نکند».

در آخر نسخه حاضر در چهار برگ، حدیث کسا و یك نوحه ترکی برای سینه زنی موجود است.

نسخ؛ سلیمان بن مشهدی عباس تبریزی [در زمان میرزای شیرازی]؛ نشانی ها مشکی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول.

۸۱ برگ؛ ۱۱×۱۸ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۶۹].

(۱٤۳۷۲)

طب (فارسی)

از : ؟

رساله مفصلی است در پزشکی قدیم. در این رساله داروها و نسخه های پزشکی برای درمان دردهای مختلف و هم چنین خواص طبی گیاهان و حیوانات بیان گردیده است. در پایان نسخه نیز چند دعا برای برآورده شدن حاجات و اقلام علوم غریبه (با شکل هر حرف در هر قلم) موجود است.

آغاز : «بسمله باب ـ مغز حرام گوسفند را چون با قند بیامیزند بجهت جوشش و پلك چشم نافع است».

انجام : «اقلام علوم غریبه».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ نشانی ها مشکی و شنگرف؛ در پایان نسخه در چهار برگ آخر شکل اشکال علوم غریبه؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول.

۱۳٤ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۷۰].

(۱٤۳۷۳)

ادعیه (فارسی)

از : ؟

کتاب دعایی است شامل دعاهای متفرقه بدین ترتیب :

دعای شرح فضل، دعای صد سبحان، هفت هیکل، حرز حضرت خضر، حرز صاحب الزمان(علیه السلام)، دعای نور، دعای صباح با ترجمه در لابلای سطور، دعای بزرگ، دعای معراج، دعای تیغ بندی، دعای قفل، دعای مناجات، دعای بعد از نمازها و ایام، دعای سی آیه قرآن، دعای معالجه کرم دندان، دعای افتتاح ماه رمضان.

آغاز : «دعای شرح فضل ـ خواندن و با خود داشتن ثواب بسیار دارد و... بسم الله الرحمن الرحیم یا سید و یا سند یا من الیه المستند اجعل لی من امری».

انجام : «درد داشتن بیمار ـ بنویسد بر کاغذ و در میان آب طاس اندازد اگر بر سر آب نماند... ان ذلك فی کتاب ان ذلك علی الله یسیر تم».

نسخ و نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، دعاها معرب؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، مجدول گرهی.

۷۳ برگ؛ ۱۱×۱۷ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۷۱].

(۱٤۳۷٤)

مجموعه

۱ ـ خواص اسماء الهی «۲ ر ـ ٤ ر» **(فارسی)**

در این بخش خواص چند اسم از اسماء الهی (الضّار ـ الهادی ـ البدیع ـ الباقی ـ الوارث ـ الرشید ـ الصمد ـ لوح اسم دال ـ لوح اسم عین) ذکر شده است.

آغاز نسخه : «نقش کند و دایم درو می نگرد... الضّار در قهر دشمنان مداومت نماید دفع گرداند البته. هر که در شب های جمعه بسیار گوید...».

۲ ـ بخشی از کتاب سجنجل الارواح(۱) سعدالدین حموی «٤ پ ـ ٥ پ»

در این نسخه دو بخش از این کتاب شامل تعداد لفظ جلاله «الله» در قرآن کریم و فصل فی خواص الاعداد، موجود است.

۳ ـ رساله در جفر «٥ پ ـ ۲۰ ر» **(فارسی)**

از : کمال الدین سیدحسین بن علی اخلاطی (قرن ۹ ق)

رساله کوتاهی است در قواعد و مسائل علم جفر.

چند رساله جفری دیگر از مؤلف در شماره های [۱۲۵۱٤، ۱۲۵۵۹، ۱۲۵۸۱ و ۱۲۵۹۷ معرفی گردید.

آغاز : «فصل فی خواص الاعداد مثلثی بکشد قطرش بسه قسم کند و خطها بکشد».

انجام : «شیخ محیی الدین اعرابی فرموده که هر اسمی ازین اسما بجهت امری مقرر داشته اند... میسر و محصل ساخته و پرداخته آید بمنه وجوده والله اعلم بالصواب».

٤ ـ شانزده لوح وفقی از قول شیخ بهاءالدین محمد «۲۰ ر ـ ۲۱ پ» **(فارسی)**

در نسخه حاضر فقط لوح اول موجود است.

٥ ـ حقایق الاسرار = شرح و خواص نادعلیاً مظهرالعجایب «۲۲ر ـ ۲٦ر» **(فارسی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در شرح و خواص ناد علیاً مظهرالعجایب. در مقدمه رساله ذکر گردیده که این رساله در عصر یکی از حکام بنی امیه توسط امام صادق(علیه السلام) به عربی نوشته شده و در زمان امام حسن عسکری(علیه السلام) به پارسی ترجمه شده است.

نسخه دیگری از این رساله در شماره ۱۳۷٦۰/٥ معرفی گردید.

آغاز : «حمد و ثنای جناب متعالی حضرت احدیت و مالك الملوك... اما بعد این رساله ایست مشتمل بر حقایق اسرار این کلمات که از ملك مقرب».

۱ـ الذریعه ۱٤۸/۱۲.

انجام : «پادشاه از سر خون او درگذشت ببرکت این عمل بزرگوار و الله اعلم...».

٦ ـ **مطالبی از** محمد سراج الدین بن یعقوب سکاکی، شامل : فصل در دانستن اسم ذات، فصل اسمای صفات، صفات اسمای اخلاق، فصل اسمای افعال به فارسی «٢٦ ر ـ ٢٨ پ»

آغاز : «بسمله در خواص اسم ذات و اسم ذات اینست هو الله الذی لا اله الا هو الحی العالم القدیر المرید السمیع البصیر المتکلم پس هر که...».

انجام : «و مدت وی چهل روز است و در آخر بار صلوات بر رسول الله(صلی الله علیه وآله وسلم) بفرستد و در اول نیز والله اعلم».

٧ ـ **اسماء چهل گانه که شب معراج هدیه شده** «٢٨ پ ـ ٣٤ پ» **(فارسی)**

آغاز : «الحمدلله... محمد و آله اجمعین اما بعد چنین روایت میکنند راویان معتبر از حضرت مهتر و بهتر موجودات محمدالمصطفی(صلی الله علیه وآله وسلم)».

انجام : «آیات موافق دعا این است ربنا ما خلقت هذا باطلا... و ینصرك الله نصرا عزیزا یا حی یا قیوم یا الله یا الله یا الله تمت».

٨ ـ **اسماء کلمه توحید** «٣٤ پ ـ ٥٥ پ» **(فارسی)**

از : احمد بن حسین بن محمد

مؤلف در این رساله اسماء کلمه توحید را ذکر و خواص و آثار هر کدام را بیان نموده است. او این کتاب را در پاسخ آصفی از کلمة التقوی نگاشته و در آن از «اسرارالتنزیل» فخر رازی نقل نموده است.

آغاز :

«لا هم نصیر باسمك المرغوب فی الدین مظفر بن المطلوب

بلغ من عبدك السلم الاوفی احمد یا رب الی رسولك المحبوب

و بعد یقول محدث الاخبار احمد... جواب سؤالی که حضرت آصفی از کلمة التقوی».

انجام : «موجب سعادت دارین است بعد از ایقان نظر معلوم شود

مرد باید که بر تواند برد ورنه عالم پر از نسیم صباست».

٩ ـ حرز الحمد = حرز فاتحة الکتاب فی تسخیر القلوب و تیسیر المطلوب «٥٧ پ ـ ٥٨ پ» **(فارسی)**

١٠ ـ اعتصام و اختتام «٥٨ پ ـ ٥٩ ر»

١١ ـ دستور مخفی شدن از نظرها، پیدا کردن دزدیده «٥٩ ر ـ ٦٠ پ»

١٢ ـ ده جمله = تمطات عشر «٦٠ پ ـ ٦٣ پ» **(فارسی)**

از : ابوالعباس احمد بن علی بن یوسف بونی (٦٢٢ ق)

رساله کوتاهی است در ده جمله که در هر جمله اسمی از اسمای الهی ذکر و خواص آن بیان شده است.

آغاز : «بسمله کتاب ده جمله اینست این رساله در شرح اسمی چند از اسماء الله که از کتاب قیس بیرون آورده اند تصنیف ابوالعباس بونی رحمة الله علیه».

انجام : «جمله دهم و آن بیست و سه اسم است هوالله الذی لا اله الا هو الاول الآخر الظاهر... و موجب دوام نعمت گردد و بقاء احوال و اولاد حاصل کند و از بهر گم کرده بغایت مؤثر و مفیدست و الحمدلله... و اصحابه اجمعین».

١٣ ـ چگونگی یافتن نام طالب و مطلوب «٦٣ پ ـ ٦٥ ر» **(عربی)**

١٤ ـ فصل فی تنجیم سورة الجن (تسخیر سوره جن) «٦٥ ر ـ ٦٦ پ»

١٥ ـ رساله در علوم غریبه «٦٧ ر ـ ٧٢ پ» **(فارسی)**

از : ؟

بخشی از رساله ای است در علوم غریبه شامل :

ـ خواص اسم اعظم (چهل خاصیت) که نسخه حاضر از خاصیت هشتم به بعد را شامل است.

ـ فصل در ذکر خواص نادعلیاً.

آغاز نسخه : «شخصی مواظبت نماید بر قراءة این اسم زایل شود ازو افکار فاسده و خیالات ردیه و مالیخولیا و جنون و هر که بترسد از سلطان».

۱۶ ـ اسماء الهی «۷٤ پ ـ ۷٦ ر» **(فارسی)**

رساله کوتاهی است در بیان چهل اسم از اسماء الهی و ذکر خواص هر یك.

آغاز نسخه : «و هو دعاء ادریس(علیه السلام) و بها رفعه الله مکانا علیّا... الاسم الاول سبحانك لا اله الا انت».

انجام نسخه : «الاربعون یا عجیب فلا تنطق الالسن بکل الائه و ثنائه».

۱۷ ـ در ذکر حرز احتجاب حضرت علی(علیه السلام) به نقل از خط میرداماد، حرز یمانی «۷٦ پ ـ ۷۸ ر»

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد : مقوائی، قهوه ای، عطف تیماج.

۷۸ برگ؛ ۱۲×۱۷ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [**ثبت ۸۹۸۷۲**].

(۱٤۳۷۵)

تاریخ امام حسین(علیه السلام) **(فارسی)**

از : ؟

مقتلی است در شرح حال و وقایع اهل بیت(علیهم السلام) خصوصاً وقایع جان گداز کربلا. مؤلف کتابش را در چند باب ترتیب داده و در آغاز آن، از ابتلائات پیامبران قبل از اسلام شمه ای بیان نموده و بعد از آن اندکی از مصائب حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) و حضرت فاطمه زهراء(علیها السلام)ذکر نموده و پس از آن وقایع کربلا را مفصل به صورت مقتل، بدون ذکر مأخذ بیان نموده است. مؤلف در اثنای کتاب مکرر اشعاری به فارسی از شاعران ذکر می کند.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «هیچ قربتی در سفر و همنشینی در حضر برابر ذکر و شکر او نیست دوم اذا وقعت فی بلیّة فاستعن بالله اگر ببلایی درمانی و عافیت از تو کناره گیرد».

انجام نسخه : «در کنزالغرایب آورده که مهتر و بهتر و بزرگتر همه یاران دوزخ ماریست او را شدید گویند... محاربان کوفه و شام که در آن معرکه حاضر بوده اند».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۲۱۸ برگ؛ ۱۹×۲۳ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۷۳].

(۱٤۳۷٦)

ابواب الجنان (اخلاق ـ فارسی)

از : رفیع الدین محمد بن فتح الله واعظ قزوینی (۱۰۸۹ ق)

[مجلس ۳۷٤/۲۵، ش ۷۳۹۰]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نسخه حاضر از آخر افتادگی دارد.

انجام نسخه : «و از کمان کج نهادی هواخواهان عباسیان چه تیرهای جور و جفا بر تن و جان اولاد».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ محل آیات و احادیث شریفه و عناوین عباراتی که کاتب می خواسته با رنگ غیر مشکی بنویسد خالی مانده؛ در اول نسخه تملك حاج شیخ محمدجعفر بن محمدحسین سلیمانی و هدیه نسخه از طرف او به کتابخانه مجلس با مهر بیضوی؛ جلد : مقوائی، قهوه ای، عطف و گوشه گالینگور.

۱٦۳ برگ؛ ۲۱×۳۱ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۷٤].

(۱٤۳۷۷)

مخزن الاسرار (شعر ـ فارسی)

از : الیاس بن یوسف مطرزی نظامی گنجوی (٦۱٤ ق)

به شماره [۱۳۳۸۹/۱] مراجعه شود. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نستعلیق؛ شیخ برکت اللّه، ۲۱ شوال ۱۰۰۱؛ عناوین شنگرف؛ بعضی از لغات در حاشیه و لابلای سطور معنی شده؛ در اول نسخه تملك محمد قوانینی بروجردی ربیع الثانی

۱۳٦٤ و هدیه نسخه به کتابخانه مجلس از طرف محمدجعفر بن محمدحسین سلیمانی بهبهانی با مهر بیضوی؛ جلد : تیماج، مشکی، عطف تیماج قهوه ای.

٦٥ برگ؛ ۱۳×۲٤ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۷۵].

(۱٤۳۷۸)

شرائع الاسلام (فقه - عربی)

از : محقق حلی جعفر بن حسن بن یحیی (٦۷٦ ق)

[مجلس ٤۱۵/۲۵، ش ۷٤۳٦].

نسخه حاضر از آغاز خطبه افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «حقیقة ان تقول بالطلب و تقدمن حال المذهب و ان اسئل الله... ارکانه اربعة الاول فی المیاه و النظر فی المطلق و المضاف».

نستعلیق؛ بی کا، ۲۰ رجب ۹۷۱؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده، با حواشی به امضاء «ع ل» و حواشی دیگر؛ جلد : مقوائی، قهوه ای، عطف و گوشه تیماج.

۲۱۵ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۷٦].

(۱٤۳۷۹)

جواهرالکلام فی شرح شرائع الاسلام (فقه - عربی)

از : شیخ محمدحسن بن باقر نجفی اصفهانی (۱۲٦٦ ق)

[مجلس ۳۰۱/۲۵، ش ۷۳۱٤]. نسخه حاضر از اول کتاب ضمان تا اواسط اجاره را شامل و از آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «کتاب الضمان الذی هو عندنا علی ما اعترف به غیر واحد منا مشتق من الضمن لانه ینقل ما کان فی ذمته من المال».

انجام نسخه : «(و لیس فی الاجارة خیار مجلس اجماعاً) بقسمیه بل المحکی منها مستفید او متواتر... و لا باس به بعد فرض قیام الدلیل علیه لعدم الحصر».

نسخ؛ بی کا، بی تا [در حیات مؤلف]؛ عناوین شنگرف و نشانی ها شنگرف و مشکی؛ در حاشیه تصحیح شده، با حاشیه به امضاء «منه دام عزه»؛ در پشت طبله اول تملك شیخ علی تهرانی و در اول نسخه تملك علی اصغر حسینی و اهدا نسخه به کتابخانه مجلس از طرف حاج شیخ محمدحسین مجتهدی بهبهانی؛ جلد : تیماج، سرخ، ضربی، ترنج با سر، لچکی، مجدول گرهی.

۱۲۰ برگ؛ ۲۱×۳۰ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۷۷].

(۱٤۳۸۰)

جواهرالکلام فی شرح شرائع الاسلام (فقه - عربی)

از : شیخ محمدحسن بن باقر نجفی اصفهانی (۱۲٦٦ ق)

[**مجلس ۳۰۱/۲۵، ش ۷۳۱٤**]. نسخه حاضر از کتاب الضمان تا آخر کتاب الوصایا را شامل است.

آغاز نسخه : «کتاب الضمان الذی هو عندنا علی ما اعترف به غیر واحد منا مشتق من الضمن».

انجام نسخه : «من احاط بما ذکرنا علم الحال فیها اجمع و یتلوه الکلام فی کتاب النکاح و الله الموفق و المؤید و المسدد و الحمدلله... الطاهرین الغر المیامین».

نسخ؛ مهدی بن السید الحسینی، دوشنبه ۱٦ جمادی الاخر [؟]؛ نشانی ها مشکی؛ از روی نسخه مصنف مقابله و در حاشیه تصحیح شده؛ در آخر نسخه تملك علی بن الشیخ محمد آل شیخ شبیب؛ جلد : تیماج، سرخ، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته مذهب با سجع داخل سر ترنج «محمد الحسینی ۱۲۵٦»، مجدول گرهی.

۲٦۹ برگ؛ ۲۰×۳۰ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۷۸].

(۱٤۳۸۱)

خلاصة منهج الصادقین (تفسیر - فارسی)

از : ملا فتح الله بن شکرالله کاشانی (۹۸۸ ق)

[**مجلس ۴۱/۳۵، ش ۱۲۰۲۰**]. نسخه حاضر از سوره لقمان تا آخر قرآن را شامل است.

آغاز نسخه : «تلك آيات الكتاب الحكيم حروف مقطعه مبادی سور مفاتيح كنوز».

انجام : «ناظر الحق و اليقين لازال اسمه الشريف ساميا رباعی انشا فرموده نظم داد...

از فضل اله چون به اتمام رسيد ... از لطف الهيست عيان».

نستعليق (آيات شريفه نسخ معرب و با خطوط شنگرف مشخص شده)؛ بی کا، ۱۵ شعبان ۱۰۶۹؛ هديه نسخه از طرف شيخ محمدحسين مجتهدی بهبهانی به كتابخانه مجلس؛ جلد : تيماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول گرهی.

۲۶۴ برگ؛ ۱۹×۲۹ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [**ثبت ۸۹۸۷۹**].

(۱۴۳۸۲)

مجموعه

۱ ـ الرضوان «۱ پ ـ ۶۱ پ» **(فقه ـ عربی)**

از : ملا محمدهادی بن محمد امين تهرانی (۱۳۲۱ ق)

[**مجلس ۱۳۸/۹ و ۶۶۱؛ مرعشی ۳۱۴/۱۲، ش ۴۷۴۸**].

آغاز :

«حمدا لمن بالفقه اكمل النعم نعمته علی عباده اتمّ

... الصلح فی الوضع هو الرجوع الی الموافقة و قطع الخصومة».

انجام : «و هذا المحكم لاينافی ما افاده هنا من الاشتراك مع اشتراك السبب و الاختصاص مع عدمه هذا آخر ما... ان ينتفع به المؤمنين ذخرا ليوم الدين».

۲ ـ الحق المبين فی تصويب رأی المجتهدين و تخطئة الاخباريين «۶۳ ر ـ ۹۶ ر» **(اصول ـ عربی)**

از : كاشف الغطاء شيخ جعفر بن خضر جناجی نجفی (۱۲۲۷ ق)

[**الذريعه ۳۷/۷؛ مرعشی ۳۹/۱۴، ش ۵۲۴۳**].

آغاز : «الحمدلله الذی خلق الانسان و علمه البیان و صلی الله علی محمد و آله سادات الزمان... و بعد فانه قامت الحرب علی ساق واحد».

انجام : «و کذا الحال فی اوامر الحکام و الموالی و نحوهم و فی الوصایا و السجلات و جمیع الخطابات الوضعیات کما لایخفی تمت... و تخطئة الاخباریین و الله ولی التوفیق».

۳ ـ الخیارات «۹۷ ر ـ ۱۷٦ پ» **(فقه ـ عربی)**

از : شیخ ملامحمدهادی بن محمد امین تهرانی (۱۳۲۱ ق)

رساله استدلالی است در مسائل خیارات.گویا این رساله بخشی از کتاب «ودایع النبوة» مؤلف است که در فهرست مجلس [۱۵/۹ و ۳۸ و ۱۳۸ و ۱٦۵ و ٦٦۱] معرفی شده است.

آغاز : «الخیار اسم من الاختیار و هو افتعال من الخیر فهو قبول الخیر فقولنا له الخیار معناه انه متمکن من سلوك ما هو خیر له».

انجام : «و ان للمتعاقدین فسخ العقد بالخیار و اعادة الحق بعد سقوطه فکیف و هو لم یسقط فی المفروض لفساد الحق بکون... العوض حرا او مستحقا فافهم».

نسخ؛ رساله اول و سوم بی کا، بی تا؛ رساله دوم بی کا ۲ ربیع الاول ۱۳۰٦ در ارض الغری؛ جلد : تیماج، قهوه ای و زیتونی، ضربی، مجدول گرهی.

۱۷٦ برگ؛ ۱۸×۲۳ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۸۰].

(۱٤۳۸۳)

مجموعه

۱ ـ الفوائد السنیة و الدرر النجفیة«۱ ر ـ ۵۲ پ» **(اصول فقه ـ عربی)**

از : شیخ محمد طه نجف تبریزی (۱۳۲۳ ق)

حاشیه کوتاهی است بر «فرائد الاصول» شیخ انصاری. این حاشیه با عناوین «قال شیخنا ـ اقول» برگزار شده است. **[الذریعه ۳٤۳/٦؛ مشار، عربی ٦۷۹].**

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «فیها العلم بثبوت الحکم فیها سواء تشخص موضوعه لدی المکلف ام لا کقوله لاتشرب الخمر او البول و لا تشرب المتنجس فانه یشمل باطلاقه الموضوع الواقعی من احد الا نائین المردد بین ما ذکر و بین الماء... (چند صفحه بعد) فائدة قال شیخنا المرتضی رض اعلم ان المکلف اذ التفت الی حکم شرعی الخ اقول المراد انه اذا التفت هو اهل لاستنباط الحکم الشرعی...».

انجام : «فائدة قال شیخنا(رحمه الله) فی آخر الباب و اما الصورة الثالثه و هو ما یعمل بالاستصحابین اقول من الواضح خروج هذه الصورة من حقیقة التعارض... و بما مرو بما سیعترف به المصنف فی الصورة الرابعة انه لایتصور التعارض علی التحقیق بین الاستصحابات اصلاً عنه و الله العالم تمت».

۲ ـ حاشیه شرح منظومه سبزواری «۵۳ ر ـ ۱۳۸ ر» **(حکمت ـ فارسی و عربی)**

از : ؟

حاشیه کوتاهی است بر بخش حکمت شرح منظومه حکیم ملاهادی سبزواری. این حاشیه با عناوین «قوله ـ قوله» برگزار شده و غیر از حاشیه ملامهدی آشتیانی و محمدتقی آملی و تعلیقه هیدجی است.

نسخه حاضر از نیمه بحث «غرر فی بداهة الوجود» تا اواخر «غرر فی المکان» را شامل است و از آغاز و انجام ناتمام مانده است.

آغاز نسخه : «قوله هوالحقیقة هذا منهم اصطلاح فی مقابل الماهیة قوله البسیطة یعنی غیرمرکب من الجنس و الفصل علی ما هو علیه الماهیة من الترکیب و لذا یطلب بما الشارحة و تطلب الماهیة بما الحقیقة عن الماهیة التی هی علیها فی نفس للامر قوله النوریة لفظ النور عام...».

انجام نسخه : «قوله ما لجزء غالب الخ ای المکان فی المرکبات تابع لغلبة احد العناصر فما کان عنصره الارضیة غالباً کان مکانه الارض او الهوا فالهواء و هکذا».

ـ برگ های ۱۳۸ و ۱۳۹ سفید است.

٣ ـ كتاب الفقه «١٤٠ ر ـ ٢٧٣ ر» **(فقه ـ عربی)**

گويا از : شيخ محمد طه نجف تبريزی (١٣٢٣ ق)

رساله مفصل استدلالی در مباحث فقه شيعه، كه گويا بخشی از يك كتاب فقهی است.

نسخه حاضر مباحث صلاة و حيض را شامل است.

آغاز : «و الحمدلله رب العالمين و الصلوة و السلام على خيرخلقه محمد و آله اجمعين كتاب الصلوة و هی لغة على المشهور بين الفقهاء الدعاء بل عن روض الجنان انحصار الحقيقة فيه و ان استعمالها فی الرحمة و الاستغفار فی قوله تعالى ان الله و ملائكتة يصلون على النبی مجازاً لان الاستعمال اعم».

آغاز فصل ثانی : «الفصل الثانی فی الحيض و هو يشتمل على بيانه و ما يتعلق به فيقطع الكلام تارة فی بيان ماهيته و بيان الامارة الشرعية المجعولة لتميزه مع عدم معرفته و اخرى فی بيان احكامه و قبل الشروع فی المقصود لابد من تمهيد مقدمة و هی ان الحيض يطلق على معان ثلاثة».

انجام : «و لذا كان المعلوم لها فی المثال المتقدم اثنين و لو فرض اتصال فی المثال المتقدم سبعة كان المعلوم لها اربعة و هكذا و بما ذكرنا فی هذه المسئلة يظهر الحكم ايضاً فی المسئلة الثانية و هی انها لو ذكرت الوقت و نسيت العدد».

٤ ـ الفوائد السنية و الدرر النجفية «٢٧٣ پ ـ ٢٧٨ ر» **(اصول فقه ـ عربی)**

از : شيخ محمد طه نجف تبريزی (١٣٢٣ ق)

بخش آخر حاشيه رسائل است كه در رديف اول همين مجموعه معرفی گرديد. اين بخش بحث استصحاب را شامل است.

آغاز نسخه : «فائدة الاستصحاب عند المتأخرين يطلق على اصول اربعة احدها استصحاب حال الصغر الذی يسمونه بالبراءة الاصلية و الثانی استصحاب حال الاجماع و الثالث عدم الدليل دليل العدم و الرابع استصحاب الحالة السابقة و عند المتاخرين مصطلح فی القسم الاخير فعرفوا له بتعاريف كلها ملحوظة فيها الحالة السابقه مناطا فاقول

الاستصحاب هو الجامع للجمع و هو العمل بالمقتضی و دفع احتمال المانع».

انجام نسخه : «و فیه مواقع النظر اما اعتبار کون الشك لاحقا بمعنی ان الیقین فی الماضی و الشك فی الحال مطلقاً ممنوع اذ جمیع الاستصحاب المعاشیة... مما لا تحصی کثرة مع ان... کل ذلك للاحصاء الیقین و عدم».

نستعلیق؛ بی کا، رساله اول ۲۲ ذی قعده ۱۳۰۶ در سرداب شیخ محمد؛ عناوین و نشانی ها مشکی؛ تعدادی از برگ ها در صحافی جابجا شده؛ جلد : گالینگور، سرخ.

۲۷۸ برگ؛ ۱۸×۲٤ سانتی متر؛ ۲٦ سطر؛ [**ثبت ۸۹۸۸۱**].

(۱٤۳۸٤)

اصول الفقه (عربی)

از : شیخ محمدهادی بن محمد امین تهرانی (۱۳۲۱ ق)

رساله مفصل استدلالی است در اصول فقه با رد و ایراد فراوان. این مباحث به صورت پراکنده و از بحث وضع تا آخر مطلق و مقید را شامل است. مؤلف در متن رساله از شیخ طوسی با عنوان «جدّی» و از علامه مجلسی با عنوان «خالی» یاد می کند.

مؤلف دو اثر دیگر در اصول فقه دارد با عنوان : «محجة العلماء» که حاشیه ای است بر فرایدالاصول (الرسائل) شیخ انصاری که به صورت چاپ سنگی منتشر شده است و «الاتقان» که مباحث الفاظ است تا بحث مشتق و رساله حاضر غیر از آن دو رساله است.

آغاز نسخه : «الجنس المعرف و بین علم الجنس لان التعریف فیهما لیس... و مما ذکرنا یظهر ما فی کلماتهم من ان علم الجنس موضوع للحقیقة المفیدة».

انجام : «قوله و الظاهر ان مضمون الآیات هو التعبد و التدین به و قد عرفت انه ضروری التحریم اقول قد عرفت ان مقتضی الاصل... فان الظن ایضا جهل لما حققنا من نفی الواسطه بین العلم بالجهل».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها مشکی؛ بعضی از عبارات خط خورده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی.

۲۰۰ برگ؛ ۱۷×۲٤/٥ سانتی متر؛ ۲٥ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۸۲].

(١٤٣٨٥)

عين الحياة (دعا ـ فارسی)

از : محمدمهدی بن علی اصغر قزوینی (قرن ۱۲ ق)

رساله مفصلی است در بیان دعاهای نقل شده از ائمه(علیهم السلام). مؤلف این اثر را در یك مقدمه و سه باب، با این عناوین قرار داده است :

مقدمه : در اموری که نقل آن ها انسب می نماید.

باب اول : در ادعیه منقوله از مصباح کفعمی و ملحقات آن.

باب دوم : در ادعیه منقوله از غیر مصباح مذکور.

باب سوم : در مناجات های مأثوره.

[الذریعه ۳۷۰/۱٥؛ مرعشی ۳٥۹/۱۰، ش ۳۹۷۹].

آغاز : «بهترین کلامی که وسیله استجابت دعوات تواند بود و خوشترین مرامی که... اما بعد معروض میدارد اقل العباد عملا و اکثرهم ذللاً... که این ادعیه ایست».

انجام : «الهی اسکنتنا دارا حفرت لنا... و اخرج حب الدنیا من قلوبنا کما فعلت بالصالحین من صفوتك الابرار من خاصتك یا ارحم الراحمین. از جمله برگزیدگان که نیکوکارانند از جمله دوستان خالص تو ای رحم کننده تر رحم کنندگان».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها و ترجمه ادعیه در بین سطور به شنگرف؛ با حواشی به امضاء «منه ره»؛ ادعیه در لابلای سطور به فارسی ترجمه شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۲۷۷ برگ؛ ۱۸×۲٦ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۸۳].

(١٤٣٨٦)

نزهة الخاطر و سرورالناظر = غريب القرآن (لغات قرآن - عربی به عربی)

از : شيخ فخرالدين بن محمدعلی طريحی (١٠٨٧ ق)

[**مجلس** ٤٨/٢٥، **ش** ٧٠٤١]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نسخ؛ بی کا، ٢٠ صفر ١٢٨٦؛ عناوين و نشانی ها شنگرف، تمامی صفحات مجدول محرر؛ در اول نسخه مهر بيضوی «معتمدالدوله ١٢٨٣»؛ جلد : تيماج، قهوه ای، ضربی، مجدول گرهی.

٢١٥ برگ؛ ١٣×٢١ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٨٤].

(١٤٣٨٧)

مجموعه

١ - طريق الحق «١ ر - ١٦٨ پ» **(اعتقادات - فارسی)**

از : ؟

رساله مفصلی است در اصول دين شامل پنج اصل و هر اصل در چند فصل. مؤلف در هر اصلی طی چند فصل با ادله عقلی و نقلی اصول دين را اثبات می کند و در اثنای استدلال، مطالبی در عرفان و اخلاق به نظم و نثر و هم چنين اشعاری از عطار، ابوسعيد ابوالخير، شيخ بهايی و ديگران نقل کند.

بخش امامت مفصل است و مؤلف در آن ضمن اثبات عصمت ائمه(عليهم السلام) از بدو وجود، به ذکر نصوص قرآنی و روايی امامت علی(عليه السلام) می پردازد و اعتراضات مخالفين را در هر مورد نقل و رد می کند.

فهرست اجمالی ابواب کتاب چنين است :

اصل اول : در توحيد شامل يك مقدمه و سه مطلب :

مطلب اول در اثبات وجود حضرت واجب الوجود

مطلب دويم در بيان توحيد و احديت حضرت واجب الوجود تعالی

مطلب سوم اثبات صفات ثبوتی و نفی صفات سلبی و کیفیت استناد صفات به آن حضرت

اصل دوم : در عدل

اصل سوم : در نبوت شامل سه فصل :

فصل در اثبات اصل نبوت

فصل در اثبات نبی ما اعنی محمدالمصطفی(صلی الله علیه وآله وسلم)

فصل در وجوب عصمت انبیاء صلوات الله علیهم

اصل چهارم در امامت مشتمل بر این چند فصل :

فصل در وجوب نصب امام بر حضرت خالق انام

فصل در بیان عصمت و سایر صفات امام

فصل در بیان آنکه امامت بنص خدا و رسول ثابت میشود نه باختیار خلق (در این فصل آیات و روایاتی در اثبات ولایت حضرت علی(علیه السلام) و سپس چهارده دلیل بر اثبات امامت آن حضرت آورده شده است).

تذییل : در اختلافاتی که بعد از فوت سیدالمرسلین میان امت واقع شده

اصل پنجم : در معاد شامل چهار فصل :

فصل اول در امکان عود

فصل دوم در اثبات معاد جسمانی

فصل سوم در بیان معاد روحانی و اثبات آن به نحوی که با معاد جسمانی منافات نداشته باشد.

فصل چهارم در حل شبهات منکرین معاد جسمانی

خاتمه بفقره ای چند از کلمات اهل حال

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «افعال حسنه و سیئه در آنها حال میگردد و اصل این دو قسم سعادت و

شقاوت چون علم است پس علم نیز منقسم بر دو قسم باشد یکی آنکه صورت و هیأت نفس باشد و دیگری آنکه صورت و هیأت نفس نباشد اول را علم به اصول گویند که سعادت و شقاوت نفس ناطقه باعتبار وجود و عدم آنست فی نفسه باین معنی که اگر این قسم علمی از برای نفس حاصل باشد سعید است والا شقی است».

انجام نسخه : «بامور آخرت نیز مشغول نشوند چنانکه حضرت رسول(صلی الله علیه وآله وسلم)میفرماید الدنیا حرام علی اهل الآخرة و الآخرة... و هما حرامان علی اهل اللّه».

٢ ـ شرح خواص جنة الاسماء = کنزالجواهر «١٦٩ ر ـ ١٧٠ پ» **(عربی)**

از : ابوحامد محمد بن محمد غزالی

شرحی است بر قصیده جنة الاسماء منسوب به علی(علیه السلام) که در جلد ٣٥ ص ٣٠٧، ش ٤/ ١٢٣٤٧ معرفی گردید. [**مرعشی ٢٠/٢٤، ش ٧٦١٨؛ الذریعه ٥/١٥٤؛ سزگین ٢/٢٨٠**].

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «قال الشیخ الامام العالم العامل العلامة حجة الاسلام زین الملّة والدین ابوحامد... الحمدللّه منزل الکتاب ذکرا مفصلا و جاعل الملائکة رسلا».

انجام نسخه : «و هاك ابیاتاً ابین لك فیها ما سیکون سببا لدفع هذا الطاعون و لکل داء عضال الاّ و هو الاسم اللّه الاعظم الذی تذل لهیبته الجبال و هی ابیات تظهر».

٣ ـ اشعاری از شاعران زیر : «حاشیه ١ ر ـ ٤٦ ر» **(فارسی)**

سعدی، مولوی، مشتاق، عطار، عرفی، شیخ بهایی، احمد فیض رکنی، جامی، طغرا، شیخ احمد، شاه قاسم، حسّان بن ثابت انصاری، نظامی.

٤ ـ مخمس طغرا در مدح علی(علیه السلام) «حاشیه ٩٢ ر ـ ٩٤ ر»

آغاز :

حکم از زبان خالق اکبر کند علی منع از ستیزه جویی اخگر کند علی

٥ ـ طریق ریاضت شرعیه «حاشیه ١٥٦ پ ـ ١٥٨ ر» **(عرفان ـ عربی)**

از : محمدتقی بن مقصودعلی مجلسی (١٠٧٠)

آغاز : «من افاداة مولانا محمدتقی المجلسی نورالله روحه... انی کنت فی مطالعة التفاسیر الی ان رایت فی لیلة فیما بین النوم و الیقظة سیدالمرسلین».

انجام : «و عشر مراة اعوذ بالله السمیع العلیم من همزات... فانه قد وردفی الاخبار انهما سنتان واجبتان و ان نسیتها فاقضهما نقل من کلامه مولانا تمت».

شکسته نستعلیق (عبارات عربی نسخ معرب)؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۱۷۰ برگ؛ ۱۱×۲۰ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۸۵].

(۱٤۳۸۸)

[المسائل] (متفرقه - عربی)

از : ؟

چند مسأله است در مشکلات علوم که مؤلف با رد و استدلال و نقل اقوال علمای شیعه، نظر خود را در آن مسأله اثبات نموده و کتاب را به شاه صفی صفوی تقدیم نموده است.

نسخه حاضر از آغاز خطبه و انجام کتاب افتادگی دارد و این بخش ها را شامل است :

المسألة الاولی من الکلام : فی التوحید

المسألة الثانیة من اصول الفقه : ان الامر بالشیء المعین نهی عن ضده او لا

المسألة الثالثة من الفقه : اذا احدث المجنب فی اثناء الغسل حدثا اصغر

المسألة الرابعة من التفسیر : در تفسیر آیه «و اتقوا یوماً لاتجزی نفس عن نفس شیئاً».

المسألة الخامسة من الحدیث : الحدیث المرسل هو حجة یتمسك به فی اثبات الاحکام الشرعیة ام لا

آغاز نسخه :

«. . . . . و الذئب قط علی الاغنام لم یضم

ان الكمالات اسباب و قد جمعت جميعها فيك هذا جامع الكلم

و هو السلطان بن السلطان... الشاه صفى الصفوى الحسينى الموسوى... حتى جلبوا بضايع العلوم الى حضرته من كل فج عميق... المسئلة الاولى من الكلام فى التوحيد، التوحيد عبارة عن التصديق بانه تعالى واحد فى الالهية و خواصها من غير شريك له فيها كما انه تعالى».

انجام نسخه : «و ان الراوى فى طبقة المروى عنه و انه تحمل عنه الحديث اولا لتحصيل الظن بالاسناد و عدمه فيقبل او يرد كما يعلم ذلك بملاحظة كتب الرجال و لقد كان المناسب أن يكتبوا عند كل».

نسخ؛ بى كا، بى تا؛ [قرن ١١]؛ عناوين زر و شنگرف، در حاشيه تصحيح شده؛ جلد : تيماج، قهوه اى، ضربى، مجدول گرهى.

٤١ برگ؛ ١٠×١٨ سانتى متر؛ ١٤ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٨٦].

(١٤٣٨٩)

لباب مغنى اللبيب عن كتب الاعاريب (نحو - عربى)

از : صدرالدين محمد بن محمدصادق حسينى

گزيده اى است از «مغنى اللبيب» ابن هشام با حذف برخى از شواهد. اين تلخيص مانند اصل كتاب مغنى، در هشت باب تنظيم شده است.

[الذريعه ٢٨١/١٨؛ دانشگاه ٢٤٢٠/١١، ش ٣٤١٦].

فهرست مطالب در اول نسخه آمده و نسخه حاضر از انجام افتادگى دارد.

آغاز : «الحمدلله على افضاله و الصلوة على سيدنا محمد و آله اما بعد فيقول الفقير الى الله الاحد الصمد... ان كتاب مغنى اللبيب عن كتب الاعاريب».

انجام نسخه : «القاعدة الحادية عشرة من ملح كلامهم تعاوض اللفظين و لذلك امثلة كثيرة... السابع اعطاء عسى حكم لعل فى العمل كقوله يا ابتا تملك او».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ با حواشی به امضاء «منه» و «ق»؛ در اول نسخه فهرست مطالب ذکر شده؛ جلد : تیماج، زرد.

۱۴۹ برگ؛ ۱۲×۱۹ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [**ثبت ۸۹۸۸۷**].

(۱۴۳۹۰)

مجموعه

۱ ـ ایادی سبا «۱ ر ـ ۱۳ پ» **(فقه ـ فارسی)**

از : ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۰ ق)

دویست و هشتاد و شش پرسش فقهی مختصر است که حاج محمد شریف بیرجندی، ملا مجدالدین شوشتری، ملا میرزا محمد بن فیاض اصفهانی، ملا محمود میبدی و حاج ملاحسین تفرشی از ملا محمدباقر مجلسی سؤال نموده اند و او به صورت فتوایی به آن ها پاسخ گفته است. محمدجعفر بن محمدطاهر خبوشانی این سؤال و جواب ها را در رساله حاضر در دوازده باب تنظیم نموده و در ۲۹ رمضان ۱۰۲۲ به پایان رسانیده است.

[**الذریعه ۳۳۷/۲۰ با عنوان «مسائل ایادی سبا»؛ مرعشی ۱۹۶/۲، ش ۲۶۰۲/٤**].

نسخه حاضر از نیمه باب هشتم شروع می شود. فهرست باب های موجود چنین است :

باب نهم : در نکاح و رضاع و عدّه

باب دهم : در بعضی وجوه محرمه و احکام اطعمه و اشربه محرمه و بیان بعضی اسباب مناهی

باب یازدهم : در بعضی مسایل میراث

باب دوازدهم : در مسائل متفرقه

آغاز نسخه : «از برای تصرف موهوب یا وکیل آن... سؤال ـ عهد هم از بابت نذر هرگاه بفارسی صیغه گفته شود و اسم خدا برده شود احتیاط باید کرد یا تفاوتی دارد».

انجام : «و اگر کسی معنی اعم را اراده کرده باشد خوب است هذه ما وصل الینا من

المسائل التی اجابها شیخنا... صانها الله من الحدثان... مصلیاً».

۲ ـ رساله در بیان کیفیت وضو و غسل کسیرو صاحب قروح و جروح «۱۳ پ ـ ۱۵ ر» **(فقه ـ فارسی)**

از : محمدجعفر بن محمدطاهر خراسانی (قرن ۱۱ ق)

آغاز : «الحمدلله رب العالمین... چنین گوید بنده فانی... که این رساله ایست در بیان کیفیت وضو و غسل کسیرو صاحب قروح و جروح».

انجام : «محل تامل است و در جمیع طریقه احتیاط را رعایت باید نمود تمت».

۳ ـ ترجمه توحید مفضل «۱۶ پ ـ ۱۰۴ ر» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از : ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۰ ق)

[**مجلس ۱۹۸/۲۵، ش ۷۲۰۰**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٤ ـ نفایس الفنون فی عرایس العیون «۱۰٤ پ ـ ۱۲۹ پ» **(دایرة المعارف ـ فارسی)**

از : شمس الدین محمد بن محمود آملی (قرن ۸ ق)

[**مجلس ۹۷/۲۵، ش ۷۰۸۵/۲**]. نسخه حاضر فن چهارم از کتاب مذکور در علم تعبیر خواب را شامل است که در فهرست مجلس جلد ۲۳ صفحه ۳ معرفی شده است.

آغاز نسخه : «فن چهارم در علم تعبیر که آن عبارتست از معرفت احوال خوابها و کیفیت احکام رؤیا و این علم شریفست چنانکه یوسف(علیه السلام)...».

انجام نسخه : «آفتاب پادشاه بود... روی او از نور چنان شد که در او».

۵ ـ چند حدیث از حضرت پیامبر و ائمه(علیهم السلام) «۱۳۰ پ ـ ۱۳٤ پ» **(عربی)**

نستعلیق؛ رساله اول محمدهاشم بن حاجی علیرضا، ۲۹ رمضان ۱۱۲۲، عناوین شنگرف؛ در پایان رساله دوم و سوم مهر مربعی «عبده ابوالقاسم الحسینی ۱۱۹۸»؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۱۳٤ برگ؛ ۷×۱۹/۵ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۹۸۸۸**].

(۱٤۳۹۱)

مجموعه

۱ ـ مثنوی معنوی «۱ ر ـ ۱۱ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : جلال الدین محمد بن محمد بلخی رومی (٦۷۲ ق)

[**مجلس ۳۳۲/۲٦، ش ۷۸۵۲**]. در نسخه حاضر بخش کوتاهی از مثنوی موجود است.

آغاز نسخه :

تا نباشد برق دل و ابر دو چشم کی نشیند آتش تهدید و خشم

انجام نسخه :

قوم دیگر را یقین در ازدیاد زین عجب والله اعلم بالرشاد

قوم دیگر ناپذیرا ترش و خام ناقصان سرمدی تم الکلام

۲ ـ دیوان آصفی هروی «۱۱ پ ـ ۵۸ پ» **(فارسی)**

از : خواجه آصفی فرزند خواجه نعمت الله قهستانی هروی (۹۲۰ یا ۹۲۳ یا ۹۲٦ ق)

به شماره [۱۳۹۳۰/۳] مراجعه شود. نسخه حاضر غزلیات شاعر را شامل است و صفحه اول نونویس و از انجام افتادگی دارد.

آغاز :

ای نام تو ورد هر زبانها بی نام تو کلك بی بیانها

ای صانع بی نظیر و تشبیه ای واحد بی شریك یکتا

انجام نسخه :

نیست آسان دیدن آن رخسار آتشناك را مشکلست آئینه خورشید را ناظر شدن

آصفی باشد مگر با هم برابر صبر و درد ورنه مشکل نیست عاشق بودن و صابر شدن

۳ ـ دیوان گلشنی «برگ ۵۹»

بخش اندکی از غزلیات شاعر است با تخلص «گلشنی».

آغاز نسخه :

بگذاشته بودی ره بیداد و جفا را سویم ز ره مهر و وفا آمده بودی

بلبل صفت ای گلشنی از گلشن کویش دیروز به صد برگ و نوا آمده بودی

انجام نسخه :

عمریست که آن ماه بدل ساخته منزل روشن اگرت نیست دل روشن من بین

بنمود رخ و جان ز سر شوق سپردم ای گلشنی از شوق رخش مردن من بین

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ صفحات رساله دوم با جدول شنگرف یا زرد تزئین شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول.

۵۹ برگ؛ ۱۱×۱۸ سانتی متر؛ ۱۲ ـ ۱۳ سطر؛ [**ثبت ۸۹۸۸۹**].

(۱٤۳۹۲)

مجموعه

۱ ـ دستورها و قواعدی در علوم غریبه «۱ ر ـ ۲ پ»

۲ ـ قطعه شعری به فارسی «۳ ر»

آغاز :

ز برگ لاله ای آرام گردم چو نیلوفر کبوداندام گردم

۳ ـ رساله در زکات و خمس و اعتکاف «۳ پ و ۱۵ ر ـ ۲٦ ر» **(فقه ـ فارسی)**

از : ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۰ ق)

رساله کوتاهی است در احکام زکات و خمس و اعتکاف به صورت فتوایی. این رساله در پایان رساله زادالمعاد به عنوان باب چهاردهم درج شده است.

[**کتابشناسی مجلسی ص ۲٤۸؛ مرعشی ۲۰٦/۱، ش ۱۸۷/۳**].

آغاز : «الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدالمرسلین محمد و عترته

المعصومین اما بعد این مجملی از احکام زکات و خمس و اعتکاف است».

انجام : «احکام اعتکاف بسیار است و بآنچه ضرور بود اکتفا کردیم و بالله التوفیق...».

٤ ـ ترجمه وصایای پیامبراکرم(صلی الله علیه وآله وسلم) **به علی**(علیه السلام) «٤ ر ـ ٧ ر» **(فارسی)**

مترجم : ؟

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «آنکه از حرام پرهیز کند چهارم آنکه زبان خود را ببد گفتن نگهدارد یا علی هر که سایل را گرسنه دارد و عذاب کند حق تعالی...».

انجام : «یا علی آفریده است حق تعالی بهشت را خشتی از طلا و خشتی از نقره... بدرستی که سعادت یافت هر که داخل شد در من والله اعلم بالصواب».

٥ ـ سعادت نامه «٧ پ ـ ١٤ پ» **(ستاره شناسی ـ فارسی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در شناختن ستارگان و احکامی که از هر یك از ستاره ها استنباط می شود. این رساله را مؤلف در یك مقدمه و دوازده باب تنظیم نموده است.

[**دانشگاه ٢٣٧٩/١١، ش ٣٣٨٢/٢ در آن فهرست ابواب دوازده گانه کتاب ذکر شده است؛ منزوی ١/** ٣٠٨].

نسخه حاضر از آغاز رساله تا باب نهم را شامل است.

آغاز : «سپاس و منت پروردگاریرا که رافع سموات را بانواع انوار کواکب... اما بعد سبب تحریر این وریقات دال است بدانکه هرگاه که».

انجام نسخه : «باب نهم در بیان تذکیر و تانیث بروج و طبایع ایشان اکنون بدانکه حمل و قوس و اسد».

٦ ـ کفارات «٢٦ ر ـ ٣٤ پ» **(فقه ـ فارسی)**

از : ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (١١١٠ ق)

رساله کوتاهی است در بیان کفارات در دو نوع (نوع اول کفارات احرام حج، نوع دوم : بقیه کفارات). تألیف این رساله در صفر ۱۰۹۱ پایان یافته است.

[**مرعشی ۲۰۷/۱، ش ۱۸۷/٤؛ کتابشناسی مجلسی، ص ۲۸۰**].

آغاز : «الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی محمد و آله خیرالوری اما بعد بدانکه کفاره بر دو نوعست اول کفارات احرام».

انجام : «این شکسته بدعای رحمت و مغفرت این مستحق دعا را یاد کند ختم کردم رساله را و الحمدلله اولا و آخرا و صلی الله علی محمد و آله اجمعین الطاهرین».

۷ ـ **طریق ختم آیة الکرسی** «برگ ۳۵»

۸ ـ **رساله خیاطی** «۳٦ ر ـ ۳۸ ر» **(علوم غریبه ـ فارسی)**

رساله ای است در یکی از شعبات علوم غریبه (خیاطی) که به صورت سؤال و جواب (اگر ترا پرسند... جواب...) تنظیم شده است. رساله دیگری در همین موضوع در فهرست نسخه های خطی آستانه حضرت معصومه(علیها السلام) در قم [۱۳۲/۲، ش ٥۰۰/٤] معرفی شده است.

۹ ـ **کتاب العزایم** «۳۸ پ ـ ٦۱ پ» **(علوم غریبه ـ فارسی)**

از : ؟

بخشی از کتابی در علوم غریبه است با عنوان «کتاب عزایم باب در گشادن جنیان و دعوت کردن و بخدمت آوردن». بعد از آن دعاها و حرزهایی برای تسخیر اجنه و شیاطین و پریان و سایر موضوعات علوم غریبه ذکر گردیده است.

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «بسمله عزمت علیکم یا اصحاب سحورس و بنیهارش العجل العجل العجل».

انجام نسخه : «و بهر نوبت گرهی میزن و امر میکن و باد بر وی میدم».

نستعلیق؛ بی کا، رساله چهارم ۱۱۳۲ [۷ ر]؛ **عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای.**

٦١ برگ؛ ١١×٢٠ سانتی متر؛ ١٤ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٩٠].

(١٤٣٩٣)

مجموعه

١ ـ **متفرقاتی** به نقل از چند کتاب در طب و پزشکی و خواص اشیاء «١ ر ـ ٣٤ ر»

٢ ـ **قصیده ملای رومی در شناختن حجر** «٣٤ ر ـ ٣٦ پ» **(فارسی)**

آغاز :

سوگند من به طاها و یس و الضحی دان در عمر خود ندیدم یك طالب حجر دان

کردند عمر چه ضایع این قوم در ضلالت شعر است بیضه و دم بول و منی انسان

٣ ـ **مطالب متفرقه در کیمیا** «٣٦ پ ـ ٣٧ پ»

٤ ـ **مقاله انقلاب زراعتی** «٣٨ پ ـ ٥٧ ر» **(فارسی)**

از : ؟

مقاله ای است در کشاورزی به روش جدید و بیان برخی راه های کشاورزی و فوائد کود شیمیایی.

آغاز : «اگر فرض نمائیم که یکی از دانشمندان بزرگ قرن گذشته مثلاً دیدرویا ولطر بُوفُن لاوازیه... یا لاپلاس سر از خوابگاه برداشته و علی القصه در میان ما وارد گردند».

انجام : «چون همه کس از فردای خود مطمئن باشد امروز را آسوده نشسته صلح عمومی روی دهد».

٥ ـ **چند حدیث و دعا** «٥٨ ر ـ ٦٢ ر»

٦ ـ **هدایة الولایة** «٦٢ ر ـ ٧١ پ» **(حدیث ـ فارسی)**

از : حاج محمدجعفر شریعتمدار استرآبادی (١٢٦٣ ق)

محرم سال ١٢٤٠ ق هنگامی که حاجی عبدالله از سفر مکه به نجف اشرف بازگشت از مؤلف درخواست نمود که چهل حدیث در فضایل حضرت علی(علیه السلام) انتخاب کند و

مؤلف به درخواست وی رساله حاضر را شامل چهل حدیث با ترجمه فارسی هر کدام، در روز یك شنبه آخر رجب ۱۲٤۰ در نجف تألیف نموده است.

[**الذریعه ۲۰۱/۲۵؛ مرعشی ۳٦۹/۲، ش ۷٦۱/۷**].

آغاز : «الحمدلله علی نواله و الصلوة و السلام علی رسوله و آله اما بعد پس می گوید خادم باغبان بستان مذهب جعفری و شرع محمدی محمدجعفر استرآبادی».

انجام نسخه : «حدیث سی ام حدیث ابن مسعود است... زیرا که علی نسبت به سوی من مثل پوستیست که در میان چشم».

۷ ـ **متفرقاتی در علم کیمیا** «۷۲ ر ـ ۸۹ پ»

۸ ـ **جامع مفیدی** «۹۰ پ ـ ۱۱۷ پ» **(تاریخ ـ فارسی)**

از : محمد مفید مستوفی یزدی بافقی (زنده در ۱۰۹۱ ق)

تاریخ مفصل یزد است در سه جلد که مؤلف در ۱۰۸۲ بدان آغاز و در شهر مولتان در ۱۰۹۰ ق به انجام رسانیده است. فهرست مجلدات آن عبارتند از :

جلد اول : تاریخ یزد از روزگار اسکندر تا امیر تیمور گورکان

جلد دوم : تاریخ یزد از عصر صفویان تا روزگار شاه سلیمان

جلد سوم : در احوال دیوانیان، مستوفیان، کلانتران، سرایندگان، هنرمندان، قاضیان، فقیهان و جز آن، شامل پنج مقاله و یك خاتمه.

[**منزوی ٤۳۰۲/٦ که در آن اظهار شده جلد سوم این کتاب به کوشش ژان اوبن در سال ۱۳۳۵ ش و پس از آن دوباره در سال ۱۳٤۰ ش در ۲۱ + ۹٤۲ صفحه و جلد اول آن در سال ۱۳٤۲ ش در ۷ + ۲۲۸ صفحه به کوشش ایرج افشار به چاپ رسیده است؛ فهرستواره منزوی ۹۳۸/۲؛ الذریعه ۷۲/۵؛ مرعشی ۱۹۱/۱۰؛ مشار، فارسی ۱۵۰٤/۲**].

نسخه حاضر جلد سوم کتاب را شامل است و از انجام افتادگی دارد.

آغاز جلد سوم : «لطیف ترین نقشیکه قلم نقاش فطرت سر لوح کلام را به ارقام آن رنگ آمیزد حمد صانعی است که...».

انجام نسخه :

پای ز اول بسر خویش نه خویش رها کن قدمی پیش نه

پای به اندازه در این کوی نه پایت اگر سوده شود روی نه

۹ ـ تذکرة الائمه (بخشی از آن) «۱۱۸ ر ـ ۱٤۱ ر» **(تاریخ ـ فارسی)**

از : ملا محمدباقر بن محمدتقی لاهیجی (قرن ۱۱ ق)

[**مجلس ۳۰/۱۷؛ الذریعه ۲٦/٤؛ منزوی ٤٤۲۹/٦؛ مشار، فارسی ۱۲۳٦/۱**].

نسخه حاضر از نیمه فصل دهم تا آخر کتاب را شامل است و از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «باندك تغییری و از مدینه مشرفه تا به مرو آنحضرت به هفتاد و دو منزل آمدند».

انجام : «الحمدلله جمعی از ایشان تا حال مؤمن و شیعه شدند والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم».

۱۰ ـ اصول دین «۱٤٤ ر ـ ۱۹۵ پ» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از : ؟

رساله مفصلی است در اصول دین و امامت بر مذهب شیعیان ترتیب یافته به طریق سؤال و جواب در چند فصل نامرتب.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «احتیاج نیست بنابراین پروردگار عالمیان به حکمت کامله آتش را از آب و باد کمتر آفریده».

انجام نسخه : «اگر پرسند که شفاعت از برای هر فاعل کبیره واقع می شود یا از برای کسی که دینش درست و پسندیده باشد و اعتقاد درست بجمیع».

۱۱ ـ مصابیح «۱۹۷ ر ـ ۲٤۳ پ» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از : ؟

رساله مفصلی است در اعتقادات و اثبات نبوت و امامت همراه با پند و اندرز و اشعاری از شاعران مختلف. مؤلف در اثنای کتاب اشعاری به فارسی از خود می آورد. عنوان فصول کتاب «مصباح ـ مصباح» است و مؤلف در اغلب موارد از مصادر اهل سنت برای تأثیر نظراتش مطالبی نقل می کند. این رساله گویا همان کتاب «مصابیح الظلام فی آیات الامام» است که نسخه ای از آن در فهرست دانشگاه [۷۳۱/۱ ـ ۷۳۲؛ منزوی ۹۸۸/۲] معرفی شده است.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «خلق نمود که روزی یك نار به ثمر می رسید و قوت عابد میگردید و از چشمه وضو می ساخت و عبادت می کرد».

انجام نسخه : «و گروهی دیگر بیرون آیند از قبر و صورت ایشان مانند صورت سگ بوده باشد».

۱۲ ـ مطالب و فوایدی شامل : مطالبی در کیمیا، چند حدیث و روایت در خواص سور، دوازده امام خواجه نصیر و خواص آن، چند تاریخ تولد در سال های ۱۲۳۵ تا ۱۲۴۸، بخشی از مناجات خواجه عبدالله انصاری «۲٤٤ ر ـ ۲۵۳ پ»

۱۳ ـ کتاب دعا «۲۵٤ ر ـ ۲۹۱ پ» **(فارسی)**

از : ؟

رساله ای است در دعا نظیر مجمع الدعوات شامل اختیارات ایام، چند فالنامه، احکام طالع ها و حرزهای مختلف برای برآورده شدن حوایج.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «نماز ظهر زحل میان دو نماز مشتری نماز دیگر عطارد آخر روز».

۱٤ ـ دو مجلس کوتاه در تاریخ حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) (مجلس اول در کیفیت یعفور پیغمبر، مجلس دوم در کیفیت ولادت آن حضرت) «۳۰٦ پ ـ ۳۱۳ پ»

نستعلیق و نسخ؛ رساله هشتم محمد حسین الاسترآبادی المشهد سری بن حاجی محمد بن محمدحسین [١٤١ ر]، شب سه شنبه از دهه اول ربیع الثانی ١٢٣٢ در ساری از بلاد مازندران؛ عناوین و نشانی ها شنگرف و مشکی؛ نسخه حاضر چند نسخه بوده که در صحافی به یکدیگر الصاق گردیده و اندازه اوراق آن متفاوت است؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

٣١٣ برگ؛ ١٧×٢٣ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ٨٩٨٩١].

(١٤٣٩٤)

زادالمعاد (دعا ـ فارسی)

از : ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (١١١٠ ق)

[مجلس ٢٧٤/٣٥، ش ١٢٣١٠]. نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

نسخ؛ بی کا، ١٢٣٤؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول.

١١٩ برگ؛ ١٠×١٥/٥ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٩٢].

(١٤٣٩٥)

ترجمه مفتاح الفلاح (دعا ـ فارسی)

از : جمال الدین محمد بن حسین خوانساری (١١٢١ ق)

[مجلس ٣٤٤/٣٥، ش ١٢٣٨٩]. نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد و آغاز آن با آغاز نسخه سابق برابر است.

انجام نسخه : «و مذهب دوم را رد می کند قول خدای تعالی فاستحبوا اهدنا الصراط المستقیم».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ تمام صفحات مجدول؛ چند صفحه اول نونویس؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول.

١٣٢ برگ؛ ٩/٥×١٩/٥ سانتی متر؛ ١٩ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٩٣].

(١٤٣٩٦)

الدرر البهية فی فقه الامامية = الفقهية المستطرفة (فقه - عربی)

از : سيدمحسن بن حسن اعرجی كاظمی (١٢٢٧ ق)

منظومه ای فقهی است در هزار بيت در بيان مسائل فقهی. اين منظومه يك بار در تهران سال ١٢٧١ ق همراه با فوايد بحرالعلوم و بار ديگر به صورت مستقل به چاپ رسيده است.

[الذريعه ٤٨٩/١ با عنوان «ارجوزة فی الفقه» و ١٢١/٨ با عنوان «الدرر البهية فی فقه الامامية؛ مشار، عربی ٣٤٩].

آغاز :

سبحانه من محسن بالنعم قبل وجوبها بفضل الكرم

احمده شكرا علی نواله مصليا علی النبی و آله

انجام :

محمدا آبائنا له الفداء و آله الغرّ الائمة الهدی

فسلّم الله و صلی دائما عليهم ما الدهر كان قائماً

نسخ؛ علی اكبر تفرشی حسينی؛ جمعه ١٢ شعبان ١٣٤١؛ عناوين شنگرف؛ جلد : تيماج، قهوه ای.

٥٦ برگ؛ ٨/٥×١٠/٥ سانتی متر؛ ٩ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٩٤].

(١٤٣٩٧)

خطبه عيد فطر (عربی)

دو خطبه است كه برای قرائت در نماز عيد فطر انشاء شده اند.

آغاز خطبه اول : «الحمدلله الذی لايخفی عليه انباء المتظلمين و لايحتاج فی قصصهم الی شهادة الشاهدين».

آغاز خطبه دوم : «الحمدلله نحمده و نستعينه و نؤمن به و نتوكل عليه و نشهد ان لا اله الا الله».

انجام : «و ابوهما على المرتضى و جدهما محمد المصطفى صلوات الله عليهم اجمعين».

نسخ جلی معرب؛ بی کا، ذی قعده ۱۳۰۳؛ تمامی صفحات مجدول مذهب محرر مرصع، عناوین شنگرف؛ در اول نسخه وقف نسخه از طرف فتح الله خان خلف محمدابراهیم خان قاجار شامبیاتی با تولیت حاج ملا علی اصغر لواسانی به تاریخ ذی حجه ۱۳۰۳ با مهر بیضوی واقف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول.

۱۷ برگ؛ ۱۲×۲۰ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [**ثبت ۸۹۸۹۵**].

(۱٤۳۹۸)

من لایحضره الفقیه (حدیث - عربی)

از : شیخ صدوق ابوجعفر محمد بن علی بن بابویه قمی (۳۸۱ ق)

[**مجلس ۱۱۰/۲٦، ش ۷٦۰۷**]. نسخه حاضر تمامی کتاب را شامل است و آغاز آن با نسخه سابق برابر است.

انجام : «اقرأ و ارق فلایکون فی الجنة بعدالنبیین و المرسلین و الصدیقین ارفع درجة منه و الوصیة طویلة اخذنا منها موضع الحاجة و لا حول...».

نسخ؛ مرتضی بن محمد مؤمن القاسانی (پسر برادر فیض کاشانی)،(۱) ۲۷ صفر ۱۰۳۵؛ عناوین شنگرف؛ در صفحه اول و آخر نسخه اجازه نامه ای از عالمی ناشناس که در روز چهارشنبه ۱۲ جمادی الثانی ۱۰۳۵ نوشته شده و خود مجیز از شیخ بهایی روایت می کند؛ با حواشی به امضاء «م ح ق دام ظله» و «ص» و «ق»، در حاشیه تصحیح و نسخه بدل آورده شده؛ در اول نسخه تملك محمدعلی به تاریخ ۱۹ رجب ۱۲۱۷ با مهر مربعی و تملك نظرعلی بن معصوم قزوینی ۱۲۳۷ با مهر مربعی و دو مهر بیضوی به سجع

۱ـ برای شرح حال وی ر ك: طبقات اعلام الشیعه (الروضة النضرة فی علماء الماءة الحادیة عشرة) ص ٥٦٠.

«یارحیم» و «محمد کریم»؛ نسخه حاضر وقف شده؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بلبل، مجدول لولادار.

١٦٤ برگ؛ ١٩×٢٦ سانتی متر؛ ٢٢ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٩٦].

(١٤٣٩٩)

مجموعه

١ ـ بحر طویل در معراج حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) «١ ر ـ ١ پ» **(فارسی)**

از : ؟

بحر طویلی است که در وصف معراج حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) گفته شده است. در نسخه حاضر فقط صفحه اول آن موجود است.

آغاز : «حبذا شاه سواری و خوشا عرش شکاری بفدای شب قدری که چنین مرتبه داری ز حضیض کره خاك بدین طارم افلاك بامر ملك قادر باری چو دو ثلث از شب تاری بگذشت آمد ازین غرفه مینا بدر حجره آن سید سالار صدای پر جبریل و بیك دست سر مرکب صرصر».

انجام : «چه شد نیمه سیبی که برای من از ان مائده برداشتی ای سید ابرار رسول عربی دید در انگشت علی خاتم خود را که در آنجا با... داده و بازید علی دست یدالله بجیب و بدر آورد همان نیمه سیبی که نهان گشت درون پرده و گردید بآن نیم دگر ملحق و بگرفت روان راه هوا را ـ تمام شد».

٢ ـ انیس المؤمنین «٢ ر ـ ٢٧٩ ر» **(آداب نماز ـ فارسی)**

از : محمدجعفر شریف همدانی (قرن ١٢ ق)

رساله مفصلی است در احکام و آداب نمازها. مؤلف کتابش را در یك مقدمه و یك مطلب و یك تذنیب تنظیم نموده و در آن، ترجمه اذکار نماز، آداب نماز، ثواب وضو و غسل، احکام نماز شب، احکام و آداب نماز میت و... را بیان نموده است. او کتابش را به

نام شاه سلطان حسین صفوی تألیف نموده و در ٢٦ شعبان ١١١٩ به پایان برده است.

نسخه حاضر از آغاز مقدمه مؤلف افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «اباالقاسم محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم... و بعد چنین گوید مستغرق دریای جهل و عصیان و... اهل دانش و عرفان مؤلف این رساله و محرر این مقاله محمد جعفر الشریف الهمدانی... احسانه اللطیف السبحانی که چون از الطاف بی غایت و احسان بی نهایت نواب کامیاب سپهر».

انجام : «و الصلوة و السلام علی حبیبه سیدنا قوس الانام و علی یعسوب المؤمنین قاموس القرآن بالتمام و خزان علمه فانوس الایمان و شموس الاسلام بعد فاسأل الله تعالی ذکره ان یجعل رسالتی... و صلی الله علی محمد و آله و اهل بیته و اصحابه روساء اهل الایمان بنعمة و منّ ذی الآلاء...

صینت عن الافات کلّ ان مادامت الارض لاصبهان».

نسخ؛ بی کا، ١٥ شعبان ١١٢٥، عناوین و نشانی ها شنگرف؛ نسخه حاضر دومین نسخه ای است که از روی نسخه مؤلف نوشته شده است؛ در آخر نسخه دو مهر بیضوی با سجع «المتوکل علی الله عبده محمدهاشم»؛ در صفحه آخر نسخه چند حدیث نبوی؛ جلد : مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بلبل با زمینه مذهب؛ عطف گالینگور مشکی.

٢٨٠ برگ؛ ١٧×٢٣/٥ سانتی متر؛ ٢٠ سطر؛ [ثبت ٨٩٨٩٧].

(١٤٤٠٠)

مجموعه

١ ـ ترجمة الصلوة «١ پ ـ ٤٨ پ» **(فقه ـ فارسی)**

از : آقا جمال الدین بن حسین خوانساری (١١٢٥ ق)

رساله کوتاهی است در بیان افعال نمازهای واجب و مستحب که به نام شاه سلطان حسین صفوی در هفت فصل نگاشته شده است. **[مرعشی٨/٢٢٦،ش٣٠٣٤؛الذریعه٤/١١٣].**

فهرست فصل های کتاب چنین است :

فصل اول : در اذان و اقامه

فصل دوم : در بیان کیفیت نماز و آداب و شرایط

فصل سوم : در ترجمه سوره مبارکه فاتحه و تفسیر مختصر آن

فصل چهارم : در تفسیر سوره مبارکه قدر

فصل پنجم : در تعریف سوره مبارکه توحید

فصل ششم : در تعقیب نماز

فصل هفتم : در سجده شکر و کیفیت آن

آغاز : «الله اکبر زهی رسایی صیت جهان پیمایی اذان اعلام کبریایی خدایی... اما بعد چون در اینوقت فرمان قضا جریان خسرو زمان و مالك رقاب».

انجام : «بان نحو سجده کند و حاجت خود بخواهد و اذ قد بلغ الکلام مقام الاختتام فلنحمد الله شکراً... من ختم الرسالة ببعثته و الاطهار الاخیار من عترته».

٢ ـ نامه ای به فارسی «٤٩ ر»

از : ؟

آغاز : «عرض داشت کمترین دعاگویان به موقف عرض اخلاء اجلاء عالی می رساند که در سنوات سابق آنچه...».

٣ ـ تعبیر خواب «٤٩ پ ـ ٦٧ پ» **(فارسی)**

از : ؟

تعبیر خواب است در پنجاه و چهار باب کوتاه به صورت موضوعی.

در نسخه حاضر فهرست ابواب کتاب، قبل از مقدمه آمده است.

آغاز : «بسمله بدانکه این علم شریف بزرگی است و حق سبحانه و تعالی این علم را بحضرت یوسف(علیه السلام) ارزانی فرموده بروی منت نهاده چنانکه در کلام مجید فرموده کذلك مکنا لیوسف فی الارض او [ل] چیزی که اثر نبوت حق سبحانه و تعالی بحضرت پیغمبر ما محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم ارزانی فرموده آن بود که فرشته

مقرب را در خواب دید که گفت یا محمد که حق سبحانه و تعالی تو را از جمله انبیا برگزیده تو را خاتم النبیین».

انجام : «پر برآوردن از آسمان ناپدید شده دلیل بر مرگ وی باشد والله... تم».

نستعلیق؛ محمدهاشم بن محمدحسین الحسینی، ۱۱۳۲ در دارالسلطنه اصفهان؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : گالینگور، قهوه ای، ترنج.

۷۰ برگ؛ ۱۱×۲۱ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [**ثبت ۸۹۸۹۸**].

(۱٤٤۰۱)

مجموعه

۱ ـ مناجات عینیه «۱ پ ـ ۲ ر» **(مناجات ـ عربی)**

از : ؟

در برخی منابع از جمله کتاب مفاتیح الجنان شیخ عباس قمی این قصیده به امیرالمؤمنین(علیه السلام) نسبت داده شده که درست نیست.

آغاز :

لك الحمد یا ذاالجود و المجد و العلی تبارکت تعطی من تشاء و تمنع

۲ ـ کلماتی که در معنی شبیه هم هستند و عدد ابجدی آن ها برابرند «۲ پ ـ ۳ ر»

آغاز : «کلماتی چند که بحساب ابجد موافق افتاده ـ دیوانکی آسودکی، رسول رهنما، محبوب ناز، خواب راحت، توبه پشیمانی».

انجام : «هجر درد، مطبوخ خوان، عقل نفع، طامع نومیدی، بیمار رنج. تمت».

۳ ـ الفوائد الصمدیة «۳ پ ـ ۲۳ ر» **(نحو ـ عربی)**

از : بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ ق)

آغاز : «احسن کلمة یبتدأ بها الکلام و خیر خبر یختتم به المرام».

انجام : «فلا یقال هل لم یقم بخلاف الهمزة نحو الم نشرح لك صدرك تم الکتاب

اللهم اشرح صدورنا... صلواتك عليهم اجمعين و الحمدلله رب العالمين».

٤ ـ تهذيب البيان فى النحو «٢٣ پ ـ ٣٠ ر» **(نحو ـ عربى)**

از : مؤلف پيشين

رساله كوتاهى است در نحو كه مؤلف به همان سبك فوائدالصمديه و كوتاهتر از آن تأليف نموده است. اين رساله در هند در ضمن مجموعه اى به چاپ رسيد است.

[**الذريعه ٥٠٩/٤؛ رضويه ٦١/١٢، ش ٣٧٩٠؛ مشار، عربى ٢٣٠**].

آغاز : «باسمك اللهم يبتدا الكلام و بحمدك يختتم كل امر يرام يا من حسرت عن».

انجام : «فى باب نعم و بئس و لك الخيار مع ظاهر اللفظية نحو طلع الشمس و طلعت الشمس هذا آخر ما اردناه و ختام ما قصدناه و الحمدلله رب العالمين و صلى الله على سيدنا محمد و آله الطاهرين المعصومين برحمتك يا ارحم الراحمين».

٥ ـ ستين عادلى «٣٠ پ ـ ٣٤ ر» **(ترجمه منظوم احاديث ـ فارسى)**

از : عادل خراسانى (قرن ١٠ ق)

شاعر در اين رساله شصت حديث نبوى را در آداب و فضايل ذكر كرده و هر حديث را ابتدا به نثر فارسى ترجمه و پس از آن با يك يا دو بيت معنى آن را در قالب شعر بيان مى كند. [**مرعشى ١٩٦/٣، ش ١٠٠٣/١٠ كه نام مؤلف در آن ذكر نشده است**].

نسخه حاضر مقدمه مؤلف را فاقد است.

آغاز : «قال النبى ص انما الاعمال بالنيات و انما لكل امرء ما نوى ـ

درست نيست كارها مگر به نيتها و بدرستى كه هر مرديراست آنچه نيت كرد

نيست اعمال جز به نيت مرد هر كسى راست آنچه نيت كرد».

انجام : «قال كرّموا اولاد الصالحون لله و الطالحون لى ـ گرامى داريد فرزندان صالحان را از براى خدا و غير صالحانرا از براى من...

طالحان را براى حرمت من صالحان بهر ايزد ذوالمن».

٦ ـ **منشآت** «٣٤ ر ـ ٣٥ ر» و «٥٢ پ ـ ٥٣ ر» **(فارسی)**

از : ؟

هفده نامه کوتاه فارسی است که برای تعلیم نامه نگاری تحریر شده است.

٧ ـ **شرح العوامل المائة** «٣٥ پ ـ ٤١ پ» **(نحو ـ عربی)**

از : ؟

شرح مشهوری است بر «عوامل المائه» شیخ عبدالقاهر جرجانی.

آغاز : «الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین العوامل فی النحو ما الفه الشیخ الفاضل عبدالقاهر بن محمد بن الجرجانی تقی الله سراه و جعل الجنة مثواه... مائة عامل لفظیة و معنویة فاللفظیة منها علی ضربین سماعیة و قیاسیة فالسماعیة منها احد و تسعون عاملا».

انجام : «فهذا مائة عامل لایستغنی الصغیر و الکبیر و الرفیع و الوضیع عن معرفتها و اعمالها فی معمولاتها حسب ما کان عملها ذلك آخر ما اردنا بیانه علی سبیل الاختصار والله الهادی و المعین و الغفار و الستار».

٨ ـ **العوامل المائة** «٤١ پ ـ ٥١ پ» **(نحو ـ عربی)**

از : شیخ عبدالقاهر بن عبدالرحمن جرجانی (٤٧١ ق)

آغاز : «العوامل فی النحو علی ما الفه الشیخ الامام... مائة عامل لفظیة و معنویة فاللفظیة منها علی ضربین سماعیة و قیاسیة».

انجام : «نحو مات الناس حتی الانبیاء و اما فی الضعف نحو قدم الحاج حتی المشاة هذا آخر ما اردنا... بعون الملك القدیم».

٩ ـ **خطبه نکاح** «٥٣ پ ـ ٥٤ پ»

آغاز : «الحمدلله الملك المهیمن الدیّان ذی العزة و العظمة و القدرة».

انجام نسخه : «و صلّ علی السبطین السیدین السندین الامامین الهمامین...».

نسخ؛ رساله سوم آفتاب بن سید محمد حسین الحسینی القمصری با مهر بیضوی «عبده آفتاب الحسینی ۱۰۷۵»، شب دوشنبه اوایل جمادی الثانی ۱۰۷۵؛ رساله چهارم همو، اواخر ذی حجه ۱۰۷۵؛ رساله هفتم همو، ۲۶ رمضان المبارك ۱۰۷۳؛ رساله هشتم همو، بی تا [۴۲ پ]؛ رساله نهم سعید بن اسمعیل شهسوار قمصری، ۲۵ صفر ۱۰۶۹؛ رساله سوم با حواشی به امضاء «منه رحمه الله»؛ مقابله و در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، سبز سیر، ضربی مجدول.

۵۴ برگ؛ ۱۴×۲۰ سانتی متر؛ ۱۴ ـ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۹۸۹۹].

(۱۴۴۰۲)

ترجمه الدرّ النظیم فی خواص القرآن العظیم (علوم قرآن ـ فارسی)

از : عبدالعلی بن محمد بن حسین بیرجندی (۹۳۲ ق)

[مجلس ۲۵/۳۵، ش ۱۲۰۰۹]. نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «زیادت از مرتبه قرآن نیست نه مرتبه پیغمبران و نه مرتبه فرشتگان و نه مرتبه غیرایشان و فرمود که قرآن خوانان خاصه حق تعالی اند».

انجام نسخه : «آنچه در خواص سوره و آیات بینات فرقانی مذکور شد از تفاسیر و کتب معتبره... بمجرد بغض و عداوت کار نفرماید بلکه از آن ضرر باهل».

نسخ (آیات شریفه معرب)؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، عطف گالینگور.

۲۳۵ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۰۰].

(۱۴۴۰۳)

مجموعه

۱ ـ قصیده ای از ثنایی «۱ پ» (فارسی)

٢ ـ النفلية «٢ پ ـ ٥٤ ر» **(فقه ـ عربی)**

از : شهید اول محمد بن مکی عاملی (٧٨٦ ق)

[**مرعشی ٨٢/١، ش ٦٩/٤؛ مشار، عربی ٩٦٣**].

آغاز : «الحمدلله الذی ضم النشر بجمع الشتات... اما بعد فانی لما وقفت».

انجام : «ثم یسجد سجدتی الشکر و الحمدلله... الطاهرین المعصومین».

٣ ـ صیغه و خطبه نکاح و مطالب متفرقه «٥٥ ر و پ»

٤ ـ صیغ العقود و الایقاعات «٥٦ پ ـ ١٠١ ر» **(فقه ـ عربی)**

از : نورالدین علی بن عبدالعالی معروف به محقق کرکی (٩٤٠ ق)

[**مجلس ٤٠/٢٦، ش ٧٥٤٠**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٥ ـ صیغ العقود «١٠١ پ ـ ١٠٣ پ»

در این بخش چند عقدنامه (عقد متعه، نکاح دایم، اجاره برای قضای نماز و روزه میت، اجاره حج) ذکر شده است.

نسخ؛ رساله دوم و چهارم میرآفتاب بن میر محمد حسین الحسینی القمصری در قمصر کاشان ١٠٧١؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، مقابله و در حاشیه تصحیح شده، رساله دوم با حواشی به امضاء «منه»؛ در اول نسخه مهر بیضوی «عبده الراجی محمد بن محمد حسین ١٢٧٩»؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

١٠٣ برگ؛ ١٣×٢٠ سانتی متر؛ ١١ سطر؛ [**ثبت ٨٩٩٠١**].

(١٤٤٠٤)

مجموعه

١ ـ شفاء المرض = طب شهابی «١ پ ـ ٩٦ پ» **(طب منظوم ـ فارسی)**

از : شهاب الدین بن عبدالکریم قوام ناکوری متخلص به شهاب (قرن ٨ ق)

صد و شصت باب کوتاه است به نظم در شناختن دردها و علایم بیماری ها. شاعر در

اشعارش «شهاب» تخلص می کند و این منظومه را در ۱۰ شوال ۷۹۰ به پایان رسانیده است. [**دانشگاه ۲۰۰٦/۱۱؛ منزوی ۵۵۵/۱؛ الذریعه ۲۲٤/۱۹ با عنوان «مثنوی شفاء المریض»**].

آغاز :

«نخستین کنم نوك خامه روان به توحید پروردگار جهان

خداوند خلاق ارض و سما که نه جسم دارد نه او راست جا

... طبیبی نکردم بسی سالها ولی بی طمع خاص بهر خدا

مریضی که از من دوا یافته ز فضل الهی شفا یافته

دوای من ار نفع نارد ترا مرا بد نگویی ز بهر خدا»

و بعد از چند بیت گوید :

«اساسش نهادم صد و شصت باب شفاء المرض کردم این را خطاب

سبب گویم این شرح از این کتاب چنین رنج بهر چه براه شهاب

... دلم گفت ای پورعبدالکریم که هیچست دنیا و فرزند و سیم

... نصیحت بجانست اگر بشنوی ترا داد ایزد چون طبع قوی

کتاب به حکمت به نظم اندر آر که بعد از تو ماند مگر یادگار

ز طبع ضعیفی که من داشتم چنین طب منظومه پرداختم»

و در پایان مقدمه گوید :

«الهی به حق نبی الهدی ختوم رسل خاتم انبیا

محمد شه جمله پیغمبران که از عشق رویش سرشتی جهان

به حق ابوبکر ای کردگار که شد ثانی اثنین در روزگار»

انجام :

در این طب منظوم ای ذاالکرم نرندم به جز نفع مردم قلم

بگفتند یاران من کی شهاب بنام شهنشاه کن این خطاب

بگفتم که چو شاه شاهان خداست بدرگاه او بندگی جمله راست

من این طب بنام خدا ساختم جزای ثوابم از آن خاستم

چو فضل خدا بود و سعی شهاب مرتب شد ابواب هذا الکتاب

ز هفتصد زیادت نود سال بود دهم روز از ماه شوال بود

نوشته بماند سیه بر سفید نویسنده را نیست فردا امید

۲ ـ فرهنگ طب «۹٦ پ ـ ۹۹ پ» **(پزشکی ـ فارسی)**

از : مؤلف پیشین

فرهنگ کوتاه طبی است به ترتیب حروف تهجی. مؤلف در آن الفاظ و اصطلاحات طبی را به فارسی معنی نموده است.

آغاز : «بسمله (اپسی) تخم کتان (اخلاط هندوی) لون (مویز) دانك (انگبین) عسل شهد نیز گویند (رضاص) قاقیا هندوی دانك».

انجام : «(هرشکل) برگهاست بالای درخت میرود و دفع باد نیکوکار آید (لاون) عنبر سیاه والله اعلم بحقایق الامور».

نستعلیق؛ یحیی قرشی، غره شهر ربیع الاول ۱۲۲۷؛ عناوین شنگرف؛ در اول نسخه فهرست ابواب ذکر شده؛ جلد : گالینگور، مشکی، عطف و گوشه گالینگور قهوه ای.

۹۹ برگ؛ ۱٦×۲۲ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۰۲].

(۱٤٤۰٥)

تحفه ملکی = ترجمه عیون اخبار الرضا(علیه السلام) **(حدیث ـ فارسی)**

از : علی بن طیفور بسطامی

ترجمه ای است روان و شیوا از عیون اخبارالرضا(علیه السلام)، مترجم آن را در سال بیستم از سلطنت عبدالله قطب شاهی هنگامی که در ولایت دکن در هند بوده، برای شیخ ملك محمد انصاری ترجمه نموده است. [**الذریعه ۱۲۰/٤، ش ٥۷۳؛ آستان قدس رضوی، مشهد**

١٢٨/١٤ و ١٢٩ که دو نسخه از این کتاب به شماره های ٩٧٦٩ و ١٢٢٨٦ معرفی شده و هر دو نسخه ترجمه ٢٩ باب اول کتاب را شامل است].

نسخه حاضر نیز ترجمه ٢٩ باب اول کتاب را شامل است.

آغاز :

«چون کلك سخن گوی بامداد مداد در گلشن اخبار زبان باز گشاد

بر طبق حدیث کل امر ذی بال از حمد الهی سخن آغاز نهاد

آغاز سخن گذاری بحمد و ثنای حضرت باری شیمه ستوده راویان اخبار اخیار...».

انجام : «هرچه خوبان دارند تو تنها داری صلوات الله و سلامه علیه و آله الطیبین الطاهرین مصنف این کتاب مستطاب گفت که... و تفسیر این روایت را در کتاب معانی الاخبار بیان کرده ام ان اردت الاطلاع علیه فارجع الیه و التوفیق منه و سبحانه و تعالی».

ـ در صفحات آخر نسخه این مطالب موجود است :

الف : اقلام علوم غریبه، شامل چند قلم به ترتیب زیر :

قلم یونانی، قلمی که ملا حسین کاشفی در کتاب اسرار قاسمی به کار برده است، قلم عبرانی و دو قلم دیگر.

ب : غزلی از سعدی شیرازی با این مطلع :

جانا هزاران آفرین بر جانت از سر تا قدم

ج : رباعی ترکی به خط عبدالوهاب.

نسخ؛ بی کا، اواسط رجب ١٢٢٣؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ چند مهر بیضوی در اول و آخر نسخه آمده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول.

١٤٢ برگ؛ ٢٠×٣١ سانتی متر؛ ٢١ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٠٣].

(١٤٤٠٦)

مجموعه

١ ـ اربعون حديثاً «٢ پ ـ ١٨٤ ر» **(حديث ـ عربى)**

از : شيخ بهاءالدين محمد بن حسين عاملى (١٠٣٠ ق)

[**مجلس ٢٧٢/٢٥، ش ٧٢٧٧**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٢ ـ المثلثات اللغوية «١٨٥ پ ـ ١٨٨ ر» **(ادبيات ـ فارسى)**

از : ؟

رساله كوتاهى است در بيان كلماتى كه به يك شكل نوشته مى شوند و با تغيير حركات حروفشان، معنى آن ها فرق مى كند. در شماره ١٣٦٠٠ مثلثات قطرب كه در همين موضوع مى باشد معرفى گرديد.

آغاز : «الحمدلله ... محمد و آله اجمعين اما بعد هذا كتاب مؤلف على اسماء متفقة كتابته (الآل) آواز چنگ و نيزه كوتاه (الال) پيچيدن چشم (الآل) خويشاوندان».

انجام : «(الوَرد) گل (الورد) نماز و دعا (الوُرد) شتر سرخ».

٣ ـ الكبائر، منظومة فى... «١٨٨ پ ـ ١٩١ ر» **(اخلاق ـ عربى)**

از : ؟

منظومه اى است در ٣٦ بيت در بيان گناهان كبيره و نام آن ها، با ذكر آياتى از قرآن كريم در حواشى كه دلالت بر كبيره بودن آن ها دارد.

آغاز :

خذ صاح عنى عدد الكبائر و احفظه و اجعله من الصغائر

و هو على قول ذوى الرواية سبعون فافهم و انعم الدراية

انجام :

و شهادة الزور و منها النظر و القرب للحايض حتى تطهر

و كفر نعم يا حبيب و الهمز و اللمز و التلقيب

٤ ـ نماز جمعه، رساله در وجوب... «١٩١ پ ـ ١٩٢ پ» **(فقه ـ فارسی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است از یك عالم شیعی در اثبات وجوب نماز جمعه در عصر غیبت. مؤلف در آن ادعا می کند که وجوب نماز جمعه اجماعی بین علمای شیعه است و خود چهار دلیل بر وجوب آن اقامه می کند. او در این کتاب از محمدباقر سبزواری و شرح شرایع سیدمحمد نقل می کند.

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «بسمله اما بعد بدانید ای برادران ایمانی که نماز جمعه واجبست به چند دلیل اول آنکه نماز جمعه در زمان رسول خدا(صلی الله علیه وآله وسلم) واجب عینی بود».

انجام نسخه : «خاتمه بدانید ای برادران... سید محمد در شرح شرایع نقل کرده».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ رساله اوّل با حواشی به امضاء «منه ره» و حواشی دیگر؛ در صفحه اول نسخه سه بیت شعر از میرنجات قمی و صفحه دوم غزلی از همان شاعر و جواب فیضی به آن، صفحه سوم تملك محمدمحسن با مهر بیضوی وی و تملك بهمن میرزا که در سال ١٢٧٢ در اصفهان کتاب را خریده با مهر مربعی بزرگ وی و بعد از کتاب اربعین مطالبی در معاد و مطلبی از فارابی و چند دعا و شعر؛ جلد : تیماج، سرخ، لولادار، عطف گالینگور قهوه ای.

١٩٢ برگ؛ ١٢/٥×١٩/٥ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [**ثبت ٨٩٩٠٤**].

(١٤٤٠٧)

شرائع الاسلام (فقه ـ عربی)

از : محقق حلی جعفر بن حسن بن یحیی (٦٧٦ ق)

[**مجلس ٤١٥/٢٥، ش ٧٤٣٦**]. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «من الماء شی القاء علی وسط القبر و توضع الید علی القبر و یترحم».

نسخ؛ جعفرقلی بن آخوند ملا خداقلی مؤذن باشی افشار ارومچی، ١٢٢٦؛ عناوین

شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ با حواشی به امضاء «ع ل»، «زین الدین» و به نقل از کتاب مسالك؛ جلد : مقوائی، قهوه ای، عطف و گوشه تیماج.

۲۳۰ برگ؛ ۲۰×۳۱ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۰۵].

(١٤٤٠٨)

ترجمه اربعین شیخ بهایی = قطب شاهی = ترجمه قطب شاهی

(شرح حدیث ـ فارسی)

از : شیخ محمد بن علی بن خاتون عاملی (قرن ۱۱ ق)

[مجلس ١٦٤/٢٦، ش ٧٦٦٥].

آغاز : «سپاس بیحد و ستایش بیعدد بیمثلی را سزد که بایمای دلگشای وله المثل».

انجام :

«چشم هنر بین بود از عیب پاك بی هنر ار عیب کند زآن چه باك

چونکه بدین پایه رساندم کلام به که کنم ختم سخن والسلام

نستعلیق؛ محمد یوسف بن محمد ابراهیم آشتیانی، جمادی الاولی ١٢٤٠؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در اول نسخه و آخر آن تملك علی اصغر بن مصطفی قلی مازندرانی نوری با مهر بیضوی «علی اصغر بن مصطفی قلی ١٢٤٢» که فوت مادرش را در ۹ ربیع المولود ١٢٤٩ در بروجرد به مرض طاعون یادداشت نموده است و در اول نسخه مهر مربعی «الیس الله بکاف عبده محمدامین ١٢٥٧»؛ در آخر نسخه مهر مربعی «لا اله الا الله الملك الحق المبین عبده علی اصغر ١٢٢٤»؛ جلد : تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر لچکی مذهب، مجدول گرهی.

۱۷۷ برگ؛ ۱۸×۳۰ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۰۶].

(١٤٤٠٩)

ابواب الجنان (اخلاق ـ فارسی)

از : رفیع الدین محمد بن فتح الله واعظ قزوینی (۱۰۸۹ ق)

[مجلس ٣٧٤/٢٥، ش ٧٣٩٠]. نسخه حاضر جلد دوم کتاب است.

آغاز : «زلال مقالی که از چشمه سار دل بجدول زبان جاری و بوستان جانفزای دین و ایمان از آن آبیاری تواند شد».

انجام : «را در آنجا با هم جمع نموده بیك اذان و اقامه می گذارند تمام شد».

نستعلیق؛ بی کا، سه شنبه ربیع الاول [تاریخ نانوشته]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با سر لچکی مجدول گرهی.

۲۳۷ برگ؛ ۲۰×۳۱ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۰۷].

(١٤٤١٠)

مقامات النجاة فی شرح الاسماء الحسنی (شرح اسماء حسنی - عربی)

از : سید نعمت الله بن عبدالله موسوی جزائری (۱۱۱۲ ق)

[مجلس ٢٤٢/٢٥، ش ٧٧٥٥/١]. نسخه حاضر جلد اول کتاب و آغاز آن با آغاز نسخه سابق برابر است.

انجام : «الخاتمة معنی الضّار هوالذی یوجد الضرر تارة و یوجد اسبابه اخری لانه تعالی خلق السم و خلق فیه السمیة القاتلة فالاشیاء تنتهی الیه جل شانه بواسطة و بلاواسطة قد تم بعون الله... هذا المجلد الاول... و سیتم... المجلدان الاخر».

نسخ؛ حسین خویی الاصل و اورومی المسکن، ١٢٤٤ (به فرموده آخوند ملامحمد خلف ملاصفر ملقب به ملا نظام الدین)؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده، با حواشی به امضاء «منه عفی عنه» و حواشی دیگر؛ در اول و آخر نسخه وقف کتاب بر اولاد ذکور با مهر مربعی «عبده محمد بن نظام الدین ۱۲۲۹»؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، مجدول.

١٦٧ برگ؛ ۲۰×۲۹ سانتی متر؛ ۳۱ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۰۸].

(١٤٤١١)

تهذيب الاحكام (حديث - عربى)

از : شيخ الطائفه محمد بن حسن طوسى (٤٦٠ ق)

[**مجلس ٩٦/٢٥، ش ٧٠٨٥**]. نسخه حاضر از «كتاب الجهاد» تا آخر مشيخه را شامل است.

آغاز نسخه : «بسمله كتاب الجهاد و سيرة الامام(عليه السلام) باب فضل الجهاد و فروضه محمد بن احمد بن يحيى عن ابى جعفر... ان جبرئيل اخبرنى بامر قرت به عينى و فرح به قلبى».

نسخ؛ بى كا، ٢٠ ذى قعده ١٠٧٧؛ عناوين و نشانى ها شنگرف؛ جاى بيشتر عناوين خالى مانده؛ در حاشيه تصحيح شده؛ جلد : مقوائى، قهوه اى، عطف و حاشيه گالينگور قهوه اى.

٤٤٢ برگ؛ ١٩×٢٦ سانتى متر؛ ٢١ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٠٩].

(١٤٤١٢)

جُنّة الامان الواقية و جَنّة الايمان الباقية = مصباح كفعمى (ادعيه - عربى)

از : شيخ تقى الدين ابراهيم بن على كفعمى (٩٠٥ ق)

[**مجلس ٣٠٣/٣٥، ش ١٢٣٤٥**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نسخ (ادعيه شريفه معرب)؛ بى كا، بى تا؛ عناوين شنگرف؛ حواشى به نقل از كتب مختلف؛ در آخر نسخه تملك احمد بن الكاظم با مهر مربعى به سجع «مبشرا برسول ياتى من بعدى اسمه احمد ١١٠٩»؛ جلد : تيماج دورو، قهوه اى، لولادار.

٣٥٦ برگ؛ ١٩×٢٥/٥ سانتى متر؛ ١٧ سطر؛ [ثبت ٨٩٩١٠].

(١٤٤١٣)

بحارالانوار (حديث - عربى)

از : ملا محمدباقر بن محمدتقى مجلسى (١١١٠ ق)

[**مجلس ٧٨/٢٥، ش ٧٠٦٨**]. نسخه حاضر جلد هشتم كتاب را شامل است.

آغاز : «الحمدلله الذی اوضع لنا مالك الدین باعلام».

نسخ؛ بی کا، قرن ۱۱؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، جای تعدادی از عناوین خالی مانده؛ در حاشیه تصحیح و نسخه بدل آورده شده؛ در اول نسخه استکتاب کتاب از طرف فضلعلی بن شاهوردی بیك توشمال باشی بن خلف با مهر مربعی آمده و در تاریخ رجب ۱۰۹۹ نسخه را بر اولاد ذکور وقف کرده؛ جلد : تیماج، مشکی.

٦٥٦ برگ؛ ۱۹×۳۰ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۱۱].

(١٤٤١٤)

مصابیح القلوب (اخلاق ـ فارسی)

از : تاج الدین حسن بن حسین شیعی سبزواری (قرن ۸ ق)

پنجاه و سه فصل است در اخلاق و آداب اسلامی، با استفاده از احادیث اهل بیت(علیهم السلام)و اخبار صحیحه و گفتار حکما و عرفا و صوفیه و جز اینها. این کتاب در سال ۱۳۷۵ ش به وسیله دفتر نشر میراث مکتوب در تهران به چاپ رسیده است.

[الذریعه ۹۰/۲۱؛ مرعشی ۱۵٦/۸، ش ۲۹۷۸].

آغاز : «الحمدلله الذی شمّس بشموس الشرقیة شعلة الشرر من شطر الشجر... روی عن النبی(صلی الله علیه وآله وسلم) انه قال خمس من کنّ فیه اسکنه اللّه فی الجنة... خداوندا ضمیر ما را از زینت و شهوت خالی گردان».

انجام :

«اگر رحمت کنی فضل تو باشد ندارم هیچ طاعت جز دل ریش

و تمت کلمة ربك صدقا و عدلا».

نستعلیق؛ عبدالمحسن بن حیدر دادیانی ۱۰۷۱؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با سر لچکی، مجدول گرهی.

۲۲۰ برگ؛ ۱۹×۳۰ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۱۳].

(١٤٤١٥)

جوامع الجامع = التفسير الوسيط (تفسير - عربى)

از : ابوعلى فضل بن حسن بن فضل طبرسى (٥٤٨ ق)

[**مجلس ١٠٤/٣٥، ش ١٢٠٩٤**]. نسخه حاضر از سوره طه تا آخر قرآن را شامل است.

نسخ؛ بى كا، ١١٠٧؛ نشانى ها شنگرف؛ با حاشيه نويسى هاى مختصر توضيحى، در پايان نسخه مهر مربعى با سجع «لا اله الا الله الملك الحق المبين سيدعلى...»؛ جلد : تيماج دورو، قهوه اى، ضربى، مجدول.

٣١٥ برگ؛ ٢١×٣١ سانتى متر؛ ٢٢ سطر؛ [ثبت ٨٩٩١٣].

(١٤٤١٦)

تهذيب الاحكام (حديث - عربى)

از : شيخ الطائفه محمد بن حسن طوسى (٤٦٠ ق)

[**مجلس ٩٦/٢٥، ش ٧٠٨٥**]. نسخه حاضر جلد اول كتاب (طهارت و صلوة) را شامل است.

نسخ، عبدالائمة بن عبدالحسين نجفى الخادم بالغرى، جمعه ٣ محرم ١١٠٨؛ در صفحه اول تملك محمدباقر بن محمدتقى و نصرالله حسينى قدمگاهى و فرزندش محمد، در صفحه دوم و سوم يادداشتى گويا به خط سيدنعمت الله جزايرى به نقل از شيخ طوسى در مورد كتاب تهذيب و خصوصيات آن، صفحه سوم شعرى به عربى در مورد نوشتن كتاب و ثواب آن، صفحه چهارم مطالبى به نقل از وافى فيض كاشانى با دعاى «غفر له» براى وى، و مطالبى از شيخ محمد با دعاى «رحمه الله» در مورد روايت هاى موسى بن القسم بن عبدالرحمن و مطلبى از ملا غياث در مورد روايت هاى كتاب تهذيب، صفحه پنجم سؤال و جوابى در مورد نكاح به فارسى از شيخ بهائى و يادداشتى در مورد اولاد ائمه(عليهم السلام) و اجازه نامه سيد نعمت الله جزائرى به خط خودش كه در اوايل ذى قعده ١١٠٨ براى شيخ عبدالائمه نجفى جزائرى (كاتب نسخه) نوشته است و دستخطى از كاتب كه در ١١٠٨ نوشته با مهر بيضوى به سجع «خادم شاه نجف بود عبدالائمه ١٠٨٦»

و تملك محمدصالح بن دخيل على نجفى با مهر مربعى وى و تملك محمد اسمعيل در جمادى الاولى ١٣٤٠ با مهر بيضوى وى.

صفحه ششم سرلوح زرين و الوان با كتيبه زرين، تمامى صفحات مجدول زرين، عناوين و نشانى ها شنگرف، با حواشى توضيحى از «م ق ر مدظله العالى»، «٥١٤»، «ب هـ ر»، «ك» و ديگران، در پايان نسخه علامت بلاغ به خط علامه محمدباقر مجلسى و دستخطى از جلال الدين حسينى كه در ١٣ صفر ١٣٧٩ نوشته است، در سه صفحه آخر نسخه مقدمه ثانيه وافى فيض با عنوان «المقدمة الثانية فى التوقيف لمعرفة الاسانيد» درج شده است؛ جلد : تيماج، سرخ، ضربى، مجدول.

٣٥٣ برگ؛ ٢٢×٣٦ سانتى متر؛ ٢١ سطر؛ [ثبت ٨٩٩١٤].

(١٤٤١٧)

مجموعه

١ ـ شرح الايساغوجى «١ ر ـ ٤٣ پ» **(منطق ـ عربى)**

از : حسام الدين حسن كاتى (٧٦٠ ق)

[**مرعشى ١٧٩/٣، ش ٩٨٦**]. نسخه حاضر مقدمه شرح را فاقد است.

آغاز نسخه : «قال ايساغوجى اللفظ الدالّ على تمام ما وضع له بالمطابقة و على جزئه ان كان له جزء بالتضمن».

انجام : «انّما هو البرهان لكونه مركباً من المقدمات اليقينية فليكن هذا آخر ما كتبناها من اوراق لايضاح كتاب الأيساغوجى».

٢ ـ حاشية تهذيب المنطق «٤٧ پ ـ ١٦٤ ر»

از : نجم الدين عبدالله بن حسين يزدى (٩٨١ ق)

به شماره [١٤٣٠٥/٤] مراجعه شود.

آغاز : «قوله الحمدلله افتتح بحمدالله بعدالبسمله ابتداء بخيرالكلام و اقتداء بحديث خيرالانام عليه و آله الصلوة و السلام».

انجام : «قوله و هذا بالمقاصد اشبه ای الامر الثامن اشبه بمقاصد الفن... وآله و عترته الطّاهرین».

نسخ؛ رساله اول سیدحبیب، روز شنبه اول ذی قعده ۱۲۰۸؛ رساله دوم بی کا، اول شوال ۱۲۰۸؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، متن رساله دوم جداگانه در بالای صفحات نیز آمده است؛ جلد : تیماج، مشکی، مجدول.

۱۶۵ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [**ثبت ۸۹۹۱۵**].

(۱٤٤۱۸)

مجموعه

۱ ـ **اشعار و ساقی نامه رضا** «۲ برگ الحاقی در اول نسخه»

۲ ـ **جدول احوال چهارده معصوم**(علیهم السلام) «۳ پ ـ ٤ ر»

۳ ـ **قصیده هراس و مماس عرفی شیرازی** در مدح روضه امیرالمؤمنین(علیه السلام) «۵ ر»

آغاز :

این بارگاه کیست که گویند بی هراس ای اوج عرش سطح حضیض ترا مماس

٤ ـ **رفع آفات و دفع بلیات** «۵ پ ـ ۱۸ پ» **(دعا ـ فارسی)**

از : ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

رساله کوتاهی است در ده باب، درباره رفع بلایا و آفات به وسیله دعاهای وارده در قرآن و نقل شده از ائمه(علیهم السلام). [**الذریعه۱۱/۲٤۵ باعنوان«الرفع و الدفع»؛ مرعشی۱/۳۷، ش ۲۵**].

آغاز : «الحمدلله و سلامه علی الذین اصطفی الله خیر اما یشرکون اما بعد این رساله ای است در رفع آفات و دفع بلیات».

انجام : «کارد را به آن بیالایند زنگ آن را ببرد و مجموع آنچه در این باب ذکر و مذکور شد از محمد بن اسحاق کندی منقول است که در رساله دفع آثار آورده تمت».

۵ ـ **فالنامه** که از جفر حضرت علی(علیه السلام) استخراج شده «حاشیه ۱۸ پ»

آغاز : «این فالنامه فالیست که از جفر جناب حضرت مولای فقرا علی بن ابی طالب صلوات الله علیه و آله استخراج کرده اند».

٦ ـ کشکول شیخ بهایی (منتخب) «۱۹ پ ـ ٤١ پ»

۷ ـ آب زلال «٤٢ ر ـ ٤٤ پ» **(عرفان ـ فارسی)**

از : ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

[**مرعشی ۱۳۰/۲، ش ۵۲۵/۲؛ الذریعه ۲/۱**]

آغاز : «فیاض علی الاطلاق را حمد و سپاس بی منتها و رسانندگان فیض او را به مستعدان درود و ثنا...».

انجام :

هان بیرون آ چو مغز از پوست میگفتم و تو شنیدی ای دوست

از سر تا پای گوش بادت این آب زلال نوش بادت

۸ ـ ترجمه صد کلمه امیرالمؤمنین(علیه السلام) «٤٥ ر ـ ٤٨ پ» **(حدیث ـ فارسی و عربی)**

از : عادل خراسانی (قرن ۱۰ ق)

به شماره [۱۳٦۰۷] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۹ ـ مطالب پزشکی شامل : دستور گرفتن عرق ماء الحیوة که از مخترعات مرحوم ملا مؤمن صاحب تحفه است، خواص اسپند، نسخه عرق ابریشم، حب جهت امساك منی «٤۹ ر ـ ۵۰ پ»

۱۰ ـ اشعاری از : امیرالمؤمنین(علیه السلام)، حافظ شیرازی، جامی، سعدی، موجی، مولوی، (مثنوی) آذر، میرزا عبدالوهاب، نورعلی شاه، امیر خسرو دهلوی «۵۱ ر ـ ۵۷ ر»

۱۱ ـ نان و حلوا «۵۷ پ ـ ٦١ ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ ق)

آغاز :

ايها اللاهى عن العهد القديم ايها الساهى عن النهج القويم

انجام :

یا بهائی اتخذ قلبا سواه فهو ما معبوده الاّ هواه

١٢ ـ شیر و شکر «٦١ ر ـ ٦٢ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : مؤلف پیشین

به شماره [١٣١٥٨/٣] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

١٣ ـ اشعاری از : سعدی، رباعیات محتشم، رباعیات خیام، رباعیات شیخ بهایی «٦٢ پ ـ ٦٤ پ»

١٤ ـ احادیثی از : حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) و امام رضا(علیه السلام) و امام صادق(علیه السلام) «برگ ٦٥»

١٥ ـ تاریخ چند حادثه در مراغه و آذربایجان «٦٦ ر»

در این بخش تاریخ شیوع بیماری طاعون در چند مورد، تاریخ چند زلزله در آذربایجان، تاریخ فوت شاهان قاجار، فوت احمدخان بیگلربیگی مراغه در ١٢٣٢ ق و حمله عبیدالله کرد به آذربایجان، توسط عبدالغفار بن محمد فصیح مراغه ای در جمعه ٢٦ ربیع الاول ١٢٦١ تحریر شده است.

١٦ ـ مطالب متفرقه ای شامل : نصیحت خواجه عبدالله انصاری «٦٦ پ»، پند حکیمی به پسر خود «٦٧ ر»، اشعاری از شافعی و مقامات حریری «٦٧ پ»

١٧ ـ دقایق الحقایق «٦٨ ر ـ ٧١ ر» **(عرفان ـ فارسی)**

از : احمد رومی

تفسیری است عرفانی در ٨٠ فصل که در هر فصل آیتی را گزارش می کند و ناظر به مثنوی مولوی است. [**منزوی ٤٨/١ و ١١٤٦/٢؛ دانشگاه ٢٨٨٥/١٢**].

نسخه حاضر بخش کوتاه و منتخبی از این کتاب را شامل است و در آن مؤلف، احمد رومی از شاگردان مولوی رومی معرفی شده است.

۱۸ ـ اشعار سعدی و منتخبی از گلستان «۷۲ ر ـ ۷٦ پ»

١٩ ـ رساله در عرفان «٧٧ ر ـ ٨٢ پ» **(فارسی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در پند و اندرز به صورت عرفانی با ذکر داستانی از عارفان.

آغاز : «الحمدلله... قال رسول الله صلی علیه و آله و سلم من اصبح و همومه همّ واحد کفاه الله تعالی هموم الدنیا و الآخرة و من یتشعب به همومه لم یبال الله تعالی فی ای واد مهلکته، مهتر عالم و سید بنی آدم صلی الله علیه و آله و سلم».

انجام : «این کاریست که خود کنم نه با کس مشورت کنم هر چه خواهم کنم و ان اراد الله ان یقیم القیامة فاقامها و الله ملهم الرشاد تمت».

٢٠ ـ ساقی نامه حافظ شیرازی «٨٣ ر ـ ٨٧ ر»

به شماره [١٤١٤٨/٢٨] مراجعه شود.

٢١ـ نامه امام حسن عسکری(علیه السلام) **به ابوالحسن علی بن حسین بابویه قمی** «٨٧پ»

٢٢ ـ ساقی نامه نظامی «٨٨ ر ـ ٨٩ پ»

٢٣ ـ کلیات شمس تبریزی (منتخب) «٩٠ ر ـ ١١٦ ر»

از : جلال الدین محمد بن محمد رومی (٦٧٢ ق)

٢٤ ـ شعری از عباس بن ابی القاسم بن محمد بن فیض به خط خودش «١١٧ ر»

٢٥ ـ گلشن راز «١١٨ پ ـ ١٥٦ ر» **(عرفان ـ فارسی)**

از : شیخ محمود بن عبدالکریم شبستری (٧٢٠ ق)

[**مجلس** ١٨٠/٢٦، **ش** ٧٦٨٤]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٢٦ ـ عرفان منظوم «١٥٨ ر ـ ١٧٥ پ» **(فارسی)**

گویا از : سیدحسین سادات

منظومه عرفانی است در بیان مسائل عرفانی به صورت پند و اندرز و حکایت.

آغاز نسخه :

شمع را روشنکن پنهان نهاد قفل این گنجینه را نتوان گشاد

جان بنام ایزد آمد در وجود در عبارت بیش از این فرمان نبود

انجام :

چون بدانستم که حیرت در ره است بس یقینم شد که خاموشی به است

طول عرضی خواستم این نامه را مصلحت نامد شکستم خامه را

۲۷ ـ انوار حکمت = نصایح یوسفی «۱۷٦ ر ـ ۱۸۱ پ» **(عرفان ـ فارسی)**

از : یوسف بن محمد بن یوسف یوسفی هروی (۹۵۰ ق)

[**مجلس ۹۲/۲۵، ش ۷۰۸۰/۲**].

۲۸ ـ اشعار متفرقه «۱۸۲ ر ـ ۱۸٤ ر»

۲۹ ـ دیوان مجذوب تبریزی «۱۸٤ پ ـ ۲۳۸ پ» **(فارسی)**

از : میرزا محمد بن محمدرضا مجذوب تبریزی

به شماره [۱٤۱٤٥/۲۷] مراجعه شود.

نسخه حاضر شامل غزلیات به ترتیب حروف تهجی و قصاید و ترجیع بندها را شامل است.

آغاز غزلیات :

الهی عبدك العاصی اتاکا مقرّاً بالذنوب قد دعاکا

فان تغفر فانت اهلٌ لذالك و ان تطرد فمن یرحم سواکا

انجام غزلیات :

امیّدوار و صاف دل صبح خیز باش تا خنده ای ز گریه وقت سحر کنی

مجذوب جبهه را مکن از گرد سجده پاك تا خون رشك در دل شمس و قمر کنی

آغاز ترجیع بند :

روزیکه فلك بساط آراست رخصت ز علی گرفت و برخواست

از دامنش آسمان چو گردی بر خاك درش نشست و برخاست

انجام ترجیع بند :

عمریست که از در تو دورم وقت است که لطفها نمایی

تا کی باشم بغم گرفتار بازآ بازآ که رفتم از کار

نستعلیق؛ رساله سوم ۱۰ جمادی الثانی ۱۲٤۰؛ رساله دهم عبدالغفار بن مرحوم حاجی محمد فصیح المراغه ای، ۱۵ شوال ۱۲٦۰، رساله بیست و هفتم همو، ۱۵ رجب ۱۲٦۲؛ رساله بیست و نهم ۱۲٦۳؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ تعدادی از صفحات چلیپایی؛ جلد : تیماج، سبز، ضربی، مجدول.

۲۳۷ برگ؛ ۱۵×۲۱/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۹۹۱٦].

(۱٤٤۱۹)

الکافی (حدیث - عربی)

از : ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی (۳۲۸ ق)

[**مجلس ۱۹۸/۲۵، ش ۷۲۰۱**]. نسخه حاضر از «کتاب الوصیة و ما امر بها» تا آخر «کتاب المواریث» را شامل است.

آغاز : «بسمله باب الوصیة و ما امر بها حدثنا علی بن ابراهیم عن علی بن اسحاق عن الحسن بن حازم الکلبی بن اخت هشام ابن سالم عن سلیمان».

انجام : «فقال ما اخذ الا النجوم التی شرطت و اتعرض من ذلك لمیراثه فقال له امیرالمؤمنین صلوات الله علیه فانت احق بشرطك تم کتاب المواریث».

نسخ زیبا، بی کا، (اوائل قرن ۷)؛ در پایان کتاب الوصیة چنین آمده : «انهاه الی هاهنا قراةً و تصحیحاً نفعه الله و ایانا به بمحمد و آله و کتب یحیی بن سعید فی جمادی الاخره سنه اثنین و خمسین و ستمائة». هم چنین در پایان کتاب الاطعمه [۱۹۲ پ] آمده : «انهاه قرائة و تصحیحاً نفعه الله و ایانا به بمحمد و آله و کتب یحیی بن سعید فی ربیع الاخر سنة اثنین و خمسین و ستمائه ٦۵۲»؛ جلد : تیماج، سرخ، ضربی، مجدول.

۲۳٤ برگ؛ ۱۷×۲۲ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۱۷].

(۱٤٤۲۰)

زادالمعاد (ادعیه ـ فارسی)

از : ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۰ ق)

[مجلس ۲۷٤/۳۵، ش ۱۲۳۱۰]. نسخه حاضر از آغاز اندکی افتادگی دارد و انجام آن با نسخه سابق برابر است.

آغاز نسخه : «ملت دین نقاوه احفاد سیدالمرسلین آب و رنگ گلستان مصطفوی و چشم و چراغ دودمان مرتضوی... باب اول در فضایل و اعمال ماه مبارك رجب است».

نسخ؛ بی کا، سه شنبه ۱۲۲۱؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ قسمتی از ادعیه به شنگرف ترجمه شده؛ جلد : مقوائی، قهوه ای، عطف و گوشه گالینگور قهوه ای.

۲۳۹ برگ؛ ۱۷×۲٦ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۱۸].

(۱٤٤۲۱)

الصحیفة السجادیة

از : امام زین العابدین علی بن الحسین(علیه السلام)

[مجلس ۲۷۳/۳۵، ش ۱۲۳۰۹]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است و از انجام افتادگی دارد.

انجام نسخه : «فلا تردنی یا سیدی من سنی مواهبك خائبا... الطاهرین الاخیار الانجبین».

در نسخه حاضر بعد از اتمام صحیفه (بعد از دعای ٥٤) ملحقاتی آمده بدین ترتیب :

ملحقات صحیفه، اوراد هفته مروی از حضرت امام موسی کاظم(علیه السلام)، مناجات خمس عشر، دعای جوشن کبیر از مصباح کفعمی و خواص هر کدام و دعای صباح.

نسخ معرب؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، اکثر اوراق از طرف اول نسخه جدول شنگرف، دعای طلب رزق از صحیفه سجادیه در بین سطور به شنگرف به فارسی ترجمه شده، بسیاری از لغات ادعیه صحیفه سجادیه در بین سطور و یا در حاشیه با خط مشکی و به نقل از کتب دیگر به عربی معنی شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۲۶۳ برگ؛ ۱۲×۲۰ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۱۹].

(۱٤٤۲۲)

منهاج الکرامة فی معرفة الامامة (امامت ـ عربی)

از : علامه حلی حسن بن یوسف بن مطهر (۷۲٦ ق)

[مجلس سنای سابق ۸۲/۱؛ الذریعه ۱۷۲/۲۳ با عنوان (منهاج الکرامة فی اثبات الامامة)؛ مرعشی ٦۰/۱ ، ش ٤۹؛ مکتبة العلامة الحلی، للمحقق الطباطبائی، ص ۲۰۰ ـ ۲۰٤]. نسخه حاضر از آغاز اندکی افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «ادراکها نیل درجة الکرامة و هی احد ارکان الایمان... غیاث الحق و الملة و الدین اولجایتو خدابنده محمد... اشرت الی رؤس المسائل من غیر تطویل ممل و لا ایجاز مخل و سمّیتها منهاج الکرامة فی معرفة الامامة».

انجام : «و لا یمنع المستحق عن حقه فهذا آخر ما اردنا اثباته فی هذه المقدمة».

نسخ؛ دیندار علی بن عزیزالله، سه شنبه اواخر صفر ۱۰٤۲؛ در آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «جمال الدین الطباطبایی»، در حاشیه تصحیح شده و حواشی دارد؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۸۵ برگ؛ ۱۳×۱۹ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۲۰].

(۱٤٤۲۳)

مجموعه

۱ ـ رساله در نحو «۱ ر ـ ۱۹ پ» **(عربی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در نحو. این رساله غیر از کتاب های الکافیه، فوائد الصمدیه و انموذج است.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «العطف فالوجهان مثل جئت انا و زیدٌ و زیداً والاّ تعیّن النصب مثل جئت و زیداً».

انجام نسخه : «و المقصور ان کانت الفه عن واو و هو ثلاثی قلبت واواً والاّ فالیاء و».

۲ ـ الکلمات الطریفة «۲۰ ر ـ ۲۷ پ» **(عرفان ـ عربی)**

از : ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

به شماره [۱۳۷٦۰/۳] مراجعه شود. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «فمن شاهد الحسبان ان المرء اذا جاوز مقام التمییز و التبیین و فرق بین الغث و السمین و اخذ الی الشیب فی التعارف».

انجام : «و اعرف مکانك فی سلوکك و افاقتك و احفظ الادب لئلا تقع فی العطب فان الحقایق لا تعرف بالبحث ابداً و السلام علی من اتبع الهدی هذا آخر الکلام فی الکلمات الطریفه و الحمدلله...».

۳ ـ نقد الاصول الفقهیة «۲۸ پ ـ ۳۱ ر» **(عربی)**

از : مؤلف پیشین

رساله کوتاهی است در رد اجتهاد و دعوت به عمل به اخبار. مؤلف در آن به کتاب «الاصول الاصلیه» و «تسهیل السبیل» خود حواله می دهد. [**الذریعه ۲۷۳/۲٤**].

آغاز : «الحمدلله... و بعد فیقول محمد بن المرتضی المدعو بمحسن هذه رسالة فی تحقیق معنی التفقه فی الدین اوردنا فیها کلام بعض المحققین ثم اورد علیه نقض المعترضین ثم ما سنح لنا من کلام مبین».

انجام : «عرفت ما فی کلامی الشیخ حسن قدس سره و الفاضل المعترض علیه بالصحبة و الفساد و علمت الحق فی ذلك و خرجت من ظلمات الشبهات الی نور العلم

و الله ولی الذین آمنوا یخرجهم من الظلمات الی النور و یهدی من یشاء الی صراط مستقیم و الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی محمد و آله الطاهرین تم».

نسخ (رساله اول معرب)؛ بی کا، رساله دوم و سوم ۱۰۹۲؛ عناوین شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جای تعدادی از عناوین رساله دوم خالی مانده؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، مجدول.

۳۲ برگ؛ ۱۳×۱۹ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۹۹۲۱].

(١٤٤٢٤)

التوحید (حدیث - عربی)

از : ابوعبدالله مفضل بن عمر جعفی

[**مجلس ۱۵٤/۲٦، ش ۷٦۵۹**]. نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد و آغاز آن با نسخه سابق برابر است.

انجام نسخه : «کذلك العقل ایضا ظاهر لشواهد و مستور بذاته فاما اصحاب الطبایع فقالوا ان الطبیعة لاتفعل شیئا لغیر معنی و لا عمّا فیه تمام الشیء فی طبقته».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج مجدول.

۱۲۳ برگ؛ ۹×۱٦ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۲۲].

(١٤٤٢٥)

ادعیه (فارسی)

کتاب دعایی است مشتمل بر ادعیه زیر :

شرح دعای اسم اعظم مشهور به چهل و یك اسم، دعای اسم اعظم، دعای توسل، دعای جمیل، شرح دعای گنج العرش و خود دعا، دعای پنج اسم، دعای سرخ باد و زرد باد و جمیع بادها، دعای درد چشم، شرح صلوات کبیر به همراه صلوات، دعای درد سر، دعای فرس، زیارتنامه ائمه اثنی عشر(علیهم السلام)، دعای چشم زخم، چهارده اسم

اعظم، شرح آية الكرسی، دعای روزهای ماه رجب، دعای قدح، دوازده امام خواجه نصير طوسی، دعای روز و شب ماه رمضان و ادعيه ديگر و تعدادی از سور قرآن.

آغاز : «شرح دعای اسم اعظم مشهور به چهل و يك اسمی هر اسمی را يك خاصيت است اسم اول جهت بزرگی يافتن اسم دوم جهت...».

انجام نسخه : «انّ للمتقين مفازاً حدآئق و اعناباً و».

نسخ؛ بی کا، بی تا (قرن ١٢)؛ بيشتر از نيمی از صفحات كتاب مجدول مذهب، عناوين شنگرف؛ جلد : تيماج، قهوه ای.

١١٥ برگ؛ ١٢/٥×١٦ سانتی متر؛ ١١ و ١٢ سطر؛ [**ثبت ٨٩٩٢٣**].

(١٤٤٢٦)

مجموعه

١ ـ حديثی از علی(عليه السلام) «١ پ ـ ٨ ر» **(حديث ـ عربی)**

آغاز : «خبر من خزانة مولانا مفترض الطاعة علی الخلق اجمعين امير المؤمنين علی بن ابی طالب(عليه السلام) حدثنا ابوعبدالله... قال كنا جلوسا عند مولانا امير المؤمنين(عليه السلام)... فاذا التفت اليه الحسن و قال يا امير المؤمنين ان سليمان بن داود قال ملكا لا ينبغی لاحد من الناس و اعطاه الله تعالی ذلك و هل ملكت شيئاً من ملك سليمان».

٢ ـ خلاصة الاذكار و اطمينان القلوب «٩ ر ـ ١٣٦ پ» **(دعا ـ عربی)**

از : ملا محسن بن مرتضی فيض كاشانی (١٠٩١ ق)

دعاها و ذكرهايی است كه در كتاب و سنت آمده و در حالات مختلف و به هنگام شب و روز خوانده می شود. مؤلف كتابش را در يك مقدمه و دوازده فصل و يك خاتمه تنظيم نموده و در اوائل سال ١٠٣٣ ق به پايان رسانيده است.

مؤلف خود، اين كتاب را به فارسی ترجمه نموده كه به «اذكار مهمه» معروف است و نسخه ای از آن در فهرست مجلس ٣٥، صفحه ٤٤١، [ش ١٢٤٩٧] معرفی گرديد.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «فجعلتهم الفائزین بان بعثت فیهم رسولا منهم یتلو علیهم آیاته و...».

انجام نسخه : «قال الخفی و روی انه صلی الله علیه و آله کان فی غزوة فاشرفوا علی واد فجعل الناس یهللون... و لا یغلطه الالسنة فما هذه الشهقة».

٣ ـ التوحید «١٣٧ پ ـ ٢١٩ ر» **(حدیث ـ عربی)**

از : ابوالفضل مفضل بن عمر جعفی

[**مجلس ١٥٤/٢٦، ش ٧٦٥٩**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٤ ـ دعا و سوره مبارکه یس «٢١٩ ر ـ ٢٢٤ پ»

نسخ؛ رساله سوم محمد لطیف، دهه دوم محرم ١٠٥٩؛ بعضی صفحات مجدول، عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، زیتونی، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی.

٢٢٤ برگ؛ ٩×١٦/٥ سانتی متر (قطع پالتوئی)؛ ١٤ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٢٤].

(١٤٤٢٧)

مجموعه

١ ـ چند دعا «١ ر ـ ٣ ر»

٢ـ نفایس الفنون(قسم چهارم از مقاله چهارم از فن دوم:تعبیر خواب)«٣٦پ ـ ٣٨پ»

به شماره [١٤٣٩٠/٤] رجوع شود.

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

٣ ـ مناجات خواجه عبدالله انصاری «٣٧ ر ـ ٤٨ پ» **(فارسی)**

٤ ـ رباعیات ابوسعید ابوالخیر با ذکر خواصی بر هر یك از آن ها «٤٩ ر ـ ٥٥ پ»

٥ ـ رباعیات باباطاهر عریان «٥٥ پ ـ ٥٦ پ»

٦ ـ مناجات عینیه «٥٧ ر ـ ٥٨ ر»

به شماره [١٤٤٠١/١] مراجعه شود. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

الهی فلا تقطع رجائی و لاتزغ فوادی ولی فی سیب جودك مطمع

۷ ـ جنگ نظم و نثر «۵۸ پ ـ ۲۰۵ پ»

در این بخش مطالب متفرقه در احادیث، حکایات، دعا، تفسیر و نکات متنوع علمی نقل شده که اهم آن ها عبارتند از : آداب مسافر، دعای آدم بعد صدور الخطبة منه، طریق ختم سورة الم نشرح، مطلبی درباره ری و اصفهان، ما یفعل عند رأس کل شهر، مطلبی از کشاف زمخشری، جهت دفع مضرت اعادی، تعریف العشق الحقیقی به نقل از شرح منازل عبدالرزاق کاشانی، الباب العاشر فی من ذم المحبة لا لعلة، فی ذم العشق، مطالبی از کشکول شیخ بهایی، احادیثی از حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) و ائمه(علیهم السلام)، مطالبی به نقل از کتاب های زیر :

معارج السؤل، مناقب ابی الحسن علی بن المعاذلی الشافعی، رباعیات خیام، قصیده شیخ حسین نجفی به عربی در توحید باری و مدح ائمه(علیهم السلام) در سه صفحه.

آغاز :

ایا علة الایجاد حار بك الفکر و فی فهم معنی ذاتك التبس الامر

انجام :

و هذا اعتقادی فیهم قد ذخرته من الذر بل من قبل ان یخلق الذر

بخشی از قرابادین شفایی، شرح معنی اسما الله الحسنی، فی ثواب العاملین بالولایة و عقاب المنکرین لها، بخشی از مصباح الشریعه منسوب به امام صادق(علیه السلام)، فصل فی بیان لوح الحیات و لوح الممات.

۸ ـ ترجمه منظوم صد کلمه حضرت علی(علیه السلام) «۲۰۶ ر ـ ۲۱۶ ر»

از : ؟

آغاز : «الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا

مردمان غافلند از عقبی همه گویا به خفتگان مانند

چه ضرر و غفلتی که می‌ورزند چون بمیرند آنگهی دانند».

انجام : «قلب الاحمق وراء لسانه

مرد احمق گه سخن گفتن دل خود تابع زبان دارد

هر چه یابد بگوید و آنگاه دل بر آن قول گفته بگمارد».

نستعلیق؛ بخش های اول به خط محمد جعفر بن رضا افشار ارومیه ای (آخر نسخه قرابادین شفایی)، ١٢٥٨ ـ ١٢٧٦، رساله آخر ١٢١٤؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

٢١٧ برگ؛ ١١×١٦ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [**ثبت ٨٩٩٢٥**].

(١٤٤٢٨)

مجموعه

١ ـ لوایح «١ ر و ١٧٣ ر و ١٧٣ پ» **(عرفان ـ فارسی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در عرفان. این رساله غیر از «لوایح» عبدالرحمان جامی است. نسخه دیگری از این رساله در موزه بریتانیا به شماره [٨٠٤٢/٣]or موجود است.

[**منزوی ١٣٥٦/٢؛ نسخه های خطی، دفتر چهارم ٦٦٩**].

در نسخه حاضر مقدمه این رساله موجود است.

آغاز : «حمد بیحد و ثنای بیعد مالك الملکی را سزد که مقطعات وجود انسان را بقوت حکمت کلام انا کل شی خلقناه بقدر بیکدیگر پیوست... این رساله ایست مسمی به لوایح در بیان معارف و معانی که بر الواح اسرار ارباب عرفان و اصحاب ذوق و وجدان».

٢ ـ رساله در علت شهادت امام حسین(علیه السلام) «٢ پ ـ ٨ پ» **(عربی)**

از : یکی از علمای شیخیه گویا سید کاظم رشتی

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

٣ ـ سؤال و جواب «٨ پ ـ ٩ ر» **(عربی)**

از : سیدکاظم رشتی

سؤالی است درباره کیفیت خلقت انبیا و ملائکه و جمع بین روایات وارده در این موضوع.

آغاز:«طریق الجمع بین ان الانبیاء خلقوا من فاضل انوارهم و بین ان الکروبین خلقوا منها».

٤ ـ الکلام فی ادعیة الائمة و اعترافهم بالذنوب و... به نقل از شرح صحیفه سید نعمت الله جزائری «٩ ر ـ ١٠ ر»

٥ ـ چند حدیث به نقل از کتاب های شیخ صدوق و حکایتی از دوانی «١٠ ر ـ ١١ پ»

٦ ـ الفصوص فی الحکمة «١١ پ ـ ١٤ پ» **(فلسفه ـ عربی)**

از : ابونصر محمد بن محمد بن طرخان فارابی (٣٣٩ ق)

[**مرعشی ١١/٣٤٠، ش ١٩/٤٣٥٣؛ مشار، عربی ٦٦٧**].

٧ ـ شرح حدیث «هل رایت رجلاً» «١٤ پ» **(عربی)**

از : اسماعیل بن قربانعلی اسفراینی

آغاز : «روی عن امیرالمؤمنین(علیه السلام)... انه سئل هل رأیت فی الدنیا رجلاً... فیقول العبد الذلیل... ان هذا الحدیث الشریف من المتشابهات التی لایعلم تأویله الا الله و رسوله و الراسخون فی العلم و لکن نحن بقدر».

٨ ـ شبهات ابلیسیه = ارادة جزافیة «١٥ ر ـ ١٦ ر» **(عربی)**

از : صدرالدین (گویا ملاصدرای شیرازی)

هفت شبهه مشهور به شبهه شیطان را مؤلف نقل و به آن ها پاسخ داده است. او در اثناء از شارح انجیل که این شبهات را نقل نموده یاد می کند.

آغاز : «بسمله اضائة عرشیة و ضیاء شرقیة کانت هذه المسئلة... اقول مما یتعلق بالباب انه نقل عن صاحب عن ادلة شبهة و وقعت...».

٩ ـ حدیثی از امام حسن عسکری(علیه السلام) و چند حدیث از امام علی(علیه السلام)، حدیث وفات سلمان و چند حدیث از پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) «١٦ ر ـ ١٧ پ»

١٠ ـ مصابیح القلوب «١٩ پ ـ ١٧٢ ر» **(اخلاق ـ فارسی)**

از : تاج الدین حسن بن حسین شیعی سبزواری (قرن ٨ ق)

به شماره [١٤٤١٤] مراجعه شود.

١١ ـ دو قصیده از شاعری با تخلص عارف «١٧٢ پ»

الف : قصیده ای در تاریخ وقف چل چراغ برای نجف اشرف در سال ١٢٥٦ ق توسط جعفرقلی خان.

آغاز :

فاضت الانوار من اشراق بمصباح النجف کو کلیم الله که بیند نور حق را منکشف

ب : قصیده ای که شاعر در هنگام زیارت نجف اشرف در سال ١٢٦٠ ق سروده است.

آغاز :

یوم الغدیر سرتُ الی مشهد النجف نور خدا مشاهده ام شد ز هر طرف

نسخ؛ رساله دهم محمد شریف بن ملا حاجی محمد خادم امام زاده حسین فرزند علی بن موسی الرضا، روز دوشنبه ١٢٦٠؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

١٧٣ برگ؛ ١٨×٢٢ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ٨٩٩٢٦].

(١٤٤٢٩)

تاریخ راقم سمرقندی = تاریخ کثیره (فارسی)

از : میر سعید شرف الدین شریف راقم سمرقندی (قرن ١٢ ق)

این کتاب تاریخ کوتاهی است در شرح رویدادهای تاریخی پادشاهان شیبانی و خانان ازبك ماوراءالنهر و شرح جنگ های آنان با تیموریان و صفویان و نیز تاریخ درگذشت بسیاری از دانشمندان، ادیبان، شاعران، امیران، وزیران، پادشاهان و دیگر نامداران ایران

و ماوراءالنهر به ترتیب سال با شرح کوتاه احوال هر یك از آنان. مشابهت فراوان میان این اثر و تاریخ ترکستان محمد امین بخارایی سبب گردیده که برخی پژوهشگران گمان برند که یکی از این دو کتاب مطالبش را از دیگری گرفته است.

تألیف این کتاب در ۱۱۱۳ ق به انجام رسیده و در آن شرح رویدادها از زادن امیر تیمور (۷۳٦ ق) تا شاهی عبدالعزیز بن ندر محمدخان از جانیان استراخان بخارا در سال ۱۰٥٤ گزارش شده است.

این کتاب در سال ۱۳۳۲ ق در تاشکند در حاشیه «تحفة الاحباب فی تذکرة الاصحاب» قاری رحمت الله واضح بخارایی به چاپ رسیده است. هم چنین این کتاب به زبان ترکی ترجمه شده و نسخه هایی از آن در کتابخانه پژوهشگاه خاورشناسی فرهنگستان علوم ازبکستان نگهداری می شود.

[تاریخ ادبیات در ایران ۱٥۷۷/٥؛ تاریخ تذکره های فارسی، گلچین معانی ٥۳۰/۲؛ فهرست کتابخانه دانشکده ادبیات تهران، ص ٦٥ ـ ٦٦؛ فهرست نسخه های خطی مدرسه السنه شرقی سن بترزبورك تألیف بارون روزن ۲ / ص ۱۱٥ ـ ۱٤۰ که فهرست مطالب کتاب در آن مفصلاً ذکر شده است؛ دانشنامه ادب فارسی، جلد یکم آسیای مرکزی، ص ۲٥٦].

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد و از وقایع سال ۷۳٦ (سال فوت سلطان ابوسعید) تا وقایع سال ۱۰٤٥ را شامل است.

آغاز :

«ناله و زاری خطاب آمد ز چرخ کای خداوندان جاه الاعتبار

و ابن یمین نیز در فوت سلطان گوید

چون گذشت از سال هجرت هفتصد با سی و شش وز ربیع الآخرین هم سیزده بگذشته بود».

انجام : «تاریخ وفات حضرت عالم شیخ عزیزان قدس سره قدوه علمای زمان مرجع مشایخ اهل عرفان... شهاب الدین سهروردی صدیقی قدس سرهما تمت».

نستعلیق زیبا؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ تمامی صفحات جدول زرین محرر؛ جلد : مقوائی، قهوه ای، عطف و گوشه گالینگور قهوه ای.

۲۵۰ برگ؛ ۱۲×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۲۷].

(١٤٤٣٠)

رساله در قرائت (علوم قرآن ـ فارسی)

از : ؟

رساله مفصلی است در شرح حال قاریان و احکام و قواعد تجوید و اختلاف قرائات، در سه بخش بدین ترتیب :

مقدمه : شامل سی باب در شرح حال قاریان و طریق روایت هر یك از آن ها و قواعد تجوید.

متن کتاب : اختلاف قرائت سور قرآنی به ترتیب سوره ها.

خاتمه : شامل چهار فصل در قرائت ابن کثیر و دعای بعد از ختم قرآن و چگونگی سلوك شاگرد با استاد.

مؤلف این کتاب را بر مبنای کتاب «النشر فی القراءات العشر» شمس الدین محمد بن محمد جزری (متوفای ۸۳۳ ق) که در فهرست مجلس جلد ۳۵، صفحه ۲٤، ش ۱۲۰۰۸ معرفی گردید، تألیف نموده و در باب سوم مقدمه گوید :

«باب سیم : در ذکر اتصال اسناد قراءات قراء عشر و بیان این کتاب به طریق نشر نوشته شده اسناد را نیز به طریق نشر می آوریم».

آغاز مقدمه : «... بحضرت رسول تعلیم داد که زیاده طلب کن حضرت رسول ص زیاد طلب می نمود هر مرتبه جبریل ع رخصت یکی میآورد تا اجازة هفت قراءت آورد».

آغاز کتاب : «سورة فاتحة الکتاب مَلِكِ بلا الف ا د ح ف ث السّراط و سِراط بالسّین

ز ۲ غ ۲ و لم یذکر الشاطبی الاختلاف عن قنبل و باشمام الصاد الزّای فی الاول ف و قیل فی الاول و الثانی منهما و بینهما فی کل المعرف باللام و لیس هاتان الروایتان فی الشاطبیة و فی سایر القرآن ض سورة البقرة ا ل م».

آغاز خاتمه : «در بیان تکبیر در قراءة ابن کثیر و آنچه مناسب اوست و سجده تلاوت و خطبه و دعا بعد از ختم قرآن و سلوك شاگرد با استاد».

انجام نسخه : «و مثل آنکه گویی کسی که در میان دو سوره بسمله میکند او را سه وجه باشد نگوئی که سه قراءة».

نستعلیق و نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : گالینگور، قهوه ای، ترنج با سر، با نقش گل و بلبل.

۱۶۲ برگ؛ ۱۳×۲۵/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۲۸].

(۱٤٤۳۱)

جنگ مراثی (فارسی)

از : ؟

جنگی است به نظم و نثر در مراثی و تاریخ اهل بیت(علیهم السلام).

هم چنین در آن اشعاری از فتحعلی خان الفت آمده است.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «کسی به هیچ یتیمی نکرده در دنیا که کرده اند با کافران ز ظلم و جفا زدند ای حمزه ابوجهل با جمعی از سفها بر سر او ریختند».

انجام «قصیده فتحعلی خان در توحید:

تعالی الله خداوند جهاندار جهان آرا کزو شد آشکارا گل ز خار و گوهر از خارا

مرصّع کرد بر چرخ زبرجد گوهر انجم معلّق کرد بر خاك مطبق گنبد مینا».

نسخ و نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ جلد : تیماج، قهوه ای، عطف گالینگور.

۱۶۳ برگ؛ ۱۰×۲۱ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۹۹۲۹].

(۱٤٤۳۲)

مجموعه

۱ ـ شواهد مطول «۱ پ ـ ۱۷٤ پ» **(فارسی)**

از : ؟

شرحی است بر شواهد شعری مطول به ترتیب ذکر شده در کتاب. شارح ابتدا اصل بیت را ذکر می کند، پس از آن گوینده شعر و وجه استشهاد به آن و در پایان معنی فارسی شعر را بیان می کند. در این رساله مجموعاً ۱۷۵ بیت شرح شده است.

نسخه حاضر خطبه مؤلف را فاقد است و فهرست ابیات در اول نسخه آمده است.

آغاز :

«و فرع یزین المتن اسود فاحم اثیث کقنو النخلة المتعثکل

فرع در اصل لغت شاخ را گویند اما درین مقام مراد موی سر است بعمل تشبیه، متن پشت را میگویند، اسود سیاه، فاحم از فحم است و فحم انگشت است».

انجام :

«بقیت بقاء الدهر یا کهف اهله و هذا دعاءٌ للبریة شامل

شاهد این شعر مطلع قصیده است از مغری معنی آن است که باقی در روزگار مادامی که بقای دین باقی است ای پناه اهل دنیا و این سخن دعایی است بر همه خلایق شامل است و متناول است بسبب آنکه بقاء او موجب اصلاح عالم و اهل آن است موافق است مصراع اول لکلام امیرالمؤمنین علی کرم الله وجهه بقوا فی الدنیا بالدنیا باقیة تمت».

۲ ـ شرح نصاب الصبیان «۱۷۵ پ ـ ۲٤٥ پ» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : محمد بن جلال بن سلیمان قهستانی

شرح فنی و مهمی است بر نصاب الصبیان فراهی.

آغاز : «از حمد خدا و صلوات مصطفی میگوید بنده محتاج بغفران سبحانی محمد بن جلال بن سلیمان قهستانی که بر صفحات ضمایر ارباب استقراء مختصرات لغت و الواح خواطر اصحاب تبعات موجزات او ظاهر است که در این فن شریف و علم لطیف».

انجام : «اما احق آنست که بر تقدیریکه عربی باشد مشتق بود از حَوٌ و حَوٌ سرخی است که مایل بسیاهی باشد و حضرت حوّا رضی الله عنها باین لون بوده اند و اشتقاق حی مقتضی آنست که حیا گویند نه حوا تم».

۳ ـ نصاب الصبیان «حاشیه ۱۷۷ ر ـ ۲٤٤ پ»

از : ابونصر فراهی

آغاز :

همی گوید ابونصر فراهی بعون نصرت فضل الهی

انجام :

قنو بُسرات طلح به ترتیب خوشه غوره شکوفه خرما

باد اندر جوار رحمت حق پدر مادر معلّم ما

نسخ؛ بی کا، رساله اول جمعه ۱۲٤۷، رساله دوم اواسط ربیع الثانی ۱۲٤٤؛ عناوین شنگرف و نشانی ها شنگرف و مشکی، تمامی صفحات جدول شنگرف؛ رساله اول در حاشیه تصحیح شده، در آخر نسخه مهر کروی بزرگ به سجع «المتوکل علی الله الحسیب ابن ملا محمد خطیب قاضی نیاز عبدالله رئیس ۱۲٤۷»؛ در آغاز نسخه فهرست مطالب رساله اول آمده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، عطف و گوشه گالینگور.

۲٤٥ برگ؛ ۱۲/٥×۲۰ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۳۰].

(١٤٤٣٣)

عيون اخبارالرضا(عليه السلام) **(حديث - عربى)**

از : شيخ صدوق ابوجعفر محمد بن على قمى (٣٨١ ق)

[**مجلس ١٥٦/٢٥، ش ٧١٤٦**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نسخ؛ شاه رضا لبرمرلاجين ازغندى ١٠٨٧؛ عناوين و نشانى ها شنگرف؛ مقابله و در حاشيه تصحيح شده، با حواشى توضيحى از علماى مختلف، در اول نسخه تملك محمدصادق بن محمدقاسم هزارجريبى با مهر مربعى به سجع «انا صادق الوعد»؛ جلد : تيماج، قهوه اى، سوخت، ترنج با سر با نقش گل، لچكى، عطف و حاشيه گالينگور.

٢٠٥ برگ؛ ١٨×٢٤/٥ سانتى متر؛ ١٩ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٣١].

(١٤٤٣٤)

الاحتجاج على اهل اللجاج (حديث - عربى)

از : شيخ ابومنصور احمد بن على طبرسى (قرن ٦ ق)

[**مجلس ٢٣٨/٢٥، ش ٧٢٣٦**]. نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگى دارد.

آغاز نسخه : «الانهار و يجعل لك قصورا و انزل عليه يا محمد فلعلك تارك بعض ما يوحى اليك و... فقال له رسول الله يا عبدالله اما ذكرت من انى آكل الطعام كما تأكلون».

انجام نسخه : «ذكر طرف مما خرج ايضا من صاحب الزمان عليه السلام من المسائل الفقهية و غيرها... و عن ابى الحسين محمد بن جعفر الاسدى قال كان فيما ورد علىّ من الشيخ ابى جعفر... و لا يجوز ذلك لمن كان من اولاد عبدة الاوثان و النيران».

نسخ زيبا؛ بى كا، بى تا [قرن ١١ ق]؛ عناوين و نشانى ها شنگرف؛ جلد : مقوائى، سرخ، عطف و گوشه گالينگور قهوه اى.

٢١٢ برگ؛ ١٦×٢٤ سانتى متر؛ ٢١ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٣٢].

(١٤٤٣٥)

انوار حکمت (اخلاق ـ فارسی)

از:محمدکاظم بن ملازین العابدین رجبلو(وفات یك شنبه اول رجب ١٣٧٠ق/١٣٣٠/١/١٨ش)

رساله مفصلی است در موعظه و پند و اندرز. این رساله گویا تحریر خطابه های منبری مؤلف است که به صورت نامرتب در مجالسی جمع آوری شده است. مؤلف در هر مجلس با ذکر آداب دینی و پند و اندرز و دعوت به توحید و محبت اهل بیت(علیهم السلام) در اثنا اشعاری را به فارسی ذکر می کند و در پایان کتاب، مراثی اهل بیت(علیهم السلام) به ویژه سیدالشهداء(علیه السلام) را بیان می نماید.

مؤلف در اوایل کتاب در برگ های ٩ تا ٥٦ مطالب مفصلی را از کتاب «مرشد الواعظین» حاجی ملا محمد رضا بن محمد صادق استرآبادی [الذریعه ٣٠٨/٢٠] در وعظ و اندرز به فارسی نقل می نماید.

آغاز : «الحمدلله العلی الذی کل دون صفاته تجبر الافواه و ضل عند جلاله غایة درك الاوهام و منتهاه فهو کما اثنی علی نفسه بانه فی السماء اله و فی الارض اله و الصلوة و السلام علی تالی لا اله الا الله المعروف فی السموات و الارض بانه رسول الله و علی صهره و ابن عمه و کاشف همّه و غمّه... بر طالبان نقد منقبت و درر شاهوار و داعیان استماع قلیل از صفت جواهر آبدار حیدر کرار مخفی نماند».

انجام : «١١ ـ بیرون آمدن خورشید از سمت مغرب و بسته شدن در توبه ١٢ ـ زنده شدن بعضی مؤمنین ١٣ ـ دمیدن صور ١٤ ـ روز خمسین الف ١٥ ـ حساب نامه اعمال».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ در اوراق میانی نسخه دو نوشته از علی اکبر بن مرحوم ملاحسین به تاریخ ١٢٧٦؛ جلد : گالینگور، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بلبل.

١٣٢ برگ؛ ١٧×٢٢ سانتی متر؛ ١٧ ـ ٢٠ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٣٣].

(١٤٤٣٦)

مجموعه

١ ـ شرح قصیده برده «١ ر ـ ٦٨ ر» **(عربی)**

از : ؟

شرح مفصلی است بر قصیده برده. شارح پس از هر بیت قصیده، ابتدا بیتی به فارسی در نظم معنی آن ذکر کرده و پس از آن به شرح بیت به عربی می پردازد.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «الی روض المنی تزهر سبك نظمها علی عقد اللآلی... و اسأل الله ان یجعله ذخرا للمعاد... ذکر اسباب انشاء القصیدة و تسمیتها بالبردة».

انجام : «(ما رَنَّحَتْ عذبات البان ریح صبا...) ترنح ای مال من السکر و غیره و رنّحه... و لن تهیّأ ذاکم بعدّ آیات و الحمد لمن بیده التوفیق... و علی آله و صحبه الطاهرین اجمعین».

٢ ـ مطالبی شامل : فصل فی الوسوسة، آداب النوم عشرة، مناجات شافعی به شعر عربی، غزلی از منصور به فارسی در هفت بیت «٦٨ پ ـ ٧٢ پ»

٣ ـ تجوید و قرآات «٧٢ پ ـ ١٢٢ پ» **(ترکی)**

از : سید محمود بن سیدمحمد نقشبندی ارموی

رساله متوسطی است در آداب تجوید و وجوه قرآات.

آغاز : «الحمدلله... و آله و اصحابه اجمعین بعده بویله دیر فقیر و حقیر و پر تقصیر السید... که ای طالب قرآة قرآن بلکل کیم قرآن عظیم تجوید ایله».

انجام : «در پس لازم اولدیکه بونی بر باب ایدوب کتابت ایچنده یازه ور الحمدلله رب العالمین علی الاختتام و صلّی الله علی نبیّه الکرام».

٤ ـ مناجات نامه منظوم جامی «١٢٢ ر ـ ١٢٣ ر» **(فارسی)**

آغاز :

خدایا تویی آگه از حال من عیانست پیش تو احوال من

٥ ـ ایها الولد «١٢٤ پ ـ ١٣٤ پ» **(اخلاق ـ عربی)**

از : ابوحامد محمد بن محمد غزالی (٥٠٥ ق)

[مرعشی ١٧٩/١، ش ١٤٠٣؛ کشف الظنون ٢١٦/١؛ مشار، عربی ١١٠ که در آن اظهار شده این رساله در مصر در ضمن جواهر الغوالی به چاپ رسیده است].

آغاز : «الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و لا عدوان... محمد وآله اجمعین اعلم انّ واحدا من الطلبة المستفیدین لازم خدمة الشیخ... الغزّالی الطوسی».

انجام نسخه : «و اما من کان صاحب یقین ما کان یعدّ لها الا قوة یوم او نصف ایها الولد انی کتبت فی هذا».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ با حواشی؛ جلد : مقوائی، سرخ، عطف و گوشه گالینگور مشکی.

١٣٤ برگ؛ ١٥×٢٠ سانتی متر؛ ١٤ ـ ١٦ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٣٤].

(١٤٤٣٧)

جامع الاخبار = معارج الیقین (حدیث ـ عربی)

از : ؟

[مجلس ٢٦/٢٦، ش ٧٥٢٤]. نسخه حاضر شامل ١٢٧ باب است و فهرست ابواب در اول نسخه تحریر شده است.

آغاز : «الحمدلله الاول بلا اول کان قبله و الآخر بلا آخر... اما بعد فانی مذ کنت ابن عشرین حتی ذرف سنی الی خمسین».

انجام : «و قال(علیه السلام) بشّر المشائین فی الظُّلم بنور... یوم القیامة تم... اسأل الله ان یجعل... خالصا لوجهه و لمرضاته و العمل بما فیه حسبنا الله...».

نسخ معرب؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ مقابله و در حاشیه تصحیح شده؛ در برگ اول تملك محمدصالح بن محمد مؤمن و تملك محمد مؤمن با مهر مستطیلی به سجع «افوض امری الی الله عبده محمد مؤمن» و در برگ (۲۹ ر) مهر بیضوی به سجع «بنده شاه نجف خواجه کلال ۱۰۷۸» و در برگ آخر مهر بیضوی به سجع «امام محمدتقی» و نوشته ای از بهاءالدین جباعی مبنی بر مقابله نسخه به تاریخ جمعه ۲۰ شوال ۹۶۸؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و پرنده، عطف و حاشیه گالینگور.

۱۲۲ برگ؛ ۱۸×۲۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [**ثبت ۸۹۹۳۵**].

(۱٤٤۳۸)

دیوان امیرالمؤمنین علی(علیه السلام) = **انوار العقول (عربی)**

[**مجلس ۷۹/۲۶، ش ۷۵۸۰**]. نسخه حاضر دارای مقدمه ای به نثر است که از آغاز اندکی افتادگی دارد و اشعار به فارسی ترجمه شده است.

نسخه حاضر از آغاز مقدمه و انجام دیوان افتادگی دارد.

آغاز نسخه (مقدمه) : «کلفوا بجمعه و ضبطه و التحریص علی حفظه و درسه و نقشه فی القلوب».

انجام نسخه :

و انی قائد للناس طُرّاً الی الاسلام من عُرْب و عجم

و بدرستی که من کشنده ام مر آدمیان را همه بسوی مسلمانی از عرب و عجم.

اشعار عربی نسخ معرب و ترجمه فارسی نستعلیق شنگرف؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ در برگ اول نسخه اشعاری به فارسی در پند و اندرز؛ جلد : گالینگور، مشکی.

۷۹ برگ؛ ۱۲×۱۸ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [**ثبت ۸۹۹۳۶**].

(١٤٤٣٩)

مجموعه

١ ـ ترجمان الصحاح «١ پ ـ ١٠٨ پ» **(فرهنگ عربی به ترکی)**

از : نجاتی یا نجاشی برمکی

انتخاب و ترجمه ترکی است از صحاح اللغه جوهری به ترتیب اصل.

نسخه حاضر از اول کتاب تا فصل لام اوله شین را شامل است و از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «الحمدلله الذی انزل القرآن لیبین الشرایع و الایمان بلسان عربی مبین علی محمد امام المتقین و الصلوة علیه و آله اجمعین اما بعد بلکل علوم دینیه و احکام شرعیه عرب لغتی اوزرنه وارد اولمشدر».

انجام نسخه : «شکل مثل اشکال و شکول جمعی یقال هذا اشکل بهذا ای اشبه... اولان بیاض».

٢ ـ حاشیة شرح السید علی المفاتیح «١٠٩ ر ـ ١١٦ پ» **(اصول فقه ـ عربی)**

از : ؟

مباحثی استدلالی است در اصول فقه که به عنوان حاشیه بر «شرح مفاتیح(١) سید» نوشته شده است. نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد و قسمتی از اول حاشیه را شامل است. در این حاشیه از صاحب حدائق نام برده شده که شارح از وی نقل نموده است.

در متن شرح چنین آمده : «قال قال جدی یعنی به المجلسی الاول».

آغاز نسخه : «منه فی الایة ایضاً و هو ایضاً لا یثبت وروده بهذا المعنی لغة ضرورة کون الاستعمال اعم من الحقیقة و المجاز».

انجام نسخه : «ثم ان ههنا اخبار اخر لا یقصر دلالتها علی المطلق عما ذکرها الشارح

١ـ مفاتیح الاصول تألیف سید مجاهد محمد بن سیدعلی صاحب ریاض [الذریعه ٣٠٠/٢١].

فترکها اما لعدم وقوفه علیها فی الکتب المعروفة او للاختصار».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ بعضی از اوراق مجدول محرر شنگرف و لاجورد؛ در حاشیه تصحیح شده، با حواشی؛ جلد : مقوائی، الوان، عطف و گوشه گالینگور.

۱۱۶ برگ؛ ۱۵/۵×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۲۱ ـ ۲۳ سطر؛ [**ثبت ۸۹۹۳۷**].

(۱٤٤٤۰)

مجموعه

۱ ـ الاحتجاج علی اهل اللجاج «۱ ر ـ ۳۲۱ پ» **(حدیث ـ عربی)**

از : شیخ ابومنصور احمد بن علی طبرسی (قرن ٦ ق)

[**مجلس ۲۳۸/۲۵، ش ۷۲۳٦**]. نسخه حاضر از اول خطبه مؤلف افتادگی دارد و انجام آن با انجام نسخه سابق برابر است.

آغاز نسخه : «عصمهم من الذنوب و برّاهم من العیوب حفظاً منه للشرایع و الاحکام... ثم ان الذی دعانی الی تألیف هذا الکتاب».

۲ ـ الصافی «۳۲۲ ر ـ ۳۳۰ ر» **(عربی)**

از : ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

[**مجلس ۲٦۰/۲۵، ش ۷۲٦۵**]. نسخه حاضر سه مقدمه از مقدمات تفسیر را شامل است.

آغاز نسخه : «المقدمة الاولی فی نبذ مما جاء فی الوصیة بالتمسك بالقرآن فی فضله و روی محمد بن یعقوب الکلینی طاب ثراه فی الکافی باسناده... قال رسول اللّه(صلی الله علیه وآله وسلم) ایها الناس انکم فی دار هدنة و انتم علی ظهر سفر».

انجام نسخه : «فقال یا مفضل اما علمت ان الله تبارك و تعالی بعث رسوله(صلی الله علیه وآله وسلم) و هو روح الی الانبیاء... و اتباع امره و عندهم الجنة علی ذلك».

۳ ـ اعمال شب و روز ۲۷ رجب «۳۳۱ ر ـ ۳۳۳ پ» **(فارسی)**

بخشی از کتاب دعایی است به فارسی.

نسخ نازیبا؛ محمد حسین بن ملا عبدالله الشامکانی الملائی، ۲۷ ربیع الثانی ۱۲۳۳؛ عناوین شنگرف؛ نشانی ها شنگرف و مشکی؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۳۳۳ برگ؛ ۱۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱۵ ـ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۳۸].

(۱٤٤٤۱)

[**تاریخ ائمه**(علیهم السلام)] **(فارسی)**

از : ؟

رساله مفصلی است در تاریخ امامان دوازده گانه(علیهم السلام). مؤلف شرح حال هر امام را با عنوان «ذکر امام...» آورده و در تاریخ حضرت امیر(علیه السلام) آیات و روایات وارده در فضایل آن حضرت را از منابع اهل سنت به طور مفصل نقل نموده است. هم چنین در اثنای مطالب، اشعاری از شاعران فارسی زبان بدون ذکر نام شاعر می آورد.

مؤلف عبارت های عربی متن را با لفظ «یعنی» به فارسی ترجمه کرده است.

در آن مطالبی از «فصل الخطاب» خواجه پارسا، «تاریخ الخلفا» سیوطی، «مجالس المؤمنین» قاضی نورالله شوشتری با لفظ «نورالله مرقده» و شعری از شیخ آذری نقل شده است.

نسخه حاضر از زندگانی حضرت علی(علیه السلام) تا زندگانی امام حسن عسکری(علیه السلام) را شامل است و از اول و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «که ناکثین و قاسطین و مارقین اند چنانچه آنحضرت خود فرمودند که انا دابة الارض یعنی همچنانکه دابة الارض باعث امتیاز مسلمانانست از کفار».

انجام نسخه : «گفت این پسر آن امام رافضیان حسن بن علیست که بابن الرضا مشهور است... از اهل مجلس کسی گفت حال او».

نستعلیق(عبارات عربی نسخ معرب)؛بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ نسخه وقف شده؛تعدادی از اوراق وصالی شده؛ جلد : مقوائی، الوان، عطف و گوشه گالینگور قهوه ای.

۲۰۳ برگ؛ ۲۲×۳٦ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۳۹].

(١٤٤٤٢)

كشف الستارة عن نهج البلاغة (حديث ـ عربى)

از : شيخ احمد كاشانى (زنده در قرن چهاردهم هجرى)

ترتيب موضوعى است از نهج البلاغه، در يك مقدمه و دو مقصد. مؤلف در هر حديث آدرس آن را از نهج البلاغه چاپ تبريز سال ١٢٦٧ ق و شرح نهج البلاغه ابن ابى الحديد چاپ مصر ١٣٢٩ ق، ذكر نموده است. فهرست مطالب آن چنين است :

مقدمه : شامل ديباچه نسبتاً مفصل

مقصد اول : در عقايد خمس (توحيد، عدل، نبوت، امامت و معاد)

مقصد دوم : در ساير موضوعات به ترتيب حروف تهجى عنوان موضوعات.

در نسخه حاضر فهرست مطالب هر مقصد در اول آن ذكر شده است.

[**الذريعه** ٣٨/١٨].

آغاز : «الحمدلله الذى خلق العباد و مهّد لهم المهاد و سهل لهم سبيل الرشاد و طريق الفوز فى المعاد... اما بعد فقد اتلفت سنين من عمرى على زعم اهل هذا الزمان لارتّب صحيفة تعين كل مطلب يراد من نهج البلاغة بسهولة».

انجام : جدول است.

نسخ معرب؛ بى كا، بى تا (قرن ١٤)؛ عناوين و نشانى ها شنگرف و مشكى؛ تمام صفحات جداول مشكى؛ با حواشى به امضاء «منه» و «منه عفى عنه»؛ جلد : مقوائى، الوان، عطف و گوشه گالينگور مشكى.

٦٣ برگ؛ ٢٢/٥×٣٥/٥ سانتى متر؛ ٣٥ سطر (در سه ستون)؛ [ثبت ٨٩٩٤٠].

(١٤٤٤٣)

محرق القلوب (تاريخ ائمه(عليهم السلام) **ـ فارسى)**

از : محمدمهدى بن ابى ذر نراقى (١٢٠٩ ق)

مؤلف در اين رساله تاريخ وفات و مصائب حضرت پيامبر(صلى الله عليه وآله وسلم) و حضرت على و امام

حسن و امام حسین و حضرت موسی بن جعفر و امام رضا(علیهم السلام) را به طور مختصر به درخواست عبدالرزاق خان در یك مقدمه و بیست باب گرد آورده است.

[مرعشی ۱٤٦/۱، ش ۱۲۳؛ الذریعه ۱٤۹/۲۰؛ مشار، فارسی ٤٦۱۹/٤].

آغاز : «حمد و سپاس بی نهایت تحفه بارگاه حکیمی است جلت عظمته که... اما بعد چنین گوید مشتاق سعادت دار باقی مهدی بن ابی ذر نراقی».

انجام : «وای بر مأمون اینست زیانکاری بزرگ که علاجی از برای آن متصور نیست و چاره ای ندارد لعن الله علیه و علی سایر اعداء آل محمد(صلی الله علیه وآله وسلم)».

نستعلیق؛ بی کا؛ یکشنبه ۲۲ ذی حجّة الحرام ۱۲۵۱؛ عناوین و نشانی ها شنگرف و لاجورد؛ برگ اول مجدول مذهب مرصع؛ جلد : تیماج، زیتونی، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی.

۲۷۷ برگ؛ ۱٦×۲٦/۵ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸۹۹٤۱].

(۱٤٤٤٤)

مفتاح العلوم (عربی)

از : ابویعقوب یوسف بن بکر سکاکی (٦۲٦ ق)

[مجلس ۱٦۱/۲۵، ۷۱۵۱]. نسخه حاضر خاتمه کتاب را (در اثبات اعجاز قرآن کریم) شامل است و انجام آن با انجام نسخه سابق برابر است.

آغاز نسخه : «الفن الثانی فی خاتمة مفتاح العلوم فی ارشاد الضلال بدفع ما یطعنون به فی کلام رب العزة علت کلمته من جهات جهالاتهم و نحن نقدم کلاماً یکشف لك عن ضلالتهم فی مطاعنهم علی سبیل الاطلاق تم نتبعه الکلام المفصل بعون الله تعالی. نقول لهولاء و انا لنعرف مرمی غرضهم».

نسخ؛ به خط مؤلف، ذی قعده ۱۰٦۲؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ بدون جلد.

۵ برگ؛ ۱۳×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۳۱ سطر؛ [ثبت ۸۹۹٤۲].

(١٤٤٤٥)

مجموعه

١ ـ تعبیر خواب «٦ پ ـ ١٦ پ» **(فارسی)**

از : ؟

چهل فصل کوتاه است در تعبیر خواب. نسخه دیگری در تعبیر خواب شامل پنجاهوچهار فصل کوتاه، که شباهتی با این رساله دارد در شماره [١٤٤٠٠/٣] معرفی گردید.

آغاز : «بدان ای عزیز که علم تعبیر علم شریف است و معجزه یوسف پیغمبر است بدانکه خواب بر چهار قسم است اول خواب خیال دوم خواب غذا».

انجام : «اگر در خواب بیند که سوار اسب است بمراد رسد و اگر هم نباشد بمراد رسد والله یعلم بالصواب».

٢ ـ در احکام سر تراشیدن و ناخن چیدن در ایام هفته «١٧ پ»

٣ ـ مجمع الصیغ = صیغ العقود «٢٠ ر ـ ١٣٢ ر» و «١٤٠ ر ـ ١٤٤ پ» **(فقه ـ فارسی)**

از : آقا محمدتقی بن محمدعلی مراغی (زنده در ١٢٤٣ ق)

رساله مفصلی است در چگونگی اجرای صیغ عقود و ایقاعات شامل شش باب و هر باب در چند بخش. تألیف این رساله در روز جمعه ٤ رمضان ١٢٤٣ ق به پایان رسیده است. فهرست مطالب کتاب چنین است :

باب اول : در بیان صیغ و عقودی که لازم می شود از طرفین، ١٤ مبحث

باب دوم : در بیان صیغ و عقودی که لازم می شود از یك طرف، ٩ مطلب

باب سوم : در بیان صیغ عقود جایزه، سه فصل

باب چهارم : در بیان صیغ ایقاعات لازمه، ١١ مقصد

باب پنجم : در بیان صیغ ایقاعاتی است که به فسخ و رجوع منفسخ می شود، ٤ مبحث

باب ششم : در ایقاعات لازمه، ٥ مطلب

باب هفتم : در معاطات، ٤ مقصد

اوراق نسخه در صحافی جابجا شده است.

آغاز : «رب اوزعنی ان اشکر نعمتك التی انعمت علیّ و علی والدیّ... فراید جواهر حمد و سپاس و نفایس درر ثناء بی قیاس مر واجب الوجود».

انجام : «و صیرنا من قطّان النعیم بغیر حساب بمحمد و آله الاطیاب آمین یا رب الارباب و قد ختمته... علی مهاجرها و آله الف تصلیة و تسلمة و انالهما اللّه».

٤ ـ صیغ عقد النکاح و الطلاق «١٣٦ ر ـ ١٣٩ پ» **(فقه ـ عربی)**

از : ملا محمدجعفر بن سیف الدین شریعتمدار استرآبادی (١٢٦٣ ق)

[**مرعشی ٣٤٣/٤، ش ١٥٤١**].

آغاز : «الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین اما بعد فیقول المستدعی من اللّه الهادی محمد جعفر الاسترآبادی هذه رسالة فی بیان صیغ عقدالنکاح و الطلاق جمعتها علی وجه بلغنا من علماءنا و مشایخنا».

٥ ـ صیغ العقود و الایقاعات «١٤٥ ر ـ ١٦٧ ر» **(فقه ـ عربی)**

از : مؤلف پیشین

[**مجلس ٢٣٦/٢٦، ش ٧٧٤٧/٣**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٦ ـ الارث «١٦٧ ر ـ ١٨٢ ر» **(فقه ـ عربی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در ارث و بیان سهم هر یك از وراث بر مبنای مذهب شیعه اثنی عشریه.

آغاز : «بسمله المرتبة الاولی فی میراث الابوین و الاولاد و الزوج و الزوجة الأب یأخذ المال کله الأم تاخذ المال کله الثلث بالتسمیة و الباقی بالرد».

انجام : «لو اجتمع الزوج مع العمومة فله النصف و للعمومة من الأمّ الثلث و للعمومة

من الاب السدس و كك الخولة و لو دخل احدهما على اولادهم فكذلك».

نسخ؛ رساله اول میرزا بابا ابن حاجی اسماعیل، ربیع الاول ۱۲۶۷؛ بقیه رسایل به خط محمدتقی مراغی مؤلف رساله سوم؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در اول رساله سوم مهر مربعی با سجع «چاکر آل عبا عبده میرزا بابا»، در لابلای اوراق بین رسایل و آخر نسخه مطالب متفرقه در صیغه نکاح و چند نکاحنامه و سایر مطالب متفرقه و در صفحه آخر ابیاتی که قاضی فتاح در تهران در زندان به فارسی گفته و جواب صدر اعظم به وی. جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی.

۱۸۷ برگ؛ ۱۰/۵×۱۵/۵ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۴۳].

(۱۴۴۴۶)

مجموعه

۱ ـ التجرید فی التجوید «۱ ر ـ ۴۴ ر» **(تجوید ـ فارسی)**

از : محمدطاهر بن محمد مؤمن اصفهانی (زنده در ۱۱۱۷ ق)

رساله مختصری است در قواعد و ضابطه های علم تجوید و بعضی قواعد رسم قرآن که مؤلف آن را در چند باب کوتاه تنظیم نموده است.

[منزوی ۷۱/۱؛ دانشگاه ۲۰۳۷/۱۱ و ۳۳۸۷/۱۳؛ الذریعه ۳۵۰/۳ و ۳۶۸ و ۳۱۳/۱۳].

در فهرست مجلس ۱۲/۲۶، ش ۱۲۰۰۴/۱ نیز رساله ای با عنوان «رسم القرآن» از علی حافظ طاهر اصفهانی معرفی گردید که گویا مؤلف آن با مؤلف رساله حاضر یکی است.

آغاز : «الحمدلله... و بعد چنین گوید فقیر حقیر جانی محمدطاهر اصفهانی که این مختصر مشتمل است بر قاعده و ضابطه چند در تجوید و تصحیح قرآن عظیم».

انجام : «و الات در سوره ص و اللات در سوره والنجم و ذات بهجة در سوره نمل همه بتاآت مرسومند و عاصم بتا وقف کند والسلام».

۲ ـ تجوید منظوم «۴۴ پ ـ ۴۶ ر» **(فارسی)**

از : احمد بن محمد امام کلیجانی

منظومه کوتاهی است در آداب ادغام و وقف و سایر قواعد تجوید.

آغاز : «بسمله ـ قاعده اظهار

نون ساکن را و تنوین کوش تا ظاهر شود گر بهمزه ها و عین و حا و غین و خا رسد».

انجام :

هر که ضامن شود مر این ده را من ضامنش شوم بروز قیام

چون رسول خدا چنین فرمود باد بر روح او درود و سلام

٣ ـ درج مضامین = لؤلؤ درج مضامین «٤٦ پ ـ ٥٠ ر» **(تجوید)**

از : ملا مختار اعمی اصفهانی (زنده در ٩٤٩ ق)

منظومه ای است در تجوید در هفتاد و دو بیت که ناظم آن را در دهم صفر ٩٤٩ سروده است. [**دانشگاه ٢١١٠/١١ و ٢٥٠٢/١٣ و ٤٠٩٥/١٥؛ الذریعه ٥٩/٨؛ منزوی ٨٧/١**].

این منظومه به ضمیمه شرح آن به نام «بوستان» از شیخ علی بن محمد جعفر شریعتمدار استرآبادی، به چاپ رسیده است. [مشار، فارسی ٧٩٢/١].

آغاز : «بسمله

ای کلام از اعظم اسم تو زیور یافته وز صفات وز ... زیب دیگر یافته

بر روان مصطفی و ال او بادا سلام گر نبودی ذاتشان نگرفتی املاك انتظام».

انجام :

از رسول آمد چنین نقل که ده جا وقف کن ضامنت باشم قیامت بر بهشت جاودان

٤ ـ المفید فی علم التجوید «٥٠ پ ـ ٦٠ ر» **(تجوید ـ عربی)**

از : حافظ تاج الدین حسن بن شجاع بن محمد بن حسن تونی (قرن ٩ ق)

مختصری است در تجوید در هفت باب.

[کشاف الفهارس، حجتی ۴۲۳/۱ که در آن هفده نسخه از این کتاب معرفی و فهرست ابواب آن بیان شده است؛ مرعشی ۸۱/۷، ش ۲۴۹۲؛ الذریعه ۳۷۲/۲۱].

آغاز : «الحمدلله... اما بعد فیقول اضعف عبادالله و احوجهم الی غفران الله الحسن بن شجاع بن محمد بن الحسن التونی قد ثبت بالبراهین المعقولة و الدلائل المنقولة».

انجام : «فمن اراد علی ذلك فعلیه بکتب القراء المصنفة فیها تمّ التجوید المفید بعون الله الملك العمید».

۵ ـ تحفة الابرار «۶۰ پ ـ ۹۳ پ» **(تجوید ـ فارسی)**

از : مصطفی بن ابراهیم قاری تبریزی (قرن ۱۱ ق)

مختصری است از کتاب «تحفة القراء» مؤلف که در فهرست مجلس جلد ۳۵، صفحه ۱۴۴، شماره ۱۲۱۴۷ معرفی گردید. این رساله غیر از رساله دیگر مؤلف به نام «تحفة الابرار فی شرح دعاء عرفه» است که در فهرست مجلس جلد ۳۵، صفحه ۳۱۶، شماره ۱۲۳۵۷ معرفی شده است.

آغاز : «بسمله شکر و سپاس و ستایش بیقیاس مر قادری و حکیمی را سزد و شاید که بمقتضای قدرت کامله...».

انجام : «اگر لهوی یا ناملائمی در الفاظ... بذیل عفو پوشیده در اصلاح بقدر وسع کوشند و الحمدلله اولا و آخرا و ظاهراً و باطناً».

نسخ؛ بی کا، رساله اول دوشنبه ۱۹ شوال ۱۲۱۳، رساله سوم شوال ۱۲۱۳، رساله آخر ۷ رمضان المبارك ۱۲۱۴؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ رساله اول با چند حاشیه به امضاء «السمرقندی»؛ جلد : گالینگور، مشکی.

۹۳ برگ؛ ۱۰×۱۵/۵ سانتی متر؛ ۱۲ ـ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۴۴].

(۱٤٤٤۷)

دیوان پروین همدانی (فارسی)

از : میرزا علی اکبر پروین همدانی (۱۳۱۳ ق)

بخشی از غزلیات شاعر است با تخلص «پروین». نسخه حاضر غزلیات شاعر را از حرف «تا» تا «دال» شامل است. بخشی از اشعار شاعر با عنوان «آتشکده پروین» در سال ۱۳۲٤ ش در همدان به چاپ رسیده است.

[**الذریعه ۱۵۸/۹؛ سخنوران نامی معاصر ایران، سیدمحمدباقر برقعی، ۷۷۲/۲ ـ ۷۷٦؛ مشار، فارسی ۱/ ۳۲**]

آغاز :

ره عقلم زده سودای رخ چون مه دوست آنقدر مست ویم کانچه ببینم همه اوست

هیچ شمشاد قد و گلرخ و قوس ابرو نیست که نه آشفته آن سرو قد و ابرود اوست

تا دلم بسته یك تار از آن زلف دوتاست به دو جعدش که مشامم همه دم غالیه بوست

کی چنین جلوه کند لاله احمد به چمن یا چنین کی رود آن سرو که اندر لب جوست

هر کجا می گذرم قصه آن حوروش است هر که را می نگرم دعوی آنست که هوست

انجام :

خنك آنکس که بود ماهرخی محرم رازش بی نصیب آنکه چنین همدم و همراز ندارد

کسی از سرّ سخن صرفه نبرد بار، که «پروین» بت شیرین وی از نوش لب اعجاز ندارد

شکسته نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ اهدائی به کتابخانه مجلس شورای اسلامی از طرف آقای عباس زندی در مردادماه سال ۱۳۷۵؛ جلد : مقوائی، قهوه ای، عطف و گوشه گالینگور.

۲۰ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸۹۹٤۵].

(۱٤٤٤۸)

مجموعه

۱ ـ وفیات الاعیان (منتخب) «۱ ر ـ ۸۰ ر» **(تاریخ ـ عربی)**

از : شمس الدین احمد بن محمد، معروف به ابن خلکان (٦۸۱ ق)

[**مجلس ۴۸۰/۲۶، ش ۷۹۹۳**]. نسخه حاضر بخش هایی منتخب از این کتاب را شامل است.

۲ ـ شجره الهیه «۸۱ پ ـ ۱۰۸ پ» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از : رفیع الدین محمد بن حیدر حسنی طباطبائی، ملارفیعا (۱۰۸۲ یا ۱۰۹۹ ق)

رساله مختصری است در اصول دین که مؤلف در یك مقدمه و هشت مطلب به نام شاه صفی صفوی نگاشته و در نهم ربیع الاول ۱۰۴۷ ق به پایان رسانیده است.

[**مرعشی ۱۱۸/۱، ش ۱۰۱/۱ آغاز و انجام نسخه حاضر با نسخه مرعشی برابر است؛ منزوی ۹۶۲/۲؛ الذریعه ۲۸/۱۳؛ دانشگاه ۱۴۸۶/۹ و ۲۱۲۷/۱۱**].

۳ ـ مطالب متفرقه در حدیث و تاریخ و ادبیات «۱۰۸ پ ـ ۱۳۲ ر»

۴ ـ تذکرة ابن عراق(۱)

از : ابوالحسن علی بن محمد... بن عراق حجازی مدنی کنانی(۲) (۹۶۳ ق)

مؤلف این رساله ـ ابن عراق ـ در کتب تراجم و فهارس، شافعی دانسته شده و اصولاً در کتب تراجم شیعی نام او دیده نشده، جز این که در «الذریعه» ذیل عنوان تذکرة ابن عراق، حسن حال وی استظهار شده است. اما محتوای این کتاب نشان دهنده آن است که مؤلف، یکی از علمای شیعه بوده و این کتاب مورد سخن، از مآخذ مهم تاریخ و فرهنگ شیعه است و نکات مهمی را در این زمینه دربر دارد.

در این نسخه ـ که منتخب است ـ مواردی یادشده از استخلاص زندانیان به وسیله سخنان و اشعار مشتمل بر اصول مهم اعتقادی شیعه که به صورت طعن و کنایه ادا شده است.

۱ـ در پشت برگ اول نسخه حاضر ـ که منتخب از جلد دوم تذکره است ـ نام کتاب «لهمة المحاضر و تهمة الحاضر» آمده است. از این نام پس از جستجو در هیچ یك از مراجع اثری دیده نشد. در برخی فهارس نیز از این کتاب با نام «سفینه» و «سفینة النجا لمن الی الله التجی» و «التذکرة الصغری» یاد شده است.

۲ـ برای شرح حال مؤلف ر. ك : معجم مؤلفین، کحاله (چاپ جدید) ۵۱۷/۲؛ هدیة العارفین ۷۴۶/۱؛ تاریخ الادب العربی، بروکلمان ۵۱۳/۲ و ذیل تاریخ الادب عربی بروکلمان ۵۳۲/۲؛ الاعلام، زرکلی ۱۲/۵.

یکی از این موارد اشعار زیبایی است ـ که در حدود دو صفحه از نسخه را فرا گرفته ـ از گوینده شهیر شیعی ابن منیر طرابلسی(۱) که به قصد تخلیص خادم خود به نام تتر و وادار کردن حکومت به عطف توجه نسبت به حال او سروده شده. در این اشعار اشارات بسیار تند و زیبایی نسبت به عناصر نامطلوب نزد شیعه شده است. هم چنین در این اشعار مقارنه بین رد شمس و شق القمر شده و اشاراتی به حرکات عایشه، طلحه، زبیر، معاویه و عمروعاص شده که بسیار جذاب است.

[الذریعه ٢٧/٤؛ فهرست مخطوطات مکتبة کوپرلی ٢١/٢ ـ ٢٢ با عنوان «التذکرة الصغری المسماة بالسفینة فی المحاضرات»؛ سفینه دیگری در فهرست مخطوطات کتابخانه الازهر مصر با عنوان «السفینة الأدبیة» معرفی شده که متعلق به یکی از علمای شیعه با تملکی از محمد مکی بن محمد از ذریه شریف ابی عبدالله الشهید مکی (شهید اول) در سال ١١٧٠ ق، موجود است، که گویا نسخه دیگری از سفینه حاضر است. قاهره، فؤاد سید ٤٦١/١، ش (١٢٣٢٤ ز)].

در نسخه حاضر این مطالب موجود است :

اشعار کاتب حسن بن زید، اشعار ابن منیر، مرثیه دعبل خزاعی و استقبال آن به وسیله فقیه اجل علامة ذوالنورین محمد بن ابی الخصال الغافقی، حکایاتی از شریف رضی، سؤال و جواب درباره محیی الدین عربی و تألیفاتش به نقل از کتاب قاضی دمشق که در آن آمده بود : درباره ابن عربی از امام اعظم ابوالقاسم حسن بیضاوی سؤال شد، مطالبی به نقل از کتاب مداراة الناس تألیف ابن ابی الدنیا، مطالبی از فقیه ابومحمد عبدالله غسانی و قاضی ارجانی، رساله ضیاء قرطبی انصاری در جواب شیخ تقی الدین بن رقیق العید، رساله ابوالثناء محمود بن سیدان کاتب خطاب به یکی از دوستانش و جز این ها.

۱ـ این اشعار که برای استخلاص خادمی تتر نام سروده شده و گویا به نام تتریه شهرت دارد، در مجالس المؤمنین و نیز در الغدیر در مسأله رد شمس برای حضرت علی(علیه السلام)، با تفاوت هایی در تعداد ابیات و بعضی الفاظ، نقل شده و پیدا است که صاحب مجالس المؤمنین تذکره ابن عراق را می شناخته هر چند در مورد او اظهارنظر نمی کند.

آغاز : «بسمله قال البقاعی روی ان الحسن بن زید عتب علی کاتب له فحبسه و اخذ ماله و کتب الیه من الحبس هذه الابیات :

اشکو الی الله ما لقیت احببت قوما بهم بلیت

امسح خفی ببطن کفی ولو علی جیفة وطیت...

قال و شبیه هذه الحکایة فی التخویف بالرجوع... الی مذهب اهل السنة ما نظمه ابن منیر بسبب مملوکه تتر... .

روحی الفدا لشادن انا من هواه علی خطر

... و آلیت آل امیة الطهر المیامین الغرر

و جحدت بیعة حیدر و عدلت عنه...

و حلقت فی عشر المحرم ما استطان من الشعر

و سهرت فی طبخ الحبوب من العشاء الی السحر

و قرأت من اوراق مصحفه براءة و الزّمر

و الشمس ما ردّت له و لا لشقیقه شق القمر

و وقفت فی وسط الطریق اقصّ شارب من عبر

و بکیت عثمان الشهید بکاء نسوان الحضر

و شرحت حسن صلاته جنح الظلام اذا اعتکر

و اقول لایقدر معاویة و لا عمرو قدر

بطل بسوئته یقاتل لابصارمه الذکر

و اقول ام المؤمنین عقوقها احدی الکبر

رکبت علی جمل و اوفت من بنیها فی زمر

و اتت بین جیش المسلمین . . . . . .

فابی ابوحسن و سلّ حسامه وسطا و کرّ

و اذا روا خبر الغدیر فاقول ما صحّ الخبر

و الشمس ما ردت له و لا لشقيقه شق القمر

و اذا جرى ذكر الصحابة بين قوم و اشتهر

قلت المقدم شيخ تيم ثم صاحبه عمر».

انجام : «قال الشيخ ابوالحسن احمد بن فارسی... متی و متی علمنا ان صبياننا قد حفظوه و وضعوا كل بيت موضعه امددناه بما يضاهيه و الحمدلله اولاً و آخراً... حرره العبد... محمدمهدی بن شاه حسين طالقانی».

۵ ـ مطالب متفرقه ای به نقل از كتاب های زير :

كاشف ذهبی، تاريخ يافعی، روض الناظر، تاريخ حافظ ابن الحسين المقدسی، استيعاب ابن عبدالبر، كامل بهايی، طبقات الاطبّاء، طبقات النحات، تاريخ ابن خلكان، دمية القصر باخرزی، تاريخ غازانی خواجه رشيد وزير «۱۵۹ ر ـ ۱۷۳ ر»

٦ ـ النجوم الزاهرة فی ملوك المصر و القاهرة «۱۷٤ ر ـ ۱۸۵ ر» **(تاريخ ـ عربی)**

از : جمال الدين يوسف بن تغری بردی ظاهری (۸۷٤ ق)

در نسخه حاضر منتخب كوتاهی از اين كتاب موجود است.

۷ ـ حاشية لباب الالباب عوفی «۱۸۵ ر ـ ۱۸۷ ر» **(تاريخ ـ عربی)**

از : ؟

حاشيه كوتاهی است بر چند بخش از تذكره «لباب الالباب» سديدالدين محمد بن محمد عوفی (قرن ۷ ق).

۸ ـ منتخبی از كتاب های :

اسدالغابه ابن اثير، الاصابه ابن حجر و ميزان الاعتدال ذهبی «۱۸۸ ر ـ ۲۲۳ ر»

۹ ـ منتخب جواهر العلية فی الكلمات العلوية «۲۲٤پ ـ ۲٦۱پ» **(حديث ـ فارسی)**

از : علی بغدادی

بغدادی کتاب جواهر العلیة را در تکمیل «غررالحکم و دررالکلم» آمدی نگاشته و در

آن سخنان کوتاه حضرت علی(علیه السلام) را جمع آوری کرده است. [الذریعه ۲۷۳/۵]. پس از آن کتاب حاضر را از «جواهرالعلیه» انتخاب و تلخیص نموده است.

[الذریعه ۳۹٤/۲۲؛ دانشگاه ۲٦۷/۲؛ رضوی ۱۸۲/۵].

نسخه حاضر از آخر ناتمام است.

آغاز : «الحمدلله الذی انطق لسان خاتم النبوة و مظهرها بقوله کنت انا و علی نور بین یدی الله یسبح الله ذلك النور».

انجام نسخه : «یقبح بالرجل ان یقصر عمله عن علمه و یعجز فعله عن قوله یطلبك رزقك اشد من طلبك له فاجمل فی الطلب».

۱۰ ـ قواعدالاحکام فی معرفة الحلال و الحرام «۲٦۳ ر ـ ۲۹٤ ر» **(فقه ـ عربی)**

از : علامه حسن بن یوسف بن مطهر حلی (۷۲٦ ق)

[مجلس ۲۱٤/۲۵، ش ۷۲۰۹]. نسخه حاضر از اول کتاب تا «الحاق الاولاد بالآباء» را شامل و مقدمه مؤلف را ندارد.

نستعلیق و نسخ؛ رساله دوم (شجره الهیه) میر محمدحسین ابن امیر محمدقاسم جیلانی، چهارشنبه ربیع الاول ۱۰۸٦، رساله چهارم محمدمهدی بن شاه حسین حسینی طالقانی، ۲۹ ربیع الاول ۱۱۰۷؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : گالینگور، مشکی، ضربی، ترنج با نقش گل و بلبل.

۲۹٤ برگ؛ ۲۷/۵×۱۷ سانتی متر؛ ۱٦ ـ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۹۹٤٦].

(۱٤٤٤۹)

شرح باب الحادی عشر (اعتقادات ـ فارسی)

از : سلطان حسین بن سلطان محمد واعظ استرآبادی(۱) (۱۰۷۸ ق)

۱ـ برای شرح حال مؤلف ر ك: طبقات اعلام الشیعه(الروضة النضرة فی علماء المائة الحادیة عشرة) ص ۲٤٦.

شرح مزجی مفصلی است بر «الباب الحادی عشر» علامه حلی. مؤلف در این شرح از دو اثر دیگر خود «تحفة المؤمنین» [الذریعه ٤٧٣/٣ رقم ١٧٤٥] و «ذخایر الواعظین» [الذریعه ٨/١٠] یاد نموده است.

همین مؤلف را چند اثر دیگر است بدین ترتیب :

الف : دستور الوزراء به فارسی که نسخه ای از آن در آستان قدس رضوی و فیلم آن در دانشگاه تهران موجود است و به تصحیح اسماعیل واعظ جوادی در سال ١٣٤٥ ش در تهران در ٩٣ صفحه به چاپ رسیده است. [منزوی ١٦٠٧/٢؛ رضوی ٣٤٧/٢؛ میکروفیلم های دانشگاه تهران ١ /٨٥؛ الذریعه ١٧٠/٨].

ب : نصیحة المتشرعین، به عربی.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «ندارم گویند بخواب براحت و فراغت خاطر و اگر گوید فلانی این میگفت یا از فلان شیخ شنیدم گویند که تو دین را از افواه رجال فرا گرفته ای و هرچه از افواه رجال گرفته شود بافواه رجال نیز زایل می شود چنانکه امیرالمؤمنین فرموده».

انجام نسخه : «که دعای این دو نفر مردودست و در معرض قبول نمی افتد روایت شد از امام».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ مقداری از چند برگ اول نسخه از بین رفته و وصالی شده؛ متن عربی باب حادی عشر با خطوط شنگرف مشخص شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

١٦١ برگ؛ ١١×١٩ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٤٧].

(١٤٤٥٠)

نزهة القلوب (دایرة المعارف ـ فارسی)

از : حمدالله بن ابی بکر مستوفی قزوینی (٧٥٠ ق)

[**مجلس ١٧٥/٢٥، ش ٧١٧١**]. نسخه حاضر از باب تربیت فرزند تا آخر کتاب را شامل

است.

آغاز نسخه : «در بیان تربیت فرزند ـ بر ضمیر منیر صاف نوشان صهباء میخانه فراست و تدقین دستگاه فهم و تحقیق پوشیده و مخفی نماناد که گنجوران خزانه عقل».

انجام : «انت ولیٌّ فی الدنیا و الآخرة انّي مسلماً و الحقنی بالصالحین قلم طاووس خرام به نگارش این نقش بدیع همواره بوقلمونی پیشه نمود».

نستعلیق؛ محمد رحیم بن عبدالکریم بیتاب نیشابوری، چهارشنبه ۱۲ شعبان ۱۲۰۴ برای محمدحسین خان؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در اول نسخه وقفنامه کتاب توسط خیرالنساء زن فتحعلی شاه که آن را در غره شعبان ۱۲۵۰ بر اولاد خود وقف نموده است؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول.

۱۳۹ برگ؛ ۲۱×۳۲ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۴۸].

(۱٤٤٥۱)

معالم الدین و ملاذ المجتهدین (اصول فقه ـ عربی)

از : ابومنصور حسن بن زین الدین عاملی (۱۰۱۱ ق)

[مجلس ۲۲۹/۲۵، ش ۷۲۲۸].

نستعلیق؛ مجید بن سیدیوسف موسوی هاشمی، ۱۲۳۷؛ عناوین و نشانی های شنگرف؛ در دو صفحه آخر نسخه مطلبی پیرامون تاریخ ساخت مسجد سمنان توسط فتحعلی شاه قاجار در روز دوشنبه جمادی الاولی ۱۲۳۸ که جهت علامه حاج سیدحسن حسنی سمنانی ساخته است؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول گرهی.

۱۱٦ برگ؛ ۱۰×۱۸ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۹۹٤۹].

(۱٤٤٥۲)

الاربعون حدیثاً (حدیث ـ عربی)

از : شیخ بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ ق)

[**مجلس ۲۷۲/۲۵، ش ۷۲۷۷**].

نسخ؛ محمدرفیع بن عبدالباقی نظام، یکشنبه ۲۷ ذی حجه ۱۰۸۳؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : گالینگور، قهوه ای، ضربی، ترنج با نقش گل و بوته.

۱۷٤ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی متر؛ ۱٦ سطر؛ [**ثبت ۸۹۹۵۰**].

(۱٤٤٥۳)

دیوان رفیق اصفهانی (فارسی)

از : ملاحسین رفیق اصفهانی (۱۲۱۲ ق)

[**مجلس ۱۷٤/۲٦، ش ۷٦۷۸**]. نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد و برگ های نسخه در صحافی جابجا شده است.

این نسخه بخش های زیر را شامل است :

الف : قصائد و قطعات «۱ ر ـ ٥۰ ر»

در این بخش ماده تاریخ های زیر به چشم می خورد :

تاریخ باغ ابوالفتح خان زند ۱۱۸۷، تاریخ عمارت الله قلی خان زنگنه ۱۱۷٥، تاریخ حمام ۱۱۸٤، تاریخ مقبره یکی از اولاد ائمه ۱۱۸۰، تاریخ تیمچه ۱۱۹۱، تاریخ آب انبار ۱۱۸٤، تاریخ باغ حاجی آقا محمد ۱۱۸٤، تاریخ حمام کریم خان زند ۱۱۸۹، تاریخ حمام حاجی آقا محمد ۱۱۱۹، تاریخ عمارت هدایت خان ۱۱۷۸، تاریخ مسجد و مدرسه ۱۱۹٦، تاریخ قلعه ۱۱۹۷، تاریخ مدرسه ۱۲۰۳، تاریخ وفات مشتاق ۱۱۷۱، تاریخ فوت آقا محمد بیدآبادی ۱۱۹۸، تاریخ فوت عاشق ۱۱۸۱، فوت زکی خان زند ۱۱۹۳، فوت درویش مجید ۱۱۸٤، فوت ملا عبدالواسع دامی ۱۱۷٤، فوت میرزا نصیر طبیب ۱۱۹۱ و چند تاریخ فوت و زفاف و تولد دیگر، مدح میرزا حسین وفا، مدح میرزا سیدمحمد رضوی، مدح کلانتر فارسی.

ب : غزلیات به ترتیب حروف تهجی «٥۰ پ ـ ۱٤۰ ر»

آغاز :

بود که در گذرند از گناهکاری ما که بیش از گنه ماست شرمساری ما

شدت چه زود فراموش عهد یاری ما بیاری تو نبود این امیدواری ما

انجام :

اگر چه روی نکو عذرخواه خوی بدست تو با نکوئی رو خوی هم نکو داری

بتان شهر همه خوبروی و بد خویند تویی که خوی نکو با رخ نکو داری

ج : رباعیات «۱٤۰ ر ـ ۱۵۱ ر»

آغاز :

یاران که وفادار شنیدم همه را عمری به وفا ز پی دویدم همه را

یك بار وفادار ندیدم ز همه دیدم همه را «رفیق» دیدم همه را

آغاز نسخه :

شمشاد چمان سرو خرامانست این با مهر منیر و ماه تابانست این

نی نی غلطم نه این و نه آن است این سر خیل پری رخان پریخان است این

نستعلیق زیبا؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۱۵۰ برگ؛ ۱۰×۱۵/۵ سانتی متر؛ ۱٦ سطر؛ [**ثبت ۸۹۹۵۱**].

(**۱٤٤۵٤**)

جنگ محمد ولی میرزا (فارسی)

از : محمد ولی میرزا

جنگی است شامل مطالب گوناگون. نسخه دیگری از این جنگ به شماره ۳۹۹۲ در همین کتابخانه موجود است که در فهرست مجلس جد ۱۰، صفحه ۲۱۷۷ ـ ۲۱۹٤ معرفی شده است.

ترتیب مطالب این جنگ چنین است :

۱ ـ جنگ «۱ ر ـ ۳۳۷ ر» **(فارسی)**

[**مجلس ۲۱۷۷/۱۰ ـ ۲۱۹۲ که در آن فهرست مطالب جنگ ذکر شده است**]. مطالب این نسخه و ترتیب آن ها با آن نسخه برابر است.

۲ ـ رساله طی الارض «۳۳۷ پ ـ ۳٤۱ ر» **(فارسی)**

از : حاج میرزا کریم خان کرمانی قاجار

رساله کوتاهی است در یك مقدمه و سه فصل که مؤلف بنابه درخواست محمد ولی میرزا در ۱۲٦٦ ق نگاشته است.

[**مجلس ۲۱۹۲/۱۰**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۳ ـ سفرنامه مکه «۳٤۱ پ ـ ۳٦۱ ر» **(فارسی)**

از : محمد ولی میرزا

[**مجلس ۲۱۹۳/۱۰**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است. در پایان نسخه حاضر پنج نقشه مذهّب از مسجدالحرام و دیگر مواقف حج موجود است.

٤ ـ انوار حکمت = نصایح یوسفی «۳٦۲ ر ـ ۳٦۳ پ» **(اخلاق ـ فارسی)**

از : یوسف بن محمد بن یوسف یوسفی هروی (۹۵۰ ق)

[**مجلس ۲۱۹۳/۱۰ و ۹۲/۲۵، ش ۷۰۸۰/۲**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه ها برابر است.

۵ ـ منقولات از تاریخ طبقات محمودی و روضة الصفا «۳٦٤ ر ـ ۳٦٦ پ»

[**مجلس ۲۱۹۳/۱۰**].

آغاز جنگ : «نقل شد از کشف الغمه مؤلف کتاب رحمه الله گوید. میفرماید که در سنه سبعین و ستّمائه آمدند بعضی از خدام مشهد مقدس آن حضرت و با ایشان بود عهدنامه که مامون بدست خود نوشته بود و در ظهر آن امام رضا(علیه السلام) به خط مبارك خود موشح ساخته بود».

انجام جنگ : «مغیره و سایر اصحاب از قصر یزدجرد بیرون آمده متوجه لشکرگاه خویش گشتند و آنچه از یزدجرد شنیده بودند بعرض سعد بن ابی‌وقاص رسانیدند».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در پایان سفرنامه مکه پنج نقشه مکه با زر و الوان؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول.

۳٦۷ برگ؛ ۱٤×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۸ ـ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۵۲].

(۱٤٤۵۵)

مجموعه

۱ ـ میزان الحساب = زبدة الحساب «۱ ر ـ ٤٦ پ» **(فارسی)**

از : علاءالدین ملا علی قوشچی فرزند محمد (۸۷۹ ق)

[مجلس ۶۸۵/۱۰؛ الهیات تهران ٤۸/۱ و ۳۲۷؛ منزوی ۱٦۳/۱].

آغاز نسخه : «و حاصل همین ده باشد صفری در تحت او نهیم و از برای ده یکی را در ذهن نگاه داریم».

انجام : «و مساحت جمیع اقسام مذکوره از اسطوانه یعنی مستدیر و مضلع و قایم و مایل حاصل ضرب اوست در ارتفاع والله اعلم بالصواب تمت».

۲ ـ هیئت، رساله در... «٤۷ پ ـ ۱۰۳ پ» **(فارسی)**

از : مؤلف پیشین

[مجلس ۱۱۳/٦، ٤۲٤/۹، ۳۳۱/۱۰ و ۹۰۹؛ منزوی ۳۷۰/۱؛ مشار، فارسی ۵۵٤٤/۵].

آغاز : «الحمدلله رب العالمین حمد الشاکرین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین اما بعد این کتاب مشتمل است بر مقدمه و دو مقاله مقدمه در بیان آنچه پیش از شروع در این علم دانستنی است».

انجام نسخه : «و اعظم ثوابت مرصوده دویست و بیست و پنج برابر زمین است و اصغر ثوابت مرصوده بیست و سه برابر زمین است».

نستعلیق؛ بی کا، رساله اول اواخر ربیع الاول ۱۰۷٦؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در برگ «٤۷ پ و ٤۸ ر» مهر بیضوی به سجع «المتوکل علی الله عبده المذنب بابا» که چند بار

تکرار شده؛ در رساله دوم جای تعدادی از اشکال هندسی خالی است و اشکال ترسیم نشده؛ جلد : گالینگور، قهوه ای، ضربی، ترنج با نقش گل و بلبل.

۱۰۳ برگ؛ ۱۱×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۵۳].

(۱۴۴۵۶)

مجموعه

۱ ـ صنعة الطبیعة و سرائر الخلیقة «۱ پ ـ ۱۱۸ پ» **(عربی)**

از : بلیناس یا بلینوس یا آپلونیوس حکیم

[مجلس ۳۹۴/۱۶ و ۵۴/۳۶، ش ۱۲۵۲۷].

نسخه حاضر مقدمه و جزء دوم از این کتاب را شامل است بدین ترتیب :

الف : مقدمه «۱ پ ـ ۲۳ پ»

[مجلس ۳۹۴/۱۶].

آغاز : «بسمله اقول حل کتابی هذا واصف الحکمة الالهی ابدت بها التمسوا حکمتی و تنفدوا فی افهامکم».

انجام : «انه لعاجز عن خلقه ان یمنعهم تعالی الله الواحد عن هذه المقالة و سبحانه من قولهم ما اعظمه فلا تتبعوا الجاهلین».

ب : الجامع للاشیاء یا العلل المعلولة «۲۳ پ ـ ۱۱۸ پ»

[مجلس ۳۹۵/۱۶].

آغاز : «الحمدلله... هذا ما بدانا به من ترجمة کتاب بلینوس الذی سماه الجامع للاشیاء و انا ساخنوس القس... سبحان الخالق الذی بدء الخلق و کان فردا».

انجام : «تغلب کل شیء لطیف اللطیف یدخل فی کل شیء غلیظ علی تکوین العالم الاکبر المثلث یکون العمل هذا فخری و لذلك سمیت هرمس الملقب بالحکمة تمّ».

۲ ـ المشاعر «۱۲۱ پ ـ ۱۵۲ ر» **(حکمت ـ عربی)**

از : صدرالمتالهین محمد بن ابراهیم شیرازی، ملاصدرا (۱۰۵۰ ق)

[**مرعشی ٤٩/١، ش ٣٨/٢؛ مشار، عربی ٨٤٥**].

آغاز : «نحمدالله و نستعین بقوته التی اقام بها ملکوت الارض و السماء و بکلمته التی افشا بها نشأتی الاخرة و الاولی».

انجام : «و اذا استکمل بالعلم و الکمال بلغ الی درجة العقل الفعال فیه وقف ترتیب الخیر و الوجود و اتصل باوله آخر دایرة الوجود و انه مفیض الخیر تمت».

٣ ـ الشواهد الربوبیة فی مناهج السلوکیة «١٥٣ پ ـ ٢٩٩ پ» **(حکمت ـ عربی)**

از : مؤلف پیشین

[**مرعشی ٣١٤/٥، ش ١٩٤٨/٢؛ مشار، عربی ٥٧٦**].

آغاز : «الحمدلله الذی تجلی قلوب العارفین باسرار المبدأ و المعاد و جعل تجلّی نور معرفته نتیجة ایجاد الارواح و الاجساد».

انجام : «و اعلاها للانبیاء و الاولیاء علی تفاوتهم فی الدرجات الی خاتم الانبیاء علیه و علیهم السلام ثم الامثل فالامثل الحمدلله اولا و اخرا و ظاهرا و باطنا».

٤ ـ مطالبی از : تفسیر عرایس روزبهان، مبدء و معاد و اسفار ملاصدرا، شعری از ابن زیدون و شعری از سید رضی «٣٠٠ ر ـ ٣٠٣ ر»

٥ـ حشرالاشیاء = طرح الکونین و رفض العالمین«٣٠٤پ ـ ٣١٦ر» **(فلسفه ـ عربی)**

از : صدرالمتالهین محمد بن ابراهیم شیرازی، ملاصدرا (١٠٥٠ ق)

[**مرعشی ١٦٨/٣، ش ٩٧٤؛ مشار، عربی ٤٥٧ با عنوان رسالة فی حشر الاشیاء**].

آغاز : «بسم الله رب الاخرة و الاولی و مبدا الوجود و المنتهی و الصلوة علی غایة الارض و السماء».

انجام : «هی الحاصلة من ضرب سبعة فی مثلها فیحصل تسعة و اربعون فالکل مع کسورها و کبایسها خمسون الف سنة والله اعلم ولیکن هذا اخر ما قصدنا...».

٦ ـ رسالة فی اتصاف الماهیة بالوجود «٣١٦ پ ـ ٣١٩ پ» **(حکمت ـ عربی)**

از : مؤلف پیشین

این رساله در ضمن رسائل آخوند ملاصدرا به چاپ رسیده است. [**مشار، عربی ۴۳۹**].

آغاز : «الحمد لواهب الحیوة و العقل و الصلوة علی النبی و الاهل اما بعد اعلم هداك الله انه قد اضطربت الاهواء و اختلفت الاراء فی باب اتصاف المهیة بالوجود».

انجام : «بل الموجود الثابت فی العین هو بالحقیقة الوجود الخاص لکل شیء شیء و المهیة معنی کلی صادق علیه متحدة معه موجودة به لا بنفسها الا بمجرد الاعتبار».

۷ ـ الحکمة العرشیة = عرشیة «۳۱۹ پ ـ ۳۵۸ ر» **(حکمت ـ عربی)**

از : مؤلف پیشین

[**مرعشی ۲۷۴/۱۷، ش ۶۷۱۷/۲؛ مشار، عربی ۳۱۶**].

آغاز : «و بعد فیقول العبد الذلیل المحتاج الی عفو ربه الجلیل محمد الشیرازی المدعو بصدرالدین جعل الله قلبه منورا بنور المعرفة و الیقین».

انجام : «و ان تطع اکثر من فی الارض یضلوك عن سبیل الله ان یتبعون الا الظن و ان هم الا یخرصون ان الظن لایغنی من الحق شیئا اعاذنا الله و اخواننا المؤمنین من شر الشیاطین و المضلین و نور قلوبنا بانوار الحکمة و الیقین بحق محمد و آله الطاهرین».

۸ ـ رسالة فی التشخص «۳۵۸ پ ـ ۳۸۰ پ» **(حکمت ـ عربی)**

از : مؤلف پیشین

این رساله ضمن رسائل آخوند ملاصدرا به چاپ رسیده است. [**مشار، عربی ۴۵۱**].

آغاز : «حمداً لواهب العقل و الحکمة و الصلوة علی محمد و آله الائمة و بعد فیقول المفتقر الی ربّه محمد الشهیر بصدرالدین الشیرازی ان هذه مقالتی».

انجام : «و لیس کذلك و هذا لایکون کفرا فقد افدناك بهذه الترددیات الثلثة علی عظیم الفوز و علی القانون الذی ینبغی ان یقنع فیها فاقنع به تم بعون الله».

نسخ؛ رساله اول سیداحمد بن سید عنبر بن سید ادریس موسوی، ۱۲ ذی حجه ۱۲۰۵؛ عناوین و نشانی ها شنگرف و مشکی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، عطف گالینگور.

۳۸۰ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۵۴].

(١٤٤٥٧)

مواعظ کوثر همدانی (اخلاق - فارسی)

از : علی نقی بن محمدرضا همدانی متخلص به کوثر(١) (١٢٩٦ ق)

مؤلف از پیروان صوفیه نعمت اللهی و عنوان طریقتی وی «جنت علی شاه» است. او در اشعارش «کوثر» تخلص می کند. آثار شناخته شده از وی عبارتند از :

١ - دیوان کوثر همدانی [**الذریعه ٩٢٣/٩**].

٢ - اسرار الصلوة که نسخه آن بعد از این شماره معرفی می گردد.

٣ - مواعظ کوثر همدانی (نسخه حاضر)

مؤلف فرزندی داشته به اسم محمدرضا که او نیز به کوثر تخلص می کرده است و تألیفاتی دارد.

رساله حاضر مجموعه ای است در پند و اندرز و نصایح که مؤلف به روش عرفانی خود از احادیث ائمه(علیهم السلام) و گفتار بزرگان جمع آوری نموده است. او در اثنای مطالب، اشعاری از خود و پدرش می آورد.

در پایان نسخه پنج برگ از اشعار مؤلف و یك دعا ذکر شده است.

آغاز : «معروض میدارد عبد جانی... غفرالله لهما که نوشتن علوم و حکم چون موافق سبی پسندیده است مثل آنکه وارد است که هر که فکر کند و چیزی بنویسد بمنزله آدم صفی الله(علیه السلام) است در این آخر عمر که چند کلمه مختصری که سودمند هر طایفه از پیر و جوان و مردان و زنان باشد و بکار معاش و معاد آید و مصرح باولیا و انبیا(علیهم السلام) و حکما برشته تحریر کشد».

انجام :

دید ما را دید او نعم العوض هست اندر دید او کلی غرض

چون اشارتهاش را بر جان نهی در وفای آن اشارت جان دهی

١- در الذریعه ٢٨٩/١٢ رقم ١٩٤١ اثری از فرزند مؤلف معرفی شده است.

شکسته نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : گالینگور قهوه ای.

۱۵۰ برگ؛ ۱۷/۵×۲۲/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۵۵].

(۱٤٤٥۸)

اسرارالصلوة (اخلاق ـ فارسی)

از : علی نقی بن محمدرضا همدانی متخلص به کوثر (۱۲۹٦ ق)

رساله مفصلی است در بیان اسرار افعال و اذکار نماز به روش عرفانی. مؤلف در اثنای رساله. بسمله، سوره حمد و سوره توحید را نیز تفسیر نموده است.

نسخه دیگری از این کتاب در کتابخانه حضرت آیة الله گلپایگانی در قم موجود است.

[گلپایگانی ۲٦٦/۱].

آغاز : «الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و بعد معروض رأض رأی برادران ایمانی میدارد اقل عباد... چون موافق صریح اخبار».

انجام : «و اما کلمه قد قامت الصلوة که در اقامه گفته می شود... و اشارات دیگر نیز در هر یك موجود است حذرا من التطویل معروض نمی آید و الحمدلله...».

نستعلیق زیبا؛ عبدالله بن حسن التفرشی نعمة اللهی، دهه اول رمضان ۱۳۰۵؛ عناوین و شماره صفحات شنگرف، نشانی ها شنگرف و مشکی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، عطف گالینگور، ضربی مجدول.

۱۸۱ برگ؛ ۱۷×۲۱ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸۹۹٥٦].

(۱٤٤٥۹)

شرح الکافی (شرح حدیث ـ عربی)

از : ملاصدرا محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰٥۰ ق)

[مجلس ۲۰۹/۲٥، ش ۷۲۰٦].

نسخه حاضر کتاب عقل، جهل و توحید را شامل است و از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «لصاحبه بالتصدیق ای بسبب تصدیق کل واحد صاحبه فی کل مایقول و ینطق فالقران یصدقه(علیه السلام) فی کل ما یقول باعتبار اشتماله علیه...».

انجام : «اذا لم یبلغ اللطف حدالکمال او کارها اذا بلغه او لم یبلغ حد الجبر لان الجبر عندنا منفی کمل کتاب العقل و التوحید من کتاب الکافی».

نسخ؛ ابوالفتح بن سیدمحمد حسینی خوراسکانی، ۱۰۹۸؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول گرهی.

۲۷٤ برگ؛ ۱۹×۳۰/۵ سانتی متر؛ ۳۳ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۵۷].

(۱٤٤٦۰)

سبحة الابرار (یکی از مثنوی های هفت اورنگ) **(شعر ـ فارسی)**

از : نورالدین عبدالرحمن جامی (۸۹۸ ق)

به شماره [۱۳۵۵۳] مراجعه شود. نسخه حاضر از اول و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

نافه آهوی تاتارست این نفحه طبله عطارست این

انجام نسخه :

نقد عمرست نثار قدمت نور چشم است سواد رقمت

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۰]؛ عناوین زرین و لاجوردی؛ تمامی صفحات مجدول محرر مذهب لاجوردی؛ دارای ۳ مینیاتور اصیل که اندکی آسیب دیده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول.

۱۲۸ برگ؛ ۱۱×۱۷/۵ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۵۸].

(۱٤٤٦۱)

رسالة فی الطب = قرابادین (عربی)

از : ؟

رساله مفصلی است در طب و اصول داروسازی و ذکر غذاها و نسخه هایی برای

تقویت اعضا که مؤلف از کتاب ها و سخنان اشخاص مختلف جمع آوری نموده و بعد از هر نسخه مدرك نقل خود را ذکر می کند.

مطالب مندرج در این رساله عبارتند از :

تریاقات، مخدرات به فارسی، معجون ها، مفرحات، فی المعاجین، فی الاشربة، فی السکنجبینات، جوارشنات، فی الأیارجات، فی الأطرفیلات، فی الحبوبات، فی المطبوخات، فی السفوفات، فی الأقراص، فی اللعوقات، فی الاضمدة، فی الأطلیة و اللطوخات، فی الأدهان، فی المراهم، فی الحقن، فی الأشیافات و الفرزجات و الفتایل المسهلة، فی الأکحال و البرود و أشیاف العین، فی الزوورات و السنونات، فی السعوطات و العطوسات، فی المربیات، فی الربوب، فی الحبوبات، فی الأشربة.

مؤلف بعد از هر فصل خواص هر دارو و غذا و طریق تهیه هر کدام را ذکر نموده است.

آغاز نسخه : «تریاق شرودیطوس حارّ یابس ینفع من سدد الکبد و الأورام الجاسیة و الرطوبات التی فی البطن و الصدر و سیلان الدم الی الاعضاء الداخلة و العفونة».

انجام نسخه : «جوارش یقوی المعدة و یشهّی الطعام کابلی عود یرضّ و ینقع فی خلّ خمر و ماء ورد غمرة یوماً و لیلة و یصفی من خرقة و یعقد بنصف رطل سکر نقیّ و یضاف الیه نصف مثقال عنبر خام».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه برگ پنجم تملك احمد حسین بن احمد الشریف الحکیم الطبیب التنکابنی در سال ١٢٩٦ با مهر بیضوی وی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج، عطف گالینگور.

١٠٤ برگ؛ ١٤×٢٠ سانتی متر؛ ١٩ سطر؛ [**ثبت ٨٩٩٥٩**].

(١٤٤٦٢)

مجموعه

١ ـ ترجمه تقویم الابدان «١ ر ـ ٥٢ ر» **(پزشکی ـ فارسی)**

مترجم : محمد اشرف بن شمس الدین محمد طبیب (قرن ١٢ ق)

ترجمه ای است از «تقویم الابدان» ابن جزله، یحیی بن عیسی بغدادی (٤٩٣ ق). این ترجمه به نام شاه سلیمان صفوی (١٠٧٧ ـ ١١٠٥ ق) صورت گرفته و چندین بار به چاپ رسیده است.

[**دانشگاه ٩٩/٨؛ الذریعه ٩٠/٤ رقم ٤٠٠؛ منزوی ٤٩٧/١؛ مرعشی ١٩٥/١، ش ١٨١؛ مشار، فارسی ١٤٠٧/١**].

آغاز : «سپاس بیقیاس حکیم درمان آفرینی را سزاست که باقتضای حکمت بالغه استخراج تقویم ابدان بشریه فرموده از جداول اعصاب و عروق جدول کشی اوراق بقانونی نموده و لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم».

انجام : «و بدرستی که خدای تعالی است و پس یاری دهنده بندگان در علم و عمل و نگاهدارنده است از لغزش و زلل».

٢ ـ اختیارات ایام (کبیر) «٥٣ ر ـ ٧٥ پ» **(فارسی)**

از : ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (١١١٠ ق)

مؤلف این رساله را در چهل باب و یك خاتمه تنظیم نموده است. اختیارات ایام صغیر مؤلف در شماره ١٢٦٢٦/٢ معرفی گردید.

[**مجلس ٦/٧ و ٥١/١٠ و ٤٣٨/١٩ ـ ٤٤٢ و ١٨٩/٣٦، ش ١٢٦٢٦/٢؛ دانشگاه ٣٥٠١/٣؛ کتابشناسی مجلسی ص ٧٥**].

آغاز نسخه : «از حبس چاه خلاص شد و در این روز توبه حضرت آدم مقبول شد و توبه قوم یونس در این روز قبول شد».

انجام : «یك انگشت بر غره ماه و یکی بر نام معصوم باید گذاشت و کشید تا هر دو بهمرسند آنخانه غره ماهست باقی والله یعلم باینجا ختم شد...».

٣ ـ دعای سوره یاسین که به شکل خاصی تحریر شده و خواصی برای آن بیان گردیده است و چند دعای دیگر برای شفای مریض. «٧٦ ر ـ ٧٩ ر»

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ در اول رساله دوم تاریخ تولد طالع خانم بی بی که در ٢٧ ربیع الاول

١٢٦١ ق متولد شده است؛ جای تعدادی از عناوین رساله دوم خالی مانده؛ تمامی صفحات رساله اول جداول شنگرف و محرر؛ در اول نسخه کتیبه مذهب مرصع با گل های کوچك الوان؛ مطالب در متن و حاشیه تحریر شده؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

٧٩ برگ؛ ٢٦/٥×٣٩ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ٨٩٩٦٠].

(١٤٤٦٣)

مجموعه

١ ـ علاج الامراض «١ پ ـ ٢١٢ پ» **(پزشکی ـ فارسی)**

از : حکیم محمدشریف خان دهلوی

رساله مفصلی است در شناختن دردها و علایم آن ها و بیان درمان هر یك. مؤلف این کتاب را برای حکیم محمداکمل خان در یك مقدمه و بیست مقاله و یك خاتمه ترتیب داده است و در مقدمه در تاریخ تألیف کتاب به نظم چنین گوید :

این نسخه دلکش که بود رشك ریاض یك لحظه روا نیست ز سرّش اعراض

نامش چو علاج الامراض است بگو تاریخ تمام هم علاج الامراض

[منزوی ٥٦٧/١ با عنوان «علائم الامراض»؛ سپهسالار ٣٢٧/٥؛ الذریعه ٣١٠/١٥؛ مشار، فارسی ٣/ ٣٥٥٤].

آغاز :

«در فیض است و منشی از گشایش نا امید اینجا به رنگ دانه از هر قفل میروید کلید اینجا

مفرحی که باعث تفریح قلوب سودازدگان عرصه بی منتهای معرفت».

انجام : «و از چهل و چهار دام... یك سیر عالم گیری و از چهل و هشت دام پخته یك سیر فرخ شاهی که بالفعل مروج است والله اعلم».

٢ ـ مفردات بشیری «٢١٣ پ ـ ٣٣٣ پ» **(پزشکی ـ فارسی)**

از : میر بشیرالدین علی خان المخاطب به صمصام الدین بن نواب فریدون

رساله مفصلی است در بیان خواص و منافع گیاهان که مؤلف آن را در یك مقدمه و دو باب و یك خاتمه تألیف نموده و در تاریخ اتمام آن گوید :

پی سال تاریخ فرمود هاتف شده نام او مفردات بشیری

آغاز : «هوالله الذی لا اله الا هو الملك القدوس الصمد لم یلد و لم یولد و لم یکن له کفواً احد حمدیکه زبان معذرت بیان مسبّحان ملاء اعلی در اظهار تکرار آن معترف به قصور و قایل به عجز است».

انجام : «یقطین و آن اسم جنس هر نباتی است که برساق نایستد... و عوام از مطلق آن مراد قرع دانسته اند که بفارسی کدو گویند و قرع ذکر یافت والله اعلم بالصواب تمت».

۳ ـ بیان اوزان و مکائیل در طب «۳۳٤ ر ـ ۳۳۸ پ» **(فارسی)**

٤ ـ میزان الطب «۳۳۹ ر» **(فارسی)**

از : حکیم محمد اکبرشاه ارزانی

رساله مختصری است در طب که مؤلف برای یادگیری کودکان تألیف نموده است. این کتاب بارها به چاپ رسیده است. [**منزوی ٦٠٥/١؛ مشار، فارسی ٥٠٨٦/٤**].

در نسخه حاضر فقط مقدمه این کتاب موجود است.

آغاز : «الحمدلله... اما بعد العبد الجانی... گوید که چون اطفال فقیر و دیگر اعزه در صدد خواندن علم طب مشغول بودند مختصری که صبیان را تعلم آن آسان بود».

۵ ـ قوت لایموت «۳۳۹ پ ـ ۳۹۰ پ» **(پزشکی ـ فارسی)**

از : سید فضل علی مخاطب به شفائی خان

رساله مختصری است در بیان غذاها و میوه ها و خواص هرکدام در هفت فصل.

[**منزوی ٥٨٣/١؛ آصفیه ٤٠٨/٣**].

آغاز : «الحمدلله الذی هو یطعمنی و یسقین و اذا مرضت فهو یشفین... اما بعد میگوید فقیر حقیر سید فضل علی المخاطب شفائی خان که اکثری از دوستان».

انجام : «مناسب بحال مریض خصوصاً صاحب حمی این است در حق مریض بهتر

آن است که با... بخورند یا نان فرنگی تناول فرمایند تمت».

نستعلیق؛ میرزا شهسوار بیك، رساله دوم سه شنبه ٢٠ ربیع الثانی ١٢٥٦؛ رساله سوم ١٢٥٩، رساله پنجم چهارشنبه غره جمادی الثانی ١٢٥٧؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ چند برگ وصالی شده؛ جلد : گالینگور سبز، عطف و گوشه مشکی.

٣٩٠ برگ؛ ١٨×٣٢ سانتی متر؛ ٢١ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٦١].

(١٤٤٦٤)

بیت الشرف (فقه شیعه ـ عربی)

از : محمد بن ابی الحسن شهدادی مصاحبی محمدی نائینی

رساله مفصلی است در آداب و احکام حج و عمره. مؤلف در آن، مسائل و فروعات حج و عمره را به صورت تفصیلی در یك مقدمه و چند رکن بیان نموده و در روز جمعه ٢٤ ربیع الثانی ١٢٧٧ ق تألیف آن را به پایان رسانیده است.

مؤلف اثر دیگری دارد به نام «قناطر الاصول» که در شماره بعدی معرفی می گردد.

آغاز : «بسمله نحمدك اللهم یارب النور و الظلام و یاربّ الحلّ و الحرام الذی جعل الکعبة البیت الحرام و نشکرك یارب الرکن و المقام و یاربّ المشعر الحرام الذی جعل لنا القبلة شطر المسجد الحرام ثم فرض الحج علی من استطاع الیه سبیلا من کافة الانام... اما المقدمة فتشمل علی مقالات المقالة الاولی فی آداب السفر».

انجام : «یستحب المشی فی العمرة للصحیح المروی فیه عن عبدالله بن جعفر الحمیری فی قرب الاسناد عن عبدالله بن الحسن عن جده علی بن جعفر علیه السلام قال خرجنا مع اخی موسی علیه السلام فی اربع عمر یمشی فیها الی مکة باهله و عیاله واحدة منهن مشی فیها ستة و عشرین یوما و اخری خمسة و عشرین یوما و اخری اربعة و عشرین یوما و اخری احدی و عشرین یوما قد اختتم بخط مؤلفه...».

نستعلیق؛ به خط مؤلف؛ جمعه ٢٤ ربیع الثانی ١٢٧٧؛ عناوین و نشانی ها مشکی؛ با اصلاحات مؤلف در حاشیه، با حواشی به امضاء «منه» و معانی لغات از کتاب قاموس؛

جلد : تیماج، مشکی، ضربی، مجدول.

٢٥٦ برگ؛ ١٥×٢١ سانتی متر؛ ٢٣ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٦٢].

(١٤٤٦٥)

قناطر الوصول الی مدائن الاصول (اصول فقه ـ عربی)

از : محمد بن ابی الحسن شهدادی مصاحبی محمدی نائینی

[مجلس ٣٦٥/١٧، ش ٥٩٩٢].

نسخه حاضر جلد سوم کتاب است و از «الصراط الثانی عشر فی الادلة العقلیة» شروع و تا پایان کتاب را شامل است. تألیف این جلد در روز جمعه ١٨ ذی قعده ١٢٧٣ به پایان رسیده است.

در پایان نسخه، یادداشتی از مؤلف مبنی بر ارائه آثارش به محمدجعفر فارسی و نقل تقریظ وی بر آثارش که در محرم ١٢٧٢ نوشته، موجود است. در اثنای تقریظ این آثار از تألیفات مؤلف ذکر شده است :

رسالة فی الطهارة موسوم به نظم الدرر

رسالة فی کیفیة زیارة العاشورا موسوم به درة الحمرا

رسالة فی وقت نافلة الظهرین موسوم به اللؤلؤ المکنون

رسالة فی المحرمات بالمصاهرة موسوم به العرایس البکریة

رسالة فی الشقاق و الخلع موسوم به اصلاح ذات البین

بعد از نقل تقریظ، دستخط کوتاهی است از محمدجعفر فارسی که در ٢٤ رمضان ١٢٧٤ نوشته و تقریظ را تأیید کرده است.

آغاز : «هو الفتاح العلیم رب سهل و یسر اللهم صل علی النبی محمد و آل محمد و سلم و عجل فرجهم... بسمله الحمدلله الذی جعل العقول مصابیح لاستبصار شرایع الاحکام فاکمل لکل مکلف عقله و لم یکلف نفسا الا وسعها و صیرها مفاتیح لابواب مدارك

الحلال و الحرام فاوضح لكل حكم سبيله».

انجام : «و اما توقف كذلك فيتحصل من ذلك اجماعهم على انتفاء تلك التفاصيل و حينئذ فتكون كل منها مخالفا لاجماعهم هذا آخر ما اردنا تحريره...».

نستعليق؛ به خط مؤلف، جمعه ١٨ ذى قعده ١٢٧٣؛ عناوين و نشانى ها مشكى؛ عباراتى بهوسيله مؤلف خط خورده و اصلاح شده؛ در آغاز نسخه فهرست مطالب ذكر شده؛ جلد : تيماج، قهوه اى.

٢٥٥ برگ؛ ١٥/٥×٢١/٥ سانتى متر؛ ٢٣ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٦٣].

(١٤٤٦٦)

حاشية تفسير الصافى (عربى)

از : ملا اسماعيل بن محمدحسين اصفهانى خواجوئى مازندرانى (١١٧٣ ق)

حواشى مفصلى است بر تفسير الصافى ملا محسن فيض كاشانى. اين حواشى با عناوين «قوله ـ قوله» برگزار شده و مؤلف بعد از هر حاشيه، وجه ارتباط آيه مورد بحث را به آيات سابق با عنوان «وجه الاتصال» بيان مى كند.

نسخه حاضر از آغاز حاشيه تا آيه «ليجمعنكم الى يوم القيمة... لاريب فيه و من اصدق من الله حديثاً» را شامل است.

آغاز : «نحمدك يا من اوجدنا بمحض ارادته و قدرته الكاملة لعرفانه... و بعد هذه تعليقة افاضية وردت على قلب احقر السلاك... قوله نور مرقده نحمدك يامن تجلّى لعباده فى كتابه بل فى كل شىء بلفظ المتكلم مع الغير لان النفس مادام فى هذا الكون فى الترقى و التدرج و الاستكمال و افاضات الرب المحمود غيرمتناهية».

انجام نسخه : «و قيل نزلت فى الذين تخلفوا فى غزوة احد اعلموا يا فلانى انّ فى هذه الكريمة و ما بعدها غاية المذمة للمنافقين... فالمؤمن حقا من لم تكن فيه شائبة النفاق لسانه و قلبه متفقان بل متحدان».

نستعليق؛ به خط مؤلف، بى تا؛ در اول نسخه دستخط بهاءالدين بهمن ميرزا بن فتحعلى

شاه با مهر مربعی وی که در اول رجب ۱۲۷۲ نوشته است؛ جلد : تیماج، مشکی.

۳۲۰ برگ؛ ۱۵×۲۲ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۹۹٦٤].

(١٤٤٦٧)

مجموعه

۱ ـ جامع المقال فیما یتعلق باحوال الحدیث و الرجال = الدرایة لمعرفة الراوی و الروایة «۱ پ ـ ٦١ ر» **(درایه ـ عربی)**

از : فخرالدین بن محمدعلی طریحی نجفی (۱۰۸۷ ق)

رساله مفصلی است در درایه. مؤلف در آن اصطلاحات و مباحثی را که برای شناخت حدیث و روایات لازم است در یك مقدمه و دوازده باب و یك خاتمه بیان نموده و تألیف آن را در روز یکشنبه ۷ جمادی الثانی ۱۰۵۳ به پایان رسانیده است.

[مرعشی ۵٤/۹، ۳۲٦٦؛ الذریعه ۷۳/۵؛ دانشگاه ٤٤۱/۸، ش ۱۸٤٤؛ مشار، عربی ۲٤٦].

آغاز : «بسمله ـ اما بعد حمدالله الهادی الی الرشاد و الصلوة علی محمد و آله الاکرمین الامجاد فیقول... فخرالدین بن محمدعلی النخعی لمّا کان العلم بالاحکام الشرعیّة».

انجام : «و فی التوقیع الثالث من عبدالله المرابط فی سبیله الی ملهم الحق و دلیله ثم قال و هذا اوفی مدح و تزکیة و ازکی ثناء و تطریة بقول امام الامة و خلف الائمة انتهی کلامه و هو کما قال حمدالله تعالی تمت».

۲ ـ التنبیهات علی معانی السبع العلویات (بخش کوتاهی) «٦۲ ر ـ ٦۳ ر» **(عربی)**

از : محمد بن حسن بن ابی الرضا راوندی (قرن ۸ ق)

۳ ـ المکاسب المحرمة «٦٤ پ ـ ۷۷ ر» **(فقه ـ عربی)**

از : ؟

بخشی از کتاب فقهی مفصلی است در مکاسب محرمه که به صورت شرح مزجی بر کتابی نوشته شده و از انجام ناتمام است.

آغاز نسخه : «بسمله... و هو القسم الثانی من اقسام الفقه لانه ینقسم الی اربعة اقسام عبارات هی عبارة عما اشترط فی صحته النیة او ما شرع للمصالح الاخرویة».

٤ ـ تعلیقة منهج المقال «٧٨ پ ـ ٨٥ ر» و «٢٧١ ـ ٢٧٨ پ» **(رجال ـ عربی)**

از : محمدباقر بن محمداکمل، وحید بهبهانی (١٢٠٦ ق)

به شماره [١٣٨٣٣/٣] مراجعه شود. نسخه حاضر از آخر ناتمام است.

٥ ـ رساله در وقف «٨٦ پ ـ ٩٣ پ» و «١٠٨ به بعد» **(فقه ـ عربی)**

از : ؟

رساله مفصل و استدلالی است در وقف و احکام که به صورت شرح بر کتابی نوشته شده است. در نسخه حاضر، بخش اول آن موجود است.

٦ ـ شرح مقامات حریری «٩٤ ر ـ ٩٦ پ» **(ادبیات ـ عربی)**

از : ؟

بخش کوتاه رساله ای است در شرح لغات مقامات حریری. شارح ابتدا قطعه ای از متن را ذکر کرده پس از آن به بیان معنی لغات آن به فارسی می پردازد.

٧ ـ کتاب الطهارة (غسل نفاس) «٩٧ ر ـ ٩٧ پ» **(عربی)**

٨ ـ نجاة العباد «٩٧ پ ـ ١٠٧ پ» **(فقه ـ عربی)**

از : شیخ محمدحسن بن محمدباقر، صاحب جواهر (١٢٦٦ ق)

نسخه حاضر بخش احکام اموات را شامل است و از آخر افتادگی دارد.

٩ ـ الفقه «١٠٨ ر ـ ٢٥٥ ر» **(عربی)**

از : ؟

مباحثی استدلالی در فقه است که به صورت شرح بر یك کتاب فقهی نوشته شده است. در نسخه حاضر این بخش ها موجود است :

ادامه رساله وقف که در ردیف ٥ ذکر شد، صدقه و حبس، سبق و رمایه، وصیت، عتق،

صلح و منجزات المریض.

١٠ ـ نجاة العباد «٢٥٦ ر ـ ٢٦٢ ر» **(فقه ـ عربی)**

از : شیخ محمد حسن بن محمدباقر، صاحب جواهر (١٢٦٦ ق)

در این بخش احکام حیض و استحاضه و نفاس از این کتاب موجود است.

١١ ـ ضمان جریره (بخشی از یك کتاب فقهی) «٢٦٣ ر ـ ٢٧٠ پ»

١٢ ـ تتمه تعلیقه منهج المقال که در ردیف چهارم معرفی شد «٢٧١ ر ـ ٢٧٨ ر»

نسخ زیبا؛ رساله اول علی اکبر بن محمدصائب خوانساری ١٢٦٨ و فهرست آن در اول نسخه به خط احمد بن علی بن محمدصائب شوال ١٢٦٨؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جای تعدادی از عناوین خالی مانده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول.

٢٧٨ برگ؛ ١٥×٢٣ سانتی متر؛ ٢٥ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٦٥].

(١٤٤٦٨)

مجموعه

١ ـ سرمایه ایمان «١ ر ـ ٧٤ پ» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از : ملا عبدالرزاق بن علی بن حسین لاهیجی (١٠٧٢ ق)

[مجلس ١٤٣/١٠ و ٤٣٧؛ منزوی ٨٠١/٢؛ مرعشی ١٤٠/٢، ش ٥٣٧؛ الذریعه ١٧٢/١٢؛ دانشگاه ٣/ ٥٨١].

آغاز : «الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله الطاهرین چنین گوید العبد الملتجی عبدالرزاق لاهیجی».

انجام : «بر هر که عالم به حسن معروف و قبح منکر و تجویز تأثیر و انتفای مفسده کند. هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذه الرسالة».

٢ ـ رد صوفیه «٧٥ ر ـ ١١٣ پ» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از : میرزا ابوالقاسم بن حسن گیلانی قمی (١٢٣١ ق)

[**مجلس ٢٥٩/١٦؛ منزوی ٧٨٨/٢؛ الذریعه ٢٠٤/١٠؛ دانشگاه ٢٢٤٩/١١**].

آغاز : «الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله اجمعین و بعد دعاگوی قدیم صمیم و سعادت جوی در جاده خیرخواهی و اخلاص مستقیم بعداز تجهیز».

انجام : «شاید که این باعث توفیق خیری بشود از برای آن جماعت که آن ها هم دست از اطوار و گفتار ناشایسته خود بردارند الباقی عُمرکم و سلطانکم و صحته عقایدکم و ایمانکم و المطاع امرکم و السلام علیکم و...».

٣ ـ تحفه رفیعی در مسائل ارث «١١٤ ر ـ ١٧٥ ر» **(فقه ـ فارسی)**

از : محمدقاسم ساوه ای معروف به ملا خدابخش (قرن ١١ ق)

[**مجلس ٢٧٧/٢٦، ش ٧٧٩٥**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٤ ـ حدود و دیات و قصاص «١٧٦ ر ـ ٢٢٩ پ» **(فقه ـ فارسی)**

از : ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (١١١٠ ق)

[**مجلس ٤٦٠/٢٥، ش ٧٤٩٢**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

انجام : «بحث پنجم مشهور میان قدمای علماء آن است... صاحب زراعت روز می باید زراعت خود را محافظت کند برای آن که ضرور است که حیوانات به چریدن بروند و در شب صاحب حیوان میباید حیوان خود را محافظت نماید... صاحب حیوان... ضامن است خواه در روز و اگر تقصیر نکرده است ضامن نیست».

٥ ـ الارث «٢٣٠ ر ـ ٢٣٣ پ» **(فقه ـ عربی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در بیان مراتب میراث که در نسخه حاضر فقط سه مرتبه آن موجود است و از آخر افتادگی دارد.

آغاز : «الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خاتم النبیّین محمد و عترته الطاهرین... المرتبة الاولی الاب و الام».

انجام نسخه : «الجدّ الابی مع الاخ و الاخوین فصاعداً».

نستعلیق؛ رساله اول زین العابدین بن محمد سلیم المازندرانی، محرم الحرام ١٢٩١، رساله دوم جعفر بن موسی، ١٢٨٨؛ رساله سوم شفیع الحسینی، ١٢٨٥؛ رساله چهارم غلامعلی، شعبان ١٢٦٨؛ عناوین و نشانی ها مشکی و شنگرف؛ در پایان رساله چهارم یادداشتی از محمدکاظم بن ملاحسنعلی که در ١٢٨٦ نوشته است؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

٢٣٣ برگ؛ ١٧×٢٢ سانتی متر؛ ١٨ ـ ٢٠ سطر؛ [**ثبت ٨٩٩٦٦**].

(١٤٤٦٩)

جامع المقال فی معرفة الرواة و الرجال (رجال ـ عربی)

از : سید عبدالله بن محمدرضا شبر کاظمینی (١٢٤٢ ق)

مؤلف در این رساله، رجال شیعه را به ترتیب حروف اسامی آن ها ذکر و صفت هر یك را از کتب رجالی بیان نموده است. در نسخه حاضر تاریخ تألیف کتاب ٧ محرم ١٢٤٢ ق ذکر شده است. [**الذریعه ٧٣/٥**].

مؤلف، خود این کتاب را تلخیص و «ملخص المقال فی الرجال» نام گذاری نموده که نسخه ای از آن در کتابخانه مرعشی موجود است. [**مرعشی ٢١٧/١٧، ش ٦٦٥٥**].

آغاز : «الحمدلله الذی عرّفنا نفسه و نبیه و آله خیر آل و هدانا لمعرفة الرجال بالحق... اما بعد فیقول المذنب الجانی و الاسیر الفانی افقر الخلق الی ربه الغنی عبدالله».

انجام : «کلثوم بنت سلیم رویت عن الرضا(علیه السلام)... قد تم ما اردنا جمعه فی هذا المختصر... تم علی ید مؤلفه المذنب الجانی... حامداً مصلیاً مستغفراً».

نستعلیق؛ به خط مؤلف؛ اسامی رجال شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی.

٢٤٢ برگ؛ ٢١×٣١ سانتی متر؛ ٣٠ سطر؛ [**ثبت ٨٩٩٦٧**].

(١٤٤٧٠)

نزهة الخاطر و سرور الناظر = غریب القرآن (لغات قرآن ـ عربی به عربی)

از : شیخ فخرالدین بن محمدعلی طریحی (١٠٨٧ ق)

[**مجلس ٤٨/٢٥، ش ٧٠٤١**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نسخ؛ سیدجعفر فرزند سیدحسین عقدائی در مدرسه ای در دارالسلطنه اصفهان، پنج شنبه محرم الحرام ١٢٦٨؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی.

٢٣٨ برگ؛ ١٠/٥×١٨ سانتی متر؛ ١٦ سطر؛ [**ثبت ٨٩٩٦٨**].

(١٤٤٧١)

مجموعه

١ ـ غررالحکم و دررالکلم «١ ر ـ ٩٦ پ» **(حدیث ـ عربی)**

از : عبدالواحد بن محمد بن عبدالواحد آمدی (٥١٠ ق)

[**مجلس ١١٩/٢٥، ش ٧١٠٧**]. در نسخه حاضر مقدمه ای توسط شخصی اضافه شده و ترتیب باب ها نیز به هم خورده است.

آغاز : «الحمدلله قابل اولیآئه من شکوك ظلم العمی و خامد اعدائه عن سلوك نعم الهدی الذی خلع علی المصطفین من عباده خلع الرضوان و التقی... و بعد فانّی کنت فی عنفوان الشبیبة و ریعان الحداثة القشیبة مغرا باقتباس المواعظ و الخطب».

انجام : «یستدل علی عقل الرجل بقوله و علی اصله بفعله یستدل علی حلم الرّجل بقلّة کلامه و علی مروّته بکثرة انعامه و الحمدلله اولا و اخرا و ظاهرا و باطنا و صلّی الله علی سیّدنا محمد و آله...».

٢ ـ مقامات بدیع الزمان «٩٤ پ ـ ١٢٢ پ» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : ابوالفضل احمد بن حسین همدانی، بدیع الزمان (٣٩٨ ق)

[**سرکیس ١٨٩٥/٢؛ کشف الظنون ١٧٨٥/٢**].

آغاز : «الحمدلله علی جزیل نعمائه هذا ممّا املأها الاستاد ابوالفضل احمد بن الحسین الهمدانی... مقامة حدّثنا عیسی بن هشام قال دخلت البصرة و اَنَا من سنّی فی فتآء».

انجام : «فقال تغيّب و هذا الوجه فضحك و ولاه ضياعه بالطائف هذا آخر ما وجدناه من مقامات ابى الفتح... ابى الفضل احمد بن الحسين الهمدانى تمت».

نسخ زيبا؛ بى كا، بى تا؛ عناوين و نشانى ها شنگرف؛ جلد : تيماج، سرخ، ضربى، مجدول گرهى.

١٢٣ برگ؛ ٢٠×٢٩/٥ سانتى متر؛ ٢١ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٦٩].

(١٤٤٧٢)

الفوايد النورية فى شرح التبصرة (فقه - عربى)

از : نورالدين نورالله بن اسدالله (زنده در ١٢٦٤ ق)

شرح مزجى مفصلى است بر «تبصرة المتعلمين» علامه حلى، با رد و استدلال ها و نقل قول هاى زياد از فقهاى شيعه.

نسخه حاضر از «كتاب المتاجر» تا اول «كتاب النكاح» را شامل است و تأليف آن در عصر چهارشنبه ٣٠ رمضان ١٢٦٤ ق پايان يافته است.

در اول نسخه تقريظى است از نصرالله كه در مدح كتاب و مؤلف آن در چهارشنبه جمادى الاول ١٢٦٦ نوشته و در آن اظهار نموده كه مؤلف، اين كتاب را در هنگامى نوشته كه هنوز ٢١ سالش تمام نشده بود و در صفحه دوم تقريظى از محمداسماعيل و در صفحه سوم تقريظى از پدر مؤلف اسدالله كه در مدح كتاب و مؤلف در سلخ ذى قعده ١٢٦٥ نوشته است.

در پايان نسخه نيز قسمت اول از اجازه اجتهاد پدر مؤلف به وى و بعد از آن تقريظ محمدجعفر در مدح مؤلف و كتاب، موجود است.

آغاز : «كتاب المتاجر جمع متجر و هو اما مصدر ميمى بمعنى التجارة كالمقتل بمعنى القتل او اسم موضع و هو الاعيان يكتسب بها و ارادة الاول اليق و اولى لانه راجع جميع الاحكام عليه فى المقصود».

انجام : «و لایتعدی الحکم من غیرها کله انه لولم تعمل بها تعمم الحکم بالبطلان و کذا نفوذها من الثلث فی الولد و غیره والله العالم بجمیع الاحکام».

نستعلیق؛ به خط مؤلف؛ ١٢٦٤، با حواشی از مؤلف و نصرالله؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر با زمینه مذهب با نقش گل و بوته، ضربی، مجدول گرهی.

٢٦٧ برگ؛ ٢١×٣٠/٥ سانتی متر؛ ٢٨ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٧٠].

(١٤٤٧٣)

مجموعه

مجموعه ای است شامل رسائل فلسفی به عربی که اغلب از تألیفات ابن سینا هستند. نظیر این مجموعه، دو نسخه دیگر در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران و کتابخانه حضرت آیة الله مرعشی در قم موجود است.

[دانشگاه ٢٣٩٣/٦ ـ ٢٤٣٦، ش ١١٤٩؛ مرعشی ٣١٢/١ ـ ٣٣٣، ش ٢٨٦].

رساله های موجود در این مجموعه به ترتیب عبارتند از :

١ ـ رسالة الحکومة، لابن سینا «١ ر »

آغاز : «قال... هذه رسالة عملتها فیما تقرر عندی من الحکومة».

٢ ـ رسالة فی الباه، لابن سینا «٥ پ»

[دانشگاه ٢٤١٨/٦].

٣ ـ فصول (رسالة) فی الطب، لابن سینا «٧ پ»

[دانشگاه ٢٤١٧/٦].

آغاز : «فصل قال خلق القلب و ما ینبعث من العروق الضوارب».

٤ ـ تدبیر المسافر، لابن سینا «١٤ پ»

آغاز : «حمدله ینبغی للمسافر ان یستفرغ بدنه بالفصد او بالدواء».

٥ ـ رسالة فی ضروب الافعال و الانفعالات و انواع التاثیرات و التاثرات، لابن سینا «١٦ ر»

آغاز : «حمدله الافعال و الانفعالات بحسب تفاوت الامور العقلیة النفسانیة منها».

٦ ـ رسالة فی جواب مسألة علة سکون الارض من الوسط، لابن سینا «١٨ ر»

آغاز : «اما بعد حمدالله... فان الشیخ اباالحسن احمد بن محمد اسهل امرنی ان اشرح له المذهب الحق فی علة قوام الارض».

٧ ـ رسالة الفصول الشریفة، لابن سینا «٢٠ ر»

آغاز : «حمدله فصل وجود کل موجود هو الاول لانه فایض».

٨ ـ رسالة فی النفس الناطقة، لابن سینا «٢٤ ر»

آغاز : «حمدله و بعد فهذه عملتها باسم بعض الخلص من الاخوان».

٩ ـ رسالة فی ذکر الصحة و دفع الأسقام، لابن سینا «٣٥ ر»

آغاز : «استعین فیما افید بالفعال لما یرید».

١٠ ـ رسالة فی العلم و النطق «٣٧ پ»

این رساله به ابن سینا و بابا افضل کاشانی نسبت داده شده است ولی به نظر بعض محققین گویا از تألیفات بابا افضل کاشانی است. گویا رساله «منهاج المبین» بابا افضل کاشانی [**مجلس ١٤/١١؛ منزوی ١٥١١/٣**] ترجمه فارسی رساله حاضر است. [**دانشگاه، ٢٤٠٦/٦ ـ ٢٤٠٩**].

آغاز : «حمدله و بعد فان عزیمتنا فی هذه الرسالة مقصورة علی ذکر حال العلتی الخاصتین بنوع الانسان».

انجام : «و ان لم نکن علة لوجود توسط الارض بین الشمس و القمر و اذ اتینا بما اردنا ایراده و وفینا بما وعدنا...».

۱۱ ـ رسالة فی ابطال احکام النجوم، لابن سینا «۵۳ پ»

آغاز : «رسالة فی ابطال احکام النجوم نسختها من اصل اهداه الی الشیخ ابوالعز بن زیله... و بعد فان العلم الذی لایقصد العاقل».

١٢ ـ سریان العشق فی الموجودات، لابن سینا «٦٢ ر»

آغاز : «... سالت اسعدك یا باعبدالله الفقیه الحضرمی ان اجمع لك رسالة تتضمن».

١٣ ـ رسالة فی القول فی النفس المختصر من کتاب ارسطاطالیس و افلاطن و سایر الفلاسفة « ٦٥ پ»

از : ابی یوسف یعقوب بن اسحق الکندی

به شماره ١٤٢٨٠/٦٠ مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

١٤ـ رسالة ابن سینا الی الکیا ابی جعفر محمد بن المرزبان «٦٦ پ»

به شماره ١٤٢٨٠/٦١ مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

١٥ ـ رسالة لبعض الحکما فی معرفة کوکب السعد و النحس «٦٧ ر»

آغاز : «قال افلاطن لایدل علی الحقایق الا المشتری».

١٦ ـ تحصیل السعادة = الحجج العشرة، لابن سینا «٦٧ ر»

[دانشگاه ٢٤٣٣/٣].

آغاز : «لو طرق للعاقل المعروف الی المعارف خصوصاً اذ کان المعروف افضل».

١٧ ـ آداب البحث و المناظرة «٦٧ پ» **(فارسی)**

از : ؟

[مرعشی ٣١٨/١، ش ٢٨٦/١٦؛ دانشگاه ٤/٣، ش ٣٣٩].

آغاز : «الحمد لمن لا مانع لحکمه و لا ناقض لقضائه و اشکر لمن لا معارض له».

۱۸ ـ سلسلة الفلاسفة، لابن سینا «۶۸ پ»

آغاز : «قال... کل شی فی عالم الکون و الفساد مما لم یکن».

۱۹ ـ مبدأ و معاد، لابن سینا «۶۹ پ»

[مرعشی ۸۸/۸، ش ۶۸۹۵/۱۰؛ دانشگاه ۲۴۱۵/۳]. این رساله با تحقیق در تهران به چاپ رسیده است.

آغاز : «حمدله و بعد فانی ارید ان ادل فی هذه المقالة علی حقیقة ما عند المشائین... المقالة الاولی فی اثبات المبدأ الاول للکل و وحدانیته».

انجام : «الفصل العشرون من کیفیة جواز کون المعجزات و الکرامات المختصة بالانبیاء و فی العین و فی الوهم... ان مال الی الاظهر فهو معذور و نسئل الله ان یجتبنا الزیغ... و اعتقاد العجب فیما نری و یعقل و الحمدلله...».

۲۰ ـ الفوز الاصغر «۹۰ ر»

از : ابوعلی احمد بن محمد رازی معروف به ابن مسکویه (۴۲۱ ق)

[مرعشی ۲۷۵/۱۵، ش ۵۸۹۷/۲؛ مشار، عربی ۶۸۳].

آغاز : «بسمله ورد علیّ امر الامیر المظفر السیّد المؤید من السماء اطال الله بقاه... و بعد فان هذه المسایل الثلث لما کانت غایته ما ینتهی الیه البحث».

انجام : «فهذا مبلغ ما یجب ان یتکلم فیه... الذی یستأنف بمشیة الله عمله و بالله التوفیق الحمدلله وحده و صلوته علی النبی محمد و آله الطاهرین».

۲۱ ـ کتاب الادلة فی بقاء النفس الناطقة، لابن سینا «۱۰۵ ر»

آغاز : «سال بعض الروسا بهمه العلیة و نفسه الشریفة».

۲۲ ـ رسالة شریفة، لابن سینا «۱۰۶ پ»

آغاز : «هذه رسالة یشتمل علی ایضاح براهین مستنبطة من مسایل عویصة شریفة لم یعثر علیها من کتب المتقدمین... برهان علی اثبات الحق الاحد جل جلاله برهان علی جوهریة النفس برهان علی بقاء النفس الانسانیة بعد الموت اما اثبات الصانع...».

٢٣ ـ رسالة فی حدوث الحروف، لابن سینا «١٠٧ ر»

آغاز : «اما بعد الحمدلله الذی افاض علی الانسان سجایا الجود و الاحسان».

٢٤ ـ خطبة لابن سینا «١٠٨ پ»

آغاز : «اللهم لیس لك شریك فارجوه و لا وزیر فارسوه اطعتك بمنتك فلك المنة».

در فهرست دانشگاه ٢٤٠٢/٣ خطبه دیگری از ابن سینا با عنوان «الخطبة التوحیدیة» معرفی شده است.

٢٥ ـ رسالة فی سریان الوجود (رسالة فی کیفیة معیة الواجب الحق بالموجودات الممکنة) « ١٠٩ ر»

از : صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی، ملا صدرا (١٠٥٠ ق)

این رساله در ضمن رسائل ملا صدرا به چاپ رسیده است.

[**الذریعه ١٧٨/١٢ رقم ١١٨٣ و ٢٨٨/٢١، رقم ٥١٠٤؛ مرعشی ٣١٢/١، ش ٢٨٦/١٣؛ مشار، عربی ٤١٣**].

آغاز : «احمدك یا من تجلیت بذاتك فی کل شی و ظهرت بنورك فی کل ظل... و بعد فانی مجیب لما امرنی به بعض من یجب علیّ فی شریعة الوداد اجابته».

٢٦ ـ ترجمه رسالة النفس ابن سینا «١١٢ پ» **(فارسی)**

مترجم : ؟

این ترجمه به درخواست شمس زاده صورت گرفته است. [**مرعشی٣٢٠/١، ش ٢٨٦/٢١**].

در همین کتابخانه (مجلس) رساله دیگری با عنوان ترجمه رسالة النفس ابن سینا موجود است که گویا غیر از رساله حاضر است. [مجلس ٣٩٢/٢، ش ٦٣١/٥؛ منزوی ٨٥٤/٢].

آغاز : «این رساله ایست که شیخ ابوعلی سینا رحمه الله تعالی تصنیف کرده است در روشن کردن ماهیت نفس مردم و احوال نفس مردم از بقا و فنا و سعادت و شقاوت».

انجام : «شانزدهم در ختم این فصول صاحب این رساله چنین میگوید که من درین رساله جز اسرار و نکت از علم نیاوردم... والله بینی و بینکم و کفی به وکیلا و صلّی الله علی رسوله الابطحی... بحوله و طوله و فضله».

۲۷ ـ مطالبی در حکمت به نقل از : جلدکی، تاریخ الحکما شهرزوری و المجالس البقراطیة « ۱۱۸ ر»

۲۸ ـ شرح فصوص الحکم «۱۱۸ پ» **(فلسفه ـ عربی)**

از : امیر اسماعیل شنب غازانی تبریزی

شرحی مزجی است بر «فصوص الحکم» ابونصر فارابی.

[**مرعشی ۳۲۹/۱، ش ۲۸۶/۴۲؛ مشار، عربی، ۵۵۶**].

آغاز : «(الامور التی قبلنا) یعنی ان الموجودات التی تقرب منا (لکل) واحد (منها مهیة) لها مرتبة المعروضیة بالقیاس الی الوجود (و هویة) و هی تطلق علی الحقیقة».

انجام : «(و کل شیء هالك الا وجهه و له الحمد علی ما هدانا سبیله فاولانا من تفضیله) و لنختم بالصلوة... و علی آله و اصحابه بعدد انفاس الخواص و العوام مادام الاسبوع و الشهور و الاعوام».

۲۹ ـ مختارات من نوادر کلمات الفلاسفة العظام «۱۴۳ پ»

منتخباتی است از کلام این حکما : افلاطون، ارسطو، قراطیس، ذیمقراطیس، سقراط و سولون.

۳۰ ـ اسؤلة بهمنیار عن الشیخ الرئیس ابن سینا «۱۴۴ پ»

آغاز : «هذه اسؤلة... قیل فی کتاب الشفا عند الکلام فی بقاء النفس...».

۳۱ ـ شرح حال فارابی به نقل از تاریخ ابن خلکان «۱۴۵ پ»

۳۲ ـ النفس، لابن سینا (شامل ۱۰ فصل) «۱۴۶ ر»

[**دانشگاه ۲۳۹۴/۶**].

آغاز : «خیر المبادی ما قرن الحمد لواهب القوة علی حمده و الصلوة... و بعد فلولا ان العادة سوغت للاصاغر».

٣٣ ـ الحکمة العرشیة، لابن سینا «١٥٣ ر»

[**دانشگاه ٢٣٩٤/٦؛ مشار، عربی ٣١٦**].

آغاز : «الحمدلله و الحمد من نعمه و اعول فی جمیع احوالی علی کرمه اما بعد فقد سالنی بعض من».

٣٤ ـ رسالة العقول = رسالة فی شرح اسم واجب الوجود، لابن سینا «١٥٦ پ»

[**دانشگاه ٢٤٠٠/٦**].

آغاز : «بسمله زعموا ان الباری لاحد له و لارسم له لانه لاجنس له و لافصل له».

٣٥ ـ رسالة فی اقسام العلوم العقلیة، لابن سینا «١٥٧ پ»

[**دانشگاه ٢٤٠١/٦**].

آغاز : «الحمدلله ملهم الصواب و منور الالباب... و بعد فقد التمست منی ان اشیر الی اقسام العلوم العقلیة اشارة».

٣٦ ـ الادویة القلبیة، لابن سینا «١٥٩ پ»

[**دانشگاه ٢٤٠٣/٦**].

آغاز : «کتب الشیخ... الی الشریف ابی الحسن... فصل قال الشیخ... ان الله سبحانه خلق التجویف الایسر».

٣٧ ـ ارجوزة فی الطب، لابن سینا «١٧٠ ر»

[**دانشگاه ٢٤٠٣/٦**].

آغاز : «قال الشیخ... فی تقسیم الطب

الطب حفظ صحة برؤ مرض من سبب فی بدن منه عرض

قسمة الاولی تعلم و عمل و العلم فی ثلثة قد اکتمل».

انجام :

و الصبر يسقى منه من دينار و اضعفه ان يحتج الى اكثار

اصلحه ان... كثيرا بالصمغ و المقل و بالكتيرا

٣٨ ـ مباحثات، لابن سينا «١٧٩ ر»

[دانشگاه ٢٤٠٤/٦؛ مشار، عربى ٧٧٨].

آغاز : «وصل للشيخ عدة كتب... يقول المعقول يحصل فى موضعه من حيث هو».

انجام : «ما يخالطه بالقوة و يعنى بالموید موید الذات و ما للذات و من هذا القدر لايلزم غير هذا القدر تم المباحثات».

٣٩ ـ رسالة فى الطب فى دفع المضار الكلية للابدان الانسانية،لابن سينا «٢١٤ر»

[دانشگاه ٢٤٠٦/٤ با عنوان «تدارك الخطاء فى التدبير الطبى].

آغاز : «و بعد فان الشيخ السيد ابا الحسين... و هو من عرف بعلوالهمة و شرف الامانة... المقالة الاولى فى تعديل انواع الخطا».

٤٠ ـ رسالة فى العلم و النطق «٢٢٣ ر»

همان رساله كه در بند دهم معرفى شد در اين جا فقط هفت سطر اول آن موجود است.

٤١ ـ سير و سلوك «٢٢٣ پ»

رساله كوتاهى است در سير و سلوك در چندين سطر.

[دانشگاه ٢٤٠٩/٦، ثمر الحيوة كيوان قزوينى، ص ١٦٢ با عنوان «كلام فى الخلوة و الحث على تصفية الباطن].

آغاز : «امّا بعد فان من شمر عن ساق الجد للبلوغ الى مرتبة الواصلين فليقصد بسلاح ذكر الله».

٤٢ ـ الحزن، لابن سينا «٢٢٣ پ» (١١ سطر)

[دانشگاه ۲٤۰۹/٦].

آغاز : «بسمله الحزن الم نفسانی یعرض لفقد المحبوبات و فوت المطلوبات».

انجام رساله و مجموعه : «و یفوته مطلوب ما فیستشعر انه لایحب ان تحزن بل یرضی بکل حال تکون فیها لیسلم من الحزن تمت الرسالة».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۲ ق]؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول.

۲۲٤ برگ؛ ۱۸/٥×۲٥/٥ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۷۱].

(۱٤٤۷٤)

شوارع الهدایة فی شرح الکفایة (فقه - عربی)

از : حاج محمدابراهیم بن محمدحسن کلباسی خراسانی اصفهانی (۱۲٦۲ ق)

شرح مفصلی است بر «کفایة الاحکام» محقق سبزواری (۱۰۹۰ ق).

[مجلس ۱٥۱۱/۱۰؛ مرعشی ۲۸۸/٥، ش ۱۹۱۷؛ الذریعه ۲۳۷/۱٤؛ مقدمه ای بر فقه شیعه ص ۲٤۳].

نسخه حاضر جزء دوم کتاب است و از اول «کتاب الصلوة» تا آخر «سجده» را شامل است. تألیف این جلد در ۱۲۳٤ ق به پایان رسیده است.

آغاز نسخه : «الموارد بالتواطؤ او التشکیك و قال فی النهایة و اما صلوة الاخرس و الجنائز و المؤمی فانها مجاز و فی الوافیة تبادر الارکان المخصوصة من لفظ الصلوة و بمعناه ما فی کلام غیر واحد علی القول بالاعم».

انجام نسخه : «و لم نجد لساير الاقوال علی حجة الا للثالث فانه له معهود... السجود فیما یکون الهوی... و هو کما تری و لیکن هذا اخر الجزء الثانی».

نسخ؛ گویا به خط مؤلف، ۱۲۳٤؛ عناوین و نشانی ها شنگرف و مشکی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی.

۲٦۸ برگ؛ ۱٥×۲۱/٥ سانتی متر؛ ۲٦ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۷۲].

(١٤٤٧٥)

شرح شرایع الاسلام (فقه - عربی)

گویا از : شیخ العراقین عبدالحسین بن علی حائری تهرانی (١٢٨٦ ق)

شرح مفصلی است با عناوین «قوله - قوله» بر کتاب «شرایع الاسلام» محقق حلی. در آن از شیخ مرتضی انصاری با عنوان «بعض مشایخنا دام تشیده» و صاحب جواهر یاد شده است.

نسخه حاضر شرح کتاب های قضا، زکوة، طهارت (بحث حیض) و صلوة (بحث الخلل الواقع فی الصلوة و صلوة المسافر) را شامل است.

آغاز : «بسمله - قوله کتاب القضاء بالمد و القصر اقول القضاء کما صرح به جماعة یأتی لمعان کثیرة، الخلق و منه قوله تعالی فقضهن سبع سموات ای خلقهن».

انجام : «و النزاع انما هو فی دعوی انطباق کل قول علی معادها فی غیر محله... لایترك الاحتیاط بالجمع بین القصر و الاتمام بحال لانه سبیل النجاة والله العالم».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، بی تا؛ عناوین و نشانی ها مشکی؛ بعضی از عبارات توسط مؤلف خط خورده و اصلاح شده؛ در برگ [١١٣ پ] **اجازه اجتهاد به شیخ عبدالحسین الطهرانی از طرف (؟) با مهر مربعی مجیز به سجع «و آمنوا بما نزل علی محمد»؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، لچکی، مجدول گرهی.**

٣٦٨ برگ؛ ١٧×٢٢/٥ سانتی متر؛ ١٦ سطر؛ [**ثبت ٨٩٩٧٣**].

(١٤٤٧٦)

نفحات الالهام لتسدید قواعد الاحکام (فقه - عربی)

از : عبدالحسین بن علی حایری برغانی قزوینی (١٢٩٠ ق)

شرح مزجی مفصلی است بر «قواعد الاحکام» علامه حلی.

جلد دیگری از این شرح در کتابخانه حضرت آیت الله مرعشی نجفی موجود است که اشتباهاً به نام «شرح شرایع» معرفی شده است.

[مرعشی ٣١٨/٤، ش ١٥١٧؛ الذریعه ١٩/١٤ و ٢٤٧/٢٤].

نسخه حاضر از افعال الصلوة تا آخر شرح را شامل است و تألیف این بخش در روز دوشنبه ٨ رمضان ١٢٦٥ پایان یافته است.

آغاز : «الحمدلله... و رحمة الله علی شیعتهم و محبیهم و لعنة الله علی منکریهم... قال المصنف طاب ثراه المقصد الثانی من مقاصد کتاب الصلوة فی بیان افعال تلتئم منها الصلوة و تصح معها و تروکها التی تبطل مع فعلها».

انجام : «الرابعة لافرق بین فرض الصلوة و نفلها اجماعا کما فی التذکرة... فیؤخذ به کما هو الاصل فی جمیع الاصول و العمومات... فی ما بقی من افرادها الحمدلله اوّلاً و آخراً و صلّی الله علی محمد و آله سادات الاوائل و الاواخر».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، رمضان المبارك ١٢٦٥؛ عناوین و نشانی ها مشکی؛ با حواشی و اصلاحاتی از مؤلف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، لچکی، مجدول گرهی.

٢٨٧ برگ؛ ١٥×٢٢ سانتی متر؛ ٣٠ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٧٤].

(١٤٤٧٧)

تذکرة العارفین و زادالخائفین (اخلاق ـ فارسی)

از : محمدعلی بن محمد برغانی قزوینی (١٢٧٢ ق)

مجالسی است در وعظ و پند و اندرز شامل مقدمه ای (در سه مقام) و دوازده مجلس. مؤلف آن را در روز سه شنبه ١٠ شوال ١٢٣١ ق در اشتهارد به پایان رسانیده است و در صفحه اول آن از تفسیر «غنایم العارفین فی تفسیر القرآن المبین» خود [الذریعه ٦٤/١٦] یاد می کند.

آغاز نسخه : «برگزید از براش انسانرا صانع و حکیم خبیر و مبدأ و مبدع و ناقد و بصیری که هر چه در طبقات عالم کبیر متضمن است آن آمر کن فکان و صانع جسم و جان... اما بعد مقدمة کتاب را بیان کلام در سه مقام است مقام اول در بیان رموز اسامی

کتبی که از ایشان نقل حدیث و کلام و شعر و ابیات درین وجیزه مذکور میگردد».

انجام :

«توقع شد دگر از اهل ایمان که اخلاصی پس از الحمد برخوان

الحمدلله الذی وفقنی... و البیان السدید الحمدلله... و آله خیر الاوصیاء و الائمة».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، ۱۲۳۱ در شهر اشتهارد؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، گرهی.

۲۵۰ برگ؛ ۱۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۷۵].

(۱٤٤۷۸)

خلاصة الاخبار فی احوال الاخیار (تاریخ ـ فارسی)

از : غیاث الدین بن همام الدین، ملقب به خواند میر (۹٤۲ ق)

[مجلس ۱۳۹/۲ و ۳۵۳/۲۵؛ منزوی ٤۱٤۷/٦؛ دانشگاه ۳۹/۱٦؛ الذریعه ۲۱۰/۷؛ مرعشی ۳۰/۱۲، ش ٤٤۳٦].

این کتاب اخیراً در تهران با تحقیق و تصحیح به چاپ رسیده است.

آغاز : «خلاصه کلمات راویان اخبار انبیاء عالیمقدار و نقاءه منشآت واقفان... حمد و ثناء خالقیست که از خزانه اعطی کل شیء خلقه... اما بعد بر رأی ارباب دانش و بینش که خلاصه کارخانه آفرینش اند پوشیده نماند».

انجام :

همیشه باد ترا عمر در حصول مراد بعز و ناز چو دوران چرخ نامعدود

تراست ناصر و حافظ عنایت ازلی تراست حامی و ناصر پناه رب ودود

نستعلیق؛ لطف الله بن حسن معاد الحسینی برای میرمحمدقاسم نسابه، اواخر شهر جمادی [...]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول.

۳٦٤ برگ؛ ۱۷×۲٤ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۷٦].

(١٤٤٧٩)

مجموعه

١ ـ عقدالجواهر النورانية فى اجوبة المسائل البحرانية «١ ر ـ ٢٨٦ پ» **(فقه ـ عربى)**

از : يوسف بن احمد بن ابراهيم درازى بحرانى (١١٨٦ ق)

جواب سؤال هايى است كه توسط شيخ على بن شيخ حسن بن شيخ عبدالله بن على بلادى بحرانى از يوسف بن احمد بن ابراهيم بحرانى در مسائل فقهى شده و او به آن ها پاسخ داده است.

اغلب اين سؤالات در مسائل تقليد، طهارت، صلوه، خمس و زكات است. [**الذريعه ٢٨٨/١٥**].

آغاز : «اما بعد حمد ذى الجلال على ما اسداه من الانعام و الافضال و لا سيما ولاية الآل التى هى العصمة من اهوال المبداء و المال و الشرب برحيق علومهم».

انجام : «هو كون تلك الصلوة جماعة هى الحاضرة و من احتمال تعليل السقوط بمراعاة جانب للامام فى الاكتفا باذانه و اقامته فلا فرق بين الحاضرة و المقضية و لعل الثانى اظهر والله العالم».

٢ ـ اللئالى الزواهر فى تتمة عقد الجواهر «٢٨٧ ر ـ ٣١٢ پ» **(فقه ـ عربى)**

از : مؤلف پيشين

تتمه اى است بر كتاب سابق از همان سائل و مجيب. اين تتمه ٢٢ سؤال و جواب را شامل است. [**مجلس ٢٦٢/١٧؛ الذريعه ٢٥٩/١٨**].

آغاز : «هذه المسايل للشيخ على بن الحسن البحرانى و الاجوبة للشيخ الربّانى شيخنا الشيخ يوسف البحرانى عامله بلطفه السبحانى».

انجام نسخه : «لو اشترك الامام و المأموم فى شك يوجب الاحتياط هل يجب عليه الايتمام به فى الاحتياط ام لا».

نسخ؛ قاسمعلى الهزارجريبى الاصل و المسكن بن محمد رفيع، ١٢٢٣ در تجريش امامزاده صالح؛ محل عناوين خالى مانده؛ در پشت طبله اول تملك محمدعلى بن

مرحوم شیخ احمد تجریشی شمیرانی؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی.

۳۱۳ برگ؛ ۱۶×۲۲ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۷۸].

(۱٤٤۸۰)

اصول الفقه (عربی)

از : ؟

مباحث مفصلی است در اصول فقه با رد و استدلال های فراوان. مؤلف از علمای قرن سیزدهم هجری می باشد.

نسخه حاضر اوامر و نواهی، اجتماع امر و نهی، مقدمات انسداد، اقتضای نهی فساد عبادت را، حجیت ظن، اجماع، سنت، تسامح در ادله سنن، ادله عقلیه، اجتهاد و تقلید را شامل است.

آغاز : «فایدة الواجب ینقسم تارة باعتبار المکلف الی العینی و الکفایی و تارة باعتبار المکلف به الی التعیینی و التخییری و تارة باعتبار الوقت الی المضیق و الموقت».

انجام : «و مجرد بناء العقلاء لایصح جعله دلیلا علی اعتباره کما اشرنا الیه مرارا فلا اعتبار به و علیه فالاصل راجح علی الظن اصلح الله امورنا بالخیر».

نستعلیق؛ به خط مؤلف؛ بی کا؛ جلد : تیماج، مشکی، مجدول.

۱۳۰ برگ؛ ۱۷×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۳۵ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۷۸].

(۱٤٤۸۱)

مجموعه

۱ ـ رسالة فی فضایل اهل البیت(علیهم السلام)(۱) «۱ پ ـ ۷۵ پ» **(عربی)**

از : ؟

۱ـ گویا این نسخه، بخشی از کتاب «عقد اللئال فی فضائل النبی و الآل» شیخ احمد بن سلیمان بن علی بن سلیمان بن ابی ظبیة بحرانی است. [الذریعه ۲۹۵/۱۵].

رساله مفصلی است در فضایل اهل بیت(علیهم السلام) و اثبات امامت آن ها، در این رساله به طور مفصل در فضایل حضرت علی(علیه السلام) بحث شده و از کتاب های زیر نقل شده است :

ارشادالقلوب، الروضه، مطالب السؤل ابن طلحة شافعی، مناقب فضل بن شاذان، الصراط المستقیم علی بن یونس عاملی، الخرایج و الجرایح و کتاب تفضیل علی بن ابی طالب و ولده علی جمیع الانبیاء ملا محمدباقر مجلسی که در الذریعه [٣٥٨/٤] با عنوان «تفضیل امیرالمؤمنین علی من عدا خاتم النبیین» معرفی شده است.

آغاز : «بسمله فی ذکر خاتم النبیین و شرف الانبیاء و المرسلین النبی الهاشمی المختار من صفوة الصفوة من الانجبین الاطهار الذی لولاه...».

انجام نسخه : «فقال لهم رسول الله(صلی الله علیه وآله وسلم) بمحضر من الناس فی مسجده قولوا ما قالت الشمس لعلی(علیه السلام) و اشهدوا بما سمعتم فقالوا یحضر علی و یقول بما سمع و یشهد».

٢ ـ ترجمه اخلاق شبر «٧٦ پ ـ ١٤٥ پ» **(فارسی)**

از : ؟

ترجمه روانی است از رساله اخلاق سید عبدالله بن محمدرضا شبر حسینی.

آغاز : «الحمدلله الذی ارشدنا الی الدین القویم و هدانا الی الصراط المستقیم... چنین گوید خاطی حقیر کثیر الذنب و التقصیر فی خدمة مولانا الخبیر... بدانکه علم اخلاق که عبارت از تحصیل صفات حمیده و اخلاق پسندیده و استخلاص از...».

انجام : «از حضرت صادق(علیه السلام) مرویستکه حضرت لقمان بخانه قضاة و پادشاهان... و بر ایشان ترحم میکردند بسبب بلائی که ایشان مبتلی گردیده اند اللهم ساعدنا... و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین الطیبین».

٣ ـ [تاریخ ائمه(علیهم السلام)] «١٤٦ پ ـ ٢٢٣ ر» **(فارسی)**

از : ؟

رساله مفصلی است در تاریخ، فضایل، معجزات و شرح حالات ائمه(علیهم السلام) که مؤلف به شیوه پند و اندرز و خطابه تحریر و از ذکر منابع و مآخذ خودداری نموده است.

آغاز : «سپاس متواتر خدایرا که هر یك از آحاد موجودات و افراد مخلوقات... بدانکه اگرچه حضرت خیرالبشر و ائمه اثناعشر در عالم ظاهر از انبیای سابق مؤخرند».

انجام : «چه صلوات بر محمّد و آل محمّد در حجاب نمیماند و در معرض قبول می افتد...

ببخشی بدین جمع حضار یا رب تو بر عاصیان گنه کار یکسر

الهی ببخشی به بیچاره جامی تو بر بندگان دگر روز محشر».

نسخ؛ محمدحسن، چهارشنبه ۲۶ شوال ۱۲۴۲ در کرمانشاهان؛ جای عناوین خالی مانده؛ جلد : تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر، لچکی، مجدول گرهی، طبله دوم جدا شده.

۲۲۳ برگ؛ ۱۶×۲۲ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [**ثبت ۸۹۹۷۹**].

(۱۴۴۸۲)

مجموعه

۱ ـ شهاب الاخبار = الشهاب فی الحکم و الآداب «۱ پ ـ ۱۵ ر» **(حدیث ـ عربی)**

از : قاضی ابوعبدالله محمد بن سلامه قضاعی (۴۵۴ ق)

[**مرعشی ۲۴۰/۳، ش ۱۰۵۰؛ سرکیس ۱۵۱۵/۲**].

آغاز : «الحمدلله القادر الفرد الحکیم الفاطر الصمد الکریم باعث نبیّه محمد بجوامع الکلم... اما بعد فان فی الالفاظ النبویة و الآداب الشرعیة جلاء قلوب العارفین».

انجام : «الباب الثانی عشر فی الدعاء الذی یختم به الکتاب اللهم انی اعوذ بك من علم لاینفع و قلب لایخشع... اللهم انی اسألك عیشة سویة و میتة تقیة و مرداً غیر محز و لا فاضح تم کتاب الشهاب فی الامثال و الاداب».

۲ ـ دستور معالم الحکم «۱۶ پ ـ ۵۴ ر» **(حدیث ـ عربی)**

از : مؤلف پیشین

[**مرعشی ۵/۹، ش ۳۲۰۳/۳؛ سرکیس ۱۵۱۵/۲**].

آغاز : «قال القاضی... الحمدلله الذی وسع کل شیء علمه و نفذ فی کل مصنوع قضاؤه و حکمه».

انجام :

«انا اخو المصطفی لاشك فی نسبی معه ربیت و سبطاه هما ولدی

جدی و جد رسول الله منفرد و فاطم زوجتی لا قول ذی فند

... فقال له(صلی الله علیه وآله وسلم) صدقت یا علی تم الدستور بحمدالله و حسن توفیقه».

۳ ـ فرحة الغری بصرحة الغری «٥٦ پ ـ ٩٨ ر» **(تاریخ ـ عربی)**

از : سید غیاث الدین عبدالکریم بن احمد بن طاووس حلی (٦٩٢ ق)

[**مجلس ٥٨/٢٥، ش ٧٠٥٠**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٤ـ کتاب درست بن ابی منصور محمد الواسطی«١٠٠ پ ـ ١٢٠ پ»**(حدیث ـ عربی)**

[**الذریعه ٣٣٠/٣، رقم ١٨٨٩ با عنوان «کتاب الحدیث»؛ مشار، عربی ٦٥**].

این کتاب با عنوان «ما وجد من کتاب درست بن ابی منصور» در ضمن اصول الستة عشر به چاپ رسیده است.

آغاز : «بسمله ـ قال کان رسول الله(صلی الله علیه وآله وسلم) یتوب الی الله فی کل [یوم] سبعین مرة من غیرذنب، عمر بن یزید عن ابی عبدالله(علیه السلام) قال دخل رسول الله صلی الله علیه الصلوة».

انجام : «و ان سلك مع اهل الاخرة کان اورعهم لایرضی فی کسبه بشبهة و لایعمل فی دینه برخصة یعطف علی اخیه زلته و یرعی ما مضی من قدیم صحبته تمت».

٥ ـ نوادر احمد بن محمد بن عیسی «١٢٢ پ ـ ١٥٠ ر» **(حدیث ـ عربی)**

از : احمد بن محمد بن عیسی بن عبدالله بن سعد اشعری قمی (قرن ٢ ق)

[**الذریعه ٣٢٢/٢٤**]. این کتاب در سال ١٤٠٨ ق در قم از سوی مؤسسة الامام المهدی(عج) در ١٨٤ صفحه به چاپ رسیده است.

آغاز : «بسمله ـ باب فضل صوم شعبان وصلته برمضان. احمد بن محمد بن عیسی عن

سماعة بن مهران قال سالت عن صيام شعبان عن ابى عبدالله(عليه السلام) قال حسن فقلت كيف كان صيام رسول الله(صلى الله عليه وآله وسلم)».

انجام : «ابن ابى عمير عن حماد عن الحلبى عن ابى عبدالله(عليه السلام) قال اذا تزوج الرجل الجارية و هى صغيرة فلا يدخل بها حتى يكون لها تسع تم النكاح و بعد و هو فى الدرج».

٦ ـ ملحقات كتاب النوادر «١٥٠ ر ـ ١٦٣ پ» **(حديث ـ عربى)**

ملحقاتى است بر كتاب نوادر احمد بن محمد بن عيسى كه در رديف سابق معرفى گرديد. در نسخه حاضر، در اول اين ملحقات نوشته شده «هذا الباب ليس من النوادر».

آغاز : «صفوان بن يحيى عن معويه بن عمار عن ابى بصير عن ابى عبدالله(عليه السلام) من قوله تعالى اذكروا الله ذكرا كثيرا قال اذا ذكر العبد ربه فى اليوم مائة مرة كان ذلك كثيرا».

انجام : «و فى رواية الحلبى مد و حفنة او ثوبين و ان اعتق مستضعفا و مد وجب عليه العتق لم يكن به بأس الحمدلله...».

٧ ـ كتاب المؤمن «١٦٤ پ ـ ١٧٩ پ» **(حديث ـ عربى)**

از : حسين بن سعيد اهوازى

[**الذريعه ٢٧٨/٢٣**]. اين كتاب در قم از سوى مؤسسه امام مهدى(عج) در سال ١٤٠٨ ق به چاپ رسيده است.

آغاز : «بسمله و صلواته على سيدالمرسلين محمد و اله الطاهرين باب شدة ابتلاء المؤمن، زرارة قال سمعت اباجعفر(عليه السلام) يقول فى قضاء الله عزوجل كل خير للمؤمن».

انجام : «قال سمعته يقول ان لله فى الارض حرمات حرمة كتاب الله و حرمة رسول الله(صلى الله عليه وآله وسلم) و حرمة اهل البيت و حرمة الكعبة و حرمة المسلم و حرمة المسلم و حرمة [المسلم] تم الكتاب».

٨ ـ چند حديث به نقل از يكى از اصول شيعه «١٨٠ پ ـ ١٨١ پ» **(حديث ـ عربى)**

اغلب احاديث آن با عنوان «حدثنا الابهرى» است.

آغاز : «روی ان امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب(علیه السلام) جاء الی النبی(صلی الله علیه وآله وسلم) یشکو الیه الحاجة فقال الا اعلمك کلمات اهدیهن الی جبرئیل(علیه السلام)».

انجام : «ابن عبدالرحمن عن ابیه قال دخلت انا و ابی علی رسول الله(صلی الله علیه وآله وسلم) فقال یا رسول الله بماذا اوتر قال بسبح اسم ربك الاعلی و قل یا ایها الکافرون و قل هو الله و الحمدلله رب العالمین».

نسخ زیبا؛ ابوالقاسم بن ملا علی الریزی من بلوك الآشتیان، ١٢٨٦؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ علامت مقابله در آخر رساله سوم آمده؛ جلد : تیماج، مشکی، سوخت، ضربی، ترنج با سر با کتیبه «باقر بن محمدصادق»، مجدول گرهی.

١٨٢ برگ؛ ١٤×٢٢ سانتی متر؛ ٢٠ سطر؛ [**ثبت ٨٩٩٨٠**].

(١٤٤٨٣)

مجموعه

١ ـ الارث «١ پ ـ ٨ پ» **(فقه ـ عربی)**

از : عنایت الله بن ابوالفتح

مختصری است در ارث شامل یك مقدمه و چهار فصل و یك خاتمه.

[**مرعشی ٣٤٧/٦، ش ٢٣٦٢/١١**].

آغاز : «الحمدلله الواحد الاحد الفرد القدیم الصمد الذی... و الصلوة علی خیرالبریة و علی آله و عترته التحیة الزکیة و بعد فان افقر عباد الله الی غفرانه عنایة...».

انجام : «فنصیبه ثلثة و ثلثین و نصیب الخنثی نصف النصیبین و هو ستة و ثمانون و تأخذ البنت نصف النصیبین و هو احد و ستون و قس علی ذلك تمت الرسالة».

٢ ـ خبر حلیمه سعدیه و احتجاج وی با حجاج «٩ ر ـ ١٨ پ» **(عربی)**

٣ ـ احادیث نبوی در موضوعات گوناگون «٢٠ پ ـ ٣٥ پ» **(عربی)**

٤ ـ رسالة فی تحقیق عالم المثال «٣٦ ر ـ ٣٧ پ» **(حکمت ـ عربی)**

از : قطب الدین محمود بن مسعود شیرازی

[**دانشگاه ۲۴۳۸/۱۱، ش ۳۴۳۰/۱**]. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد و از انجام ناتمام است.

آغاز نسخه : «فلنشر اشارة خفية الى احوال النفوس الانسانية بعد المفارقة ثم نشتغل باجوبة المسائل فنقول هى لايخلو عن خمسة اقسام لانه النفس اما يكون كاملة فى الحكمتين العلمية و العملية او فى العلمية دون العملية او ناقصة فيهما و الاول الكامل».

انجام نسخه : «فان الحجج على طرفى النقيض فى التناسخ ضعيفة تكون لها ظلال مثالية هى صور خيالية معلقة لا فى محل على حسب هياتها المناسبة لها اذ ليس ما للكاملين ليتخلصوا عن الصياصى الى عالم النور و ما للمتوسطين ليصر الافلاك مظاهر».

۵ ـ شرح الایساغوجی «۳۸ پ ـ ۶۳ پ» **(منطق ـ عربی)**

از : حسام الدین حسن کاتی (۷۶۰ ق)

به شماره [۱۴۴۱۷/۱] مراجعه شود.

آغاز : «الحمدلله الواجب وجوده الممتنع نظيره الممكن سواه... و الصلوة و السلام على سيدنا محمد الذى انتشر به امره و نهيه و بعد فان كتاب الشيخ الامام قدوة الحكماء اثيرالدين».

انجام : «و كل انسان و فرس فهو فرس ينتج انّ بعض الانسان فرس و اعلم انّما عليه الاعتماد و التعويل و من هذه القياسات انما هو البرهان لكونه مركبا من مقدمات اليقينية ولكن هذا اخر ما كتبنا من الاوراق لايضاح ما فى كتاب ايساغوجى تمت».

نسخ؛ رساله چهارم محمدمهدی واعظ الکرمانی بن حسین الکاتب الکرمانی در خبوشان در منزل سید احمد خبوشانی، شب ۲۹ جمادی الاخری ۱۲۴۶؛ عناوین رساله اول و آخر شنگرف؛ رساله آخر در حاشیه تصحیح شده؛ در آخر نسخه تملکی با مهر مربعی «المتوکل علی الله عبده عبدالله ۱۱۹۱»؛ جلد : مقوائی، طبله اول روکش پارچه ای، قهوه ای، عطف تیماج قهوه ای.

۶۳ برگ؛ ۱۴×۲۱ سانتی متر؛ ۱۳ ـ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۸۱].

(١٤٤٨٤)

مجموعه

١ ـ تحفة اللآلی فی شرح شواهد قطر الندی «١ پ ـ ٤٢ پ» **(نحو ـ فارسی)**

از : محمدجعفر کاشانی

[**الذریعه ٤٦٣/٤، ش ١٦٩٢ که در آن مؤلف محمدجعفر قائنی معرفی شده است**].

آغاز : «الحمدلله الذی لایصفه وصف و الصلوة علی من لایحتمل فی نبوته حرف و آله الذین لاینبغی بامامتهم وقف اما بعد چنین گوید محرر این اوراق...».

انجام : «فان تره بالیاء یوما کتبته بالیاء والا فهو یکتب بالالف یعنی پس اگر ببینی آن فعل را در روزی کتابت کن آن فعل را ـ قد فرغ...».

٢ ـ آداب المتعلمین «٤٣ ر ـ ٤٩ پ» **(اخلاق ـ عربی)**

از : خواجه نصیرالدین محمد بن حسن طوسی (٦٧٢ ق)

[**الذریعه ٢٦/١؛ آستانه حضرت معصومه ١٠٥/٢، ش ٤٩٣**].

آغاز : «الحمدلله علی آلائه و الشکر علی نعمائه و الصلوة علی سیدالانبیاء و خیرالاوصیاء اما بعد فکثیر من الطلاب العلم لایتیسر لهم التحصیل».

٣ ـ شرح العوامل للجرجانی «٥٠ پ ـ ٦٠ پ» **(نحو ـ فارسی)**

از : ؟

شرح مزجی متوسطی است بر «العوامل المائة» عبدالقاهر جرجانی.

نسخه حاضر از انجام ناتمام است.

آغاز : «بسمله با حرف جر اسم مجرور ببا اضافه شد با الله الله مضاف الیه الرحمن صفت الله الرحیم صفت بعد از صفت».

انجام نسخه : «نحو خاتم فضة نحو خبر مبتدا محذوف اضافه شد بخاتم اضافه شد بفضة فضة مضاف الیه ای خاتم من فضة».

٤ ـ شرح ابیات عوامل در تمییز اعداد «٦١ پ ـ ٦٢ پ» **(نحو ـ فارسی)**

از : ؟

شرحی است بر ابیاتی که در عوامل ملا محسن قزوینی درباره تمییز اعداد ذکر شده است.

آغاز : «بسمله قوله(رحمه الله) ثمانا مفعول مقدم علی فمیّز فی آخر القافیة ای ثمان کلمات فحذف تمیّزها و نون و الثمانی فی الاصل منصوب الی الثمن».

انجام : «نحو مأة رجل و امرأة و مأتا رجل و امرأة... و الوف کذا ولا باقی الاحکام من التقیّر و غیره فلیطلب فی غیر هذا کتاب لانه لایلیق بالاطناب و الیه المرجع و المآب».

٥ ـ شرح شواهد تصریف تفتازانی «٦٢ پ ـ ٦٦ ر» **(نحو ـ فارسی)**

از : نظام الدین محمد بن احمد اردبیلی (قرن ١١ ق)

شرحی بر اشعار کتاب «العزّی فی التصریف» مشهور به «شرح تصریف» سعدالدین تفتازانی است.

[**الذریعه ٣٣٩/١٣، رقم ١٢٥٢؛ مشار، فارسی ٣٢٣٩/٣**].

آغاز : «بسمله چنین گوید اضعف العباد و علماء نظام الدین... که چون فاضل الکامل المدعو بالتفتازانی شرح نوشته گردید تصریف زنجانی... (و لو کان الاطباء کان حولی...) یعنی اگر حکما در اطراف و دور من می بودند باعث شفای من میشدند».

انجام : «(فاصبح العین رکودا علی الاوشا...) یعنی که پس که دیده اند گاوهای کوهی... لکونه بمعنی ثابتان ان بر سخن مفعولا لاصح بحذف المضاف».

٦ ـ شرح العوامل لملا محسن «٦٦ پ ـ ١٠٨ ر» **(نحو ـ عربی)**

از : ملا کاظم

شرح مزجی مفصلی است بر «العوامل» ملا محسن قزوینی.

آغاز : «الحمدلله کما هو اهله و کما یبقی لکرم وجهه... محمد و آله و بعد اقول لما کان العوامل المنسوب الی الفاضل و المدقق ملا محسن حفظه الله».

انجام : «و اما منقول عن الظروف او عن الجارو المجرور نحو اها لك و عليك و غيرهما».

۷ ـ **الفية ابن مالك** (چاپ سنگی) «۱۱۱ ر ـ ۱۳۱»

این رساله در سه ستون و به خط حاجی محمدباقر بن ملاعلی خوانساری در پنج شنبه رجب ۱۲۷۱ تحریر شده است.

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ در اول نسخه تملك محمدتقی حسینی با مهر بیضوی وی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول.

۱۳۱ برگ؛ ۱۶×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۱۶ ـ ۲۴ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۸۲].

(۱٤٤۸٥)

الفقه (عربی)

از : ؟

شرح متوسطی است بر يك كتاب فقهی. این شرح غیر از شرح لمعه، ریاض المسائل، شرح صغیر، جواهرالکلام، مجمع الفایدة و البرهان فی شرح ارشاد الاذهان است.

نسخه حاضر کتاب های ودیعه، عاریه، اجاره، وکاله، وقف، سکنی و هبه را شامل است.

آغاز : «بسمله و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین کتاب الودیعه و هی فعیلة بمعنی مفعوله من ودع يَدِع اذا استقر و سکن او من يَدَ اذا ترك او من الدعة و هی الحفظة و الراحة يقال ودع الرجل فهو وديع و وادع لانّها فی دعة عند المودع لاتتغیر و لاتتبدل و لاتستعمل و الودیعة فی العرف العام هو المال المستودع عندالغیر لیحفظه».

انجام : «و اما موت المتهب ففی کونه مقتضیاً للزوم لانتقاله عنه الی ورثته وجهان و اما موت الواهب فالاظهر بقاء الجواز للورثة مع احتماله لاختصاص الجواز بالواهب نفسه فیدخل الباقی اصالة لزوم العقد تم کتاب الهبة و یتلوه کتاب الوصیة».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در اول نسخه نوشته شده «کتاب مرحوم شیخ حسن نجفی من جواهرالکلام قد انتقل الی الجانی بالعقد اللازم الشرعی»؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۱۱٦ برگ؛ ۱۵/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۸۳].

(١٤٤٨٦)

تحقیق الایمان و الاسلام (اعتقادات ـ عربی)

از : ملا ابوعلی بن عبدالله مراغی (قرن ۱۲ ق)

رساله مفصلی است در بیان معنی ایمان و حقیقت آن، شامل مقدمه و دو مقصد و خاتمه که مؤلف آن را در ذی حجه ۱۱۷۵ در اورومج (ارومیه) به پایان رسانیده است.

آغاز : «الحمدلله الذی حبّب الینا الایمان و زیّنه فی قلوبنا بالقطع و الایقان... اما بعد فلمّا کان الایمان ثم الاسلام من اجل المطالب و اعظم المآرب... و فیه ما فیه من العجایب و الغرایب حرّرت هذه الرسالة فی توضیح معانیهما و تشیید مبانیهما مع بعض ما یتعلق بهما... المقدمة فی تحقیق معنی الایمان».

انجام :

«عشق شست از دل من نقش هوس عشق با عشق همی بازم و بس

انتهی قال الله نبیء عبادی الذین یستمعون... و هب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب قد فرغ من تألیفه و تحریره... فعلیك التکلان یا ذاالجلال و الکمال».

نسخ؛ گویا به خط مؤلف، ۱۱۷۵؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در اول و آخر نسخه چند برگ در دعا و خواص آیات؛ با حواشی به امضا «منه عفی عنه»، در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، ضربی، مجدول.

۱۵۵ برگ؛ ۱٤×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۸٤].

(١٤٤٨٧)

السياسة الشرعية فى اصلاح الراعى و الرعية (فلسفه ـ عربى)

از : تقى الدين احمد بن عبدالحليم حنبلى مشهور به ابن تيميه (٧٢٨ ق)

رساله متوسطى است در سياست شرعى از ديدگاه مؤلف. اين رساله در مصر به سال ١٣٣٢ ق در ٨٠ صفحه به چاپ رسيده است. [**سركيس** ٥٨/١].

آغاز : «الحمدلله الذى ارسل رسله بالبينات و انزل معهم الكتاب و الميزان... اما بعد فهذه رسالة مختصرة فيها جوامع من السياسة الالهية و الايالة النبوية لايستغنى عنها الراعى و الرعية اقتضاها من اوجب الله تعالى نصحه من ولاة الامور».

انجام : «و جعل فقره بين عينيه و لم يأته من الدنيا الا ما كتب له و اصل ذلك... ان الله هو الرزاق ذو القوة المتين فنسئل الله العظيم... و صلواته على خير خلقه محمد و آله و صحبه اجمعين».

نسخ؛ خليل بن ابراهيم الصّماقوى در مدرسه چراغى حمزه، اواخر جمادى الاولى ١١٢٤؛ عناوين شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف، آيات شريفه معرب و با خطوط شنگرف مشخص شده؛ جلد : تيماج، قهوه اى، ضربى، مجدول گرهى.

٦٢ برگ؛ ١٢/٥×٢٠/٥ سانتى متر؛ ٢٥ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٨٥].

(١٤٤٨٨)

مجموعه

١ ـ الحديقة الهلالية «١ پ ـ ٤٩ پ» **(شرح صحيفه ـ عربى)**

از : شيخ بهاءالدين محمد بن حسين عاملى (١٠٣٠ ق)

[**مجلس** ١٨/٢٥، **ش** ٧٠١٠/٤]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

انجام : «ان حسرتك على الامور الفانية و تدبيرك الامور الاتية قد اذهبا بركة ساعتك التى انت فيها اللهم... انك ذوالفضل العظيم تم تأليف الحديقة الهلالية... و الحمدلله اولا و آخرا و باطنا و ظاهرا».

٢ ـ حاشية الصحيفة السجادية «٥١ پ ـ ١٢٧ پ» **(دعا ـ عربی)**

از : میرداماد محمدباقر بن محمد حسینی استرآبادی (١٠٤١ ق)

[**مرعشی ٢٦٠/٤، ش ١٤٦٧/٧؛ الذریعه ١٤٥/٦، ش ٧٨٨؛ مشار، عربی ٢٨٥**].

آغاز : «الحمدلله الذی جعل لوح الامر و الخلق صحیفة لکتبه و کلماته... و بعد فافقر الخلق الی غنی الاغنیاء عبده الضئیل الذلیل محمد بن محمد».

انجام : «فیتوهم انّ قوله(علیه السلام) فلم اوقره ـ غیره مبنی علی کلام اهل اللغة و الله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم».

نستعلیق؛ جان محمد، رساله اول بی تا، رساله دوم شنبه ٢٩ ربیع الاول ١٠٧٣؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، ضربی، ترنج، لچکی، مجدول.

١٢٧ برگ؛ ١٢×٢٠/٥ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [**ثبت ٨٩٩٨٦**].

(١٤٤٨٩)

الانوار الجلیّة = شرح حدیث حقیقت (حکمت ـ فارسی)

از : ملا عبدالله مدرسی زنوزی (قرن ١٣ ق)

[**مجلس ٣٧٠/٣٥، ش ١٢٤١٥**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

انجام : «علاوه بر این غالباً هر لاحقی بسابق خود موقوف و هر آخری از اول خود مستنتج است کانها سلسلة اتصال بعضها الی بعض ینتهی الی اولها و اگر بعد از تأمل صادق لغزشی ثابت و خطائی...».

نستعلیق؛ محمدباقر بن محمدتقی قمی، ٣ جمادی الاول (٨ نوروز) ١٢٦٥؛ عناوین مشکی و در حاشیه، جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج.

١٥٠ برگ؛ ١٥/٥×٢١/٥ سانتی متر؛ ٢٠ سطر؛ [**ثبت ٨٩٩٨٧**].

(١٤٤٩٠)

مجموعه

١ ـ مفاتيح الاصول «١ پ ـ ١٤ پ» **(اصول فقه ـ عربى)**

از : سيدمحمد بن على طباطبائى حائرى معروف به مجاهد (١٢٤٢ ق)

[**مجلس ٣٦١/٧؛ مرعشى ٧٣/١٤، ش ٥٢٨٧؛ الذريعه ٣٠٠/٢١؛ مشار، عربى ٨٧٩**].

نسخه حاضر بخشى از اين كتاب را از باب «مفاتيح اللغات» تا آخر «استعمال مشترك در چند معنى» را شامل است و از پايان ناتمام مانده است.

آغاز : «الحمدلله... باب مفاتيح اللغات قال الله تبارك و تعالى ما ارسلنا من رسول الا بلسان قومه القول فى الدلالة، مفتاح اختلف العلماء فى ان اللفظ...».

انجام نسخه : «ان كان الامر كما تظنون و ليس كما تظنون فما لاحاديثكم لم يصر متواترة و لم يقع».

٢ ـ كشكول «١٦ پ ـ ١٧٢ پ» **(عربى)**

از : محمدحسن

كشكولى است شامل مطالب و فوايد علمى در فلسفه، عرفان، فقه و اصول كه مؤلف از كتاب هاى گوناگون جمع آورى و تلخيص نموده و از حشو و زوايد خالى كرده و خود عنوان هايى به هر موضوع اضافه نموده است.

آغاز : «الحمدلله حمد الايادى اصول نواديه و فروع هى للوصول اليها اعجاز و بواديه التى بها شرايع و مصادر تقعص شموس سبله ذلولا و الصلوة على مطاوى مافيها حصول مراقيه و زموعها التى فيها كلّ المامول و عليها الاعزاز فى مغانيه الداعى الى وفادة الملك القديم الذى صار على الثقلين رسولا و اله الولاة السادة الكماة... اما بعد فيقول الغلق المبتلى بعناق تضييع العمر و رباق تبتيع الخسر المختبن بالمحن الاسير فى ارض الله المدعو بمحمد حسن».

انجام نسخه : «و هو حامل للماء الثقيل فى جوّ الهواء الى ان يأذن الله فى ارسال الماء

و تقطيع القطرات كل قطرة بالقدر الذى اراده الله تعالى و على الشكل الذى شاء الا ترى السحاب يرش الماء على الارض و يرسله قطرات متفاصلة».

نسخ و نستعليق؛ رساله دوم به خط مؤلف، بى تا؛ عناوين و نشانى ها شنگرف؛ عبارات رساله دوم اصلاح شده؛ رساله دوم با حواشى مفصل به امضاء «منه»؛ جلد : تيماج، زيتونى، سوخت، ترنج با سر با زمينه مذهب، ضربى، مجدول گرهى.

١٧٢ برگ؛ ١٤×٢١ سانتى متر؛ ١٧ ـ ٢٣ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٨٨].

(١٤٤٩١)

سنابرق فى شرح البارق من الشرق (دعا ـ عربى)

از : سيد جعفر بن ابى اسحاق دارابى كشفى (١٢٦٧ ق)

شرح مبسوطى است بر دعاى ماه رجب كه از ناحيه مقدسه امام زمان(عج) به وسيله محمد بن عثمان بن سعيد صادر شده است. آغاز دعا چنين است : «اللهم انى اسألك بمعانى جميع ما يدعوك به ولاة امرك».

اين شرح را مؤلف براى صدر اعظم تأليف نموده و در آخر ذى القعده ١٢٥٣ ق به پايان رسانيده است.

[مرعشى ٣٠٩/١٥، ش ٥٩٢٥؛ الذريعه ٢٣٢/١٢؛ دانشگاه ٤٧٦/١٦، ش ٧١٧٩/١].

آغاز : «و الحمدلله رب العالمين الر و الم و الصلوة على عبده و رسوله المحيط بكل شىء... و بعد فهذا دعاء جليل القدر مما قد خرج...».

انجام : «بالحسن قد توالى بالنور قد تلالى... من السلسل الختيم و الحمدلله اولاً... و الصلوة على محمد و آله آخرا و اوّلا و ظاهرا و مؤلا سرمدا جمرا شملا جمهارا كمّلا».

نسخ؛ محمود بن محمدابراهيم الحسينى الصفوى، ربيع الثانى ١٢٥٥ در اصفهان؛ عناوين و نشانى ها شنگرف؛ با حواشى به امضاء «منه هداه الله تعالى»، در حاشيه تصحيح شده؛ جلد : تيماج، سرخ، ضربى، مجدول گرهى.

٢٠٨ برگ؛ ١٣×٢٢ سانتى متر؛ ١٩ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٨٩].

(١٤٤٩٢)

لمعات قدسیه = اربعون حدیثاً (شرح حدیث ـ فارسی)

از : ملا احمد بن محمد ابراهیم اردکانی یزدی (قرن ١٣ ق)

مؤلف چهل حدیث مشکل از کتب روایی شیعیان درباره توحید انتخاب و در رساله حاضر به شرح و بررسی آن پرداخته است. او در این شرح بعد از ذکر سند و متن حدیث به عربی، آن ها را به سبك فلسفی ـ عرفانی شرح و تفسیر می کند.

[الذریعه ٣٤٦/١٨؛ منزوی ١٣٤٨/٢؛ سپهسالار ٤٨٢/٥؛ ادبیات تهران ٢٤/٣؛ مرعشی ١٨٢/٧، ش ٢٥٩٦].

آغاز : «احمدك یا من توحد بالربوبیة فعزّ و جل عن مجاورة الشرکاء و خصّ نفسه بالوحدانیة... و بعد خامه شکسته مستمد فیوض قدسی... بر الواح صافیه ضمایر ذاکیه چنین نگارش مینماید».

انجام : «و علی الاسم الاعظم الالهی الحاوی للنشآت اللامتناهی ناموس اللّه الاکبر... هؤلاء ائمتنا و سادتنا و کبرائنا قد آمنا بهم فاغفر لنا بحقهم یا غفور یا رحیم».

نسخ؛ گویا به خط مؤلف؛ ٢ رجب ١٢٣٠ در شیراز؛ جای عناوین خالی مانده؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، مشکی.

٢٣٥ برگ؛ ١٥×٢٠/٥ سانتی متر؛ ٢١ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٩٠].

(١٤٤٩٣)

رق منشور فی معراج نبینا المنصور (اعتقادات ـ عربی)

از : سید جعفر بن ابی اسحاق دارابی کشفی (١٢٦٧ ق)

رساله کوتاهی است در معراج حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) و این که عروج آن حضرت با جسم عنصری بوده نه با روح. تألیف آن در نجف اشرف هنگام فتنه «زگرت و شمرت» در سال ١٢٣١ ق شروع شده است.

[**الذریعه ٢٤٦/١١؛ مرعشی ٨٤/٥، ش ١٦٩٠؛ دانشگاه ٤٨٧/١٦، ش ٧٢٠٦/٧**].

آغاز:«سبحان الذی اسری بعبده لیلا من المسجدالحرام... و جلّ نبیّه الذی اخترق السبع الطباق فخلا بربّه... و بعد حقیر الآفاق عبدالله المفتاق جعفر بن ابی اسحق الموسوی».

انجام : «قال ثانیاً الا انّه بکل شیء محیط و فی هذا القدر الهدایة... و الجرعة تنبیء عن البحر الغزیر فاختم الکلام بقول الحمدلله رب العالمین علی بلوغ الغایة و...».

نسخ؛ بی کا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف و مشکی؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، مشکی.

٣١ برگ؛ ١١×١٧/٥ سانتی متر؛ ١٧ سطر؛ [**ثبت ٨٩٩٩١**].

(١٤٤٩٤)

انوار التنزیل و اسرار التأویل (تفسیر - عربی)

از : قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی (٦٧٥ ق)

[**مجلس ٤٦/٣٥، ش ١٢٠٢٧**].

نسخ؛ بی کا (کاتبان مختلف)، بی تا؛ برخی صفحات جدول شنگرف، چند برگ از اول و وسط با حواشی توضیحی مفصل؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول.

٢١٨ برگ؛ ١٥×٢١ سانتی متر؛ ٢٥ سطر؛ [**ثبت ٨٩٩٩٢**].

(١٤٤٩٥)

مجموعه

١ - مطالب متفرقه ای شامل : (عربی و فارسی)

مناظرات مؤمن طاق با ابوحنیفه، حدیثی از حضرت سجاد(علیه السلام)، نامه وطواط به دوستش، حکایتی از شبلی، مطلبی در فقه به نقل از تذکره علامه حلی، خواص سوره واقعه، مناجات شافعی و چند مسئله فقهی «١ پ - ١٢ ر»

٢ـ باسط الايدى بالبينات فى تساقط الايدى و البينات = حجية اليد«١٢پ ـ٢٧پ» **(فقه ـ عربى)**

از : بهاء الدين محمد بن محمدباقر حسينى نائينى مختارى (قرن ١٢ ق)

رساله كوتاهى است در مسئله تعارض و تساقط ايدى و بينات كه مؤلف در نيمه ربيع الاول ١١٠٧ ق تأليف نموده است.

[**الذريعه ٢٧٩/٦، رقم ١٥٢٣ با عنوان «حجية اليد» و ١٣/١٧ رقم ٧٥ با عنوان «رسالة فى قاعدة اليد و كشفها عن الملك» و ١٤٧/١١ رقم ٩٢٢ با عنوان «رسالة فى تشاح اليد السابقة مع اليد اللاحقة»**].

در جلد ٢٥ فهرست همين كتابخانه مجلس نيز رساله ديگرى با عنوان «رسالة فى تعارض اليدين» معرفى شده است. [مجلس ١١٤/٢٥، ش ٧١٠٤/١].

آغاز : «حمداً لباسط الايدى بالايادى و باعث... فى النوادى و البوادى و سلاماً على النبى الهادى... اما بعد فهذه مسئلة تعم بها البلوى و لايرجى من مداركها المن بالسلوى».

انجام : «و بالجملة البراءة من الشىء بعد تحقق وجوده و ثبوته ليس من الاصل فى شىء حتى يعارض بها الاستصحاب فاعرفه عسى ان ينفعك فى غير ذلك من الابواب و الحمدلله على التوفيق لاصابة التحقيق و صلى الله على النبى و آله ما آل شىء الى مآله و كتب مؤلفه الفقير...».

٣ ـ صيغ العقود و الايقاعات «٢٧ پ ـ ٤٤ ر» **(فقه ـ عربى)**

از : نورالدين على بن عبدالعالى معروف به محقق كركى (٩٤٠ ق)

[**مجلس ٤٠/٢٦، ش ٧٥٤٠**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٤ ـ رد الغلاة «٤٦ ر ـ ٥٣ پ» **(اعتقادات ـ عربى)**

از : محمدشريف بن رضا شيروانى تبريزى (زنده در ١٢٢٨ ق)

رساله كوتاهى است در رد غلات كه به الوهيت ائمه(عليهم السلام) قائلند مشتمل بر چهار فصل. اين رساله غير از رساله «مرغم الغلاة» مؤلف است كه در همين موضوع نگاشته است.

آغاز : «الحمدلله الذی هدانا الی سبیل الصواب بارشاد حججه الاطیاب و الصلوة و السلام علی محمد افضل من اوتی فصل الخطاب و علی آله... و بعد فیقول الاقل الجانی الشریف الشیروانی لما رایت الناس یتنازعون فی مسائل من اوصاف النبی».

انجام : «مثل ما ینزل فی تلك المیلة ثم قرأ و لو ان ما فی الارض من شجرة اقلام و البحر... ما نفدت کلمات الله ان الله عزیز حکیم و لیکن هذا آخر ما اردنا...».

نستعلیق و نسخ؛ بی کا؛ رساله دوم ۱۲۳۸، رساله آخر ربیع الاول ۱۲٤۲؛ عناوین و نشانی ها شنگرف و مشکی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول گرهی.

۵۳ برگ؛ ۱۵/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۸ ـ ۲۰ سطر؛ [**ثبت ۸۹۹۹۳**].

(١٤٤٩٦)

مجموعه

۱ ـ منهج السالکین و وسیلة نجاة الهالکین «۱ پ ـ ۷۳ ر» **(عرفان ـ عربی)**

از : ؟

مباحثی عرفانی و فلسفی است که مؤلف از گفته های استادش آقاحسین خوانساری (۱۰۹۹ ق) جمع آوری و در هفت باب تنظیم نموده است. فهرست ابواب آن عبارتند از :

الباب الاول : فی مراتب السلوك

الباب الثانی : فی صفات السالك

الباب الثالث : فی مذمة الدنیا و اهلها

الباب الرابع : فی فضل العلم و وجوبه

الباب الخامس : فی وجوب الکسب و فضله

الباب السادس : فی احوال الانسان

الباب السابع : فی اسرار العبادات

[**مجلس ۹۹/۶، ش ۲۱۲۱؛ مرعشی ۳۳۰/٤، ش ۱۵۲۸؛ دانشگاه ۲۷۸۹/۱۲، ش ۳۸۰۸؛**

الذریعه ۱۹۰/۲۳، رقم ۸۵۹۱].

آغاز : «یا من اشرق بنوره قلوب السالکین و شرح بحکمته صدور العارفین... اما بعد فهذه اسرار خفیّة و حقایق مخفیّة حققتها لی المولوی الاعظم... آقا حسین الخوانساری».

انجام : «و امّا الرکوع و السجود فالمقصود التعظیم بهما قطعا و لو جاز ان یکون معظّما لله بفعله و هو غافل اللّهم لا تجعلنی من هذا الغافلین بمحمد و آله الطاهرین».

۲ ـ رق منشور فی معراج نبینا المنصور «۷٤ ر ـ ۷۸ ر» **(اعتقادات ـ عربی)**

از : سید جعفر بن ابی اسحاق دارابی کشفی (۱۲٦۷ ق)

به شماره [۱٤٤۹۳] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است و از انجام افتادگی دارد.

انجام نسخه: «و هی ههنا اخر مرتبة المعدنیة و اشرف افرادها المجتمعان المتلا [قیان] فی مثل المرجان».

نستعلیق؛ رساله اول مولا الحسینی، ۲۰ ذی قعده ۱۲۰٦؛ عناوین و نشانی ها شنگرف و مشکی؛ جلد : مقوائی، قهوه ای، عطف تیماج قهوه ای.

۷۸ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۹٤].

(۱٤٤۹۷)

کامل بهائی (اعتقادات ـ فارسی)

از : عمادالدین حسن بن علی طبری (قرن ۷ ق)

[الذریعه ۲۵۲/۱۷؛ مرعشی ۸/۳، ش ۸۰۹/۱؛ مشار، فارسی ٤۰۱۰/٤].

آغاز : «سبحان یکی پادشاهی که بساط عظمت او در اوهام انس و جان نگنجد و لا یحیطون به علماً و کیفیت و کمیت در عتبه جلال او موهوم و ممکن نباشد».

انجام : «و مع ذلك در اثناء این سعی چند کتب دیگر توفیق شد... از آن جمله معالم فخرالدین رازی...».

نستعلیق؛ محمدحسن بن محمدکاظم در قریه شترك از قراء قزوین؛ شب پنج شنبه سلخ ربیع الاول ١٢٧٤؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، مجدول گرهی.

١٨١ برگ؛ ١٦×٢٧ سانتی متر؛ ٢٥ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٩٥].

(١٤٤٩٨)

الفقه (عربی)

از : اسماعیل موسوی خلخالی هاشمی (متوفای بعد از ١٣٢٨ ق)

مباحث مفصلی است در فقه استدلالی. مؤلف آن را در سال ١٣٢٤ ق در نجف اشرف تألیف نموده و جلد حاضر مباحث زیر را شامل است :

کتاب خمس، کتاب الوقوف و الصدقات، اسباب تحریم النکاح و عدالت.

آغاز : «کتاب الخمس و هو حق مالی فرضه الله المالك علی عباده فی مال مخصوص لشرایط مخصوصة لطائفة مخصوصة و هو فی الجملة مما...».

انجام نسخه : «یمکن ان یقال ان هذا الاحتمال اظهر الاحتمالات من بین الاحتمالات الاخر».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، ١٣٢٤ ق؛ مؤلف در پایان نسخه تاریخ تولد فرزندان خود را در سال های ١٣١٩ - ١٣٢٨ نوشته است؛ جلد : مقوائی، آبی، عطف و گوشه تیماج قهوه ای.

٣٣٣ برگ؛ ١٤/٥×١٩/٥ سانتی متر؛ ٢١ سطر؛ [ثبت ٨٩٩٩٦].

(١٤٤٩٩)

کفایة الایتام فی معرفة الاحکام (فقه - فارسی)

از : سید جعفر بن ابی اسحاق دارابی کشفی (١٢٦٧ ق)

[مجلس ٧١/٣ - ٧٢؛ الذریعه ٨٨/١٨، ش ٨١١].

نسخه حاضر از اول کتاب تا پایان «منجزات مریض» را شامل است.

آغاز : «بسم الله و الحمدلله و الصلوة علی رسول الله و آله آل الله و بعد نگارنده این اوراق الفاطمی المفتاق... به عرض اهل اطاعة و وفاق میرساند».

انجام : «و امّا تصرفات منجزه که میت در حال مرض نموده است پس در محسوب داشتن آنها از اصل یا از ثلث خلاف است و بعد از این با سایر احکام وصیت در باب آن مذکور خواهد شد انشاء الله تعالی و الحمدلله رب العالمین».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، بی تا؛ بسیاری از عبارات خط خورده و اصلاح شده؛ در اول نسخه فهرست مطالب ذکر شده؛ جلد : تیماج، زیتونی، ضربی، مجدول گرهی.

۱٤۳ برگ؛ ۱٦×۲۲ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [**ثبت ۸۹۹۹۷**].

(۱٤٥۰۰)

شوارق الالهام فی شرح تجرید الکلام (اعتقادات - عربی)

از : مولی عبدالرزاق بن علی بن حسین لاهیجی متخلص به فیاض (۱۰۷۲ ق)

شرح مزجی مفصلی است بر «تجرید الاعتقاد» خواجه نصیر طوسی (٦۷۲ ق).

[**مرعشی ۹۱/۳، ش ۸۹۷؛ مشار، عربی ٥۷٦**].

نسخه حاضر از «المقصد الثانی فی الجواهر و الاعراض» تا «علم باری تعالی» را شامل و از انجام ناتمام است.

آغاز نسخه : «المقصد الثانی فی الجواهر و الاعراض و فیه فصول خمسة اربعة منها فی الجواهر و الخامس فی الاعراض و وجه تقدیم مباحث الجواهر».

انجام نسخه : «و حصول شیء لشیء قد یکون صورته و ذلك فی العلم الحصولی و قد یکون بذاته... و اقول مراد الشیخ هو انّ من المعلوم المتحقق».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج دورو، مشکی، سوخت، ترنج با سر، ضربی، مجدول گرهی، پشت طبله تیماج قهوه ای.

۱۸۷ برگ؛ ۱٤/٥×۲۰/٥ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [**ثبت ۸۹۹۹۸**].

فهرست راهنما

عناوین کتاب های معرفی شده

پدیدآورندگان (مؤلفان و مترجمان)

منابع و مآخذ

رموز و اصطلاحات

عناوین کتاب های معرفی شده

«آ»

آب زلال، فیض کاشانی ٥٥٣

آتش خانه، هجری تفرشی = سوز و گداز

آتشکده آذر ٤٥٠

آجرومیه، ابن آجروم ١٣

آداب البحث و المناظرة، ؟ (عربی) ١٤٥، ١٤٦، ٦٢٢

آداب الخط (مداد الخطوط)، هروی ٢١٩

آداب المتعلمین، طوسی ٦٤٠

آداب میّت، ؟ ٤٦٥

آمار عمارات، مساجد و... اسلامبول ٢٢٦

آیات، احادیث، اشعار و اقاویل در کتب سعدی، ؟ ٢٠٣

آینه بدن نما، جبل عاملی = سراپا

«الف»

ابراهیم آباد، طبیب شرابی = دیوان منصور

ابطال احکام النجوم، رسالة فی...، ابن سینا ٦٢١

ابکار الافکار، آمدی ١٤٠

ابواب الجنان، واعظ قزوینی ٣١٩، ٥٠٦، ٥٤٦

اتصاف الماهیة بالوجود، رسالة فی...، ملاصدرا ٦٠١

اثبات المفارقات، فارابی ٣٩٦

اثبات الواجب، ؟ ٤٠١

الاثناعشریة فی الحج، شیخ بهایی ٣٤٣

الاثناعشریة فی الصلوة، شیخ بهایی ٣٤٢

الاثناعشریة فی الصوم، شیخ بهایی ٣٤٣

اثولوجیا، ارسطو ٤٠٤

الاجارة ٤٥٨

الاجازة الکبیرة، جزایری ١٥١

اجازه نامه بیهقی، علوی صنعانی ٣٠٦

اجازه نامه حاج بابا قزوینی، شیخ بهایی ٣٤٤

اجازه نامه علامه مجلسی به عبدالرضا کاشانی ١٩٤

الاجماع، فیض کاشانی ٩٠

احادیثی از پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) ١١، ٢٥، ٦٣٨

الاحتجاج علی اهل اللجاج، طبرسی ٥٧٣، ٥٧٩

احسن القصص، خاوری = یوسف و زلیخا

احکام اقدام، ؟ ٣٥٩

احکام سر تراشیدن و ناخن چیدن در ایام هفته ٥٨٣

اخبار الانسان، ؟ (فارسی) ١٩٠

اختلاجات اعضا، ؟ ٢٨١

الاختیار لتعلیل المختار، موصلی ٤٧

اختیارات ایام، ؟ ٢٧٠، ٤٩٧

اختیارات ایام کبیر، مجلسی ٦٠٧

اخلاق، سراج الدین کاکه ٤٤٦

ادعیه ٥٠١، ٥٦١

ادعیه و طلسمات متفرقه ٤٠٧

الادویة القلبیة، ابن سینا ٦٢٦

اربعون حدیثاً، شیخ بهایی ٥٤٤، ٥٩٥

اربعون حدیثاً، یزدی = لمعات قدسیه

اربعون حدیثاً، ؟ (عربی) ٣٥٩

اربعون حدیثاً فی فضل العلم، منذری ٣٣٩

الارث، عنایت الله ٦٣٨

الارث، ؟ (عربی) ١٤١، ٣٣٨، ٤١٣، ٦١٦

ارث، ؟ (فارسی) ٤١٢، ٥٨٤

ارجوزة فی الطب، ابن سینا ٦٢٦

ارشاد الاذهان، علامه حلی ٤٤٣

ارشاد السالکین = دیوان مدهوش تهرانی

ارشاد المبتدی، نصرت حسن ٢١٢

الاستعارة = فوائد العوائد

استقصاء النظر فی البحث من القضاء و القدر، علامه حلی ٤١٩

اسرار الصلوة، کوثر همدانی ٦٠٤

اسرارنامه علوی، علوی چشتی ٥١

اسکندرنامه، نظامی ٧٨

اسکندریه (پرسش و پاسخ)، جرجانی ٣٩٩

اسماء الهی ٥٠٥

اسماء چهل گانه که شب معراج هدیه شده ٥٠٣

اسماء کلمه توحید، احمد بن حسین ٥٠٣

اسؤلة بهمنیار عن شیخ الرئیس ٦٢٥

الاشارات العرشیة، بارفروشی ٣٨٣، ٣٨٤

الاشارات و التنبیهات، ابن سینا ٣٩٥

اشعار متفرقه ٢٧٧، ٥٥٦

اشعار و ساقی نامه، رضا ٥٥٢

اشعار و منتخبی از گلستان، سعدی ٥٥٤

اشعاری از آیتی ٢٣٩

اشعاری از خواجه نصیر طوسی ٣٥

اشعاری از شعرای مختلف ٧٥

اشعاری از ظهوری ۱۷۷

اشعاری از کلیم ۱۸۳

اشعاری از متنبی ۲۷۸

اشعاری از محمود میرزا ۳٦۲

اشعاری از وصال شیرازی ۲۳۹

اصطلاحات صوفیه، ؟ ٤٦٤

اصول دین، میرزای قمی ٤۸٦

اصول دین، ؟ (فارسی) ٤۷۹، ٥۲۸

اصول الفقه، تهرانی ٥۱۳

اصول الفقه، ؟ ۳۳۳، ٦۳۳

اظهار الاسرار، برکلی ۱٤٥

اعتصام و اختتام ٥۰٤

اعتقادات، خواجه نصیر طوسی ۳۹٥

الاعتقادات، شیخ صدوق ٤۷۸

الاعتقادات، موسوی خراسانی ۳۹٤

اعتقادات، نیشابوری ۳۸۹

الاعتقادات، ؟ (عربی) ۳٥۹

اعتقادات، ؟ (فارسی) ۱٤، ٤۱۱، ٤۲۸

اعتقادات منظوم، ؟ ٤٤٦

اعلام الاخبار من فقهاء مذهب النعمان المختار، کفوی حنفی ۱٥۸، ۱٦۲

اعمال شب و روز ۲۷ رجب ٥۷۹

اقبالنامه، نظامی ۷۹

اقسام العلوم العقلية، رسالة فى...، ابن سينا ٦٢٦

التماس دانه آسياى آسمان ٢٩٥

الفيه، ابن مالك ٦٤٢

الامامة، خواجه نصير طوسى ٤١٧

امامت [رساله در...]، ؟ ٢٥٢

امكان رؤيت حضرت پيامبر(صلى الله عليه وآله وسلم) ١١

الامينية فى الفروع (فتاوى الامينية) ١٥٩

انشاء الصلوات و التحيات (دوازده امام)، خواجه نصير ١٠٣

انشاى منير (رقعات منير)، لاهورى ٢١٠

انموذج برج لال = هداية العلوم الهندية

انوار التنزيل و اسرار التأويل، بيضاوى ٤٧٥، ٦٤٩

الانوار الجليّة (شرح حديث حقيقت)، زنوزى ٦٤٥

انوار حكمت، رجبلو ٥٧٤

انوار حكمت(نصايح يوسفى)، هروى ١٩٢، ٥٥٦، ٥٩٨

انوار سهيلى، واعظ كاشفى ٣٧٢

انوارالعقول فى اشعار وصى الرسول(صلى الله عليه وآله وسلم) ٣٨٨، ٥٧٧

انهار الاسرار (شرح بوستان)، جالندهرى ٢٠٤

انيس التجار، نراقى ٤٠٧

انيس الموحدين، نراقى ٤٥٥

انيس المؤمنين، همدانى ٥٣٣

اوصاف قسطنطنيه، ؟ ٢٨١

ايادى سبا، مجلسى ٥٢٠

ایضاح الدلائل فی حساب عقد الانامل، زنجانی
٤٨١

ایضاح الفوائد، فخرالمحققین ٣٤٥

ایها الولد، غزالی ٥٧٦

«ب»

باسط الایدی بالبینات فی تساقط الایدی و البینات (حجیة الید)، مختاری ٦٥٠

الباه، رسالة فی...، ابن سینا ٦٢٠

بحارالانوار، مجلسی ٨٠، ١٠٣، ١٩٣، ٥٤٨

بحرالسعاده، حاج هراس ١١

بحر طویل، سیدعلی مهری ١٨٤

بحر طویل، شاهدا ١٧٧

بحر طویل، شیخ جلالی ١٧٩

بحر طویل، مجرم ٤٣٧

بحر طویل، ملا دری شوشتری ٤٣٧

بحر طویل، ملا طرزی افشار ٢٣٦

بحر طویل، ؟ ١٧٩

بحر طویل در مدح ائمه(علیهم السلام)، ؟ ٩٩

بحر طویل در معراج حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) ٥٣٣

بحر الفضایل، عبدالحسین بن محمدمهدی ٤٤٩

بحر المغفرة، حسینی قزوینی ٣٨٥

البحر المورود، شعرانی شافعی ١٣٧

برهان الکفایة، بکری ٤٩٢

برید القاصر فی صلوة المسافر، مازندرانی ٤٦٠

بهاریه، بیدل ٣٠٣

بهجة المحافل، عامری یمنی ١٦١

البیان، شهید اول ٣٥٦

بیان اوزان و مکائیل ٦٠٩

بیان حکم الماء القلیل، رضوی همدانی ١٥٠

بیت الشرف، نائینی ٦١٠

بیمار و طبیب، شریف تبریزی ٢٣٨، ٢٤٣

«پ»

پنج گنج (خمسه نظامی) ٧٨

پوران سری بهاکوت، ؟ = سری بهاکوت

پیر و جوان، طبیب تهرانی ٢٣٦، ٤٣٤، ٤٤٠

«ت»

تاج الاسامی، ؟ = تهذیب الاسماء

تاج القصص، بلخی ٣٣٦

تاریخ امام حسین(علیه السلام)، ؟ ٥٠٥

تاریخ ائمه(علیهم السلام)، ؟ ٥٨٠، ٦٣٤

تاریخ حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم)، دو مجلس کوتاه در... ٥٢٩

تاریخ چند حادثه مراغه و آذربایجان ٥٥٤

تاریخ دکن هند، خورجوی ١٩٥

تاریخ راقم سمرقندی (تاریخ کثیره) ٥٦٧

تاریخ زندیه، شیرازی ٢٣٩

تاریخ شاه عباس = عباس نامه

تاریخ طبقات محمودی ٥٩٨ (بخشی)

تاریخ فرشته، هندوشاه = گلشن ابراهیمی

تاریخ گزیده، مستوفی ١١٧

تاریخ های جلوس شاهان قاجاریه ٢٤٥

تبیین الحقائق علی کنز من الدقائق، زیلعی ٤٥

تتمه تعلیقه منهج المقال ٦١٥

التجرید فی التجوید، اصفهانی ٥٨٥

تجوید، ؟ ٤٥٥

تجوید منظوم، کلیجانی ٥٨٥

تجوید و قرآآت، ارموی ٥٧٥

تحریرات فی الاصول، آخوند خراسانی ٢٤٨

تحصیل السعادة، ابن سینا ٤٠٤، ٦٢٢

تحفة الابرار، تبریزی ٥٨٦

تحفة الابرار الملتقط من آثار الائمة الاطهار(علیهم السلام)، شفتی ٣٢٩

تحفة الاحباب، حافظ اوبهی ٥٨

تحفة الامراء، محمد یوسف ١٩٨

تحفه جهان (تفسیر سوره فاتحه)، زنوزی ٩٣

تحفه رفیعی، ملا خدابخش ٦١٦

التحفة السنیة فی شرح النخبة المحسنیة،جزایری ١٥٣

تحفة العابدین، سمنانی ٣٨٢

تحفة العراقين ۱۸۷

تحفة الغرائب فی التشریح و العجائب، ؟ ٤٦۲

تحفة اللآلی فی شرح شواهد قطر الندی،کاشانی ٦٤۰

تحفه ملکی (ترجمه عیون اخبار الرضا(علیه السلام))، بسطامی ٥٤۲

تحفة الملوك، اصفهانی = تحفة الوزراء

تحفة المنشی، موسوی ۳٥۷

تحفة الوزراء (تحفة الملوك)، اصفهانی ۱۳۹، ۲٤٥

تحقیق الایمان و الاسلام، مراغی ٦٤۳

تحقیق لفظ عرفات منعاً و صرفاً، عصامی ۱۰۱

تخمیس شعر جامی، موالی تونی ۳۰۹

تخمیس غزلیات حافظ، مولانا زینی ٦۸

تخمیس قصیده مظهر العجائب، ؟ ۹۹

تدبیر المسافر، ابن سینا ٦۲۰

تذکره ابن عراق ٥۸۹

تذکرة الائمة، لاهیجی ٥۲۸

تذکرة العارفین، عقدایی ۹۷

تذکرة العارفین و زادالخائفین، قزوینی ٦۳۰

تذکره معتمدخان بدخشی = ترتیب اسماء انساب السمعانی

تذکرة الواعظین، شیرازی = مباحثة النفس

ترتیب اسماء انساب السمعانی، بدخشی ٤۱

ترتیب المعمور، معمورخان ۲۹۳

ترجمان الصحاح، نجاتی (نجاشی) برمکی ٥٧٨

ترجمه آثار البلاد و اخبار العباد، جهانگیر میرزا ٤٢٦

ترجمه اخلاق شبر، ؟ ٦٣٤

ترجمه اربعین شیخ بهایی (قطب شاهی، ترجمه قطب شاهی)، عاملی ٥٤٦

ترجمه التحفة الحسینیة، ؟ (فارسی) ٤١١

ترجمه تقویم الابدان، طبیب ٦٠٦

ترجمه توحید مفضل، مجلسی ٥٢١

ترجمه الدر النظیم فی خواص القرآن العظیم، بیرجندی ٥٣٩

ترجمه رسالة النفس ابن سینا، ؟ ٦٢٤

ترجمه صحیفه سجادیه، روغنی ٤٢٤

ترجمة الصلوة، خوانساری ٥٣٤

ترجمة العجایب (داستان بدرشاه و اناردانه)، بلگرامی ١٥٧

ترجمه عهدنامه مالك اشتر، مشهدی ٤٠٧

ترجمه عیون اخبار الرضا(علیه السلام)، بسطامی = تحفه ملکی

ترجمه مسائل عبدالله بن سلام ٩٢

ترجمه مفتاح الفلاح، خوانساری ٥٣٠

ترجمه منظوم دیوان امیرالمؤمنین(علیه السلام)، کاشانی ١٢٧

ترجمه منظوم صدکلمه حضرت علی(علیه السلام)، خراسانی

ترجمه منظوم صدکلمه حضرت علی(علیه السلام)، ؟ ٥٦٤

ترجمه نظم و نثر خطبه شقشقیه، حسینی ٤٩٥

ترجمه النقایة مختصر الوقایة، گرگانی = منافع المسلمین

ترجیع بند، جامی ٢٣٣

ترجیع بند، سعدی ٢٣٢

ترجیع بند، سیدعلی مشتاق ٢٢٢

ترجیع بند، شاه نعمت الله ولی ٢٣٤

ترجیع بند، عرفی شیرازی ٧٨

ترجیع بند، میر رضی ٢٣٣

ترجیع بند، میرزا قلی میلی ٢٣٣

ترجیع بند، هاتف ٢٣٥

ترجیع بند، ؟ ٢٣٢

الترجیع و التصحیح علی القدوری، ابن قطلوبغا ٣٧٣

ترکیب بند مسمی به مجموعه حسن و عشق ٣٦٧

التشخص، رسالة فی...، ملا صدرا ٦٠٢

تصریف، ؟ ٢١٣

التصور و التصدیق، ؟ (عربی) ٤٨١، ٤٨٢

تعبیر خواب، ؟ ٥٣٥، ٥٨٣

تعریف اصفهان، ؟ ٣٢٠

تعریف بزم مقام شناسی ٢٩٤

تعریف خط مشق ٢٩٤

تعریف ده و حمام شفیعا ٢٤٣

تعریف رزم فوج ٢٩٤

تعریف کشمیر (وصف کشمیر)، ملا طغرا ٣٠٤، ٣١٨

تعریف کشمیر، میرزا جلالا ٣٠٤

تعریف و توصیف و تاریخ عمارت دولتخانه شاهنشاهی، نصرآبادی ٢٥٦

تعلیقة منهج المقال، وحید بهبهانی ٦١٤

تفسیر آیات وارده در باب قضا و شهادت، بارفروشی ٣٨٦

تفسیر آیه«فاقموجهك للدین حنیفاً»،بارفروشی ٣٨٧

تفسیر حدیث شرح صدر، غزالی ٣٩٤

تفسیر سوره فاتحه، زنوزی = تحفه جهان

تفسیر سوره فاتحه (فارسی و عربی) ٣٠

تفسیر سوره مائده (گل و برگ)، لارستانی ١٦

تفسیر سوره های اخلاص و عصر ٤٠٣

تفسیر عرفانی، ؟ ١٠٣

تفسیر علی بن ابراهیم قمی ٤٨٨

تفسیر القرآن، ؟ (عربی) ٤٢٣

تفسیر القرآن، ؟ (فارسی) ٣٤٠

تقدم الشیء علی الشیء ٤٠٣

تقریر درس شیخ کبیر، بارفروشی ٤٠٦

تقسیم علم الحکمة، ابن سینا ٣٩٩

تلخیص المقال فی تحقیق احوال الرجال،

استرآبادی ٤١٤

تمرنامه (تیمورنامه، ظفرنامه)، هاتفی ١٧١

تمهید دیباچه دیوان نواب ظفرخان، میرزا جلالا ٢٩٣

تمهید القواعد، ؟ (عربی) ١٤٧

تمهید القواعد الاصولیة و العربیة، شهید ثانی ٤٨٩

تمهیدات عالمگیرنامه ٣١٦

التناقض [رسالة فی...]، ؟ (عربی) ٤٨٣

التنبیهات علی معانی السبع العلویات، راوندی ٤١٥، ٦١٣

التنبیهات العلیة علی وظائف الصلوة القلبیة، شهید ثانی ٤٧٨

تنجیم سورة الجن (تسخیر سوره جن) ٥٠٤

تنقیح المفتاح (شرح مفتاح العلوم)، اردبیلی ١٢٤

تواریخ الفقهاء و المفسرین ٣٣٣

التوحید، مفضل ٥٦١، ٥٦٣

توزك تیموری، امیرتیمور ٣٢٤

تهذیب الاحکام، شیخ طوسی ١٤٠، ٥٤٨، ٥٥٠

تهذیب الاسماء (تاج الاسامی)، ؟ ٤٢

تهذیب البیان فی النحو، شیخ بهایی ٥٣٧

تهلیلیه (کلمة فی التوحید)، جامی ٢٩

تیمورنامه، هاتفی = تمرنامه

«ث»

ثواب متعه (فصلی در آن) ٤٩٨

«ج»

جام جم (جام جهان نما)، اوحدی ٨١

جامع الاخبار (معارج اليقين) ٥٧٦

جامع الرموز، قهستانی ٤٥

الجامع الصغير، سيوطی ١٠

جامع الكنوز و نفائس التقرير، مرعشی ١٣٤

الجامع للاشياء، بلیناس ٦٠٠

جامع المتفرقات و دافع المشكلات، ؟ ٢٦

جامع مفيدی، بافقی ٥٢٧

جامع المقال فی معرفة الرواة و الرجال، شبر ٦١٧

جامع المقال فيما يتعلق باحوال الحديث و الرجال، طريحی ٦١٣

جبر و اختيار، قزوينی ٤٩٧

الجبر و الاختيار، ؟ (عربی) ٤١٧

جبران ضعف خبر ٣٣٥

جدول احوال چهارده معصوم(عليهم السلام) ٥٥٢

جفر [رساله در...]، اخلاطی ٥٠٢

جمشيد و خورشيد، ساوجی ٦٥

جنات الخلود المعمور من جداول النور ١٨٠

جنة الامان الواقية و جنة الايمان الباقية ٥٤٨

جنگ، سيدمحمد ١٨٢

جنگ، محمدولی ميرزا ٥٩٧

جنگ، گويا از مشتاق ١٨٧

جنگ ۲۵، ۲۳۲

جنگ اشعار ۵۱۷

جنگ اشعار فارسی، طباطبایی ۲٤۰

جنگ اشعار فارسی، میرزا بیگ ۲۷۳

جنگ اشعار فارسی، ؟ ۵۹، ٦۰، ۱۳۵، ۲۲۲، ۲٤٦، ۳٦۵، ٤۳۳

جنگ دوبیتی ها ۱٦۷

جنگ رباعیات ۷۵

جنگ رباعیات فارسی (درج گهر)، میرزا علی نقی ۱۲۷

جنگ مخمسات فارسی، ؟ ۸۹

جنگ مدایح ائمه(علیهم السلام)، ؟ ۹۹

جنگ مراثی، بحرانی ۸٦

جنگ مراثی، ؟ ۵۷۰

جنگ نظم و نثر، ؟ ۲۷٦، ۵٦٤

جنگ نظم و نثر فارسی، ؟ ۱۷۱

جنگنامه محمد حنفیه (زیغنون نامه)، عاشقی ۲۱۵

جوامع الجامع، طبرسی ۵۵۰

جوامع الحکایات و لوامع الروایات، عوفی ۲٤

جواهر العقول فی شرح فرائد الاصول، اشکوری ۱۹

جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام،نجفی۵۰۷، ۵۰۸

جهانگشای جوینی ۲۵۰

جهانگیرنامه (شاهنامه)، ؟ (فارسی) ٤۹۳

«چ»

چاه وصال، سید بخارایی ۷۷، ۲۳۷، ۲۵۲

چرخیات، استرآبادی = معراج خیال

چگونگی یافتن نام طالب و مطلوب ۵۰٤

چند خطبه از حضرت علی(علیه السلام) ٤۹۷

چهار رقعه بی نقطه، دهلوی ۳۱٦

چهارگلزار، مولوی نثارعلی ۱۹۹

چهل سوره تورات ٤۹۷

«ح»

حاتم نامه، سلیم تهرانی ۱۸۵، ۲۳۷

حاشیة تحریرالقواعد المنطقیة فی شرح الشمسیة، ؟ (عربی) ۳۸۸

حاشیة تفسیر الصافی، خواجویی ٦۱۲

حاشیة تهذیب المنطق، یزدی ٤۳۲، ۵۵۱

حاشیة جامع المقاصد، کرکی ۳٤۳

حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق، قزوینی ٤۸۳

حاشیة الروضة البهیة، ؟ ٤۷۰

حاشیة شرح السید علی المفاتیح، ؟ ۵۷۸

حاشیه شرح منظومه سبزواری، ؟ ۵۱۱

حاشیة الصحیفة السجادیة، میرداماد ٦٤۵

حاشیة القوانین المحکمة، ؟ ٤۵۹

حاشیة لباب الالباب عوفی، ؟ ۵۹۲

حاشية المطول، سيرامى ۸۵

الحبل المتين، شيخ بهايى ۳٤۲

الحجة البالغة فى شرح الاحاديث القدسية، هزارجريبى ٤۲۷

الحجج العشرة، ابن سينا = تحصيل السعادة

حجية اليد، مختارى = باسط الايدى

حدائق الازهار فى شرح مشارق الانوار، ارزنجانى ۲۰۲

حدوث الحروف، ابن سينا ٦۲٤

حدود الاشياء، ابن سينا ۳۹۱

حدود المنطق، ؟ ۳۹۱

حدود و ديات و قصاص، مجلسى ٦۱٦

حديثى از على(عليه السلام) ٥٦۲

حديقة الحقيقة (فخرى نامه)، سنايى ۸۱

حديقة المتقين، محمدتقى مجلسى ٤۰

الحديقة الهلالية، شيخ بهايى ٤٦٦، ٦٤٤

حرز احتجاب حضرت على(عليه السلام) ٥۰٥

حرز الحمد (حرز فاتحة الكتاب فى تسخير القلوب و تيسير المطلوب) ٥۰٤

حرز يمانى ٥۰٥

الحزن، ابن سينا ٦۲۷

حسرت نامه، دشتكى ۲۲۲، ۲۳٦، ۳٦۸، ٤۳۹

حسن و دل (عقل و سلطنت)، نیشابوری ٣٢٢

حسن و عشق، فضولی = صحت و مرض

حسن و عشق، نعمت خان عالی ٣٢٣

حشر الاشیاء (طرح الکونین و رفض العالمین)، ملاصدرا ٦٠١

الحق المبین فی تصویب رأی المجتهدین و تخطئة الاخباریین، کاشف الغطاء ٥٠٩

حقائق الاسرار (شرح و خواص نادعلیاً مظهرالعجایب)، ؟ (فارسی) ٥٠٢

حکایت دختر پیر زال ٣٦٧

حکایت شبلی و آن دو عاشق و معشوق، سامی ٣٦٥

حکایت عمر نعمان، ؟ ٩٣

حکایت های منظوم، سعدی ٢٢٤

حکایت منظوم، شعله ٣٦٧

حکایت های منظوم، عطار ٣٦٥

الحکمة العرشیة، ابن سینا ٦٢٦

حلیة الابدال و ما یظهر منها من المعارف و الاحوال، ابن عربی ٣٩٥

حلیة المتقین، مجلسی ٦٨

حیرة الفقهاء، ؟ ٣٦٠

«خ»

خبر حلیمه سعدیه و احتجاج وی با حجاج ٦٣٨

خزائن جواهرالقرآن، علی قلی بن قرچغای خان ٣٣٥

خسرو و شیرین، شعله نیریزی ۱۷۳

خسرو و شیرین، مهجور تفرشی = شور و شکر

خسرو و شیرین، نظامی ۷۹

خطب شیخ احمد بحرانی ٤٤٨

خطبه ابن سینا ٦٢٤

خطبه شیخ محسن فانی بر مثنوی ملا شاه ۲۹۱

خطبه طنتجیه منسوب به علی(علیه السلام) ٤۹۷

خطبه عید فطر ٥۳۱

خطبه منظوم، نظام ۳۰٦

خطبه نکاح ٥۳۸

خطبه همام با ترجمه فارسی ۲٦۱

الخلاص، نطنزی = دستور اللغة

خلاصة الاخبار فی احوال الاخیار، خواندمیر ٦۳۱

خلاصة الاذکار، فیض ٥٦۲

خلاصة الاصول، عقدائی ۹۰

خلاصه منهج الصادقین، کاشانی ٥۰۸

خواص اسماء الهی ٥۰۱

خواص الاشیاء، ؟ ٤٦٥

خواص طبی حیوانات و حبوبات ۱٤

خودآموز کردی به فارسی و عربی، ؟ ۳٤۱

الخیارات، تهرانی ٥۱۰

خیاطی [رساله در...] ٥۲٥

«د»

داستان بدرشاه و اناردانه، بلگرامی = ترجمة العجایب

داستان حاتم طایی، سلیم تهرانی = حاتم نامه

داستان در آتش رفتن جابر ٩٩

داستان مسیح، نیموشویر = مرآت القدس

درایه، شهید ثانی ٣٤٤

الدرایة لمعرفة الروای و الروایة، طریحی = جامع المقال فیما یتعلق باحوال الحدیث و الرجال

درج الدرر و درج الغرر، دشتکی شیرازی ٢٠٠

درج گهر، علی نقی = جنگ رباعیات فارسی

درج مضامین (لؤلؤ درج مضامین) ٥٨٦

درّ المجالس، نور بهاری ٣٥٨

الدرّ المکنون، طبرسی = نثر اللئالی

درر الاحکام فی شرح غرر الاحکام، ملا خسرو ٤٦

الدرر البهیة فی فقه الامامیة (الفقهیة المستطرفة)، کاظمی ٥٣١

دستور سلطنت، ؟ ٤٦٥

دستورالعمل در باب عمل و معاش حکام و عمال ٣٢٠

دستور اللغة (الخلاص)، نطنزی ٤٢٥

دستور مخفی شدن از نظرها و پیدا کردن دزدیده ٥٠٤

دستور معالم الحکم، قضاعی ٦٣٥

دعای شمع و چراغ، منیر ٢٩٣

دفع المضار الکلیة للابدان الانسانیة، ابن سینا ٦٢٧

دقایق الاخبار فی ذکر الجنة و النار، قاضی

عبدالرحیم ۳۳۸

دقایق الانشاء، جونپوری ۲۱۱

دقایق الحقایق، رومی ٥٥٤

دله محتاله، ؟ ۳۲۳

دلیل اختیار الواجب، سید فتح الله ٤۰۱

دو قصیده از عارف ٥٦۷

دوازده امام خواجه نصیر و خواص آن ٥۲۹

دوازده امام منظوم، ؟ ۱۷۸

دوازده بند محتشم کاشانی ٤۳٦

ده جمله (تمطات عشر) ٥۰٤

ده نامه، ابن عماد = روضة المحبین

دیباچه به نثر، ؟ ۳۰۲

دیباچه بهار دانش ۲۹۳

دیباچه بهار سخن محمدصالح گنبو، منیر ۲۹۳

دیباچه بیاض، بیدل لاهوری ۳۱٥

دیباچه بیاض شاه عباس، خوانساری ۳۲۰

دیباچه بیاض شیخ فیضی ۲۹۲

دیباچه بیاض صائب تبریزی ۲۹۲

دیباچه بیاض گلدسته ۲۹۳

دیباچه بیاض میان محمدنعیم، میان نورالله ۲۹۲

دیباچه بیاض نصیرای همدانی ۲۹۲

دیباچه بیاض نواب سعیدخان، روشن ضمیر ۲۹۲

دیباچه بیاض، ؟ ۱۸٤، ۳۱٥، ۳۲۰

دیباچه پادشاه نامه، میرزا جلالا ۲۹۲

دیباچه تباشیرالصبح دیوان فیضی ۲۹۲

دیباچه تحفة العراقین، میرزا جلالا ۲۹۳

دیباچه توحید مولانا سند، ملا منیر ۲۹۳

دیباچه جلد دوم پادشاهنامه ۲۹۲

دیباچه جلد دوم شاه جهان نامه،محمدصالح گنبو ۲۹۲

دیباچه جنگ المهمات، میان محمد نورالله ۲۹۲

دیباچه چمن سخن، تفرشی ۳۱۹

دیباچه خوان خلیل ظهوری ٦۳، ۱۷۹، ۲۹۲، ۳۱۸

دیباچه دستنبو ۲۹۳

دیباچه دیوان ابوالفیض ۲۹۳

دیباچه دیوان حسینی مشهدی ۳٥٤

دیباچه دیوان طالب کلیم ۲۹۱

دیباچه دیوان ظفرخان، میرزا جلالا ۲۹۳

دیباچه دیوان ملا میرزا ۲۹۱

دیباچه دیوان ملا هادی سبزواری، فرصت شیرازی ۳۱۰

دیباچه دیوان میرمعین الدین غازی، محمدصالح ۲۹۳

دیباچه دیوان نصیرای همدانی ۲۹۲

دیباچه دیوان نواب حکیم عبدالحاذق ۲۹۱

دیباچه رقعات عنایت الله ۲۹۳

دیباچه ریاض الانشاء ۲۹۱

دیباچه ساقی نامه ۲۹۲

دیباچه سبعه سیاره، میرزا جلالا ۲۹۱

دیباچه سبعه سیاره زلالی ۲۹۲

دیباچه سفینه بحرالمحیط ۳۱٤

دیباچه سفینه شمسا ۲۲۵

دیباچه سواد اعظم میرزا عنایت الله گنبو ۲۹۱

دیباچه شاه جهان نامه، شیخ حمید ۲۹۲

دیباچه شاه جهان نامه، میرزاجهان ۲۹۲

دیباچه شاه حال، ملا منیر ۲۹۳

دیباچه شرح ملا منیر بر قصاید عرفی، محمدصالح ۲۹۳

دیباچه کارنامه مولا منیر ۳۰۱

دیباچه کلیات اولی منیر ۲۹۳

دیباچه گلدسته ۲۹۳

دیباچه گلزار ابراهیم ٦۳، ۱۷۹، ۲۹۲، ۳۱۸

دیباچه گلشن عنایت، ملا منیر ۲۹۳

دیباچه مثنوی زلالی ۲۹۲

دیباچه مثنوی ظفرخان، میرباقر ۲۹۱

دیباچه مثنوی محمدجان قدسی، جلالا ۲۹۱

دیباچه مجمع الافکار ۲۹۱

دیباچه مجموعه شمع انجمن آرا، شطاری ۳۱٤

دیباچه مجموعه مثنویات، ملا منیر ۲۹۳

دیباچه محیط اعظم عبدالقادر بیدل، ؟ ۳۱۵

دیباچه مرآت الجواهر، میرزا امان الله ٢٩٢

دیباچه مرقع، جلالا ٢٩١

دیباچه مرقع، معینی ٣١٧

دیباچه مرقع، نصیرای همدانی ٢٩٢

دیباچه مفتاح الحدود در طب، میرزا امان الله ٢٩٢

دیباچه مولانا عرفی شیرازی ٢٩٣

دیباچه نوباد ٢٩٣

دیباچه نورس، ظهوری ٢٩٢، ٣١٨

دیباچه هفت اختر ٢٩٣

دیباچه هایی که در منشآت نویسند ١٨٤

دیوان آذر بیگدلی ٤٣٣

دیوان آصفی هروی ٥٢٢

دیوان ابن یمین ٢٢٣

دیوان اثیرالدین اخسیکتی ٣٨

دیوان ازرقی هروی ٣٥

دیوان اسرار سبزواری ٣١٠

دیوان امامی هروی ٦١

دیوان امیرالمؤمنین(علیه السلام) = انوارالعقول

دیوان انوری ٣٧

دیوان ایرج میرزا ٢٦٦

دیوان بابافغانی ٧٠

دیوان پروین همدانی ٥٨٨

دیوان تاراج (درویش، معراج) شیرازی ٣٦٣

دیوان تسلیم ۲۳٤

دیوان جامی ٦٦، ۲۳٤

دیوان جنید شیرازی ٤٤۱

دیوان حافظ ۷۱، ۱۸۷، ۱۹۲، ۱۹۷، ۲۳۵

دیوان حسرت ۲٦۹

دیوان حسرت همدانی ۱۹۲

دیوان حسن دهلوی ۱۵٤، ۱۹۷

دیوان حسن شاملو ۲۲٦

دیوان حسینی مشهدی ۳۵٤

دیوان الحماسة، ابوتمام ۳۳

دیوان خاقان قاجار (فتحعلی شاه) ۳۱۱

دیوان خاقانی شروانی ۳۸

دیوان دولت قاجار ۳۱۲

دیوان رشیدالدین وطواط ۳٦

دیوان رضی آرتیمانی ٤۹

دیوان رفیق اصفهانی ۲۳۵، ۵۹٦

دیوان سراج الدین سکزی ۳۸

دیوان سراج قمری ۳۷

دیوان سرخوش قوچانی مشهدی ۱۰٦

دیوان سعدی ۳۹، ۲۳٤

دیوان سعیدای هندوستانی ۱۱٤

دیوان سلیم تهرانی ۳٦٤

دیوان سنایی ۳۵

دیوان سوزنی ۳٦

دیوان شاه نعمت الله ولی ٤٣٨

دیوان شاهین تفرشی ٢٢١

دیوان شرف شفروه ٣٩

دیوان شریف تبریزی ١٠٩

دیوان شکری هندی ٣٥٢

دیوان شمس طبسی ٣٦، ٦٢

دیوان شمس مغربی ٦٦

دیوان شیخ کردی ١٠٥

دیوان صباحی کاشانی ٤٣٤

دیوان طایر شیرازی ١٢٦

دیوان طرزی افشار ٢٣٦

دیوان ظهیر فاریابی ٣٩، ٤٦٩

دیوان عطار، علی اصغر ٣٢

دیوان علوی ٥٠

دیوان فارسی مسمی به سر علوی ٥٠

دیوان فروغ اصفهانی ١٠٨

دیوان فصیحی هروی ٤٤٢

دیوان قاسم سمنانی ١٨٨

دیوان قصاب مازندرانی ٣٨٧

دیوان قمری = دیوان سراج قمری

دیوان کریمی ٢٧٩

دیوان کلیم کاشانی ١٦٤

دیوان گلشنی ٥٢٢

دیوان مجذوب تبریزی ۱۸۰، ٥٥٦

دیوان مجیر بیلغانی ۳۸

دیوان محتشم کاشانی ۲۳٥

دیوان محوی ۲۲٦

دیوان مدهوش تهرانی (ارشادالسالکین) ۲۲۱

دیوان مشهور ۲۳٥

دیوان مطلع مازندرانی ۱۱۲

دیوان منجك پاشا ۲۷۹

دیوان منصور (ابراهیم آباد) ۱۱۰

دیوان موالی تونی ۳۰۸

دیوان موسی ۱۲۳

دیوان مهجور تفرشی ۱۱۱

دیوان ناصر بخارایی ٤٤۷

دیوان نسیمی ٤٤۱

دیوان نشأه تبریزی ۱٤۸

دیوان نظامی گنجوی ۳٦

دیوان نظیر زنگنه ٤۳٥

دیوان نعمت فسائی شیرازی ۱۱۹

دیوان نعیم ۱۲۱

دیوان نیاز جوشقانی ٥۷

دیوان وصال شیرازی ۲٦٤

دیوان وهبی شاهجهانپوری ۲۱۷

دیوان هاتف اصفهانی ٤۳٤، ٤۳۹

ديوان هلالی جغتایی ١٨٠

«ذ»

الذبیحیة، شیخ بهایی ٤٩٨

ذخائر النشأتین، رشتی ٨٢

ذیل تاریخ گزیده، معمائی یزدی ١١٧

«ر»

راحت الواعظین، سنایی ٢٧

رباعیات ابوسعید ابوالخیر ٤٢٧

رباعیات باباطاهر ٢٦٦، ٥٦٣

رباعیات خیام ٧١، ١٧٨، ٢٦٦

رباعیات محوی ١٧٨

ردّ الاخباریة، ؟ ٤٧٤

ردّ صوفیه، قمی ٦١٥

ردّ الغُلاة، شیروانی ٦٥٠

ردّ کاشف اللثام، لکهنویی ٣٥٥

رسالة الی علماء دارالسلام، ابن سینا ٤٠٤

رسالة الی الکیا ابی جعفر محمد، ابن سینا ٤٠٤، ٦٢٢

الرسالة التوحیدیة، ؟ ٤٠٥

رسالة الحکومة، ابن سینا ٦٢٠

رساله در آداب، ؟ ٤٥١

رساله سیاسی ٥٧

رسالة شریفة، ابن سینا ٦٢٣

رساله عرفانی، ؟ ٩٤

رسالة العقول (رسالة فی شرح اسم واجب الوجود)، ابن سینا ٦٢٦

رسالة الفصول الشریفة، ابن سینا ٦٢١

رسالة فی ابطال احکام النجوم، ابن سینا ٦٢١

رسالة فی اقسام العلوم العقلیة، ابن سینا ٦٢٦

رسالة فی الباه، ابن سینا ٦٢٠

رسالة فی جواب مسألة علة سکون الارض من الوسط، ابن سینا ٦٢١

رسالة فی حدوث الحروف، ابن سینا ٦٢٤

رسالة فی ذکر الصحة و دفع الاسقام، ابن سینا ٦٢١

رسالة فی سریان الوجود، ملاصدرا ٦٢٤

رسالة فی شرح اسم و اجب الوجود، ابن سینا = رسالة العقول

رسالة فی الشعاع، خواجه نصیر طوسی ٤١٦

رسالة فی ضروب الافعال و الانفعالات و انواع التأثیرات و التأثرات، ابن سینا ٦٢١

رسالة فی الطب (قرابادین)، ؟ ٦٠٥

رسالة فی الطب و دفع المضار الکلیة للابدان الانسانیة، ابن سینا ٦٢٧

رسالة فی العلم و النطق، ؟ ٦٢١ ، ٦٢٧

رسالة فی کیفیة معیة الواجب الحق بالموجودات الممکنة، ملا صدرا = رسالة فی سریان الوجود

رسالة فی معانی الاستخارة، فیض کاشانی ٩١

رسالة فی النفس المختصر من کتاب ارسطاطالیس و افلاطن و سایر الفلاسفة، کندی ٤٠٣، ٦٢٢

رسالة فی النفس الناطقة، ابن سینا ٦٢١

رسالة لبعض الحکما فی معرفة کوکب السعد و النحس ٦٢٢

رسایل منیر لاهوری ٢١٠

رسم الخط، رفیقی جنون مشهدی ٢٢٠

الرضوان، تهرانی ٥٠٩

الرضویات = صحیفة الرضا(علیه السلام)

رفع آفات و دفع بلیات، فیض کاشانی ٥٥٢

رق منشور فی معراج نبینا المنصور، کشفی ٦٤٨، ٦٥٢

رقعات منیر، لاهوری = انشای منیر

رقعاتی از نواب جعفرخان و عنایت خان و آصف خان ٢٩٥

رقعه امیرخان به جعفرخان ٢٩٤

رقعه بی بدل خان به ملا منیر ٢٩٥

رقعه بی نقطه، عبدالقادر بیدل ٢٩٥

رقعه بی نقطه، میان محمدباقر ٢٩٧

رقعه حقیقت خان به میر محمد اصفهانی دیوان مرادبخش ٢٩٤

رقعه حکیم سرمد ٢٩٥

رقعه خانخانان به ملا مرشد ٢٩٥

رقعه خانخانان به خواجه ابوالحسن ۲۹٤

رقعه دارا شکوه ۲۹٥

رقعه رخصت مولانا اهلی به مکه معظمه ۲۲٦

رقعه رخصت مولانا عبدالوهاب به مکه ۲۲٦

رقعه سزاوارخان به میرزا محمدرضا ۲۹٤

رقعه سعدالله خان (سه رقعه) ۲۹٥

رقعه شیخ برهان به نواب مکرم خان ۲۹٥

رقعه قابل خان به شیخ میر ۲۹٤

رقعه محسن فانی ۲۹٥

رقعه محمدصالح گنبو در ستایش اسبان تازی ۲۹٤

رقعه محمدصالح گنبو در ولادت سلطان معزالدین ۲۹٤

رقعه منظومی به فیض کاشانی، طباطبایی ۲٤۲

رقعه مولانا فیروز در ستایش صاحب فیض نژاد ۲۹٤

رقعه میرحسین به طالب خان و جواب آن ۲۹٤

رقعه میرمحمد مؤمن به منیر ۲۹٥

رقعه میرزا ابوسعید به میرزا جلال و جواب آن ۲۹٥

رقعه میرزا اشرف به ملا گدا علی منشی ۲۹٥

رقعه میرزا جلال الدین محمد طباطبایی ۲۹۱

رقعه میرزا جلالا در تعریف اسپك دلبادل ۲۹٤

رقعه نظام حصاری ۲۹٥

رقعه نواب خان به ملا حیاتی گیلانی و جواب آن ۲۹٥

رقعه نواب مكرم خان به شيخ برهان ٢٩٥

رموز المعانى، علوى چشتى ٥١

روايتى از عبدالله بن عباس ٣٦٠

روضة الاذكار، مجذوب تبريزى ٢٦٨

الروضة البهية فى شرح اللمعة الدمشقية ٢١٨، ٤٢٠، ٤٢١، ٤٧٦، ٤٩٠

روضة الصفا ٥٩٨ (بخشى)

روضة المحبين (ده نامه)، ابن عماد ١٣٥

رونق المجالس (قصص الانبياى منظوم)، نصيبى ١٣٢

رؤية الهلال قبل الزوال ٢٤١

رياض العابدين فى شرح صحيفة سيدالساجدين(عليه السلام)، قهپايى ٤٧٧

رياض ا لعارفين، هندى ٢٨٩

رياض المسائل (شرح كبير)، طباطبايى ٤٧٢

«ز»

زاد عاقبت، رضوى ٢٠٨

زاد المعاد، مجلسى ٥٣٠، ٥٥٨

زبدة الاسرار، ميبدى = شرح هداية الحكمة

زبدة التواريخ، منجم ١٦٩

زبدة الحساب، قوشچى = ميزان الحساب

الزبدة فى شرح البردة، ازهرى ١١

زبدة فى علم الصرف، علوى ٢١٣

زبور العاشقین، اصفهانی ۱۸٤

زشت و زیبا (دو غزل) ۳٦۷

زکات و خمس و اعتکاف، مجلسی ۵۲۳

زهر الربیع فی مثل البدیع ۲۸۰

زیارت مطلقه ائمه اثنی عشر، شیخ بهایی ۳٤۳

زیغنون نامه، عاشقی = جنگ نامه محمد حنفیه

«س»

ساقی نامه حافظ شیرازی ۱۸٦، ۲۷۳

ساقی نامه شوکتی ۲۲۵

ساقی نامه ظهوری ٦٤

ساقی نامه فضولی = هفت جام

ساقی نامه قاسم سمنانی = قدغن شراب

ساقی نامه محمد صوفی ۲۷۳

ساقی نامه ملاهادی سبزواری ۳۱۰

ساقی نامه موالی تونی ۳۰۹

ساقی نامه نظامی ۵۵۵

سبحة الابرار، جامی ٦۰۵

ستایش عالم گیر پادشاه ۲۹٤

ستایش فیل ۲۹٤

ستین عادلی، عادل خراسانی ۵۳۷

سجنجل الارواح (بخشی از آن)، حموی ۵۰۲

سحر حلال، اهلی شیرازی ۱۸۲

سخن گفتن آفتاب با حضرت امیر(علیه السلام)، سلیمی ۹۹

سدرة المنتهی و العطیة العظمی، عاملی ۳۸۱

سراپا (آینه بدن نما)، مهری ٧٧، ١٨٥، ٢٢٤

سراپا، ؟ (فارسی) ٣٦٨

سررشته، جامی = طریق خواجگان

سرگذشت مظفر علیشاه کرمانی، گلپایگانی ٩٤

سرمایه ایمان، لاهیجی ٦١٥

سرمه اعتبار، دهلوی ٣٠٢

سره نامه، شیرازی ٢٨٤

سری بهاکوت (سری کریشن)، ؟ ٢٠٩

سریان العشق فی الموجودات، ابن سینا ٦٢٢

سعادت نامه، گنابادی ٤٦٢

سعادت نامه، ؟ ٥٢٤

سفرنامه مکه، محمدولی میرزا ٥٩٨

سفینه بحرالمحیط، شطاری ٣١٣

سفینه سعیدا ١٧٦

سفینه شمسا ٢٢٥

سلسلة الفلاسفة، ابن سینا ٦٢٢

سلیمان و بلقیس، نصیبی ١٣٣

سنابرق فی شرح البارق من الشرق، کشفی ٦٤٧

سند تولیت روضه حضرت قدسیه بیك ٣٢٣

سؤال و جواب، رشتی ٥٦٦

سؤال و جواب، شیرازی ٤٩٩

سؤال و جواب فقهی ٣٣٨

سوز و گداز، نوعی خبوشانی ١٨٦، ٢٢٤، ٢٢٧، ٣٦٥

سوز و گداز (آتش خانه)، هجری تفرشی ۱۸٦، ۱۸۹
۲٤۷، ۲۵۱، ۳٦۸، ٤۲۹، ٤۳٤

السیاسة الشرعیة فی اصلاح الراعی و الرعیة،
ابن تیمیه ٦٤٤

سیر و سلوك، (عربی) ٦۲۷

سیرت مصطفی، غازی ٤٤٤

سیف الملوك و بدیع الجمال، ؟ ۳٤

«ش»

شآمت ظلم (مطلبی در...) ۲٤۳

شامل الوصول فی شرح مبادی الاصول، اعرجی ۱۵۲

شانزده لوح وفقی، شیخ بهایی ۵۰۲

شاهنامه تفرشی ٤۳۸

شاهنامه قاسمی ۱۹٦

شاهنامه، ؟ = جهانگیرنامه

شبهات ابلیسیه (اراده جزافیة)، گویا ملا صدرای
شیرازی ۵٦٦

شبیه خوانی، زفره ای اصفهانی ٤۹۱

شجره الهیه، ملا رفیعا ۵۸۹

شرایع الاسلام، محقق حلی ۵۰۷، ۵٤۵

شرح آداب البحث سمرقندی، میبدی ٤۳۰

شرح ابیات الضوء، اسماعیل بن علی ۱٤٦

شرح ابیات عوامل در تمییز اعداد، ؟ ٦٤۱

شرح ابیات المفصل فی النحو، ؟ ۱۷

شرح اسکندرنامه نظامی، ؟ (فارسی) ٢٠٤، ٢٨٧

شرح اسم واجب الوجود، رسالة فی...، ابن سینا = رسالة العقول

شرح الاعتقادات، ؟ (عربی) ٣٧٣

شرح الفیة ابن مالك، ابن ناظم ٤٠٩

شرح الایساغوجی، کاتبی ٥٥١، ٦٣٩

شرح الایساغوجی، عماد فارسی ٤٣١

شرح باب الحادی عشر، استرآبادی ٥٩٣

شرح بوستان، جالندهری = انهار الاسرار

شرح بیت دهلوی، لاهیجی ٤٠٠

شرح تصریف، تفتازانی ٤٨٩

شرح حال ظهوری ٦٣

شرح حال فارابی به نقل از وفیات الاعیان ٦٢٥

شرح حدیث «هل رایت رجلاً»، اسفراینی ٥٦٦

شرح فصوص الحکم فارابی، شنب غازانی ٦٢٥

شرح حال مؤلف سفینه بحرالمحیط ٣٢٤

شرح حال و تألیفات محمود میرزا، خاوری ٣٦٢

شرح حدیث عما، جامی ٢٨

شرح حدیث قدسی، ابن عربی ٤٠٢

شرح حدیقه سنایی، ؟ = لطائف اللغات

شرح خواص جنة الاسماء (کنزالجواهر)، غزالی ٥١٧

شرح خواص نادعلی ٢٤١

شرح خیام در تفسیر سبحان الملك القهار ٤٠٤

شرح ديوان امير المؤمنين(عليه السلام)، ميبدى ۱۲۹، ۲۸۳

شرح ديوان الحماسه، مرزوقى اصفهانى ۲۸٤

شرح ديوان خاقانى، شادى آبادى ۲۸٥

شرح ديوان خاقانى، معمورى ۱۱٦

شرح رسالة الزينون الكبير، فارابى ٤۰۰

شرح رساله عجيبه در تصوف، بلگرامى ۲۹۷

شرح الرسالة الوضعية العضدية، سمرقندى ۱٤٤

شرح الشافية، نيشابورى ٤۹۹

شرح شرايع الاسلام، شفتى = مطالع الانوار

شرح شرايع الاسلام، شيخ العراقين ٦۲۹

شرح شرايع الاسلام، ملا خليل تهرانى ۸٤

شرح شواهد تصريف تفتازانى، اردبيلى ٦٤۱

شرح شواهد سيوطى، اردبيلى ٤٥٤

شرح صغير، طباطبايى = شرح مختصر النافع

شرح العوامل المائة، ؟ ٥۳۸، ٦٤۰

شرح العوامل للملامحسن، ملا كاظم ٦٤۱

شرح فصل الخطاب خواجه پارسا، ؟ ٤٥۲

شرح فصوص الحكم، تبريزى ٦۲٥

شرح فقه اكبر، مغنيساوى ۱٤۲

شرح قصيده ابن دريد، كمارى ۲۷٦

شرح قصيدة البردة، ازهرى = الزبدة فى شرح البردة

شرح قصيده برده، ؟ ٥۷٥

شرح قصيدة يقول العبد، ؟ (عربى) ۱٤۳

شرح قواعد الاحكام، ؟ (عربى) ١٣٠

شرح الكافى، ملا صدرا ٩٧، ٦٠٤

شرح كبير، طباطبايى = رياض المسائل

شرح كتاب الارث، ؟ (عربى) ١٤٢

شرح گلستان سعدى، ؟ (فارسى) ٢٨٨

شرح لغات قصايد و منظومه تحفة العراقين خاقانى، سرابى ٢٧١

شرح مثنوى معنوى، مير محمد نعيم ٣٤٩

شرح مجمع البحرين، ابن ملك ٣٤٨

شرح مختصر العوامل، ؟ ٤١٠

شرح مختصر قدورى، ابى نصر اقطع ٣٤٦

شرح مختصر النافع (شرح صغير)، طباطبايى ٤٦٧

شرح مراح الارواح، ديكنقوز ٣٧١

شرح مصابيح بغوى، سلماسى ٣٤٧

شرح مفاتيح شرايع الاسلام، شبر = مصابيح الظلام

شرح مفتاح العلوم، اردبيلى = تنقيح المفتاح

شرح مفتاح العلوم، تفتازانى ٥٣

شرح مقامات حريرى، ؟ ٦١٤

شرح مقدمة الصلوة، طاشكبرى زاده ١٤٤

شرح من لايحضره الفقيه = لوامع صاحبقرانى

شرح منار انوار الاصول، ؟ (عربى) ٣٧٢

شرح نخبه فيض، جزايرى = التحفة السنية

شرح نصاب الصبيان، دشت بياضى ٤٤٧

شرح نصاب الصبیان، قهستانی ۵۷۲

شرح نهج البلاغه، ابن ابی الحدید ۲۱۸

شرح الورقات فی اصول الفقه، محلی شافعی ۳۷٤

شرح وقایة الروایة، ابن ملك ٤۷

شرح هدایة الحکمة (زبدة الاسرار)، میبدی ٤۳۱

شرح هفت بند کاشی، اصغر حسین = معادن الرضا

شرح یوسف و زلیخای جامی، هانسوی ۲۰۳

شرف نامه، نظامی ۷۹

شعر عمروعاص در عتاب معاویه ٤۸٦

شعری از عباس بن ابی القاسم بن محمدبن فیض ۵۵۵

شعری به فارسی ۵۲۳

شفاء المرض (طب شهابی)، ناکوری ۵٤۰

شکست دست، کلیم ۲۲۷، ۲٤۲

شمع و پروانه، اهلی شیرازی ۱۸۱

شمع و پروانه، فسائی شیرازی ۱۲۰

شوارع الهدایة فی شرح الکفایة، اصفهانی ٦۲۸

شوارق الالهام فی شرح تجریدالکلام، لاهیجی ٦۵٤

الشواهد الربوبیة فی المناهج السلوکیة، ملاصدرا ٦۰۱

شواهد مطول، ؟ ۵۷۱

شور و شکر (خسرو و شیرین)، مهجور تفرشی ۱۱۱

شهاب الاخبار (الشهاب فی الحکم و الآداب)، قضاعی ٦۳۵

شهناز و فیروز، ناظم تبریزی ۲۷۵

شیخ صنعان و دختر ترسا، عطار ٧٧، ٢٣٨، ٣٦٥

شیر و شکر، شیخ بهایی ٤٢٧، ٥٥٤

«ص»

الصافی، فیض کاشانی ٥٧٩

صحت و مرض (حسن و عشق)، فضولی ٢٢٧

الصحة و دفع الاسقام، رسالة فی ذکر...، ابن سینا ٦٢١

صحیفة الرضا (مسندالرضا، الرضویات) ٩٥

الصحیفة السجادیة، امام سجاد(علیه السلام) ٥٥٨

صد کلمه امیرالمؤمنین(علیه السلام)، جاحظ ٢٨٠

صراح اللغة (الصراح من الصحاح)، قرشی ١٩٤

صرف، ؟ (فارسی) ٢١٢، ٢١٤

صرف میر، جرجانی ٢١٤

صفات ثبوتی خداوند ١١

الصلح ٤٥٨

صلاة (برخی از مسائل...) ٣٣٣

صلواتیه، اسعد دوانی ٤٠٢

صندوق الجوهر، سهروردی ١٣٧

صنعة الطبیعة و سرائر الخلیقة، بلیناس ٦٠٠

صوم، شفتی ٤٩٥

صیغ عقدالنکاح و الطلاق، استرآبادی ٥٨٤

صیغ عقد نکاح و طلاق، ؟ (فارسی) ٤٩٦

صیغ العقود، ؟ ٥٤٠

صیغ العقود، مراغی = مجمع الصیغ

صیغ العقود و الایقاعات، استرآبادی ۵۸٤

صیغ العقود و الایقاعات، کرکی ۵٤۰، ٦۵۰

صیغه و خطبه نکاح ۵٤۰

«ض»

ضروب الافعال و الانفعالات و انواع التأثیرات والتأثرات، رسالة فی...، ابن سینا ٦۲۱

ضمان جریره ٦۱۵

ضیاء المؤمنین (نورنامه)، نیشابوری ۳٦۹

«ط»

طب، ؟ (فارسی) ۵۰۰

طب شهابی، ناکوری = شفاءالمرض

طب منظوم، یوسفی هروی ٤۲۹

طبقات الحنفیة، کفوی = اعلام الاخبار من فقهاء...

طرب المجالس، ؟ ۲٦۵

طرح الکونینو رفض العالمین،ملاصدرا= حشرالاشیاء

طریق الحق، ؟ (فارسی) ۵۱۵

طریق ختم آیة الکرسی ۵۲۵

طریق خواجگان (نوریه، سررشته)، جامی ۲۹

طریق ریاضت شرعیه، مجلسی ۵۱۷

طریق النجات، نصیبی ۱۳۳

طوطی نامه، علامی ۳۲۳

طی الارض، قاجار ۵۹۸

«ظ»

ظفرنامه، شرف الدين يزدى معمايى ٣٥٢

ظفرنامه، هاتفى = تمرنامه

«ع»

عاشق و معشوق (منظومه فارسى)، ؟ ٣٦٥

عالم المثال، رسالة فى تحقيق...، شيرازى ٦٣٨

عالم مثال ٤٠٠

عباس نامه، وحيد قزوينى ١٦٦

العبر فى خَبَر مَن غَبر ١٦٦

عدم انفعال الماء القليل، رضوى همدانى ١٥٠

عرشية، ملاصدرا = الحكمة العرشية

عرضه داشت سعدالله خان به جناب خلافت ٢٩٤

عرفان، رساله در...، ؟ ٥٥٥

عرفان منظوم، سادات ٥٥٥

عروة الوثقى، سحابى استرآبادى ٣٢٨

عشق، رساله در...، ؟ ١٩٢

عقدالجواهر النورانية فى اجوبة المسائل البحرانية، بحرانى ٦٣٢

عقود الانامل (انگشت شمارى)، يزدى ٤٨٢

علاج الامراض، دهلوى ٦٠٨

علة سكون الارض من الوسط، رسالة فى جواب مسألة...، ابن سينا ٦٢١

علت شهادت امام حسین(علیه السلام)، رساله در...، گویا از سیدکاظم رشتی ٥٦٥

العلل المعلولة، بلیناس = الجامع للاشیاء

علم ائمه(علیهم السلام)، سؤال و جوابی در...، ؟ (فارسی) ٤٩٧

العلم و النطق = رسالة فی العلم و النطق

علوم غریبه، رساله در...، (فارسی) ٥٠٤، ٥٢٣

عوالم العلوم و المعارف، بحرانی ١٥٠

العوامل المائة، ؟ ١٤٥

العوامل المائة، جرجانی ٥٣٨

عوامل مائه مشجر، ؟ (عربی) ٣٠٨

عهدنامه تجارت ایران و انگلیس ٢٣١

عهدنامه تجارت ایران و روس ٢٣٠

عهدنامه ترکمانچای ٢٣٠

عهدنامه تشریفات در ترکمانچای ٢٣٠

عهدنامه صلح بین ناصرالدین شاه و شاهنشاه انگلیس ٢٣١

عهدنامه ها و قراردادها ٢٣٠

عیارالحبیب، محب علی ٣٠١

عین الحیاة، قزوینی ٥١٤

عین الحیاة، مجلسی ٤٧٦

عیون اخبارالرضا(علیه السلام)، شیخ صدوق ٤٦١، ٥٧٣

عیون الاصول، برغانی ٤٧١

غالب و مغلوب، ارسطو ٣٩٢

غایة المأمول، فاضل جواد ٨٥

غریب القرآن، طریحی = نزهة الخاطر و سرور الناظر

غررالحکم و دررالکلم، آمدی ٦١٨

فرحة الغری بصرحة الغری، حلی ٦٣٦

غزلی از زیب النساء ٢٣٤

غزلی از وصال شیرازی ٢٣٥

غزلی از وفا ٢٣٩

الغصب ٤٥٧

غنیة الطالبین (بخشی از آن)، سمرقندی ٢٨

«ف»

فارغ نامه، گیلانی ٣٧٠

فالنامه شیخ سهروردی ٣٤٩

فالنامه منظوم دانیال ٤٣٠

فتاح المجامع بمفاتیح الشرایع، بهبهانی ٢٠

فتح الباقی بشرح الفیة العراقی، انصاری ٢٠٧

فتح نامه شاه عباس ١٩٢

فتح نامه شیروان ٣١٩

فتح نامه قلعه بغداد، صدقی افندی ٢٨١

فتح نامه منظوم قلعه کهلنه ٣١٨

فتاوی الامینیة = الامینیة فی الفروع

فتاوی قاضی خان، اوزغندی ٤٣

الفتاوی الحدیثیة (الفتاوی الهیثمیة)، ابن حجر ٢٠٦

فخری نامه، سنایی = حدیقة الحقیقة

فخریه، هجری تفرشی ٤٢٩، ٤٣٨

الفخرية فى معرفة النية، فخر المحققين ۳۹۱

فراست، ؟ = مرآة الرجال فيما...

فرائض العثمانى، مرغينانى ۲۰۱

فرهنگ طب، ناكورى ٥٤٢

فرهنگ عربى به فارسى، ؟ ۳٥۰، ۳٦۰

فرهنگ فرانسوى به فارسى، مراغى ۱۷٤

فرهنگ لغات قرآن، ؟ ۱۷

الفصوص فى الحكمة، فارابى ٥٦٦

فصول فى الطب، ابن سينا ٦۲۰

فضايل امام على(عليه السلام)، گيلانى ۲٥۹

فضايل امام على(عليه السلام) ۲٦۲

فضايل اهل البيت(عليه السلام)، رسالة فى...، ؟ ٦۳۳

فضل الصلوات (منتخب تحفة الصلوات)، كاشفى ٤۸۰

فضيلت علم و عالم، ؟ (عربى) ۱٤۳

الفقه، عربى، خلخالى ٦٥۳

الفقه، عربى، ؟ ٤۷۳، ٦۱٤، ٦٤۲

الفقه، عربى، يكى از شاگردان شيخ انصارى ٤٥۷

فقه، فارسى، ؟ ۳۳٤

فقه مالكى، عربى، ؟ ۳۲٦

الفوائد السنية و الدرر النجفية، نجف تبريزى ٥۱۰، ٥۱۲

الفوائد الصمدية، شيخ بهايى ٥۳٦

الفوائد الضيائية فی شرح الكافية، جامی ٤١٢

فوائد العوائد (الاستعارة)، سمرقندی ٣٩٦

فواید غریب (مختصر تحفه قادریه)، کرمانی ٤٤٥

فواید منتخبه از کتاب عقد الفراید قاضی خانی ٢٧٧

الفواید النوریة فی شرح التبصره، نورالله ٦١٩

الفوز الاصغر، ابن مسکویه ٦٢٣

فهرست تألیفات مجلسی، خاتون آبادی ٦٧

فیروز و شهناز (منظومه)، ناظم = شهناز و فیروز

«ق»

قاصد صبا، غریبی ٣٦٨

قاصد صبا، مستور ٣٦٧

قاصد صبا، ؟ ١٨٣، ٢٣٩، ٣٦٨

قاعده محاسبه عباسی ٤٣٠

القدسیة فی المعارف الالهیة ٤٠٢

قدغن شراب، صائب ٢٤٣

قدغن شراب، صائب (غیر از اولی) ٣٢٠

قدغن شراب (ساقی نامه)، قاسم سمنانی ١٨٨

قرابادین، ؟ = رسالة فی الطب

قرارنامه اخیره ارزنة الروم ٢٣١

قرارنامه اولی ارزنة الروم ٢٣١

قرارنامه تجارتی ایران و روس ٢٣١

قرائت، رساله در...، ؟ ٥٦٩

قرب الاسناد، حمیری ٤٩٠

قرة العيون، لنكرانى ۹۸

قصايد منتخبه، صفى حلى ۲۷۸

قصايدى از شعراى مختلف ۱۸۷

قصه اصحاب كهف ۱۳

قصه مكر زنان، ؟ ۳۲٤

قصص الانبياء، ؟ (عربى) ۳٤۰

قصص الانبياى منظوم = رونق المجالس

قصيده احمد بن احمد بن خشاب ۲۷٦

قصيده ثنايى ۵۳۹

قصيده ترجمة الشوق، عرفى ۲۲۷

قصيده حاج سليمان صباحى در مدح امير المؤمنين(عليه السلام) ٤٤۰

قصيده حجّاج ۹۹

قصيده در مدح اهل بيت(عليهم السلام) ٤۹٦

قصيده در مدح على(عليه السلام) ٤۸٦

قصيده در مدح نواب الله ويردى بيك ۱۸۸

قصيده در مدح وزير عوض بيك ۱۸۸

قصيده در معجزات حضرت پيامبر(صلى الله عليه وآله وسلم) ۹۹

قصيده در منقبت حضرت امير(عليه السلام)، ابن حسام ۹۹

قصيده در هجو، دشتكى ۲۳۷

قصيده دعوت شدن يهوديان ايران به اسلام، سمنانى ۱۸۹

قصيده رشحة الحال، جامى ۱۳۵

قصیده شهر بَربَر، عبدالعلی ٩٩

قصیده عینیه ابن فارض ٢٧٨

القصیدة العینیة، حمیری ٤٣٩

قصیده عینیه، ؟ ٥٣٦

قصیده قصاب ٩٩

القصیدة اللامیة، طغرایی = لامیة العجم

قصیده محلّب ٩٩

قصیده مربع در شکایت از فراق یار ٢٢٣

قصیده ملای رومی در شناختن حجر ٥٢٦

القضاء ٤٥٩

قضا و قدر سلیم تهرانی ١٨٥، ٢٢٤، ٢٢٧، ٤٣٧

القضاء و القدر، عبدالرزاق کاشانی ٣٩٨

قطعه شاه و گدا ٢٣٤

قطعه عرفانی در شکایت از معشوق، ؟ ٢٣٩

قطعه ای از رفعتی ١٨٦

قطعه ای از میرزا شرف ١٨٦

قطعه ای در شرح حال ادهم ١٨٦

قلوب العارفین، قندهاری = مکتوبات احمد سعید صاحب

القنادیل الخمسة فی بیان امتحانات الخمسة الطیبة، بارفروشی ٤٠٥

قناطر الوصول الی مدائن الاصول، نائینی ٦١١

قوت لایموت، شفائی خان ٦٠٩

قواعدالاحکام...، علامه حلی ۴۲۵، ۵۹۳

قواعد زبان فارسی، هانسوی ۱۵۷، ۲۰۴

القوانین المحکمة، گیلانی ۴۷۴

القول فی النفس المختصر من کتاب ارسطو و افلاطن و سایر الفلاسفة، اسحاق کندی ۴۰۳، ۶۲۲

«ك»

کارستان، لاهوری ۲۱۱

الکافی، کلینی ۴۷۰، ۵۵۷

کامل بهائی، طبری ۶۵۲

الکبائر [منظومة فی...]، ؟ ۵۴۴

کتاب الادلة فی بقاء النفس الناطقة، ابن سینا ۶۲۳

کتاب الحجر، کاشف الغطاء ۳۳۰

کتاب درست بن ابی منصور محمدالواسطی ۶۳۶

کتاب دعا، ؟ (فارسی) ۵۲۹

کتاب الطهارة (غسل نفاس) ۶۱۴

کتاب العزایم، ؟ (فارسی) ۵۲۵

کتاب الغزنوی علی مذهب ابی حنیفه ۳۷۴

کتاب الفقه، نجف تبریزی ۵۱۲

کتاب المؤمن، اهوازی ۶۳۷

کتابچه تشخیص جمع ولایات ۲۷۲

کتابچه جمع و خرج علی بخش میرزا در سال ۱۲۹۹ ق ۳۲۵

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج آذربایجان ۱۹۵

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج تنخواه معتمدالسلطنة ٣٧٧

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج خمسه و طارم علیا ٣٧٥

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج شهر تبریز و توابع ٣٧٠

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج گروس و کرانی ٣٧٦

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج محال مرند ٣٧٥

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج مملکت آذربایجان ٣٧٦

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج مملکت فارس ٣٧٦

کتابچه دستورالعمل خالصجات آذربایجان ٣٢٧

کتابچه دستورالعمل سرکاری ٣٧٧

کدو مطبخ قلندری، عزلتی ٤٦٨

کرسی نامه سلسله نقشبندیه، تتوی ٣١

الکشاف عن حقائق غوامض التنزیل،زمخشری ٣٣٨

کشف الستارة عن نهج البلاغه، کاشانی ٥٨١

کشف الفوائد من کتاب تمهید القواعد، شهید ثانی ٤٨٩

کشکول، شیخ بهایی (منتخب) ٥٥٣

کشکول، محمدحسن ٦٤٦

کفارات، مجلسی ٥٢٤

کفایة الاصول، آخوند خراسانی ١٥٤

کفایة الایتام فی معرفة الاحکام، کشفی ٦٥٣

الکلام فی ادعیة الائمة و اعترافهم بالذنوب و...، جزایری ٥٦٦

الکلمات الطریفة، فیض کاشانی ٥٦٠

کلمة فی التوحید، جامی = تهلیلیه

کلیات اهلی شیرازی ١٨١

کلیات سحابی استرآبادی ٣٢٧

کلیات سعدی ٣٢٤

کلیات سلمان ساوجی ٦٥

کلیات شمس تبریزی، مولوی ٤٥٢، ٥٥٥

کلیات صائب تبریزی ٢٢، ١٧٣

کلیات ظهوری ترشیزی ٦٢

کلیات قاسم انوار ٣٧٩

کلیات نصیبی کرمانشاهی ١٣١

کنایات فرهنگ، یغمای جندقی ٤٣٢

کنزالاخبار ٣٣٩

کنزاللغات، محمد بن عبدالخالق ٥٨، ٤٦١

کیفیت بنای تبریز ٣٢٠

کیفیت عروج به هفت آسمان، ابن عربی ٣٩٥

کیفیت وضو و غسل کسیر و صاحب قروح و جروح، خراسانی ٥٢١

کیمیا، مطالبی در... ٥٢٦، ٥٢٧، ٥٢٩

«گ»

گل و برگ = تفسیر سوره مائده

گل و بلبل، مهجور همدانی ٢٤٦

گلچین مثنوی معنوی، ؟ ٥٦

گلستان سعدی ٤٨

گلشن آرا (گلشن خیال)، نصرآبادی ١٧٧

گلشن ابراهیمی (تاریخ فرشته)، هندوشاه ٢٨٢

گلشن راز، شبستری ٤٢٨، ٥٥٥

گلشن سعادت، بنی اسرائیلی ١٠٤

گلشن محمود، محمود میرزا ٢٦٨

گنج المسافر، نصرت مشهدی ٢٢٣

گنجینه خطوط، مؤمن بیك ٢٥١

گنجینه نشاط، نشاط ٤٤٠

«ل»

لامیة العجم (القصیدة اللامیة)، طغرائی ٢٧٨

لب التاریخ، منجم = زبدة التواریخ

لب لباب معنوی، کاشفی ٦٩

لباب مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب، حسینی ٥١٩

لطائف اللغات (شرح حدیقه سنایی)، ؟ (فارسی) ٢٨٣

لمعات قدسیه (اربعون حدیثاً)، یزدی ٦٤٨

لوامع صاحبقرانی (شرح من لایحضره الفقیه)، مجلسی ٣٣٦

اللوامع الهمسية فى تخميس القصيدة الهمزية، صفدى ۲۷۸

لوايح، ؟ ٥٦٥

اللؤلؤ المضى فى مناقب آل النبى(صلى الله عليه وآله وسلم)، سيد ركن الدين ٤٨٤

اللئالى الزواهر فى تتمة عقدالجواهر، بحرانى ٦٣٢

ليلى و مجنون، مكتبى شيرازى ٢٣٨

ليلى و مجنون، نظامى ٧٩

ليلى و مجنون، فارسى، ؟ ٣٦٨

«م»

الماتعية (رسالة فى الكلام)، محقق حلى ٤١٦

ماتمكده، منير لاهورى ٣٢٢

مائة حديث، قاضى دزفولى ٢٦٦

مائة عامل فى علم النحو، ابن حسام ٢١٤

مباحثات، ابن سينا ٦٢٧

مباحثة النفس (تذكرة الواعظين)، شيرازى ٤٦٨

مباحثه طرماح و معاويه در فضايل اهل بيت(عليهم السلام) ٤٨٤

مبدأ و معاد، ابن سينا ٦٢٣

مبدأ و معاد (آغاز و انجام)، عبدالرزاق كاشى ٣٩٩

مبادى الوصول الى علم الاصول، علامه حلى ١٥٢

المثل الافلاطونية، ؟ ٣٩٨

المثلثات اللغوية، ؟ ٥٤٤

مثنوی آذر ٣٦٧، ٤٣٩

مثنوی تجلی اردکانی ١٧٧

مثنوی سلیم در خر خریدن... ١٨٥

مثنوی سیدعلی مهری ١٨٤

مثنوی طوفان ٢٢٣، ٢٣٧

مثنوی فیض دکنی ٢٧٣

مثنوی گدا ٢١

مثنوی مجرم ٣٦٦

مثنوی معنوی، مولوی ٥٢٢

مثنوی ناصرعلی = نقاش و صورت

مثنوی نظیری ٢٣٦

مثنوی هجری تفرشی ٢٣٨، ٣٦٨

مثنوی فارسی، ؟ ١٨٥

مجالس، محمدعلی بن عبدالحمید ١٠٠

مجالس، ؟ ١٨

مجالس وعظ، کرمانی ٩٦

المجتنی، ابن طاووس (دعایی از آن) ٤٠٣

مجمع الافکار، هندی ٢٩٠

مجمع الانساب، شبانکاره ای ٤٥٤

مجمع البحرین فی احوال مولانا الحسین(علیه السلام)، محمدعلی بن علیشاه ٤٧٢

مجمع البحرین و ملتقی النهرین، ابن ساعاتی ٣٤١

مجمع الجوامع، محدث دهلوی ٤٠

مجمع الدعوات، ؟ ٤٥٥

مجمع الصيغ (صيغ العقود)، مراغى ٥٨٣

مجمع الفوائد، ابواسعد ١٧٥

مجمع النفايس، خان آرزو ٣٧٧

المجمعة الكبرى من القصائد الفخرى فى حق نبينا محمد البشرى، بلواجى ٩

مجمل التواريخ، منجم = زبدة التواريخ

مجموعة الاحاديث، ؟ (عربى) ٤١٤

مجموعه رسايل صرف و نحو عربى ٢١٢

مجموعة (مجموع) الصنايع، ؟ ٤٠٩

محرق القلوب، نراقى ٥٨١

المحصول فى علم الاصول (شرح وافية الاصول)، اعرجى ٨٨

محمود و اياز، امام قلى خان ١٦٧

محمود و اياز، زلالى خوانسارى ٧٨، ٣٨٥

محمود و اياز شاملو ٤٣٩

مختارات من نوادر كلمات الفلاسفة العظام ٦٢٥

مختصر اصلاح العمل، يزدى = مصباح الطريق

مختصر تحفه قادريه، قادرى = فوايد غريب

مختصر العوامل، ؟ ٤١٠

مختصر الغيث الذى انسجم فى شرح لامية العجم، دميرى ٢٧٩

المختصر فى شرح تلخيص المفتاح، تفتازانى ٤٢٦

مختصر قدوری فی فروع الحنفیة، قدوری ٤٤

المختصر النافع، محقق حلی ٤١٣

مخزن الاسرار، نظامی گنجوی ٥٠٦

مخزن الفواید، ترمذی ٢٨٨

مخمس، ؟ ١٧٨

مخمس درویش آزاد ١٨٦

مخمس طغرا در مدح علی(علیه السلام) ٥١٧

مداد الخطوط، هروی = آداب الخط

مدح شاه جهان از کارستان ملا منیر ٢٩٤

مدخل منظوم، خجندی ٢٧١

مرآة الرجال فیما یعلم من ظواهر الافعال (فراست)، ؟ (فارسی) ١٨٩

مرآت العالم (منتخب)، سهارنپوری ٣١٦

مرآت القدس (داستان مسیح)، نیمو شویر ٧٢

مراح الارواح، احمد بن علی ٤١٠

مربع ترکیب وحشی بافقی ٢٣٧

مرثیه صبا، ؟ ٤٣٤

مرثیه محتشم در مرگ برادر ٢٢٤

مرقع قاسم ضیایی ١٧٩

مسالك الافهام الی تنقیح شرایع الاسلام، شهید ثانی ٤٢١

[المسائل]، ؟ (عربی) ٥١٨

مسائل اسکندر از ارسطاطالیس ٣٩٨

مسائل الشیخ محمد الانباری مع الاخباریة ٤٧٥

المسائل المنتخبة، علی بن هلال کرکی ٣٩٢

مسائلی در فقه و اخلاق ٣٣٥

مسح الرجلین فی الوضوء، جمال الدین ٤١٨

مسدس وحشی بافقی ٢٣٧

مسندالرضا(علیه السلام) = صحیفة الرضا(علیه السلام)

مسوخات، ؟ (عربی) ٣٦٠

مسوده قبض میرزا محمدعلی به محسنای قلندر ٢٢٦

المشاعر، ملاصدرا ٦٠٠

مصابیح، ؟ (فارسی) ٥٢٨

مصابیح الانوار فی حل مشکلات الاخبار، شبر حسینی ١٦٤

مصابیح السنة بغوی (چند حدیث)، ؟ ١٠

مصابیح الظلام فی شرح مفاتیح شرایع الاسلام، شبر ٣٧١

مصابیح القلوب، سبزواری ٥٤٩، ٥٦٧

المصادر، زوزنی ٣٤٦

مصباح الطریق (مختصر اصلاح العمل)، یزدی ٤٨٦

مصباح الظلام فی الائمة الکرام، سندی ٢٦

المصباح فی شرح المفتاح، جرجانی ٥٣

مصباح المبتدی، فرح آبادی هندی ١٦٠

مضحکات، شعرای مختلف ٢٣٨

مطالب پزشکی ٥٥٣

مطالب متفرقه از ابن سینا ٣٩٧

مطالب و فوایدی متفرقه ٤٠١، ٤٠٢، ٥٨٩

مطالبی به نقل از بیاض گنج بادآورد، لاهوری ٣٢٤

مطالبی در حکمت ٦٢٥

مطالع الانوار (شرح شرایع الاسلام)، شفتی ٧٩

مطایبات و لطایف ٣٢٠

مطایبه (دو غزل) ٣٦٧

مطلبی از قیصری ٤٠٢

مطلبی به نقل از تفسیر بحر مواج ٣٦٠

مطلع الانوار، آرانی کاشانی ٢٨٦

معاد، فخر رازی ٣٩٣

المعادن الذهبیة اللجینیة فی المحاسن الوهبیة الحسینیة، شوشتری لکهنویی ١٥٥

معادن الرضا(شرح هفت بند کاشی)،اصغر حسین ١٥٦

معالم الدین و ملاذ المجتهدین، عاملی ٥٩٥

معجزه پیغمبر، حجازی ٩٩

معدن الاسرار، قارپوزآبادی ٧٣

معراج خیال، تجلی شیرازی ٧٦، ٢٤٢

معراج خیال (چرخیات)، استرآبادی ٢٧٤

معراج نامه، ؟ ٩٢

معرفة الکوکب السعد و النحس ٤٠٤

معیار الادراك، ملا طغرا ۳۱۸

معیار جمالی (معیار اللغة ـ مفتاح ابواسحاقی)، فخری ۱۲۵

معیار اللغة، فخری = معیار جمالی

مفاتیح الاصول، سیدمجاهد ٦٤٦

مفاتیح الشرایع، فیض کاشانی ٤٦٧

مفاوضات، اسحاق قونوی ۳۹۲

مفتاح ابواسحاقی، فخری = معیار جمالی

مفتاح العلوم، سکاکی ۵۳، ۵۸۲

مفردات بشیری، صمصام الدین ٦۰۸

المفصل فی صنعة الاعراب، زمخشری ۱۳۸، ۳۰٦

المفید فی علم التجوید، تونی ۵۸٦

مقاله زراعتی انقلاب فلاحتی زراعت و فلاحت، ؟ (فارسی) ۵۲٦

مقامات بدیع الزمان ٦۱۸

مقامات (مقالات) العارفین، دشتکی شیرازی ۳۹۰

مقامات النجاة فی شرح الاسماء الحسنی، جزایری ۵٤۷

مقاوله نامه بین ایران و عثمانی ۲۳۱

مقدمة الآجرومیة، ابن آجروم = آجرومیه

مقدمه بهارستان جنون بیدل ۳۱۵

مقدمة الواجب، آقاجمال خوانساری ٤۷٦

مقصود جهان، محمود قاجار ۲۸٦

مقصوره ابن درید ٢٧٧

مکاتبات علامی (انشای ابوالفضل) ٣٢١

المکاسب المحرمة، ؟ ٦١٣

مکتوب سید رکن الدین استرآبادی به خواجه نصیر و جواب وی ٣٩٧

مکتوب قطب الدین سلطان پوری به خان ابراهیم خان ٢٩٤

مکتوب قونوی به خواجه نصیر و جواب وی ٣٩٣

مکتوب همت خان به اشرف خان ٢٩٤

مکتوبات احمد سعید صاحب (قلوب العارفین)، قندهاری ٢٠٥

مکتوبی بی نقطه، میرزا کاظم منشی ٢٩٥

ملحقات کتاب النوادر ٦٣٧

ممتازنامه، ؟ (فارسی) ٣٢١

من لا یحضره الفقیه، شیخ صدوق ٥٣٢

مناجات اهلی شیرازی ٩٩، ١٧٩

مناجات خواجه عبدالله انصاری ٢٣٩، ٢٤٢، ٤٢٧، ٤٣٨، ٥٢٩، ٥٦٣

مناجات عینیه ٥٦٣

مناجات منظوم، سعدی ٤٨

مناجات موسی(علیه السلام) ٤٩٨

مناجات نامه منظوم جامی ٥٧٥

مناسك حج، حجة الاسلام شفتی ٤٩٤

مناسك حج، زنجانی ٤٨٨

مناسك حج، مجلسی ٨٣

مناسك الحج الصغير، شهيد ثانی ٣٩٦

مناسك حج و عمره، ؟ ١٣

مناظرات منير لاهوری ٢١٠، ٣٠١

مناظره تيغ (شمشير) و قلم، منير لاهوری ٣١٧

مناظره شيخ فيروز و ملا شيدا ٣١٧

مناظره ملا فيروز در خانه طالبای آملی ٣١٧

منافع المسلمين (ترجمه النقاية مختصر الوقاية)، گرگانی جوزوانی ٣٣٧

مناقب السادات، دولت آبادی ١٦٨

مناقب غوثيه، شهابی ٤٤٦

منتخب الاشباه و النظاير سيوطی، مختاری ١٠١

منتخب الجواهر العلية فی الكلمات العلوية، بغدادی ٥٩٢

منتخب ديوان ها، ؟ ٣٥

منتهی المقال فی احوال الرجال، ابوعلی ٤٠٨

منشآت، ؟ ٥٣٨

منشآت، آقا حسين خوانساری ٣١٩

منشآت، بيدل ٣١٦

منشآت، تجلی ٢٩٣

منشآت، ميرزا جلالا ٢٩١، ٢٩٦، ٢٩٧، ٢٩٨، ٣١٩

منشآت، چندربهان ٢٩٨

منشآت، حکیم عبدالحاذق ٢٩٦، ٢٩٩

منشآت، خواجه محمدهاشم ٢٩٦

منشآت، طغرای مشهدی ٣١٨

منشآت، عرفی ٢٩٦

منشآت، علوی ٣١٨

منشآت، محمد حکیم ٣٠٥

منشآت، محمدصالح ٣٠٠

منشآت محمدطاهر کامل ٣١٧

منشآت معتمدخان ٢٩٤

منشآت ملا طغرا ٢٩٨

منشآت منیر لاهوری ٢١٠، ٣١٧

منشآت میرباقر علوی ٢٩٩

منشآت میرزا محمدرضا ٢٩٧، ٣٠٣

منشآت نصیرای همدانی ١٧٦، ٣٢١

منشآت همت خان ٢٩٥

منظومه فارسی، ؟ ٣٥١

منهاج الکرامة فی معرفة الامامة، علامه حلی ٥٥٩

منهج السالکین و وسیلة نجاة الهالکین، ؟ ٦٥١

منهج الفاضلین فی معرفة الائمة الکاملین، ابهری ٤٩١

مواعظ کوثر همدانی ٦٠٣

مولودیه حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم)، ؟ ٣١

المؤنثات السماعیة، ؟ ١٠٢

مهذب الاسماء فی مرتب الاشیاء، سجزی ۱۵

مهر خاوری، کوزه کنانی ۳۶۱

میزان در علم صرف، ؟ ۲۱۲

میزان الحساب (زبدة الحساب)، قوشچی ۵۹۹

میزان الطب، ارزانی ۶۰۹

میزان المقادیر فی تبیان التقادیر، قزوینی ۴۹۶

«ن»

ناز و نیاز، ؟ (فارسی) ۳۶۵

نامه امام حسن عسکری(علیه السلام) به ابن بابویه ۵۵۵

نامه (دفتر سواد مکاتبات) حسام السلطنه حاکم خراسان ۲۵۰

نامه طهماسب میرزا به پادشاه هند ۱۸۴

نامه علمای ماوراء النهر به سادات مشهد و جواب آن ۲۲۶

نامه معاویه به حضرت علی(علیه السلام) و جواب حضرت ۴۳

نامه ملا عبدالرحیم مولوی به فرهادمیرزا ۹

نامه میرداماد به ملا عبدالله شوشتری ۴۰۱

نامه ای به فارسی، ؟ ۵۳۵

نام های چهارده معصوم(علیهم السلام) در یك بیت ۴۸۰

نان و حلوا، شیخ بهایی ۱۸۶، ۲۲۴، ۲۳۶، ۲۴۷، ۳۶۵، ۴۲۷، ۵۵۳

نتایج الافکار، هروی ۹۵

نثر اللئالی (الدر المکنون)، طبرسی ۱۳

نجاة العباد، صاحب جواهر ٦١٤، ٦١٥

النجوم الزاهرة فی ملوك المصر و القاهرة،ظاهری ٥٩٢

نحو، رساله در...، ؟ (فارسی) ٢١٣

نحو، رساله در...، ؟ (عربی) ٥٥٩

نخل بیت، اصفهانی ٧٨

نزهة الخاطر و سرور الناظر (غریب القرآن)، طریحی ٥١٥، ٦١٧

نزهة القلوب، قزوینی ٥٩٤

نزهة النظر فی توضیح نخبة الفکر، ابن حجر عسقلانی ٣٤٧

نسب نامه اورنگ زیب ٣٢٢

نسخه مفرح یاقوتی روح افزا، ؟ ٧٧

نشان امیر سید ا حمد در باب تولیت اوقاف ٢٢٦

نشان امیر محمد یزنین ٢٢٧

نشان نظام الدین احمد برلاس ٢٢٦

نصاب الصبیان، فراهی ٥٧٢

نصاب لغات قرآن، ؟ = نظم الجواهر

نصایح شیخ نجم الدین کبری ٣٩٤

نصایح یوسفی = انوار حکمت

نصایحی از : گشتاسب، اسفندیار، ... ١٧٧

نظم البیان (نظم مفتاح العلوم)، رازی ٥٤

نظم الجواهر (نصاب لغات قرآن)، ؟ ٣٨٠

نظم مفتاح العلوم، رازی = نظم البیان

نظم و نثر، محمدعلی ماهر گل اورنگ ۲۹٤

نعت حبیب الخلایق حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) ۲۹٤

نعلین حضرت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) (عکس) ۲۵

نفایس الفنون فی عرایس العیون، آملی ۵۲۱، ۵٦۳

نفحات الالهام لتسدید قواعدالاحکام، قزوینی ٦۲۹

النفس، ابن سینا ٦۲۵

النفس الناطقه، رسالة فی...، ابن سینا ٦۲۱

النفلیة، شهید اول ۵٤۰

النفوس الارضیة و قواها، طوسی ۳۹۵، ٤۱۸

نقاش و صورت (مثنوی ناصرعلی)، سرهندی ۱۸۳، ۳۵٦

نقد الاصول الفقهیة، فیض کاشانی ۵٦۰

نقش علوی (کلام عارفانه)، علوی چشتی ۵۲

نکات فصاحت سمات، منیر لاهوری ۳۰۱

نکاح نامه محمد مقیم ۲٤۳

النکت الاعتقادیة، شیخ مفید ٤۱۹

نل و دمن، فیضی دکنی ۱۷۵

نمازجمعه، رساله در وجوب...، ؟ ۵٤۵

نوادر احمد بن محمد بن عیسی ٦۳٦

نوامیس الاصول، قارپوزآبادی ۷٤

نورنامه، نیشابوری = ضیاءالمؤمنین

نوریه، جامی = طریق خواجگان

النهایة فی مجرد الفقه و الفتاوی، شیخ طوسی ٤۵۳

النیروزیة، ابن سینا ٣٩٩

نیل المرام فی مذهب الائمه(علیهم السلام)، گیلانی ٢٤٦

«و»

واردات، ؟ ٣٩٧

الوجیزة، مجلسی ٤١٤

الوصایا ٤٥٨

وصایای پیامبر اکرم(صلی الله علیه وآله وسلم) به حضرت علی(علیه السلام) (فارسی)، ؟ ٥٢٤

وصایای عثمان خالدی مجددی ١٤

وصف پنج تن، قهستانی ٩٩

وصف کشمیر، سلیم تهرانی ٢٤٣

وصف کشمیر، ملا طغرا = تعریف کشمیر

وصف لاهور، میرکاظم ٣١٨

وصیت شیخ عبدالصمد به شیخ بهایی ٢٤٠

وصیت نامه محمدعلی میرزا به پدرش ٤٩٨

الوضعیة، قوشچی ٣٩٦

وضو [رساله در...]، ؟ ١٢

وفات نامه حضرت محمد(صلی الله علیه وآله وسلم)، ؟ ٣٥٩

وفیات الاعیان (منتخب)، ابن خلکان ٥٨٨

وقایع حیدرآباد (وقایع نعمت خانی)، شیرازی ٣١٦

الوقف ٤٥٩، ٦١٤

وقف نامه حاج نظرآقا اصفهانی ٢٣

وقف نامه قرآن، آقاحسین خوانساری ٢٤١، ٣١٩

ولایت نامه امام الجن و الانس، شوریده مداح ۹۹

ولایت نامه جابر ۹۹

«هـ»

هدایة الابرار الی طریقة الائمة الاطهار، عاملی کرکی ۱۶۲

هدایة الشیعة، کلباسی اصفهانی ۳۳۱، ۳۳۲

هدایة العلوم الهندیة (انموذج برج لال) ۱۷۰

هدایة المتقین، زنجانی ۴۸۷

هدایة الولایة، استرآبادی ۵۲۶

هراس و مماس، عرفی = قصیدة ترجمة الشوق

هزارمسأله،عبدالله بن سلام = مسائل عبدالله بن سلام

هفت بند کاشی ۹۹

هفت پیکر (هفت گنبد)، نظامی ۷۹

هفت جام (ساقی نامه فضولی) ۱۷۶

هیئت، رساله در...، قوشچی ۵۹۹

«ی»

یادداشتی از سلام بن علی کمالی ۵۳

یادداشتی از عبدالرحیم بن معروف رازی ۵۵

ید بیضا در قصه حضرت موسی(علیه السلام)، نصیبی ۱۳۲

یوسف و زلیخا (احسن القصص)، خاوری شیرازی ۲۴۷

یوسف و زلیخا طغانشاهی، فردوسی ۱۷۲

پدیدآورندگان (مؤلفان و مترجمان)

«آ»

آپلونیوس حکیم = بلیناس

آذر بیگدلی، لطفعلی

آتشکده آذر ٤٥٠

دیوان اشعار ٤٣٣

مثنوی آذر ٣٦٧، ٤٣٩

آرانی کاشانی، محمدعلی بن محمدحسن

مطلع الانوار ٢٨٦

آرزو، علی خان اکبرآبادی. سراج الدین

مجمع النفایس ٣٧٧

آشتیانی، ابراهیم

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج ٣٧٧

آصف خان

رقعه ٢٩٥

آقابیك میرزا

جنگ اشعار فارسی ۲۷۳

آمدی، عبدالواحد بن محمد

غررالحکم و دررالکلم ٦١٨

آمدی، علی بن علی بن محمد. سیف الدین

ابکارالافکار ١٤٠

آملی، محمد بن محمود

نفایس الفنون فی عرایس العیون ٥٢١

آملی طبری، سراج الدین قمری

دیوان اشعار ۳۷

«الف»

ابراهیم ادهم

قطعه ای از وی ۲۲۳

ابن آجروم، محمد بن محمد

آجروميه ١٣

ابن ابى الحديد، عبدالحميد

شرح نهج البلاغه ٢١٨

ابن تغرى، يوسف بن تغرى ظاهرى

النجوم الزاهرة فى ملوك المصر و القاهرة ٥٩٢

ابن تيميه، احمد بن عبدالحليم حنبلى

السياسة الشرعية فى اصلاح الراعى و الرعية ٦٤٤

ابن حجر عسقلانى، احمد بن على

نزهة النظر فى توضيح نخبة الفكر ٣٤٧

ابن حجر هيثمى، احمد بن محمد

الفتاوى الحديثية ٢٠٦

ابن حسام

قصيده در منقبت حضرت على(عليه السلام) ٩٩

ابن حسام، كمال الدين بن جمال الدين

مأئة عامل فى علم النحو ٢١٤

ابن خلكان، احمد بن محمد

وفيات الاعيان ٥٨٨

ابن ساعاتى، احمد بن على بغدادى

مجمع البحرين و ملتقى النهرين ٣٤١

ابن سينا

الادوية القلبية ٦٢٦

ارجوزة فى الطب ٦٢٦

اسؤلة بهمنيار عن الشيخ الرئيس ٦٢٥

الاشارات و التنبيهات ٣٩٥

تحصيل السعادة (الحجج العشرة) ٦٢٢

تدبير المسافر ٦٢٠

حدود الاشياء ٣٩١

الحزن ٦٢٧

الحكمة العرشية ٦٢٦

خطبه ابن سينا ٦٢٤

رسالة الى الكيا ابى جعفر ٦٢٢

رسالة الى علماء دارالسلام ٤٠٤

رسالة الحكومة ٦٢٠

رسالة العقول(رسالة فى شرح اسمواجب الوجود) ٦٢٦

رسالة الفصول الشريفة ٦٢١

رسالة فى ابطال احكام النجوم ٦٢١

رسالة فى اقسام العلوم العقلية ٦٢٦

رسالة فى الباه ٦٢٠

رسالة فى تقسيم الحكمة ٣٩٩

رسالة فى جواب مسألة علة سكون الارض من الوسط ٦٢١

رسالة فى حدوث الحروف ٦٢٤

رسالة فى ذكر الصحة و دفع الاسقام ٦٢١

رسالة شريفة ٦٢٣

رسالة فى ضروب الافعال و الانفعالات و انواع التأثيرات ٦٢١

رسالة فی الطب فی دفع المضار الکلیة للابدان الانسانیة ٦٢٧

رسالة فی النفس الناطقه ٦٢١

الرسالة النیروزیة ٣٩٩

سریان العشق فی الموجودات ٦٢٢

سلسلة الفلاسفة ٦٢٢

فصول فی الطب ٦٢٠

کتاب الادلة فی بقاء النفس الناطقة ٦٢٣

مباحثات ٦٢٧

مبدأ و معاد ٦٢٣

مقالة مستفادة فی تحصیل السعادة ٤٠٤

النفس ٦٢٥

ابن عراق.علی بن محمد..بن عراق حجازی.ابوالحسن

تذکرة ابن عراق ٥٨٩

ابن عربی، محمد بن علی. محیی الدین

حلیة الابدال و ما یظهر منها من المعارف و الاحوال ٣٩٥

شرح حدیث قدسی ٤٠٢

ابن عماد خراسانی = خراسانی

ابن فارض

قصیده عینیه ٢٧٨

ابن قطلوبغا، قاسم

الترجیح و التصحیح علی القدوری ۳۷۳

ابن مالك

الفیه ٦٤٢

ابن مسکویه، احمد بن محمد رازی

الفوز الاصغر ٦٢٣

ابن ملك، عبداللطیف بن عبدالعزیز

شرح مجمع البحرین و ملتقی النهرین ۳٤۸

ابن ملك، محمد بن عبداللطیف بن عبدالعزیز

شرح وقایة الروایة فی مسائل الهدایة ٤٧

ابن ناظم، محمد بن محمد. بدرالدین

شرح الفیة ابن مالك ٤۰۹

ابن نصر اقطع، احمد بن محمد بغدادی

شرح مختصر قدوری ۳٤٦

ابن یمین

مقطعات ۲۲۳، ۲۷۳

ابواسعد بن ابوسعیدخان

مجمع الفوائد ۱۷٥

ابوسعید ابوالخیر

رباعیات ٤۲۷، ٥٦۳

ابوسعید. میرزا

رقعه به میرزا جلال و جواب آن ۲۹٥

ابهری، محمد بن اسحاق بن محمد حموی.

فاضل الدين

منهج الفاضلين فى معرفة الائمة الكاملين ٤٩١

احمد بن احمد بن خشاب

قصيده ٢٧٦

احمد بن حسين بن محمد

اسماء كلمه توحيد ٥٠٣

احمد بن على بن مسعود

مراح الارواح ٤١٠

احمد بن محمد بن عيسى

نوادر ٦٣٦

احمد شيخ، سراج الدين كاكه

رساله در اخلاق ٤٤٦

اخسيكتى، اثيرالدين

ديوان ٣٨

اخلاص

اشعار ٢٥٣

اخلاطى، حسين بن على. كمال الدين سيد

رساله در جفر ٥٠٢

اردبيلى، على بن عبدالله. تاج الدين

تنقيح المفتاح ١٢٤

اردبيلى، محمد بن احمد. نظام الدين

شرح شواهد تصريف تفتازانى ٦٤١

شرح شواهد سيوطى ٤٥٤

اردکانی یزدی، احمد بن محمدابراهیم

لمعات قدسیه (اربعون حدیثاً) ٦٤٨

ارزانی، محمد اکبرشاه. حکیم

میزان الطب ٦٠٩

ارزنجانی، عمر بن عبدالمحسن. وجیه الدین

حدائق الازهار فی شرح مشارق الانوار ٢٠٢

ارسطو (ارسطاطالیس)

اثولوجیا ٤٠٤

غالب و مغلوب ٣٩٢

مسائل اسکندر ٣٩٨

ارشد همدانی، محمدهادی

اشعار ٢٥٨

ارموی، محمود بن محمد نقشبندی

تجوید و قرآت ٥٧٥

ازدی، محمد بن حسن بن درید

مقصوره ابن درید ٢٧٧

ازرقی، ابوبکر بن اسماعیل وراق

دیوان (منتخب) ٣٥

ازهری، خالد بن عبدالله

الزبدة فی شرح البردة ١١

استاجلوزاده، غیبی خان

اشعار ٢٥٥

استرآبادی، رکن الدین. سید

مکتوب وی به خواجه نصیر ٣٩٧

استرآبادی، سلطان حسین بن سلطان محمد واعظ

شرح باب الحادی عشر ٥٩٣

استرآبادی، محمد بن علی حسینی

تلخیص المقال فی تحقیق احوال الرجال ٤١٤

استرآبادی، محمدباقر بن محمدحسین. میرداماد

حاشیة الصحیفة السجادیة ٦٤٥

نامه به ملا عبدالله شوشتری ٤٠١

استرآبادی،محمدجعفر بن سیف الدین شریعتمدار

صیغ عقد النکاح و الطلاق ٥٨٤

صیغ العقود و الایقاعات ٥٨٤

هدایة الولایة ٥٢٦

استرآبادی، محمدقاسم هندوشاه. فرشته

گلشن ابراهیمی ٢٨٢

اسفراینی، اسماعیل بن قربانعلی

شرح حدیث «هل رأیت رجلاً» ٥٦٦

اسماعیل

یادداشتی از وی ٢٤١

اسماعیل بن علی

شرح ابیات الضوء ١٤٦

اسیر شهرستانی (میرزا جلالا)

تعریف چشمه ساردیرناك کشمیر ٣٠٤

تعریف کشمیر ۳۰٤

تمهید دیباچه دیوان نواب ظفرخان ۲۹۳

دیباچه پادشاه نامه ۲۹۲

دیباچه تحفة العراقین ۲۹۳

دیباچه دیوان ظفرخان ۲۹۳

رقعه به میرزا مراد ۲۹۷

رقعه در تعریف اسپك دلبادل ۲۹٤

رقعه در تهنیت قدوم به نواب افضل خان ۳۰۰

رقعه در جواب سید صفی الدین ۲۹۷

رقعه در جواب تبریزی ۲۹۷

رقعه در ستایش قلعه کانگره ۳۰٤

منشآت ۲۹۱، ۲۹٦، ۲۹۷، ۲۹۸، ۳۰۲، ۳۱۹

اسیری لاهیجی، شمس محمدبن یحیی نوربخشی

شرح بیت دهلوی ٤۰۰

اشرف. میرزا

رقعه به ملا گداعلی منشی ۲۹٥

اشکوری، ابوالقاسم بن معصوم حسینی

جواهر العقول فی شرح فرائد الاصول ۱۹

اصغر حسین

معادن الرضا ۱٥٦

اصفهانی، احمد

نخل بیت ۷۸

اصفهانی، جلال محمد

تحفة الوزراء (تحفة الملوك) ١٣٩، ١٧١، ٢٤٥

اصفهانی، حاج نظرآقا

وقفنامه ٢٣

اصفهانی، داود

زبور العاشقین ١٨٤

اصفهانی، محمدابراهیم بن محمدحسن کلباسی خراسانی

شوارع الهدایة فی شرح الکفایة ٦٢٨

اصفهانی، محمد حبیب

شوقیه ٣٠٥

اصفهانی، محمدطاهر بن محمد مؤمن

التجرید فی التجوید ٥٨٥

اعتمادالسلطنه، محمدحسن مراغی. صنیع الدوله

فرهنگ فرانسوی به فارسی ١٧٤

اعرجی، عمیدالدین بن عبدالمطلب

شامل الوصول فی شرح مبادی الاصول ١٥٢

اعرجی کاظمی، محسن بن حسن

الدرر البهیة فی فقه الامامیة(الفقهیة المستطرفة)٥٣١

افضل. قاضی

رقعه که به عزیزی نوشته ٢٩٩

الهی. میر

رقعه ای به منیر ٢٩٨

رقعه به مولانا دانا ۲۹۸

امامی هروی، محمد بن ابوبکر. ابوعبدالله

دیوان ٦١

امان الله

دیباچه مرآت الجواهر ۲۹۲

دیباچه مفتاح الحدود در طب ۲۹۲

امیرخان

رقعه به جعفرخان ۲۹٤

امیر سیداحمد

نشان وی در باب تولیت اوقاف ۲۲٦

امین، ملا محمد

رقعه به شیخ محمدصالح کنبو ۳۰۰

انباری، محمد

مسائل الشیخ محمد الانباری مع الاخبارية ٤٧٥

انصاری، خواجه عبدالله

مناجات ۲۳۸، ۲۳۹، ۲٤۲، ٤۲۷، ٤۳۸، ٥٦۳

انصاری، زکریا بن محمد

فتح الباقی بشرح الفية العراقی ۲۰۷

انصاری هروی، محمد بن عبدالکریم. نصیرالدین

ترجمه عدة الداعی ابن فهد حلی ٤۸۰

انوار تبریزی = قاسم انوار تبریزی

انوری

دیوان (منتخب) ۳۷

انیسی شاملو، علی قلی بیگ

محمود و ایاز ٤٣٩

اوحدی مراغی، رکن الدین

جام جم ٨١

اهلی، مولانا

رقعه رخصت به مکه معظمه ٢٢٦

اهلی شیرازی، محمد بن یوسف

کلیات ١٨١

مناجات ٩٩، ١٧٩

اهوازی، حسین بن سعید

کتاب المؤمن ٦٣٧

ایرج میرزا. جلال الممالك

دیوان (بخشی) ٢٦٦

«ب»

بابا افضل کاشی

رسالة فی العلم و النطق ٦٢١

باباطاهر عریان

رباعیات ٢٦٦، ٣٦٦، ٥٦٣

بابافغانی سکاکی شیرازی

دیوان ٧٠

بارفروشی، حسن بن عبدالله

الاشارات العرشیة فی المصائب الحسینیة ٣٨٤،٣٨٣

تفسیر آیات وارده در باب قضا و شهادات ٣٨٦

تفسیر آیه «فاقم وجهك للدین حنیفاً» ۳۸۷

القناديل الخمسة فی بيان امتحانات الخمسة الطيبة ٤٠٥

بارفروشی، محمدعلی بن عبدالمطلب

تقریر درس شیخ کبیر ٤٠٦

بافقی، محمدمفید مستوفی یزدی

جامع مفیدی ٥٢٧

باقر، میر

دیباچه مثنوی ظفرخان ۲۹۱

بایزید هندی

ریاض العارفین ۲۸۹

بحرانی، احمد بن عبدالسلام

خطب شیخ احمد بحرانی ٤٤٨

بحرانی، داود

مراثی سیدالشهدا(علیه السلام) ۸۷

بحرانی، عبدالله بن نورالله

عوالم العلوم و المعارف ۱٥۰

بحرانی، ماجد

مراثی سیدالشهدا(علیه السلام) ۸۷

بحرانی، یحیی بن حسن

جنگ مراثی ۸٦

بحرانی، یوسف بن احمد درازی

اللئالی الزواهر فی تتمة عقد الجواهر ٦٣٢

بخارائی، سید

چاه وصال ٧٧، ٢٣٧، ٢٥٢

بخاری، محمدامین مؤمن آبادی

الامینیة فی الفروع ١٥٩

بدخشی، محمد بن معتمدخان

ترتیب اسماء انساب سمعانی ٤١

بدیع الزمان همدانی، احمد بن حسین. ابوالفضل

مقامات بدیع الزمان ٦١٨

برج لال

هدایة العلوم الهندیة ١٧٠

برغانی قزوینی، محمدتقی بن محمد

عیون الاصول ٤٧١

برکلی، محمد بن پیرعلی

اظهار الاسرار ١٤٥

برلاس، نظام الدین احمد

نشان وی ٢٢٦

برهان. شیخ

رقعه به نواب مکرم خان ٢٩٥

بسطامی، علی بن طیفور

تحفه ملکی (ترجمه عیون اخبارالرضا(علیه السلام)) ٥٤٢

بشیری. علی خان = صمصام الدین. علی خان

بغدادی، علی

منتخب الجواهر العلیة فی الکلمات العلویة ۵۹۲

بغوی، حسین بن مسعود. ابومحمد

مصابیح السنة (منتخب) ۱۰

بکری، علی بن محمد بن یحیی شریف

برهان الکفایة ۴۹۲

بلخی، علی بن علی بن نصر. ابونصر

تاج القصص ۳۳۶

بلگرامی، ابراهیم حسینی. عبدالواحد

شرح رساله عجیبه در تصوف ۲۹۷

بلگرامی، تبکیه فرزند وندلال فرزند گنگارام کاینه سکسینه

ترجمة العجایب ۱۵۷

بلواجی، محمد بن محمد

المعجمة الکبری من القصائد الفخری فی حق نبینا محمد البشری ۹

بلیناس حکیم (بلینوس یا آپلو نیوس)

الجامع للاشیاء (العلل المعلولة) ۶۰۰

صنعة الطبیعة و سرائر الخلیقة ۶۰۰

بنی اسرائیلی، محمدامین. منشی

گلشن سعادت ۱۰۴

بونی، احمد بن علی. ابوالعباس

ده جمله (تمطات عشر) ۵۰۴

بیان

رباعیات و اشعار ۲۵۵

بی بدل خان

رقعه به ملا منیر ۲۹۵

بیدل

بهاریه ۳۰۳

چهار رقعه بی نقطه ۳۱۶

دیباچه بیاض ۳۱۵

دیباچه محیط اعظم ۳۱۵

رقعه به عبدالصمد متخلص به سخن ۳۰۳

رقعه بی نقطه ۲۹۵

سرمه اعتبار ۳۰۲

مکتوب در تعزیت میر نورالله ۳۰۵

منشآت ۳۱۶

بیرجندی، عبدالعلی بن محمد

ترجمه الدرّ النظیم فی خواص القرآن العظیم ۵۳۹

بیضاوی، عبدالله بن عمر. قاضی ناصرالدین

انوار التنزیل و اسرار التأویل ۴۷۵، ۶۴۹

«پ»

پادری ژیرو نیمو شویر

مرآت القدس ۷۲

پامیری، محمدامین مستغنی

رقعه ۲۹۷

پروین همدانی، علی اکبر

دیوان اشعار ۵۸۸

پناهی. ملا

رقعه به شاه غریب میرزا ۲۹۷

«ت»

تأثیر تبریزی

اشعار ۲۵٤، ۲۵۸

تاراج شیرازی، میرزا خسرو

دیوان اشعار ۳٦۳

تبریزی، اسماعیل شنب غازانی

شرح فصوص الحکم ٦۲۵

تبریزی، مصطفی بن ابراهیم قاری

تحفة الابرار ۵۸۷

تبریزی فراهانی، محمد بن ابراهیم

قطعه ای به نثر در پند و اندرز ۱۸٦

تبریزی مرعشی، حسین بن حیدر

جامع الکنوز و نفائس التقریر فی شرح الولدیة ۱۳٤

تتوی سندی،ابراهیم بن عبداللطیف بن محمدهاشم

کرسی نامه سلسله نقشبندیه ۳۱

تتوی سندی، محمدهاشم

چند سئوال و جواب فقهی ۲۵، ۳۰

شعری به اردو ۳۰

مطالبی به نقل از جلد اول بیاض وی ۲۵

تجلی اردکانی، علیرضا

مثنوی ۱۷۷

معراج خیال ۷۶، ۲۴۲

منشآت (بخشی) ۲۹۳

ترمذی، محمدفایق بن مولوی غلامحسین

مخزن الفواید ۲۸۸

تسلیم

دیوان اشعار ۲۳۴

تفتازانی، مسعود بن عمر. سعدالدین

شرح تصریف ۴۸۹

شرح مفتاح العلوم ۵۳

المختصر فی شرح تلخیص المفتاح ۴۲۶

تونی، حسن بن شجاع. حافظ تاج الدین

المفید فی علم التجوید ۵۸۶

تهرانی، اسماعیل بلورفروش. مدهوش

دیوان اشعار ۲۲۱

تهرانی، عبدالحسین بن علی. شیخ العراقین

شرح شرایع الاسلام ۶۲۹

تهرانی، محمدنصیر

پیر و جوان ۲۳۶

تهرانی، محمدهادی بن محمدامین

اصول الفقه ۵۱۳

الخیارات ۵۱۰

الرضوان ۵۰۹

تیمور گورکانی

توزك تیموری ۳۲٤

«ث»

ثنایی. حکیم

ترکیب بند ٤۳٦

قصیده ای از وی ٥۳۹

«ج»

جاحظ، عمرو بن بحر. ابوعثمان

صد کلمه امیرالمؤمنین(علیه السلام) ۲۸۰

جامی، عبدالرحمن. نورالدین

ترجیع بند ۲۳۳

تهلیلیه ۲۹

دیوان ٦٦، ۲۳٤

سبحة الابرار(یکی از مثنوی های هفت اورنگ)٦۰٥

شرح حدیث عما ۲۸

طریق خواجگان ۲۹

الفوائد الضیائیة فی شرح الکافیة ٤۱۲

قصیده رشحة الحال ۱۳٥

مناجات نامه منظوم ٥۷٥

جرجانی، عبدالقاهر بن عبدالرحمن

العوامل المائة ٥۳۸

جرجانی، علی بن محمد. سید شریف

اسکندریه (پرسش و پاسخ) ۳۹۹

رباعی در تحصیل علم ۲٤۱

رقعه به میر سیدعلی همدانی ۳۰۲

صرف میر ۲۱٤

المصباح فی شرح المفتاح ٥۳

جزایری، راشد

مراثی سیدالشهدا(علیه السلام) ۸٦

جزایری، عبدالله بن نورالدین بن نعمت الله

الاجازة الکبیرة ۱٥۱

التحفة السنیة فی شرح النخبة المحسنیة ۱٥۳

جزایری، نعمت الله بن عبدالله موسوی

شرح صحیفه (مطلبی به نقل از آن) ٥٦٦

مقامات النجاة فی شرح الاسماء الحسنی ٥٤۷

جعفی، مفضل بن عمر. ابوعبدالله

التوحید ٥٦۱، ٥٦۳

جلالی. شیخ

بحر طویل ۱۷۹

جم. معمورخان

تربیة المعمور ۲۹۳

جمال الدین علامه (گویا علامه حلی)

مراثی سیدالشهدا(علیه السلام) ۸٦

جمال قرشی، محمد بن عمر. ابوالفضل

الصراح من الصحاح ۱۹٤

جنون = رفیقی مشهدی

جنید بن نجم الدین شیرازی، معین الدین

دیوان اشعار ٤٤١

جونپوری، رنچهورداس فرزند رنجیت رای کایته

دقایق الانشاء ۲۱۱

جوینی، عطا ملك بن محمد. خواجه علاءالدین

تاریخ جهانگشای جوینی ۲۵۰

جهان. میرزا

دیباچه شاه جهان نامه ۲۹۲

جهانگیر میرزا پسر عباس میرزا قاجار

ترجمه آثار البلاد و اخبار العباد ٤۲٦

«چ»

چشتی جالندهری، علیم الله حسینی

انهار الاسرار ۲۰٤

چندر بهان برهمن

رقعه به منیر ۲۹۸

منشآت ۲۹۸

«ح»

حاذق. حکیم

خاتمه دیوان حکیم ۳۰۵

رقعه برای مبارك باد عید به خانخانان ۳۰۰

حافظ اوبهی هروی، سلطانعلی

تحفة الاحباب ۵۸

حافظ شیرازی، محمد. شمس الدین

دیوان ۷۱، ۱۸۷، ۱۹۷، ۲۳۵

ساقی نامه ۱۸٦، ۲۷۳، ۵۵۵

حجازی، علی

معجزه پیغمبر (صلی الله علیه وآله وسلم) ۹۹

حسام السلطنه، سلطان مراد میرزا

نامه های وی به تهران هنگام حاکمیت بر خراسان ۲۵۰

حسرت

دیوان ۲٦۹

حسرت همدانی، محمدتقی یا ابراهیم

دیوان ۱۹۲

حسرتی

اشعار ترکی ۲۸۱

حسن صاحب رقم. میرزا

اشعار ۲۵۵

[امام] حسن عسکری(علیه السلام)

نامه به ابوالحسن علی بن حسین بابویه قمی ۵۵۵

حسنای رودسری. مولا

دستخطی از وی ۲۵۸

حسین. ملا

تفسیر بیت «منم معلول بی علت...» ۲٦۰

حسین. میر

رقعه به طالب خان و جواب طالب خان ۲۹٤

حسینی، جواد

اشعار ۲۵۹

حسینی، محمد بن محمدصادق. صدرالدین

لباب مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب ۵۱۹

حسینی، محمدتقی بن میر مؤمن

ترجمه نظم و نثر خطبه شقشقیه ٤۹۵

حقیقت خان

رقعه به میرمحمد اصفهانی دیوان مرادبخش ۲۹٤

حلی، جعفر بن حسن. محقق

شرایع الاسلام ۵٤۵، ۵۰۷

الماتعیة (رسالة فی الکلام) ٤۱٦

المختصر النافع ٤۱۳

حلی، حسن بن یوسف بن مطهر. علامه

ارشاد الاذهان ٤٤۳

استقصاء النظر فی البحث عن القضاء و القدر ٤۱۹

قواعدالاحکام فی معرفة الحلال والحرام ۵۹۳،٤۲۵

مبادی الوصول الی علم الاصول ۱۵۲

مسح الرجلین فی الوضوء (گویا از وی) ٤۱۸

منهاج الکرامة فی معرفة الامامة ۵۵۹

حلی، عبدالکریم بن احمد. غیاث الدین

فرحة الغری بصرحة الغری ٦۳٦

حلی، محمد بن حسن بن مطهر. فخرالدین

ایضاح الفوائد فی شرح مشکلات القواعد ۳٤٥

الفخریة فی معرفة النیة ۳۹۱

حمدالله بن ابی بکر مستوفی قزوینی

تاریخ گزیده ۱۱۷

نزهة القلوب ٥۹٤

حمزه میرزا

دستخط وی برای اسکندر میرزا ۲٥۷

یادداشتی از وی ۲٥۷

حمید. شیخ

دیباچه شاه جهان نامه ۲۹۲

حمیری، اسماعیل بن محمد

القصیدة العینیة ٤۳۹

حمیری، عبدالله بن جعفر. ابوعباس

قرب الاسناد ٤۹۰

حیاتی گیلانی. ملا

رقعه به نواب رستم خان ۲۹٦

«خ»

خاتون آبادی، محمدحسین

فهرست تألیفات علامه مجلسی ٦۷

خاتون آبادی، محمدرضا بن محمد مؤمن امامی

جنات الخلود المعمور من جداول النور ۱۸۰

خادم

اشعار ۲۵۵

خاقانی شیروانی

تحفة العراقین ۱۸۷

دیوان (منتخب) ۳۸

خالدی مجدی نقشبندی، عثمان

وصایای عثمان خالدی ۱٤

خان آرزو، علی = آرزو

خان احمد

نامه به محمد امین بن جمشید ۲٦۱

خان والا شأن

رقعه ۳۱۵

خانخانان

رقعه به خواجه ابوالحسن ۲۹٤

رقعه به ملا مرشد ۲۹۵

مطلبی از وی ۳۰۲

خاوری شیرازی، فضل الله حسینی

یوسف و زلیخا ۲٤۷

خاوری کوزه کنانی آذربایجانی کاشانی، معصوم

مهر خاوری ۳٦۱

خجندی، عبدالجبار

مدخل منظوم ۲۷۱

خدابخش = ساوه ای، محمدقاسم

خراسانی. ابن عماد

روضة المحبین ١٣٥

خراسانی، محمدجعفر بن محمدطاهر

کیفیت وضو و غسل کسیر و... ٥٢١

خراسانی، محمدکاظم بن حسین. آخوند

تحریرات فی الاصول ٢٤٨

کفایة الاصول ١٥٤

خراسانی، محمد بن محمد. نوربخش

الاعتقادات ٣٩٤

خسرو، محمد بن فرامرز

درر الاحکام فی شرح غررالاحکام ٤٦

خسروی، مقیم بن حاجی شرف

اشعار ٢٥٦

خلخالی، اسماعیل موسوی هاشمی

الفقه ٦٥٣

خلیلی مدنی

قصیده غرس الدین ٢٨٠

خواجه نصیرالدین = طوسی، محمد بن محمد

خواجویی، اسماعیل بن محمدحسین

حاشیة تفسیر الصافی ٦١٢

خواند میر، غیاث الدین بن همام الدین

خلاصة الاخبار فی احوال الاخیار ٦٣١

خوانساری، حسین بن محمد جمال الدین

مقدمة الواجب ٤٧٦

منشآت ٣١٩

وقفنامه قرآن ٢٤١، ٣١٩

خوانساری، محمد بن حسین. جمال الدین

ترجمة الصلوة ٥٣٤

ترجمه مفتاح الفلاح ٥٣٠

خورجوی، عبدالعظیم بن نصرالله خان

تاریخ دکن هند ١٩٥

خیام

رباعیات ٧١، ١٧٨، ٢٦٦

«د»

دارابی کشفی، جعفر = کشفی، جعفر

دارا شکوه

رقعه ٢٩٥

دانش، لطفعلی بن محمدکاظم. صدرالافاضل

سره نامه ٢٨٤

دانشمندخان = نعمت خان عالی

درست بن ابی منصور محمد الواسطی

کتاب درست بن ابی منصور ٦٣٦

درمکی، عبدالله بن داود. ادیب

مراثی سیدالشهدا(علیه السلام) ٨٧

درویش آزاد

مخمس ۱۸٦

درویش شیرازی = تاراج شیرازی

دزفولی حائری، محمد بن فرج الله. قاضی

مائة حدیث ۲٦٦

دست غیب، میرزا صادق

رقعه به صفی قلی خان ۲۹٦

دشت بیاضی، محمد کریم بن محمد

شرح نصاب الصبیان ٤٤۷

دشتکی، ابراهیم بن منصور. صفا

حسرت نامه ۲۲۲، ۲۳٦، ۳٦۸، ٤۳۹

قصیده ای در هجو ۲۳۷

دشتکی، عبدالله بن عبدالرحمن. اصیل الدین

درج الدرر و درج الغرر فی بیان میلاد سیدالبشر ۲۰۰

دشتکی، منصور بن محمد. غیاث الدین

مقالات (مقامات) العارفین ۳۹۰

دمیری، محمد بن موسی. کمال الدین

مختصر الغیث الذی انسجم فی شرح لامیة العجم
۲۷۹

دوانی، محمد بن اسعد. جلال الدین

صلواتیه ٤۰۲

مطلبی از وی ۳۰۲

دولت آبادی، عمر بن عمر. شهاب الدین

مناقب السادات ۱٦۸

دولت قاجار، محمدعلی میرزا

دیوان ۳۱۲

دهلوی، حسن بن علاء سنجری. نجم الدین

دیوان ۱۵٤، ۱۹۷

دهلوی، محمدشریف خان. حکیم

علاج الامراض ٦۰۸

دیکنقوز، شمس الدین احمد

شرح مراح الارواح ۳۷۱

«ذ»

ذبیح، اسماعیل

اشعار ۲۵۷

ذهبی، محمد بن احمد. شمس الدین

العبر فی خبر من غبر ۱٦٦

«ر»

رازی، عبدالرحیم بن معروف

نظم البیان ۵٤

یادداشتی از وی ۵۵

راقم سمرقندی، سعید شرف الدین شریف

تاریخ راقم سمرقندی ۵٦۷

راوندی، محمد بن حسن

التنبیهات علی معانی السبع العلویات ٤۱۵، ٦۱۳

رجبلو، محمدکاظم بن زین العابدین

انوار حکمت ٥٧٤

رحم علی خان فرح آبادی هندی. ایمان

مصباح المبتدی ١٦٠

رسا، میرزا ایراد بخش

خیال پلا ٣٠٠

رستم، میرزا

رقعه به کلیم ٢٩٩

رشتی، علی بن میرزا محمد

ذخائر النشأتین ٨٢

رشتی، کاظم

علت شهادت امام حسین(علیه السلام) (گویا از وی) ٥٦٥

سؤال و جواب ٥٦٦

رشیدا، ملا

رقعه به میرزا جلالا ٢٩٩

رضا

اشعار و ساقی نامه ٢٥٤، ٥٥٢

رضوی قمی، کمال الدین

اشعار ٢٥٨

رضوی کربلایی، اظهر علی بن حیدرعلی

زاد عاقبت ٢٠٨

رضوی کرویزی، فتحعلی خان بن عوض

علی خان حسینی

دیوان ۳۵٤

رضوی همدانی، محمد بن محمدباقر. صدرالدین

رسالة فی بیان حکم الماء القلیل ۱۵۰

رضی، سید

مراثی سیدالشهدا(علیه السلام) ۸۷

رضی، میر

ترجیع بند ۲۳۳

رضی الدین آرتیمانی

دیوان ٤۹

رفیعا، محمد بن حیدر حسنی طباطبائی. رفیع الدین

شجره الهیه ۵۸۹

رفیق اصفهانی، ملا حسین

دیوان ۲۳۵، ۵۹٦

رفیقی مشهدی، محمد بن محمود. جنون

رسم الخط ۲۲۰

رکن الدین، سید

اللؤلؤ المضی فی مناقب آل النبی(صلی الله علیه وآله وسلم) ٤۸٤

روشن ضمیر

دیباچه بیاض نواب سعیدخان ۲۹۲

روغنی قزوینی، محمدصالح بن محمدباقر

ترجمه صحیفه سجادیه ٤۲٤

رومی، احمد

دقایق الحقایق ٥٥٤

رونقی. ملا

رقعه در طلب تحریر اقلیدس ۲۹۸

رقعه به نادرالزمان مصور در طلب شبیه مطلوب ۲۹۸

«ز»

زاهد. قاضی

تعریف کشمیر ۳۰٤

زعفرانی، محمدامین

اشعار ۲٦۱

زفره ای، محمدعلی رجاء. نجم الشعراء

شبیه خوانی ٤۹۱

زلالی خوانساری، محمدحسن

اشعار ۲٥٥

محمود و ایاز ۷۸، ۳۸٥

زمخشری، محمود بن عمر. جارالله

الکشاف عن حقائق غوامض التنزیل ۳۳۸

المفصل فی صنعة الاعراب ۱۳۸، ۳۰٦

زنجانی، ابوالقاسم بن محمدکاظم موسوی

ایضاح الدلائل فی حساب عقدالانامل ٤۸۱

مناسك حج ٤۸۸

هدایة المتقین ٤۸۷

زنوزی، عبدالله مدرسی

الانوار الجلیة ٦٤٥

زنوزی خوئی، علی بن محمدحسن

تحفه جهان ۹۳

زوزنی، حسین بن احمد. ابوعبدالله

المصادر ۳٤٦

زیب النساء

غزلی از وی ۲۳٤

زیلعی، عثمان بن علی. فخرالدین

تبیین الحقائق علی کنز الدقائق ٤٥

زین العابدین بن مرتضی حسین خان موسوی

تحفة المنشی ۳٥۷

زینی، مولانا

تخمیس غزلیات حافظ ٦۸

«س»

سادات، سیدحسین

عرفان منظوم ٥٥٥

سامی

حکایت شبلی و آن دو عاشق و معشوق ۳٦٥

سامی، لطف علی

اشعار ۲٥۷

ساوه ای، محمدقاسم. خدابخش

تحفه رفیعی در مسائل ارث ٦۱٦

سبزواری، حسن بن حسین شیعی

مصابیح القلوب ٥٤۹، ٥٦۷

سبزواری، هادی بن مهدی. اسرار

دیوان ۳۱۰

السبعی، محمد بن عبدالله

مراثی سیدالشهدا(علیه السلام) ۸۷

سجزی، محمود بن عمر

مهذب الاسماء فی مرتب الاشیاء ۱۵

سحابی استرآبادی

کلیات ۳۲۷

سراب، محمدرضا بن محمد

اشعار ۲۵۷

سرابی، مصطفی قلی بن محمدحسن موسوی

شرح قصائد و تحفة العراقین خاقانی ۲۷۱

سراج قمری = آملی طبری

سرخوش قوچانی، محمدصادق

دیوان ۱۰۶

سرمد. حکیم

رقعه به دارا شکوه ۲۹۵

سرمدی. شریف

رقعه به حکیم ابوالفتح ۲۹۶

سرهندی، میان ناصر علی

نقاش و صورت ۱۸۳، ۳۵۶

سزاوارخان

رقعه به میرزا محمدرضا ۲۹۴

سعدالله خان

دو رقعه ۲۹۵

رقعه به مولوی عبدالحکیم سیالکوتی ۲۹۵

عرضه داشت به جناب خلافت ۲۹٤

مبارك باد جشن وزن ۳۰۰

سعدی شیرازی، مصلح الدین

بوستان (منتخب) ۲۷۳

ترجیع بند ۲۳۲

حکایت های منظوم ۲۲٤

دیوان ۳۹، ۲۳٤، ۲۷۵، ٥٥٤

کلیات ۳۲٤

گلستان ٤۸، ۳۰۵، ٥٥٤

مناجات منظوم ٤۸

سعید

سفینه سعیدا ۱۷٦

سعیدای هندوستانی

دیوان ۱۱٤

سکاکی، یوسف بن بکر. ابویعقوب

مفتاح العلوم ۵۳، ۵۸۲

سکزی، سراج الدین

دیوان ۳۸

سلطان پوری، قطب الدین

مکتوب ۳۰۵

مکتوب به خان ابراهیم خان ۲۹٤

سلطان مراد

نامه به لشکریانش ۲۸۱

سلماسی، محمد بن سعید بن ابراهیم

شرح مصابیح بغوی ۳٤۷

سلمان ساوجی، جمال الدین

جمشید و خورشید ٦٥

کلیات ٦٥

سلیم تهرانی، محمدقلی

حاتم نامه ۱۸٥، ۲۳۷

دیوان ۳٦٤

رقعه به یکی از دوستان برای سیر باغ ۳۱۷

قضا و قدر ۱۸٥، ۲۲٤، ۲۲۷، ٤۳۷

مثنوی ۱۸٥

وصف کشمیر ۲٤۳

سلیمی

سخن گفتن آفتاب با حضرت امیر(علیه السلام) ۹۹

سماکی، امیر فخرالدین

اجازه به سید رفیع الدین ابراهیم حسینی ٤۰۳

سماهیجی، ناصرالدین بن عبدالحسین

مراثی سیدالشهدا(علیه السلام) ۸۷

سمنانی، عبدالله بن حاج حسین بابا

تحفة العابدین ۳۸۲

سمنانی، قاسم

دیوان ۱۸۸

سنایی، فضل الله

راحت الواعظین ۲۷

سنایی غزنوی، مجدود بن آدم

جواب به سؤال سلطان سنجر ۲۵۳

حدیقة الحقیقة و شریعة الطریقة ۸۱

دیوان (منتخب) ۳۵

قصیده در معجزات حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) ۹۹

سندی حنفی، عبدالله بن محمد

مصباح الظلام فی الائمة الکرام ۲۶

سوزنی، محمد بن علی

دیوان (منتخب) ۳۶

سهارنپوری، بختاورخان محمد

مرآت العالم (منتخب) ۳۱۶

سهروردی

فالنامه ۳۴۹

سهروردی، شهاب الدین. شیخ اشراق

صندوق الجوهر ۱۳۷

سیدمجاهد = طباطبائی. محمد بن علی

سید مرتضی

مراثی سیدالشهدا(علیه السلام) ۸۷

سیرامی مصری، یحیی بن سیف (یوسف)

حاشیة المطول ۸۵

سیف بن بحیره. ادیب

مراثی سیدالشهدا(علیه السلام) ۸۷

سیوطی، عبدالرحمن. جلال الدین

الجامع الصغیر (منتخب) ۱۰

«ش»

شادی آبادی، داود بن محمد بن محمود

شرح دیوان خاقانی ۲۸۵

شاملو، حسن خان فرزند حسین خان

دیوان ۲۲٦

شاملو، مرتضی قلی خان بن حسن

دیباچه سفینه شمسا ۲۲۵

شاه خاشعا

اشعار ۱۸۰

شاه عباس

فتح نامه شیروان ۳۱۹

فتح نامه وی به شاه نوازخان ۱۹۲

فتح نامه وی به یکی از شاهان ۱۹۲

شاه نعمت الله ولی بن عبدالله کرمانی

پیشگویی ها ۲۵۲

ترجیع بند ۲۳٤

دیوان ٤۳۸

مستزاد ۲۷٤

شاهدی نیشابوری

بحر طویل ۱۷۷

شاهین تفرشی

دیوان ۲۲۱

شبانکاره ای، محمد بن علی حسینی

مجمع الانساب ٤٥٤

شبر، عبدالله بن محمدرضا حسینی

جامع المقال فی معرفة الرواة و الرجال ٦١٧

مصابیح الانوار فی حل مشکلات الاخیار ١٦٤

مصابیح الظلام فی شرح مفاتیح شرایع الاسلام ۳۷۱

شبستری، محمود بن عبدالکریم

گلشن راز ٤٢٨، ٥٥٥

شربت دار، محمدقاسم

اشعار ۲٥۹

شریف تبریزی

بیمار و طبیب ۲۳۸، ۲٤۳

دیوان ۱۰۹

شطاری، محمد خلیل الله

دیباچه مجموعه شمع انجمن آرا ۳۱٤

سفینه بحرالمحیط ۳۱۳

شرح حال خودش ۳۲٤

شعرانی، عبدالوهاب بن احمد

البحر المورود فی المواثیق و العهود ۱۳۷

شعله

حکایت منظوم ۳٦۷

شعله طالقانی، حبیب الله بن محمدباقر

اشعار ۲۷٤

شعله نیریزی، محمدجعفر بن محمدباقر

خسرو و شیرین ۱۷۳

شفائی خان، فضل علی

قوت لایموت ٦۰۹

شفتی، محمدباقر بن محمدنقی. حجة الاسلام

تحفة الابرار ۳۲۹

رساله در صوم ٤۹٥

مطالع الانوار ۷۹

مناسك حج ٤۹٤

شفروه، محمد یا عبدالمؤمن. شرف الدین

دیوان شرف شفروه (منتخب) ۳۹

شکری هندی

دیوان ۳٥۲

شمس طبسی، محمد بن عبدالکریم قاضی

دیوان ۳٦، ٦۲

شمس مغربی، محمد بن عزالدین شیرین

دیوان ٦٦

شمسا، محمدخان

سفینه شمسا ۲۲٥

شنب غازانی تبریزی = تبریزی، اسماعیل

شوریده مداح

ولایت نامه امام الجن و الانس ۹۹

شوشتری، ملا دری

بحر طویل ٤۳۷

شوشتری لکهنویی، محمدعباس. مفتی

المعادن الذهبیة اللجینیة فی المحاسن الوهبیة الحسینیة ۱٥٥

شوکت بخاری

اشعار ۲٦۰

شوکتی (گویا محمدابراهیم اصفهانی)

ساقی نامه ۲۲٥

شهابی سعدی قادری، محمدصادق

مناقب غوثیه ٤٤٦

شهدادی نائینی = نائینی، محمد

شهید اول = عاملی، محمد بن مکی

شهید ثانی = عاملی، زین الدین بن علی

شیخ بهایی = عاملی، محمد بن حسین

شیخ صدوق = قمی، محمد بن علی

شیخ طوسی = طوسی، محمد بن حسن

شیخ العراقین = تهرانی، عبدالحسین بن علی

شیخ کردی

دیوان ۱۰٥

شیخ مفید = مفید، محمد بن محمد بن نعمان

شیرازی، علیرضا بن عبدالکریم

تاریخ زندیه ٢٣٩

شیرازی، فرصت بن بهجت

دیباچه دیوان اسرار ٣١٠

شیرازی، محمد بن ابراهیم. ملاصدرا

اتصاف الماهیة بالوجود ٦٠١

التشخص ٦٠٢

حشرالاشیاء (طرح الکونین و رفض العالمین) ٦٠١

الحکمة العرشیة (عرشیه) ٦٠٢

رسالة فی سریان الوجود ٦٢٤

شبهات ابلیسیه = ارادة جزافیة (گویا از وی) ٥٦٦

شرح الکافی ٩٧، ٦٠٤

الشواهد الربوبیة فی مناهج السلوکیة ٦٠١

المشاعر ٦٠٠

شیرازی، محمد بن مسعود. قطب الدین

رسالة فی تحقیق عالم المثال ٦٣٨

شیرازی، محمدحسن بن محمود. میرزا

سؤال و جواب ٤٩٩

شیروانی تبریزی، محمد شریف بن رضا

رد الغلاة ٦٥٠

شیعی سبزواری = سبزواری

صاحب جواهر = نجفی، محمدحسن

صالی شیرازی. شاه

رقعه به منیر ۲۹۸

صایب تبریزی، محمدعلی بن عبدالرحیم

اشعار ۲۵۷

قدغن شراب ۲۴۳، ۳۲۰

کلیات ۲۲، ۱۷۳

صباحی بیدگلی کاشانی، سلیمان

دیوان ۴۳۴

قصیده در مدح امیرالمؤمنین(علیه السلام) ۴۴۰

صدقی افندی

فتح نامه قلعه بغداد ۲۸۱

صفائی سمنانی جندقی، احمد

کنایات فرهنگ ۴۳۲

صفدی، شهاب الدین خالدی

اللوامع الهمسیة فی تخمیس القصیدة الهمزیة ۲۷۸

صفی حلی

قصاید منتخبه ۲۷۸

صفی قلی بیك قرامحال

اشعار ۲۵۳

صمصام الدین، علی خان بن نواب فریدون

مفردات بشیری ۶۰۸

صنعانی، یحیی بن القاسم. عزالدین

اجازه نامه بیهقی ۳۰۶

صوفی مازندرانی، محمد

رقعه به آصف جاهی ۲۹۶

ساقی نامه ۲۷۳

«ض»

ضیایی، قاسم

مرقع ۱۷۹

«ط»

طاشکبری زاده، احمد

شرح مقدمة الصلوة ۱٤٤

طالب آملی

اشعار ۲۵۹

طالع گیلانی

اشعار ۲۵۸

طایر شیرازی، حسن خان بن عبدالرحیم خان

دیوان ۱۲٦

طائی، حبیب بن اوس. ابوتمام

دیوان الحماسة ۳۳

طباطبائی، جلال الدین محمد

رقعه ۲۹۱

طباطبائی، علی بن محمدعلی

ریاض المسائل (شرح کبیر) ٤۷۲

شرح مختصر النافع (شرح صغیر) ٤٦٧

طباطبائی، محمد بن علی. سیدمجاهد

مفاتیح الاصول ٦٤٦

طباطبائی، محمدخان

رقعه منظوم به فیض کاشانی ٢٤٢

طباطبائی، محمدرضا بن محمد. قوام الدین

جنگ ٢٤٠

طبرسی، احمد بن علی. ابومنصور

الاحتجاج علی اهل اللجاج ٥٧٣، ٥٧٩

طبرسی، فضل بن حسن. ابوعلی

جوامع الجامع (التفسیر الوسیط) ٥٥٠

نثر اللئالی ١٣

طبری، حسن بن علی. عمادالدین

کامل بهائی ٦٥٢

طبیب، محمداشرف بن شمس الدین محمد

ترجمه تقویم الابدان ٦٠٦

طبیب تهرانی، محمدنصیر

پیر و جوان ٤٣٤، ٤٤٠

طبیب شرابی، محمدرضا بن رجبعلی، منصور

دیوان منصور ١١٠

طرزی افشار، ملا

بحر طویل ٢٣٦

دیوان (منتخب) ٢٣٦

طریحی نجفی، فخرالدین بن محمدعلی

جامع المقال (الدرایة لمعرفة الراوی و الروایة) ٦١٣

نزهة الخاطر و سرورالناظر(غریب القرآن)٥١٥،٦١٧

طغرای مشهدی. ملا

تعریف کشمیر ٣٠٤، ٣١٨

رقعه به... ٣٠٠، ٣٠٢، ٣٠٤

معیار الادراك ٣١٨

منشآت ٢٩٨، ٣٠٣، ٣١٨

طغرائی، حسین بن علی. مؤیدالدین

لامیة العجم ٢٧٨

طوسی، محمد بن حسن. شیخ طوسی

تهذیب الاحکام ١٤٠، ٥٤٨، ٥٥٠

النهایة فی مجرد الفقه و الفتاوی ٤٥٣

طوسی، محمد بن محمد. خواجه نصیرالدین

آداب المتعلمین ٦٤٠

اشعار ٣٥

اعتقادات ٣٩٥

الامامة ٤١٧

انشاء الصلوات و التحیات ١٠٣

تفسیر سوره های اخلاص و عصر ٤٠٣

جواب وی به مکتوب رکن الدین استرآبادی ٣٩٧

جواب وی به مکتوب قونوی ٣٩٣

رسالة فی الشعاع ٤١٦

النفوس الارضية و قواها ۳۹۵، ٤۱۸

طوفان، طبیب هزارجریبی مازندرانی

مثنوی ۲۲۳، ۲۳۷

طهرانی (رازی) نجفی، علی بن ملا خلیل

شرح شرایع الاسلام ۸٤

طهماسب میرزا

نامه به پادشاه هند ۱۸٤

«ظ»

ظهوری ترشیزی، محمد. نورالدین

اشعار ۱۷۷

دیباچه خوان خلیل ۱۷۹، ۳۱۸

دیباچه گلزار ابراهیم ۱۷۹، ۳۱۸

دیباچه نورس ۳۱۸

رقعه به حکیم آتشی و جواب وی ۲۹۷

کلیات ٦۲

ظهیر فاریابی، طاهر. ابوالفضل

دیوان ۳۹، ٤٦۹

ظهیرای تفرشی

از منشآت وی ۳۰۳

دیباچه چمن سخن ۳۱۹

«ع»

عابدخان صدر الصدر

مکتوب به حاجی ابوالقاسم ۲۹۵

عادل خراسانی

ترجمه صد کلمه امیرالمؤمنین(علیه السلام) ٥٥٣

ستین عادلی ٥٣٧

عارف

دو قصیده از وی ٥٦٧

عاشقی، مسکین محمد بن ابوالخیر

جنگنامه محمد حنفیه ٢١٥

عالی دانشمندخان، نعمت خان

تصنیف مکتوب محمدصادق خوصیتی برای ترکتازخان ٣٢٠

رقعه که به عزیزی نوشته ٣٠٠

عامری یمنی، یحیی بن ابی بکر. ابوزکریا

بهجة المحافل فی السیر والمعجزاتوالشمائل ١٦١

عاملی، حسن بن زین الدین. ابومنصور

معالم الدین و ملاذ المجتهدین ٥٩٥

عاملی، زین الدین بن علی. شهید ثانی

تمهید القواعد الاصولیة و العربیة ٤٨٩

التنبیهات العلیة علی وظائف الصلاة القلبیة ٤٧٨

الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة ٢١٨، ٤٢٠، ٤٢١، ٤٧٦، ٤٩٠

کشف الفوائد من کتاب تمهید القواعد ٤٨٩

مسالك الافهام الی تنقیح شرایع الاسلام ٤٢١

مناسك الحج الصغیر ٣٩٦

عاملی، عبدالصمد. شیخ

وصیت به شیخ بهایی ۲٤۰

عاملی، محمد بن حسین. شیخ بهایی

الاثناعشریة فی الحج ۳٤۳

الاثناعشریة فی الصلوة ۳٤۲

الاثناعشریة فی الصوم ۳٤۳

اجازه نامه حاج بابا قزوینی ۳٤٤

اربعون حدیثاً ٥٤٤، ٥۹٥

از افادات وی در مورد استغفرالله... ۳۹۸

اشعار ۱۷۷، ۲٥۳، ۲٥٤

تهذیب البیان فی النحو ٥۳۷

الحبل المتین ۳٤۲

الحدیقة الهلالیة ٤٦٦، ٦٤٤

زیارت مطلقه ائمه اثناعشر ۳٤۳

ذبیحیه ٤۹۸

شیر و شکر ٤۲۷، ٥٥٤

الفوائد الصمدیة ٥۳٦

کشکول ٥٥۳

نان و حلوا ۱۸٦، ۲۲٤، ۲۳٦، ۲٤۷، ۳٦٥، ٤۲۷، ٥٥۳

عاملی، محمد بن علی بن خاتون

ترجمه اربعین شیخ بهایی(ترجمه قطب شاهی)٥٤٦

عاملی، محمد بن مکی. شهید اول

البیان فی الفقه ۳٥٦

النفلية ٥٤٠

عاملی کرکی، حسین بن شهاب الدین

هداية الابرار الى طريقة الائمة الاطهار(عليهم السلام) ١٦٢

عباس بن ابی القاسم بن محمد

شعری از وی ٥٥٥

عباسقلی

اشعار ٢٥٥

عبدالحاذق. حکیم

رقعه به عبدالعزیز جونپوری ٢٩٩

منشآت ٢٩٦، ٢٩٩

عبدالحسین بن محمدمهدی

بحر الفضایل ٤٤٩

عبدالحمید منشی

رقعه ای که به عزیزی نوشته ٣٠٠

مکتوب به آصف جاهی ٢٩٦

مکتوب به نواب سعدالله خان ٢٩٦

عبدالرحیم بن احمد. قاضی

دقایق الاخبار فی ذکر الجنة و النار ٣٣٨

عبدالرحیم مولوی

نامه به فرهاد میرزا ٩

عبدالصمد. شیخ

رقعه به شیخ محمود ٢٩٨

عبدالعلی

قصیده شهر بربر ۹۹

عبداللطیف. ملا

رقعه به شکرخانی ۳۰۰

عبدالله. شیخ

تعریف چراغان ۳۰٤

عبدالله بن سلام

ترجمه مسائل عبدالله بن سلام ۹۲

عبدالله حسینی

اشعار ۲۵۲

عبدالوهاب، مولانا

رقعه رخصت به مکه ۲۲٦

عبدی بیك

قصیده در ماده تاریخ قتل سام میرزا ۲٤۱

عدوصی، شمس الدین

تصویر نعلین حضرت پیامبر(صلی الله علیه وآله وسلم) ۲۵

عرفان

غزلی از وی ۲۵۵

عرفی شیرازی. محمد بن زین الدین علی

ترجیع بند ۷۸

رقعه به شیخ فیضی ۲۹۹

رقعه به ظهوری ۲۹۹

قصیده ترجمة الشوق ۲۲۷

قصیده هراس و مماس ۵۵۲

منشآت ۲۹۶

عزیزی

رقعه به شیخ ناصرعلی و جواب وی ۳۰۲

عصامی، جمال الدین

رسالة فی تحقیق لفظ عرفات منعاً و صرفاً ۱۰۱

عطار، عبدالرزاق بن علی اصغر

دیوان اشعار ۳۲

عطار نیشابوری، فریدالدین

حکایت های منظوم ۳۶۵

شیخ صنعان و دختر ترسا ۷۷، ۲۳۸، ۳۶۵

عقدایی یزدی، محمدتقی بن علی

خلاصة الاصول ۹۰

عقدایی یزدی، محمدجعفر بن علی

تذکرة العارفین ۹۷

علامه حلی = حلی، حسن بن یوسف

علامی، ابوالفضل بن مبارك

دستورالعمل در باب عملومعاش حکاموعمال ۳۲۰

طوطی نامه ۳۲۳

مکاتبات ۳۲۱

علم الهدی، محمد بن محسن فیض کاشانی

الاجماع ۹۰

رسالة فی معانی الاستخارة ۹۱

علوی، ظهیر بن محمود بن مسعود

زبده فی علم الصرف ۲۱۳

علوی، محمد عبدالحسیب بن سید احمد

سدرة المنتهی و العطیة العظمی ۳۸۱

علوی، میرباقر

رقعه در جواب رقعه جلالا ۲۹۷

منشآت ۲۹۹، ۳۱۸

علوی چشتی هندی

اسرارنامه علوی ۵۱

دیوان فارسی مسمی به سر علوی ۵۰

دیوان علوی ۵۰

رموز المعانی ۵۱

نقش علوی ۵۲

[امام] علی(علیه السلام)

اشعار ۲۴۱

جواب نامه معاویه ۴۳

خطبه طتنجیه ۴۹۷

دیوان امیرالمؤمنین(علیه السلام) (انوار العقول) ۳۸۸

مناجات ۲۵۴

وصیت پدری به فرزندش ۲۴۲

[امام] علی بن الحسین زین العابدین(علیهما السلام)

الصحیفة السجادیة ۵۵۸

علی بن حماد

مراثی سیدالشهدا(علیه السلام) ۸۷

علی بن مقرب بن منصور. ابوعبدالله

مراثی سیدالشهدا(علیه السلام) ۸۷

[امام] علی بن موسی الرضا(علیه السلام)

صحیفة الرضا(علیه السلام) ۹۵

علی شیر. میر

رقعه به سلطان حسین میرزا ۲۹۶

علی قلی خان بن قرچغای خان خلجی قمی

خزاین جواهر القرآن ۳۳۵

علی نقی. میرزا

جنگ رباعیات فارسی (درج گهر) ۱۲۷

عمروعاص

شعر در عتاب معاویه ٤۸٦

عنایت خان

رقعه ۲۹۵

عنایت الله بن ابوالفتح

الارث ٦۳۸

عوفی، محمد بن محمد. سدیدالدین

جوامع الحکایات و لوامع الروایات ۲٤

عیزدهی بارفروشی = بارفروشی. حسن

«غ»

غازی

سیرت مصطفی ٤٤٤

غریبی

قاصد صبا ۳٦۸

غزالی، محمد بن محمد. ابوحامد

ایها الولد ٥۷٦

تفسیر حدیث شرح صدر ۳۹٤

شرح خواص جنة الاسماء (کنزالجواهر) ٥۱۷

غزنوی حنفی

کتاب الغزنوی علی مذهب ابی حنیفة ۳۷٤

غنی، ملا محمدطاهر

رقعه ۲۹۷

«ف»

فارابی، محمد بن طرخان. ابونصر

اثبات المفارقات ۳۹٦

شرح رسالة الزینون الکبیر ٤۰۰

الفصوص فی الحکمة ٥٦٦

فارسی، عماد بن یحیی

شرح الایساغوجی ٤۳۱

فارسی، عمادالدین

حاشیة تحریر القواعدالمنطقیة فی شرح الشمسیة۳۸۸

فارغ گیلانی رودسری

فارغنامه ۳۷۰

فانی، محسن

خطبه وی بر مثنوی ملا شاه ۲۹۱

رقعه ۲۹۵

فایق خان، محمد

رقعات ۳۱۷

فتاحی نیشابوری، یحیی سیبك

حسن و دل ۳۲۲

فتح الله، سید

دلیل اختیار الواجب ٤۰۱

فتحعلی شاه قاجار فرزند جهان سوز شاه

دیوان خاقان قاجار ۳۱۱

فخر رازی، محمد بن عمر

رساله در معاد ۳۹۳

فخر المحققین = حلی، محمد بن حسن بن مطهر

فخرا درویش

مکتوب در طلب حلوا ۲۹۹

فخری، محمد بن سعید. شمس الدین

معیار جمالی ۱۲۵

فراهی، ابونصر

نصاب الصبیان ۵۷۲

فردوسی طوسی، ابوالقاسم بن حسن

اشعار ۳۵

یوسف و زلیخای طغانشاهی ۱۷۲

فرغانی، حسن بن منصور. فخرالدین

الفتاوی ٤۳

فروغ اصفهانی، مهدی بن محمدباقر

دیوان ۱۰۸

فسانی شیرازی، محمود بن زین العابدین حسینی

دیوان نعمت ۱۱۹

فصیحی هروی فرزند ابوالمکارم

دیوان ٤٤۲

فضولی بغدادی، محمد بن سلیمان

حسن و عشق ۲۲۷

هفت جام ۱۷٦

فکری، عنایت

معمیات منظوم ۲٦۰

فیاض، میرزا حسین

رقعه ۲۹۸

فیاض لاهیجی = لاهیجی، عبدالرزاق

فیروز. ملا

رقعه در ستایش صاحب فیض نژاد ۲۹٤

مناظره وی در خانه طالبای آملی ۳۱۷

فیض کاشانی، محسن بن مرتضی

آب زلال ٥٥۳

خلاصة الاذکار و اطمینان القلوب ٥٦۲

رفع آفات و دفع بلیات ٥٥۲

الصافی ٥۷۹

الکلمات الطریفة ٥٦۰

مفاتیح الشرایع ٤٦٧

نقد الاصول الفقهیة ٥٦٠

فیضی دکنی، ابوالفضل بن مبارك

مثنوی ۲۷۳

نل و دمن ۱۷٥

«ق»

قابل خان

رقعه به شیخ میر ۲۹٤

قارپوزآبادی زنجانی، علی بن محمد

معدن الاسرار ۷۳

نوامیس الاصول ۷٤

قاری تبریزی = تبریزی، مصطفی

قاسم انوار تبریزی، علی بن نصیر

کلیات ۳۷۹

قاسمی، محمدقاسم بن سید جنابذی

شاهنامه قاسمی ۱۹٦

قدوری، احمد بن محمد. ابوالحسن

مختصر القدوری فی فروع الحنفیة ٤٤

قریشی عزلتی خلخالی، ملا ادهم

کدو مطبخ قلندری ٤٦٨

قزلباش خان امید

رقعات ۳۱۷

قزوینی، سید قوام

جبر و اختیار ۴۹۷

قزوینی، عبدالحسین بن علی حایری برغانی

نفحات الالهام لتسدید قواعدالاحکام ۶۲۹

قزوینی، عبدالله بن محمدرفیع واعظ

اشعار ۲۶۳

قزوینی، محسن بن محمدطاهر

حاشیة حاشیة الیزدی علی تهذیب المنطق ۴۸۳

قزوینی، محمد بن حسن. رضی الدین

میزان المقادیر فی تبیان التقادیر ۴۹۶

قزوینی، محمد بن فتح الله. رفیع الدین. واعظ

ابواب الجنان ۳۱۹، ۵۰۶، ۵۴۶

اشعار ۲۵۹

قزوینی، محمدرضا بن محمدقاسم حسینی

بحرالمغفرة ۳۸۵

قزوینی، محمدعلی بن محمد برغانی

تذکرة العارفین و زادالخائفین ۶۳۰

قزوینی، محمدمهدی بن علی اصغر

عین الحیاة ۵۱۴

قصاب مازندرانی

دیوان ۳۸۷

قضاعی، محمد بن سلامه. ابوعبدالله

دستور معالم الحکم ۶۳۵

شهاب الاخبار (الشهاب فی الحکم و الآداب) ٦٣٥

قطب محیی، عبدالله

نامه ای از وی ٣٠٢

قمی، ابوالقاسم بن حسن گیلانی

رد صوفیه ٦١٥

قمی، علی بن ابراهیم. ابوالحسن

تفسیر ٤٨٨

قمی، محمد بن علی بن بابویه. شیخ صدوق

الاعتقادات ٤٧٨

عیون اخبار الرضا(علیه السلام) ٤٦١، ٥٧٣

من لایحضره الفقیه ٥٣٢

قمی، محمدطاهر بن محمدحسین

مباحثة النفس (تذکرة الواعظین) ٤٦٨

قندهاری، دوست محمد

مکتوبات احمد سعید صاحب ٢٠٥

قوشچی، علی بن محمد. علاءالدین

رساله در هیئت ٥٩٩

الرسالة الوضعیة ٣٩٦

میزان الحساب (زبدة الحساب) ٥٩٩

قونوی، محمد بن اسحاق. صدرالدین

مفاوضات ٣٩٢

مکتوب به خواجه نصیر ٣٩٣

قهپائی هرندی، بدیع الزمان

ریاض العابدین فی شرح صحیفة سیدالساجدین ۴۷۷

قهستانی، محمد. شمس الدین

جامع الرموز ۴۵

قهستانی، محمد بن جلال

شرح نصاب الصبیان ۵۷۲

قهستانی، محمد بن حسام

وصف پنج تن ۹۹

قهستانی هروی، خواجه آصفی

دیوان ۵۲۲

«ك»

کاتی، حسن. حسام الدین

شرح الایساغوجی ۵۵۱، ۶۳۹

کازرونی، محمد بن محمد. حاج هراس

بحرالسعادة (منتخب) ۱۱

کاشانی، احمد

کشف الستارة عن نهج البلاغة ۵۸۱

کاشانی، عبدالرزاق بن احمد. کمال الدین

القضاء و القدر ۳۹۸

مبدأ و معاد (آغاز و انجام) ۳۹۹

کاشانی، فتح الله بن شکرالله

خلاصة منهج الصادقین ۵۰۸

کاشانی، محمد. تقی الدین

ترجمه منظوم دیوان امیرالمؤمنین(علیه السلام) ۱۲۷

کاشانی، محمدجعفر

تحفة اللآلی فی شرح شواهد قطرالندی ٦٤٠

کاشف الغطاء، جعفر بن خضر جناجی نجفی

کتاب الحجر ۳۳۰

کاشفی سبزواری، حسین بن علی. واعظ

انوار سهیلی ۳۷۲

فضل الصلوات (منتخب تحفة الصلوات) ٤٨٠

لب لباب معنوی ٦٩

کاشی، حسن

هفت بند ۹۹

کاظم. ملا

شرح العوامل للملا محسن ٦٤١

کاظم فرزندخان. میر

وصف لاهور ۳۱۸

کاظم منشی. میرزا

مکتوبی بی نقطه ۲۹٥

نامه به حضرت شیخ محمد اشرف ۲۹۷

کاظمی، جواد بن سعدالله بن جواد. فاضل

غایة المأمول فی شرح زبدة الاصول ۸٥

کاظمی، محمد بن حسن اعرجی

المحصول فی علم الاصول ۸۸

کامل، محمدطاهر

منشآت ۳۱۷

کاهی، میرقاسم

رقعه به فریدخان ۲۹۶

کردی شافعی، محمود بن محمد

نقل مسودّه وی ۲۹۵

کرکی، عبدالعالی بن علی بن عبدالعالی

حاشیة جامع المقاصد ۳۴۳

کرکی، علی بن عبدالعالی. نورالدین

صیغ العقود و الایقاعات ۵۴۰، ۶۵۰

کرکی، علی بن هلال

المسائل المنتخبة ۳۹۲

کرمانشاهی، محمدعلی بن محمدباقر بهبهانی

فتاح المجامع بمفاتیح الشرایع ۲۰

کرمانشاهی لکهنویی، محمدخان بن موسی بیك

کلیات نصیبی کرمانشاهی ۱۳۱

کرمانی، کریم خان قاجار

رساله طی الارض ۵۹۸

کرمانی، محمد بن رحمت الله. شاه ابوالمعالی

فواید غریب (مختصر تحفه قادریه) ۴۴۵

کرمانی، محمدکریم بن ابراهیم خان

مجالس وعظ ۹۶

کریمی، محمد افندی

دیوان (منتخب) ۲۷۹، ۲۸۱

قصیده در مدح عزیز افندی (ابن قره) ۲۸۰

کشفی، جعفر بن ابی اسحاق

رق منشور فی معراج نبینا المنصور ٦٤٨، ٦٥٢

سنابرق فی شرح البارق من الشرق ٦٤٧

کفایة الایتام فی معرفة الاحکام ٦٥٣

کفعمی، ابراهیم بن علی. تقی الدین

جنة الامان الواقیة و جنة الایمان الباقیة ٥٤٨

کفوی قسطنطینی، محمود بن سلیمان

اعلام الاخبار من فقهاء مذهب النعمان المختار
۱۵۸، ۱۶۲

کلباسی، محمد بن ابراهیم

هدایة الشیعة ۳۳۱، ۳۳۲

کلیجانی، احمد بن محمد

تجوید منظوم ٥٨٥

کلیم، طالب

دیوان ١٦٤

رقعه به میرزا امینا ۲۹۹

رقعه به میرزا رستم ۲۹۹

رقعه به نواب ظفرخان ۲۹۶

مثنوی شکست دست ۲۲۷، ۲۴۲

کلینی، محمد بن یعقوب

الکافی ۴۷۰، ۵۵۷

کماری، محمد بن سلیمان بن محمد

شرح مقصوره ابن درید ۲۷۶

کمالی، سلام بن علی

یادداشتی از وی ۵۳

کندی، یعقوب بن اسحاق، ابویوسف

القول فی النفس المختصر من کتاب ارسطو و... ۴۰۳، ۶۲۲

کوثر همدانی، علی نقی بن محمدرضا

اسرار الصلوة ۶۰۴

مواعظ ۶۰۳

کهدمی، یحیی

اشعار ۲۵۸

«گ»

گدا

مثنوی عرفانی ۲۱

گرگانی جوزوانی، محمد صلاح بن محمد

منافع المسلمین ۳۳۷

گلپایگانی، محمد بن علی اصغر. حبیب الدین

سرگذشت مظفر علیشاه کرمانی ۹۴

گلشنی

دیوان ۵۲۲

گنابادی، سلطان محمد بن حیدر محمد

سعادت نامه ٤٦۲

گنبو، محمدصالح

دیباچه جلد دوم شاه جهان نامه ۲۹۲

دیباچه دیوان میر معین الدین غازی ۲۹۳

دیباچه شرح ملا منیر بر قصاید عرفی ۲۹۳

رقعه ۳۰۰، ۳۰۲

رقعه به منیر ۲۹۸

رقعه به مولانا ابوتراب ۳۰۰

رقعه به نواب جعفرخان ۲۹٦

رقعه در تهنیت قدم شاه باقر ۳۰۰

رقعه در ستایش اسبان تازی ۲۹٤

رقعه در سفارش کاتب ۳۰۰

رقعه در ولادت سلطان معزالدین ۲۹٤

مطلبی از وی ۳۰۲

منشآت ۳۰۰

گیلانی، عبدالرحیم بن معروف

نیل المرام فی مذهب الائمة(علیهم السلام) ۲٤٦

گیلانی، محسن بن حسن

فضایل امام علی(علیه السلام) ۲٦۲

گیلانی، محمد

اشعار ۲۵۹

گیلانی، محمد بن عبدالخالق

کنز اللغات ٤٦١

گیلانی قمی، ابوالقاسم بن حسن

اصول دین ٤٨٦

القوانین المحکمة ٤٧٤

«ل»

لارستانی، رستم بن فتحعلی خان جراشی

تفسیر سوره مائده ١٦

لاهوری، محمدعلی بن مرادعلی ملتانی

خطبه ای از وی ۳۱۵

لاهیجی، عبدالرزاق بن علی، فیاض

سرمایه ایمان ٦١٥

شوارق الالهام فی شرح تجرید الکلام ٦٥٤

لاهیجی، محمدباقر بن محمدتقی

تذکرة الائمة ٥٢٨

لاهیجی، مفید بن سعید

اشعار و معماهای منظوم ۲۵۹

لکهنویی

رد کاشف اللثام ۳۵۵

لنکرانی، محمدصادق بن آقامحمد

قرة العیون ۹۸

لیثی سمرقندی، ابوالقاسم بن ابی بکر

شرح الرسالة الوضعية العضدية ١٤٤

فرائد العوائد (فرائد الفوائد ـ الاستعارة) ٣٩٦

«م»

مازندرانی، عبدالله بن زین العابدین

برید القاصر فی صلوة المسافر ٤٦٠

مازندرانی حائری، محمد بن اسماعیل. ابوعلی

منتهی المقال فی احوال الرجال ٤٠٨

ماهر

اشعار ٢٥٦

مبارك. شیخ

رقعه به فیضی ٢٩٩

متنبی

اشعار ٢٧٨

مجذوب تبریزی، محمد بن محمد. شرف الدین

روضة الاذکار ٢٦٨

مجذوب تبریزی، محمد بن محمدرضا

دیوان ١٨٠، ٥٥٦

مجرم مراغی، میر سلام الله

بحر طویل ٤٣٧

مثنوی ٣٦٦

مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی

اجازه نامه به عبدالرضا کاشی ١٩٤

اختیارات ایام (کبیر) ۶۰۷

ایادی سبا ۵۲۰

بحارالانوار ۸۰، ۱۰۳، ۱۹۳، ۵۴۸

ترجمه توحید مفضل ۵۲۱

حدود و دیات و قصاص ۶۱۶

حلیة المتقین ۶۸

رساله در زکات و خمس و اعتکاف ۵۲۳

زادالمعاد ۵۳۰، ۵۵۸

عین الحیاة ۴۷۶

کفارات ۵۲۴

مناسك حج ۸۳

الوجیزه ۴۱۴

مجلسی، محمدتقی بن مقصودعلی

حدیقة المتقین فی معرفة احکام الدین ۴۰

طریق ریاضت شرعیه ۵۱۷

لوامع صاحبقرانی ۳۳۶

مجیر بیلغانی، ابوالمعالی

دیوان ۳۸

محب علی. شیخ

عیار الحبیب ۳۰۱

محتشم کاشانی

دوازده بند ۸۷، ۴۳۶

دیوان ۲۳۵

مرثیه ۲۲٤

محدث دهلوی، علی محمد بن عبدالحق

مجمع الجوامع ٤۰

محقق حلی = حلی، جعفر بن حسن

محقق کرکی = کرکی، علی بن عبدالعالی

محلی شافعی، محمد بن احمد. جلال الدین

شرح الورقات فی اصول الفقه ۳۷٤

محمد، سید

جنگ ۱۸۲

محمد حسینی نواده محمدباقر داماد. غیاث الدین

اشعار ۲٥٤

محمد بن عبدالخالق بن معروف

کنز اللغات ٥۸

محمد بن محمدصالح شیخ الاسلام

نامه به نواب و آقا حسنعلی ۲٤۳

محمدباقر بن محمدعلی بیك نوه قرچغای خان

شعری از وی ۲٥٥

محمدتقی نواده اعتمادالدوله

اشعار ۲٥٥

محمدحسن

کشکول ٦٤٦

محمد حکیم هندی

مجمع الافکار ۲۹۰

منشآت ۳۰۵

محمدرضا. میرزا

منشآت ۲۹۷، ۳۰۳

محمد سعید. حکیم

جواب منظوم ۲۴۳

محمدسعید بن علی نقی

یادداشتی از وی ۲۵۲

محمدصادق

اشعار ۲۵۷

رقعه ۳۰۲

محمدعلی

حکایت سر بریده گاو ۹۹

محمدعلی بن عبدالحمید بن محمدتقی

مجالس ۱۰۰

محمدعلی بن علیشاه

مجمع البحرین فی احوال مولانا الحسین(علیه السلام) ۴۷۲

محمدقایم. قاضی

رقعه به نواب اسلام خان ۲۹۶

محمدمراد

رقعه در نوروزی ۳۰۱

محمد مقیم

نکاح نامه وی ۲۴۳

محمد منشی. میرزا

رقعه به طالب کلیم و جواب وی ۲۹۹

محمد مؤمن. میر

چند رباعی ۲۶۰

رقعه به منیر ۲۹۵

محمد مؤمن بیك

گنجینه خطوط ۲۵۱

محمدهاشم پورباشی

رقعات ۳۱۷

محمدهاشم. خواجه

رقعه به ملا شاه ۲۹۷

منشآت ۲۹۶

محمد هدایت علی

رقعه ۳۱۵

محمد ولی میرزا

جنگ ۵۹۷

سفرنامه مکه ۵۹۸

محمد یوسف

تحفة الامراء ۱۹۸

محمود میرزا بن فتحعلی شاه قاجار

گلشن محمود ۲۶۸

مقصود جهان ۲۸۶

محوی

دیوان ۲۲۶

مختار اعمی

درج مضامین (لؤلؤ درج مضامین) ۵۸۶

مختاری، محمد بن محمدباقر. بهاءالدین

منتخب الاشباه و النظایر ۱۰۱

مدهوش تهرانی = تهرانی، اسماعیل

مراغی، ابوعلی بن عبدالله

تحقیق الایمان و الاسلام ۶۴۳

مراغی، محمدتقی بن محمدعلی

مجمع الصیغ (صیغ العقود) ۵۸۳

مرزوقی، احمد بن محمد بن حسن. ابوعلی

شرح دیوان الحماسه ۲۸۴

مرغینانی حنفی، علی بن ابی بکر. برهان الدین

فرائض العثمانی ۲۰۱

مستور

قاصد صبا ۳۶۷

مستوفی قزوینی = حمدالله بن ابی بکر

مسرور، ولی محمد

اشعار ۲۵۳

مشتاق، سیدعلی

ترجیع بند ۲۲۲

جنگ ۱۸۷

مشعلدار باشی، محمدسعید

غزلی از وی ۲۵۵

مشهدی، محمدجعفر بن فاضل

ترجمه عهدنامه مالك اشتر ٤۰۷

مشهور، ملا حسین

دیوان ۲۳۵

مصاحبی نائینی = نائینی محمد

مطلع مازندرانی

دیوان ۱۱۲

مظفر حسین

رقعه به طالب کلیم ۲۹۹

معاویه

نامه به حضرت علی(علیه السلام) ٤۳

معتمدخان

منشآت ۲۹٤

معجز، محمدرفیع

اشعار ۲۵۸

معراج شیرازی = تاراج شیرازی

معمایی استرآبادی، مولانا نظام

معراج الخیال ۲۷٤

معمائی یزدی، علی. شرف الدین

حساب عقود الانامل (انگشت شماری) ٤۸۲

ذیل تاریخ گزیده ۱۱۷

ظفرنامه ۳۵۲

معموری، عبدالوهاب بن محمد حسینی

شرح دیوان خاقانی ۱۱٦

معینی

دیباچه مرقع ۳۱۷

مفید، محمد بن محمد بن نعمان بغدادی

النکت الاعتقادیة ٤۱۹

مقری یمینی، اسماعیل بن ابی بکر

اشعار ۲۷۹

مقصد

اشعار ۱۸۳

مقیم

اشعار ۲۵۷

مقیم کتابدار. میرزا

اشعار ۲۵۷

مکتبی شیرازی

لیلی و مجنون ۲۳۸

مکرم خان

رقعه به شیخ برهان ۲۹۵

ملا صدرا = شیرازی، محمد بن ابراهیم

ملتانی، ابوالفتح

جواب به استفسار کیفیت بعضی مقدّمات حیرت انگیز ۲۹۷

ملتانی، میر شاه عالمی

نقل مسوده وی به جانب قاضی محمداکرم ۳۰۵

منجك پاشا بن محمد پاشا بن منجك یوسفی

دیوان ۲۷۹

منجم، کمال الدین بن جلال

زبدة التواریخ ۱۶۹

منذری، عبدالعظیم بن عبدالقوی

اربعون حدیثاً فی فضل العلم ۳۳۹

منصوری شرابی = طبیب شرابی، محمدرضا بن رجبعلی

منصوری محلی، احمد بن محمد

منظومه مسك مختوم ۲۸۰

منعم خان

رقعه ۳۰۳

منیر لاهوری ملتانی، ابوالبرکات

خاتمه سواد اعظم ۳۰۵

دعای شمع و چراغ ۲۹۳

دیباچه بهار سخن محمدصالح گنبو ۲۹۳

دیباچه توحید مولانا سند ۲۹۳

دیباچه گلشن عنایت ۲۹۳

رسایل ۲۱۰

رقعه ۳۰۰، ۳۰۲

رقعه به اعتقادخان ۲۹۶

رقعه به دهلوی ۳۰۰

رقعه به سیف خان ۲۹٦

رقعه در تهنیت نوروز ۳۰۰

رقعه در شکوه از کاتب غلط نویس ۳۰۰

رقعه ای که به عزیزی نوشته ۳۰۰

ستایش باغ سیف خان ۳۰٤

ماتمکده ۳۲۲

مدح شاه جهان از کارستان ۲۹٤

مناظره تیغ (شمشیر) و قلم ۳۱۷

مناظرات منیر ۳۰۱

منشآت ۳۱۷

نکات فصاحت سمات ۳۰۱

موالی تونی

دیوان ۳۰۸

موسوی. خان

رقعه در جواب ابراهیم خان ۳۰٤

موسی

دیوان ۱۲۳

موصلی حنفی، عبدالله بن محمود. مجدالدین

الاختیار لتعلیل المختار ٤۷

مولوی رومی

کلیات (دیوان) شمس تبریزی ٤۵۲، ۵۵۵

مثنوی معنوی ۵۲۲

مهجور

غزلی از وی ٤۲۸

مهجور تفرشی

دیوان اشعار ۱۱۱

مهجور همدانی، کاظم

گل و بلبل ۲٤٦

مهری عرب جبل عاملی، علی

بحر طویل ۱۸٤

سراپا ۷۷، ۱۸۵، ۲۲٤

غزلی از وی ۲۵۵

مثنوی ۱۸٤

میان محمدباقر

رقعه بی نقطه ۲۹۷

میان محمد نورالله

دیباچه بیاض میان محمد نعیم ۲۹۲

دیباچه جنگ المهمات ۲۹۲

رقعه ای که به عزیزی نوشته ۳۰۰

میبدی، حسین بن معین الدین، کمال الدین

شرح آداب البحث سمرقندی ٤۳۰

شرح دیوان امیرالمؤمنین(علیه السلام) ۱۲۹، ۲۸۳

شرح هدایة الحکمة (زبدة الاسرار) ٤۳۱

میرداماد = استرآبادی، محمدباقر

میرزا بیك

اشعار ۲۷۵

میلی، میرزا قلی

ترجیع بند ۲۳۳

میناکار، جعفر آرام

اشعار ۲۵۸

«ن»

ناصر بخارایی، درویش

دیوان اشعار ٤٤٧

ناظم تبریزی، محمدصادق

شهناز و فیروز ۲۷۵

ناکوری. شهاب الدین بن عبدالکریم

شفاء المرض (طب شهابی) ٥٤٠

فرهنگ طب ٥٤٢

نائینی، محمد بن ابی الحسن شهدادی مصاحبی محمدی

بیت الشرف ٦١٠

قناطر الوصول الی مدائن الاصول ٦١١

نائینی، محمد بن محمدباقر حسینی مختاری

باسط الایدی (حجیة الید) ٦٥٠

نثار علی محمد، عبدالرحمن

چهار گلزار ۱۹۹

نجات

اشعار ۲۵۵

نجاتی (نجاشی برمکی)

ترجمان الصحاح ۵۷۸

نجف تبریزی، محمدطه

الفوائد السنیة (حاشیة فرائد الاصول) ۵۱۰، ۵۱۲

کتاب الفقه ۵۱۲

نجفی، جعفر بن خضر جناجی. کاشف الغطاء

الحق المبین فی تصویب رأی المجتهدین و تخطئة الاخباریین ۵۰۹

نجفی اصفهانی، محمدحسن بن محمدباقر

جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام ۵۰۷، ۵۰۸

نجاة العباد ۶۱۴، ۶۱۵

نجم الدین کبری

نصایح ۳۹۴

نجیبا. ملك الشعراء

اشعار ۲۵۷

نراقی، محمدمهدی بن ابوذر

انیس التجار ۴۰۷

انیس الموحدین ۴۵۵

محرق القلوب ۵۸۱

نسیمی، عمادالدین

دیوان اشعار ۴۴۱

نشاط اصفهانی، عبدالوهاب. معتمدالدوله

گنجینه نشاط ۴۴۰

نشأه تبریزی، عبدالرزاق مشهدی مازندرانی.
زین العابدین

دیوان اشعار ۱٤۸

نصرآبادی، محمدبدیع. ملك الشعرا

اشعار ۲۵۵، ۲٦۰

نصرآبادی، محمدطاهر

رقعه ۲٤۳

گلشن آرا ۱۷۷

نصرآبادی، محمدعلی بن محمد مؤمن

اشعار ۲۵٦

نصرآبادی، محمد علیا

تعریف و توصیف و تاریخ عمارت دولتخانه شاهنشاهی ۲۵٦

نصرت، حسن

ارشاد المبتدی ۲۱۲

نصرت مشهدی

گنج المسافر ۲۲۳

نصیبی کرمانشاهی = کرمانشاهی لکهنویی

نصیرا همدانی

رقعه ۲۹۹

رقعه به یکی از اطباء ۳۰۰

منشآت ۱۷٦، ۳۲۱

نطنزی، حسین بن ابراهیم. ابوعبدالله

دستور اللغة (الخلاص) ٤٢٥

نظام

خطبه منظوم ٣٠٦

نظام حصاری

رقعه در تهنیت داخل شدن پادشاه زاد محمد اعظم به بنگاله ٢٩٥

نظام نیشابوری، حسن بن محمد

شرح الشافیة ٤٩٩

نظامی گنجوی، الیاس بن یوسف مطرزی

پنج گنج ٧٨

دیوان (منتخب) ٣٦

ساقی نامه ٥٥٥

مخزن الاسرار ٥٠٦

نظیر زنگنه، امان الله بیگ

دیوان ٤٣٥

نظیری نیشابوری، محمدحسین

مثنوی ٢٣٦

نعمان. ادیب

مراثی سیدالشهدا(علیه السلام) ٨٧

نعمت خان عالی محمد، دانشمندخان. نورالدین

حسن و عشق ٣٢٣

وقایع حیدرآباد ٣١٦

نعیم

دیوان ۱۲۱

نعیم. میرمحمد

شرح مثنوی معنوی ۳٤۹

نواب جعفرخان

رقعه ۲۹۵

نواب خان

رقعه به ملا حیاتی گیلانی و جواب آن ۲۹۵

نوائی

اشعار ۲۵۸

نورالله

مطلبی از وی ۳۰۲

نورالله. قاضی

رقعه به حکیم حاذق ۲۹۹

رقعه به شیخ ابوالفضل در شکار ۲۹٦

نورالله بن اسدالله. نورالدین

الفواید النوریة فی شرح التبصرة ٦۱۹

نوربخش خراسانی = خراسانی، محمد بن محمد

نور بهاری، ظفر

در المجالس ۳۵۸

نوری بارفروشی = بارفروشی، حسن بن عبدالله

نوعی خبوشانی، محمدرضا

سوز و گداز ۱۸٦، ۲۲٤، ۲۲۷، ۳٦۵

نیاز جوشقانی، حسین طباطبایی اصفهانی

دیوان اشعار ۵۷

رساله سیاسی ۵۷

نیشابوری، بی بی خان بیگم

ضیاءالمؤمنین (نورنامه) ۳۶۹

نیشابوری، محمدنصیر بن نوروزعلی

اعتقادات (شرح حدیث «العلم ثلاثة...») ۳۸۹

«و»

واعظ قزوینی = قزوینی، محمد بن فتح الله

والی بخارا، امام قلی خان

محمود و ایاز ۱۶۷

وحشی بافقی

مربع ترکیب ۲۳۷

مسدس ۲۳۷

وحید بهبهانی، محمدباقر بن محمداکمل

تعلیقة منهج المقال ٦١٤

وحید قزوینی، محمدطاهر بن حسین. عمادالدین

عباس نامه ١٦٦

وصال شیرازی، محمد شفیع بن میرزا کوچك

دیوان ٢٦٤

غزلی از وی ۲۳۵

وطواط، رشیدالدین

دیوان (منتخب) ۳۶

وهبی شاهجهانپوری، محمد عمرخان

دیوان ۲۱۷

«هـ »

هاتف حسینی، سیداحمد اصفهانی

ترجیع بند ۲۳۵

دیوان ٤۳٤، ٤۳۹

هاتفی جامی، عبدالله

تمرنامه ۱۷۱

هانسوی، عبدالواسع

شرح یوسف و زلیخای جامی ۲۰۳

قواعد زبان فارسی ۱۵۷، ۲۰٤

هجری تفرشی، محمدصادق بن فضل الله

سوز و گداز (آتش خانه) ۱۸٦، ۱۸۹، ۲٤۷، ۲۵۱
۳٦۸، ٤۲۹، ٤۳٤

شاهنامه ٤۳۸

فخریه ٤۲۹، ٤۳۸

مثنوی ۲۳۸، ۳٦۸

هروی، سلطان علی = حافظ اوبهی

هروی، علی بن ذوالکمالین حسینی

آداب الخط ۲۱۹

هروی، محمدتقی بن حسینعلی

نتایج الافکار ۹۵

هروی، یوسف بن محمد یوسفی

انوار حکمت (نصایح یوسفی) ١٩٢، ٥٥٦، ٥٩٨

طب منظوم ٤٢٩

هزارجریبی، محمدکاظم بن محمد شفیع

الحجة البالغة فی شرح الاحادیث القدسیة ٤٢٧

هلالی جغتایی استرآبادی. نورالدین

دیوان ١٨٠

همام. حکیم

رقعه به فیضی ٢٩٩

همت خان

مکتوب به اشرف خان ٢٩٤

منشآت ٢٩٥

همدانی، محمدجعفر

انیس المؤمنین ٥٣٣

«ی»

یادگار، حسین. میرزا

رقعه ای که به عزیزی نوشته ۲۹۹

یزدی، حسن بن محمدعلی

مصباح الطریق (مختصر اصلاح العمل) ٤٨٦

یزدی، عبدالله بن حسین. نجم الدین

حاشیة تهذیب المنطق ٤٣٢، ٥٥١

یزدی، علی. شرف الدین = معمایی یزدی

یزنین، امیرمحمد

نشان وی ۲۲۷

یعقوب

مراثی سیدالشهدا(علیه السلام) ۸۷

یغمای جندقی، رحیم بن ابراهیم قلی. ابوالحسن

کنایات فرهنگ ٤٣٢

یوسفی هروی، یوسف = هروی، یوسف بن محمد

منابع و مآخذ

احیاء الداثر فی القرن العاشر (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

ادبیات فارسی بر مبنای تألیف استوری (فارسی)

یو.ا. برگل، مترجم یحیی آرین پور و سیروس ایزدی و کریم کشاورز، تحریر احمدمنزوی،تهران،مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، ۱۳٦۲ ش، ۲ جلد.

ازاحة الحلك الدامس بالشموس المضیئة فی القرن الخامس (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

الانوار الساطعة فی المائة السابعة (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

ایضاح المکنون فی الذیل علی کشف الظنون (عربی)

اسماعیل پاشا بن محمد امین بغدادی، بیروت، دار احیاء التراث العربی، بدون تاریخ، ۲ جلد.

تاریخ الادب العربی (عربی)

کارل برو کلمان، ترجمه به عربی دکتر عبدالحلیم نجار، چاپ دوم [افست]، قم، دار الکتاب الاسلامی، بدون تاریخ، ٦ جلد در سه مجلد.

تاریخ تذکره های فارسی (فارسی)

احمد گلچین معانی، چاپ دوم، تهران، انتشارات سنائی، ١٣٦٣ ش، ٢ جلد.

تاریخ التراث العربی (عربی)

فؤاد سزگین، ترجمه به عربی محمود فهمی حجازی، چاپ دوم [افست]، قم، کتابخانه حضرت آیت الله مرعشی نجفی، ١٤١٢ ق، شامل این جلدها:

جلد اول چهار جزء: جزء اول علوم قرآن، جزء دوم: تدوین تاریخی جزء سوم: فقه، چهارم عقائد و تصوف.

جلد دوم: شعر (پنج جلد)

جلد چهارم: سیمیاء، کیمیاء، و گیاهان و کشاورزی (١ جلد).

جلد هشتم: علم لغت (١ جلد)

مجموعات المخطوطات العربیة فی مکتبات العالم (١ جلد).

تذکره نویسی در هند و پاکستان (عربی)

سید علیرضا تقوی، تهران، موسسه مطبوعات علمی، ١٣٤٣ ش.

التراث العربی (عربی)

سیداحمدحسینی،قم،کتابخانه حضرت آیت الله مرعشی نجفی،١٤١٤ق،٦ جلد.

تراثنا ـ مجله (عربی)

فصلنامه، موسسه آل البیت لاحیاء التراث، قم.

التفسیر و المفسرون (عربی)

محمد حسین ذهبی، قاهره، دار الکتب الحدیثه، ٢ جلد.

الثقات العیون فی سادس القرون (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

الحقائق الراهنة فی المائة الثامنة (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

دایرة المعارف بزرگ اسلامی (فارسی)

زیر نظر: کاظم موسوی بجنوردی، تهران، مرکز دایرة المعارف بزرگ اسلامی چاپ اول ١٣٦٧ ـ ١٣٧٤ ش، جلد ١ تا ٧.

دایرة المعارف تشیع (فارسی)

زیر نظر: احمد صدر حاج سید جوادی، چاپ اول، تهران ١٣٦٩ ـ ١٣٧٤ ش، پنج جلد.

الذریعة الی تصانیف الشیعة (عربی)

شیخ آغا بزرگ تهرانی، چاپ سوم، بیروت دار الاضواء، ١٤٠٣ ق، ٢٦ جلد.

الذهب الخالص فی القرن الخامس

= طبقات اعلام الشیعه

الروضة النضرة فی علماء المائة الحادیة عشرة (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

ریحانة الادب (فارسی)

محمد علی مدرس تبریزی، چاپ چهارم، تبریز، انتشارات خیام، ١٣٧٤ش، ٨ جلد در چهار مجلد.

سلسلة فهارس المکتبات الخطیة النادرة (به زبانهای گوناگون)

مجموعه فهرستهایی است شامل نسخه های خطی در کشورهای گوناگون، این مجموعه در ٢٤ شماره و هر شماره در چند جلد (مجموعاً ٩٧ جلد) منتشر شده است. بدین ترتیب:

شماره ١، ٢، ٣ اسپانیا، ٤ ـ افغانستان، ٥ ـ آلمان، ٦ ـ انگلیس، ٧ ـ واتیکان، ٨ ـ بولندا، ٩ ـ ترکیه، ١٠ ـ تونس، ١١ ـ الازهر، ١٢ ـ سوئد، ١٣ ـ (مجموعه ما این شماره را ندارد) ١٤ ـ فرانسه، ١٥ ـ مراکش، ١٦ ـ وین (اتریش)، ١٧ ـ هند، ١٨ ـ هلند، ١٩ ـ اروپا و امریکای

شمالی، ۲۰ ـ برخی نسخه های خطی از نقاط مختلف دنیا، ۲۱ ـ آمریکای شمالی، ۲۲ ـ آمریکا، ۲۳ ـ نیجر، ۲٤ ـ تانزانیا

شرح حال رجال ایران در قرن ۱۲ ، ۱۳ و ۱٤ هجری

مهدی بامداد، تهران، کتابفروشی زوار، ۱۳۵۷ ش، ٦ جلد.

الضیاء اللامع فی القرن العاشر

= طبقات اعلام الشیعه

طبقات اعلام الشیعه

شیخ آغا بزرگ تهرانی، تحقیق علی نقی منزوی، چاپ دوم [افست]، قم انتشارات اسماعیلیان، بدون تاریخ، ۱۱ جلد با این نامها:

۱ ـ نوابع الرواة فی رابعة المئات

۲ ـ ازاحة الحلك بالشموس المضیئة فی القرن الخامس

۳ ـ الثقات العیون فی سادس القرون

٤ ـ الانوار الساطعة فی المائة السابعة

٥ ـ الحقائق الراهنة فی المائة الثامنة

٦ ـ الضیاء اللامع فی القرن التاسع

۷ ـ احیاء الداثر فی القرن العاشر

۸ ـ الروضة النضرة فی علماء المائة الحادیة عشرة

۹ ـ الکواکب المنتشرة

۱۰ ـ الکرام البرره

۱۱ ـ نقباء البشر

طبقات مفسران شیعه (فارسی)

عقیقی بخشایشی، قم، دفتر نشر نوید اسلام، جلد اول ۱۳۷۱ ، جلد دوم ۱۳۷۲ ش، جلد سوم

۱۳۷۳ ش، جلد چهارم و پنجم ۱۳۷۵ ش.

طبقات المفسرین (عربی)

شمس الدین محمد بن علی داوودی، بیروت، دار الکتب العلمیة، بدون تاریخ، ۲ جلد.

فرهنگ ایران زمین (فارسی)

زیر نظر ایرج افشار، چاپ دوم، ۱۳٥٤ ش، ۲۰ جلد در ۱۰ مجلد.

فرهنگ بزرگان اسلام و ایران از قرن اول تا چهاردهم هجری (فارسی)

آذر تفضلی و مهین فضائلی جوان، مشهد بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، چاپ اول، آبان ۱۳۷۲ ش.

فرهنگ زندگی نامه ها (فارسی)

حسن انوشه با همکاران، تهران، مرکز نشر فرهنگی رجا، جلد اول، ۱۳٦۹ ش.

فرهنگ سخنوران (فارسی)

ع. خیامپور، تبریز، چاپخانه شرکت سهامی چاپ آذربایجان، آبان ۱۳٤۰ ش.

فهارس اعلام هدیة العارفین (عربی)

احمد شمس الدین، بیروت، دار الکتب العلمیة، چاپ اول ۱٤۱۳ ق.

فهرس الخزانة التیموریة (عربی)

دار الکتب مصر، ۳ جلد، جلد اول تفسیر، قاهره ۱۳٦۷ ق، جلد دوم مصطلح الحدیث و الحدیث، قاهره ۱۳٦٦، جلد سوم: اسامی مؤلفین، قاهره ۱۳٦۷ ق.

الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (عربی)

المجمع الملکی لبحوث الحضارة الاسلامی، موسسه آل البیت، علوم القرآن مخطوطات التفسیر و علومه، اردن، ۱۹۸۹، ۲ جلد.

الفهرست (عربی)

محمد بن اسحاق وراق مشهور به ابن ندیم، قاهره، مطبعة الاستقامه، بدون تاریخ.

فهرست کتابخانه اهدایی آقای سید محمد مشکوة به دانشگاه تهران

= فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

فهرست کتابخانه مجلس شورای اسلامی (فارسی)

٢٢ جلد ناشر کتابخانه مجلس شورای اسلامی، بدین ترتیب:

١ ـ یوسف اعتصامی (اعتصام الملك)، ١٣٠٥ ش

٢ ـ یوسف اعتصامی، ١٣١١ ش

٣ ـ ابن یوسف شیرازی، چاپ اول ١٣١٨ ش، چاپ دوم با تصحیح واضافات از عبدالحسین حائری، ١٣٥٣

٤ ـ عبدالحسین حائری، ١٣٣٥ ش

٥ ـ عبدالحسین حائری، ١٣٤٥ ش

٦ ـ سعید نفیسی، ١٣٤٤ ش

٧ ـ مجموعه اهدائی امام جمعه خوئی، عبدالحسین حائری، ١٣٤٦ ش

٨ ـ فخری راستکار، ١٣٤٧ ش

٩ ـ عبدالحسین حائری، بخش اول ١٣٤٦ ش، بخش دوم ١٣٤٧ ش

١٠ ـ عبدالحسین حائری، بخش اول و دوم ١٣٤٧ ش، بخش سوم ١٣٤٨ ش، بخش چهارم ١٣٥٢ ش

١١ تا ١٦ ـ زیر نظر ایرج افشار و محمد تقی دانش پژوه و علی نقی منزوی، نگارش احمد منزوی، ج ١١، ١٣٤٥ ش، ج١٢و ١٣، ١٣٤٦ ش، ج١٥،١٤، ١٣٤٧ ش، ج١٦، ١٣٤٨ ش.

١٧ ـ عبدالحسین حائری، ١٣٤٨ ش

١٨ ـ مجموعه اهدائی رهی معیری، فخری رستگار، ١٣٤٨ ش

١٩ ـ عبدالحسین حائری، ١٣٥٠ ش

٢٠ ـ هنوز چاپ نشده است.

۲۱ ـ عبدالحسین حائری، کتب اهدائی مجید فیروز، ۱۳۵۷ ش

۲۲ ـ عبدالحسین حائری، مجموعه طباطبائی، ۱۳۷٤ ش

۲۳ ـ عبدالحسین حائری، مجموعه طباطبایی، ۱۳۷٦ ش

۲٤ ـ هنوز چاپ نشده است.

۲۵ ـ علی صدرائی خوئی، زیرنظر عبدالحسین حائری (از نسخه ش ۷۰۰۱ ـ ۷۵۰۰)، قم مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، بهار ۱۳۷٦ ش.

۲٦ ـ علی صدرائی خوئی، زیرنظر عبدالحسین حائری (از نسخه ش ۷۵۰۱ ـ ۸۰۰۰)، قم مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، تابستان ۱۳۷٦ ش.

۲۷ تا ۳٤ ـ مخصوص معرفی نسخه های شماره ۸۰۰۱ تا ۱۲۰۰۰ که تا به حال چاپ نشده است.

۳۵ ـ علی صدرائی خوئی، زیرنظر عبدالحسین حائری (از نسخه ش ۱۲۰۱ ـ ۱۲۵۰۰)، قم مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، پاییز ۱۳۷٦ ش.

فهرست کتابخانه مدرسه عالی سپهسالارسابق(مدرسه عالی شهیدمطهری)فارسی.

پنج جلد: ج ۱ و ۲ ابن یوسف شیرازی، چاپخانه مجلس، ج ۱، ۱۳۱۵ ش، ج۲، ۱۳۱۸ ش، ج ۳ و ٤ و ۵ محمدتقی دانش پژوه و علی نقی منزوی، چاپخانه دانشگاه تهران، ج ۳، ۱۳٤۰ ش، ج ٤، ۱۳٤٦ ش، ج ۵، ۱۳۵٦ ش.

فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران (فارسی)

هیجده جلد، انتشارات دانشگاه تهران؛

ج ۱ و ۲ علی نقی منزوی، جلد ۱ (۱۳۳۰ ش)، جلد ۲، (۱۳۳۲ ش)

بقیه مجلدات، محمدتقی دانش پژوه، جلد ۳ و ٤، (۱۳۳۲ ش)، جلد ۵ و ٦، (۱۳۳۵ ش)، جلد ۷، (۱۳۳۵ ش)، جلد ۸، (۱۳۳۹ ش)، جلد ۹ تا ۱۵ (۱۳٤۰ ش)، جلد ۱٦، (۱۳۵۷ ش)، جلد ۱۷ و ۱۸، (۱۳٦٤ ش)

فهرست کتابهای چاپی عربی

خان بابا مشار، تهران، چاپخانه رنگین، شهریور ۱۳٤٤ ش

فهرست کتابهای چاپی فارسی

خان بابا مشار، تهران، چاپخانه ارژنگ، ۱۳۵۰ ش، ۵ جلد.

فهرست کتابهای چاپی فارسی از آغاز تا آخر سال ۱۳٤۵ ش بر اساس فهرست خان بابا مشار و فهارس انجمن کتاب

از سلسله مجموعه ایران شناسی، تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۵۲ ش، ۳ جلد.

فهرست کتابهای خطی کتابخانه ملك وابسته به آستان قدس رضوی

نگارش محمدباقر حجتی و احمد منزوی زیر نظر ایرج افشار، محمدتقی دانش پژوه، ۱۰ جلد
جلد ۱ (۱۳۵۲ ش)، ۲ (۱۳۵٤ ش)، ۳ (۱۳٦۱ ش)، ٤ (۱۳٦٤ ش)، ۵ (۱۳٦۳ش)،٦(۱۳٦٦ ش)،
۷ (۱۳٦۹ ش)، ۸ (۱۳٦۹ ش)، ۹ (۱۳۷۱ ش)، ۱۰ (۱۳۷۲ ش)

فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی

فهرست جدید، کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، مجلداتی که تاکنون چاپ شده:

جلد ۱ ـ علی اردلان جوان، ۱۳٦۵ ش.

جلد ۷ ـ احمد گلچین معانی بخش اول ۱۳٤٦ ش، بخش دوم ۱۳٤٦ ش.

جلد ۸ ـ احمد گلچین معانی، ۱۳۵۰ ش.

جلد ۹ ـ نجیب مایل هروی و سید علی اردلان، ۱۳٦۱ ش.

جلد ۱۰ ـ غلامعلی عرفانیان، ۱۳٦۲ ش.

جلد ۱۱ ـ مهدی ولائی، ۱۳٦٤ ش.

جلد ۱۲ ـ غلامعلی عرفانیان، ۱۳۷۰ ش.

جلد ۱۳ ـ احمد گلچین معانی و غلامعلی عرفانیان، ۱۳۷۲ ش.

فهرست كتب خطى كتابخانه مجلس شورا (سناى سابق)

محمدتقى دانش پژوه و بهاء الدين علمى انوارى، كتابخانه مجلس، ١٣٥٩ ش، ٢ جلد.

فهرست كتب خطى كتابخانه هاى اصفهان (فارسى)

سيد محمد على روضاتى، اصفهان، جلد اول، موسسه نشر نفائس مخطوطات، ١٣٤١ ش.

فهرست كتب مشايخ (فارسى)

ابوالقاسم زين العابدين كرمانى، كرمان چاپخانه سعادت، بدون تاريخ.

فهرس مخطوطات دارالكتب الظاهرية (دمشق) (عربى)

مجلدات موجود: التاريخ و ملحقاته، خالد الرّبان، دمشق، ١٣٩٣ ق.

التصوف، محمد رياض المالح، دمشق، ١٣٩٨ ق.

الطب و الصيدلة، صلاح محمد الخيمى، دمشق ١٤٠١ ق.

علوم القرآن الكريم، صلاح محمدالخيمى جزءاول: مصاحف، تجويد، قرائت، دمشق ١٤٠٤ ق.

جزء دوم علوم قرآن، دمشق ١٤٠٤ ق، جزء سوم: التفسير، دمشق ١٤٠٥ ق.

علوم اللغة العربية، اسماء الحمصى، دمشق، ١٣٩٣ ق.

النحو، اسماء الحمصى، دمشق ١٣٩٣ ق.

علم الهيئة و ملحقاته، ابراهيم خورى، دمشق ١٣٨٩ ق.

الفلسفة والمنطق وآداب البحث، عبدالحميد الحسن، ١٣٩٠ ق.

الرياضيات، محمد صلاح عايدى، دمشق ١٣٩٣ ق.

الجغرافية و ملحقاتها، ابراهيم خورى، دمشق ١٣٨٩ ق.

فهرس المخطوطات الفارسية التى تقتنيها الدار الكتب عام ١٩٦٣ م (عربى)

(فهرست كتب فارسى دار الكتب مصر)

سيد نصرالله مبشر طرازى، قاهره، مطبعه دار الكتب ١٩٦٦ م، ٢ جلد.

فهرس المخطوطات نشره بالمخطوطات التى اقتنتها الدار من سنة ١٩٣٦-١٩٥٥م (عربى)

(فهرست دار الكتب مصر)

فواد سيد، قاهره، مطبعه دار الكتب، ١٣٨٠ ق، ٣ جلد.

فهرست مشترك نسخه های خطی فارسی پاكستان (فارسی)

احمد منزوی، اسلام آباد، انتشارات مركز تحقيقات فارسی ايران و پاكستان ١٣٧٠ ش، ١٣ جلد.

فهرست مشروح بعض كتب نفيسه قلميه مخزونه كتب خانه آصفيه سركار عالی (فارسی)

مير عثمان علی خان بهادر، هند، حيدر آباد دكن، ١٣٥٤ ق، دو حصه.

فهرست ميكرو فيلمهای كتابخانه دانشگاه تهران (فارسی)

محمدتقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، ج ١ (١٣٤٨ ش)، ج ٢ (١٣٥٣ ش) ج ٣ (١٣٦٣ ش).

فهرست نسخه های خطی فارسی

احمد منزوی، تهران، مؤسسه فرهنگی منطقه ئی، ١٣٤٨ ش، ٦ جلد.

فهرست نسخه های خطی فارسی كتابخانه دانشگاه استانبول

توفيق هاشم پور سبحانی و حسام الدين آقاسو، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ١٣٧٤ ش.

فهرست نسخه های خطی كتابخانه آستان مقدس حضرت معصومه(عليها السلام)

محمدتقی دانش پژوه، قم، نشريه آستانه مقدسه قم، ١٣٥٥ ش، قطع رحلی، ٤٣٤ ص، در اين جلد حدود ١٢١ جلد نسخه خطی قرآن كريم و ٨٠٠ جلد نسخه خطی معرفی شده است.

جلد اول، سيدحسن نقيبی، قم، انتشارات زائر، ١٣٧٥ ش، قطع وزيری، ٤٢٢ ص + ١٢صفحه عكس، در اين جلد ٤٠٠ نسخه خطی كه بعد از فهرست دانش پژوه به كتابخانه اضافه شده اند معرفی شده است.

جلد دوم، علی صدرائی خوئی، انتشارات زائر، ١٣٧٥ ش، قطع وزیری، ٤٢٥ ص + ٢٦ صفحه عکس، در این جلد ٣٦٤ نسخه جدید معرفی شده است.

فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی (فارسی)

سید محمدباقر حجتی، زیر نظر محمدتقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، ١٣٤٥ ش.

فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده حقوقوعلوم سیاسیواقتصادی تهران(فارسی)

محمدتقی دانش پژوه، چاپخانه دانشگاه، بدون تاریخ.

فهرست نسخه های خطی کتابخانه جامع گوهرشاد ـ مشهد (فارسی)

محمد فاضل، انتشارات کتابخانه گوهرشاد، ١ (١٣٦٣ ق)، ٢ (١٣٦٥ ق)، ٣ (١٣٦٧ ش)، ٤ (١٣٧١ ش).

فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی اصفهان (فارسی)

جلد اول، جواد مقصور، تهران، وزارت فرهنگ و هنر، آبان ١٣٦٩ ش.

فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیت الله العظمی نجفی مرعشی(فارسی)

سید احمد حسینی، قم، کتابخانه حضرت آیت الله نجفی مرعشی، ٢٥ جلد.

١ تا ١٠ (بدون تاریخ)، ١١ تا ١٣ (١٣٦٥ ش)، ١٤ (١٣٦٦ ش)، ١٥ و ١٦ (١٣٦٧ ش)، ١٧ و ١٨ (١٣٦٨ ش)، ١٩ (١٣٦٩ ش)، ٢٠ (١٣٧٠ ش)، ٢١ (١٣٧٢ ش)، ٢٢ و ٢٣ (١٣٧٣ ش)، ٢٤ و ٢٥ (١٣٧٤ ش).

فهرست نسخه های خطی کتابخانه گنج بخش (فارسی)

احمد منزوی، اسلام آباد، مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان، بهمن ١٣٥٩ ش، ٤ جلد.

فهرست نسخه های خطی کتابخانه ملی ایران (فارسی)

سید عبدالله انوار، کتابخانه ملی ایران، ١ (١٣٤٥ ش)، ٢ (١٣٤٧ ش)، ٣ (١٣٥١ ش)، ٤ (١٣٥٣ ش)، ٥ (١٣٦٥ ش)، ٦ (١٣٥٤ ش)، ٧ (١٣٥٦ ش)، ٨ (١٣٥٦ ش)، ٩ (١٣٥٧ ش)، ١٠ (١٣٥٨ ش).

فهرست نسخه های خطی مدرسه خاتم الانبیاء (صدر بابل) فارسی

علی صدرائی خوئی و محمود طیار مراغی و ابوالفضل حافظیان بابلی، تهران، دفتر نشر میراث مکتوب، ١٣٧٦ ش.

فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه نمازی شهرستان خوی (فارسی)

علی صدرائی خوئی، تهران، دفتر نشر میراث مکتوب، ١٣٧٦ ش.

فهرست نسخه های کتابخانهوزیری یزدوابسته به آستان قدس رضوی (٥ جلد)

محمد شیروانی، ج ١، چاپخانه تابان (١٣٥٠ ش)؛ ج ٢ (بدون تاریخ و محل چاپ)؛ ٣ (چاپ تابان ١٣٥٣ ش)؛ ٤ (چاپ میهن ١٣٥٧ ش)؛ ٥ (١٣٥٨ ش).

فهرستواره فقه هزار و چهار صد ساله اسلامی در زبان فارسی (فارسی)

محمدتقی دانش پژوه، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ اول ١٣٦٧ ش.

فهرستواره کتاب های فارسی

احمد منزوی جلداول(سفرنامه، جغرافیا، داستان ها، فهرستواره کتاب های فارسی [کلیات]، فهرستواره کتاب های فارسی [تاریخ جهان]). ناشر تهران، انتشارات انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، ١٣٧٤ ش.

جلد دوم (تاریخ ایران، تاریخ شبه قاره)، تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، ١٣٧٥ ش.

قاموس الاعلام (ترکی)

شمس الدین سامی، استانبول، مطبعه مهران، ١٣١٦ ق، ٦ جلد.

کتابخانه ابن طاووس و احوال و آثار او (فارسی)

اتان گلبرگ، مترجمان سید علی قرائی و رسول جعفریان، قم، کتابخانه عمومی آیت الله مرعشی نجفی، بهمن ١٣٧١ ش.

کتابشناسی اصول فقه شیعه (فارسی)

مهدی مهریزی، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، زمستان ١٣٧١ ش.

كتابشناسى مجلسى (فارسى)

حسين درگاهى و على اكبر تلافى دارياني، تهران، بنياد فرهنگى امام رضا(عليه السلام)، ١٣٧٠ ش

الكرام البررة فى القرن الثالث بعد العشرة (عربى)

شيخ آغا بزرگ تهرانى، نجف، مطبعه علميه، ١٣٧٤ ش، ٢ جلد.

كشاف الفهارس و وصاف المخطوطات العربية فى مكتبات الفارسى (فارسى)

(فهرست موضوعى نسخه هاى خطى كتابخانه هاى جمهورى اسلامى ايران)،
سيد محمدباقر حجتى، تهران، سازمان مدارك فرهنگى انقلاب اسلامى و انتشارات سروش، جلد اول ١٣٧٠ ش.

كشف الحجب و الاستار عن اسماء الكتب و الاسفار (عربى)

سيد اعجاز حسين نيشابورى كنتورى، قم، كتابخانه آيت الله نجفى مرعشى، ١٤٠٩ ق.

كشف الظنون عن اسامى الكتب و الفنون (عربى)

مصطفى بن عبدالله مشهور به حاجى خليفه و كاتب چلبى، بيروت، دار احياء التراث العربى، بدون تاريخ، ٢ جلد.

الكواكب المنتشرة (عربى)

= طبقات اعلام الشيعة

لغت نامه دهخدا (فارسى)

على اكبردهخدا،چاپ اول از دوره جديد، انتشارات دانشگاه تهران، پائيز ١٣٧٣ ش، ١٤ جلد.

معجم مصنفات قرآن كريم (عربى)

دكتر على شواخ اسحاق، چاپ اول، رياض منشورات رفاعى، ١٤٠٣ ق، ٤ جلد.

معجم المطبوعات العربية و المعربة (عربى)

يوسف اليان سركيس، [چاپ افست]، قم، كتابخانه حضرت آيت الله نجفى مرعشى، ١٤١٠ق، ٢ جلد.

معجم المفسرين من صدر الاسلام حتى العصر الحاضر (عربى)

عادل نويهض، بيروت، موسسه نويهض الثقافية للتأليف و الترجمة و النشر، ١٤٠٩ ق، ٢ جلد.

معجم مؤلفى الشيعة (عربى)

على فاضل قائينى نجفى، چاپ اول، تهران، وزارت ارشاد اسلامى، ١٤٠٥ ق.

معجم المؤلفين (عربى)

عمر رضا كحاله، بيروت، موسسة الرساله، چاپ اول ١٤١٤ ق، ٤ جلد.

مكتبة العلامة الحلى (عربى)

سيد عبدالعزيز طباطبائى، قم، موسسه آل البيت لاحياء التراث، چاپ اول ١٤١٦ ق.

مؤلفات الزيدية (عربى)

سيداحمد حسينى، چاپ اول، قم، كتابخانه آيت الله مرعشى نجفى، ١٤١٣ ق، ٣ جلد.

ميراث اسلامى (فارسى و عربى) سالنامه

به كوشش رسول جعفريان و ديگران، قم كتابخانه حضرت آيت الله مرعشى نجفى، دفتر اول (١٣٧٣ ش)، دفتر دوم (١٣٧٤ ش)، دفتر سوم (١٣٧٥ ش)

النابس فى القرن الخامس

= طبقات اعلام الشيعة

نسخه هاى خطى (نشريه كتابخانه مركزى دانشگاه تهران) فارسى

زير نظر محمدتقى دانش پژوه و ايرج افشار، انتشارات دانشگاه تهران، ١٢ دفتر، دفتر اول (١٣٤٠ ش)، دفتر دوم (١٣٤١ ش)، دفتر سوم (١٣٤٢ ش)، دفتر چهارم (١٣٤٤ ش)، دفتر پنجم (١٣٤٦ش)، دفتر ششم (١٣٤٨ش)، دفتر هفتم (١٣٥٣ش)، دفتر هشتم (١٣٥٨ ش)، دفتر نهم (١٣٥٨ ش)، دفتر دهم (١٣٥٨ ش)، دفتر يازدهم و دوازدهم (١٣٦٢ ش).

نقباء البشر فى القرن الرابع عشر (عربى)

شيخ آغا بزرگ تهرانى، نجف، مطبعه علميه، ١٣٧٣ ش، ٢ جلد.

نوابغ الرواة فی رابعة المئات (عربی)

= طبقات اعلام الشیعة

هدیة العارفین (عربی)

اسماعیل پاشا بن محمد امین بغدادی، بیروت، دار احیاء التراث العربی، بدون تاریخ، ۲ جلد:

هزار سال تفسیر فارسی

سید حسن سادات ناصری، منوچهر دانش پژوه، تهران، نشر البرز، ١٣٦٩ ش.

رموز و اصطلاحات

آصفیه فهرست مشروح بعض کتب نفیسه قلمیه مخزونه کتب خانه آصفیه سرکار عالی

الهیات تهران فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی

برگل ادبیات فارسی بر مبنای تألیف استوری

بروکلمان تاریخ الادب العربی

پ پشت برگ

ثبت شماره ثبت نسخه در دفتر ثبت کتابخانه مجلس

حقوق فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی دانشگاه تهران

دانشگاه فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

الذریعه الذریعة الی تصانیف الشیعة

ذیل کشف الظنون هدیة العارفین

ر روی برگ

رجال بامداد شرح حال رجال ایران در قرن ۱۲ و ۱۳ و ۱٤ هجری

رضوی فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی

سپهسالار فهرست کتابخانه مدرسه عالی سپهسالارسابق(مدرسه عالی شهیدمطهری)

سرکیس معجم المطبوعات العربیة والمعربة

سزگین تاریخ التراث العربی

سلسله فهارس سلسلة فهارس المكتبات الخطية النادرة (٢٤ شماره، ٩٧ جلد)

سنا فهرست کتب خطی کتابخانه مجلس سنای سابق

ص صفحه

ظاهریه فهرس مخطوطات دار الكتب الظاهرية (دمشق)

فهرست برلین شماره پنجم از سلسلة فهارس المكتبات الخطية النادرة

قاهره،فوادسید فهرس المخطوطات نشره بالمخطوطات التی اقتنتهاالدارمن سنة ١٩٣٦ ـ ١٩٥٥ م

قاهره، فارسی فهرس المخطوطات الفارسية التی تقتينها الدار الكتب عام ١٩٦٣ م.

کحاله معجم المؤلفين، عمر رضا كحاله

گنج بخش فهرست نسخه های خطی کتابخانه گنج بخش

گوهر شاد فهرست نسخه های کتابخانه جامع گوهر شاد

مجلس فهرست کتابخانه مجلس شورای اسلامی

مرعشی فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیت الله مرعشی نجفی

مشار، عربی فهرست کتابهای چاپی عربی

مشار، فارسی فهرست کتابهای چاپی فارسی

مشترك فهرست مشترك نسخه های خطی فارسی ایران پاکستان

مشکوة فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران (٧ جلد اول)

ملك فهرست کتابهای خطی کتابخانه ملی ملك وابسته به آستان قدس رضوی

ملی فهرست نسخه های خطی کتابخانه ملی ایران

منزوی فهرست نسخه های خطی فارسی

نشریه نسخه های خطی (نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران)

وزیری یزد فهرست نسخه های خطی کتابخانه وزیری یزد

نمایه فهارس نسخ خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی

شماره جلدمؤلفسال انتشارمطالب

۱ یوسف اعتصامی (اعتصام الملك)۱۳۰۵ ش شامل ۱۸۲۸ کتاب خطی و چاپی که کتاب های خطی آن در جلد دوم مجدداً معرفی شده اند.

۲ یوسف اعتصامی (اعتصام الملك)۱۳۱۱ ش معرفی نسخه های شماره ۱ ـ ۷۸۸

۳ ابن یوسف شیرازی‌چاپ اول، ۱۳۱۸ ش معرفی نسخه های شماره ۷۸۹ ـ ۱۲۰۲ چاپ دوم، ۱۳۵۳ ش

٤ عبدالحسین حائری۱۳۳۵ معرفی نسخه های شماره ۱۲۰۳ ـ ۱٦۸٤

٥ عبدالحسین حائری۱۳٤٥ معرفی نسخه های شماره ۱٦۸٥ ـ ۲۰۰۰

٦ سعید نفیسی۱۳٤٤ ش معرفی نسخه های شماره ۲۰۰۱ ـ ۲۳۱٦

۷ عبدالحسین حائری۱۳٤٦ ش (مجموعه اهدایی امام جمعه خونی) شامل ۲٦۱ نسخه خطی و ۳۳۹ کتاب چاپی

۸ فخری رستگار۱۳٤۷ ش معرفی نسخه های شماره ۲۳۱۷ ـ ۲۷۰۰

۹ عبدالحسین حائری‌بخش اول ۱۳٤٦ ش معرفی نسخه های شماره ۲۷۰۱ ـ ۲۷۷۹

" "بخش دوم ۱۳٤۷ ش معرفی نسخه های شماره ۱۸۲٥ ـ ۲۰۰۰ (معرفی مجدد نسخه هایی از جلد پنجم).

۱۰ " "بخش اول ۱۳٤۷ ش معرفی نسخه های شماره ۲۷۸۰ ـ ۳۰٥۹

" "بخش دوم ۱۳٤۷ ش معرفی نسخه های شماره ۳۰٦۰ ـ ۳۳۲۲

" "بخش سوم ۱۳٤۸ ش معرفی نسخه های شماره ۳۳۲۳ ـ ۳۷۰٤

" "بخش چهارم ۱۳٥۲ ش معرفی نسخه های شماره ۳۷۰٥ ـ ٤۰۰۰

۱۱ زیرنظر ایرج افشار و محمدتقی دانش پژوه۱۳٤٥ ش معرفی نسخه های شماره ٤۰۰۱ ـ ٤۳۰٥ و علی نقی منزوی نگارش احمد منزوی

شماره جلدمؤلفسال انتشارمطالب

١٢ " " ١٣٤٦ ش معرفی نسخه های شماره ٤٣٠٦ ـ ٤٦٠٧

١٣ " " ١٣٤٦ ش معرفی نسخه های شماره ٤٦٠٨ ـ ٤٨٧٠

١٤ " " ١٣٤٧ ش معرفی نسخه های شماره ٤٨٧١ ـ ٥٠٣٤

١٥ " " ١٣٤٧ ش معرفی نسخه های شماره ٥٠٣٥ ـ ٥١٨٢

١٦ " " ١٣٤٨ ش معرفی نسخه های شماره ٥١٨٣ ـ ٥٥٤٠

١٧ عبدالحسین حائری١٣٤٨ ش معرفی نسخه های شماره ٥٥٤١ ـ ٦٠٠٠

١٨ فخری راستکار١٣٤٨ ش (کتب اهدایی رهی معیری) شامل ٢٣ نسخه خطی

و ١٦٥٥ کتاب چاپی)

١٩ عبدالحسین حائری١٣٥٠ ش معرفی نسخه های شماره ٦٠٠١ ـ ٦٤١٠

٢٠ هنوز تألیف نشده ـــ مخصوص شماره های ٦٤١١ ـ ٧٠٠٠

٢١ عبدالحسین حائری١٣٥٧ ش (کتب اهدایی مجید فیروز ناصرالدوله) شامل

٣٦٨ جلد نسخه خطی و ١٣٠٠ کتاب چاپی.

٢٢ عبدالحسین حائری١٣٧٤ ش (کتب اهدایی سیدمحمدصادق طباطبایی) شامل ١٤٣٨

٢٣ عبدالحسین حائری١٣٧٦ ش نسخه خطی و ١٧٠٦ کتاب چاپی که در جلدهای٢٢، ٢٣،٢٤ هنوز چاپ نشده است.ـــ ٢٤ معرفی می شوند.

٢٥ علی صدرائی خوئی زیرنظر عبدالحسین حائریبهار ١٣٧٦ ش معرفی نسخه های شماره ٧٠٠١ ـ ٧٥٠٠

٢٦ " " تابستان ١٣٧٦ ش معرفی نسخه های شماره ٧٥٠١ ـ ٨٠٠٠

٢٧ تا ٣٤ هنوز تألیف نشده اند.ـــ مخصوص شماره های ٨٠٠١ ـ ١٢٠٠٠

٣٥ علی صدرائی خوئی زیرنظر عبدالحسین حائریپاییز ١٣٧٦ ش معرفی نسخه های شماره ١٢٠٠١ ـ ١٢٥٠٠

٣٦ " " زیر چاپ معرفی نسخه های شماره ١٢٥٠١ ـ ١٣٥٠٠

٣٧ " " زیر چاپ معرفی نسخه های شماره ١٣٥٠١ ـ ١٤٠٠٠

٣٨ " " زیر چاپ معرفی نسخه های شماره ١٤٠٠١ ـ ١٤٥٠٠

٣٩ تألیف نشده ـــ مجموعه اهدائی خاندان معزی ـ این مجموعه شامل ٤٢٠جلد نسخه خطی و ٧٣٣ جلد کتاب چاپی است

این محصول متعلق به مجمع ذخائر اسلامی میباشد
وهرگونه نسخ یا کپی از آن ممنوع میباشد

دفتر فروش : قم ـ پاساژ قدس ، طبقه زیرین ، پلاك ۹ ؛ ص . ب ۳۷۱۸۵/۱۵۹
تلفن : ۷۳۳٤۹۲ ـ ۸۳۵۱٦۱ (۲۵۱) ، فاکس : ۸۲٤۹۹۱ (۲۵۱)
EmaiL: majma@ thurath.org
www: thurath.org/majma